Conform cu fatāwā dată de
către Ayatullah al-Uzma
Sayyid al-Husaini Sīstani

LEGI ISLAMICE

Centrul Cultural Islamic
București

LEGI ISLAMICE

Conform cu fatāwā dată de către *Ayatullah al-Uzma Sayyid* al-Husaini Sīstani

Sumar

A urma un mujtahid (*taqlīd*)
Tahārat (puritate). Apă pură și amestecată
Apa-*qalīl*
Apa de ploaie
Apa de fântână
Reguli privind utilizarea closetului
Istibra (îndepărtarea ultimei picături de urină)
Acte recomandate (mustahab) și acte condamnabile (*makrūh*)
Lucruri impure (najis)
Sperma
Cadavre
Sânge
Câini și porci
Kafir
Lichioruri alcoolice
Berea
Sudoarea unui animal ce mănâncă în mod obișnuit najasat
Modalități de identificare a ceva najasat
Cum devine najis un lucru pak
Reguli privitoare la najasāt
Mutahhirāt (Lucruri care purifică)
II. Pământul
III. Soarele
IV.Transformare (istihala)
V.Schimbare (inqilab)
VI. Transfer (intiqal)
VII. Islam
VII. Dependență (*taba'iyat*)
IX. Îndepărtarea de najis ul-ayn
X. Istibra pentru un animal care mănâncă najasat
XI. Absența unui musulman
XII. Scurgerea în cantitate normală a sângelui unui animal sacrificat
Reguli privind ustensilele
Wudhu
Wudhu prin imersiune (*wudhu irtimasi*)
Rugăciuni recomandate
Condiții ca Wudhu să fie validă
Reguli privitoare la wudhu
Lucruri pentru care wudhu este obligatorie
Lucruri care invalidează wudhu
Jabira Wudhu
Ghusl-îmbăierea obligatorie

Reguli privitoare la janabat
Acte interzise celor aflați în starea janabat
Lucruri care sunt makrūh pentru junub
Ghusl pentru janabat
Tartibi
Irtimasi
Reguli privitoare la ghusl
Feluri de sânge văzute de către femei. Istihaza
Reguli privitoare la sângerarea neregulată (*istihaza*)
Tipuri de sânge văzute de către femei. Curgerea menstruală (*hayz*)
Reguli pentru Hayz
Tipuri de femei conform sângerării menstruale
Câteva detalii referitoare la femeia aflată la menstruație (hāez)
Femei care au ciclu definit numai de timp
Femei având ciclul definit numai de durată
Mudhtaribah
Mubtadea
Nasiya
Diverse reguli legate de sângerarea menstruală (hayz)
Nifas
Îmbăiere (ghusl) pentru a fi atins un cadavru
Reguli conexe la o persoană pe moarte
Reguli de urmat după moartea cuiva
Obligația de a realiza ghusl, kafan, namaz și dafn
Metoda de-a realiza ghusl mayyit
Reguli privitoare la kafan
Reguli privitoare la hunūt
Reguli privitoare la namaz-e-mayyit
Metoda de realizare a namaz-e-mayyit
Acțiuni mustahab în cadrul namaz-e-mayyit
Reguli despre înmormântarea morților
Acțiunile mustahab legate de dafn
Namaz-e-Wahshat (Rugăciuni ce sunt de oferit sufletului plecat în
Dezgroparea
Tayammum și 7 circumstanțe
Prima.
A doua.
A treia.
A patra.
A cincea.
A șasea.
A șaptea.
Materii îngăduite pentru tayammum
Metoda de a realiza tayammum în loc de ghusl ori wudhu
Ordinea operațiilor în tayammum
Reguli privitoare la Namāz (I)
Namāz obligatorii
Namāz zilnice obligatorii
Timpul pentru rugăciunile Zuhr și 'Asr
Namāz-e-Jumu'ah

Timpul prescris pentru rugăciunile maghrib și 'isha
Timpul prescris pentru rugăciunile-fajr
Reguli privind timpurile pentru namāz
Rugăciunile care trebuie realizate secvențial
Rugăciunile mustahab
Temporizarea rugăciunilor nafilah de zi cu zi
Rugăciunile Ghufayla
Reguli privitoare la qibla
Acoperirea părților intime în timpul rugăciunilor
Condiții privitoare la îmbrăcămintea purtată în timpul rugăciunilor
Cazuri excepționale
Lucruri mustahab
Lucruri makrūh

Reguli privitoare la namāz (partea a-II-a)

Prima condiție.
A doua condiție.
A treia condiție.
A patra condiție.
A cincea condiție.
A șasea condiție.
A șaptea condiție.
Locuri mustahab pentru a oferi rugăciunile
Locuri unde oferirea de rugăciuni este makrūh
Reguli privitoare la o moschee
Adhān și Iqamah
Acte obligatorii conexe la namāz
Niyyat
Takbirat ul-Ehram
Qiyam (a sta drept)
Reguli privitoare la namāz (partea a-III-a)
Qir'at (Recitarea sūrah al-Hamd și a altor suwar ale Sfântului Coran)
Ruku (Aplecarea)
Sujūd (prosternarea)
Lucruri îngăduite pentru realizarea de sajdah
Lucrurile mustahab și makrūh în realizarea de sajdah
Sajadat obligatorii la citirea din Sfântul Coran
Tashahhud
Salām în timpul rugăciunilor
Tartib (Secvența acțiunilor)
Muwālāt (Păstrarea continuității)
Qunūt

Traducere a unor rugăciuni

I. Traducerea versetelor din surāh al-Hamd
II. Traducere pentru sūrah al-Ikhlas
III. Traducere pentru zikr rostite în timpul realizării de rukū' și sajdah și a acelor ce sunt mustahab
IV.Traducere pentru Qunūt
V. Traducere pentru Tasbihat Arba ' ah
VI. Traducere pentru tashahhud și salām
VII. Ta'qib ('ad'iyah după rugăciuni)
VIII. Șalawāt pentru Sfântul Profet

Fapte care invalidează rugăciunile
Prima.
A doua.
A treia.
A patra.
A cincea.
A șasea.
A șaptea.
A opta.
A noua.
A zecea.
A unsprezecea.
A douăsprezecea.
Acțiuni care sunt makrūh în timpul rugăciunilor
Ocazii în care rugăciunile obligatorii pot fi întrerupte
Îndoieli în timpul rugăciunilor
Îndoieli care invalidează rugăciunile
Îndoieli ce pot fi ignorate
I. Îndoieli privitoare la o acțiune al cărei timp a trecut
II. Îndoiala ce apare după Salām
III. Îndoiala ce apare după trecerea timpului de namaz
IV. Despre cel care mereu se îndoiește
VI. Îndoiala în cadrul rugăciunilor recomandate (mustahab)
Îndoieli ce sunt justificate
Metodă pentru a oferi Namaz-e-Ihtiyat
Sajdatus Sahv (Prosternări pentru acțiunile uitate)
Metoda de-a oferi Sajdatus Sahv
Qadha pentru sajdat uitate și pentru tashahhud
Adăugarea și omiterea acțiunilor. Condițiile pentru rugăciuni
Rugăciunile călătorului (musafir)
Reguli diverse
Rugăciunile Qadha
Rugăciunile qadha ale tatălui (decedat) sunt obligații ale fiului mai
Rugăciunile colective
Calificarea unui Imam pentru rugăciunile colective
Reguli privind rugăciunile colective
Linii directoare pentru Imam și adept
Fapte ce sunt makrūh în cadrul rugăciunilor colective
Namāz-e-Ayat
Metodă în oferirea de Namāz-e-Ayat
Rugăciunile din zilele de Eid ul-Fitr și Eid ul-Azha
Angajarea unei persoane pentru oferirea de rugăciuni
Postul (partea I)
Intenția (niyyat) de postire
Fapte care invalidează postul
I. Mâncatul și băutul
II. Actul sexual
III. Masturbarea (istimna)
IV. Atribuirea de falsități lui 'Allāh și Profetului Său
V. Prezența prafului în gât
VI. Introducerea totală a capului în apă
VII. A rămâne în starea janabat, haidh sau nifas până la perioada-fajr
VIII. Clisma

IX. Vomitatul
Reguli privitoare la ceea ce invalidează postul

Postul (partea a II-a)

Ce este makrūh pentru o persoană care postește
Postirea qadha obligatorie și kaffarah
Kaffarah pentru postire
Situații în care trebuie să se realizeze doar qadha
Reguli privitoare la postirile-qadha
Postul ce trebuie ținut de un călător
Persoane pentru care ținerea postului nu este obligatorie
Metodă de stabilire a primei zile dintr-o lună
Postiri harām și makrūh
Postiri mustahab
Precauții mustahab

Khums

I. Profitul la câștig
II.Mineralele
Când proprietatea halal se amestecă cu proprietatea harām
Pietre prețioase obținute prin scufundare în mare
VI. Prăzi de război
VII. Pământ obținut de către un Zimmi necredincios de la un musulman
Felul în care se distribuie Khums

Zakāt

Zakāt ce se plătește pe grâu, orz, curmale și stafide
Cantitatea de aur minimă taxabilă
Cantitatea de argint minimă taxabilă
Zakāt ce se plătește pe cămile, vaci, oi și capre
Numărul de cămile minim taxabil
Numărul de vaci minim taxabil
Numărul taxabil de oi și capre
Zakāt pe bunuri comerciale

Zakat (partea a II-a)

Felul de distribuire a taxei-Zakāt
Calificări ce trebuie să le aibă acei îndreptățiți să primească zakāt
Intenția de zakāt
Reguli diferite privitoare la zakāt
Zakāt privitor la Fitrah
Felul de distribuire în actul caritativ (Fitrah)
Diverse reguli privitoare la fitrah
Hajj

Tranzacții (partea I)

Reguli privind cumpărarea și vânzarea
Acțiunile mustahab [privitoare la comerț]
Tranzacțiile makrūh
Tranzacțiile harām
Condițiile cerute pentru vânzător și cumpărător
Condiții privitoare la produs și la ceea ce se obține în schimb
Formula de utilizat la vânzare-cumpărare
Cumpărarea și vânzarea de fructe
Bani lichizi și credit

Condiții pentru contractul cu plată în avans
Legi privind contractul cu plata în avans
Vânzare de aur și argint pentru aur și argint
Circumstanțe în care cineva are dreptul să anuleze o tranzacție
Reguli divese legate de vânzare-cumpărare

Tranzacții (partea a-II-a)

Legi ale parteneriatului
Comandamente privitoare la compromis
Reguli privitoare la arendare/închiriere
Condiții referitoare la proprietatea dată în arendă
Condiții pentru utilizarea proprietății dat în arendă
Reguli variate relative la arendare/închiriere
Reguli privitoare la contractul asupra împărțirii temporare a recoltei

Tranzacții (partea a-III-a)

Reguli referitoare la musaqat și mugharisa
Persoane care nu au nici un drept de dispunere și liberă folosință
Reguli privitoare la delegare (wakalat)
Reguli privitoare la datorie sau împrumut
Reguli privitoare la Hawala (transferarea datoriilor etc.)
Reguli privitoare la ipotecare (rahn)
Reguli privitoare la garanție (zamanat)
Reguli privind garanția personală pentru prezentarea datornicului
Reguli referitoare la depozit/lăsarea în custodie/lăsarea a ceva pe încredere (amanat)
Reguli privioare la darea și primirea cu împrumut (ariyat)

Căsătoria (partea I)

Formula rostită la căsătorie
Metoda de pronunțare a formulei de căsătorie
Condiții în pronunțarea de nikah
Ocazii când soțul sau soția pot să anuleze nikah
Femei cu care căsătoria este harām
Reguli privitoare la căsătoria permanentă

Căsătoria (partea a-II-a)

A privi către cineva non-mahram
Reguli variate privitoare la căsătorie
Reguli privitoare la alăptarea unui copil
Condiții ale alăptării care duc la devenirea mahram a cuiva
Cum trebuie să se alăpteze un copil
Diverse reguli referitoare la creșterea unui copil

Divorțul

Iddah ce ține de divorț (perioada de așteptare de după divorț)
Perioada de așteptare (iddah) pentru o văduvă
Divorțul irevocabil și revocabil
Decizii privitoare la revenire (ruju')
Divorțul khula' sau talaqul khula'
Divorțul Mubarat
Reguli diverse privind divorțul

Uzurparea (ghasb)

Reguli când se găseşte o proprietate pierdută
Sacrificarea şi vânarea unui animal
Metode de-a sacrifica animalele
Condiţii necesare în sacrificarea animalelor
Metoda de sacrificare a unei cămile
Actele mustahab la sacrificarea animalelor
Acţiunile makrūh la sacrificarea animalelor
Vânarea cu arme
Vânarea cu câine de vânătoare
Prinsul peştelui şi al lăcustelor
Reguli privitoare la ce se poate mânca şi bea
Modul de-a mânca şi manierele la masă
Acte care sunt nedemne, făcute când se mănâncă
Modul în care se bea apa
Angajament şi jurământ
Angajamentul solemn (Nazr)
Reguli relative la jurarea pe Numele lui Allāh (Qasam)
Reguli privitoare la donaţie (Waqf)
Reguli privitoare la testament (Wasiyyat)
Despre moştenire
Moştenirea pentru cei din primul grup
Moştenirea pentru cei din al doilea grup
Moştenirea pentru cei din al treilea grup
Modalităţile moştenirii între soţ şi soţie
Reguli variate privind moştenirea

A urma un mujtahid (*taqlīd*)

1. Pentru un musulman este necesar să creadă în fundamentele religiei prin propriul discernământ și prin propria înțelegere și nu este nimeni de urmat în privința aceasta, adică el nu trebuie să accepte cuvintele cuiva pe care-l cunoaște doar pentru că așa a spus acela. Totuși, cel care are credință în autenticile dogme ale islamului și manifestă această credință prin faptele sale este totodată musulman și *mū'min*; pentru acesta, chiar de nu este profund [în înțelegere], legile relaționate la un musulman vor fi bune pentru el. În probleme de legi religioase, aparte de cele care sunt bine definite ori care sunt indiscutabile, o persoană trebuie:

- fie să fie el însuși un *mujtahid* (jurist) [interpret], capabil de-a infera și de-a deduce din sursele religioase și din ce este evident [material, verbal...];
- fie, dacă nu este el însuși un mujtahid, atunci trebuie să urmeze unul, adică el trebuie să acționeze în conformitate cu hotărârile (*fatāwā*) unui mujtahid;
- fie, dacă nu este nici *mujtahid* [jurist interpret] și nici unul care îl urmează [în hotărâri] (*muqallid*), el trebuie să acționeze cu precauția care îl asigură că-și îndeplinește obligația religioasă. De exemplu, dacă unii juriști interpreți (*mujtahidūn*) consideră o acțiune ca fiind *harām*, în timp ce alții susțin că nu, atunci, cel în cauză nu trebuie să realizeze acțiunea. La fel, dacă unii *mujtahidūn* consideră că un act este obligatoriu (*wajib*), în timp ce alții îl consideră doar recomandabil (*mustahab*), atunci el trebuie să realizeze acțiunea. Drept aceea, pentru acele persoane care nu sunt nici mujtahidūn, nici capabile de-a acționa conform unor măsuri de precauție (*ihtiyāt*) este obligatoriu să urmeze hotărârile unui mujtahid.

Un mujtahid este un jurist suficient de competent în deducerea unor inferențe precise privitoare la comandamentele sfântului Coran și la Sunnah ale sfântului Profet prin intermediul ijtihad. *Ijtihād* înseamnă literal „a se strădui, a exercita". Tehnic, ca termen al jurisprudenței, semnifică aplicarea de către un jurist a tuturor facultăților sale întru luare în considerare a [opiniei] autorităților într-o anumită lege cu scopul de a găsi ce este exact acea lege după toate probabilitățile. Cu alte cuvinte, *ijtihād* înseamnă a face deducții în probleme de lege în cazurile în care nu există un nici un text [explicit și] aplicabil în mod expres. (vezi, Baqir Sadr, *A Short History of ' Ilm ul-Usul*, ISP, 1984).

2. În legile religioase, *taqlīd* înseamnă „a acționa în concordanță cu hătărârea unui *mujtahid*". Este necesar ca un *mujtahid* ce este urmat în hotărârile sale să fie bărbat, șiit adept al celor 12 Imami (*shi'ah ithna ash'ari*), adult, sănătos, de naștere legiuită, în viață și imparțial [în hotărâri] (*'adil*). Se spune despre o persoană că este justă atunci când realizează toate acțiunile ce îi sunt obligatorii și se înfrânează de la toate cele ce îi sunt interzise. Un semn că cineva este just este acela că în exterior are un bun caracter, astfel că, de sunt făcute cercetări privitoare la el printre oamenii din localitatea sa, printre vecini ori printre persoanele cu care trăiește, toți aceștia vor confirma bunul său comportament. Iar dacă cineva știe că verdictele date de către un *mujtahid* diferă de problemele cu care se confruntă în viața de zi cu zi, atunci (în plus) acel *mujtahid* care este urmat trebuie să fie *a'lam* (cel mai învățat), adică unul care este cel mai capabil dintre toți *mujtahidūn* contemporani să înțeleagă legile divine.

3. Există trei modalități de-a identifica un *mujtahid* și un *a'lam*:

- atunci când un om este cu totul sigur că cineva anume este un *mujtahid* sau cel mai învățat; pentru aceasta, cel care afirmă trebuie să fie el însuși un

învățat și trebuie să posede capacitatea de-a identifica un *mujtahid* sau un *a'lam*;

- atunci când doi oameni, care sunt învățați și corecți, având capacitatea de-a identifica un *mujtahid* sau un *a'lam*, confirmă (împreună) că o persoană anume este *mujtahid* sau *a'lam*, exceptând cazul în care nu există alți doi învățați și drepți care să-i contrazică; în practică, faptul de-a fi *mujtahid* sau *a'lam* poate fi stabilit prin afirmația clară doar a unui om demn de încredere;
- când afirmația vine de la un număr de persoane învățate, care posedă capacitatea de-a identifica un *mujtahid* sau un *a'lam*, cu condiția ca persoana [interesată] să fie de acord cu afirmația lor.

4. În general, dacă un om știe că verdictele unor *mujtahidūn* variază în problemele cotidiene, că, de asemenea, există unii *mujtahidūn* mai capabili decât alții, fiind conștient totodată că nu este în stare să identifice pe cel mai învățat dintre ei, atunci el trebuie să acționeze conform unei prudențe bazate pe hotărârile acestora. Și dacă nu este în stare să acționeze în baza precauției, atunci trebuie să acționeze urmând hotărârea unui mujtahid pe care-l presupune a fi cel mai învățat. Dacă [în urma evaluării] el decide că toți juriștii (mujtahidūn) sunt de egală valoare, atunci el are de făcut o alegere [conform unor criterii].

5. Există patru modalități de-a obține de la *mujtahid* hotărârile [adecvate pentru sine]:

- atunci când omul aude hotărârea chiar din gura unui *mujtahid*;
- când hotărîrea unui *mujtahid* este întărită/citată de către două persoane juste;
- când omul aude hotărîrea [dată de un mujtahid] de la persoană a cărui afirmație este convingătoare;
- prin citirea cărții *Tawadhih al-Masā'il* cu condiția de-a fi convins de corectitudinea cărții.

6. Atâta vreme cât cineva este sigur că [de-a lungul vremii] hotărârea [privind o problemă] dată de *mujtahid* nu s-a schimbat, acel om poate acționa conform cu ceea ce s-a scris în cartea[1] respectivului *mujtahid*. Dar dacă bănuiește că decizia ar putea să se fi schimbat, atunci cercetarea sa mai amănunțită în problema respectivă nu este necesară.

7. Dacă un *a'lam mujtahid* dă o decizie (*fatwa*) într-o anumită problemă, cel care i-a cerut sfatul juridic nu poate acționa în acea problemă conform cu *fatwa* altui *mujtahid*. Dar dacă *a'lam mujtahid* nu dă o *fatwa* anume și, în plus, exprimă o precauție (*ihtiyat*) la cum adeptul său trebuie să acționeze de-o manieră sau alta—de exemplu, spunând că după Surat *al-Ḥamd*, în primul și al doilea raka't din namaz, adeptul trebuie să citească o surat completă—atunci adeptul poate acționa fie pe baza precauției, care este numită precauție obligatorie (*ihtiyat wajib*), fie poate acționa conform hotărârii (*fatwa*) altui *mujtahid* pentru care există permisiunea de-a fi ascultat.

[1] Fiecare mujtahid de seamă ajunge să scrie pentru dreptcredincioși o carte cu sfaturi privind problemele cotidiene.

De aici, dacă al doilea *mujtahid* decretează că Surat *al-Hamd* este suficientă, cel care oferă rugăciuni poate să lase deoparte a doua Surat. Aceeași atitudine va fi adoptată dacă *a'lam mujtahid* pune accent pe termeni ca *ta'mmul* [luare în seamă, a face un efort] sau *ishkāl*. [ambiguu, de nehotărât- în sensul că întrece rațiunea și numai 'Allāh poate ști cum se face]

8. În cazul în care *a'lam mujtahid* pune în valoare [o altă] precauție după ce a dat o *fatwa* sau înainte—spunând, de exemplu, că vasele *najis* [impure] trebuie spălate o dată cu o cantitate de 388 de litri (*qor*) pentru a deveni ritual pure, cu toate că, [în mod obișnuit], ca măsură de precauție, ar trebui spălate de trei ori—cei care i-au cerut sfatul pot abandona faptul de-a acționa conform precauției obișnuite. Această precauție [formulată de către *mujtahid*] este numită precauție recomandată (*ihtiyat mustahab*).

9. Dacă un *mujtahid* care este urmat în hotărâri moare, categoria de jurist va fi aceeași ca și cum ar fi în viață. Avîndu-se aceasta drept bază, dacă el era mult mai învățat decât un *mujtahid* în viață, cel care îi dădea ascultare—având ideea generală a variației care există în [problemele,situațiile] *masā'il* de zi cu zi—trebuie să rămână la *taqlīd* personal [adică, să urmeze hotărârile date de către al său *mujtahid*]. Iar dacă *mujtahid* care este în viață este mai învățat decât cel decedat, atunci adeptul primului trebuie să-și reorienteze supunerea către hotărârile celui viu.

10. Într-o anumită problemă, când o persoană acționează conform cu *fatwa* unui *mujtahid*, însă acest *mujtahid* moare, odată ce persoana în cauză începe să urmeze un alt *mujtahid*, care trăiește, ea nu mai poate să acționeze iar conform cu fatwa acelui *mujtahid* care a murit.

11. Este obligatoriu pentru adeptul unui *mujtahid* să cunoască *masā'il* [problemele] care sunt de importanță cotidiană.

12. Dacă un om se confruntă cu o problemă a cărei regulă de soluționare nu îi este cunoscută, este necesar pentru el să-și exercite precauția ori să urmeze hotărârea unui *mujtahid* conform cu condițiile sus-menționate. Dar dacă în problema sa omul nu poate obține un mod de acțiune de la *a'lam mujtahid*, atunci îi este permis să urmeze un *mujtahid* care nu este *a'lam*, chiar dacă are o idee generală despre diferențele care apar între verdicte.

13. Dacă o persoană relatează alteia despre *fatwa* dată de un *mujtahid*, iar mai apoi acea fatwa este schimbată, atunci nu mai este necesar să informeze cealaltă persoană despre schimbarea survenită. Dar dacă, după ce a relatat fatwa, persoana realizează că a redat-o greșit și că eroarea ar putea conduce către contrazicerea legilor Sharia, atunci, ca o precauție obligatorie, trebuie să facă totul posibil pentru a rectifica eroarea.

14. Dacă, pentru o vreme, o persoană își realizează acțiunile fără să urmeze hotărârile unui *mujtahid*, însă apoi ia în seamă hotărârile unui *mujtahid*, acțiunile pe care le-a realizat pe cont propriu vor fi valide dacă *mujtahid* le declară astfel, iar dacă nu, va considera acele acțiuni ca invalide.

Tahārat (puritate). Apă pură și amestecată

15. Apa poate fi pură sau amestecată. Apa amestecată (*ma'ul muzaf*) înseamnă felul de apă care este obținut dintr-un fruct, cum zeama de pepene, sau apa de trandafiri,

sau apa în care s–a amestecat altceva (de exemplu, apa în care s-a amestecat atâta praf că nici nu mai poate fi numită apă).

Oricare apă în afară de cea amestecată este numită apă curată, pură (*ma'ul mutlaq*) și din aceasta există 5 tipuri:

15.1. Apa-*qor* (apa în cantitate de 388 litri);

15.2. Apa-*qalīl* (sub cantitatea apei-*qor*);

15.3. Apă curgătoare (jari);

15.4. Apă de ploaie;

15.5. Apă de izvor/fântână.

16. Cantitatea de apă care umple un bazin a cărui lungime, lățime și adâncime are trei măsuri și jumătate, este egală măsurii numite *qor*. În baza acestui fapt, volumul de apă va fi 42.875 măsuri cubice, deși (în practică) 36 de măsuri cubice sunt o cantitate suficientă. Determinarea cantității-*qor* luîndu-se drept criteriu greutatea nu este lipsită de îndoială (*ishkāl*).

17. Dacă o materie [impură prin natura sa] *najāsāt*, precum urina, sângele, sau orice altceva care a devenit impur (*najis*), cum, de exemplu, îmbrăcăminte *najis*, cade în apa-*qor* și apa capătă mirosul, culoarea sau gustul a ce este *najāsāt*, atunci apa respectivă devine *najis*; dar dacă nu s-a întâmplat aceasta, atunci apa nu este *najis*.

18. Dacă mirosul, culoarea sau gustul unei ape-*qor* se schimbă datorită vreunei materii care nu este impură (najis), atunci apa nu a devenit najis.

19. Dacă o substanță îndeobște najāsāt ori altceva asemănător intră în apa care depășește cantitatea etalon de 388 litri (*qor*), schimbând mirosul, culoarea sau gustul doar a unei părți a acesteia, iar cantitatea de apă impurificată este mai puțin de cantitatea numită, atunci toată apa devine impură (najis). Dacă însă partea de apă rămasă pură este o cantitate de 388 litri sau mai mult, atunci doar partea de apă impurificată va fi considerată najis.

20. Dacă la un bazin având cantitatea-*qor* de apă este alimentat de apa unui izvor, apa de izvor transformă apa impură (najis) în apă pură din punct de vedere ritual (pak). Dar dacă apa de izvor curge în bazin picătură cu picătură, nu va face apa din bazin să fie pură ritual (pak), exceptând cazul în care există ceva înaintea fluxului de apă astfel că, înainte de-a se forma picăturile, apa cea pură intră în contact cu apa impură [purificând-o]. Și mai bine încă, atunci când gura de ieșire a apei de izvor este în întregime pe fundul apei impure (najis).

21. În cazul în care un obiect impur este spălat sub un robinet care este conectat la bazinul cu apă de cantitate-*qor*, iar apa scursă de pe obiect rămâne în contact cu apa de spălare, fără ca să fie afectată de mirosul, culoarea, gustul a ceea ce este impur [prin circumstanță] sau impur [în substanță], acea apă va fi considerată pură ritual (pak).

22.Dacă o parte din apa de cantitate-*qor* îngheață, lăsând o cantitate care este mai puțin decât cantitatea numită, iar ceva najāsāt o atinge, atunci atît această cantitate, cît și cea obținută din topirea gheții, va fi considerată ca impură (najis).

23. Dacă măsura de apă a fost egală cu cantitatea de apă-*qor* și mai apoi cineva este nesigur dacă apa a scăzut sub această măsura de 1 qor, chiar așa, apa va fi considerată a fi egală cu cantitatea etalon, 1 qor; astfel, de exemplu, un obiect najis spălat cu această

apă va deveni pur ritual, iar apa, luată cu totul, nu va deveni najis când ceva najāsāt o atinge. În cazul în care cantitatea de apă a fost mai mică decât măsura de apă-qor și cineva crede că apa ar fi putut ajunge la o cantitate de 1qur, atunci va fi considerată ca fiind apă-qalīl.

24. Există două modalități de-a stabili dacă o cantitate de apă este egală cantității-standard de 388 litri:

- persoana care evaluează este sigură că așa este;
- doi oameni care sunt corecți dau mărturie că așa este.

Apa-*qalīl*

25. Apa-qalīl, înseamnă apa care nu izvorăște din pământ și cantitatea ei este mai mică de 1 qor.

26. Dacă apa de această măsură este turnată asupra a ceva ce este impur (najis), sau dacă lucrul najis intră în contact cu ea, această apă devine najis. Dar dacă o asemenea apă este turnată cu putere pe un obiect impur, numai acea parte din apă care atinge obiectul este najis, iar apa care nu a atins obiectul najis va fi curată ritual (pak).

27.Apa-qalīl care este turnată peste un obiect najis pentru a îndepărta najāsāt esențial devine najis odată ce ea curge după contactul cu obiectul. La fel, apa-qalīl care este turnată peste un lucru najis pentru a-l spăla, chiar și după ce najāsāt esențial a fost îndepărtat, va fi considerată, ca precauție obligatorie, impură.

28. Apa cu care sunt spălate ieșirile de urină și fecale nu face nimic să fie najis, sub rezerva însă a următoarelor 5 condiții:

- apa nu are miros, culoare și gust de najāsāt;
- nu a intrat în contact cu altceva impur din afară;
- orice altceva najāsāt, precum sângele, nu a ieșit odată cu urina sau fecalele;
- în apa respectivă nu apar resturi de fecale;
- în jurul ieșirii excrementelor nu s-a împrăștiat materie najāsāt mai multă decât de obicei.

29. Apa curgătoare este acea apă care izvorăște din pământ și curge printr-un vad sau un canal. Apa curgătoare, chiar dacă este în cantitate mai mică decât măsura-etalon (1 *qor*=388 litri), nu devine najis în contactul cu ceva najāsāt, însă atâta vreme cât mirosul, culoarea sau gustul ei nu s-au schimbat din cauza a ce este najāsāt.

30. Dacă oarece najāsāt atinge apa curgătoare, va fi najis doar acea cantitate din apă al cărei miros, culoare sau gust au fost schimbate din cauza atingerii; apa care se găsește mai aproape de sursă, chiar dacă este în cantitate mai mică decât cantitatea 1 *qor*, va fi considerată apă curată ritual. La fel, apa care se găsește mai în lateral sau mai în josul canalului va fi considerată pak, dacă este egală cantității etalon (388 litri) sau dacă este în legătură cu un flux de apă curată ce vine de lângă izvor. Dacă nu există această condiție, apa va fi najis.

31. Apa unui izvor care nu curge, dar care apă se reîmprospătează ori de câte ori se ia din el, nu va fi considerată apă curgătoare. Aceasta înseamnă că apa, dacă este atinsă cu ceva impur (najāsāt) și este mai puțină decât cantitatea etalon, nu va fi considerată drept apă curgătoare.

32. Dacă apa de lângă malul unui râu (sau marginea unui canal) este staționară, chiar în contact cu apa curgătoare fiind, nu va fi considerată apă curgătoare.

33. Dacă un izvor dă apă în timpul iernii, însă este secat pe timp de vară, apa acestuia va fi considerată apă curgătoare numai în perioada activă a izvorului.

34. Dacă apă dintr-un rezervor sau un bazin aflat la baia publică (hammam) este mai puțină decât cantitatea de 1 qor, însă, fiind în legătură cu un depozit de apă din care, adăugându-i-se, ajunge să aibă cantitatea etalon (1 *qor*), nu devine najis prin contactul cu ceva najāsāt; condiția este ca mirosul, culoarea și gustul să nu i se schimbe.

35. Dacă apa care trece în clădiri sau către băi prin țevi, curgând prin robinete și dușuri, provine de la un rezervor avînd cel puțin cantitea de 1 *qor*, atunci apa aceasta va fi considerată [de natura] apei de cantitate-etalon.

36. Oricare apă ce curge, dar nu țâșnește din sursa ei, va deveni najis în contact cu ceva najāsāt în cazul în care este mai puțină decât cantitatea etalon. Însă dacă apa curge cu forță și este atinsă de ceva najāsāt în josul fluxului, partea de sus a fluxului nu va fi considerată najis.

Apa de ploaie

37. Un lucru najis devine pak dacă ploaia îl spală odată, cu condiția ca picăturile de ploaie să nu conțină najāsāt esențial. În cazul hainelor și corpului care au devenit najis datorită urinei, ca precauție, vor fi considerate curate ritual (pak) dacă sunt plouate de două ori. În cazul obiectelor precum covoare și îmbrăcăminte, acestea nu necesită stoarcerea sau scuturarea de apă. Aici, prin ploaie se înțelege o ploaie de stropi mari și nu o simplă aversă ori burniță.

38.Dacă apa de ploaie cade pe *najis ul-ayn* și sare în toate părțile, fără ca însă în picături să se găsească najāsāt esențial și fără ca apa să capete miros, culoare sau gust de najāsāt, atunci această apă este pak. De aici, dacă plouă peste o cantitate de sânge și apa este împroșcată în toate părțile, văzându-se particule de sânge în picături, ori dacă apa capătă miros, culoare sau gust de sânge, atunci acea apă este najis.

39. Dacă pe acoperișul unei clădiri există najisul ayn, iar apa curge de pe acoperiș după ce a intrat în contact cu un obiect najis, apa va fi considerată curată (pak) atâta vreme cât ploaia continuă. Însă, după ce s-a oprit ploaia, dacă apa continuă să curgă în același fel după ce va fi atins un obiect najis, ea va fi considerată najis.

40. Pământul najis, solul pe care plouă, devine pur (pak); dacă apa ploii continuă să curgă pe sol și, în timp ce încă plouă, ajunge într-un loc najis de sub acoperiș, ea face locul acela să fie și el curat (pak).

41. Dacă ploaia cade pe praf sau nisip najis, îmbibându-l cu totul, praful sau nisipul devine curat (pak).

42. Dacă apa de ploaie se adună într-un loc, chiar și atunci cînd este în mai puțină cantitate decât cantitatea etalon, iar un obiect najis este spălat în această apă în timp ce plouă încă, obiectul respectiv devine pak, exceptând cazul în care capătă mirosul, culoarea sau gustul a ceea ce este najāsāt.

43. Dacă plouă pe un covor curat (ritual) ce este pus pe un sol impur (najis), iar apa ploii se infiltrează în solul najis în timp ce ploaia continuă, covorul nu devine najis. De fapt, chiar și solul devine curat (pak).

Apa de fântână

44. Dacă în apa unei fântâni ce izvorăşte din pământ (deşi cantitatea ei poate fi mai mică decât cea etalon) se lasă să cadă ceva najis, apa aceea nu devine najis atâta vreme cât nu capătă mirosul, culoarea sau gustul a ce este najis. Totuşi, se recomandă ca, în cazul în care ceva najāsāt cade în apa fântânii, din acea apă să fie scoasă (separată) o cantitate anume. (Detalii despre această cantitate sunt date în cărţile privitoare la subiect.)

45. Dacă o materie najāsāt cade în apa fântânei şi îi schimbă mirosul, culoarea sau gustul, apa ve redeveni pak de îndată ce mirosul şi celelalte dispar. Dar eeste bine să se aştepte mai mult, până ce apa impurificată se amestecă cu apa proaspătă a sursei subterane.

46. Dacă într-o groapă este colectată apa de ploaie, iar cantitatea ei este sub cea etalon (388 litri), după încetarea ploii ea devine najis în atingere cu ceva najāsāt.

Reguli privind utilizarea closetului

47. Apa amestecată (înţelesul termenului a fost explicat la #15), nu face nici un lucru najis [impur] să fie pak [impur], iar folosirea ei pentru îmbăierea generală (ghusl) sau purificarea rituală (wudhu).

48. Apa amestecată, în oricât de mare cantitate ar putea fi, devine najis chiar şi când numai o fărâmă de materie najāsāt cade în ea. Dar dacă apa amestecată cade pe un lucru najis cu oarece forţă, partea din apă care atinge ceea ce este najāsāt devine najis, iar partea care nu atinge najāsāt rămâne curată (pak). De exemplu, dacă se stropeşte cu apă de trandafiri pe o mână murdară (najis), partea din picături ce atinge mâna devine najis şi partea de picături ce n-o ating rămâne curată (pak).

49.Când o cantitate apă amestecată najis este amestecată cu o cantitate etalon (1 *qor*) sau cu apă curgătoare în asemenea măsură încât nu mai poate fi numită apă amestecată, atunci ea devine apă curată (pak).

50. Apa care originar a fost pură şi nu se ştie dacă nu s-a schimbat cumva în apă amestecată, va fi considerată drept apă curată ritual (pak), astfel că va face lucrurile najis să fie pak şi va fi bună spre realizarea de wudhu şi ghusl. Dar dacă a fost dintru început amestecată şi nu se ştie de s-a preschimbat în apă curată, va fi considerată drept apă amestecată; această apă nu va face obiectele najis să fie pak, cum nici pentru wudhu sau ghusl nu poate fi folosită.

51. Apa despre care nu se ştie dacă este pură sau amestecată, apa despre care nu se ştie dacă în stare incipientă a fost pură sau amestecată, nu va preface obiecte najis în obiecte pak şi nu este permisibil să fie folosită în realizarea de wudhu sau ghusl. La fel, chiar dacă în cantitate este egală cu o cantitate etalon sau mai mult, această apă devine najis dacă este atinsă de ceva najāsāt.

52. Cînd ceva [impur prin natura sa] najāsāt esenţial ca sângele sau urina atige apa şi schimbă mirosul, culoarea sau gustul acesteia, ea devine najis, chiar dacă este într-o cantitate etalon sau apă curgătoare. La fel, dacă mirosul, culoarea sau gustul apei se schimbă din cauza unui obiect najāsāt ce se află parţial scufiundat în ea—de exemplu, dacă un hoit sau un schelet de animal provoacă schimbarea în miros—ca precauţie obligatorie, apa va fi considerată ca fiind najis.

53. Dacă apa care a devenit najis din cauza unui najāsāt esențial (najisul ayn) precum sângele sau urina, care i-a schimbat mirosul, culoarea sau gustul, intră în contact cu apă de cantitate etalon sau apă curgătoare, ori dacă în ea cade apă de ploaie, eventual adusă și de vânt, ori dacă apa de ploaie cade în ea printr-o țeavă când încă mai plouă, apa respectivă va deveni pură (pak) dacă însușirile care au alterat-o dispar. Totuși, (este important) ca apa inițială să ajungă a fi amestecată (bine) cu apa de ploaie, cu apa în cantitate etalon sau cu apa curgătoare.

54. Dacă un obiect najis este făcut curat (pak) în apă de cantitate-etalon (1 *qor*) sau în apă curgătoare, apa care cade de pe obiectul curățat este curată (pak).

55. Apa care originar a fos pură (pak) și nu se știe dacă a devenit najis, va fi socotită drept apă curată (pak); apa care originar a fost najis și nu se știe dacă între timp a devenit pak, este najis.

56. Ceea ce a fost atins de un câine, de un porc sau de către un kafir, ce a rămas de pe urma altora decât oameni ai Cărții, sunt najis; ca precauție recomandată, ceea ce a rămas de pe urma oamenilor Cărții este de asemenea najis și este *harām* să se folosească ori să se consume. Totuși, resturile de mâncare rămase de la animale, a căror carne este *harām*, sunt curate (pak) și, cu excepția pisicii, este *makrūh* (nerecomandat) să se mînânce sau să se bea ceea ce-a fost atins de asemenea animale.

Reguli privind utilizarea closetului

57. De fiecare dată, la closet, este obligatoriu pentru cineva ca să-și ascundă părțile intime față de persoanele adulte, chiar dacă sunt rudele sale apropiate (cum ar fi mama, sora etc.). La fel, este obligatoriu pentru cineva ca să-și acopere părțile intime față de persoanele bolnave și față de copiii care pot discerne între bine și rău. Exceptați de la aceasta obligație sunt, totuși, soțul și soția.

58. Nu este necesar pentru o persoană să-și ascundă părțile intime cu vreo îmbrăcăminte anume, fiind suficient dacă, de exemplu, le acoperă cu palmele sale.

59. În timp ce folosește privata pentru a se ușura, atât partea din față, cât și partea din spate a cuiva nu trebuie să fie pe direcția Kabei.

60. Dacă o persoană stă, în timp ce se află la closet, cu partea din față sau cea din spate a corpului pe direcția Kabei (qibla), încercând să întoarcă părțile intime de pe acea direcție, aceasta nu va fi suficient. La fel, cînd partea frontală sau partea dorsală a corpului nu este pe linia qibla, [totuși] ca precauție, persoana trebuie să nu-și îngăduie ca părțile intime să se afle pe acea direcție.

61. În timp ce se află la toaletă, cineva, ca precauție recomandată, nu trebuie să fie orientat pe linia qibla cu fața și nici nu trebuie să aibă spatele pe acea direcție, atâta vreme cât realizează *istibra* [îndepărtarea ultimei picături de urină] și nici atâta vreme cât, după defecare, se spală pentru a deveni curat ritual (pak).

62. Dacă la privată oarecine este forțat de situație să fie pe direcția qibla cu fața, ori cu spatele (pentru a evita privirea altcuiva), cum dacă nu este posibil să nu fie pe acea direcție, cum și dacă este o situație de neevitat de a fi orientat pe acea direcție, atunci, pentru cel în cauză este permis să nu respecte regula.

64. Este *harām* pentru cineva să se ușureze în următoarele patru locuri:

64.1. în străduțe închise și fără permisiunea oamenilor care trăiesc acolo;

64.2. pe pământul proprietate a cuiva care nu a acordat permisiune pentru aceasta;

64.3 într-un loc ce este exclusiv *naqf* [de oprire] pentru mai mulți beneficiarii, cum la unele *madāris*;

64.4. la mormintele unor *mu'minūn* și la locurile sacre a căror sfințenie ar fi pângărită.

65. În următoarele trei cazuri anusul poate fi făcut curat doar prin spălare cu apă:

- dacă altă materie najasat, sânge, de exemplu, apare odată cu fecalele;
- dacă ceva najasat atinge anusul;
- dacă persoana are diaree.

În alte situații decît cele aici menționate, anusul poate fi făcut curat (pak) fie cu apă, fie utilizând o pânză, ori o piatră etc, cu toate că este mai bine totdeauna să fie spălat cu apă. (Pentru detalii, vezi regulile/notele 68-70)

66. Organul micțiunii nu poate fi făcut curat (pak) fără apă. Dacă cineva folosește măsura-etalon (1 qor) sau apă curgătoare, atunci, după îndepărtarea urinei (najasat esențial), spălarea o singură dată a organului va fi suficientă. Dar dacă cineva folosește o cantitate mai mică decît măsura-etalon, atunci precauția recomandată este să se spele de două ori și, cu mult mai bine, de trei ori.

67. Dacă anusul este spălat cu apă, cel care se curăță trebuie să se asigure că nu rămâne nici o urmă de mizerie. Cu toate acestea, nu-i nimic dacă rămâne ceva culoare și miros. Dacă însă se spală bine de prima oară, nelăsînd nici o urmă de materie fecală, atunci nu mai este nevoie să se spele iar.

68. Anusul poate fi făcut curat (pak) cu piatră, cu bulgăre de pământ ori cu o pânză, cu condiția ca să fie uscate și curate (pak). Dacă în zona anusului rămâne ceva umezeală pe care curățitorul n-o poate îndepărta, nu există vreo obiecție.

69. Dacă cineva își face o curățire totală cu piatră, cu bulgăre de pământ sau cu pînză o singură dată, aceasta va fi de ajuns, cu toate că mai bine este să se facă de trei ori curățirea, ceea ce înseamnă, că de fapt, e mai bine să se folosească trei bucăți (din ceea ce curăță). Iar dacă cineva nu obține o cuățire totală după trei reprize, atunci poate continua până ce este curat (pak). Pe de altă parte, nu-i nimic rău dacă rămân, fiind invizibile, resturi.

70. Este *harām* să se facă anusul curat cu lucruri care sunt sacre și venerate cum ar fi, de exemplu, o hârtie pe care sunt scrise numele lui 'Allāh sau ale Profeților. Iar folosirea în acest scop al curățirii de oase ori ceva murdar, nu va duce la curățenia anusului.

71. Dacă, [neamintindu-și], o persoană se îndoiește dacă a curățat orificiul de ieșire, este necesar să realizeze curățarea, chiar dacă știe s-o fi făcut totdeauna din obișnuință.

72. Atunci când, după Namaz, cineva nu mai este sigur dacă a curățat (pak) orificiul de ieșire înainte de a fi început rugăciunile, namaz care s-a realizat deja este valid, însă, pentru rugăciunile următoare trebuie să se curețe bine.

Istibra (îndepărtarea ultimei picături de urină)

73.Istibra este o acțiune recomandată bărbaților după micțiune și scopul ei este de a se asigura că nu mai rămâne deloc urină în uretră.

Există câteva modalități de-a realiza istibra, dar cea mai bună este cea în care, după ce a fost eliminată urina, dacă și anusul a devenit najis, se curăță acesta mai întâi. Ulterior, partea dintre anus și rădăcina penisului trebuie presată de trei ori cu degetul mijlociu al mâinii stângi; apoi, degetul mare este plasat pe penis și degetul indicator, plasat dedesubtul penisului presează de trei ori către punctul de circumcizie; în fine, partea din față a penisului trebuie scuturată de trei ori.

74. Umezeala care este emisă de către bărbat în timpul atragerii și curtării se numește *„mazi"*; este o substanță pură cum, la fel este și lichidul ce se observă după ejaculare, numit *„wazi"*. La fel, lichidul care uneori iese după urină, numit *„wadi"*, este pur (pak) în cazul în care nu a intrat în contact cu urina. Dacă un bărbat face istibra după urinare și observă că elimină un lichid, neștiind dacă este urină sau unul din lichidelele sus-menționate, (poate fi sigur) că lichidul acela este curat (pak).

74. Dacă un bărbat stă la îndoială dacă a realizat istibra sau nu și mai apoi elimină un lichid despre care nu știe dacă este pur sau nu, atunci acel lichid va fi considerat ca najis; în cazul în care el este după realizarea de spălare rituală (wudhu), acea wudhu este invalidă. Totuși, dacă nu este sigur de a realizat istibra în mod corect sau nu, iar mai apoi elimină un lichid despre care nu e sigur de este pur sau nu, (bărbatul trebuie să știe că) lichidul respectiv este pur (pak) și că wudhu nu este invalidată.

76. Dacă un bărbat realizează istibra și de asemenea *wudhu*, iar după wudhu el vede că s-a eliminat un lichid despre care știe că ar putea fi fie urină, fie spermă, atunci este obligatoriu pentru el să realizeze îmbăierea completă (*ghusl*) împreună cu wudhu. Dacă însă nu a făcut wudhu după istibra, atunci numai wudhu va fi suficientă.

77. Dacă a trecut ceva timp de la ultima urinare și bărbatul ajunge a fi sigur că nu a mai rămas deloc urină în pasajul urinar, însă vede mai apoi ceva lichid, neștiind dacă este pur sau nu, atunci va considera lichidul respectiv ca fiind pur (pak), chiar de nu a realizat istibra. În plus, dacă a făcut între timp wudhu, se va considera ca valid.

78. Istibra nu se adresează femeilor și în cazul în care o femeie vede vreun lichid și nu este sigură dacă e vorba de urină, atunci trebuie să știe că lichidul respectiv este pak și că nu va avea invalidate spălarea rituală (wudhu) și îmbăierea completă (ghusl).

Acte recomandate (mustahab) și acte condamnabile (*makrūh*)

79. Este recomandabil (mustahab) ca o persoană ce se așează să se ușureze se așază într-un loc în care nimeni altcineva n-o poate vedea, intră într-o privată pășind întâi cu stângul și iese pășind întâi cu dreptul. [În privată fiind], este de asemenea musthab să aibă capul acoperit și să-și plaseze greutatea pe piciorul stâng.

80.În timp ce cineva se ușurează, este condamnabil (*makrūh*) să privească la soare sau la lună, însă, dacă face aceasta acoperindu-și părțile intime, atunci acțiunea nu este *makrūh*. Mai mult este *makrūh* pentru cineva să urineze cu fața către vânt, pe marginea drumului, pe străduțe, în fața intrării unei case ori la umbra unui pom fructifer. Este de asemenea condamnabil să mânânce în același timp în care se ușurează, să stea mai mult la privată decât timpul normal sau, după eliminare, să se spele cu mâna dreaptă.

De asemenea este *makrūh* să vorbească în timp ce elimină, atâta vreme cât nu este necesar, Faptul de-a rosti cuvinte amintindu-l pe 'Allāh nu este condamnabil.

81. Este *makrūh* să se urineze din picioare, sau pe pământ dur, sau în staulele animalelor, ori în apele stătătoare.

82. Este *makrūh* să se interzică altuia de-a urina ori de-a defeca, iar dacă faptul acesta este rău pentru sănătatea aceluia, atunci este *harām*.

83. Este recomandabil (mustahab) să se urineze înainte de îndeplinirea de namaz, înainte d-a se retrage la culcare, înainte de-a avea un act sexual și după ce s-a ejaculat.

Lucruri impure (najis)

84. Următoarele 10 lucruri sunt în mod esențial najis:

- urina
- fecalele
- sperma
- cadavrul
- sângele
- câinele
- porcul
- kafir
- lichiorurile alcoolice
- sudoarea unui animal ce mânâncă de obicei mâncare najasat

Urina și fecalele

85. Urina și fecalele următoarelor ființe sunt necurate (najis):

- cele ale oamenilor
- cele animalelor a căror carne este interzisă (*harām*) a se mânca și al căror sânge izbucnește șuvoi când li se taie vena jugulară

Excrețiile acelor animale care sunt *harām* a se mânca –dar animale al căror sânge nu iese în forță atunci când sunt tăiate (peștele interzis, de exemplu) –sunt curate (pak). La fel,excrementele de țânțar și de muște sunt pak. Sigur că urina unui animal a cărui carne este *harām* trebuie evitată, ca precauție obligatorie, chiar dacă sângele nu izbucnește când este tăiat.

86. Urina și găinațul acelor păsări care sunt *harām* de-a se mânca sunt pak, dar este mai bine să se evite atingerea lor.

87. Urina și fecalele unui animal care se hrănește cu materie najasat, ale unui țap care a fost alăptat de o scroafă, ale unui patruped ce a fost pângărit de un om, sunt necurate (najis).

Sperma

88. Sămânța oamenilor și a oricărui animal al cărui sânge izbucnește la tăiere din

vena jugulară este impură (najis).

Cadavre

89.Cadavrul unei ființe umane este najis. La fel, hoitul oricărui animal ce, la tăiere, îi izbucnește sângele cu forță, este najis, indiferent dacă moare de o moarte naturală sau este ucis în alt mod decât cel prescris de islam. Odată ce sângele unui pește nu izbucnește cu forță, hoitul lui este pak, chiar dacă moare în apă.

90. Acele părți ale unui unui trup fără viață care nu conțin viață cum, de exemplu, lâna, părul, dinții, unghiile, oasele și coarnele sunt pak.

91. În cazul în care carnea sau oricare parte ce conține viață este tăiată dintr-o ființă umană vie sau dintr-un animal viu al cărui sânge izbucnește cu putere, această carne este najis.

92. Mici pelicule de piele ce se desprind de pe buze ori de pe alte părți ale corpului sunt pak.

93. Un ou luat dintr-o găină moartă este pak, dar exteriorul acestuia trebuie spălat.

94. dacă un miel sau un ied înainte de-afi ajuns să pască, cheagul (de brânză) găsit în stomacul său este pak, dar trebuie să i se spele exteriorul cu apă.

95. Medicamentele lichide, parfumurile, ghee [untul purificat prin topire], săpunul și ceara de lustruit care sunt importate sunt pak în cazul în care cineva nu este sigur că ar fi najis.

96. Grăsimea, carnea sau pielea unui animal -în cazul căruia există probabilitatea de-a fi fost tăiat conform legilor islamice -sunt pak. Totuși, în cazul în care acestea sunt obținute de la un nemusulman, sau de la un musulman care le-a obținut de la un nemusulman, fără ca [beneficiarul ultim] să investigheze dacă animalul a fost tăiat conform legii islamice, atunci este *harām* a se mânca grăsimea și carnea aceea, dar este permisibil să se realizeze namaz îmbrăcat cu acea piele. Atunci când aceste lucruri sunt luate de la un bazar musulman sau de la un musulman, însă nu se știe dacă musulmanul le-a luat de la un nemusulman, cum și dacă se știe că le-a luat de la un nemusulman, însă există o mare probabilitate ca să fi investigat să afle că animalul a fost tăiat conform Shariei, atunci mîncarea grăsimii și cărnii respective este permisă.

Sânge

97. Sângele ființei umane precum și sângele oricărui animal al cărui sânge sare cu forță când îi este tăiată vena jugulară este najis. Sângele unui animal cum peștele, sau al unei insecte cum țânțarul este pak, deoarece nu sare cu forță.

98. Dacă un animal a cărui carne este halal a se mânca este sacrificat în concordanță cu procedeul legiuit de Shari ' ah, iar după tăiere curge afară destul sânge, sângele care încă mai rămâne în animalul mort este pak. Totuși, sângele care s-a întors în corpul animalului din cauza respirației horcăite sau din cauză că, în timpul tăierii, avea capul mai sus decât corpul, este najis.

99. Ca precauție reomandată, cineva trebuie să se abțină de la mâncarea unui ou care are chiar și cea mai mică măsură de sânge înăuntru. Totuși, dacă sângele se află în gălbenuș, atunci albușul este pak, atâta vreme câtpielița gălbenușului nu este ruptă.

100. Sângele care este văzut uneori la mulgerea animalelor este najis și face laptele să fie najis de asemenea.

101. Dacă sângele ce vine din interiorul gingiilor dispare pe măsură ce este amestecat cu saliva, saliva este pak.

102. Dacă sângele ce apare sub unghii sau sub piele datorită unei lovituri, (prin cercetare), nu mai poate fi numit deloc sânge, atunci este pak. Dar dacă sângele este văzut cum este de obicei [cu atributele sale], atunci este najis. Iar dacă sub unghie sau pe piele apare o rană, sângele fiind greu de îndepărtat, atunci cel care vrea să-l facă pak pentru wudhu sau ghusl trebuie să realizeze *tayammum*.

103. Dacă o persoană nu poate discerne dacă sub piele este sânge uscat sau nu, ori dacă partea de carne a căpătat culoarea din cauza lovirii, atunci poate considera că sângele este pak.

104. Chiar și o particulă de sânge ce cade în mâncare, în timp ce aceasta este preparată, va face ca întreaga mâncare împreună cu vasul de gătit să fie najis, iar ca precauție obligatorie, trebuie să se știe că fierberea, încălzirea, frigerea, prăjirea nu va reface mâncarea pak.

105. Când se vindecă o rană, formându-se în jurul ei puroi, substanța transparentă din jurul ranei este pak atâta timp cât se știe că nu s-a amestecat cu sângele.

Câini și porci

106. Câinii și porcii care trăiesc la țară, chiar și părul lor, chiar și oasele, labele și ghearele lor, cum și fiecare substanță lichidă din corpul lor, sunt najis. Totuși, câinii-de-mare (focile) și porcii-de-mare (delfinii) sunt pak.

Kafir

107. Un necredincios, adică o persoană care nu crede în 'Allāh și în Unitatea Sa, este najis. La fel, Ghulāt, extremiștii care văd pe fiecare din cei 12 sfinți Imami ca fiind dumnezeu sau incarnări ale lui dumnezeu, Khawarij și Nawasib care-și manifestă dușmănia față de Imamii cei sfinți, sunt de asememenea najis. La fel este cazul acelora care neagă Darul Profeției sau oricare din legile necesare ale islamului, cum, de exemplu, namaz și postirea, comandamente care sunt considerate de către musulmani a fi părți ale islamului, aceia trebuie cunoscuți ca fiind necredincioși.

108. Întregul corp al unui kafir, inclusiv părul, unghiile și toate substanțele lichide ale corpului său sunt najis.

109. Dacă părinții, bunica și bunicul paternali ai unui minor sunt cu toții *kuffār*, acel copil este najis, exceptând cazul în care este destul de inteligent și profesează islamul. Însă atunci când chiar și unul dintre părinți sau bunici este musulman, copilul este pak. (detaliile vor fi explicate la regula 217.)

110. Cineva despre care nu se știe dacă este musulman sau nu și nu există vreun semn prin care să fie decis că este musulman, va fi considerat ca fiind pak. Dar el nu va avea privilegiile unui musulman, astfel că, de exemplu, el nu se poate căsători cu o femeie musulmană și nici nu poate fi îngropat într-un cimitir musulman.

111. Oricine care din dușmănie aduce ultragiu oricărui din cei 12 Imami este najis.

Lichioruri alcoolice

112. Toate lichiorurile alcoolice și băuturile care intoxică o persoană sunt najis și, în baza unei precauții recomandate, orice este lichid și intoxică o persoană este najis. De aici, narcoticele precum opium și marihuana, care nu sunt lichide în starea originară,

sunt pak, chiar și atunci când li se adaugă un lichid.

113. Toate tipurile de alcool industrial folosite la vopsirea ușilor, ferestrelor, meselor, scaunelor etc sunt pak.

114. Dacă strugurii sau sucul de struguri fementează de la sine ori prin preparare, atunci sunt pak, dar este *harām* să se mănânce ori să se bea.

115. Dacă smochinele, coacăzele și stafidele sau sucul lor fermentează, atunci ele sunt pak și este halal în a le mânca.

Berea

116. Berea care este preparată din orz și este numită „ab-i-jaw" este *harām*, dar este [hotărârea care se poate lua e ambiguă] *ishkāl* privitor la faptul de-a fi najis. În schimb, apa de orz care este preparată medical și se numește „maush-shair" este pak.

Sudoarea unui animal ce mănâncă în mod obișnuit najasat

117. Sudoarea unei cămile ce mănâncă najasat și sudoarea oricărui animal ce mănâncă în mod obișnuit najasat este najis.

118. Sudoarea unei persoane ce intră în starea de janabat printr-o acțiune *harām* este pak, dar, pe baza unei precauții recomandate, acea persoană nu trebuie să realizeze namaz în timp ce are astfel de transpirație. Știut este, la fel, că realizarea actului sexual cu soția aflată la ciclu este de considerat janabat realizat printr-o acțiune *harām*.

119. Dacă un bărbat întreține relații sexuale cu soția într-o perioadă de interzicere precum cea din luna Ramadan, în timpul postirii, sudoarea sa nu va fi clasificată cu sudoarea acelora care devin mujnib printr-o acțiune *harām*.

120. Dacă o persoană aflată în starea janabat printr-o acțiune *harām* realizează tayammum în loc de ghusl, iar după realizarea de tayammum transpiră, sudoarea sa va fi considerată și guvernată de aceleași reguli ce s-au aplicat transpirației înainte de realizarea acțiunii tayammum.

121. Dacă un bărbat devine munjib printr-o acțiune *harām* și apoi întreține relații sexuale legiuite cu soția sa, precauția recomandată pentru el este să nu realizeze rugăciuni în timp ce este astfel transpirat. Dar dacă, într-o primă fază, el realizează actul sexual legiuit, iar mai apoi face o acțiune *harām*, sudoarea sa nu va fi socotită de același fel ca a unei persoane care a devenit munjib printr-o acțiune *harām*.

Modalități de identificare a ceva najasat

122. Există trei modalități de identificare a stării najasat pentru orice:

- cineva trebuie să fie întru totul sigur că un anume lucru este najis; dacă doar bănuiește că ceva anume ar putea fi najis, atunci nu este necesar să evite acel lucru. Conform cu acestea, a mânca și a bea de la un stand de mâncare sau în restaurante unde de obicei merg mulți să mânânce -unde merg și oameni care nu sunt scrupuloși privind najasat –este permis atâta vreme cât cineva știe cu siguranță că mâncarea dată acolo nu este najis;
- dacă o persoană demnă de încredere ce posedă, controlează și se ocupă de un lucru, spune că lucrul respectiv este najis. De exemplu, dacă soția, ori o

servitoare, ori o fată în casă spune că un instrument anume sau orice obiect pe care îl folosește este najis, se va considera lucrul acela ca fiind najis;

- dacă două persoane certifică faptul că un lucru anume este najis, cu condiția ca mărturia lor să cuprindă rațiunea că lucrul respectiv este najasat.

123. Dacă din neștiință cineva nu știe de un obiect este pak sau najis cum, de exemplu, dacă nu știe de sunt pak sau nu excrementele unui șoarece, atunci trebuie să întrebe pe cei care știu. Dar dacă el cunoaște regula și nu este sigur despre un lucru anume, cum ar fi dacă o substanță este sânge sau nu, ori dacă este sângele unui țânțar sau al unui om, atunci trebuie să considere ca fiind pak și nu mai este necesar să investigheze faptul.

124. Un lucru care originar a fost najis și cineva nu este sigur dacă nu a devenit pak, atunci trebuie să considere lucrul ca fiind najis; invers, dacă un lucru a fost originar pak și cineva se îndoiește dacă lucrul a devenit najis, atunci va considera lucrul ca fiind pak. [În ambele cazuri] nu mai este necesar să investigheze pentru a se asigura, chiar dacă i se ivește ocazia.

125. Dacă o persoană știe că din două vase ori din două îmbrăcăminți folosite una este najis, dar nu poate identifica anume care este najis, atunci trebuie să se abțină a le folosi pe ambele. Însă dacă nu mai este sigur de este vorba de propria îmbrăcăminte ori că nu îi mai aparține, ori că este proprietatea altcuiva care a devenit najis, atunci nu este neceasar pentru el să se abțină de la folosirea propriei îmbrăcăminți.

Cum devine najis un lucru pak

126. Atunci când un lucru pak atinge un lucru najis și ambele sunt într-atât de umede că umezeala trece de la un lucru la celălalt, lucrul pak devine lucru najis. La fel, dacă umezeala unui lucru care a devenit najis, atinge un al treilea lucru, acest al treilea lucru devine de asemenea najis. Este de comun acord între învățați că un lucru cae a devenit najis transmite a sa najasat, însă că un număr indefinit de transmiteri (ale impurității) este improbabil. De fapt, de la un anumit număr în colo acel lucru este pak. De exemplu—dacă mâna dreaptă a cuiva devine najis datorită urinei și, fiind încă umedă, atinge mâna stângă, atunci șimâna stângă devine najis. Acum -dacă după ce va fi fost uscată, mâna stângă atinge o haină umedă, acea haină devine najis, însă dacă la rândul ei haina atinge un alt lucru umed, despre acel lucru nu se poate spune că este najis. În orice caz, dacă umezeala este atât de puțină, încât nu poate afecta gradul de puritate al altui lucru, atunci lucrul pak nu va deveni najis, chiar și dacă a atins o substanță *najasul ayn* [de la lucrul transmițător].

127. Dacă un lucru pak atinge un lucru najis și cineva nu este sigur dacă ambele lucruri au fost umede sau nu, lucrul pak nu a devenit najis.

128. Dacă dintre două lucruri cineva nu știe care dintre ele este pak ori najis, iar mai apoi un lucru pak umed atinge unul din primele două lucruri, lucrul pak nu devine najis.

129. Dacă solul, hainele ori lucruri similare sunt umede, atunci doar acea parte până unde a ajuns najasat sunt najis, iar restul este pak. La fel și în cazul unor alimente cum pepenele, castraveții etc.

130. Când un sirop sau ghee [„untul topit"] aflat într-o stare fluidă, astfel că atunci când este îndepărtată o cantitate din acesta nu rămâne o urmă, întreaga cantitate va deveni najis imediat când cea mai mică parte devine najis. Dar dacă substanțele

pomenite s-au solidificat, iar în corpul lor se vede o urmă, atunci doar acea parte devine najis prin contactul cu najasat, aceasta chiar și atunci când, mai târziu, prin topire, urma se umple de lichid. Asfel că atunci când sunt găsite în acea urmă excremente de șoarece, doar acea parte va fi najis, iar restul va fi pak.

131. Dacă o muscă ori o altă insectă se așază pe un lucru najis umed și apoi pe un lucru pak umed, lucrul pak devine najis; aceasta dacă persoana este sigură că insecta era purtătoare de najasat, iar dacă nu este sigură, atunci lucrul este pak.

132. Dacă partea de corp a cuiva ce transpiră devine najis, toate părțile unde ajunge sudoarea vor fi najis, iar acolo unde nu ajunge, acele părți sunt pak.

133. Dacă există sânge în sputa sau în substanța care iese din nasul ori gâtul cuiva, partea cu sânge va fi consideată najis, iar cealaltă parte, nu. Ca urmare, în cazul fluidelor ce ies din gură sau din nas, partea despre care crede cineva ca a fost afectatătă de najsat este najis, iar partea despre care nu este sigur dacă a fost sau nu atinsă de najasat va fi considerată pak.

134. În cazul unei căni de apă ori a unui vas ce are o gaură la bază este plasat pe un sol najis, iar apa încetează să curgă, apa adunându-se în jurul vasului până a fi egală cu apa din vas, atunci apa din vas este najis. Totuși, dacă apa din vas continuă să curgă cu forță prin gaură, apa din vas nu este najis.

135. Dacă un obiect intră în corp până la atinge najasat, însă când este scos nu are pe el nici o urmă de najasat, atunci obiectul este pak. Astfel, dacă aparatul pentru clismă ori apa care curge din el intră în intestinele cuiva, ori, la fel, dacă intră un ac sau un bisturiu, sau oricare lucru asemănător, și cu toate că este mișcat prin corp, la scoatere nu are nici o urmă de najasat, atunci obiectul nu este najis. Același este cazul pentru spută sau mucusul nasului care, chiar dacă intră în contact cu sângele în interiorul corpului, la ieșire din corp nu are urme de sânge.

Reguli privitoare la najasāt

136. A face najis scrisul și paginile Sfântului Coran, batjocorindu-i astfel sacralitatea, este fără îndoială *harām*, iar dacă sfânta carte a devenit najis, trebuie cu apă să i se facă repede pak. De fapt, ca precauție obligatorie, este *harām* să se impurifice Cartea, și chiar atunci cînd nu este intenționată batjocorirea scrierii este obligatoriu să i se facă purificarea prin spălare cu apă.

137. În cazul în care coperta sfântului Coran devine najis, fapt ce provoacă pângărirea cărții, coperta trebuie făcută pak prin spălare cu apă.

138. Plasarea sfântului Coran pe substanțe najisul ayn precum sângele ori pe un cadavru, chiar dacă este uscat, este *harām* în cazul în care intenția este aceea de-a pângări cartea.

139. A scrie sfântul Coran cu cerneală najis, chiar și doar o literă a acestuia, se încadrează la tot ceea ce face najis; ceea ce s-a scris trebuie șters prin radere ori spălat.

140. Dacă darea sfântului Coran unui necredincios implică desacralizarea acestuia, este *harām* să se dea Coranul acelui necredincios, iar de s-a dat este obligatoriu de-a fi luat imediat înapoi.

141. Dacă o pagină din sfântul Coran sau orice obiect sacru precum o hârtie pe care

este scris numele Preaputernicului 'Allāh sau al Sfântului Profet, sau al sfinților Imami, cade într-o privată, este obligatoriu să fie scos și să se facă pak cu apă, indiferent cât efort presupune acest fapt. Iar dacă nu este posibil ca să fie recuperat, folosirea acelei private trebuie întreruptă până ce există siguranța că hârtia respectivă s-a dizolvat și a dispărut. La fel, dacă *Turbat ul-Husayn*—sfântul pământ de la Karbala, având forma dată de tăbliță, pe care cineva o ține asupra capului în timp ce face rugăciuni –cade într-o privată și nu este posibil de-a o scoate, privata trebuie a fi folosită până ce nu există siguranța că tăblița nu mai există și că nu mai există nici o urmă din aceasta.

142. Este *harām* să se mânânce ori să se bea, cum și a determina pe cineva să mănânce sau să bea, ceva care a devenit najis. Totuși există permisiunea ca să se dea așa ceva unui copil sau unei persoane bolnave. Iar în cazul în care copilul sau persoana bolnavă mănâncă sau bea materia najis din proprie voință, sau prepară mâncare najis cu mâinile najis înainte de-a consuma-o, nu este necesar în a-l opri să facă astfel.

143. A vinde sau a împrumuta cuiva ceva najis ce poate fi făcut a fi pak nu atrage nici o obiecție, dar cumpărătorului sau celui care împrumută trebuie să i se spună, mai ales în următoarele situații:

- în cazul în care nu ar fi informat, aceasta ar putea să contravină Legii (shari ' ah), cum s-ar întâmpla dacă ar vrea să mânânce ori să bea ce i s-a dat; în cazul în care nu se încalcă Legea, nu este necesar să fie informat [despre natura lucrului];
- în cazul în care cumpărătorul sau cel care împrumută va da atenție sfatului; dacă se știe că n-o va face, nu este necesar să fie înștiințat [despre natura obiectului].

144. Dacă oarecine vede pe altul mâcând sau bând ceva najis, ori că realizează rugăciuni cu haine înveșmântat cu haine najis, nu este necesar să-l admonesteze pe acela.

145. Dacă solul casei cuiva ori covorul este najis și acel cineva vede că haina ori corpul umed al vizitatorului său va atinge ceea ce este najis, odată ce el, gazda, este cel responsabil, atunci trebuie să informeze pe musafir, în linia situațiilor prezentate la punctul 143.

146. Dacă în timpul mesei gazda ajunge să afle că mâncarea este najis, el trebuie să informeze pe oaspeți despre faptul acesta. Dar dacă unul dintre oaspeți este cel care devine conștient de aceasta, nu este necesar ca el să informeze pe ceilalți despre fapt. Totuși, dacă relațiile cu oaspeții stau astfel încât el însuși (gazda) poate deveni najis sau poate să ajungă implicat în ceva najasat dacă ei devin najis, atunci el trebuie să-i informeze.

147. Dacă un obiect împrumutat de la altcineva devine najis, cel care împrumută trebuie să-l informeze pe cel de la care a împrumutat, cu condiția ca fie urmate situațiile prezentate la regula 143.

148. Dacă un copil spune că un lucru anume este najis sau că l-a spălat, făcându-l pak, cuvântul său nu trebuie luat de bun. Dar dacă este aproape să atingă vârsta pubertății și asigură că a spălat obiectul și l-a făcut pak, atunci cuvântul său trebuie crezut, mai ales dacă lucrul acela ține de responsabilitatea sa și tânărul este o persoană demnă de încredere.

Mutahhirāt [Lucruri care purifică]

149. Există 12 lucruri ce fac niște obiecte impure (najis) să devină pure (pak):

- apa
- pământul
- soarele
- transformarea (*istihala*)
- schimbarea (*inqilab*) [fermentarea]
- transferul (*intiqal*)
- islamul
- dependența (*taba'iyat*)
- îndepărtarea impurității originare
- Limitare (istibra) asupra unui animal care se hrănește cu najasat
- dispariția unui musulman
- extragerea unei cantități anume de sânge din corpul unui animal sacrificat prin tăiere.

I. Apa

150. Apa face lucrurile najis [impure] să devină pak [curate, pure], atunci când sunt împlinite următoarele 4 condiții:

- apa trebuie să fie pură; de aici derivă faptul că un lucru najis nu poate fi făcut pak cu apă amestecată (mudhāf) precum, de exemplu, apa de trandafiri sau zeama de pepene, etc.;
- apa trebuie să fie pak;
- în timp ce lucrul najis este spălat apa nu trebuie să devină mudhāf; mai mult, mirosul, culoarea sau gustul a ceea ce este najasat nu trebuie să existe după spălarea finală, dar dacă schimbările se petrec în timpul spălărilor preliminare, nu este nici o problemă. De exemplu, dacă un lucru este spălat cu apă-qor, sau apă-qalīl, pentru a-l face pak, este necesar să fie spălat de două ori; dacă schimbările nu mai apar la a doua spălare, atunci lucrul a devenit pak. Orice schimbare ce apare în prima spălare nu va avea importanță;
- resturile de najis ul-ayn nu trebuie să rămână într-un lucru după ce acesta a fost spălat.

(Alte condiții necesare în facerea pak a unui lucru najis cu o cantitate mai mică [apă-qalīl] decât aceea de 1 *qor* vor fi menționate mai în colo.)

151. Interiorul vaselor najis și ustensilele trebuie spălate de 3 ori dacă se folosește o cantitate de apă mai mică decât cea etalon (1 qor), însă, ca precauție obligatorie, se va aplica aceeași regulă dacă e vorba de 1 qor sau apă curgătoare. Dacă un câine bea apă sau oricare alt lichid din veselă, vasul trebuie mai întâi frecat cu pământ pak și, după ce este spălat de praf, trebuie spălat cu apa-qor sau mai puțină de două ori. La fel, dacă un

câine linge vreun recipient și rămân urme în acesta, vasul trebuie frecat cu praf înainte de-a fi spălat. Iar dacă saliva unui câine cade în vreun vas, atunci, ca precauție obligatorie, vasul trebuie frecat cu praf și apoi spălat cu apă de trei ori.

152. Dacă gura vreunui vas este îngustă și un cîine a lins-o, atunci trebuie să se pună în vas praf și apă, să se agite cu putere vasul, astfel ca praful să curețe tot interiorul vasului. După aceasta, vasul trebuie spălat cu apă în modul arătat mai sus.

153. Dacă un vas este lins de un porc, ori dacă porcul bea vreun lichid din acel vas, ori dacă în vas a murit un șoarece de câmp, atunci vasul trebuie spălat de 7 ori cu apă curgătoare, cu apă-qor sau cu apă-qalīl. Nu va fi necesar să se curețe cu pământ.

154. Un vas care devine najis din cauza unei băuturi alcoolice trebuie spălat de 3 ori, indiferent dacă există apă-qor, apă- qalīl sau apă curgătoare.

155. Dacă un vas de lut a fost făcut cu pământ najis, sau în lutul folosit a pătruns apă najis, atunci vasul trebuie pus în apă-qor sau în apă curgătoare, astfel ca oricare parte a vasului să ajungă a fi [curată] pak. Iar dacă se intenționează să se facă și interiorul vasului pak, atunci vasul trebuie lăsat în apă-qor sau apă curgătoare pentru atâta vreme cât ca întreaga materie a vasului să fie penetrată. Și dacă vasul este umed, împiedicând ca apa cea curată să ajungă la interiorul său, atunci este permis ca mai întâi vasul să fie uscat și apoi pus în apă-qor sau apă curgătoare.

156. Folosindu-se apă-qalīl, vesela najis poate fi făcută pak în două feluri:

- vasul trebuie umplut cu apă și golit de 3 ori la rând;
- se umple vasul cu o oarecare cantitate de apă, apoi vasul este agitat puternic, astfel ca apa să curețe foarte bine interiorul înainte de-a fi aruncată; operația aceasta se face de trei ori.

157. Dacă un vas foarte mare, ca o căldare sau un cazan devine najis, va ajunge iar a fi pak dacă este umplut cu apă și golit de apă de 3 ori. Alternativ, dacă apa este turnată de sus în vas de 3 ori, astfel că apa curată curăță tot interiorul vasului, după care s-a adunat pe fundul vasului este aruncată, atunci vasul devine pak. Dar, ca precauție recomandată, cana care este utilizată pentru îndepărtarea apei din cazan trebuie spălată atunci când este folosită a doua și a treia oară.

158. Dacă lucrurile de cupru și cele similare aflate în starea najis sunt amestecate, dar sunt spălate cu apă, exteriorul lor devine pak.

159. Dacă un cuptor de gătit (tannur) devine najis cu urină și dacă apa este turnată o dată de sus în interiorul acestuia, astfel ca apa să curețe bine tot interiorul, atunci cuptorul devine pak. Însă, ca precauție recomandată, această operație trebuie făcută de două ori. În cazul în care cuptorul a devenit najis din cauza altei substanțe impure decât urina, atunci, mai întâi, trebuie eliminată [murdăria] najasat, iar abia după aceea va fi turnată apă în cuptor după modul descris. Este bine dacă înainte de aceasta se face o adâncitură sau o groapă pe fundul cuptorului, astfel ca apa să se adune acolo; după ce apa este scoasă afară, adâncitura se acoperă cu pământ pak.

160. Dacă un lucru najis este scufundat o dată în apă-qor sau apă curgătoare în așa fel încât apa curăță toate părțile najis, atunci lucrul acela devine pak. În cazul unui covor sau a unei îmbrăcăminți, nu este necesar ca după udare să fie supus presării ori stoarcerii. Atunci cînd corpul fizic sau o îmbrăcăminte este najis din cauza atingerii cu urină, chiar dacă se face curățarea cu apă-qor, operația trebuie făcută de două ori.

161. Atunci când un lucru a devenit najis cu urină și este să fie făcut curat cu apă-qalīl, se toarnă apă asupra lui o dată; pe măsură ce apa, curgând, elimină urmele de urină, lucrul respectiv devine pak. Dar dacă un veșmânt sau corpul fizic a devenit najis din cauza urinei, pentru a deveni pak trebuie spălat de două ori. Când o haină, un covor sau lucruri similare sunt făcute pak cu mai puțină cantitate decât 1 qor, atunci trebuie stoarse până ce apa care mai există este eliminată total.

162. Dacă un obiect anume devine najis cu urină de sugar, copil ce nu a început încă să mănânce mâncare solidă și, ca precauție, este sub vârsta de doi ani, lucrul respectiv va deveni pak dacă apa este turnată peste lucru o dată, curățind toate părțile care sunt najis. Ca precauție recomandată, trebuie să se toarne apă încă o dată pe lucrul respectiv. Dacă este vorba de un covor sau o haină, nu va fi necesar să fie stors.

163. Dacă un lucru oarecare devine [necurat] najis cu [o substanță impură] najasat, altceva decât urină, acel lucru devine pak prin îndepărtarea întâi a ceea ce este najasat, iar apoi turnând o dată apă-*qor*, permițând ca mizeria să fie îndepărtată. În cazul în care este o haină sau ceva asemănător, ea trebuie stoarsă, astfel ca apa să fie cu totul eliminată.

164. Dacă există intenția de-a face pak o carpetă țesută, atunci acesta trebuie scufundată în apă-qor sau apă curgătoare. Atunci când najis ul-ayn dispare din țesătura carpetei, carpeta este pak. Dar dacă cineva folosește apă-qalil pentru a face țesătura pak, atunci țesătura trebuie stoarsă foarte bine, prin orice metdă, chiar și călcând-o cu picioarele.

165. Dacă exteriorul boabelor de grâu, de orez, ori al unei bucăți de săpun, este najis, prin înmuierea în apă-qor sau apă curgătoare, devine pak. Dar dacă interiorul acestora zise este najis, atunci vor fi pak dacă apa curgătoare sau apa-qor pătrunde și părțile interioare. Oricum, în cazul săpunului și a ce este similar, apa nu atinge interiorul deloc.

166. Dacă cineva nu este sigur de a pătruns apa în interiorul săpunului sau nu, interiorul săpunului va fi considerat pak.

167. Dacă exteriorul orezului, cărnii de mâncat sau a orice asemănător devine najis, acesta poate fi pus într-un castron, turnându-se apă asupra lui o dată. Apoi castronul va fi golit de apă, orezul etc rămânând pak. Dacă vasul este el însuși najis, procesul trebuie repetat de 3 ori. La urmă, castronul va deveni și el pak. Dacă cineva dorește să facă pak o haină sau ceva asemănător într-o cadă, atunci va turna apă, va stoarce haina respectivă și va înclina cada ca să îndepărteze apa rămasă.

168. Dacă o haină najis, care a fost vopsită cu indigo sau altă vopsea, este înmuiată în apă-qor sau apă curgătoare, haina va deveni pak dacă apa a înmuiat toate părțile hainei, iar apa nu mai devine amestecată (mudhāf) cu culoare. Dacă haina este făcută pak cu o cantitate mai mică decât 1 qor, haina va deveni pak numai dacă, la stoarcere, apa ieșită nu va fi colorată.

169. Dacă o rochie este spălată cu apă-qor sau apă curgătoare, iar mai târziu, de exemplu, în țesătură se mai găsește noroi, haina va fi considerată pak numai dacă se bănuie că noroiul nu a împiedicat apa să pătrundă țesătura în acel loc.

170. Dacă pe o haină este văzută o urmă de noroi ori de săpun după ce aceasta a fost făcută pak cu apă, va fi considerată pak. În orice caz, dacă apa najis /de după spălare/ a ajuns în interiorul noroiului sau săpunului, atunci exteriorul petei va fi pak,

iar interiorul său va fi najis.

171. Un lucru najis nu devine pak până ce nu se îndepărtează najis ul-ayn de pe acesta, însă nu este nici o problemă în cazul în care culoarea, sau mirosul de najasat rămâne. Astfel, dacă de pe o haină se îndepărtează sângele și haina este făcută pak cu apă, haina va fi pak chiar dacă rămâne culoarea sângelui. Însă dacă, ținându-se cont de miros sau culoare, cineva este sigur sau i se pare probabil că există încă urme de najasat pe haină etc, atunci haina se va considera najis.

172. Dacă [necurățenia] najasat al corpului fizic este îndepărtată cu apă-qor sau apă curgătoare, corpul fizic devine pak, exceptând cazul în care este najis din cauza urinei, fapt pentru care spălarea o singură dată nu este de ajuns. Dar nu este necesar să se intre și să se iasă din apă pentru a se obține echivalentul a două spălări. Dacă persoana în cauză curăță partea najis cu mâna, permițând apei să spele această parte din nou, atunci aceasta este de ajuns.

173. Dacă între dinți rămâne mâncare najis, dar se ia în gură apă și se agită agită astfel încât intră în contact cu mâncarea najis în totalitate, atunci mâncarea respectivă devine pak.

174. Dacă părul najis al capului și al feței este spălat cu apă-qalīl, însă părul nu este crescut în exces, atunci nu este necesar să fie stors pentru a îndepărta apa rămasă.

175. Dacă o parte a corpului fizic najis sau a unei haine este spălată cu apă-qalil, părțile care înconjoară această parte, unde ajunge apa de obicei, vor deveni pak. Aceasta înseamnă că nu este necesar să se spele separat aceste părți, odată ce partea najis și părțile din jurul ei devin pak împreună. Un caz asemănător este atunci când un lucru pak este alăturat unui lucru najis și apa pak este vărsată peste amândouă. De aici, dacă se vrea purificarea unui deget najis și apa este turnată peste toate degetele, chiar dacă apa najis și pak le atinge pe toate, toate degetele vor fi pak.

176. Carnea sau grăsimea care devine najis, poate fi făcută pak asemenea altor lucruri, cu apă. Același caz este când corpul fizic sau o haină au o mică pată de grăsime, care nu împiedică apa s-o îndepărteze.

177. Dacă un vas ori corpul fizic al cuiva este najis, dar într-atât că pata de grăsime nu poate fi îndepărtată, mai întâi este îndepărtată grăsimea și apoi corpul sau vasul este făcut pak.

178. Robinetul de apă care este conectat cu apă în cantitate 1 qor este de considerat pak.

179. Dacă cineva spală un lucru cu apă și ajunge a fi sigur că lucrul respectiv a devenit pak, însă mai târziu se îndoiește că ar fi îndepărtat sau nu najis ul-ayn de pe obiect, atunci trebuie să-l spele din nou pentru a se asigura că najis ul-ayn a fost îndepărtat.

180. Dacă solul care absoarbe apa (de exemplu, o porțiune de sol cu nisip fin) devine najis, atunci poate fi făcut pak cu apă-qalil.

181. Dacă podeaua ce este făcută din piatră, cărămizi ori alt material dur, material ce nu absoarbe apa, este najis, ea poate fi curățită cu apă-qalil, însă într-o așa cantitate, încât să înceapă a se răspândi. Iar dacă apa rezultată după spălare nu se scurge, colectându-se, ea trebuie îndepărtată cu un vas ori cu ajutorul unei cârpe.

182. Dacă exteriorul unui drob de sare sau a ceva asemănător este najis, atunci

poate fi făcut pak cu apă-qalil.

183. Dacă zahărul sau siropul ce este najis se toarnă se solidifică în cuburi sau granule, el nu va deveni pak dacă este lăsat în apă-qor sau apă curgătoare.

II. Pământul

184. Pământul face [curată] pak talpa piciorului și încălțămintea cu condiția ca să fie îndeplinite următoarele 4 condiții:

- pământul trebuie să fie pak;
- pământul trebuie să fie uscat (ca precauție);
- ca precauție obligatorie, najasat să provină de la pământ [și nu de la altă materie] ;
- dacă najis ul-ayn, ca sângele și urina, sau ceva care a devenit najis, cum ar fi, de exemplu, lutul/noroiul najis, este prins de talpa piciorului sau a pantofului, acestea vor deveni pak prin plimbare dintr-un loc în altul pe sol de pământ sau prin frecarea tălpii încălțămintei de sol.Ca urmare, dacă najis ul-ayn dispare de la sine și nu prin deplasare sau frecare, atunci, ca precauție obligatorie, nu se va considera talpa piciorului sau a încălțămintei ca fiind pak. [Ca să realizeze curățirea] pământul trebuie să fie praf sau nisip, ori să fie din piatră sau cărămizi; de aici se înțelege că mersul pe covor, carpete, iarbă verde nu va face talpa piciorului sau a încălțămintei pak.

185. A merge pe un sol asfaltat sau pe o podea de lemn nu va face pak talpa piciorului sau a încălțămintei. Aceasta este o problemă de decizie incertă.

186. Pentru a se face pak talpa piciorului sau a încălțămintei, este bine să se meargă pe jos o distanță de cel puțin 15 lungimi de braț ori mai mult, chiar dacă najasat ar dispărea mergându-se o distanță mai mică, sau este bine să se frece talpa de sol.

187. Pentru curățirea tălpii piciorului sau încălțămintei nu este necesar ca ea să fie umedă, deoarece aceasta devine pak chiar și dacă solul este uscat.

188. Când talpa piciorului sau a încălțămintei devin pak prin deplasarea pe pământ, părțile care sunt murdărite de noroi devin pak.

189. Dacă o persoană se deplasează pe palme și pe genunchi și mâinile sau genunchii devin najis, este improbabil că devin pak printr-o asemenea mișcare. La fel, capătul de jos al unui baston, partea de jos al unui picior artificial, copitele unui patruped, roțile unei mașini sau a unui cărucior, etc. nu vor fi pak.

190. Dacă după o plimbare, mirosul sau culoarea de najasat ori a resturilor invizibile ale acesteia rămân pe talpa piciorului sau a încălțămintei, nu este nici o problemă, deși, ca precauție recomandată, cel în cauză trebuie să meargă mai mult pe jos până ce dispar toate resturile de mizerie.

191. Partea interioară a încălțămintei nu devine pak prin deplasare și, la fel, partea de jos a ciorapilor nu va deveni pak, exceptând faptul că ar fi făcuți din piele sau ceva similar și cineva îi folosește.

III. Soarele

192. Soarele face [să fie curate] pak pământul, construcțiile și zidurile, cu condiția ca să fie împlinite următoarele 5 circumstanțe:

- lucrul najis trebuie să fie suficient de umed, iar dacă este uscat, trebuie făcut mai întâi umed și apoi uscat la soare;
- dacă în lucrul respectiv este prezent najas ul-ayn, atunci mai întâi trebuie îndepărtat și după aceea lucrul respectiv uscat la soare;
- nimic nu trebuie să se afle între lucrul najis și soare; ca urmare, dacă razele de soare vin de dincolo de o perdea opacă sau vin din spatele norilor, uscând lucrul respectiv, atunci obiectul nu devine pak; dar nu este nici o problemă dacă perdeaua sau norul sunt într-atât de subțiri încât nu constituie o piedică pentru razele dintre soare și obiect;
- numai soarele trebuie să usuce obiectul respectiv; dacă obiectul este uscat simultan de vânt și soare, atunci obiectul nu devine pak; nu este o problemă dacă vântul suflă într-atât de ușor, încât nu se poate spune că ar contribui la uscarea obiectului;
- dacă este vorba de o clădire, soarele trebuie să usuce în același timp toate părțile najis ale acesteia; dacă soarele usucă solul din fața clădirii ori clădirea mai întâi și abia apoi partea interioară a clădirii, atunci doar fațada va deveni pak, interiorul rămânând najis.

193. O carpetă najis va fi făcută pak de către soare, dar dacă este făcută de fire întrețesute, atunci faptul că firele devin pak ține de o decizie incertă (ishkal). La fel, cu toate probabilitățile,/este dificil de hotărât dacă/ soarele face pak arborii, iarba, ușile și ferestrele.

194. Dacă soarele strălucește pe pământul najis și cineva nu este sigur dacă pământul a fost sau nu umed la vremea respectivă, sau dacă umezeala a dispărut din cauza căldurii soarelui sau nu, solul respectiv va fi socotit ca najis. La fel, dacă cineva se îndoiește de a fost îndepărtat najis ul-ayn de pe sol înainte ca soarele să-l fi încălzit, ori dacă a existat vreun impediment privitor la luminarea directă a soarelui, atunci pământul respectiv va fi socotit najis.

195. Dacă soarele strălucește doar pe o parte a unui zid najis și, drept consecință, se usucă și cealaltă parte a zidului, atunci ambele părți vor fi considerate pak.

IV.Transformare (istihala)

196. Dacă un lucru [impur] najis suferă o asemenea schimbare, aceea de-a asuma categoria unui lucru pak, atunci devine pak; de exemplu, dacă un lemn najis arde și este redus la cenușă, sau dacă un câine cade într-o sărărie și se transformă în sare, atunci acestea două devin pak. Însă un lucru nu devine pak dacă esența sau categoria sa nu se schimbă; astfel, de exemplu, dacă grâul este semănat ori, măcinat, este utilizat pentru pâinea coaptă, atunci nu devine pak.

197. Orice oală de lut, care este făcut din lut najis, este najis; însă, cărbunele obținut din lemn najis va fi pak, dacă nu mai are nici o asemănare cu originea sa.

198. Un lucru najis despre care nu se știe dacă a suferit vreo transformare (istihala) sau nu, este de considerat najis.

V.Schimbare (inqilab)

199. Orice lichior, care devine de la sine oțet sau prin amestecarea lui cu oțet ori sare, devine pak.

200. Vinul care este preparat din struguri najis etc, ori vinul care este atins de ceva najasat exterior, nu va deveni pak, chiar dacă se preschimbă în oțet.

201. Oțetul care este preprat din struguri najis, din stafide și curmale este najis.

202. Dacă sunt puse tulpini subțiri și cozi de struguri sau curmale, iar apoi se adaugă oțet, sau dacă se adaugă castravete sau brinjal înainte de a se schimba în oțet, nu va fi nici o problemă dacă, înainte de a fi oțet, nu devine un lichid intoxicant.

203. Dacă sucul de struguri fermentează de la sine ori când este încălzit, atunci este *harām*. Totuși, dacă fierbe într-atât încât rămâne doar ⅓ din cantitatea inițială, atunci el devine halal. S-a menționat deja la regula 144 că sucul de struguri nu devine najis prin fermentare.

204. Dacă dintr-o cantitate ⅔ sunt reduse fără fementație, iar ce rămâne, o treime, fermentează, și dacă este considerat drept suc și nu sirop de struguri, atunci, ca precauție obligatorie, va fi *harām*.

205. Sucul de struguri despre care nu se știe dacă a suferit fermentația sau nu este halal. Dar dacă fermentează, atunci, până ce nu pierde ⅔ din cantitatea inițială, nu va fi halal.

206. De exemplu, dacă există câteva boabe de strugure copt într-o grămadă de struguri necopți, iar sucul obținut nu este cunoscut în mod obișnuit ca „suc de struguri", atunci va fi halal chiar dacă fermentează.

207. Dacă în ceva care fierbe datorită focului cad ciorchini de struguri și dacă lichidul fermentează, fără ca strugurii să se strivească în lichid, a mânca boabe din acei struguri este *harām*.

208. Dacă sucul de struguri este gătit în câteva vase, este permisibil să se folosească aceeași linguriță într-un vas cu fiertură sau în unul în care strugurii n-au fost fierți.

209. Un lichid, despre care nu se știe dacă provine din struguri necopți ori copți, va fi halal, dacă fermentează.

VI. Transfer (intiqal)

210. Dacă sângele unei ființe umane sau al unui animal, care, la tăiere, sângele îi izbucnește din vena jugulară, este supt de o insectă despre care se știe că este fără sânge și sângele supt devine parte din corpul insectei, atunci sângele acesta devine pak. Acest proces este numit *intiqal*.

Dar când o lipitoare suge sânge uman în timpul unui tratament, acest sânge va fi najis, deoarece nu este considerat ca parte din corpul lipitoarei, ci tot sânge uman.

211. Dacă cineva ucide un țânțar care a stat pe corpul altcuiva, iar sângele supt iese dințânțarul ucis, acest sânge va fi considerat pak ca și cum ar fi fost destinat să fie parte din corpul insectei, chiar dacă intervalul de timp dintre sugerea sângelui și uciderea țânțarului este foarte mic. Totuși, ca obligație recomandată, trebuie să se evite contactul cu asemenea sânge.

VII. Islam

212. Dacă un necredincios mărturisește în oricare limbă unicitatea lui 'Allāh și Darul profeției al Profetului Muhammad, atunci el devine musulman. Și pe cât a fost najis înaintea mărturisirii, pe atât este pak după ce devine musulman, iar corpul său, ca și

saliva și sudoarea lui, sunt pak. Dar dacă în corpul său se găsește vreo najis ul-ayn, atunci aceasta trebuie îndepărtată și apoi să se realizeze spălarea. De fapt, ca precauție obligatorie, acea parte cu najis ul-ayn trebuie spălată chiar dacă impuritatea a fost îndepărtată mai devreme.

213. Dacă înainte de-a deveni musulman, unui necredincios i se atinge haina umedă de propriul corp, atunci, ca precauție obligatorie, acea haină trebuie evitat a fi atinsă, chiar dacă necredinciosul este îmbrăcat cu ea sau nu.

214. Dacă un necredincios profesează islamul, va fi considerat pak, chiar dacă un alt musulman nu este sigur că respectivul a îmbrățișat sincer islamul sau nu. Aceeași regulă se aplică și în cazul în care se știe că necredinciosul nu a îmbrățișat sincer islamul, dar care necredincios, în vorbele sau faptele sale nu trădează nimic care ar putea fi contrar mărturisirii sale asupra unicității lui 'Allāh și asupra faptului că profetul Muhammad este Profetul lui 'Allāh .

VII. Dependență (*taba'iyat*)

215. Taba'iyat înseamnă că un lucru najis devine pak în dependență de alt lucru ce devine pak.

216. Când vinul este transformat în oțet, recipientul, până la nivelul unde lichidul urcă datorită fermentației, va deveni pak. Dar dacă partea posterioară a vasului devine najis datorită contactului cu vinul, el trebuie evitat, chiar și după ce vinul s-a transformat în oțet.

217. Copilul unui necredincios devine pak prin taba'iyat în două cazuri:

- dacă un necredincios îmbrățișează islamul, copilul său, aflat în dependență de tatăl său, devine pak; la fel, dacă mama, bunicul patern sau bunicul matern a unui copil adoptă islamul, copilul devine pak, cu condiția ca să se afle în custodia și grija lor;
- în cazul în care copilul unui necredincios este capturat de către musulmani, iar tatăl, bunicul paternal sau bunicul maternal nu este cu el, atunci el devine pak; în ambele cazuri copilul devine pak prin dependență, dar cu condiția ca, având atinsă vârsta înțelegerii și discernământului, să nu arate înclinații către a fi kufr.

218. Scândura sau placa de piatră pe care i se realizează cadavrului îmbăierea purificatoare, ghusl, și îmbrăcămintea cu care sunt acoperite părțile intime ale mortului, mâinile persoanei care îmbăiază (ghusl) mortul și toate lucrurile spălate, toate împreună devin pak atunci când ghusl este finalizată.

219. Când cineva spală un lucru oarecare pentru a-l face pak, mâinile sale împreună cu lucrul spălat vor fi pak atunci când lucrul va fi pak.

220. Dacă o îmbrăcăminte etc este spălată cu apă-*qalīl* și este stoarsă ca de obicei, lăsând apa să se scurgă, apa care încă rămâne în țesătură este pak.

221. Când un vas najis este spălată cu apă-qalil, cantitatea mică de apă care mai rămâne după vărsarea apei după spălarea finală este pak.

IX. Îndepărtarea de najis ul-ayn

222. Dacă trupul unui animal este murdar de najis ul-ayn, cum ar fi, de exemplu, sânge sau ceva ce a devenit najis (apă impură), același trup devine pak atunci când

najasat dispare. La fel, părțile interioare ale corpului uman, cum, de exemplu, părțile interioare ale gurii, ale nasului sau ale urechilor, devin pak după ce najasat a fost eliminată. Dar najasat internă, precum sângele din gingii sau din dinți, nu face najasat partea interioară a gurii. La fel, orice lucru extern care este plasat în interiorul corpului nu devine najis când întâlnește najasat internă; astfel, dacă proteza dentară vine în contact cu sângele de la un dinte normal, ea nu necesită o curățare. Sigur că, de intră în contact cu mâncare najis, ea trebuie făcută pak cu apă.

223. Dacă rămâne mâncare între dinți și totodată apare sânge din gură, mâncarea nu va fi najis dacă intră în contact cu acel sânge.

224. Acele părți ale buzelor sau ale pleopelor care se suprapun când sunt închise vor fi considerate ca părți interioare ale corpului și nu vor necesita spălare atunci când sunt atinse de najasat externă. Însă, dacă nu există siguranță privitor la care parte este internă sau externă, atunci acea parte trebuie spălată dacă este atinsă de najasat externă.

225. Dacă praf najis se așează pe o haină sau pe covor, însă acestea sunt scuturate, atunci când ceva umed va atinge haina sau covorul, ele nu vor deveni najis.

X. Istibra pentru un animal care mănâncă najasat

226. Excrementele sau urina unui animal ce este obișnuit să mănânce excremente umane este najis și pot fi făcute pak prin realizarea de istibra; animalul respectiv poate fi împiedicat să mănânce najasat, dându-i-se mâncare pak atâta vreme cât este necesar pentru a nu mai fi considerat animal ce mănâncă najasat.

Ca precauție recomandată, următoarele animale pot fi împiedicate să mănânce najasat pentru perioada specificată mai jos:

- cămila, pentru 40 de zile;
- vaca, pentru 20 de zile;
- capra sau oaia, pentru 10 zile;
- păsările de apă, pentru 7 sau 5 zile;
- găina domestică, pentru 3 zile.

Perioada specificată trebuie să fie aceasta, chiar dacă se crede că animalele nu mai sunt mâncătoare de najasat.

XI. Absența unui musulman

227. Atunci când trupul, hainele, ustensilele casnice, covorul sau orice lucru asemănător care au constituit posesia unui musulman devin najis, însă mai apoi musulmanul respectiv dispare [este absent sau mort], aceste lucruri pot fi considerate ca fiind pak, dacă cel ce le evaluează crede că musulmanul le-a spălat. Dar precauția recomandată este ca să nu le considere ca fiind pak, exceptând următoarele condiții:

- ca musulmanul să fi crezut că najasat prezentă într-un obiect al său i-a făcut najis corpul fizic sau îmbrăcămintea; de exemplu, că haina sa umedă ar fi atins un kafir, însă el nu ar fi crezut că respectivul kafir era najis; totuși, după dispariția acestui musulman, haina sa nu va fi socotită a fi pak;
- ca musulmanul să fi știut că trupul său ori îmbrăcămintea sa a atins un lucru najis;

- ca musulmanul să fi fost văzut folosind acel lucru pentru un scop care cerea ca obiectul respectiv să fie pak; de exemplu, musulmanul să fi fost văzut făcând rugăciuni cu o anumită îmbrăcăminte;
- trebuie să existe un grad de așteptare ca musulmanul să fi cunoscut că obligația pentru actul de realizat era aceea de a fi pak; de exemplu, dacă el nu știa că haina unuia care se roagă trebuie să fie pak și el totuși a făcut rugăciunile cu o îmbrăcăminte najis, haina ce a rămas de pe urma lui nu trebuie considerată a fi pak;
- musulmanul să fi fost conștient de diferența dintre najis și pak și să nu fi fost indiferent la aceasta; dacă a fost neglijent în privința aceasta, atunci lucrurile sale nu vor fi considerate ca fiind pak.

228. Dacă cineva este sigur sau crede că un lucru ce a fost najis a devenit pak, sau două persoane demne de încredere certifică argumentând de ce lucrul este pak, atunci lucrul respectiv este pak. La fel, atunci când cuiva care posedă un obiect najis i se spune de către o persoană demnă de încredere că obiectul este pak sau atunci când un musulman a spălat obiectul najis cu apă, chiar de nu se știe dacă l-a spălat sau nu cum trebuie, lucrul în cauză va fi considerat pak.

229. Dacă cineva își ia sarcina de-a spăla și de-a face pak îmbrăcămintea altei persoane, confirmând faptul de-a fi spălat-o, iar posesorul îmbrăcămintii este convins de ce i s-a spus, atunci îmbrăcămintea repectivă este pak.

230. Dacă o persoană se află mereu într-o asemenea stare mentală că niciodată nu poate fi sigură că un lucru najis a devenit pak, atunci ea trebuie să urmeze regulile folosite de către ceilalți.

XII. Scurgerea în cantitate normală a sângelui unui animal sacrificat

231. Cum s-a specificat în regula 98, dacă un animal este sacrificat prin tăiere în conformitate cu regulile prescrise de islam și sângele i se scurge din corp într-o cantitate normală, sângele care încă totuși mai rămâne în corpul animalului este pak.

232. Regula anterioară se aplică doar dacă este vorba de un animal a cărui carne este halal să se mănânce și nu se aplică în cazul unui animal a cărui carne este harām. De fapt, ca precauție recomandată,regula nu se aplică nici asupra părților care sunt harām din animalul a cărui carne este halal pentru mâncare.

Reguli privind ustensilele

233. Dacă o ustensilă este făcută din pielea unui câine, a unui porc sau a unui animal mort (nesacrificat prin tăiere conform celor legiuite), este harām să se mănânce sau să se bea din acel recipient, dacă impuritatea (najāsāt) pe care o are este dată de umezeală. De asemenea, recipientul nu trebuie folosit pentru wudhu ori ghusl, cum nici cu alte scopuri care cer numai utilizarea lucrurilor curate (pak). Iar ca precauție recomandată, nu trebuie să se folosească deloc pielea unui câine, porc sau animal mort, chiar dacă n-au formă de recipient.

234. Este harām să se folosească veselă de aur și argint pentru mâncare și, ca precauție obligatorie, în general, folosirea lor este harām. Totuși, nu este harām de-a le avea în posesie ca obiecte decorative; mai bine însă, ca măsură preventivă, este să se

evite [și posesia lor]. La fel, nu este harām să se manufactureze veselă de aur și argint, să se vândă doar cu scopul de-a fi avute ori cu utilizare decorativă; mai bine însă este să se evite aceste situații.

235. Dacă suportul cu mâner al unui pahar de ceai (istakān) făcut din aur sau argint este clasificat ca ustensilă, atunci va fi echivalentul unui pahar de ceai făcut din aur sau argint (și va fi harām să se utilizeze pentru băut). Dacă nu va fi clasificată ca ustensilă, atunci nu va fi nici o problemă în privința utilizării.

236. Nu este vreo problemă în utilizarea unei vesele care este placată cu aur sau argint.

237. Nu este vreo problemă în utilizarea vreunei ustensile care este făcută din aliaj în care este inclus aur sau argint, dacă proporția de metale din aliaj este într-o măsură în care nu se poate spune că ustensila ar fi aur sau argint.

238. Dacă o persoană mută mâncarea dintr-un vas din aur sau argint într-un alt vas, ea poate mânca din acel vas cu condiția ca vasul al doilea să nu facă parte din setul de veselă [de aur sau argint].

239. Nu este nici o problemă să se folosească mușțiucul unei narghilele, huqqa, teaca unei săbii ori a unui cuțit, cadrul Sfântului Coran făcute din aur sau argint. Totuși, precauția recomandată este aceea ca recipientele de parfum, de kuḥl, sau de opiu făcute din aur sau argint să nu fie utilizate.

240. Nu este o problemă să se mănânce ori să se bea din vase de aur și argint, dacă persoana care o face nu are alternativă; însă nu trebuie să mănânce sau să bea până la sațietate.

241. Nu este o problemă în utilizarea unui vas despre care nu se știe dacă este făcut din aur, din argint sau orice alt material.

Wudhu

242. În spălarea rituală (*wudhu*) este obligatoriu să se spele fața și mâinile, să se șteargă partea frontală a capului și partea de sus a picioarelor.

243. În lungime, fața trebuie spălată din partea de sus a frunții, de la limita părului, către limita extremă a obrazului, iar în lățime, fața trebuie spălată către partea acoperită de index și degetul mijlociu. Chiar și cea mai mică parte ce este neglijată va face ca wudhu să fie invalidă. Astfel, pentru ca persoana ce se spală să se asigure că partea prescrisă a fost spălată în întregime, ea trebuie să spele puțin și părțile adiacente.

244. Dacă mâinile sau fața unei persoane sunt mai mari sau mai mici decât e ste normal, ea trebuie să-i observe pe oameni cum se spală de obicei și să-i imite întocmai. De asemenea, dacă persoana are păr mai mult pe frunte sau partea frontală a capului este lipsită de păr, ea trebuie să-și spele fruntea așa cum o fac de obicei ceilalți oameni.

245. Dacă o persoană crede că are mizerie sau altă impuritate în părul sprâncenelor, în colțul ochilor, pe buze, murdărie ce nu ar permite apei să intre în contact cu acele părți, iar dacă bănuiala este rezonabilă, atunci ea trebuie să se examineze înainte de-a realiza wudhu și să îndepărteze acea mizerie dacă este acolo.

246. Dacă piele feței este vizibilă de sub barbă, cel care se spală trebuie să facă apa

să ajungă la piele; dacă piele nu se vede de sub barbă, este suficient să se spele părul, nefiind necesar a face apa să ajungă sub barbă.

247. Dacă o persoană nu este sigură de i se vede piele feței de sub părul barbii sau nu, atunci ea trebuie, ca precauție obligatorie, să spele părul dar și să facă apa să ajungă la pielea feței.

248. În timp ce se realizează wudhu, nu este obligatoriu pentru cel care se spală să spele și interiorul nărilor, și nici interiorul buzelor sau al ochilor care nu se vede la închiderea lor. Totuși, pentru a se asigura că toate părțile au fost spălate, este obligatoriu ca unele părți ale acestor zone (de exemplu, partea internă a nasului, buzelor și ochilor) să fie incluse la spălare. Iar dacă o persoană nu știe cât anume din suprafața feței trebuie spălată și nu-și amintește dacă a spălat fața în întregime în wudhu pe care a realizat-o deja, atunci să considere că rugăciunea este totuși validă și că nu mai este nevoie să facă o nouă wudhu pentru rugăciunile următoare.

249. Fața și mâinile trebuie spălate de sus în jos; dacă o persoană se spală în sens invers, wudhu ce-a realizat-o este invalidă.

250. Dacă o persoană își umezește palma și și-o trece peste față și brațe, iar umezeala avută în palmă este suficientă pentru părțile atinse, atunci aceasta va fi deajuns; nu este necesar ca apa să curgă pe față sau pe mâini.

251. După ce și-a spălat fața, persoana trebuie să-și spele mai întâi mâna dreaptă și apoi cea stângă, de la coate la vârful degetelor.

252. Pentru a se asigura că fiecare cot a fost spălat bine, cel care se spală trebuie să includă și porțiune de mai sus de coate.

253. Înainte de a se spăla pe fața, o persoană care și-a spălat brațele în sus până la piept, trebuie ca în timp ce realizează wudhu să-și spele mâinile până la vârful degetelor; dacă rămâne doar cu spălatul brațelor până la piept, wudhu se considera ca invalidă.

254. În timp ce realizează wudhu, este obligatoriu pentru persoană să-și spele o dată fața și mâinile și este recomandabil s-o facă de două ori; însă a le spăla de 3 ori sau de mai multe ori este harām. În privința cărei spălări să i se dea întâietate, aceasta depinde de spălarea integrală a feței și a mâinilor, fără a ține vreo precauție, cu niyyat de wudhu. Astfel că, dacă persoana ce se spală toarnă apă de 10 ori pe fața sa cu intenția primei spălări, nu este nici o problemă, însă atunci când, mai apoi, se va spăla cu intenția de-a face (*niyyat*) wudhu, aceasta se va numi prima oară. Așa, cel ce se spală poate continua să toarne apă pe față de câteva ori și în spălaea finală să facă *niyyat* de wudhu. Însă dacă urmează această procedură, atunci, ca precauție obligatorie, fața și mâinile trebuie spălate o singură dată doar.

255. După ce și-a spălat ambele mâini, cel ce realizează wudh trebuie să-și spele partea frontală a capului cu umezeala prezentă pe palmă; precauția recomandată este ca el să facă operația cu palma mâinii drepte de sus în jos.

256. Partea de față unde umezirea trebuie realizată reprezintă ¼ din aria frontală a capului. Este suficient ca să șteargă cu apă cât de mult oricare parte din această zonă a capului, cu toate că precauția recomandată este ca lungimea ștergerii să fie egală cu lungimea unui deget, iar lățimea egală cu cea a trei degete alăturate.

257. Nu este necesară ca ștergerea cu apă a capului să se realizeze direct pe piele.

Este tot atât de bine dacă persoana în cauză curăță părul din zona frontală a capului. Totuși, dacă părul este într-atât de lung încât cade pe față când este pieptănat sau pe altă parte a capului, atunci cel în cauză trebuie să treacă cu mâna pe la rădăcina părului ori să separe părul în șuvițe și să curețe pielea capului. Dacă o persoană obișnuiește să poarte părul în partea frontală a capului ori în alte părți ale capului și trece la a-l curăța, dacă trece cu mâna prin alte părți ale capului, o asemenea curățire va fi invalidă.

258. După ștergerea cu apă a capului, cu umezeala ce-o are în palmă persoana trebuie să șteargă de la vârful degetului mare al piciorelor până la încheietură. Ca precauție recomandată, piciorul drept trebuie curățat cu mâna dreaptă și piciorul stâng, cu mâna stângă.

259. Ștergerea cu umezeală a picioarelor se poate face pe oricare lățime, însă este mai bine când această lățime este egală cu 3 degete alăturate; cu mult mai bine este când curățarea întregului picior se face cu toată palma.

260. Ca precauție, la vremea curățirii unuia din picioare, cel care o face să plaseze degetele palmei pe vârful degetului mare de la picior și s-o treacă în sus până la încheietură sau să plaseze palma pe încheietură și s-o miște către degetul mare de la picior; operația nu înseamnă pur și simplu a pune palma întreagă pe picior, ci și a trage palma apăsată pe acesta.

261. În timp ce-și șterge mâna și piciorul, este necesar ca persoana să-și plimbe cealaltă mână pe ele; dacă se ține mâna fixă, mișcându-se sub palmă picioarele și capul, atunci wudhu va fi invalidă. Cu toate acestea, nu e nici o problemă dacă, în timp ce se mișcă mâna pentru curățare, capul și picioarele se mișcă ușor.

262. Părțile care sunt supuse ștergerii trebuie să fi fost uscate și dacă ele sunt într-atât de umede încât umezeala din palmă nu le curăță, ștergerea va fi invalidă. Totuși, nu este nici o problemă dacă umezeala acestor părți este într-atât de neînsemnată, încât umezeala din palmă este mai mare.

263. Dacă umezeala din palmă dispare, palma nu poate fi umezită din nou cu apă proaspătă. În această situație, cel care realizează wudhu trebuie să obțină această umezeală de pe barba sa; dacă el obține umezeala necesară din oricare altă parte decât barba sa, acest lucru nu este adecvat. Chestiunea ține de o decizie incertă (ishkal).

264. Dacă umezeala din palmă este doar atât cât să se curețe capul, atunci, ca o precauție obligatorie, persoana trebuie să-și curețe mai întâi capul, pentru curățirea picioarelor umezeala trebuind a fi obținută de pe barbă.

265. Curățirea făcută având ciorapi sau pantofi în picioare este invalidă. Dar dacă persoana în cauză nu-și poate scoate ciorapii sau pantofii pentru că e răcită, sau pentru că se teme pentru viața sa, sau pentru că se teme de a-i fi furate, atunci precauția obligatorie este ca să șteargă ciorapii sau pantofii, iar apoi să îndeplinească și curățirea cu pământ (*tayammum*). Și dacă o persoană se află în situația de *taqayya* (ocultare a credinței), atunci poate să realizeze curățirea direct pe ciorapi și pantofi.

266. Dacă partea de sus a picioarelor este najis și nu poate fi spălată și ea în scopul curățirii, atunci cel care se curăță trebuie să realizeze tayammum.

Wudhu prin imersiune (*wudhu irtimasi*)

267. Wudhu prin imersiune înseamnă că persoana trebuie să-și cufunde fața și

mâinile în apă, cu intenția de-a realiza wudhu. Nu este nici o problemă în realizarea curățirii doar cu umezeala astfel obținută, chiar dacă este împotriva precauției.

268. Chiar și când realizează doar wudhu prin imersie, persoana trebuie să-și spele fața și mâinile de sus în jos. De aici, atunci cînd cel ce se curăță își scufundă fața și mâinile în apă, având intenția de wudhu, el trebuie să-și cufunde fața în apă introducând întâi fruntea, iar la cufundarea brațelor, întâi coatele.

269. Nu este nici o problemă în realizarea de wudhu a unor părți prin imersiune și a altora, în maniera obișnuită.

Rugăciuni recomandate

270. S-a făcut recomandarea că, o persoană ce realizează wudhu, atunci când introduce ochii în apă, trebuie să recite următoarea rugăciune: *„Bismillahi wa billahi wal hamdu lil lahil lazi ja'alal ma'a tahura wa lam yaj alhu najisa."* („Încep abluțiunea mea în Numele lui 'Allāh, căci toate rugăciunile i se datorează lui 'Allāh, Care a făcut apa să purifice și nu murdară.")

Înainte de-a realiza wudhu, în timp ce persoana se spală pe mâini, trebuie să spună: *„Alla hummaj alni minat tawwabina waj alni minal mutatah hirin."* („O, Stăpâne! Fă-mă dintre acei care se căiesc și care se purifică.")

În timp ce-și curăță gura, persoana trebuie să spună: *„Alla Humma laq qini hujjati yawma alqaka wa atliq lisani bizikrika."* („O, Stăpâne!Poruncește-mi mie principiile credinței în Ziua în care Te voi întâlni și fă limba mea clar rostitoare de amintirea Ta.")

În timp ce-și curăță nasul, persoana trebuie să spună: *„Alla humma la tuharrim 'alaya rihal jannati waj 'alni mim man yashummu riha ha wa rawha ha wa tiba ha."* („O, Stăpâne! Nu mă lipsi de mireasma Paradisului și fă-mă dintre aceia care vor mirosi mireasma, parfumul acestuia.").

În timp ce-și spală fața, persoana trebuie să spună: *„Alla humma bayyiz wajhi yawma taswaddufihil wujuh wala tusawwid waj hi yawma tabyazzul wujuh."* („O, Stăpâne! Fă-mi mie strălucitoare fața în Ziua când fețele se vor face întunecate. Nu mă întuneca la față în Ziua în care fețele fi-vor strălucitoare.")

În timp ce toarnă apă pe cotul drept, persoana trebuie să spună: *„Alla humma a'tini kitabi bi yamini wal khulda fil jinani bi yasari wa hasibni hisaban yasira."* („O, Stăpâne! Pune-mi de-a dreapta cartea faptelor mele, iar la stânga mea veșnica locuire în Paradis; și fă-mi plata faptelor mele dintre cele ușor de plătit.").

În timp ce toarnă apă pe cotul stâng, persoana trebuie să spună: *„Alla humma la tutini kitabi bishimali wala min wara'i zahri wala taj alha maghlu latan ila unuqi wa a'uzu bika min muqat ta'atin niran."* („O, Stăpâne! Nu-mi pune de-a stânga cartea faptelor mele, și nici din spate să mă urmărească, și nici nu mi-o înlănțui de gât, căci eu caut refugiu în Tine de focul-ladului.").

În timp ce realizează curățirea capului, persoana trebuie să spună: *„Alla humma ghashshini bi rahmatika wa barakatika wa 'afwika."* („O, Stăpâne! Acoperă-mă pe mine cu Preamila Ta, cu Binecuvântările Tale și cu Iertarea Ta.").

Condiții ca Wudhu să fie validă

Aici sunt condițiile pentru o wudhu [spălare rituală] corectă:

- Prima condiție este ca apa să fie pak, curată și neîntinată cu murdărie, chiar dacă murdăria respectivă este pak.
- A doua condiție este ca apa să fie limpede și nu amestecată.
- A treia condiție este ca apa să fie mubah (permisibilă ca folosire).

271. Wudhu realizată cu apă najis sau amestecată este invalidă, chiar dacă persoana ar putea să nu fie conștientă că apa este najis sau amestecată, ori să fi uitat de acest fapt. Iar dacă persoana a oferit rugăciuni după acest fel de wudhu, atunci ea trebuie să repete rugăciunile după realizarea de wudhu validă.

272. Dacă o persoană nu are deloc apă pentru a realiza wudhu, cu excepția acelei care este nămoloasă, atunci, în cazul în care a mai rămas doar puțin până la timpul rugăciunilor, ea trebuie să realizeze tayammum; dacă are însă destul timp la dispoziție, trebuie să aștepte până apa devine limpede [prin depunerea noroiului] și apoi să realizeze wudhu.

273. A realiza wudhu cu apă nelegiuită/impură sau cu apă despre care cineva nu știe dacă stăpânul ei permite a fi folosită este harām și wudhu va fi invalidă. Mai mult, dacă apa de wudhu folosită pentru a spăla fața și mâinile cade pe pământ „stricat", ori dacă locul în care persoana realizează wudhu este murdar, obligația celui ce se purifică este să realizeze întâi tayammum, dacă nu are un alt loc unde să se ducă pentru a realiza wudhu. Iar dacă stă la dispoziție un alt loc legiuit, persoana trebuie să meargă acolo pentru wudhu. Dacă totuși realizează wudhu în primul loc, deși curățirea sa va fi validă, persoana va fi comis un păcat.

274. În cazul în care o persoană nu știe dacă bazinul sau rezervorul de apă al moscheii a fost destinat publicului sau exclusiv studenților ce țin de moschee, nu este nici o problemă în a realiza wudhu, însă cu condiția ca și ceilalți oameni să procedeze la fel, fără restricție.

275. Dacă o persoană, care nu dorește să-și facă rugăciunile într-o moschee anume, nu este conștientă dacă bazinul moscheii a fost destinat uzului general sau, în mod special, doar pentru acei care își fac rugăciunile în moschee respectivă, atunci ea nu este în drept de-a realiza wudhu cu apa din bazinul moscheii. Totuși, dacă oamenii care nu se roagă în acea moschee, realizează totuși wudhu la bazinul acesteia, fără a le fi interzis, persoana poate realiza wudhu cu apa din acel bazin.

276. Realizarea de wudhu cu apa din bazinele de apă ale pensiunilor și hotelurilor de către persoane care nu locuiesc în camerele acestora este valid dacă și altă persoană, nerezidentă a pensiuniii/hotelului, realizează wudhu cu acea apă, fără vreo prohibiție.

277. Nu este nici o problemă dacă o persoană realizează wudhu cu apa curgătoare spre marile canale, chiar și atunci când nu știe dacă proprietarul acelui canal permite sau nu aceasta. Însă dacă proprietarul canalului interzice realizarea de wudhu cu acea apă, sau dacă proprietarul este un minor sau o persoană bolnavă, atunci, ca precauție recomandată, cel care dorește să realizeze wudhu trebuie să se abțină.

278. Dacă o persoană uită cum că apa „a fost stricată" și realizează totuși wudhu cu

această apă, spălarea sa rituală este legiuită. Dacă însăși persoana în cauză este cea care a impurificat apa, iar mai apoi uită cum că ar fi făcut-o, wudhu pe care o va practica va fi invalidă.

- A patra condiție este că recipientul pentru apă, ce este utilizat de persoana interesată în realizarea wudhu, trebuie să fie mubah (adică permisibil ca utilizare).
- A cincea condiție ca, în baza unei precauții obligatorii, recipientul de apă folosită în wudhu să nu fie făcut din aur sau argint. (Detaliile acestor două ultime reguli vor fi date mai în colo.)

279. Dacă apa care ar urma să se folosească în wudhu se află într-un recipient nelegiuit sau în vase de aur și argint, iar local nu mai există altă apă la dispoziție, persoana care vrea să se purifice trebuie să transfere de-o manieră legiuită apa într-un alt recipient și abia apoi să realizeze wudhu. Dacă acest lucru nu este posibil, atunci persoana trebuie să realizeze tayammum. Dacă totuși există o altă apă, persoana trebuie s-o folosească pe aceea pentru wudhu. Chiar și așa, într-un caz limită, dacă persoana acționează împotriva regulii și realizează wudhu cu apa din recipientul nelegiuit ori din recipientul de aur sau argint, wudhu realizată este legiuită.

280. Apa dintr-un bazin în care se găsește o piatră murdară sau o cărămidă poate fi folosită pentru wudhu, dacă, trăgând apă din bazinul respectiv nu va implica folosirea acelei pietre sau cărămizi; dacă da, atunci luarea de apă va fi harām, însă realizarea de wudhu va fi validă.

281. Dacă un bazin sau un canal este săpat în curtea ce ține de Sanctuarul Imamilor ori al descendenților acestora și care curte a fost inițial un cimitir, nu va fi nici o problemă în a folosi pentru wudhu apa din bazinul ori canalul respectiv, dacă persoana ce vrea să se purifice nu a știut că anterior, pământul pe care se află a fost destinat ca cimitir.

- A șasea condiție este că părțile acelea ale corpului fizic asupra cărora se realizează wudhu trebuie să fie pak la vremea spălării și curățirii.

282. Dacă locul care a fost deja spălat și șters în wudhu devine najis înainte ca wudhu să se fi terminat, atunci wudhu va fi considerată ca fiind validă.

283. Dacă oricare altă parte a corpului decât părțile purificate prin wudhu sunt najis, atunci [chiar așa] wudhu va fi legiuit. Totuși, dacă ieșirile de excreții nu au fost făcute pak, precauția recomandată este ca persoana în cauză să le curățească mai întâi și apoi să realizeze wudhu.

284. Dacă oricare parte a corpului implicată în wudhu a fost najis, iar după realizarea de wudhu persoana în cauză nu este sigură s-o fi spălat înainte de wudhu sau nu, atunci wudhu realizată va fi [totuși] considerată ca validă. Însă va trebui să spele [imediat] partea ce a fost najis.

285. În cazul în care apa nu este bună unei persoane care are o tăietură sau o rană pe față ori pe mâini și sângele continuă să curgă, atunci, după ce și-a spălat părțile neafectate conform protocolului adecvat, persoana în cauză trebuie ca să pună pe tăietură sau pe rană apă-*qor* ori apă curgătoare și apoi să preseze locul puțin, astfel ca sângele să se oprească. Apoi trebuie să-și treacă degetele umezite peste rană de sus în jos, astfel ca apa să curgă pe locul afectat; în acest fel, wudhu ce o realizează este

legiuită.

- A șaptea condiție este ca persoana ce dorește să realizeze wudhu să aibă suficient timp la dispoziție pentru wudhu și namaz.

286. Dacă timpul este atât de scurt, încât prin realizarea de wudhu tot protocolul de rugăciuni sau o parte din acesta va trece de perioada de timp prescrisă realizării, atunci persoana în cauză trebuie să realizeze tayammum. În cazul în care crede că timpul destinat pentru tayammum sau wudhu este egal, atunci trebuie [să aleagă și] să realizeze wudhu.

287. Dacă o persoană, care a realizat tayammum, a lăsat prea puțin timp la dispoziție pentru namaz, atunci, realizând wudhu cu niyyat de Qurbat sau niyyat pentru oricare act mustahab, cum ar fi citirea Sfântului Coran, wudhu ce-o realizează este legiuită. La fel, wudhu va fi validă dacă a fost făcută pentru acel namaz, atâta vreme cât nu a fost lipsită de niyyat de Qurbat.[2]

- A opta condiție este aceea că o persoană trebuie să realizeze wudhu cu niyyat de qurbat, a se supune poruncilor lui 'Allāh, de exemplu. Dacă, în schimb, o persoană realizează wudhu cu scopul de-a se răcori [cu apă] sau cu orice alt scop, atunci wudhu va fi invalidă.

288. Pentru wudhu nu este necesar să se rostească tare, în cuvinte, niyyat (intenția) de wudhu sau să se gândească la această intenție. Este suficient dacă toate acțiunile relaționate cu wudhu sunt realizate în conformitate cu porunca Preaputernicului 'Allāh.

- A noua condiție este ca wudhu să fie realizată în ordinea prescrisă a secvențelor, adică, persoana trebuind întâi să-și spele fața, apoi brațul drept și brațul stâng, curățindu-și mai apoi capul și picioarele. Ca precauție recomandată, nu trebuie să-și curețe deodată ambele picioare, ci mai întâi piciorul drept și apoi, cel stâng.

- A zecea condiție este ca toate acțiunile conexe la wudhu să fie făcute una după cealaltă, fără pauză între ele.

289. Dacă există prea mult timp între acțiunile ce țin de wudhu, astfel încât nu se poate spune că s-ar desfășura într-o succesiune normală, atunci wudhu va fi invalidă. Dar dacă există o scuză argumentată, precum faptul că la vremea spălării sau curățirii apa „este trecută"[3] ori că s-au uitat niște lucruri, atunci cel care face wudhu trebuie să se asigure că toate părțile anterior spălate sau curățate nu s-au uscat. Dacă s-au uscat, atunci wudhu va fi invalidă. Dar dacă nu s-au uscat toate părțile, atunci wudhu va fi considerat ca legiuit. De exemplu, dacă, în timp ce-și spală brațul stâng, persoana în cauză descoperă că brațul drept s-a uscat, însă fața i-a rămas încă umedă, atunci wudhu este validă.

290. Dacă o persoană realizează consecutiv acțiunile-wudhu, însă din cauza canicului, a excesivei călduri a corpului sau din cauza vreunei situații similare, umezeala părților parcurse anterior se usucă, atunci [chiar așa fiind] wudhu este validă.

---

[2] (variantă)Dacă o persoană care a realizat purificarea cu pământ (tayammum), a lăsat prea puțin timp la dispoziție pentru namaz, atunci, realizând spălarea rituală (wudhu) cu intenția (niyyat) de a face apropierea de 'Allāh (qurbat) sau cu intenția (niyyat) pentru oricare act recomandat (mustahab), precum citirea Sfântului Coran, spălarea rituală (wudhu) este legiuită. La fel, wudhu va fi validă dacă a fost realizată pentru namaz care urmează și dacă nu a fost lipsită de intenția apropierii de 'Allāh.

[3] /pe terminate/

291. Nu este nici o problemă dacă persoana în cauză se plimbă în timp ce realizează wudhu. De aici, dacă după ce și-a spălat fața și mâinile, persoana face câțiva pași, curățindu-și mai apoi capul și picioarele, wudhu este validă.

- A unsprezecea condiție este că însăși persoana ce realizează wudhu trebuie să-și spele fața și brațele, să-și curețe capul și picioarele. De aici, dacă altă persoană este aceea care ajută la realizarea de wudhu, dacă altă persoană este cea care ajută la turnatul apei pe față sau pe brațe, la ștergerea capului și picioarelor, atunci wudhu este invalidă.

292. Dacă o persoană nu poate realiza ea însăși wudhu, atunci trebuie să numească pe cineva care s-o ajute, chiar dacă aceasta ar însemna spălare și curățire împreună. Iar în cazul în care cel ce ajută cere vreo plată, atunci trebuie plătit, cu condiția că și-o poate permite și că nu suferă vreo pierdere. Însă persoana în cauză este cea care trebuie să aibă intenția de wudhu și tot ea trebuie să se curețe, folosindu-și propriile mâini. Totuși, în cazul în care persoana nu poate deloc să realizeze wudhu și trebuie neapărat să fie ajutată de altcineva, atunci, ca precauție obligatorie, ambii trebuie să realieze niyyat de wudhu. Apoi, având mâna susținută de către ajutorul său, persoana în cauză se va curăța; iar dacă nici asta nu este cu putință, ajutorul va fi cel care va lua umezeală din mâna celui ce trebuie să facă spălarea rituală și-i va curăța mîinile și picioarele cu acea umezeală.

293. Dacă o persoană poate realiza ea însăși wudhu, atunci nu trebuie să i se acorde ajutor în realizarea acțiunilor legate de wudhu.

- A douăsprezecea condiție este că nu trebuie să existe nici o circumstanță opusă utilizării apei.

294. Dacă o persoană se teme că se va îmbolnăvi prin realizarea de wudhu ori că apa utilizată pentru wudhu va duce la lipsa apei de băut, atunci nu are de realizat wudhu. Dacă nu a fost conștient că apa i-ar putea face rău și-a ajus să încheie wudhu, demonstrându-se mai apoi că apa i-a făcut rău, atunci wudhu este invalidă.

295. Dacă o persoană descoperă că utilizând minimum de apă, pentru a se spăla pe față și pe mâini îm mod adecvat, nu-i va fi dăunător, atunci ea trebuie să realizeze wudhu restrângând utilizarea apei doar la acea cantitate.

- A treisprezecea condiție este că nu trebuie să existe nici o piedică în a face ca apa să atingă părțile corpului implicate în wudhu.

296. Dacă o persoană descoperă că există ceva care este lipit de vreo parte a corpului implicată în wudhu, însă nu este sigură dacă asta va împiedica apa să ajungă la partea aceea a corpului, atunci ea trebuie să îndepărteze acel lucru sau să toarne apă pe sub el.

297. Mizeria de sub unghii nu va afecta wudhu. Totuși, când unghiile sunt tăiate iar mizeria rămasă împiedică apa să intre în contact cu pielea, atunci mizeria trebuie îndepărtată. Mai mult, dacă unghiile sunt neobișnuit de lungi, iar mizeria s-a adunat sub ele, atunci unghiile trebuie curățate.

298. Dacă din cauza arsurilor sau din alt motiv există o băşică pe față sau pe mâini, pe partea frontală a capului sau pe picioare, atunci va fi suficient să se spele și să se curețe peste pielița umflăturii. Dacă există o deschidere sau o gaură, atunci nu este necesar ca apa să ajungă acolo, sub piele. De fapt, dacă o parte a pielii se cojește, nu este deloc necesar să se toare apă sub partea cu coajă. Totuși, atunci când pielița ce s-a

decojit atârnă încă, ea trebuie tăiată și pe locul ei se poate turna apă.

299. În cazul în care o persoană nu este sigură dacă i-a rămas ceva lipit sau nu pe părțile implicate în wudhu—cum, de exemplu, în cazul unui olar care după ce-și va fi terminat treaba nu e sigur dacă mai are lut pe mâini—și îndoiala ce-o are este considerată ca o chestiune sensibilă de către ceilalți oameni, atunci persoana trebuie să-și examineze și să-și curețe mâinile prin frecare, etc., până ce este sigură că nu mai există nici o mizerie rămasă și că apa va ajunge în acea zonă de piele.

300. Dacă există vreo murdărie pe una din părțile corpului implicate în wudhu, murdărie care totuși nu va împiedica apa să intre în contact cu acea parte în timpul spălării sau curățirii, atunci wudhu va fi considerat ca validă. Similar, dacă, [în urma văruirii unui perete] pe piele rămân picături uscate de var alb, dar acestea nu împiedică apa să intre în contact cu pielea, atunci wudhu va fi validă; însă dacă o persoană crede că se va petrece asta, atunci ea trebuie să îndepărteze stropitura de var.

301. Dacă înainte de a fi făcut wudhu o persoană a fost conștientă că pe unele din părțile corpului implicate în wudhu ar fi existat ceva care ar fi putut să împiedice apa să le atingă, însă după ce va fi făcut wudhu nu este sigură dacă apa a atins sau nu acele părți, atunci wudhu realizată este validă.

302. Dacă pe una din părțile corpului implicate în wudhu există ceva care uneori împiedică apa să atingă pielea, iar alteori, nu, și cel care a realizat wudhu nu este sigur dacă apa a atins pielea în acel loc, atunci, ca precauție recomandată, persoana trebuie să repete wudhu, mai cu seamă dacă nu s-a asigurat ca apa să spele partea respectivă.

303. Dacă după ce va fi făcut wudhu o persoană descoperă pe părțile corpului implicate în wudhu ceva care ar fi putut împiedica apa să atingă pielea, dar nu este sigură dacă murdăria respectivă a fost prezentă în timpul wudhu ori a apărut după aceea, atunci wudhu va fi considerată ca validă. Dar dacă persoana în cauză știe că în timpul efectuării wudhu nu i-a păsat de impedimentul respectiv, atunci precauția recomandată este ca să repete wudhu.

304. Dacă după ce va fi realizat wudhu, o persoană nu este sigură de-a existat sau nu o obstrucție ca apa să atingă pielea, atunci wudhu va fi validă.

Reguli privitoare la wudhu

305. Dacă o persoană se îndoiește prea des asupra acțiunilor din cadrul wudhu și asupra condițiilor existente, cum, de exemplu, faptul ca apa să fi fost pak ori de-a nu fi fost murdărită, atunci ea nu trebuie să dea importanță unor asemenea dubii.

306. Dacă o persoană nu este sigură dacă wudhu ce-a realizat-o a devenit invalidă, atunci ea trebuie s-o considere ca fiind totuși validă. Însă dacă nu a realizat istibra (regula #73) după ce-a urinat, iar după aceea a realizat wudhu, constatând mai târziu că a eliminat un fluid despre care nu a fost sigură de era urină sau altă substanță, atunci wudhu va fi considerată ca invalidă.

307. În cazul în care o persoană nu este sigură de a realizat sau nu wudhu, atunci peroana trebuie să realizeze wudhu.

308. Dacă o persoană este sigură de-a fi realizat wudhu, dar și că ar fi comis un act care a invalidat wudhu (de exemplu, de-a fi urinat), însă nu-și amintește care din acestea a fost primul, atunci ea trebuie să acționeze conform următoarelor:

- dacă situația apare înainte de-a fi făcut namaz, atunci trebuie să realizeze wudhu;
- dacă situația apare în timp ce face namaz, atunci trebuie să întrerupă namaz și să realizeze wudhu;
- dacă situația apare după ce a realizat namaz, namaz va fi valid, totuși, înaintea următoarelor rugăciuni, trebuie să realizeze wudhu.

309. Dacă în timpul realizării wudhu sau după o persoană devine sigură că nu a spălat sau curățat anumite părți ale corpului și dacă umezeala părților curățate anterior s-a uscat din cauza trecerii timpului, atunci persoana în cauză trebuie să realizeze iarăși wudhu. Dacă însă umezeala nu s-a uscat, dacă s-a uscat din cauza arșiței sau din motive similare, atunci persoana respectivă trebuie să spele sau să curețe atât părțile de care a uitat, cât și cele care urmează. La fel, dacă în timpul realizării de wudhu o persoană nu este sigură dacă a spălat sau curățat o parte a corpului sau nu, atunci ea trebuie să urmeze aceeași regulă ca mai sus.

310. În cazul în care după namaz cineva nu este sigur dacă a realizat sau nu wudhu, rugăciunile oferite vor fi valide. În privința rugăciunilor următoare, persoana trebuie întâi să facă wudhu.

311. Dacă în timp ce efectuează namaz o persoană nu este sigură dacă a realizat wudhu, rugăciunile de până la acel moment sunt invalide; trebuie, deci, să realizeze wudhu și apoi să se roage.

312. În cazul în care după terminarea rugăciunilor o persoană își dă seama că wudhu a devenit invalidă, însă nefiind sigură dacă wudhu a devenit invalidă înainte de namaz ori după, atunci rugăciunile acelei persoane vor fi socotite ca valide.

313. Dacă o persoană suferă de incontinență urinară, din cauza căreia picăturile de urină ies necontrolat, sau nu se găsește în situația fizică de a-și controla vezica urinară, atunci ea trebuie să acționeze conform următoarelor:

- dacă este sigură că la un anumit moment din timpul de rugăciune va exista un răgaz în care se va putea reține, atunci trebuie să realizeze wudhu și namaz în acest timp;
- dacă în timp ce se poate reține, persoana poate controla excreția doar în timpul cât realizează actele wajib ce țin de namaz, atunci trebuie să realizeze numai actele obligatorii și să lase la o parte actele mustahab (de exemplu, *adhan, iqamah, qunut*).

314. Dacă timpul de abținere este doar cât să-i permită a realiza wudhu și o parte din namaz, iar dacă în timpul efectuarii namaz se întâmplă că elimină urină o dată sau de mai multe ori, atunci, ca precauție obligatorie, persoana trebuie să facă wudhu în aceste momente de răgaz și să se roage. Pentru persoana respectivă, din cauza eliminării urinei, nu va fi necesar să reînnoiască wudhu din timpul namaz, deși, ca precauție recomandată, ea trebuie să țină alături pregătit un recipient, trebuie să realizeze wudhu ori de câte ori elimină urină și apoi să se roage. Această precauție din urmă nu se va aplica însă dacă, din cauza continuei alternări eliminare urină și reînnoire wudhu, modul de realizare al rugăciunilor se strică.

315. Dacă eliminarea din cauza incontinenței este continuă, nepermițând nici o perioadă de abținere în care s-ar putea face wudhu sau chiar și o parte din namaz,

atunci o singură spălare rituală (wudhu) pentru fiecare namaz va fi de ajuns. De fapt, o singură wudhu va fi suficientă pentru câteva namaz, cu excepția cazului în care persoana comite un act nefiresc, invalidând astfel wudhu. Totuși, este recomandabil ca persoana respectivă să facă o nouă wudhu pentru fiecare namaz. Pentru qadha legată de sajdah uitată sau pentru tashahhud, pentru rugăciunile legate de ihtiyat, nu este necesară o nouă wudhu.

316. Pentru o persoană ce suferă de o continuă incontinență nu este necesar să se roage imediat după wudhu, cu toate că este mai bine să fie rapidă în realizarea rugăciunilor.

317. Pentru o persoană ce suferă de incontinență este permisibil să atingă scrierea Coranului după wudhu, chiar de nu se află în starea-namaz.

318. O persoană care nu-și poate controla micțiunea trebuie să utilizeze o pungă plină cu vată sau ceva similar ca să nu ajungă într-o situație neplăcută, aceea în care urina ar putea să ajungă în alte locuri; precauția obligatorie este ca după fiecare namaz să spele ieșirea urinei, ieșire care a devenit najis. Mai mult de atât, o persoană care nu-și poate controla excreția, însă dacă este posibil, trebuie să împiedice ca mizeria să atingă alte părți, cel puțin pe timpul cerut de namaz. Ca precauție obligatorie, în plus și dacă aceasta nu implică o dificultate sporită, persoana respectivă trebuie să-și spele anusul pentru fiecare serie de rugăciuni.

319. Dacă este posibil, o persoană ce suferă de incontinență trebuie să se abțină măcar în timpul efectuării de namaz, chiar dacă faptul este dificil de împlinit. De fapt, [în direcția aceasta], dacă boala sa poate fi tratată cu ușurință, persoana trebuie să urmeze tratamentul necesar.

320. Dacă o persoană ce a suferit de incontinență se recuperează din boală, nu este necesar pentru ea să repete acele rugăciuni pe care le-a oferit, conform datoriei sale religioase, în timpul bolii. Totuși, dacă se vindecă în timpul efectuarii de namaz, atunci, ca precauție obligatorie, persoana trebuie să repete rugăciunile.

321. Dacă o persoană suferă de incontinență, care o face incapabilă de a-și controla vânturile, atunci ea va acționa conform regulilor aplicabile persoanelor incontinente, reguli descrise mai sus.

Lucruri pentru care wudhu este obligatorie

322. Este obligatoriu să se realizeze wudhu pentru următoarele 6 situații:

- pentru toate rugăciunile obligatorii, cu excepția realizării de namaz-e-mayyit; în privința rugăciunilor-mustahab, wudhu este o condiție necesară pentru a fi valide;
- pentru sajdah și tashahhud pe care persoana respectivă a uitat să le realizeze în timpul rugăciunilor—cu condiția ca să fi invalidad wudhu de după namaz—și înainte de-a realiza acele acțiuni uitate; [este de spus că] nu este obligatoriu să se realizeze wudhu pentru sajdatus sahw;
- pentru tawaf, mersul obligatoriu în jurul sfântei Ka'bah;
- dacă o persoană face o nadhr, o făgăduință solemnă, sau face jurământ pentru wudhu;

- dacă o persoană face o făgăduință solemnă, *nadhr*, că, de exemplu, va săruta Sfântul Coran;
- pentru spălarea și curățirea sfântului Coran care a devenit najis, sau pentru scoaterea din privata de unde a căzut, pentru situația obligatorie de-a atinge cu mâna scriptura sfântă a Coranului sau vreo altă parte a Cărții; dar dacă amânarea persoanei în a face wudhu provoacă o și mai mare pângărire a sfântului Coran, atunci persoana în cauză trebuie să scoată cartea din privată ori trebuie s-o facă pak fără a mai realiza wudhu.

323. Este harām să se atingă scripura sfântului Coran cu vreo parte a corpului, fără a se realiza mai întâi wudhu. Totuși, nu este nici o problemă în atingerea unei traduceri a sfântului Coran, în oricare limbă ar fi, fără să fi realizat wudhu.

324. Nu este obligatoriu a împiedica un copil sau o persoană bolnavă ca să atingă sfântul Coran. Cu toate acestea, dacă atingerea aceasta pângărește sfințenia Coranului, ei trebuie împiedicați să atingă Cartea.

325. Ca precauție obligatorie, este harām de-a atinge, în oricare limbă ar fi scrise, [înscrisurile cu] Numele lui 'Allāh sau cu Atributele speciale ale Lui fără a realiza întâi wudhu. De asemenea, este bine să nu se atingă fără realizarea de wudhu numele scrise ale sfântului Profet al Islamului, ale sfinților Imami și ale Janabe Fatima Zahra, pacea fie asupra lor!

326. Dacă o persoană realizează wudhu sau ghusl înainte de timpul destinat rugăciunilor pentru a se afla într-o stare de puritate, atunci rugăciunile vor fi considerate ca fiind valide. Și chiar dacă realizează wudhu imediat înaintea începerii de namaz, având intenția (niyyat) de-a se pregăti pentru namaz, nu există nici o obiecție.

327. Dacă o persoană crede că timpul prescris pentru namaz a început și face niyyat legată de wajib wudhu, însă după ce a realizat wudhu își dă seama că timpul pentru rugăciuni nu începuse, atunci, totuși, wudhu pe care a realizat-o este validă.

328. Wudhu este mustahab pentru următoarele scopuri:

- namaz-e-mayyit;
- vizitarea mormintelor;
- intrarea în moschee;
- intrarea la Sanctuarele sfinților Profeți și ale Imamilor, (Pacea fie asupra lor!);
- la citirea, scrierea, la atingerea marginii sfântului Coran sau atunci cînd se ține în brațe;
- când se merge la culcare.

Este de asemenea mustahab ca o persoană, aflându-se deja în timpul realizării wudhu, trebuie să realizeze o nouă wudhu pentru fiecare namaz.

Dacă persoana a realizat wudhu pentru oricare din scopurile sus-menționate, el poate trece la realizarea oricărei acțiuni care cere wudhu, cum ar fi, de exemplu, că poate chiar să se roage în urma acelei wudhu.

Lucruri care invalidează wudhu

329. Wudhu devine invalidă în baza următoarelor 7 circumstanțe:

- ieșirea urinei;
- excreția;
- eliminarea gazelor intestinale;
- somnul profund, fără vedere și fără auz; totuși, dacă în timpul somnului ochii nu văd nimic, însă urechile aud, wudhu nu se invalidează;
- situații în baza cărora o persoană își pierde sensibilitatea, așa cum se întâmplă în boală, în cazul intoxicației [etilice] sau al pierderii conștiinței;
- istihaza (despre care vom trata mai târziu);
- janabat și, ca precauție recomandată, oricare situație care cere ghusl.

Jabira Wudhu

Atela cu care se bandajează o rană ori se ține strâns un os fracturat, cum și medicamentul care este aplicat pe o rană este numită jabira.

330. Dacă există o rană, o inflamație sau un os fracturat în părțile care sunt implicate în wudhu, iar respectivul loc nu este bandajat, atunci persoana trebuie să realizeze wudhu în modul obișnuit, dacă folosirea apei nu este vătămătoare.

331. Dacă există o rană nebandajată, vreo inflamație sau un os rupt în zona feței sau a mâinilor și dacă este vătămător să se utilizeze apă, atunci persoana respectivă trebuie să spele părțile înconjurătoare de sus în jos, în maniera obișnuită de realizare a wudhu. Este bine să se treacă cu palma umedă peste locul afectat, dacă nu vătămează și mai mult. Ca urmare, persoana trebuie să pună o țesătură pak pe rană și să treacă cu palma umedă peste cârpa respectivă. În cazul în care există fractură se va realiza în schimb tayammum.

332. Dacă există o rană nebandajată, vreo inflamație sau un os rupt în partea frontală a capului sau pe picioare și persoana nu poate să curețe locul din cauză că rana ocupă întreaga parte ce trebuie curățată, precum și dacă persoana nu poate curăța nici măcar părțile sănătoase, atunci este necesar ca persoana să realizeze tayammum. Iar ca precauție recomandată, persoana trebuie să realizeze wudhu de asemenea, menținând o bucată de pânză pak pe rană, etc. și ștergând pânza cu umezeala mâinilor sale.

333. Dacă o inflamație, o rană sau un os fracturat este bandajat și este posibil ca bandajul să fie desfăcut, cum și dacă apa nu este dăunătoare pentru rană, atunci persoana trebuie să dezlege bandajul și să facă apoi wudhu, indiferent dacă rana se găsește pe față sau pe mâini, pe frunte sau la picioare.

334. Dacă rana, inflamația sau osul fracturat ce a fost prinse cu o atelă sau un bandaj este pe suprafața mâinilor unei persoane, și desfacerea bandajului cum și turnarea de apă asupra rănii este mai vătămător, atunci persoana trebuie să spele zonele de piele înconjurătoare rănii care pot fi spălate și apoi trebuie să curețe jabira.

335. Dacă nu este posibil să se dezlege bandajul de pe rană, însă rana, cât și pansamentul de pe ea sunt pak, și este posibil să se facă apa să ajungă la rană fără alte

prejudicii, atunci trebuie făcut astfel ca apa să ajungă pe rană, turnând-o de sus. Iar dacă rana și bandajul sunt najis, însă este posibil ca să fie spălată, făcând apa să ajungă la rană, atunci rana trebuie spălată și făcut astfel ca apa să intre în contact cu rana la vremea realizării wudhu. În cazul în care apa nu este dăunătoare pentru rană, nefiind posibil totuși ca apa s-o atingă, ori în cazul în care rana este najis și nu poate fi spălată, persoana trebuie să realizeze tayammum.

336. Dacă jabira acoperă cîteva părți implicate în realizarea wudhu, atunci wudhu prescrisă pentru jabira este suficientă. Dar dacă toate părțile ce sunt implicate în wudhu sunt acoperite cu totul de jabira, atunci, ca precauție, persoana trebuie să realizeze tayammum și de asemenea wudhu, conform regulilor privitoare la jabira.

337. Nu este necesar ca jabira să fie făcută din materiale ce sunt permisibile în realizarea de namaz. De exemplu, dacă jabira este făcută din mătase ori din părți ale unui animal a cărui carne este harām să se mânînce, este permisibil să se facă curățire a ei.

338. Dacă o persoană are un pansament în palmă și pe degete și trece cu mâna umedă peste pansament în timp ce realizează wudhu, atunci poate să facă o curățire a capului și a picioarelor cu aceeași umezeală.

339. Dacă jabira a acoperit întreaga suprafață a piciorului, dar partea din zona degetelor și cea din zona de sus a piciorului sunt deschise, atunci persoana respectivă trebuie să curețe piciorul atât în părțile deschise ale jabira, cât și suprafața acelei jabira.

340. Dacă o persoană are câteva jabira pe față și pe mâini, ea trebuie să spele zonele de piele dintre acestea, iar dacă jabiras se află pe cap și pe picioare, trebuie, de asemenea, să curețe zonele de piele dintre aceste jabiras. Privitor la exact locurile unde sunt plasate jabira, persoana trebuie să acționeze conform regulilor relative la jabira.

341. Dacă jabira a acoperit nefiresc o zonă mai mare decât mărimea rănii și este dificil de-a o îndepărta, atunci persoana trebuie să realizeze tayammum; atunci când jabira se găsește chiar în locul unde trebuie să se facă tayammum, persoana trebuie să realizeze atât wudhu, cât și tayammum. În ambele situații, dacă este posibil să se îndepărteze jabira, atunci persoana trebuie s-o îndepărteze. Apoi, dacă rana este pe față sau pe mâini, persoana trebuie să spele marginile acesteia, iar dacă este pe cap sau la picioare, atunci trebuie să curețe colțurile sale. În privința rănilor, persoana va acționa conform cu regulile legate de jabira.

342. Dacă nu există nici o rană sau vreun os rupt în părțile implicate în wudhu, dar folosirea apei este dăunătoare din diferite alte motive, atunci persoana trebuie să realizeze tayammum.

343. Dacă o persoană are vreo venă deschisă în oricare din părțile corpului implicate în wudhu și nu poate spăla locul respectiv, atunci trebuie să realizeze tayammum. Dar dacă apa este dăunătoare pentru rană, atunci persoana trebuie să acționeze conform regulilor pentru jabira.

344. Dacă există ceva prins pe părțile corpului implicate în wudhu și ghusl, și nu este posibil să se depărteze acel ceva, ori dacă faptul presupune o durere insuportabilă, atunci persoana trebuie să realizeze tayammum. Dar dacă substanța respectivă este un medicament, atunci se vor aplica regulile privitoare la jabira.

345. În toate felurile de ghusl, exceptând ghusl ce ține de mayyit, ghusl pentru

jabira este asemeni wudhu pentru jabira. Totuși, în asemenea cazuri, persoana trebuie să recurgă la ghusl-e-taribi.

Dacă există o rană, o inflamație pe corp, atunci persoana are de ales între ghusl și tayammum. Dacă se hotărăște să facă ghusl și nu există nici un pansament pe locul rănit, atunci, precauția recomandată este ca să plaseze o bucată de pânză pak pe rana nebandajată sau pe inflamație și să curețe locul trecându-și mâna peste pânză. Totuși, dacă în interiorul corpului se găsește vreun os fracturat, atunci persoana trebuie să realizeze ghusl și trebuie, ca măsură preventivă, să facă curățirea peste jabira. Iar dacă nu este posibil să curețe peste pansament ori dacă osul fracturat nu are o atelă, atunci este necesar pentru persoană să realizeze tayammum.

346. Dacă obligația persoanei este de-a face tayyammum și într-una din părțile corpului implicate există o rană, o inflamație sau un os rupt, atunci persoana trebuie să realizeze tayyammum pentru jabira conform regulilor specificate la wudhu pentru jabira.

347. Dacă o persoană care trebuie să se roage, după ce va fi făcut wudhu sau ghusl pentru jabira, știe că pansamentul său nu va fi îndepărtat până la sfârșitul timpului pentru namaz, atunci ea poate să ofere rugăciuni la timpul adecvat. Dar dacă speră că pansamentul său va fi îndepărtat înainte de terminarea timpului destinat pentru namaz, este mai bine pentru el să aștepte, iar dacă nici până atunci jabira lui nu este îndepărtat, el trebuie să ofere rugăciuni cu wudhu pentru jabira sau ghusl pentru jabira. Și dacă, oricum, persoana s-a rugat la timpul prescris, iar pansamentul său a fost îndepărtat înaintea terminării timpului pentru namaz, precauția recomandată este că trebuie să realizeze wudhu sau ghusl și să repete rugăciunile.

348. Dacă o persoană trebuie să-și țină închise pleoapele din cauza vreunei boli de ochi, atunci ea trebuie să realizeze tayammum.

349. În cazul în care o persoană nu se poate decide dacă trebuie să realizeze tayammum sau wudhu peentru jabira, precauția recomandată este aceea că trebuie să le facă pe ambele.

350. Rugăciunile oferite după realizarea wudhu pentru jabira sunt valide, iar această wudhu poate fi validă și pentru rugăciunile următoare.

Ghusl-îmbăierea obligatorie

Există 7 îmbăieri obligatorii:

- îmbăiere pentru janabat;
- îmbăiere pentru hayz (doar pentru femei);
- îmbăiere pentru nifas (doar pentru femei);
- îmbăiere pentru istihaza (doar pentru femei);
- îmbăiere pentru atingerea unui cadavru;
- îmbăiere pentru cadavru;
- îmbăiere ce devine obligatorie datorită rostirii unui jurământ.

Reguli privitoare la janabat

O persoană are starea de janabat din două motive:

- actul sexual
- descărcarea de sămânță, în timp ce persoana doarme sau este trează, puțină ori multă, cu plăcere sau fără plăcere, voluntară sau involuntară

352. Când cineva nu este sigur dacă fluidul emis din corp este spermă, urină sau altceva, va fi considerat ca sămânță, dacă este aruncat afară cu plăcere și dacă, mai apoi, corpul este slăbit. Dacă toate sau numai o parte din aceste semne nu sunt prezente, fluidul nu va fi considerat ca fiind spermă. În caz de boală, este posibil ca lichidul seminal să nu țâșnească brusc și corpul poate să nu se vlăguiască, însă dacă emisia este însoțită de plăcere, atunci lichidul va fi considerat ca fiind spermă.

353. Dacă fluidul emis de către o persoană sănătoasă posedă unul din semnele anterior menționate și persoana nu știe dacă fluidul respectiv a avut sau nu și alte semne, atunci, în cazul în care înainte de emisie avea realizată wudhu, va considera pentru sine ca fiind suficientă acea wudhu. Dar dacă nu era cu wudhu realizată, atunci va fi de ajuns să realizeze o dată wudhu, nemai fiind necesar să realizeze ghusl.

354. După eliminarea seminală este mustahab pentru cineva să urineze. Dacă nu a urinat și, după ghusl, a fost notată o emisie de lichid care nu poate fi determinată ca emisie seminală sau de alt fel, atunci persoana respectivă va considera emisia ca fiind lichid spermatic.

355. Dacă un bărbat are un act sexual cu o femeie și organul bărbătesc intră în părțile intime ale femeii până la punctul de circumcizie sau mai mult, atunci ambii intră în starea de janabat, indiferent dacă ei sunt adulți sau minori, indiferent dacă ejacularea a avut loc sau nu.

356. În cazul în care un bărbat nu este sigur dacă penisul său a penetrat până la punctul de circumcizie, îmbăierea generală nu va fi obligatorie pentru el.

357. Dacă ('Allāh să ferească) un bărbat realizează un act sexual cu un animal și ejaculează, numai ghusl va fi suficientă pentru el, iar dacă nu ejaculează și are făcută wudhu la vremea realizării actului nenatural, atunci chiar și numai o ghusl va fi suficientă pentru el. Totuși, dacă însă nu avea realizată wudhu la timpul respectiv, precauția obligatorie este ca să realizeze atât ghusl, cât și wudhu. Aceleași reguli se aplică dacă cineva dă curs unui act de sodomie.

358. Dacă se simte mișcarea lichidului seminal, dar acesta nu este emis, sau dacă persoana nu este sigură de a fost sau nu ejaculat lichidul seminal, atunci după acest fapt ghusl nu este obligatorie.

359. Unei persoane care nu este în stare să realizeze ghusl, dar care poate realiza tayammum, îi este permis să aibă raport sexual cu soția sa chiar dacă timpul pentru rugăciunile zilnice a început.

360. Dacă un bărbat observă că există spermă pe îmbrăcămintea sa și știe că este lichidul său seminal și nu a realizat pentru aceasta ghusl, atunci el trebuie să facă ghusl și să repete, considerându-le drept Qadha, toate acele rugăciuni despre care este sigur că le-a oferit după descărcarea seminală. Totuși, nu este necesar pentru el să repete acele rugăciuni cu probabilitatea de-a fi fost realizate de către el înainte de descărcarea

seminală.

Acte interzise celor aflați în starea janabat

361. Următoarele 5 lucruri sunt harām pentru cel impur, junub:

- de-a atinge cu oricare parte a corpului scrierea Sfântului Coran sau înscrisul cu Numele lui 'Allāh Preaputernicul, în oricare limbă ar fi ele. De asemenea e mai bine dacă numele sfântului Profet și al Imamilor, cum și ale lui hazrat Fatima Zahra (pacea fie asupra lor!), nu sunt atinse de către cineva în starea janabat;
- de-a intra în Masjid ul-Haram și Masjid an Nabawi [Moscheea Sacră și Moscheea Profetului], chiar dacă aceasta presupune doar intrarea pe o poartă și ieșirea pe cealaltă;
- de-a sta în toate celelalte masājid și, similar, pe baza unei precauții obligatorii, a sta în sanctuarele sfinților Imami; totuși, nu este nici o problemă în traversarea unei moschei [oarecare], intrând pe o poartă și ieșind pe cealaltă;
- de-a intra într-o moschee cu intenția de-a lua ceva în afara ei sau de-a lăsa ceva în interiorul acesteia;
- de-a recita acele versete ale sfântului Coran, la recitarea cărora realizarea de sajdah devine obligatorie; aceste versete se găsesc în 4 surat ale sfântului Coran:
- surat Alif Lam Mim as-Sajdah, 32 : 15
- surat Ha Mim Sajdah, 41: 38
- surat an-Najm, 53: 62
- surat al ' Alaq, 96: 19.

Lucruri care sunt makrūh pentru junub

362. Următoarele 9 acțiuni sunt makrūh pentru junub:

- a mânca
- a bea

Dacă persoana, el sau ea, își spală fața, mâinile și gura, atunci a mânca și a bea în această stare nu va fi considerat makruh; iar dacă persoana își spală doar mâinile, atunci lipsa de validitate a actelor sale este redusă.

- a recita mai mult de 7 versete ale sfântului Coran, altele decât acelea în care are loc obligatoriu sajdah;
- a atinge cu oricare parte a corpului coperta sau marginea sfântului Coran, sau spațiul dintre rândurile scrise;
- a ține Coranul în brațe;
- a dormi; însă nu va fi makruh faptul de-a dormi, dacă persoana respectivă realizează wudhu sau tayammum în loc de ghusl, în baza faptului că apa nu

este în cantitate suficientă;

- a vopsi părul cu henna, etc.;
- a aplica ulei pe corp;
- a avea raport sexual după *ihtelam*, adică descărcarea seminală din timpul somnului.

Ghusl pentru janabat

363. Ghusl pentru starea janabat este obligatorie în realizarea rugăciunilor zilnice și a altor acte de adorare. Totuși, nu este obligatorie pentru namaz-e mayyit sau pentru sajdatus sahv [aplecarea/închinarea în baza vigilenței/echivocării], pentru sajdatush shukr (închinarea de mulțumire) ori pentru sajdah obligatorie legată de recitarea a 4 versete speciale din sfântul Coran (vezi regula #361).

364. La vremea realizării de ghusl, nu este necesar să se aibă în minte că se face o ghusl obligatorie. Este suficient dacă cineva realizează ghusl cu intenția de qurbat, adică a fi în conformitate cu poruncile lui 'Allāh.

365. Dacă o persoană, ce realizează ghusl cu niyyat de wajib după ce va fi fost sigură că timpul de namaz a început, ajunge să știe că, după ce a realizat îmbăierea, aceasta a fost realizată înainte ca timpul de rugăciuni să înceapă, atunci baia va fi corectă și validă.

366. Există două metode de-a realiza ghusl, ambele fiind simultan wajib și mustahab:

- tartibi (metoda secvențială);
- irtimasi (prin scufundarea întregului corp).

Tartibi

367. În această metodă, persoana trebuie să exprime mai întâi o [intenție] niyyat pentru ghusl. După aceasta, trebuie să-și spele capul și gâtul, iar apoi celelalte părți ale corpului. Este mai bine dacă se spală mai întâi partea dreaptă a corpului și apoi, partea stângă.

Și dacă o persoană, în timp ce stă în picioare sub fluxul de apă, mișcă foarte repede fiecare din aceste părți ale corpului cu intenția de-a face tartibi ghusl, atunci faptul acesta nu va fi suficient și precauția este ca persoana respectivă să nu fie mulțumită doar cu ast.

Iar dacă o persoană își spală corpul înainte de a-și spăla capul, fie intenționat, fie pentru că a uitat, fie din cauză că nu cunoaște regula, atunci ghusl este invalidă.

368. În cazul în care o persoană și-a spălat corpul înaintea capului, atunci nu va fi necesar să repete îmbăierea. Ceea ce are persoana de făcut este ca să-și spele din nou corpul, făcând astfel ca ghusl să fie corectă.

369. Pentru a se asigura că toate părțile (capul, gâtul și părțile corpului ce au rămas) au fost spălate în totalitate, peste tot, persoana trebuie ca atunci când spală o parte să includă și o altă parte în spălare.

370. După ce a realizat ghusl, dacă o persoană își dă seama că a lăsat la o parte anumite părți ale corpului, dar neștiind care dintre ele, nu va mai fi necsar să-și spele capul iarăși. Persoana va spăla numai acele părți de care crede a nu le fi spălat.

371. Dacă, după realizarea îmbăierii complete (ghusl), o persoană își dă seama că nu a spălat o anume parte a corpului, atunci este suficient să spele numai acea parte și aceasta în cazul că este partea stângă. Totuși, dacă partea uitată la spălare este cea dreaptă, atunci precauția recomandată este ca după spălarea acelei părți să spele din nou partea stângă. Iar dacă partea nespălată este capul și gâtul, atunci, după spălarea acelei părți, trebuie să spele din nou, o dată, întreg corpul.

372. În cazul în care, după ce a completat ghusl, o persoană nu este sigură de a spălat o zonă din partea stângă sau cea dreaptă, atunci persoana trebuie să spele acea parte; dacă persoana nu este sigură dacă a spălat o zonă a capului și a gâtului, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să spele acea parte și apoi să spele iarăși partea dreaptă și cea stângă a corpului.

Irtimasi

373. Ghusl prin metoda irtimasi este realizată fie pe moment, fie gradat. În cazul în care ghusl prin irtimasi este de făcut dintr-o dată, atunci apa trebuie să intre în contact cu toate părțile corpului dintr-o dată. Totuși, nu este necesar ca încă de la începutul îmbăierii să fie scufundat în apă întregul corp; dacă o parte a corpului este încă afară, iar mai apoi este scufundată cu niyyat de ghusl, atunci îmbăierea va fi considerată ca validă.

374. Dacă o persoană dorește să realizeze ghusl irtimasi la modul gradat, atunci este necesar ca înainte de a începe ghusl întregul corp să se găsească în afara apei. Apoi, persoana va introduce gradat corpul în apă, cu intenția de ghusl.

375. Dacă, după ce s-a realizat ghusl irtimasi, persoana își dă seama că apa nu a atins unele părți ale corpului, atunci ea trebuie să repete ghusl, chiar dacă partea de corp la care apa nu a ajuns este știută sau nu.

376. Dacă o persoană nu are timp suficient pentru tartibi, atunci ea trebuie să realizeze ghusl prin metoda irtimasi.

377. Unei persoane care a realizat iḥrām pentru hajj și umrah, nu-i este permis să realizeze ghusl prin irtimasi. Totuși, dacă persoana realizează acest fel de ghusl fără să-și dea seama, atunci ghusl va fi validă.

Reguli privitoare la ghusl

378. Înainte de a realiza ghusl prin metoda irtimasi ori tartibi nu este necesar ca întreg corpul persoanei să fie pak. Astfel, în cazul în care corpul unei persoane devine pak în timp ce se află în apă sau turnând apă pe el cu intenția de ghusl, atunci ghusl este validă.

379. Dacă o persoană care a intret în starea de janabat din cauza unui act nelegiuit face o baie cu apă caldă, ghusl va fi validă chiar dacă persoana transpiră în timpul îmbăierii. Însă precauția recomandată este ca persoana respecivă să facă ghusl cu apă rece.

380. În timp ce realizează ghusl, dacă o mică parte a corpului rămâne nespălată, ghusl este invalidă. Dar nu este necesar să se spele interiorul urechii sau al nasului, precum și alte locuri ce sunt recunoscute ca interior al corpului.

381. În cazul în care o persoană nu este sigură dacă o anumită parte a corpului este de considerat ca externă sau internă, atunci acea parte trebuie spălată.

382. Dacă locul de împunsătură al unui cercel sau a unui obiect similar este într-atât de deschis că poate fi considerat ca zonă externă, atunci trebuie spălat; în caz contrar nu este necesară spălarea.

383. Toate lucrurile care împiedică apa să atingă corpul trebuie îndepărtate [înainte de îmbăiere]. Dacă o persoană face ghusl înainte de-a se asigura că asemenea obstacole au fost îndepărtate, atunci ghusl este invalidă.

384. La vremea efectuări de ghusl, dacă o persoană nu este sigură de există ceva care ar împiedica apa să atingă corpul, atunci trebuie să cerceteze și să se convingă că ornamentul respectiv nu este acolo.

385. În timp ce realizează ghusl, persoana respectivă trebuie să spele părul scurt care, de altfel, este socotit ca parte a corpului. Spălarea părului lung nu este obligatorie. Totuși, dacă persoana face astfel ca apa să nu umezească părul lung, atunci ghusl este validă; iar dacă nu este posibil de-a face apa să intre în contact cu pielea fără a uda părul lung, atunci persoana trebuie să facă apa să atingă neapărat corpul.

386. Toate condițiile pentru validitatea actului wudhu (cum ar fi, de exemplu, apa să fie pură și nu fi fost murdărită) se aplică de asemenea și în privința validității actului ghusl. Totuși, privitor la ghusl, nu este necesar faptul de-a spăla corpul de sus în jos, de la cap. Mai mult, în cazul de tartibi ghusl nu este necesar să se spele corpul imediat după spălarea capului și gâtului. Nu este nici o problemă, prin urmare, dacă există o pauză între spălarea care i se face capului și gâtului și spălarea corpului. Nu este necesar pentru persoana ce se spală să spele în același interval de timp capul, gâtul și corpul. Totuși, dacă o persoană este incontinentă, dacă nu este în stare să rețină urina și fecalele pentru timpul necesar de rugăciuni de după ghusl, atunci ea trebuie să facă ghusl dintr-o dată și, imediat, să treacă la realizarea rugăciunilor.

387. Dacă o persoană folosește baia publică cu intenția de-a amâna plata către proprietarul acesteia și aceasta fără consimțământul exprimat al proprietarului, atunci ghusl va fi invalidă, chiar dacă mai târziu este făcut să acceepte această înțelegere.

388. Dacă proprietarul unei băi publice este de acord să se realizeze ghusl pe baza creditului și dacă persoana ce urmează a face ghusl intenționează să nu-i plătească taxa de folosire sau intenționează să plătească din bani câștigați ilegal, atunci ghusl este invalidă.

389. Dacă o persoană plătește propritarului unei băi publice din acei bani din care nu s-a plătit încă cincimea (vezi regula #1760), atunci persoana respectivă face o acțiune păcătoasă; cu toate acestea ghusl va fi validă, iar răspunderea pentru khums rămâne.

390. Dacă o persoană închiriază o baie publică pentru ghusl, însă mai înainte de începerea propriu-zisă a ghusl persoana face în plus acțiunea de curățire a anusului cu aceeași apă din baia publică, devenind astfel îndoielnic faptul dacă proprietarul va mai fi de acord cu realizarea de ghusl, atunci persoana va căuta să obțină acceptul

proprietarului înainte de realizarea îmbăierii. În caz contrar, ghusl va fi invalidă.

391. Când o persoană, el sau ea, nu este sigură dacă a făcut sau nu ghusl, atunci trebuie să realizeze ghusl. Totuși, dacă îndoiala îi apare în minte după ce va fi făcut ghusl, dacă a realizat-o corect sau nu, atunci nu mai este nevoie să facă iar ghusl.

392. Dacă o persoană urinează ori elimină gaze (sau face orice acțiune care invalidează wudhu) în timp ce face ghusl, atunci nu este nevoie să renunțe la partea de ghusl ce a făcut și să înceapă ghusl din nou. De fapt, persoana poate continua cu aceeași ghusl până la final. Oricum, ca precauție obligatorie, în această situație, persoana va trebui să realizeze și wudhu.

393. Dacă înainte de qadha o persoană are foarte puțin timp la dispoziție, atunci, în loc de ghusl, ea trebuie să realizeze tayammum. Totuși, dacă o asemenea persoană face ghusl cu impresia că există timp suficient pentru ghusl și pentru rugăciuni, atunci ghusl realizată va fi validă, cu condiția ca să fi fost realizată cu intenția de-a îndeplini poruncile lui 'Allāh, chiar dacă ghusl a fost făcută cu pornirea de-a face rugăciunile.

394. Dacă o persoană, el sau ea, după ce va fi fost junub, nu este sigură dacă a realizat ghusl sau nu, rugăciunile făcute deja în acea perioadă vor fi socotite ca valide. Însă, pentru rugăciunile care vor mai fi, o asemenea persoană trebuie să realizeze ghusl. Dacă se comite, după rugăciuni, un asemenea act ce invalidează wudhu, cum ar fi urinarea sau eliminarea gazelor, atunci va fi necesar să se realizeze wudhu și, ca precauție obligatorie, dacă timpul o permite, va fi necesar să se repete rugăciunile spuse anterior.

395. O persoană, care are de realizat mai mult de o ghusl, poate face doar o ghusl, având niyyat pentru restul. De fapt, o singură ghusl cu niyyat corespunzătoare este suficientă pentru a le reprezenta pe toate celelalte.

396. Dacă un verset al sfântului Coran sau un Nume al Preaputernicului 'Allāh este scris ori tatuat pe corpul unei persoane, atunci o asemenea persoană, în timp ce realizează wudhu sau ghusl, va trebui să toarne apă peste acea parte a corpului, însă fără a atinge scrisul.

397. O persoană care realizează ghusl datorită stării janabat nu trebuie să facă wudhu pentru rugăciuni. De fapt, cineva poate oferi rugăciuni fără a trebui să realizeze wudhu după toate îmbăierile generale, aghsāl, care sunt wajib, exceptând baia pentru istihaza de cantitate medie, sau după toate aghsāl ce sunt mustahab (vezi regula #651). Însă, ca precauție recomandată, în cazul de îmbăieri generale ce sunt mustahab este mai bine dacă se realizează și wudhu.

Feluri de sânge văzute de către femei.[4] Istihaza[5]

Un tip de sânge care este văzut de către femei (și care apare în urma unei sângerări neregulate) este numit *istihaza* și o femeie în acea situație de a-l avea este numită *mustahaza*.

398. Sângele (având cauză *istihaza*) este de obicei gălbui la culoare, rece, fără a fi dens și abundent, fiind eliminat fără a se simți iritație. Uneori este posibil ca sângele să fie de un roșu mai întunecat, să fie mai călduț și mai dens, fiind eliminat abundent și simțindu-se iritație.

399. Privitor la cantitate, există trei feluri de sângerare neregulată (*istihaza*), cu o cantitate de sânge mică (*qalila*), medie (mutawāsita) și excesivă (*kathira*). Explicația este după cum urmează:

- Sânge puțin (*qalila*). Dacă sângele rămâne pe suprafața (lânei sau) tamponului, pe care femeia l-a pus în părțile sale intime, dar nu îl pătrunde, atunci sângele este numit *qalila*;
- Sânge mediu (mutawasita). Dacă sângele trece în țesătura tamponului, chiar și numai puțin, dar nu îmbibă lenjeria intimă, atunci sângele este numit *mutawasita*;
- Sânge excesiv (*kathira*). Dacă sângele trece dincolo de țesătura tamponului, îmbibându-l, cum și lenjeria intimă, sângele este numit *kathira*.

Reguli privitoare la sângerarea neregulată (*istihaza*)

400. În cazul unei cantități mici de sânge, femeia trebuie să realizeze o spălare rituală[6] (*wudhu*) separată înaintea fiecărei rugăciuni și trebuie, ca precauție recomandată, să spele ori să înlocuiască tamponul. Iar dacă sunt găsite urme de sânge în zonele exterioare ale părților intime, femeia trebuie să se purifice ritual (pak) cu apă.

401. În cazul sângerării de medie cantitate (*mutawasita*), ca să-și poată împlini rugăciunile zilnice obligatorii, femeia are ca precauție obligatorie să se îmbăieze complet (*ghusl*) în fiecare zi și să acționeze în conformitate cu regulile legate de sângerarea mică (*qalila*). Dacă starea de sângerare neregulată (*istihaza*) a început înainte de sau chiar în timpul rugăciunilor Fajr, femeia trebuie să facă îmbăiere (*ghusl*) înainte de-a oferi rugăciunile Fajr.

În cazul în care femeia ignoră faptul sau din uitare nu face îmbăierea purificatoare totală (*ghusl*), atuncil mai bine este ca femeia să facă această îmbăiere înainte de rugăciunile Zuhr și Asr. Dacă a trecut deja de aceste rugăciuni, atunci femeia trebuie să facă îmbăierea (*ghusl*) înainte de-a trece la rugăciunile Maghrib și Isha. Îmbăierea trebuie făcută indiferent dacă sângerarea s-a oprit ori continuă.

---

[4] Raportat la prescripțiile existente, în cazul femeii, erudiții au făcut o clasificare a tipurilor de sânge și sângerare. Pe lângă menstruație, implicând o regularitate a ivirii și încetării sângerării, și sângele menstrual, implicând anumite caracteristici, există de asemenea și sângerări (cu sânge caracteristic) care se petrec din alte motive, sângerare specifică unei anumite vârste, sângerare post-partum, sângerare având cauză o boală, etc. În acest articol este vorba de sângerarea care apare înainte sau după zilele fixe ale menstruației ori sângerarea care se petrece neregulat, în oricare zile din afara ciclului.

[5] Aici va apărea cu termenul de „sângerare neregulată" (istihaza), iar regulile de aplicat sunt diferite de cele pentru cazul menstruației obișnuite.

[6] Aici *wudhu* este tradus ca „spălare rituală"; *ghusl* este tradus ca „îmbăiere"(fie că este vorba de baie sau duș), ideea fiind că spălarea se face complet, astfel că nici o parte a corpului nu rămâne uscată.

402. Ca o precauție (generală) obligatorie, în cazul în care există sângerare excesivă (*kathira*), femeia trebuie să schimbe tamponul aflat la părțile sale intime ori să realizeze purificarea rituală (*pak*) cu apă. (Când se tratează de realizarea rugăciunilor însă), este în plus necesar să facă îmbăiere (*ghusl*) o dată înaintea rugăciunii Fajr, o dată înaintea rugăciunilor Zuhr și Asr și iarăși o dată înaintea rugăciunilor Maghrib și Isha.

Toate aceste reguli se aplică de câte ori sângerarea este într-atât de abundentă, încât continuă să îmbibe tamponul. Dar dacă durata de îmbibare a tamponului este mai îndelungată, astfel că femeia are destul timp ca să realizeze între timp o dată sau de mai multe ori *Namaz*, atunci, drept precauție obligatorie, ea își va schimba tamponul sau îl va spăla (ca să devină curat ritual, *pak*); numai în cazul în care tamponul sau lenjeria intimă sunt îmbibate, ea va trebui să realizeze o îmbăiere (*ghusl*).

Un exemplu. Dacă femeia realizând Namaz, rugăciunile Zuhr, descoperă că lenjeria intimă este îmbibată înainte de rugăciunile Asr, atunci ea trebuie să facă îmbăiere înainte de a trece la rugăciunile Asr. Iar dacă descoperă că fluxul de sânge este mai lent, în măsura în care ea mai poate realiza două sau mai multe rugăciuni până ce lenjeria devine îmbibată de sânge, atunci nu va fi nevoie să facă o îmbăiere înaintea rugăciunii următoare.

Un alt exemplu. Dacă femeia își dă seama că există timp suficient ca să realizeze chiar și rugăciunile Maghrib și Isha, aceasta înainte ca lenjeria intimă să devină îmbibată, atunci ea poate realiza rugăciunile Maghrib și Isha fără necesitatea îmbăierii generale. În toate cazurile de sângerare excesivă (*kathira*), îmbăierea (*ghusl*) nu cere și realizarea de spălare rituală (*wudhu*) după ea.

403. Dacă sângele provenit din sângerarea neregulată este observat înaintea timpului de rugăciune și femeia nu a realizat spălarea rituală (*wudhu*) sau îmbăierea (*ghusl*) pentru acea sângerare, atunci ea trebuie să realizee spălarea rituală (*wudhu*) sau îmbăierea (*ghusl*) la timpul destinat rugăciunii, chiar dacă ar putea să nu fie la acea vreme femeie cu sângerare neregulată.

404. O femeie care are flux de sânge de medie cantitate (*mutawasita*), ca măsură de precauție obligatorie, trebuie mai întâi să realizeze o îmbăiere (*ghusl*) și apoi spălarea rituală (*wudhu*). Însă dacă o femeie cu exces de sângerare (*kathira*) dorește să realizeze spălarea rituală (*wudhu*), atunci ea trebuie s-o realizeze înainte de îmbăiere (*ghusl*).

405. Atunci când o femeie are sângerare în cantitate scăzută (*qalila*), dar descoperă după rugăciunile Fajr că sângerarea a devenit de medie cantitate (*mutawasita*), va avea de realizat îmbăierea (*ghusl*) înaintea rugăciunilor Zuhr și Asr. Iar dacă schimbarea aceasta se produce după rugăciunile Zuhr și Asr, atunci va trebui să facă îmbăierea (*ghusl*) înaintea rugăciunilor Maghrib și Isha.

406. Dacă după realizarea rugăciunilor Fajr o femeie își dă seama că sângerarea ei de mică sau medie cantitate a devenit una de cantitate excesivă (*kathira*) și că sângerarea a rămas la acest stadiu, atunci, în privința rugăciunilor Zuhr, Asr, Maghrib și Isha, ea trebuie să urmeze directivele de la punctul 402.

407. Așa cum s-a explicat la punctul 402, o femeie cu flux excesiv de sânge (*kathira*) trebuie să se asigure că nu există nici o durată de timp între îmbăiere (*ghusl*) și rugăciuni. Dacă apare acest interval de timp, datorită faptului că ea a făcut prea devreme îmbăierea (*ghusl*), atunci îmbăierea respectivă va fi considerată fără validitate

și femeia va trebui s-o facă din nou înaintea rugăciunilor. Această regulă se aplică și în cazul femeilor care au cantitate medie de sânge (*mutawasita*).

408. În afară de regulile ținând de rugăciunile zilnice, reguli ce au fost mai sus explicate, o femeie cu sângerare de mică și medie cantitate trebuie să realizeze spălarea rituală (*wudhu*) și pentru toate celelalte rugăciuni, *wajib* sau *mustahab*. Dar dacă, drept măsură de precauție, femeia dorește să repete rugăciunile zilnice pe care deja le-a realizat ori să repete în adunarea dreptcredincioșilor rugăciunile ce le-a realizat individual, ea trebuie să repete toate acțiunile referitoare la sângerare (*istihaza*) care au fost până acum menționate.

În cazul namāz ce ține de Ihtiyat, în cazul de „uitate sajadāt" și „uitate tashahhud", care sunt realizate imediat după rugăciuni, femeia aflată la ciclu nu trebuie să urmeze regulile ce țin de sângerarea neregulată (*istihaza*). La fel, ori de câte ori va realiza Sajdah-e-Sahv nu va fi nevoie să se aplice vreo regulă ținând de sângerarea neregulată.

409.Dacă unei femei cu sângerare neregulată i s-a oprit sângerarea, ea mai trebuie să aplice regulile privitoare la sângerarea neregulată doar pentru următoarele prime rugăciuni pe care le va face. După acestea, pentru celelate rugăciuni, regulile privitoare la sângerarea neregulată (*istihaza*) nu se mai aplică.

410. Dacă o femeie nu știe ce fel de sângerare are, atunci trebuie să-și introducă un tampon și să aștepte pentru o vreme ca să constate; când va ști cantitativ ce fel de sângerare are, atunci va urma prescripțiile corespondente. Iar dacă ea este sigură că tipul de sângerare nu se va schimba în timp ce-și va face rugăciunile, ea poate face testul înainte de timpul rugăciunilor.

411. Dacă femeia cu sângerare neregulată își începe rugăciunile fără să fi făcut vreo investigare, însă intenția ei este să se supună poruncilor lui 'Allāh și să acționeze conform datoriei sale, atunci rugăciunile ei sunt valide. De exemplu, dacă sângerarea ei a fost mică (*qalila*) și ea a acționat în conformitate cu regulile privitoare la aceasta, rugăciunile ei vor fi corecte și valide.

Însă dacă ea nu are intenția de-a da ascultare lui 'Allāh ori de-a urma regulile, atunci rugăciunile ei vor fi lipsite de validitate. Un exemplu este când respectiva femeie a urmat regulile pentru sângerarea mică în cazul în care, de fapt, se afla în starea de sângerare medie; rugăciunile ei nu vor fi valide.

412. Dacă o femeie cu sângerare neregulată (*mustahaza*) nu poate discerne ce fel de sângerare are, atunci ea trebuie să acționeze conform minimei certitudini. De exemplu, dacă femeia nu este sigură de este vorba de sângerare limitată sau medie, ea trebuie să urmeze regulile prescrise pentru sângerarea de cantitate mică (*qalila*); iar dacă nu este sigură de este vorba de sângerare de medie cantitate sau excesivă, atunci ea trebuie să umeze regulile prescrise pentru sângerarea medie (*mutawasita*). În schimb, dacă este sigură care din cele trei tipuri de sângerări a avut anterior, atunci ea trebuie să acționeze conform cu regulile acelui tip de sângerare (*istihaza*).

413. Dacă la vremea apariției inițiale sângele datorat sângerării neregulate rămâne totuși în interiorul corpului și nu iese, acest fapt nu invalidează spălarea rituală (*wudhu*) și îmbăierea (*ghusl*) pe care femeia le-a realizat deja. Însă dacă sângele neregulat iese din corp, indiferent de cât de puțin este, atunci invalidează spălarea rituală și îmbăierea realizate deja.

414. Dacă femeia cu sângerare neregulată se autoexaminează după Namaz și constată că nu are deloc sânge, atunci ea poate să rostească alte rugăciuni care au în comun aceeași spălare rituală (*wudhu*), chiar dacă ea știe că sângerarea va avea loc iarăși.

415. Dacă o femeie cu sângerare neregulată știe că, de când a realizat spălarea rituală și îmbăierea , sângele nu i-a mai ieșit din corp, atunci ea poate continua de-a realiza rugăciuni atâta vreme cât ea știe că va rămâne într-o stare de puritate.

416. Dacă o femeie cu sângerare neregulată știe că va deveni complet curată ritual (*pak*) înainte ca timpul pentru rugăciuni să se fi terminat sau dacă știe că, la un moment anume, sângerarea se va opri chiar în perioada de realizare a rugăciunilor, atunci ea trebuie să aștepte și să realizeze rugăciunile când va fi pură.

417.După ce va fi făcut spălarea rituală (*wudhu*) și îmbăierea (*ghusl*), dacă o femeie cu sângerare neregulată observă că sângerarea a încetat și dacă simte că, amânând rugăciunile, ea va deveni pe deplin curată ritual—însă aceasta petrecându-se în cadrul timpului prescris pentru *wudhu*, *ghusl* și namaz—atunci ea trebuie să amâne rugăciunile până ce va fi realizat din nou spălare rituală (*wudhu*) și îmbăiere completă (*ghusl*), când va fi devenit pe deplin curată ritual (*pak*). Însă în cazul în care timpul destinat rugăciunilor este limitat, nu va fi necesar pentru ea să realizeze spălarea rituală și îmbăierea ; ea poate ofere rugăciunile cu puritatea dată de spălarea rituală și îmbăierea anterioare.

418. Când o femeie cu sângerare neregulată, femeie a cărei sângerare a fost excesivă (*kathira*), devine pe deplin curată ritual, ea trebuie să realizeze o îmbăiere (*ghusl*). Oricum, după îmbăierea făcută pentru rugăciunile anterioare, dacă femeia nu a mai observat nici o urmă de sânge, atunci nu mai este necesar să facă din nou îmbăierea . În ce privește sângerarea de cantitate medie (*mutawasita*), odată ce sângerarea a încetat nu mai este necesar pentru femeie să facă îmbăierea .

419. Femeile cu sângerare neregulată –fie că au avut sângerare puțină, medie ori excesivă—trebuie să-și înceapă rugăciunile imediat după ce vor fi acționat conform regulilor cerute de tipul de sângerare, însă aceasta cu excepția situațiilor descrise la punctele 403 și 415. Nu va fi supus vreunei obiecții faptul de a recita Adhan și Iqamah înainte de *Namaz* sau faptul de a realiza acțiunile-mustahab cum, de exemplu, Qunut.

420. Dacă o femeie cu sângerare neregulată, femeie căreia i se prescrie să nu lase nici un fel de pauză între spălarea rituală (și îmbăiere) și rugăciuni, nu acționează conform prescripției, atunci va trebui să realizeze din nou spălarea rituală sau îmbăierea și să treacă la oferirea de rugăciuni fără nici un fel de amânare.

421. Dacă sângele datorat sângerării neregulate are un flux mai rapid și nu se oprește, precum și dacă oprirea fluxului nu este dăunătoare pentru ea, femeia trebuie să împiedice ieșirea sângelui după ce face îmbăierea (*ghusl*). Iar dacă neglijează faptul de-a face astfel și sângele iese în afară, chiar dacă s-a rugat, ea trebuie din nou să facă rugăciuni. Mai mult de atât, faptul de-a repeta îmbăierea este o precauție recomandată.

422. Dacă fluxul de sânge nu se oprește la vremea începerii îmbăierii (*ghusl*), faptul de a se îmbăia nu implică vreo prescripție. Dacă însă în chiar timpul îmbăierii, cantitatea de sânge trece de la a fi medie (*mutawasita*) la a fi excesivă (*kathira*), atunci va fi necesar pentru femeie să ia de la început îmbăierea .

423. Pentru o femeie cu sângerare neregulată (*mustahaza*) care postește este o precauție recomandată să împiedice pe cât posibil ieșirea sângelui din corp de-a lungul zilei.

424. Este pe deplin acceptat că postirea realizată de către o femeie a cărei sângerare este excesivă (*kathira*) va fi validă numai dacă în noaptea precedentă zilei în care ea intenționează să postească ea va realiza o îmbăiere (*ghusl*) pentru rugăciunile Maghrib și Isha, dar și dacă ea realizează în timpul zilei îmbăierea care este obligatorie pentru rugăciunile zilnice. Dar este foarte probabil că validitatea postirii ei nu depinde de îmbăiere și, la fel, validitatea postirii pe care o face o femeie cu sângerare medie (*mutawasita*) nu este dependentă de îmbăiere.

425. Dacă unei femei îi vine ciclul după începerea rugăciunilor Asr și ea nu se îmbăiază complet (*ghusl*) până la apusul soarelui, postirea ei va fi fără îndoială conformă preceptelor.

426. Dacă înaintea începerii rugăciunilor, o femeie cu sîngerare puțină (*qalila*) observă că sângerarea ei a devenit medie (*mutawasita*) sau excesivă în cantitate (*kathira*), atunci ea trebuie să urmeze regulile prescrise pentru sângerare medie sau excesivă (mai sus menționate). Dacă sângerarea medie devine excesivă, atunci femeia trebuie să urmeze regulile prescrise pentru sângerarea excesivă; în acest caz, știind că are sângerare medie, dacă femeia a făcut o îmbăiere pentru acest tip de sângerare, aceasta nu va fi suficient; ea trebuie să facă din nou îmbăiere pentru sângerarea excesivă.

427. Dacă în timp ce femeia, care deja realizează *Namaz*, observă că sângerarea medie (*mutawasita*) a devenit excesivă (*kathira*), atunci ea trebuie să întrerupă rugăciunile, să facă îmbăiere pentru sângerarea excesivă, să realizeze alte acțiuni importante și să repete aceleași rugăciuni. Pe baza unei precauții recomandate, de asemenea, ea trebuie să realizeze spălarea rituală (*wudhu*) înainte de îmbăiere (*ghusl*). Dacă nu are timp ca să realizeze îmbăierea (*ghusl*), în locul acesteia, este necesar ca femeia să realizeze „spălarea" cu nisip/praf (*tayammum*). Iar dacă femeia vede că nu a rămas nici măcar timp pentru purificarea uscată (*tayammum*), atunci ea trebuie—pe baza unei precauții necesare–să nu întrerupă rugăciunile și să le ducă până la capăt, chiar aflată în condiția de sângerare excesivă. Însă va fi necesar ca femeia să ofere Qadha mai apoi. Reguli similare vor fi aplicate dacă în timpul realizării *Namaz*, sângerarea de cantitate mică (*qalila*) devine medie sau excesivă: femeia va trebui să întrerupă *Namaz* și să urmeze regulile aplicabile, după caz, sângerării medii sau excesive.

428. Dacă în timpul realizării *Namaz* sângele se oprește și femeia cu sângerare neregulată nu știe dacă fluxul de sânge s-a oprit sau nu în interior, însă după terminarea rugăciunilor ea își dă seama că sângerarea s-a oprit complet și că totodată are timp suficient pentru a-și face rugăciunile din nou în stare de puritate, atunci, ca precauție necesară, va trebui să acționeze conform regulilor aplicabile în cazul ei și să treacă la a-și spune iarăși rugăciunile.

429. Dacă sângerarea de cantitate excesivă (*kathira*) devine sângerare de cantitate medie (*mutawasita*), femeia aflată la ciclu trebuie să urmeze regulile aplicabile la sângerare excesivă pentru primele rugăciuni și să urmeze regulile aplicabile la sângerarea medie pentru rugăciunile următoare. Un exemplu: dacă înainte de rugăciunile Zuhr sângerarea excesivă devine medie, femeia trebuie să realizeze spălarea

rituală (*wudhu*) și îmbăierea (*ghusl*) specifice pentru rugăciunile Zuhr; în schimb, pentru rugăciunile Asr, Maghrib și Isha, ea trebuie să realizeze numai spălarea rituală (*wudhu*).

În orice caz, dacă femeia nu face îmbăiere pentru (*ghusl*) pentru rugăciunile Zuhr și are timp doar pentru rugăciunile Asr, atunci ea poate face îmbăiere numai pentru rugăciunile Asr. Dacă nici pentru rugăciunile Asr nu face îmbăiere , atunci poate face pentru rugăciunile Maghrib. La fel, dacă nici pentru acestea și are timp doar pentru rugăciunile Isha, atunci ea trebuie să facă îmbăiere pentru rugăciunile Isha.

430. Dacă se întâmplă că sângerarea excesivă (*kathira*) se oprește înainte de fiecare *Namaz* ca să înceapă din nou în timpul acestuia, atunci femeia trebuie să realizeze o îmbăiere înaintea fiecărui *Namaz*.

431. Dacă sângerarea excesivă se reduce la sângerare mică, femeia trebuie să urmeze pentru primele rugăciuni regulile prescrise pentru sângerarea excesivă, iar pentru rugăciunile ce urmează, regulile prescrise pentru sângerarea mică. La fel, dacă sângerarea medie devine sângerare mică, pentru primele rugăciuni femeia va urma regulile prescrise la sângerarea medie, iar pentru rugăciunile de mai târziu, regulile prescrise pentru sângerarea mică.

432. Dacă femeia cu sângerare neregulată (*mustahaza*) neglijează oricare din regulile obligatorii privitoare la tipul de sângerare, *Namaz* devine lipsit de validitate.

433. Dacă o femeie cu sângerare mică sau medie vrea să realizeze o acțiune ce implică spălare rituală—cum ar fi atingerea Coranului sau altele asemănătoare—ea trebuie să realizeze spălarea rituală scopului respectiv. Aceasta deoarece spălarea rituală (*wudhu*) făcută pentru *Namaz* nu va fi suficientă în cazul în care ar vrea să atingă Coranul după ce *Namaz* s-a terminat.

434. O femeie cu sângerare neregulată care și-a realizat îmbăierile generale obligatorii poate să intre în Masjid, să stea pentru un timp înăuntru și să recite versetele coranice care conțin închinare (*sajdah*) obligatorie. Este ilegal pentru soțul ei să aibă relații sexuale cu ea, fiindcă este posibil ca soția să nu fi realizat toate acțiunile necesare înaintea rugăciunilor (de exemplu, schimbarea tamponului). Nu este puțin probabil ca toate aceste acțiuni să fie permise chiar și fără îmbăiere (*ghusl*), dar precauția constă în a le evita.

435. Dacă, înaintea timpului destinat rugăciunilor, o femeie—care se află în situație de sângerare neregulată excesivă sau medie –dorește să recite un verset din Coran ce conține o închinare (*sajdah*) obligatorie sau dorește să intre în Masjid, atunci, pe baza unei precauții recomandabile, ea trebuie să realizeze o îmbăiere (*ghusl*). Și aceeași regulă se aplică în cazul în care soțul ei dorește o relație sexuală cu ea.

436. Salat ul-Ayat (datorită unei eclipse solare sau lunare, etc) este obligatoriu pentru o femeie cu sângerare neregulată și ea trebuie să urmeze regulile care au fost explicate în legătură cu rugăciunile zilnice.

437. Când la vremea rugăciunilor zilnice, *Namaz*-e-Ayat devine obligatoriu pentru o femeie cu sângerare neregulată și ea dorește să ofere aceste două rugăciuni una după cealaltă, ea nu poate—ca precauție obligatorie—ea nu poate să le ofere pe ambele doar cu o spălare rituală (*wudhu*) și o îmbăiere (*ghusl*).

438. Dacă o femeie cu sângerare neregulată dorește să ofere rugăciuni Qhada, atunci ea trebuie să urmeze aceleași reguli care sunt aplicabile pentru rugăciunile

oferite în cadrul timpului prescris. Însă ca precauție, ea nu va trebui să considere acțiunile realizate la timpul prescris ca fiind suficiente pentru rugăciunile Qhada.

439. Dacă o femeie știe că sângele ce îi iese din corp nu este de la o rană, dar nu poate să-l caracterizeze ca fiind sânge menstrual (*hayz*) sau post-partum (*nifas*), din cauză că lipsesc proprietățile definite de Shariah, atunci ea trebuie să acționeze conform regulilor privitoare la sângele datorat sângerării neregulate. Dacă se află în dubiu de este sânge neperiodic sau alt fel de sânge și dacă nu posedă alte semne caracteristice, atunci ea, pe baza precauției necesare, trebuie să urmeze regulile legate de sângele datorat sângerării neregulate (*istihaza*).

Tipuri de sânge văzute de către femei. Curgerea menstruală (*hayz*)

Descărcarea menstruală (*hayz*) este un tip de sânge care, în mod normal, este eliminat în fiecare lună și pentru câteva zile din pântecul femeilor. Când sângele menstrual este eliminat, femeia este numită „*hāez*".

440. De obicei, sângele este ceva mai consistent și călduț, iar culoarea sa este fie un roșu închis, fie roșu. Sângele este eliminat cu o oarecare presiune și o ușoară iritație.

441. Sângele văzut de către femei după vârsta de 60 de ani nu este clasificat ca sânge menstrual. Ca o precauție recomandată, femeile care nu sânt din clanul Quraysh, dacă văd sânge între 50 și 60 de ani, sânge care are semne asemănătoare sângelui menstrual (*hayz*), atunci ele trebuie să combine ceea ce-i admisibil în cazul femeii cu sângerare neregulată (mustahaza) cu ceea ce nu-i admisibil în cazul femeii cu menstruație normală (*hāez*).

442. Sângele văzut de către o fetiță ce nu a împlinit încă 9 ani nu va fi clasificat ca sânge menstrual.

443. Este destul de posibil pentru o femeie gravidă sau pentru o mamă care alăptează să observe apariția sângelui menstrual. Regulile care se aplică unei femei negravide se aplică de asemenea și uneia gravide; excepția apare dacă o femeie ce a născut vede sânge având caracteristicile obișnuite ale sângelui menstrual, însă la 20 de zile distanță de începutul menstruației sale obișnuite—în acest caz, pe baza unei precauții necesare, ea trebuie să se oprească de la acțiunile ce îi sunt interzise femeii aflate la menstră (*hāez*) și să realizeze actele obligatorii ale unei femei cu sângerare neregulată (mustahaza).

444. Dacă o fetiță nu este sigură dacă a împlinit 9 ani sau nu și dacă vede sânge care nu are nici o caracteristică dată de sângerarea menstruală (*hayz*), atunci în mod sigur sângele respectiv nu este menstrual. Chiar dacă sângele respectiv are unele asemănări cu sângele menstrei, este totuși greu de clasificat ca sânge menstrual până ce (călăuzindu-se după alte semne) cineva poate fi absolut sigur. Această siguranță absolută va fi aceea care va determina dacă fetița a împlinit 9 ani ai ei.

445. Dacă o femeie stă la îndoială dacă a împlinit sau nu vârsta de 60 de ani și totodată observă la ea un tip de sânge asupra căruia nu poate decide dacă este menstrual sau nu, atunci ea trebuie să știe hotărât că nu a împlinit încă 60 de ani.

446. Durata menstruației (*hayz*) nu este mai puțin de 3 zile și nu mai mult de 10 zile. Dacă perioda de sângerare este mai mică de 3 zile, chiar și cu câteva ore, atunci sângele respectiv nu va fi considerat ca fiind menstrual.

447. De obicei sângele menstrual curge în primele 3 zile consecutive. Ca urmare, dacă sângele este văzut pentru 2 zile, iar apoi curgerea se întrerupe pentru 1 zi, ca să înceapă din nou a curge pentru 1 zi, atunci nu va fi considerat sânge menstrual.

448. În stadiul inițial, este necesar ca sângele să curgă în afară, dar aceasta nu înseamnă că trebuie neapărat ca să i se vadă curgerea de-a lungul celor 3 zile; este suficient ca sângele să fie intern prezent. Prin urmare, dacă o femeie este curată pentru o scurtă perioadă de-a lungul celor 3 zile (fapt comun pentru toate sau pentru unele femei), atunci chiar și sângele care este eliminat mai apoi va fi considerat ca menstrual.

449. Nu este un dat obligatoriu ca o femeie să aibă eliminare de sânge în noaptea I și a IV-a, dar este esențial ca eliminarea sângelui să nu se întrerupă în a II-a și a III-a noapte. Ca exemplu—dacă sângerarea începe în dimineața zilei I și continuă până la apusul soarelui din a III-a zi, atunci sângele va fi considerat ca sânge de menstruație. În mod asemănător, dacă sângele este văzut de la mijlocul zilei I și se oprește la mijlocul zilei a IV-a, va fi considerat ca menstrual.

450. Dacă o femeie își vede sângele pentru 3 zile continuu, după care sângerarea se oprește o scurtă perioadă înainte de-a fi observată din nou și dacă numărul total de zile în care sângele a fost văzut și în care sângerarea s-a oprit nu trece de 10, atunci zilele în care sângele a curs vor fi considerate ca zile de menstră; perioada intermediară de pauză a curgerii va fi o perioadă de precauție obligatorie, în timpul căreia femeia va face tot ceea ce trebuie să facă atunci când este curată ritual (pak) și în timpul căreia femeia se va abține de la toate acțiunile care sunt interzise unei femei aflate la menstruație (*hayz*).

451. Dacă sângele este văzut pentru mai mult de 3 zile, dar pentru mai puțin de 10 zile, iar femeia nu este sigură dacă sângele provine dintr-o inflamație, dintr-o rană neștiută sau dacă este sânge menstrual, atunci ea nu trebuie să considere că ar fi sânge menstrual.

452. Dacă o femeie observă că are sângerare și nu este în stare să discearnă de este sânge de la o rană ori sânge menstrual, atunci ea trebuie să continue în a îndeplini actele de adorare, exceptându-se cazul în care a observat și știe că anterior s-a aflat la ciclu (*hayz*).

453. Dacă o femeie stă la îndoială în privința a ce tip de sângerare a obsevat, menstruală (*hayz*) sau neregulată (istihaza), atunci trebuie să considere sângele ca fiind menstrual dacă are caracteristicile acestui tip de sânge.

454. Dacă o femeie nu poate să se decidă în privința sângelui văzut, dacă este menstră de virgină ori menstră de femeie, atunci ea trebuie să-și introducă un tampon și să aștepte oarece timp. Dacă vede că tamponul este doar parțial pătat cu sânge, atunci este menstruație de virgină, dar dacă tamponul este îmbibat complet, atunci este menstruație de femeie (*hayz*).

455. Dacă sângerarea este văzută pentru mai puțin de 3 zile, ca mai apoi să se oprească și să înceapă din nou pentru alte 3 zile, sângele din ultimile 3 zile va fi considerat ca menstrual, iar sângele din primele 3 zile nu va fi considerat ca menstrual, chiar dacă totul s-a petrecut în zilele de ciclu.

Reguli pentru Hayz

456. Acțiuni care sunt interzise (*ḥarām*) pentru o femeie care are menstruație:

- rugăciuni sau alte acte de adorare asemănătoare pentru care fie purificarea rituală (*wudhu*), fie purificarea uscată (*tayammum*), fie îmbăierea (*ghusl*) este necesară. Oricum, nu există vreun prejudiciu dacă ea realizează acte de adorare pentru care *wudhu*, *tayammum* sau *ghusl* nu sunt obligatorii, acte precum, de exemplu, *Namāz e-Mayyit* (rugăciune pentru persoană moartă);
- toate acele acțiuni care sunt interzise pentru starea de impuritate dată de descărcarea seminală ori actul sexual (*junub*), sunt interzise și femeii aflată la menstruație;
- faptul de întreține relație sexuală; este interzis atât pentru bărbat, cât și pentru femeie, chiar și numai dacă penisul pătrunde, chiar și dacă nu are loc descărcarea seminală. De fapt, precauția obligatorie este ca bărbatul să se abțină de la introducere, chiar și dacă este doar până la limita circumciziei. Sodomia cu femeia soție este interzisă, indiferent dacă este în perioada menstrei sau nu.

457. Relația sexuală este interzisă (*ḥarām*) de asemenea atunci când o femeie nu este foarte sigură dacă se află la menstruație, dar Sharia o sfătuiește să se considere ca fiind menstruantă. Așa fiind, când o femeie observă sângerare pentru mai mult de 10 zile—și așa cum vom explica mai încolo, ea trebuie să recurgă la și să se sprijine pe obiceiul existent între femeile familiei (mamă, soră) pentru a-și determina periada menstrei— atunci nu-i va fi permis soțului să întrețină cu ea relații sexuale în timpul acestor zile.

458. Dacă un bărbat întreține relații sexuale cu soția lui când aceasta are ciclu, atunci el trebuie să caute iertarea divină și, ca o precauție recomandată, el trebuie să-și răscumpere greșeala prin plata reparatorie (*kaffara*). Reguli privitoare la *kaffara* vor fi menționate mai încolo.

459. Cu excepția actului sexual realizat cu o femeie aflată la ciclu (*hāez*), nu există nici un prejudiciu în alte forme de curtare, în sărutare, etc.

460. Kaffara ca răscumpărare pentru relația sexuală cu femeia aflată la menstruație constă într-o sumă reprezentând întregul, dacă relația a avut loc în primele zile ale ciclului femeii, într-o sumă reprezentând jumătatea, dacă relația a avut loc la mijlocul ciclului femeii și o sumă reprezentând sfertul, dacă relația s-a petrecut în ultimile zile. Un exemplu. Dacă menstruația femeii a durat 6 zile și soțul a avut relații sexuale cu ea în zilele-nopțile I și a II-a, atunci el va plăti 1000 de lei; dacă relațiile sexuale au fost în zilele-nopțile a III-a și a IV-a, atunci el va plăti 500 de lei; dacă relațiile sexuale au fost în zilele-nopțile a V-a și a VI-a, atunci el va plăti 250 lei.

461. Dacă bărbatul nu poate plăti în monede de aur, atunci trebuie să plătească valoarea lor echivalentă. Dacă prețul aurului a suferit vreo schimbare din momentul în care s-a făcut actul sexual interzis și momentul în care se face plata expiatorie (*kaffara*) către săraci, atunci el trebuie să plătească la o rată curentă a aurului.

462. Dacă un om a întreținut relații sexuale cu soția sa în primul, în al doilea și în al treilea stadiu al ciclului menstrual, atunci el trebuie să plătească de trei ori pentru răscumpărarea faptei (Kaffara), adică totalul de 1750 lei.

463. Dacă un bărbat a întreținut în mod repetat relații sexuale cu o femeie aflată la ciclu, atunci el trebuie să plătească pentru fiecare dată Kaffara.

464. Dacă în timpul actului sexual, un bărbat își dă seama că femeia a devenit femeie la ciclu, atunci trebuie să se retragă imediat, iar dacă nu face astfel, atunci trebuie să plătească răscumpărare, Kaffara.

465. Dacă un bărbat comite adulter cu o femeie aflată la ciclu, femeie care nu este „mahram" a sa și având impresia că este soția lui, precauția recomandată în acest caz este, de asemenea, să plătească răscumpărarea (*kaffara*).

466. Dacă din neștiință de cauză ori dacă a uitat regula un bărbat are relație sexuală cu o femeie aflată la ciclu, atunci nu are de plătit răscumpărare.

467. Dacă un bărbat întreține relații sexuale cu o femeie crezând că se află la ciclu, dar mai apoi se află că nu era în peroioada de menstră, el nu trebuie să plătească răscumpărare.

468. Așa cum s-a explicat în regula privitoare la divorț, dacă o femeie este divorțată în timp ce se află la ciclu, atunci divorțul este lipsit de validitate.

469. Dacă o femeie afirmă că se află la ciclu sau afirmă că a devenit curată ritual (pak) după încetarea sângerării, afirmația ei trebuie acceptată, cu condiția ca să nu fie cunoscută ca femeie în care nu se poate pune încrederea.

470. Dacă unei femei îi începe menstruația în timp ce realizează Namāz, atunci întregul Namāz devine lipsit de validitate.

471. Dacă în timp ce oferă rugăciuni o femeie se află în dubiu privitor la dacă i-a venit sau nu ciclul, rugăciunea sa nu încalcă ordinea. Însă, dacă după ce va fi terminat de oferit rugăciuni ea obsevă că i-a venit ciclul în timpul rugăciunilor, atunci rugăciunile sale devin lipsite de validitate.

472. După ce o femeie iese din ciclu și devine astfel curată ritual (pak), este obligatoriu pentru ea să realizeze o îmbăiere (*ghusl*) înaintea rugăciunilor și altor acte de adorare, acte ce implică *wudhu*, *ghusl* ori *tayammum*. Regulile pentru acest fel de îmbăiere (*ghusl*) sunt aceleași ca pentru îmbăierea ce o presupune actul sexual ori eliminarea seminală (janabat). Și mai bine este dacă înainte de a realiza îmbăierea (*ghusl*), ea realizează și spălarea rituală (*wudhu*).

473. După ce o femeie devine curată ritual cu referință la menstruație și mai înainte ca să fi făcut îmbăierea (*ghusl*), divorțul care i se acordă este legiuit și soțul ei poate avea de asemenea relații sexuale cu ea. Totuși este mai bine ca el să aibă relații sexuale cu femeia după ce ea s-a îmbăiat.

În orice caz, precauția recomandată este ca bărbatul să evite în a întreține relații sexuale cu femeia înainte ca ea să fi făcut îmbăierea (*ghusl*). Și în orice caz, până ce nu va fi realizat îmbăierea, alte acțiuni cum sunt cele de a sta în Masjid sau de-a atinge Coranul, acțiuni care au fost pentru ea interzise (*ḥarām*) în timpul ciclului menstrual, nu devin pentru ea permisibile (*halal*).

474. Dacă o femeie nu are apă suficientă pentru *wudhu* și *ghusl*, dar este suficientă doar pentru *ghusl*, atunci ea trebuie să realizeze îmbăierea (*ghusl*); este și mai bine dacă în loc de spălarea rituală cu apă (*wudhu*) ea realizează spălarea uscată (*tayammum*). În schimb, dacă femeie are apă suficientă doar pentru spălarea rituală (*wudhu*), atunci ea trebuie să realizeze *wudhu*, iar în loc de îmbăiere (*ghusl*), să

realizeze spălarea uscată (*tayammum*). Iar dacă femeia nu are apă nici pentru *wudhu*, nici pentru *ghusl*, atunci ca substitut pentru îmbăiere (*ghusl*) ea poate face spălarea/purificarea uscată cu nisip/pământ (*tayammum*). O recomandare este ca în locul spălării rituale (*wudhu*) să realizeze, de asemenea, o spălare uscată (*tayammum*).

475. Nu există obligativitatea rugăciunii compensatorii (qadha) pentru Namāz ce nu s-a realizat datorită perioadei de menstră, însă ea trebuie să realizeze rugăciuni compensatorii pentru postirile obligatorii ce nu au fost realizate din cauza ciclului menstrual. Acest fapt include chiar și acele postiri care au fost pentru ea obligatorii (wajib) în timpul zilelor hotărâte și datorită jurămintelor făcute (nadhr), dar care postiri ea nu le-a putut realiza din cauza aflării în perioada de menstră (*hayz*).

476. Dacă vine timpul rugăciunilor și o femeie știe sau consideră ca probabilă venirea ciclului în cazul în care ar întârzia cu rugăciunile, atunci ea trebuie să ofere rugăciunile în cel mai scurt timp.

477. Dacă o femeie amână rugăciunile față de timpul stabilit—o amânare ce este egală timpului în care ar putea realiza Namāz completat de *wudhu* sau *tayammum*—iar după care amânare ei îi vine ciclul, atunci ea va avea de realizat rugăciuni compensatorii (qadha) pentru acel Namāz amânat. În privința calculării timpului, ciudatele lucruri ca a te ruga mai repede sau mai încet, precum și altele, sunt sub considerare individuală.

Un exemplu. Dacă o femeie nu se află într-o călătorie, dar amână al ei Namāz ce ține de Zuhr, rugăciunea compensatorie (qadha) va fi obligatorie pentru ea, atunci când timpul egal realizării a 4 *raka'āt* luat împreună cu timpul pentru *wudhu* sau *tayammum* depășește timpul pentru rugăciunile Zuhr, la aceasta adăugându-se faptul de a-i fi început ciclul. Pentru o femeie care se află în călătorie, trecerea unui timp egal cu realizarea a 2 *raka'āt* și a realizării de *wudhu* sau *tayammum* este suficientă.

478. Dacă o femeie este deja curată ritual față de sângerarea menstruală (*hayz*) atunci când se apropie terminarea rugăciunilor și, în plus, are la dispoziție timp suficient pentru o îmbăiere și realizarea unui rak'at sau a mai multora, atunci ea trebuie să ofere rugăciunile. În cazul în care nu reușește, atunci trebuie să realizeze rugăciunile compensatorii (qadha) corespondente.

479. Dacă o femeie cu sângerare menstruală își dă seama că nu are timp suficient pentru îmbăiere (*ghusl*), dar că, după ce va fi oferit *tayammum*, ea poate să ofere rugăciuni în cadrul timpului prescris, precauția necesară este să facă astfel (să ofere acea rugăciune împreună cu *tayammum*). Iar chiar dacă nu oferă acea rugăciune, va fi obligatoriu pentru ea să ofere rugăciune compensatorie (qadha) corespondentă.

480. Dacă după ce va fi devenit curată ritual (pak) față de sângele menstrual, o femeie nu este sigură de i-a rămas sau nu timp pentru rugăciuni, atunci ea trebuie (totuși) să ofere rugăciunile.

481. Dacă după ce va fi devenit curată ritual față de sângerarea menstruală, o femeie nu mai oferă rugăciuni din cauza impresiei că nu mai are timp pentru pregătirea rugăciunilor și pentru realizarea măcar a unui ra ' kat, însă mai apoi îți dă seama că ar fi avut timp pentru acest scop, atunci ea trebuie să realizeze rugăciuni-qadha.

482. Atunci când este timpul de realizat Namāz, este recomandabil (mustahab) pentru femeie să devină curată ritual (pak) prin spălarea sângelui și schimbarea tamponului. Apoi ea trebuie să realizeze spălarea rituală (*wudhu*) sau spălarea uscată (*tayammum*), adică oricare ce se poate face, și mai apoi să se așeze pe locul de

rugăciuni ce este pe direcția Meccăi și să se ocupe cu recitarea, suplicațiile și salutările (șalawāt).

483. Pentru o femeie care are sângerare menstruală este un act detestabil (makrūh) să citească sfântul Coran, să țină Cartea cu sine sau să atingă cu oricare parte a corpului ei spațiul alb dintre liniile textului. În aceeași perioadă este un act detestabil faptul ca ea să-și coloreze părul cu henna sau oricare substanță asemănătoare.

Tipuri de femei conform sângerării menstruale

484. Există șase tipuri:

1.Femeia având ciclul menstrual definit de timp și de durată—femeia care vede sângerare în fiecare din două luni consecutive la o dată fixă și pentru un număr fix de zile. De exemplu, în fiecare lună sângele poate fi văzut din ziua I până la ziua a VII-a.

2.Femeia având ciclul menstrual definit numai de timp—femeia care vede sângerare în fiecare din două luni consecutive la o dată fixă, însă numărul de zile ale ciclului variază. De exemplu, în două luni consecutive, sângele ei apare în ziua I a lunii, însă în prima lună ea devine curată ritual (*pak*) în ziua a VII-a, iar în luna următoare, ea devine curată în a VIII-a zi.

3.Femeia având ciclul menstrual definit numai de durată—femeia care vede sângerare în fiecare din două luni consecutive pentru un număr particular de zile, dar timpul de începere al sângerării nu este același. De exemplu, în prima lună, sângele este văzut (pentru 5 zile) din ziua a V-a până în ziua a X-a, iar în luna următoare, (pentru același număr de zile) din ziua a XII-a până în ziua a XVII-a.

4.*Muztariba*. Se numește astfel femeia care a văzut sângerare pentru câteva luni consecutive, dar ciclul variază în timp și durată de la o lună la alta, sau femeia al cărei ciclu a fost perturbat și nu a ajuns să i se formeze un nou ciclu regulat.

5.*Mubtadiya*. Fecioara care are prima sângerare.

6.*Nasiya*. Femeia care a uitat de obișnuința legată de sângerare.

Câteva detalii referitoare la femeia aflată la menstruație (hāez)

485. Femeile având ciclul menstrual definit de timp și de durată sunt de două tipuri:

1.Femeia care vede sângerarea menstruală două luni consecutiv la o dată anume și pentru o durată bine definită. De exemplu, ea observă sângele în ziua I a fiecărei luni și devine curată ritual în ziua a VII-a a fiecărei luni; prin urmare se poate spune că menstruația ei va fi (totdeauna) între prima și a șaptea zi a fiecărei luni.

Femeia care vede sângerarea menstruală în fiecare din două luni consecutive la o dată anume, dar care după 3 sau mai multe zile devine curată ritual (*pak*) pentru ca, după acestea, să-i vină ciclul din nou; totuși, pentru care femeie, numărul total de zile când are menstruație și de zile când este curată ritual nu trece de 10. Pentru acest tip de femeie, acest tipar care care se repetă în fiecare lună.

486. Dacă o femeie cu o menstruație definit de timp (adică are sângerarea la o dată fixă)—indiferent dacă durata ciclului este cu un număr fix ori variabil de zile—observă prezența sângelui la timp sau cu o zi-două mai devreme, atunci acel sânge este

menstrual (*hayz*), chiar dacă nu are caracteristicile sângelui menstrual. Prin urmare, ea va actua conform regulilor aplicabile pentru femeia aflată la ciclu (*hāez*). În cazul în care devine evident că nu a fost la menstruație cum, de exemplu, atunci când ar deveni curată ritual înainte de 3 zile, atunci ea trebuie să realizeze rugăciunile compensatorii (*qadha*) pentru actele-Ibadāt pe care ea nu le-a făcut.

487. Dacă o femeie cu menstruație definită de timp și de durată vede sânge în toate zilele ciclului ei regulat, dar și cu câteva zile înainte și după acesta, cum și dacă numărul total de zile nu trece de 10, sângele tuturor acestor zile este menstrual. Dacă s-a trecut de cele 10 zile, atunci numai sângele văzut în ciclu va fi considerat ca menstrual, iar celălalt ca fiind dat de sângerarea neregulată (*istihaza*). Ca urmare, femeia trebuie să realizeze rugăciunile compensatorii (*qadha*) corespondente actelor de adorare pe care ea nu le-a realizat în acele zile premergătoare și următoare ciclui menstrual obișnuit.

Dacă femeia vede sânge în toate zilele ciclului său, precum și cu câteva zile înainte, însă numărul total de zile nu trece de 10, atunci sângele văzut este menstrual. Însă dacă numărul total de zile trece de 10, atunci sângele văzute în zilele ciclului este menstrual, chiar dacă nu are caracteristici ale acestui tip de sânge, iar sângele văzut înaintea ciclului va fi considerat ca provenind din sângerarea neregulată (*istihaza*), chiar dacă are caracteristicile sângelui menstrual (*hayz*). Ca urmare, femeia va realiza rugăciuni compensatorii (*qadha*) pentru rugăciunile nefăcute în timpul acelor zile.

Iar dacă femeia vede sânge în timpul ciclului, cât și în câteva zile următoare ciclului, dar fără ca numărul total de zile să treacă de 10, atunci sângele văzut în toate zilele este menstrual. Dacă sângerarea trece de 10 zile, atunci sângele văzut în timpul ciclului este menstrual, iar sângele din celelalte zile ține de sângerarea neregulată (*istihaza*).

488. Dacă o femeie cu ciclu menstrual definit de un timp și o durată fixă vede sânge în câteva zile de dinaintea ciclului și doar în câteva zile ale ciclului, însă numărul total al acestor zile nu trece de 10, sângele acestor zile este menstrual.

Atunci când numărul total de zile trece de 10, femeia va calcula adăugând numărul de zile ale ciclului normal la zilele care au fost înaintea ciclului și va completa astfel durata fixă a sângerării menstruale. Acelea vor fi zile de sângerare menstruală (*hayz*), iar restul, de sângerare neregulată (*istihaza*).

Dacă femeia vede sânge în timpul câtorva zile din ciclul ei habitual, precum și în câteva zile de după ciclu, însă numărul total de zile netrecând de 10, atunci sângele tuturor zilelor este menstrual. Însă dacă numărul total de zile trece de 10, atunci ea va calcula adăugând numărul de zile din ciclu când a văzut sângele la numărul de zile ce au urmat ciclui și va completa astfel durata fixă a sângerării menstruale. Acestea vor fi considerate ca zile de menstruație, iar restul, ca zile de sângerare neregulată.

489. O femeie cu ciclu definit de timp și durată vede sânge pentru 3 sau mai multe zile, după care sângerarea încetează ca să se reia după alte zile. Dacă suma zilelor de întrerupere a sângerării este mai mică de 10 zile, iar suma tuturor zilelor, a celor de sângerare și a celor de pauză, trece de 10, atunci există variate reguli de aplicat:

- Dacă sângele, în totalitate ori o parte din el, văzut în zilele inițiale a fost în timpul menstruației avute și sângele care a apărut după întrerupere—întrerupere când femeia s-a aflat în stare de curățenie rituală (*pak*)—nu a fost în timpul menstruației obișnuite, atunci femeia trebuie să considere primul sânge văzut ca menstrual (*hayz*), iar al doilea sânge, ca rezultat din sângerare

neregulată (*istihaza*).

- Dacă sângele văzut în zilele inițiale nu a fost în zilele ciclului obișnuit, dar sângele al doilea (de după întrerupere), fie totul, fie o parte din el, a fost văzut în zilele de ciclu, atunci femeia trebuie să considere sângele din prima fază ca provenind din sângerare neregulată (*istihaza*) și sângele din a doua, ca menstrual (*hayz*).
- Dacă femeia observă primul și al doilea sânge în zilele obișnuite de ciclu, însă primul sânge nu a durat pentru mai puțin de 3 zile, atunci perioada primului sânge luată împreună cu zilele de întrerupere (când ea a fost curată ritual, *pak*) va fi considerată ca perioadă de menstruație (*hayz*); femeia va considera astfel în cazul în care numărul total de zile al perioadei considerate ca menstruație nu va trece de 10.

Ca o precauție obligatorie, în zilele de întrerupere a sângerării, femeia va face tot ceea ce face o femeie curată ritual și se va abține de la tot ceea ce este interzis unei femei aflate la menstruație (*hāez*). Parte din sângele pe care ea va continua să-l vadă după zilele ciclului obișnuit va fi considerat ca rezultat din sângerarea neregulată (*istihaza*).

Așa cum se întâmplă de obicei în cazul unor femei cu ciclu menstrual fix, bine definit ca timp și perioadă, sângele pe care l-ar putea vedea femeia cu o zi sau două înaintea ciclului ar putea fi sânge menstrual (*hayz*). Dacă însă prin calcul femeia își dă seama că eliminarea este într-adevăr menstruală (*hayz*), atunci va considera astfel: zilele de sângerare pe care le are în zilele de după întrerupere vor fi lăsat excluse din limita celor 10 zile și va considera zilele primei eliminari ca ținând de sângerarea neregulată (*istihaza*). De exemplu, o femeie are ciclu menstrual fix, bine definit între ziua a III-a și ziua a X-a a fiecărei luni. Se poate întâmpla ca în una din luni ciclul ei să se schimbe, apărând între ziua I și ziua a VI-a. După ziua a VI-a, sângerarea încetează pentru două zile, timp în care femeia este curată ritual (*pak*). După ziua a VIII-a, sângerarea reîncepe și continuă până în ziua a XV-a. Regula va fi că sângele văzut din ziua I până în ziua a X-a este sânge menstrual (*hayz*), iar sângele văzut din ziua a XI-a până în ziua a XV-a se datorează sângerării neregulate (*istihaza*).

- Dacă femeia vede sânge în prima fază și în a doua (ce de după întrerupere), aceasta petrecându-se în timpul ciclului obișnuit, dar sângele din prima fază este văzut pentru mai puțin de 3 zile, atunci ea poate adăuga zilele eliminării timpurii pentru a completa 3 zile și să considere acest interval ca ținând de sângerarea menstruală (*hayz*). Sângele din a doua fază, care de asemenea este văzut în timpul ciclului firesc, va fi socotit tot ca menstrual, dar cu condiția ca totalul zilelor ținând de prima și a doua fază, luat împreună cu zilele de întrerupere, să nu treacă de 10 zile. În anumite situații, ea trebuie să considere tot sângele văzut în prima fază ca menstrual, dar pentru aceasta există două condiționări:
- Femeia trebuie să recunoască de obicei eliminarea sângelui care se petrece mai devreme decât în zilele obișnuite.
- Prin considerarea întregii prime faze ca sângerare menstruală, sângele văzut în a doua fază nu este exclus din acel maxim al celor 10 zile. Un exemplu—o femeie vede în mod obișnuit sânge din a IV-a zi până în a X-a zi a fiecărei luni,

dar într-o lună îl vede mai devreme (să zicem, între ziua I și a IV-a), fază urmată de o scurtă o întrerupere, de exemplu, două zile, ca după această întrerupere sângerarea să continue până în a XV-a zi. Regula în acest caz este că sângele văzut în prima fază este sânge menstrual (*hayz*), iar sângele văzut în a doua fază, până la ziua a X-a, este tot menstrual (*hayz*). Restul va ține de sângerarea neregulată (*istihaza*).

490. Dacă o femeie cu ciclu definit de timp și durată nu vede sânge în perioda obișnuită de menstruație și îl vede mai devreme sau mai târziu pentru același interval de timp cât are în mod obișnuit ciclul ei, adăugându-se că are caracteristicile sângelui menstrual, atunci ea trebuie să considere sângele ca fiind menstrual.

491. Dacă o femeie cu ciclu definit de timp și durată vede sânge în cadrul ciclului obișnuit pentru 3 sau mai multe zile, însă aceasta petrecându-se pentru un număr de zile mai mic decât cel obișnuit, și dacă i se întrerupe sângerarea, ca mai apoi să se reia pentru un număr de zile egal celui al zilelor obișnuite de menstruație, atunci ea va considera tot acest timp, incluzând zilele de întrerupere, ca fiind zile de menstruație; însă condiția este ca timpul calculat să nu treacă de 10 zile. Tot în acest caz, dacă numărul de zile ale întreruperii menstruației, când ea este curată ritual, este de 10 zile sau mai multe, atunci fiecare fază a sângerării va fi considerată ca două perioade distincte de menstruație (*hayz*). Și tot în acest caz, dacă întreruperea sângerării este mai mică de 10 zile, iar totalul tuturor fazelor (prima sângerare, întrerupere și a doua sângerare) trece de 10 zile, atunci prima fază va fi considerată ca sângerare menstruală (*hayz*), iar a doua, ca sângerare neregulată (*istihaza*).

492. Dacă o femeie cu ciclu definit de timp și durată vede sânge pentru mai mult de 10 zile, atunci sângele ce îl vede în timpul ciclului ei obișnuit este sânge menstrual, chiar dacă nu poartă semnele unui asemenea tip de sânge, iar sângele pe care îl vede după zilele de ciclu obișnuit este datorat sângerării neregulate, chiar dacă are caracteristicile sângelui menstrual. De exemplu, o femeie are ciclul ei obișnuit din ziua I până în ziua a VII-a, însă într-una din luni vede sângele de la ziua I până la ziua a XII-a; în acest caz, sângele văzut în primele 7 zile este sânge menstrual, iar sângele văzut în restul de 5 zile este cauzat de sângerarea neregulată.

Femei care au ciclu definit numai de timp

493. Femeile care au menstruația definită doar de timp sunt de două feluri:

1.Femeia care în fiecare din două luni consecutive vede sângele într-o zi anume și mai apoi sângerarea i se întrerupe pentru câteva zile, femeia devenin curată ritual (*pak*). Pentru această femeie, data de începere a sângerării este fixă și durata sângerării variază în fiecare lună. De exemplu, dacă femeia vede că obișnuit sângerarea începe pe data de I (întâi) a fiecărei luni și că în prima luna sângerarea încetează în data de 7, iar în a doua lună, că sângerarea încetează în data de 8.

2.Femeia care, în două luni consecutive, vede sânge de la o dată anume pentru 3 sau mai multe zile, ca mai apoi sângerarea să se întrerupă câteva zile, întrerupere urmată de altă sângerare, unde numărul total al tuturor zilelor numite nu depășește acel de 10. În acest caz, oricum, numărul de zile din a II-a lună poate fi mai mare sau mai mic decât cel din I-a lună. De exemplu, dacă sângele este văzut în ziua I a două luni consecutive, iar în timp ce în prima lună durata întreagă de sângerare este de 8 zile, în a

doua lună, durata întreagă de sângerare este de 9 zile, ca și mai sus, femeia va considera că menstruația ei începe în ziua I a lunii.

494. Dacă o femeie cu ciclul definit de timp, dar a cărei menstruație nu are o durată constantă, vede sânge în perioada ei obișnuită sau cu 2-3 zile mai devreme, atunci ea se va considera ca femeie la ciclu (*hāez*) și va acționa în conformitate cu detaliile regulei prezentate la punctul 486.

Dacă aceeași femeie vede sângele cu mult mai devreme sau dacă vede sângele cu mult mai târziu, adică atât de devreme sau atât de târziu încât nu va fi considerat ca obișnuit, atunci se va considera pe sine ca femeie aflată la ciclu (*hāez*) în cazul în care sângele are caracteristicile celui menstrual (*hayz*). La fel, ea va considera sângele ca fiind menstrual, dacă este sigură că sângerarea va continua pentru 3 zile, chiar dacă sângele nu are nici o caracteristică asemănătoare celui menstrual (*hayz*).

Iar când femeia nu este sigură dacă felul acesta de sângerare va dura sau nu 3 zile, atunci, drept precauție obligatorie, ea va îndeplini toate acele acțiuni care sunt obligatorii (wajib) pentru o femeie cu sângerare neregulată (mustahaza) și se va abține de la acele acțiuni care sunt interzize unei femei aflate la ciclu (*hāez*).

495. O femeie cu ciclul definit de timp, care vede sânge în perioada ei obișnuită pentru mai mult de 10 zile și nu este în stare să determine după semne durata exactă a menstruației (*hayz*), drept precauție, va urma obiceiul observat la rudele materne sau paterne, indiferent dacă sunt sau nu în viață. Aceasta o va face cu condiția următoare:

1.Starea fizică a rudei nu diferă prea evident de propria stare; femeia, mai ales ca o persoană tânără și activă, nu trebuie să se compare în linia obișnuinței ce o are o femeie bătrână sau una care se apropie de menopauză.

2.Ea nu trebuie să se compare cu o femeie care, deși face parte din familie, are un obicei total diferit de celelalte femei din familie.

Regulile se aplică de asemenea în cazul unei femei cu ciclu definit de timp, dar căreia sângerarea nu îi vine la timp, ci își vede sângele cu mai mult de 10 zile după timpul firesc și nu poate discerne după semne.

496. O femeie cu ciclu definit de timp nu poate să mute sângerarea ei în oricare perioadă din afara ciclului ei obișnuit. Ca urmare, data fixă de începere a sângerării este ziua de 1 a fiecărei luni, cu o durată variabilă de 5-6 zile; dacă deodată femeia constată o sângerare ce durează 12 zile și nu este în stare să recunoască semnele pentru a determina durata menstruației (*hayz*), atunci ea va considera ca timp, ca dată fixă a începerii menstrei ziua de 1 a fiecărei luni, iar în privința duratei, se va orienta după regula anterioară prezentată la punctul 495.

497. Dacă o femeie cu un ciclu definit de timp vede sânge pentru mai mult de 10 zile și nu este în stare să determine natura sângelui așa cum a fost explicată la punctul 495, atunci ea va fi liberă să decidă asupra oricărui număr de zile care, conform a ce simte ea, ar putea fi zilele ei de menstruație. Recomandabil este ca ea să se decidă pentru un ciclu de 7 zile și, calculând astfel, ea trebuie să păstreze în minte când anume începe ciclul, acționând așa cum s-a specificat în regulile anterioare.

Femei având ciclul definit numai de durată

498. Femeile care au ciclul menstrual definit de durată sunt de două feluri:

1.Femeia care, în două luni consecutive, are durata ciclului menstrual identică, însă data de început a menstruației este diferită. În asemenea circumstanțe durata menstrei va fi numărul de zile în care ea vede sângele. Un exemplu—dacă în prima lună sângele este văzut de la ziua I până la ziua a V-a, iar în luna următoare sângele este văzut de la ziua a XI-a până la ziua a XV-a, atunci durata ciclului ei menstrual este de 5 zile.

2.Femeia care, în două luni consecutive, vede că sângerează pentru 3 sau mai multe zile, că sângerarea se întrerupe pentru 1-2 zile și că sângerarea începe iarăși. Chiar dacă data de începere a sângerării este diferită în a doua lună față de prima, durata ciclului ei va fi numărul de zile în care vede sângele, însă cu condiția ca numărul total al zilelor de sângerare și de curățenie rituală (*pak*) să nu depășească 10 zile și durata ciclului în ambele luni să rămână aceeași. Ca o măsură de precauție, în zilele de întrerupere, ea va face toate acțiunile care sunt obligatorii pentru o femeie curată ritual (*pak*) și se va abține de la toate acțiunile interzise unei femei aflate la ciclu (*hāez*). De exemplu, o femeie vede că în prima lună sângerarea are loc între ziua I și ziua a III-a, apoi că sângerarea se oprește pentre 2 zile, ca mai apoi să înceapă și să continue pentru alte 3 zile; aceeași femeie vede în a doua lună că sîngerarea se petrece între ziua a XI-a și a XIII-a, că se oprește pentru 2 zile și că se reia pentrualte 3 zile; ea constată astfel că durata obișnuită a ciclului ei este de 6 zile.

Atunci când în două luni consecutive durata ciclului nu este constantă, femeia observând, de exemplu, că în prima lună sângerarea durează 8 zile și în a doua lună, 4 zile, fază urmată de încetarea sângerării și de reluare sângerării, ea va calcula astfel: numărul total de zile cu sângerare, incluse fiind și zilele de întrerupere, dacă este egal cu 8, atunci ea nu se poate considera ca femeie cu ciclu definit de durata fixă, ci ca femeie cu ciclul perturbat (*mudhtaribah*). Regulile ce le are de urmat sunt discutate mai jos.

499. Dacă o femeie care are ciclul definit de o durată fixă vede sânge pentru mai puține sau pentru mai multe zile decât durata obișnuită a ciclului ei, însă fără ca numărul acestor zile să treacă de 10, atunci ea trebuie să considere aceste zile ca ținând de menstruație (*hayz*). Iar dacă zilele respective trec de 10 ca număr, natura sângelui (caracteristicile) rămânând aceeași pe parcursul lor, atunci femeia va calcula durata obișnuită a ciclului de la ziua în care începe sângerarea, considerând că e vorba de ciclu menstrual. Dacă pe parcursul numitelor zile, natura sângelui se schimbă, fiind în unele zile cu caracteristici de sânge menstrual (*hayz*) și în altele, ca de sângerare neregulată (*istihaza*), atunci ar putea fi 3 posibilități:

1.dacă numărul de zile în care sângele arată caracteristici de sânge menstrual este egal cu numărul de zile ale duratei menstruației, atunci femeia va socoti aceste zile ca ținând de menstruație și restul, ca ținând de sângerarea neregulată.

2.dacă numărul de zile în care sângele arată caracteristici de sânge menstrual este mai mare decât numărul de zile ale duratei menstruației, atunci femeia va socoti zilele cât durează sângerarea ca zile de menstruație, iar restul, ca ținând de sângerarea neregulată.

3.dacă numărul de zile în care sângele arată caracteristici de sânge menstrual este mai mic decât numărul de zile ale duratei menstruației, atunci femeia va socoti astfel: va adăuga zile pentru a completa numărul de zile al duratei ciclului ei, considerând intervalul ca fiind menstruație, iar restul zilelor îl va considera ca ținând de sângerarea neregulată.

Mudhtaribah

500. *Mudhtaribah* se numește femeia care poate să fi văzut sângerare pentru câteva luni, dar nu are format un ciclu fix, regulat, nici definit de timp și nici de durată. Dacă o asemenea femeie vede sânge pentru mai mult de 10 zile, natura sângelui rămând aceeași, fie cu caracteristici de sânge menstrual (*hayz*), fie cu caracteristici ale sângelui cauzat de sângerarea neregulată (*istihaza*), atunci ea va fi clasificată în rândul femeilor care, în ciuda unui ciclu de dată fixă, văd sângele într-o perioadă neobișnuită (pentru ele); aceeași femeie nu este în stare să distingă unele semne de altele.

Ca măsură de precauție, femeia respectivă va lua ca referință obișnuințele (legate de sângerare) care predomină printre rudele sale și le va adopta pentru sine. Iar dacă faptul acesta nu este posibil, ea va stabili pentru ciclul ei menstrual un număr rezonabil de zile, nu mai mic de 3 și nu mai mare de 10, conform celor explicate în regulile de la punctele 495 și 497.

501. Dacă femeia cu ciclul perturbat (*mudhtaribah*) vede sânge pentru mai mult de 10 zile, pentru câteva zile sângele având caracteristici de sânge menstrual (*hayz*) și pentru alte zile, caracteristici ale sângelui din sângerarea neregulată (*istihaza*), adăugându-se condiția că sângele cu caracteristici de sânge menstrual durează nu mai puțin de 3 zile și nu mai mult de 10, atunci tot sângele pe care ea îl vede este menstrual (*hayz*), iar restul este din sângerare neregulată (*istihaza*).

În cazul în care sângele cu caracteristici de sânge menstrual durează mai puțin de 3 zile sau mai mult de 10 zile, atunci femeia, pentru a detemina numărul de zile ale menstruației, va urma regula în enunțul anterior. Dacă după determinarea perioada menstruației, femeia vede iar sânge (cu caracteristici de sânge menstrual) înainte de a completa 10 zile de curățenie rituală (*pak*), atunci ea va considera acest sânge ca provenind din sângerare neregulată.

Mubtadea

502. Femeia care vede că sângerează pentru prima oară se numește *mubtadea*. Dacă femeia vede sângele pentru mai mult de 10 zile, sângele având caracteristici comune, va lua drept referință obiceiul (legat de sângerare) predominant printre rudele sale; (astfel, luând în considerație ciclul menstrual al unei femei dintre rude), va considera durata acelui ciclu ca fiind durata ciclului său menstrual, iar restul de zile ca ținând de sângerarea neregulată, ținând totodată seama de cele 2 dispoziții de la punctul 495. Și chiar dacă faptul acesta pare imposibil, mai apoi ea va fi liberă să fixeze pentru sine o anumită durată, așa cum a fost explicat la regula 497.

503. Este posibil ca fecioara care are prima menstruație să vadă sânge pentru mai mult de 10 zile, sânge având uneori caracteristicile celui menstrual (*hayz*), alteori, ca de sângerare neregulată (*istihaza*); în acest caz, dacă sângele cu caracteristici de sânge menstrual este văzut pentru nu mai puțin de 3 zile și pentru nu mai mult de 10, atunci sângele văzut în toate zilele este sânge menstrual. Dar dacă femeia în cauză vede iarăși sânge înainte de terminarea celor 10 zile și chiar părând că sângele seamănă cu sângele menstrual—de exemplu, pentru 5 zile, sângele este roșu-întunecat, pentru alte 9 zile, sângele este gălbui, și pentru alte 5 zile, sângele este din nou roșu-întunecat—atunci femeia trebuie să considere primul sânge ca fiind menstrual (*hayz*), iar restul (adică cel din a doua și a treia fază) ca fiind provenit din sângerarea neregulată, așa cum s-a explicat în cazul femeii cu ciclul perturbat (*mudhtaribah*).

504. Dacă fecioara care a avut prima sângerare (*mubtadea*) vede sânge pentru mai mult de 10 zile, sânge având uneori caracteristici de sânge menstrual, alteori, ca provenit din menstruație neregulată—însă cu situația că sângele cu semne de a fi menstrual este văzut pentru mai puțin de 3 zile—atunci ea va considera că este sânge menstrual (*hayz*) și, pentru a-i determina durata, va urma cele spuse la regula de la punctul 501.

Nasiya

505. *Nasiya* este femeia care a uitat obiceiul legat de sângerare (ciclul definit de timp și de durată), iar asemenea femei sunt de variate feluri. Una dintre ele ar fi cea care are un ciclu definit de durată, dar care, în prezent, l-a uitat. Dacă ea vede sânge pentru 3 sau mai multe zile, dar fără ca faptul să treacă de 10 zile, ea va considera tot sângele ca fiind menstrual (*hayz*).

Dacă însă ea vede sânge pentru mai mult de 10 zile, atunci ea intră în clasa femeilor cu ciclul menstrual perturbat (*mudhtaribah*), urmând regulile expuse la punctele 500 și 501, însă cu o diferență: calculând pentru a determina durata ciclului, ea trebuie să știe că durata pe care o fixează nu trebuie să fie mai mică decât durata obișnuită a ciclului ei, dar nici mai mare.

Similar este cazul femeii cu ciclul definit de durată, dar în fiecare lună această durată variază ușor, cum ar fi că, într-o lună, durata este de 6 zile, iar în altă lună, de 7 zile. Asemenea fel de femeie, dacă nu este în stare să decidă pe baza semnelor ori conform ciclului avut de femeile din familie, etc., atunci ea trebuie să fixeze durata ciclului ei în limita a 6-7 zile.

Diverse reguli legate de sângerarea menstruală (hayz)

506. Dacă o femeie din clasa fecioară cu prima sângerare (*mubtadea*), sau femeie cu ciclul pertubat (*mudhtaribah/muztariba*), sau femeie care și-a uitat obiceiul legat de sângerare (*nasiya*), sau o femeie cu ciclul definit de durată, vede sânge cu semne de sânge menstrual, ori este sigură că sângerarea va dura 3 zile, atunci ea trebuie să abandoneze rugăciunile obligatorii. Dacă ea își dă seama mai apoi că nu a fost sânge menstrual, ea trebuie să ofere rugăciunile compensatorii (*qadha*) pentru rugăciunile pe care nu le-au realizat.

507. O femeie cu un ciclu menstrual fix (fie de timp, fie de durată, fie de ambele), dacă vede pentru două luni consecutive o sângerare ce este contrară ciclului ei obișnuit, adică, fie durata, fie durata și timpul, sunt identice în cele două luni, atunci înseamnă că i s-a format un alt ciclu menstrual, nou. De exemplu, dacă femeia, care știe că menstruația ei are loc între ziua I și ziua a VII-a a luni, observă pentru două luni consecutive că menstruația se petrece între ziua a X-a și a XVII-a, atunci ciclul apărut va fi noul ei ciclu.

508. „O lună" înseamnă trecerea completă a 30 de zile între două date de începere a menstruației și nu perioada (calendaristică) dintre prima și ultima zi a unei luni.

509. Dar dacă o femeie, care în mod obișnuit vede sângerare o singură dată pe lună, constată că într-o lună anume are de două ori sângerare cu sânge menstrual, iar perioada de întrerupere dintre cele două sângerări (perioadă în care este curată ritual) nu este mai mică de 10 zile, atunci ea trebuie să considere ambele sângerări ca fiind

menstruale.

510. Dacă o femeie vede sângerare după următorul tipar—3 sau mai multe zile, sânge cu caracteristici de sânge menstrual, apoi 10 sau mai multe zile, sânge cu caracteristicile celui de la sângerarea neregulată (*istihaza*), iar mai apoi, pentru alte 3 zile, sânge cum cel menstrual (*hayz*)—atunci trebuie să considere prima și a treia sângerare ca fiind menstruație.

511. Dacă o femeie devine curată ritual (*pak*) înaintea expirării a 10 zile și simte că, la interior, nu mai există deloc sânge, ea trebuie atunci să realizeze îmbăiere (*ghusl*) înaintea actelor de adorare și aceasta chiar dacă ea simte că sângerarea ar putea să reînceapă înaintea terminării celor 10 zile. Iar dacă ea este foarte sigură că va sângera înaintea terminării celor 10 zile, chiar și atunci, ca precauție, ea trebuie să realizeze îmbăierea (*ghusl*) și adorarea cu supunere (*Ibadāt*), abținându-se totodată de la acțiunile interzise unei femei aflate la ciclu (*hāez*).

512. Dacă o femeie devine curată ritual înainte de completarea a 10 zile, dar simte că mai există sânge în părțile interioare, atunci ea trebuie să introducă tampon și să aștepte pentru o vreme ca să afle în ce stare se află.

Dacă observă că a devenit curată ritual (*pak*), atunci ea trebuie să se îmbăieze (*ghusl*) și să-și realizeze actele de adorare.

Dacă femeia descoperă că nu a devenit în totalitate curată ritual (*pak*), că nu are un ciclu menstrual regulat sau că menstruația ei durează 10 zile, ori că durata fixă a ciclului nu este completată încă, atunci ea trebuie să aștepte. Astfel, dacă devine curată ritual înainte de încheierea a 10 zile, ea va trece la realizarea îmbăierii (*ghusl*); dacă însă devine curată ritual la completarea celor 10 zile sau sângerarea se prelungește peste 10 zile, atunci ea va realiza îmbăierea (*ghusl*) la sfârțitul celei de-a X-a zile.

Atunci când ciclul ei este mai mic de 10 zile, iar femeia este sigură că sângerarea va înceta înainte ca perioada de 10 zile să se fi terminat sau că va înceta chiar la sfârșitul celei de-a X-a zi, atunci ea nu trebuie să realizeze îmbăierea până la sfârșitul celor 10 zile.

Dacă femeia simte cumva că sângerarea va trece de limita celor 10 zile, ca precauție recomandată, ea trebuie să evite actele de adorare pentru o zi-două sau chiar până la sfârșitul celei de-a X-a zi. (Însă această regulă se aplică tuturor femeilor care au avut sângerare continuă înaintea zilelor de ciclu !). În caz contrar, nu este permisibil să se neglijeze Ibadāt după ce zilele ciclului menstrual s-au terminat.

513. Dacă în anumite zile femeia consideră sângele văzut ca menstrual și nu realizează actele ei de adorare, aflând mai apoi că de fapt nu s-a aflat la menstruație, atunci ea trebuie să ofere rugăciuni compensatorii (*qadha*) pentru rugăciunile nefăcute și să postească pentru ce nu a postit. Iar dacă realizează acte de adorare sub impresia că sângele nu este menstrual, dându-și seama mai apoi că de fapt a fost menstruație, atunci postirile realizate în acele zile vor fi lipsite de validitate și, prin urmare, va trebui să realizeze rugăciuni compensatorii pentru acele postiri.

Nifas

514. Din momentul în care are loc nașterea copilului, sângele văzut de către mamă se numește sânge post-natal (*nifas*), cu condiția ca sângerarea să se oprească la

completarea celor 10 zile post-partum. Atunci când sângerarea este de tip post-natal (*nifas*), femeia se numește lăuză (*nafsa*).

515. Sângele pe care femeia îl vede înainte ca să apară capul (sau prima parte a copilului) nu este sânge-postnatal (*nifas*).

516. Nu este necesar ca nou-născutul să fie pe deplin dezvoltat. Chiar de se naște un copil deficient fizic, sângele văzut de femeie de-a lungul celor 10 zile va fi considerat ca sânge post-natal (*nifas*). Trebuie să i se poată aplica termenul „naștere" .

517. Este posibil ca sângele post-natal (*nifas*) să fie eliminat pentru doar puțin timp, dar sângerarea implicată nu trebuie să depășească limita a 10 zile.

518. Dacă femeia are îndoieli dacă a avortat sau nu, ori dacă ființa avortată este un copil sau nu, atunci nu este necesar pentru ea să investigheze problema, iar sângele eliminat în această situație nu este sânge post-natal (*nifas*).

519. Pe baza precauției necesare, faptul de a sta ori a se opri într-o moschee (*masjid*), precum și alte acte ce sunt interzise unei femei aflate la menstruație (*hāez*), se constituie ca interdicție (*harām*) și pentru o femeie cu sângerare *post-partum*; la fel, actele care sunt obligatorii unei femei aflate la ciclu (*hāez*) sunt obligatorii și pentru lăuză (*nafsa*).

520. Divorțul de o femeie ce are sângerare post-natală (*nifas*), precum și faptul de-a întreține relații sexuale cu o femeie cu asemenea sângerare, este interzis (*harām*). În orice caz, dacă în această situație soțul ei dorește și are relații sexuale cu soția sa (aceasta fiind lăuză, *nafsa*), faptul nu implică răscumpărare în bani (*kaffara*).

521. Femeia care devine curată ritual (*pak*) de sângele post-natal (*nifas*), ea trebuie să facă îmbăierea (*ghusl*) și să realizeze actele de adorare. Dacă iarăși sângerează, o dată sau de mai multe ori, și numărul total de zile când este văzut sângele și când este curată ritual rămâne de 10 zile sau mai puțin, atunci sângele pe care l-a văzut este sânge post-natal (*nifas*). În zilele de întrerupere (când totodată este curată), ca precauție, ea va îndeplini toate acele acte care sunt obligatorii pentru femeia curată ritual (*pak*) și se va abține de la actele care sunt interzise femeii lăuze (*nafsa*). Astfel, dacă a postit, atunci va realiza rugăciunile compensatorii (*qadha*) corespondente.

Însă dacă sângerarea pe care o vede mai apoi durează mai mult de 10 zile, atunci pot exista două situații:

- dacă femeia nu are un ciclu definit de durată, atunci ea va socoti primele 10 zile ca ținând de sângerarea post-natală (*nifas*), iar restul de zile, ca ținând de sângerarea neregulată (*istihaza*).
- dacă femeia are ciclul definit de durată, atunci, ca precauție, sângerarea ce o observă după durata obișnuită a ciclului îi va cere să acționeze ca femeie cu sângerare neregulată (mustahaza) și să se abțină de la tot ce este interzis unei femei cu sângerare post-natală (*nifas*).

522. Dacă o femeie devine curată ritual de sângele post-natal, dar simte că ar mai putea fi sânge în părțile ei interioare, atunci ea trebuie să introducă tampon și să aștepte pentru a-și da seama în ce stare se găsește. Dacă investigând află că este curată ritual (*pak*), atunci ea trebuie să se îmbăieze pentru actele de adorare.

523. Dacă o femeie lăuză vede sângele post-natal (*nifas*) pentru mai mult de 10 zile

și ea știe să aibă un ciclu menstrual bine definit, atunci va considera că durata de sângerare post-natală este egală cu durata de sângerare menstruală (*hayz*), iar restul zilelor, ca de sângerare neregulată (*istihaza*). În cazul în care nu are un ciclu regulat, bine definit, atunci va considera cele 10 zile ca fiind de sângerare menstruală (*hayz*) și restul zilelor, ca de sângerare neregulată (*istihaza*).

Pentru o femeie cu un ciclu menstrual regulat, ca precauție recomandată după ce menstruația s-a terminat este să acționeze ca o femeie cu sângerare neregulată (*istihaza*) și totodată să se abțină până în a XVIII-a zi de la actele care îi sunt interzise femeii cu sângerare post-natală (*nifas*). Femeia care nu are ciclu menstrual regulat, această precauție se aplică din a X-a până în a XVIII-a zi de la nașterea copilului.

524. Dacă menstruația unei femei durează mai puținn de 10 zile și sângele este văzut pentru mai multe zile decât zilele fixe ale ciclului, atunci numărul de zile egal numărului de zile ale ciclului vor fi considerate ca de sângerare post-natală. După aceasta, ea are libertatea de-a alege fie să lase la o parte Namaz, fie să acționeze după regulile cerute de sângerarea neregulată (*istihaza*), însă este mai bine să renunțe la Namaz pentru o zi. Iar dacă sângele ei continuă a fi văzut chiar și după 10 zile, atunci toate zilele ce au fost dincolo de limita ciclului ei, adică până la a X-a zi, vor fi considerate zile de sângerare neregulată, iar femeia va oferi rugăciuni compensatorii (*qadha*) relative la actele de adorare pe care ea nu le-a realizat în acele zile. Un exemplu. Dacă menstruația (*hayz*) unei femei a durat totdeauna 6 zile, iar (de astă dată) sângele este eliminat pentru mai mult de 6 zile, atunci ea va trebui să considere cele 6 zile ca de sângerare post-natală (*nifas*); în a VII-a, a VIII-a, a IX-a și a X-a zi va rămâne la alegerea ei fie să se oprească de la toate actele de adorare, fie să adopte regulile cerute de sângerarea neregulată (*istihaza*). În cazul în care femeia vede sânge pentru mai mult de 10 zile, toate zilele care trec de limita zilelor firești în ciclul ei menstrual vor fi tratate ca zile de sângerare neregulată (*istihaza*).

525. Dacă femeie ce are ciclu bine definit vede că sângerează pentru o lună sau chiar mai mult după ce va fi născut, sângele văzut într-un număr de zile eagal zilelor de ciclu va fi considerat ca sânge post-natal (*nifas*), iar după asta, sângele văzut de-a lungul a 10 zile va fi considerat ca provenind de la sângerare neregulată (*istihaza*), chiar dacă datele la care se petrece sângerare coincid cu datele ciclului ei menstrual. Să luăm ca exemplu o femeie al cărei ciclu bine definit are loc din data de 20 până în data de 27 a fiecărei luni. În zia a X-a a lunii, ea dă naștere unui copil și continuă să vadă sângerare pentru o lună sau mai mult. În acest caz, sângerarea post-natală va fi de 7 zile, egală adică zilelor ei de menstruație (*hayz*), și se va petrece între ziua a X-a și ziua a XVII-a ale lunii; din acest moment, sângele pe care va continua să-l vadă din ziua a XVII-a pentru 10 zile va fi considerat ca provenind de la sângerare neregulată (*istihaza*) chiar dacă faptul se petrece în timpul zilelor ei obișnuite de menstruație (*hayz*).

Iar după trecerea celor 10 zile, dacă sângerarea continuă, atunci este menstruație (*hayz*) dacă se petrece în zilele firești ale ciclului, indiferent dacă există sau nu semne de sânge menstrual.

Dacă însă sângerarea nu se petrece în zilele ciclului menstrual personal, femeia va aștepta până la zilele obișnuitului ei ciclu, chiar dacă aceasta înseamnă să aștepte pentru o lună sau mai mult și chiar dacă sângele are semne cum că ar fi menstrual (*hayz*).

Dacă femeia nu are un ciclu cu dată fixă de începere a sângerării, ea trebuie să facă

un efort să recunoască menstra după semne particulare; iar în cazul în care acest fapt nu este posibil—fiindcă sângele văzut după sângele post-natal rămâne de un singur tip pentru o lună sau mai mult—atunci femeia va adopta obiceiul legat de sângerare pe care îl au femeile rude pentru a determina astfel zilele personale de menstruație.

Și, dacă nici acest din urmă fapt nu este posibil, atunci femeia are opțiunea de a-și fixa ea însăși zilele de ciclu menstrual, urmând detaliile înfățișate la discuția despre menstruație (*hayz*).

526. Dacă o femeie nu are un ciclu definit de durată (cu o durată fixă), iar după ce va fi născut vede că sângerează continuu pentru o lună sau mai mult, atunci, în primele 10 zile, va aplica regulile expuse la punctul 523; următoarele 10 zile acestei aplicări, va considera că are sângerare neregulată (*istihaza*). Sângele care este văzut și după această perioadă, poate fi ori menstrual ori de sângerare neregulată; pentru a identifica dacă este sânge de tip menstrual, femeia trebuie să urmeze regula enunțată mai sus.

Îmbăiere (ghusl) pentru a fi atins un cadavru

527. Dacă o persoană atinge un cadavru uman (cu oricare parte a sa oricare parte a mortului) care a devenit deja rece și căruia nu i s-a făcut îmbăierea (*ghusl*), atunci persoana în cauză trebuie să realizeze îmbăierea completă (*ghusl*), indiferent dacă a atins mortul voluntar sau nu, în stare de veghe fiind sau de somn. Îmbăierea este de asemenea obligatorie (wajib) dacă o unghie de a sa ori un os atinge o unghie sau un os de-al mortului. Îmbăierea nu este obligatorie dacă o persoană atinge hoitul unui animal.

528. Dacă o persoană atinge un mort ce nu a devenit cu totul rece, chiar dacă partea atinsă a devenit rece, persoana nu are obligația de-a realiza îmbăierea.

529. Dacă o persoană atinge cu părul său cadavrul cuiva, ori dacă trupul său atinge părul celui mort, ori dacă părul său atinge părul mortului, îmbăierea (*ghusl*) nu este obligatorie.

530. Dacă o persoană atinge cadavrul unui copil sau un făt în care a intrat viața, atunci îmbăierea cerută de atingere este obligatorie. De aici, dacă o mamă atinge cadavrul copilului născut mort, al cărui corp a devenit rece, atunci mama trebuie să realizeze îmbăierea legată de atingerea unui cadavru. De fapt, ca precauție obligatorie, ea trebuie să se îmbăieze chiar dacă trupul neânsuflețit al copilului nu i-a atins vreo parte a corpului ei.

531. Un copil născut după ce mama sa va fi murit, mamă al cărei corp a devenit rece, dacă ajunge să atingă vreo parte a cadavrului mamei, va trebui cînd atinge pubertatea să realizeze o îmbăiere (specială). De fapt, ca precauție, chiar dacă nu a atins cadavrul mamei, copilul trebuie îmbăiat.

532. Dacă o persoană atinge un cadavru după ce va fi făcut 3 îmbăieri obligatorii (*ghusl*), atunci îmbăierea pentru a fi atins un cadavru nu este obligatorie (*wajib*). Dacă însă persoana respectivă atinge oricare parte a cadavrului înaintea realizării integrale a celor 3 îmbăieri, ea va trebui să facă îmbăiere pentru atingerea cadavrului, chiar dacă îmbăierea corespunzătoare pentru partea atinsă a fost făcută.

533. Dacă o persoană bolnavă sau un copil minor atinge un cadavru, persoana bolnava va realiza îmbăierea după ce se va fi vindecat, iar minorul, după ce va fi atins

vârsta pubertății.

534. Dacă o parte este separată de persoana în viață sau este separată de un cadavru căruia nu i s-a făcut îmbăierea, iar o persoană atinge acea parte, acea persoană nu trebuie să facă îmbăierea (*ghusl*), chiar dacă partea ce-a fost separată conține oase.

535. Nu este obligatoriu să se facă îmbăiere pentru atingerea unui os separat, căruia nu i s-a făcut îmbăierea, chiar dacă osul provine de la o persoană în viață sau de la un cadavru. Aceeași regulă se aplică și în cazul atingerii dinților ce au fost separați de un cadavru sau de o persoan vie.

536. Metoda de a face îmbăierea (*ghusl*) pentru atingerea unui cadavru este aceeași ca îmbăierea pentru descărcarea seminală (*janabat*). În orice caz, pentru persoana care a făcut îmbăiere pentru a fi atins un cadavru, ca o precauție recomandată în cazul în care dorește să se roage este ca ea să realizeze spălarea rituală (*wudhu*).

537. O îmbăiere este suficientă pentru cineva care atinge câteva cadavre sau atinge de mai multe ori același cadavru.

538. Unei persoane care a făcut îmbăierea după ce va fi atins un cadavru nu îi este interzis să stea sau să treacă printr-o moschee, să aibă relații sexuale cu soția ori să recite versete din Sfântul Coran care conțin închinare (*sajdah*) obligatorie. În orice caz, dacă vrea să ofere rugăciuni ori să realizeze alte acte similare de adorație, persoana trebuie să facă îmbăierea (*ghusl*).

Reguli conexe la o persoană pe moarte

539. Un musulman care moare, fie de este bărbat sau femeie, bătrân sau tânăr, trebuie, ca măsură de precauție, lăsat ori lăsată pe spate într-un asemenea fel încât tălpile picioarelor să fie pe direcția-*qibla* (direcția către sfânta Ka'bah).

540. Este recomandat ca în timpul realizării îmbăierilor, aghāl, cadavrul să fie întins pe spate, orientat pe direcția-qibla. În oricare caz, când îmbăierile complete (aghāl) sunt terminate, este mai bine ca să fie așezat cadavrul în același fel în care a fost întins când i s-au oferit rugăciuni.

541. Pentru fiecare musulman este o precauție obligatorie să așeze o persoană ce moare cu fața pe direcția-qibla. Și dacă persoana ce moare își dă consimțământul, atunci nu mai este necesar să se caute permisiunea păzitorului [*wali*] pentru aceasta. În caz contrar, trebuie cerută permisiunea păzitorului.

542. Se recomandă ca persoanei ce moare, el sau ea, să i se inculce [cele două] mărturisiri de credință a islamului (*shahadatain*), recunoașterea [autorității] celor 12 Imami și alte prescripții ale credinței de-o asemenea manieră încât, persoana muribundă să înțeleagă [ce i se spune]. Este de asemenea recomandat ca rostirile acestea să se repete până ce persoana, el sau ea, își dă sufletul.

543. Este recomandat ca asupra persoanei muribunde să se citească următoarele suplicații într-așa fel încât persoana, el sau ea, să înțeleagă ce i se spune: *Allahhummaghfir liyal kathira mim ma'asika waqbal minniyal yasira min ta'atika ya man yaqbalul yasira wa ya'afu 'anil kathir, Iqbal minniyal yasira wa'fu 'anniyal kathir. Innaka antal 'afuwwul Ghafur. Alla hum mar hamni fa innaka Rahim.*

[O, Domn al meu! Iartă-mi mie mulțimea neascultărilor mele către Tine și primește-mi puținul din supunerile mele ! O, Tu, care primești puținul supunerilor și ierți multul nesupunerilor, primește de la mine puținul și liberează-mă de multul greșelilor! Căci Tu ești neîndoios Dăruitorul și Iertătorul. O, Doamne al meu! ai milă de mine, căci Tu ești preamilostivul.]

544. Este mustahab să duci o persoană ce experimentează o moarte lentă și dureroasă la locul unde obișnuia să-și facă rugăciunile, cu condiția ca faptul să nu-i provoace vreo neplăcere.

545. Dacă o persoană se află în agonie este recomandabil, mustahab, să se recite la capul său Surah *Yasin*, Surah *as-Saffat*, Surah *al-Ahzab*, Ayat *al-Kursi*, versetul 54 din Surah *al-A'raf* și ultimele trei versete din Surah *al-Baqarah*. De fapt, este mai bine să se recite pe cât de mult posibil din sfântul Coran.

546. Este makrūh a lăsa singură o persoană muribundă ori de-a pune o greutate pe stomacul acesteia, de-a vorbi fără rost sau de-a boci sau de a lăsa, [dacă este bărbat], ca numai femei să fie cu el. Pentru persoana aflată în starea janabat sau hayz este makruh de-a sta pe lângă cel sau cea care moare.

Reguli de urmat după moartea cuiva

547. Este mustahab ca să se închidă buzele și ochii persoanei decedate, ca să se lege bărbia, ca mâinile și picioarele să fie legate strâns și să i se acopere cu o pânză cadavrul. Dacă o persoană moare în timpul nopții, este mustahab să se lumineze locul unde se află cadavrul lui sau al ei, să se informeze drepcredincioșii pentru a veni la funeralii și [a face cele necesare] pentru grăbirea înmormântării. Dacă însă ce-i ce stau pe lângă muribund nu sunt siguri dacă a murit sau nu, atunci trebuie să aștepte până ce sunt siguri. Mai mult de atât, dacă persoana moartă este o femeie gravidă și încă mai este viu copilul din pântecul ei, atunci înmormântarea femeii trebuie amânată pentru atâta timp cât să i se taie partea stângă a pântecului, cât să fie scos copilul afară, și apoi pentru a i se coase din nou cadavrului partea stângă.

Obligația de a realiza ghusl, kafan, namaz și dafn

548. A realiza pentru fiecare musulman decedat ghusl, kafan, hunūt, namaz și îngropăciunea, indiferent dacă persoana care a murit a fost sau nu ithna-asheri, este pentru păzitor obligatoriu (*wajib*). Păzitorul trebuie fie să realizeze el însuși aceste datorii, fie să numească pe cineva să le îndeplinească. Dacă altcineva este persoana ce realizează aceste datorii, cu sau fără permisiunea păzitorului, atunci, acesta din urmă va fi eliberat de orice responsabilitate. In cazul în care persoana decedată nu are păzitor, ori dacă păzitorul refuză să-și împlinească datoria, atunci toate datoriile față de persoana moartă vor fi de egală obligativitate asupra tuturor; [este vorba de] *wajib-e-kifaī*, care înseamnă că dacă unii oameni își asumă responsabilitatea de-a îndeplini o obligație, atunci alții vor fi eliberați de acea responsabilitate. Iar dacă nu există nimeni care să-și asume responsabilitatea, atunci toți cei implicați vor fi considerați ca păcătoși, în mod egal. În cazul în care un păzitor refuză să-și împlinească datoria, faptul de a-i cere permisiunea este fără sens.

549. Dacă o persoană își asumă responsabilitatea de a realiza obligațiile față de persoana decedată, atunci pentru ceilalți nu mai este obligatoriu să realizeze ceva pentru cadavru. Cu toate acestea, dacă persoana ce și-a asumat singură responsabilitatea lasă treaba pe jumătate făcută, atunci toți ceilalți trebuie s-o ducă până la capăt.

550. Dacă o persoană este sigură că ceilalți își realizează întocmai datoria față de mort, atunci nu mai este obligatoriu pentru ea să mai lucreze ceva în acest scop. Totuși, dacă aceeași persoană se îndoiește [de cum își împlinesc ceilalți datoria], atunci ea trebuie să facă pașii necesari în realizarea acesteia.

551. Dacă o persoană este sigură că s-au realizat incorect ghusl, kafan, namaz sau înmormântarea, atunci ea trebuie să treacă la a le face iarăși, de-o manieră corectă. Dar dacă persoana doar bănuie că datoriile față de cel mort nu au fost corect împlinite, dacă are o simplă îndoială, atunci nu este obligatoriu pentru ea să se angajeze în realizarea acestora.

552. Păzitorul [wali] unei femei este chiar soțul acesteia. În alte cazuri, bărbații care au moștenit [responsabilitatea] asupra decedatei [cât trăia]—conform categoriilor ce vor fi explicate mai târziu—vor avea întâietate asupra tuturor celorlați bărbați. Totuși, a spune că tatăl femeii moarte are întâietate față de fiul acesteia, că bunicii moartei au întâietate față de frați, că frații de sînge au întâietate față de frații vitregi sau că unchii patern au întâietate față de unchii materni, este o problemă ce cu greu poate fi cântărită și cei implicați trebuie să acționeze cu atenție, după cum cere situația.

553. Un minor sau o persoană bolnavă mental nu are calificarea de păzitor în probleme legate de persoana decedată; la fel, o persoană care nu este efectiv de față și care nici nu poate realiza ea însăși datoriile legate de moarte, nici nu poate să numească pe altcineva pentru a fi realizate, nu are nici o autoritate ca păzitor.

554. Dacă o persoană afirmă că ea este păzitorul celui mort sau afirmă că păzitorul a fost acel care i-a dat permisiunea să facă îmbăierea rituală (*ghusl*), să dea cele trei pânze (*kafan*) și să realizeze înmormântarea (*dafn*), sau afirmă că este executorul numit al decedatului/decedatei în problemele legate de ritualurile finale, atunci pretenția sa va fi acceptată cu condiția ca să inspire încredere, cu condiția ca persoana să aibă în posesie cadavrul ori ca doi oameni cinstiți (*adil*) să certifice declarația făcută.

555. Dacă înainte de-a fi murit o persoană a numit pe altcineva decât pe păzitor spre a duce la îndeplinire ghusl, kafan, dafn și namaz, atunci cel numit/ cea numită este persoana în drept să împlinească datoriile acestea. Pentru persoana pe care decedatul sau decedata a numit-o să îndeplinească personal obligațiile de înmormântare nu este necesar ca să și accepte sarcina respectivă; totuși, dacă o face, atunci trebuie să acționeze conform [celor prescrise].

Metoda de-a realiza ghusl mayyit

556. Este obligatoriu să se realizeze 3 ghusl pentru persoana care a murit. Prima îmbăiere trebuie făcută folosindu-se apă amestecată cu frunze de sidr (beri). A doua îmbăiere trebuie făcută folosindu-se apă amestecată cu camfor, iar a treia, cu apă neamestecată.

557. Proporția frunzelor de sidr ori a camforului nu trebuie să fie într-atât încât apa să devină o apă amestecată (mudhāf), dar nici într-atât încât să se spună că frunzele de sidr ori camforul nu au fost amestecate în apă deloc.

558. În cazul în care nu se are la dispoziție cantitatea adecvată de frunze sidr ori de camfor, atunci oricare cantitate din acestea poate fi amestecată cu apa.

559. În cazul în care o persoană moare în timp ce se află în starea de iḥrām, cadavrul să nu trebuie spălat cu apă amestecată cu camfor. În loc de aceasta, trebuie să se folosească apă pură, neamestecată. Totuși, în următoarele două situații, trebuie să se folosească apă amestecată cu camfor:

- dacă persoana respectivă, el sau ea, a murit în timpul hajj tamattu, completând *saī*;
- și fiind vorba de *hajj qiran* sau *hajj ifrad*, persoana, bărbat, a murit după ce s-a ras pe cap.

560. În cazul în care frunzele de sidr și camforul, sau una din cele două nu este la dispoziție, sau folosirea lor nu este legiuită (de exemplu, dacă au fost obținute ilicit), atunci, pe baza precauției, cadavrului i se va face ghusl cu apă pură, neamestecată, în locul acelei îmbăieri generale care nu este posibilă; de asemenea, mortului i se face și o purificare cu pământ, tayammum.

561. Persoana ce realizează ghusl pentru mort trebuie să fie musulman, de preferință un *shia ithna asheri*, adult, sănătos, și având cunoștință de regulile privitoare la ghusl. În cazul în care un tânăr sau o tânără având putere intelectivă și discernământ, dar care nu este încă *bāligh*, realizează de manieră corectă ghusl, atunci aceasta este suficient. Dacă persoana care a murit aparținea altei secte decât *shia ithna asheri* și dacă i se face ghusl conform regulilor urmate de secta sa, de către o persoană din propria sectă, atunci acel *mumin shia ithna asheri* [care urma să se ocupe de mort] va fi eliberat de responsabilitate, însă exceptând cazul că el este păzitorul persoanei decedate.

562. Cineva care face cadavrului ghusl trebuie să realizeze acțiunea având niyyat de qurbat, adică, [cu intenția de] supunere față de plăcerea lui 'Allāh.

563. Ghusl făcută unui copil musulman decedat, chiar de a fost copil ilegitim, este obligatorie, însă ghusl, kafan, dafn pentru un nemusulman și pentru copiii lui nu este permis. În cazul unui musulman care de mic a crescut bolnav fără să se fi recuperat vreodată este necesar să i se facă ghusl.

564. În cazul unui făt de 4 sau mai multe luni avortat este obligatoriu să i se facă ghusl; chiar dacă nu are împlinite cele 4 luni, însă are formate trăsăturile unui făt uman, ca precauție, trebuie să i se facă ghusl. În situația în care ambele circumstanțe sunt absente, fătul va fi învelit într-o pânză și îngropat fără să i se facă ghusl.

565. Este ilegal pentru un bărbat să facă ghusl cadavrului unei femei cum și pentru o femeie este ilegal să facă ghusl cadavrului unui bărbat. Totuși, soțul și soția pot să-și realizeze reciproc ghusl, cu toate că, în împrejurări normale, este ca precauție recomandată să evite a face astfel.

566. Un bărbat poate realiza ghusl pentru cadavrul unei fetițe și, la fel, o femeie poate realiza ghusl pentru cadavrul unui băiețel.

567. Dacă pentru cadavrul unui bărbat nu există nici un bărbat care să-i realizeze ghusl, atunci rudele de parte femeiască ale mortului, care în viață i-au fost mahram (femei cu care căsătoria este interzisă—mama, sora, mătușa paternă și cea maternă) sau acele femei care i-au devenit mahram fie prin alianță, fie prin supt [la aceeași mamă sau doică] pot să-i facă ghusl. La fel, dacă nu există nici o femeie care să facă ghusl pentru cadavrul unei femei, rudele ei de parte bărbătească, ce i-au fost în viață mahram sau i-au devenit mahram prin căsătorie ori prin supt, pot să realizeze ghusl celei moarte. În oricare din cazuri, cu excepția părților intime, nu este necesar să se acopere cadavrul, fiind totuși de preferat ca să se facă astfel [când i se face ghusl].

568. Dacă un bărbat realizează ghusl cadavrului unui bărbat ori o femeie pentru cadavrul unei femei, este permis să se țină cadavrul dezgolit, cu excepția părților intime. Însă este mai bine ca să se facă ghusl cadavrului acoperit.

569. Este harām să se privească părțile intime ale unui cadavru și dacă o persoană ce-i face cadavrului îmbăierea generală se uită totuși la părțile intime ale cadavrului săvârșește un păcat; cu toate acestea ghusl nu va fi invalidă.

570. Dacă există ayn najasat în oricare parte a cadavrului, este obligatoriu a fi îndepărtată înainte de-a i se face mortului ghusl; și preferabil este ca înainte să i se facă ghusl cadavrului, acesta să fie curățat și eliberat de toate celelalte najasat.

571. Ghusl pentru un cadavru este similar cu ghusl pentru starea janabat. Precauția obligatorie este ca să nu i se realizeze cadavrului ghusl prin metoda irtimasi, adică prin imersia corpului, ci, atât cât este posibil, să i se facă ghusl prin metoda tartibi. Chiar dacă se pune cazul de ghusl prin tartibi, este necesar ca mai întâi să se spele partea dreaptă a cadavrului și apoi, cea stângă. Precauția recomandată este ca, de este posibil, să nu se cufunde în apă nici una din cele 3 părți, în locul acesteia, pentru spălare, trebuind să se toarne apă pe cadavru.

572. Dacă o persoană moare în stare de hayz ori janabat, nu este necesar să i se facă ghusl [pentru aceasta]; ghusl făcut pentru mort este suficient.

573. Ca precauție, este harām să se pretindă vreo taxă pentru facerea de ghusl unui cadavru. În cazul în care cineva face ghusl mortului cu intenția de-a câștiga bani ori fără niyyat de qurbat, atunci acea îmbăiere generală va fi invalidă. Cu toate acestea, nu este nelegiuit să se pretindă taxă pentru acțiunile pregătitoare de dinaintea îmbăierii propriu-zise.

574. Nu există nici o regulă referitoare la pansament (*jabirah*) în cadrul ghusl pentru mayyit, astfel că, atunci când nu este apă la dispoziție ori atunci când există oricare scuză validă în privința abținerii de la utilizarea apei, persoanei moarte trebuie să i se facă o purificare cu pământ, tayammum, în loc de ghusl. Ca precauție recomandată, trebuie să se realizeze 3 tayammum, din care, în timpul unuia, trebuie să existe niyyat pentru „mafizzimmah"; aceasta vrea să însemne că persoana ce realizează cele 3 tayammum face ca în timpul unuia să existe intenția de-a fi absolvită de responsabilitatea ce-o are.

575. O persoană ce face tayammum cadavrului trebuie să-și lovească palmele de pământ și apoi să le treacă peste fața cadavrului și peste dosul mâinilor acestuia. Atunci când e posibil, precauția obligatorie este ca, făcând tayammum mortului, să folosească mâinile acestuia.

Reguli privitoare la kafan

576. Trupului fără viață a unui musulman trebuie să i se dea kafan cu trei bucăți de țesătură: un șorț pentru șale, o cămașă ori o tunică și o pânză de acoperire completă.

577. Ca precauție, șorțul pentru șale-coapse trebuie să fie îndeajuns de lung pentru a acoperi cadavrul de la buric până deasupra genunchilor, fiind și mai bine dacă pânza acoperă trupul de la piept la laba picioarelor. Ca precauție, cămașa trebuie să fie îndeajuns de lungă pentru acoperirea trupului de la umeri la mijlocul gambelor, fiind și mai bine dacă ajunge până la picioare. Ca precauție, pânza de acoperire integrală trebuie să fie îndeajuns de mare astfel încât să ascundă întreg corpul mortului și astfel ca ambele capete să poată fi legate; lățimea acestui cearșaf trebuie să fie suficientă pentru a permite suprapunerea unei părți peste cealaltă.

578. Partea wajib a pânzei pentru șale-coapse este aceea care acoperă corpul mortului de la buric până deasupra genunchilor, iar partea wajib a unei cămăși este aceea care acoperă de la umeri la jumătatea gambelor. Orice a fost menționat ca fiind dincolo de aceste măsuri se constituie ca partea mustahab a kafan.

579. Partea de kafan ce este obligatoriu (wajib) de cumpărat trebuie plătită din averea persoanei decedate, iar partea de kafan ce este recomandată (mustahab) poate fi de asemenea plătită din averea mortului, dacă statutul său cere aceasta. Ca precauție recomandată, părțile mustahab ale kafan nu trebuie cumpărate din contul moștenitorilor minori.

580. În cazul în care o persoană face un testament, precizând cantitatea mustahab pentru kafan (așa cum s-a menționat în anterioarele două reguli) și că aceasta trebuie plătită cu ⅓ din averea sa, ori dacă persoana a făcut un testament în care spune că ⅓ din avere trebuie cheltuită la înmormântarea sa, dar fără să specifice sumele și pe ce anume, ori dacă a specificat doar o parte din cheltuieli, atunci cantitatea mustahab pentru kafan poate fi luată din treimea averii persoanei decedate.

581. În cazul în care persoana decedată nu a făcut un testament în care să precizeze că pentru kafan se poate plăti din treimea averii sale sau dacă persoanele ce îngroapă vor să ia din avere suma necesară, atunci acestea nu trebuie să ia mai mulți bani decât s-a indicat în regula #579. Dacă persoanele ce îngroapă au cumpărat un kafan ce este neobișnuit de scump, atunci plusul de bani cu care s-a plătit acel kafan nu trebuie luată din averea persoanei decedate. Cu toate acestea, dacă moștenitorii bāligh sunt de acord să plătească din părțile lor de moștenire, atunci plusul de sumă poate fi luat în cantitatea acordată.

582. Țesăturile-kafan necesare pentru soție sunt sub responsabilitatea soțului ei, chiar dacă ea posedă propria avere. La fel, dacă unei femei i se acordă un divorț revocabil și ea moare înainte de-a expira al ei iddah, atunci soțul ei trebuie să-i cumpere kafan. În cazul în care soțul nu este adult încă ori este bolnav [mental], păzitorul soțului trebuie să fie acel care să dea banii pentru kafan, din averea sa.

583. Pentru rudele celui decedat nu este obligatoriu să dea bani pentru kafan, chiar dacă au fost întreținute material de către acesta în timpul vieții sale.

584. Ca precauție, cei care îngroapă trebuie să se asigure că pânza celor trei bucăți de kafan nu este într-atât de subțire, încît să se vadă prin ea trupul mortului. Totuși, în cazul în care cadavrul este bine acoperit atunci când cele trei pânze sunt înfășurate, atunci aceasta va fi suficient.

585. Kafan pentru cineva mort nu trebuie să fie furată, adică, obținută ilegitim. Dacă nu există altceva decît kafan nelegiuit, atunci cadavrul va fi îngropat fără kafan. De fapt, kafan obținut ilegal trebuie îndepărtat, chiar dacă mortul a fost deja îngropat, cu excepția unor situații speciale, care nu vor fi discutate aici.

586. Nu este permis să se dea pânze-kafan ce sunt impure, murdare (najis) ori care sunt făcute din mătase naturală, ori care sunt din pânză întreșesută cu aur, cu excepția unei situații unde nu există altă soluție.

587. În circumstanțe normale, nu este permis să se dea veșminte-kafan care sunt făcute din pielea unui animal najis mort. De fapt, chiar dacă este vorba de pielea unui animal pak, sau de kafan făcute din lână ori blana unui animal a cărui carne este harām de mâncat, aceasta nu trebuie utilizată în circumstanțe normale. (Prin termenul „mort" înțelegem un animal care nu a fost sacrificat conform cu *shari'ah*). Dar kafan făcute din lâna, blana sau pielea unui animal halal sacrificat poate fi utilizată pentru acest scop. Este totuși precauția recomandată ca să se evite folosirea acestor materiale.

588. În cazul în care țesăturile-kafan devin najis din cauza propriei lor najasat ori pentru că are alt fel de najasat, și dacă există încă bună parte din înveșmântarea-kafan ce poate fi folosită, atunci partea najis trebuie spălată sau tăiată, chiar dacă faptul trebuie făcut după ce cadavrul a fost plasat în mormânt. Iar dacă nu este posibil să se spele repectivele pânze-kafan, ori să le fie tăiată partea najis, însă este posibil să fie schimbate, atunci trebuie schimbate cu altele.

589. Dacă moare o persoană ce poartă ihram pentru hajj sau umra, atunci trebuie să i se dea kafan ca tuturor celorlalți și nu este nici o problemă în a-i acoperi capul și fața.

590. Este mustahab ca în timpul vieții cineva să păstreze gata pregătite kafan și frunzele de sidr.

Reguli privitoare la hunūt

591. După ce i s-a făcut cadavrului ghusl este obligatoriu (wajib) să i se facă îmbălsămarea (*hunūt*), care înseamnă a-i aplica pe frunte camfor, pe ambele palme, pe ambii genunchi și pe ambele degete mari de la picioare, nefiind necesar să se frece pielea, însă trebuind să fie vizibil în aceste părțile numite. Este de asemenea mustahab să se aplice camfor pe vârful nasului. Camforul trebuie să fie sub formă de pudră și proaspăt, iar dacă este într-atît de trecut încât și-a pierdut mireasma, atunci aceasta nu va fi suficient.

592. Precauția recomandată este ca mai întâi camforul să se aplice pe fruntea mortului, însă în aplicarea pe celelalte părți ale corpului nu este necesar să se urmeze o ordine anume.

593. Este mai bine ca să se facă îmbălsămarea înainte de învelirea în kafan, cu toate că nu este nici o problemă în realizarea îmbălsămării în timp ce se face [operația de înveșmântare cu cele trei pânze], *takfīn*, sau chiar după aceea.

594. Nu este permis să se facă hunūt unei persoane care a murit în stare de ihram pentru umra sau hajj, cu excepția circumstanțelor explicate la regula #559.

595. Cu toate că este haram pentru o femeie să se parfumeze dacă soțul a murit, iar ea se află în iddah, atunci când ea moare în iddah, este obligatoriu să i se facă hunūt.

596. Ca precauție recomandată, parfumuri precum cel de mosc, de ambră și lemn-de-aloe (*'ud*) nu trebuie aplicate pe cadavru, iar aceste parfumuri nu trebuie amestecate cu camforul.

597. Este mustahab să se amestece o cantitate mică de turbat (pământ luat din jurul sanctuarului Imamului Husayn) cu camfor, dar acest amestec nu trebuie să fie aplicat pe acele părți ale corpului persoanei decedate, dacă folosirea în acest fel ar putea arăta lipsă de respect [față de Imam]. Este necesar ca măsura de turbat să nu fie într-atât încît camforul să nu se mai distingă.

598. Dacă nu există camfor la dispoziție ori cantitatea este cât pentru folosirea la ghusl, atunci nu este obligatoriu (wajib) să se aplice hunūt. Camforul, dacă este în exces pentru ghusl, dar nu este suficient pentru îmbălsămarea tuturor părților, atunci, ca precauție recomandată, va fi întâi aplicat pe fruntea cadavrului, iar ceea ce rămâne, dacă rămâne ceva, va fi aplicat pe celelalte părți.

599. Plasarea a două crenguțe verzi, proaspete, în mormânt, lângă mort, este de asemenea mustahab.

Reguli privitoare la namaz-e-mayyit

600. Este obligatoriu să se ofere namaz-e-mayyit oricărui musulman, cum și unui copil musulman, [dacă la moarte] are 6 ani împliniți.

601. Dacă un copil decedat nu are 6 ani împliniți, dar care [în viață fiind] știa ce înseamnă namaz, atunci, drept precauție obligatorie, trebuie să i se ofere namaz-e-mayyit. În cazul în care nu știa de namaz, atunci rugăciunile pot fi oferite cu intenția (niyyat) de Raja. Nu este recomandată namaz-e-mayyit pentru un copil abia născut.

602. Namaz-e-mayyit trebuie oferită după ce cadavrului i s-a făcut ghusl, hunūt și takfīn, iar dacă este oferită înainte sau în timpul efectuării acestor 3 acțiuni, aceasta nu va fi ilicit, chiar dacă faptul este din cauza uitării sau pentru că nu s-a știut regula.

603. Pentru persoana care oferă namaz-e-mayyit nu este necesar să fi făcut înainte wudhu, sau ghusl, sau tayammum, cum nu este necesar ca trupul său și îmbrăcămintea sa să fie pak. Mai precis, nu este nici o problemă, chiar și în cazul în care îmbrăcămintea este obținută ilicit. Totuși, în timp ce se oferă namaz, este mai bine dacă persoana respectivă urmează regulile formale ce sunt în mod normal urmate de către persoanele ce se roagă.

604. Cel care oferă namaz-e-mayyit trebuie să fie orientat pe direcția-qibla; este de asemenea obligatoriu ca, la vremea realizării de namaz-e-mayyit, mortul să se afle culcat în fața celui ce se roagă, cu capul în partea dreaptă a celui ce se roagă și cu picioarele în partea stângă.

605. Ca precauție recomandată, locul unde se află cel care oferă namaz-e-mayyit nu trebuie să fie unul impur, cum nu trebuie să fie mai înalt sau mai jos decât locul unde se află întins cadavrul. Cu toate acestea, dacă locul este puțin mai sus ori mai jos are puțină importanță.

606. Persoana ce oferă namaz-e-mayyit nu trebuie să se afle prea departe de cel mort. Totuși, dacă persoana se roagă într-o adunare, nu este nici o problemă dacă, aflându-se în rînduri ce sunt în legătură unele cu altele, se află ceva mai departe de cadavru.

607. În cadrul oferirii de namaz-e-mayyit, persoana ce oferă rugăciuni trebuie să stea astfel ca mortul să se afle în fața sa, însă exceptând cazul în care rugăciunile se fac în adunare (jama'at) și rândurile formate de ceilalți se extind mult în ambele părți, atunci faptul de-a se ruga fiind la distanță de cel mort nu suferă vreo obiecție.

608. Ca precauție, nu trebuie să existe nici o perdea, nici un zid, sau nici altă obstrucție între decedat și persoana care oferă namaz-e-mayyit. Totuși, nu este nici o problemă dacă mortul se află într-un sicriu sau în altceva asemnător.

609. Atunci când este oferit namaz-e-mayyit, părțile intime ale mortului trebuie să fie acoperite. Iar dacă nu este posibil să i se dea mortului țesăturile-kafan, cel puțin părțile intime trebuie să-i fie acoperită c-o tăbliță de lemn, o țiglă sau ceva asemănător.

610. În timp ce oferă namaz-e-mayyit, persoana care se roagă trebuie să stea în picioare și să ofere rugăciunea cu niyyat de qurbat [cu intenția supunerii față de 'Allāh], specificând faptul că se roagă pentru mortul respectiv. De exemplu, el trebuie să exprime astfel intenția sa: „Ofer acest namaz pentru această persoană moartă în acord cu plăcerea lui 'Allāh."

611. Dacă persoana care se roagă nu este în stare să stea în picioare când oferă namaz-e-mayyit, atunci ea poate s-o facă fiind așezată.

612. Dacă cel decedat a făcut înainte de-a muri un testament unde a precizat că o anume persoană trebuie să conducă rugăciunile, atunci precauția recomandată este ca persoana indicată să capete permisiune de la păzitorul celui decedat.

613. Este makrūh să se repete namaz-e-mayyit de câteva ori; aceasta se aplică atâta vreme cât cel decedat nu a fost un ālim și o persoană religioasă, caz în care repetarea nu este makrūh.

614. Dacă un cadavru este îngropat fără să-i fi făcut namaz-e-mayyit, fie intenționat, fie din uitare, fie în baza unei scuze, sau dacă se constată după înmormântare că rugăciunile oferite sunt invalide, atunci nu va fi permis să se sape din nou mormântul pentru a se face namaz-e-mayyit. Nu este nici o obiecție la faptul de-a se face ruga la mormânt, rugă având niyyat de raja, dacă persoana ce se roagă crede că putrezirea cadavrului nu a început încă.

Metoda de realizare a namaz-e-mayyit

615. Există 5 takbirat, rostiri de allahu akbar, în cadrul namaz-e-mayyit și este suficient dacă o persoană recită aceste takbirat în ordinea următoare:

După ce a exprimat niyyat pentru oferirea rugăciunilor, persoana, pronunțând primul takbir, trebuie apoi să spună:

Ash hadu an la ilaha illal lah wa ashhadu anna Muhammadan Rasulullah. (Port mărturie că nu există alt dumnezeu decât 'Allāh și că Muhammad este Trimisul lui 'Allāh.)

După cel de-al doilea takbir, persoana trebuie să spună:

Alla humma salli 'ala Muhammadin wa 'ali Muhammad.

(O, Stăpâne! Dăruie pace și binecuvântări asupra lui Muhammad și progeniturilor sale!)

După cel de-al treilea takbir, persoana trebuie să spună:

Alla hummaghfir lil mu'minina wal mu'minat.

(O, Stăpâne! Iartă-i pe toți credincioșii, bărbați și femei!)

După al patrulea takbir, persoana trebuie să spună:

Alla hummaghfir li hazal mayyit.

(O, Stăpâne! Iartă acest trup de bărbat mort!) Iar dacă este vorba de cadavrul unei femei, persoana trebuie să spună:

Alla hummaghfir li hazihil mayyit.

(O, Stăpâne! Iartă acest trup de femeie moartă!)

După acestea, persoana trebuie să spună al cincilea takbir.

Oricum, este mai bine dacă persoana face următoarele suplicații după *takbirat*:

După I takbir:

„Ash hadu an la ilaha illallahu wahdahu la sharika lah. Wa Ashhadu anna Muhammadan 'abduhu wa Rasuluh, arsalahu bil haqqi bashiran wa naziran bayna yada yis sa'ah."

(Dau mărturie că nu există alți dumnezei afară de 'Allāh, Unicul fără nimeni asociat Lui, și mărturisesc că Muhammad este Slujitorul și Trimisul Tău, al Celui ce l-a trimis cu Adevărul ca de bună veste dătător și ca prevenitor al Zilei de Apoi.)

După al II-lea takbir:

„Alla humma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad wa barik 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad warham Muhammadan wa Ala Muhammadin ka afzali ma sallayta wa barakta wa tarah hamta 'ala Ibrahima wa Ali Ibrahima innaka Hamidum Majid wa salli 'ala jami'il ambiya'iwal-mursalina wash-shuhada'i was-siddiqina wa jami'i 'ibadilla his-salihin."

(O, Doamne al meu! Binecuvântează-l pe Muhammad și pe descendența lui Muhammad, și ridică-l pe Muhammad și ridică descendența lui Muhammad, și fii preamilos cu Muhammad și cu descendența lui Muhammad cu toate cele mai bune ce-ai binecuvântat, dăruit și preamiluit pe Abraham și pe familia lui Abraham! Că neîndoielnic Tu ești Prealăudatul și Preamăritul! Și binecuvântează Tu pe toți profeții și toți trimișii, pe toți martirii, pe toți cei lipiți adevărului și pe toți robii cei drepți ai lui Dumnezeu.)

După al III-lea takbir:

„Alla hum maghfir lil mu'minina wal mu'minati wal muslimina wal muslimat, al ahya'i minhum wal amwat tabi'baynana wa baynahum bil khayrati innaka mujibud-da'wat innak 'ala kulli shay'in Qadīr."

(O, Doamne! Iartă-i pe dreptcredincioși și pe necredincioși, pe bărbații musulmani și pe femeile musulmane, atât pe cei vii, cât și pe cei morți, și fă-ne pe noi a ne întâlni între noi și cu ei în facerile cele bune! Căci cu adevărat Tu ești Cel-ce-rugăciunilor-răspunde și fără de îndoială Atotputernicul!)

După al IV-lea takbir, [dacă este cadavrul unui bărbat, persoana trebuie să spună]:

„Alla humma inna haza 'abduka wabnu 'abdika wabnu amatika nazala bika wa anta khayru manzulin bihi Alla humma inna la na'lamu minhu illa khayra wa anta a'alamu bihi minna. Alla humma in kana mohsinan fa zid fi ihsanihi wa in kana musi'an fatajawaz anhu waghfir lahu. Alla hummaj'alhu 'indaka fi a'la'illiyyin wakhluf 'ala ahlihi fil ghabirin warhamhu bi-rahmatika ya ar hamar Rahimin."

(O, Doamne al meu! Fără îndoială acest rob al Tău, fiu al slujitorului Tău și al slujitoarei Tale, se îndreptă către Tine, iar Tu ești cel mai bun dintre destine. O, Doamne, noi nu știm despre el decât ceea ce are bun și Tu ești mai bine cunoscător de el decât noi. Dacă a fost dintre cei ce au săvârșit binele, sporește-i lui binele, iar de a fost dintre făcătorii de rău, primește-l și iartă-l. O, Doamne al meu, și primește-l pe el în locul de dinaintea-Ți, în cel mai înalt dintre paradisurile supreme, și alină familia lui ce-l urmează, și fii milos cu el în prea mare mila ta, o, Tu, cel mai milos între cei atoatemilostiv!)

[Tot după al IV-lea takbir], în cazul în care cadavrul este al unei femei, persoana trebuie să spună:

„Alla humma inna hazihi 'amatuka wabnatu 'abdika wabnatu amatika nazalat bika wa anta khayra manzulin bihi Alla humma inna la na'lamu minha illa khayra wa anta a'lamu biha minna. Alla humma in kanat mohsinatan fa zid fi ihsaniha wa in kanat musi'atan fatajawaz 'anha waghfir laha. Alla hummaj'al ha 'indaka fi a'la 'illiyin wakhluf 'ala ahliha fil ghabirin warhamha bi-rahmatika ya ar hamar Rahimin."

(O, Doamne al meu! Fără îndoială această roabă al Tău, fiică a slujitorului Tău și a slujitoarei Tale,...etc.)

După acestea, persoana trebuie să pronunțe al V-lea takbir.

616. O persoană ce oferă rugăciuni pentru cineva mort trebuie să recite takbirat și suplicațiile într-o anumită ordine, astfel ca namaz-e-mayyit să nu-și piardă forma prescrisă.

617. O persoană ce i se alătură unui Imam în recitarea de namaz-e-mayyit trebuie să recite toate takbirat și toate suplicațiile.

Acțiuni mustahab în cadrul namaz-e-mayyit

618. Următoarele acțiuni sunt mustahab în rugăciunile care se fac pentru mort:

- persoană care oferă rugăciuni pentru cineva care a murit trebuie să fi făcut ghusl, wudhu sau tayammum. Precauția este aceea că trebuie să realizeze tayammum numai atunci când nu este posibil să realizeze fie ghusl, fie wudhu, ori dacă se teme că dedicând timpul pentru ghusl ori wudhu nu-i va fi posibil să participe la rugăciunile pentru cine a murit;
- în cazul în care cadavrul este al unui bărbat, Imamul sau cine face singură rugăciunile trebuie să stea plasat lateral, în zona de mijloc a cadavrului, iar în cazul în care cadavrul este al unei femei, atunci trebuie să stea plasat lateral, în dreptul pieptului celei decedate;
- a face rugăciunile fiind în picioarele goale;
- a ridica mâinile la nivelul urechilor atunci când pronunță fiecare takbir;

- distanța dintre persoana care face rugăciunile și cadavru trebuie să fie într-atât de mică, încât, dacă ar sufla vântul, veșmântul celui ce se roagă ar atinge sicriul;
- a se ruga în grup;
- imamul ce are de recitat takbirat și suplicațiile trebuie s-o facă cu voce tare, iar acei care rostesc rugăciunile împreună cu imamul trebuie s-o facă cu voce coborâtă;
- dacă există chiar numai o persoană care ia parte la namaz-e-mayyit ce se oferă în colectiv (*jama'at*), atunci aceasta trebuie să stea în spatele Imamului;
- cineva care realizează rugăciunile pentru mort trebuie să se roage cu sinceritate și cu insistență atât pentru cel sau cea care a murit, precum și pentru toți credincioșii;
- înainte de începerea rugăciunilor colective pentru mort, fiecare trebuie să rostească de 3 ori „as-salat";
- rugăciunile să fie oferite la locul unde se duc de obicei oamenii să realizeze namaz-e-mayyit;
- femeie aflată la menstruație, dacă vrea să participe la rugăciunile colective pentru persoana moartă, trebuie să stea singură, separată de ceilalți, fără a se uni rândurilor formate de ceilalți.

619. Este makrūh să se realizeze rugăciuni pentru morți în masjids, cu excepția [Moscheii Sacre] Masjid ul-Haram.

Reguli despre înmormântarea morților

620. Este obligatoriu să se îngrope mortul în pământ la o astfel de adâncime încât să nu iasă mirosul de putreziciune afară, iar animalele de pradă să nu-l răscolească; însă dacă există pericolul ca animalele de pradă să tragă afară mortul, atunci mormântul trebuie acoperit cu cărămizi, etc.

621. Dacă nu este posibil să se îngroape mortul în pământ, atunci trebuie ținut într-o pivniță sau într-un sicriu.

622. În mormânt, cadavrul trebuie întins culcat pe partea dreaptă și astfel ca fața să fie orientată pe direcția-qibla.

623. În cazul în care cineva moare pe un vas maritim și nu există teama că trupul va putrezi prea repede ori nu există nici o problem în a ține cadavrul pe navă pentru ceva mai mult timp, atunci cadavrul poate fi păstrat și îngropat atunci când se ajunge la țărm. În caz contrar, după ce i se face mortului ghusl, hunūt, kafan și namaz-e-mayyit, cadavrul trebuie lăsat în apa mării, băgat într-un vas de lut sau cu o greutate legată de picioare; pe cât de mult posibil, cadavrul nu trebuie lăsat în apa mării astfel ca să ajungă a fi mâncat imediat de peștii prădători.

624. Dacă există temerea că inamicul ar putea să sape mormântul și să scoată mortul ca să-i amputeze urechile sau nasul, ori alte părți, atunci, dacă este posibil, cadavrul trebuie „îngropat" în mare, așa cum s-a spus în regula anterioară.

625. Cheltuielile legate de coborârea mortului în mare sau pentru facerea unui mormânt la țărm pot fi scăzute din averea celui decedat, dacă este necesar.

626. Dacă moare o femeie nemusulmană, având și în pântec un făt mort, iar tatăl este musulman, atunci femeia trebuie culcată în mormânt pe partea ei stângă, cu spatele pe direcția-qibla, astfel încât fătul va fi cu fața orientată pe direcția-qibla.

627. Nu este permis să se îngroape un musulman în cimitirul nemusulmanilor, cum nu este permis să se îngroape un nemusulman în cimitirul musulmanilor.

628. De asemenea, nu este permis să se îngroape un trupul unui musulman într-un loc ce inspiră lipsa de respect cum, de exemplu, locul unde se-aruncă gunoaiele.

629. Nu este permis să se îngroape morții într-un loc murdar, însă nici într-un loc ce este dedidacat altor scopuri decât înmormântarea, cum ar fi, de exemplu, o moschee.

630. Nu este permis să se sape un mormânt [deja ocupat] cu scopul de-a îngropa un alt mort în acesta, însă aceasta atâta vreme cât persoana care vrea să facă astfel este sigură că mormântul este vechi și că trupul care a fost îngropat acolo s-a descompus cu totul.

631. Orice s-a desprins de cadavru (chiar și firele de păr, unghiile sau dinții) trebuie îngropat odată cu mortul. Dacă oricare parți din corpul decedatului, incluzând părul, unghiile, dinții, sunt găsite după ce cadavrul a fost îngropat, atunci, ca precauție obligatorie, ele trebuie îngropate într-un loc separat. De asemenea, este mustahab să se îngroape unghiile tăiate și dinții scoși în timpul vieții.

632. Dacă o persoană moare în adâncul unei fântâni și nu este posibil ca trupul să-i fie scos afară, atunci fântâna trebuie închisă, pecetluită, și considerată ca un mormânt.

633. Atunci când un copil moare în pântecul mamei și cadavrul său este periculos pentru sănătatea mamei, atunci cadavrul fătului trebuie scos afară la modul cel mai atent posibil. Dacă este inevitabil să se taie în bucăți copilul mort, atunci nu există vreo obiecție la acestea. Cu toate acestea, este mai bine dacă soțul femeii este priceput la chirurgie, atunci cadavrul copilului trebuie scos de către tată, iar dacă nu este posibil, atunci treaba trebuie făcută de către o femeie pricepută. Dacă nici posibilitatea aceasta nu există, atunci operația trebuie făcută de către un chirurg care este mahram pentru femeia aflată în pericol. Iar dacă nu există nici chirurg, atunci cadavrul poate fi scos și de o persoană nepricepută.

634. Dacă o femeie moare și în pântecul ei încă mai este copilul viu, atunci el trebuie scos la modul cel mai sigur pentru el, chiar dacă nici speranța supraviețuirii acestuia nu mai există. Apoi, trupul femei moarte trebuie cusut.

Acțiunile mustahab legate de dafn

635. Este recomandabil (mustahab) ca adâncimea gropii să fie aproximativ egală cu mărimea unei persoane de înălțime medie, în poziție culcată, iar cadavrul să fie îngropat în cel mai apropiat cimitir, cu excepția cazului în care cimitirul care se află mai departe este, datorită unor criterii, mai bun, cum ar fi, de exemplu, că în locul respectiv sunt îngropate persoane de valoare religioasă ori că oamenii merg în număr mare acolo pentru a rosti *al-Fateha*.

Este de asemenea recomandabil ca sicriul să fie plasat la câțiva metri de mormânt astfel ca, ducându-l mai apoi spre mormânt, să se poată face 3 opriri scurte; astfel, [în cele 3 opriri], sicriul va fi lăsat de fiecare dată pe pământ, iar la a patra oprire va fi coborât în groapă. Dacă persoana moartă este un bărbat, la a III-a oprire va fi plasat pe pământ astfel încât capul acestuia să fie orientat către partea mai de jos a mormântului, iar la a IV-a oprire, va fi coborât în mormânt începând din partea unde este capul. Dacă persoana moartă este o femeie, atunci când se face a III-a oprire, cadavrul ei trebuie să fie orientat pe direcția-qibla, iar coborârea în mormânt a cadavrului ei se va face din lateralul gropii, groapă care va avea întinsă peste ea o pânză. Este de asemenea recomandabil ca mortul să fie luat din sicriu și coborât în mormânt cu încetișorul, trebuind să se recite suplicațiile prescrise atât înainte, cât și în timpul înmormântării propriu-zise. După ce cadavrul a fost coborât în nișă, legăturile giulgiului trebuie desfăcute; cadavrul va atinge cu obrazul solul; sub capul mortului se va forma o pernă de pământ, iar în spatele cadavrului vor trebui plasate câteva cărămizi din pământ nears ori câțiva bulgări de lut, astfel ca trupul mortului să nu ajungă a se întoarce pe spate.

Înainte de-a se închide nișa, persoana ce recită *talqin* trebuie să țină mâna dreaptă pe umărul drept al mortului și trebuie să-și plaseze mâna stângă strâns pe umărul stâng al mortului; apoi, apropiindu-și gura de urechea mortului și zgâlțâind umerii mortului, trebuie să spună de 3 ori: *„Isma' ifham ya ..."* (Ascultă și înțelege...!) Aici, trebuie să se invoce numele persoanei moarte și al tatălui acesteia; de exemplu, dacă numele celui mort este Muhammad, iar numele tatălui acestuia a fost 'Alī, atunci se spune întreit: *„Isma 'ifham ya Muhammad bin 'Ali."* (Ascultă și înțelege tu, Muhammad, fiul lui 'Alī!).

Apoi trebuie să spună:

„Hal anta 'alal 'ahdil lazi farqtana 'alayhi min shahadati an la ilaha illal lahu wahdahu la sharika lah wa anna Muhammadan sallal lahu 'alayhi wa Alihi 'abduhu wa Rasuluhu wa sayyidun nabiyyina wa khatamul mursalina wa anna 'Aliyyan Amirul mu'minina wa sayyidul wasiyyina wa imamu nif tarazallahu ta'tahu 'alal 'alamina wa annal Hasana wal Husayna wa 'Aliyyabnal Husayni wa Muhammadabna 'Aliyyin wa Ja'farabna Muhammadin wa Musabna Ja'farin wa 'Aliyyabna Musa wa Muhammadabna'Aliyyin wa 'Aliyyabna Muhammadin wal Hasanabna 'Aliyyin wal Qa'imal hujjatal Mahdi salawatullahi 'alayhim a'i'mmatul mu'minina wa hujajullahi'alal khalqi ajma'ina wa a'immatuka a'immatu hudan abrar ya ..."

(Cunoști înțelegerea în care te-ai separat de noi, mărturisirea că nu există alți dumnezei decât 'Allāh, Unicul fără nimeni asociat Lui, și că Muhammad, 'Allāh să-l binecuvânteze pe el și pe descendența sa, este servitorul Său și Trimis, întâiul dintre profeți și Pecetea trimișilor, și că 'Alī este conducătorul credincioșilor și primul între executori, și un Imam pe care Dumnezeu l-a obligat să asculte în toate lumile. Și tu știi că Al-Hasan, Al-Husain, Alí ibn Al-Husain, Muhammad ibn Alí, Ya'far ibn Muhammad, Musa ibn Ya'far, Alí ibn Musa, Muhammad ibn Alí, Alí ibn Muhammad, Al-Ha san ibn Alí, deîmpreună cu Reînnoitorul, Evidența lui Dumnezeu, Mahdi, fie cu ei binecuvântările lui 'Allāh!, sunt Imamii dreptcredincioșilor și Dovezile lui Dumnezeu pentru toate viețuitoarele, și că Imamii tăi, Imamii Bunei Călăuziri pentru tine sunt drepți, o tu,...) Aici se va spune numele celui mort și al tatălui său, după care trebuie spuse următoarele cuvinte:

„Iza atakal malakanil muqarraabani Rasulayni min 'indillahi tabaraka wa ta'ala wa sa'alaka 'an Rabbika wa 'an Nabiyyika wa 'an dinika wa 'an Kitabika wa 'an Qiblatika wa

'an A'immatika fala takhaf wa la tahzan wa'qul fi jawabi hima, Allahu Rabbi wa Muhammadun sallal lahu 'alayhi wa Alihi nabiyyi wal Islamu dini wal Qor'anu kitabi wal Ka'batu Qiblati wa Amirul mu'minina 'Aliyybnu Abi Talib imami wal Hasanubnu 'Aliyyi nil Mujtaba imami wal Husaynubnu 'Aliyyi nish-shahidu bi-Karbala imami wa 'Aliyyun Zaynul 'Abidina imami wa Muhammadu nil Baqiru imami wa Ja'faru nis Sadiqu imami wa Musal Kazimu imami wa 'Aliyyu-nir Riza imami wa Muhammadu nil Jawadu imami wa 'Aliyyu nil Hadi imami wal Hasanul 'askari imami wal Hujjatul muntazar imami ha ula'i salawatullahi 'alayhim ajma'in A'i'mmati wa sadati wa qadati wa shufa-a'i bihim atawalla wa min a'daihim atabarra'u fid dunya wal akhirati thumma i'lam ya ..."

(Când veni-vor la tine cei doi îngeri, trimiși amândoi de Dumnezeu, binecuvântat și preamărit fie!, și te vor întreba despre Domnul tău, despre Profetul tău, despre credința ta, despre cartea ta, despre direcția ta de adorare și despre Imamii tăi, nu te înfricoșa și nu te întrista, și spune-le ca răspuns: «'Allāh este Domnul meu, Muhammad este Profetul meu, 'Allāh să-l binecuvânteze pe el și pe descendența sa, Islamul este credința mea, Coranul este Cartea mea, Ka ' aba este a mea qibla, și Conducătorul credincioșilor, 'Alī ibn Abi Talib, este Imamul meu, și al-Hasan, fiul lui 'Alī alesul, este Imamul meu, și al-Husain, fiul lui 'Alī, martirul de la Karbala este Imamul meu, și 'Alī, împodobirea slujitorilor lui 'Allāh, este Imamul meu, și Muhammad, cel prea plin de cunoaștere divină, este Imamul meu, și Ja ' far, cel plin de adevăr, este Imamul meu, și Musa cel tăcut este Imamul meu, și 'Alī cel mulțumit este Imamul meu, și Muhammad cel plin de noblețe este Imamul meu, și 'Alī călăuza este Imamul meu, și al-Hasan apărătorul este Imamul meu, și Dovada, Multașteptatul, Mahdi este Imamul meu. Toți aceștia, binecuvântările lui 'Allāh fie asupra lor tuturora!, sunt Imamii mei, domnii mei, conducătorii mei și cei ce vorbi-vor pentru mine înaintea lui 'Allāh; la ei mă întorc și de dușmanii lor mă depărtez în această lume și în cea ce va să vie», știind astfel, o tu,....) Aici trebuie rostit numele persoanei care a murit și al tatălui său, după care trebuie spuse următoarele cuvinte:

„Annal laha tabaraka wa ta'ala ni'mar-Rabb wa anna Muhammadan sallal lahu 'alayhi wa Alihi ni'mar Rasul wa anna 'Aliyyabna Abi Talib wa awladahul ma'suminal A'i'mmatal ithna 'asharah ni'mal A'i'mmah wa anna ma ja'a bihi Muhammadun sallal lahu 'alayhi wa Alihi haqqun wa annal mawta haqqun wa suwala munkarin wa nakirin fil qabri haqqun wal ba'tha haqqun wan nushura haqqun wassirata haqqun wal mizana haqqun wa tatayiral kutubi haqqun wa annal jannata haqqun wan-nara haqqun wa annas sa'ata a'tiyatun la rayba fiha wa annallaha yab'athu man fil qubur. Then the following words should be said: Afahimta ya..."

(Că fără de îndoială, 'Allāh, binecuvântat și preamărit fie!, este cel mai bun dintre Stăpâni, și că Muhammad, 'Allāh să-l binecuvânteze pe el și pe descendența sa!, este cel mai bun dintre Trimiși, și că 'Alī ibn Abi Talib și fii săi, cei 12 Imami fără de păcat, sunt cei mai buni Imami; că tot cuvântul ce l-a adus Muhammad, 'Allāh să-l binecuvânteze pe el și pe descendența sa!, este Adevărul; că moartea este un adevăr și că întrebările puse de îngerii Munkar și Nakir în mormânt este un adevăr, și că ridicarea din morminte este un adevăr, și că reînvierea este un adevăr, și că Drumul sufletelor este un adevăr, și că punerea în balanță este un adevăr, și înfățișarea cărților de fapte este un adevăr, și că Grădina Paradisului este un adevăr, și că Focul Iadului este un adevăr, și că este Ora ce vine despre care nu este îndoială și că Dumnezeu va scula pe cei din morminte. Ai înțeles, o, tu,...). Aici trebuie spus numele persoanei care a murit și al tatălui său, după care trebuie spuse următoarele cuvinte:

„Thabbatakallahu bil qawlith thabit wa hadakallahu ila siratim mustaqim 'arrafallahu baynaka wa bayna awliya'ika fi mustaqarrim min rahmatih."

(Fie ca Domnul să te întărească pentru un răspuns adevărat și să te călăuzească la o cale dreaptă, să te facă să-i recunoști și să fii recunoscut de ai tăi wali, Imamii tăi, într-un sălaș al Preamilostivirii Sale!) În fine, trebuie să fie rostite următoarele cuvinte:

„Alla humma jafil arza 'an jambayhi vas'ad biruhihi ilayka wa laqqihi minka burhana Alla humma 'afwaka 'afwaka."

(O, Doamne al meu! Îndepărtează-i în mormânt pământul din laturile sale, ridică către Tine sufletul său, și dă-i știința de-a vorbi în folosul său! O, Doamne, cerem ție îngăduința Ta, iertarea Ta!)

636. Este recomandabil ca persoana ce coboară cadavrul în mormânt să fie curată, pak, să aibă capul descoperit și să fie desculță, iar la ieșirea din mormânt, s-o facă din partea unde se află picioarele cadavrului. Mai mult, persoanele care asistă la înmormântare, altele decât rudele apropiate ale mortului, trebuie să pună pământul în mormânt cu partea dorsală a palmelor și să recite următoarele: *„Inna lillahi wa innailayhi raji'un."* (Fără îndoială este că aparținem lui 'Allāh și fără îndoială că ne întoarcem la 'Allāh.) Dacă persoana decedată este o femeie, ea trebuie coborâtă în mormânt de către persoane ce i-au fost mahram, iar în absența acestora, de către rudele de parte bărbătească.

637. Este mustahab ca mormântul să aibă formă pătratică sau dreptunghiulară și înălțimea egală cu patru lungimi de deget. Pentru identificarea mortului, se va plasa un semn pe mormânt; se va turna apă peste pământul mormântului, iar apoi, cei prezenți, plasându-și palmele deasupra mormântului cu degetele desfăcute, își vor înfige degetele în pământ, recitând apoi de 7 ori Surah *al-Qadr* și rugându-se pentru iertarea sufletului plecat astfel:

„Alla humma jafil arza 'an jam bayhi wa as'idilayka ruhahu wa laqqihi minka rizwana wa askin qabrahu min rahmatika ma tughneehi bihi 'an rahmati man siwaka."

(O, Doamne al meu! Îndepărtează-i pământul din laturile sale, ridică-i sufletul către Tine, dăruiește-i din partea Ta mulțumirea, întemeiază-i mormântul în Preamilostivirea Ta și nu-l lipsi de mila Ta.)

638. Atunci când persoanele ce au asistat la înmormântare au plecat, este recomandabil ca păzitorul persoanei îngropate ori o persoană căreia păzitorul i-a dat permisiunea să recite suplicațiile prescrise pentru persoana îngropată.

639. După înmormântare, este mustahab să se consoleze familia îndoliată, rostind rugăciuni pentru binele acesteia. Totuși, în cazul în care condoleanțele sunt exprimate la mult timp după înmormântare și nu fac altceva decât să renască amintiri pline de tristețe, atunci trebuie evitată exprimarea lor.

Este mustahab să se trimită timp de 3 zile mâncare membrilor familiei celui sau celei ce a murit; pentru membrii familiei este makruh să ia mâncare cu ei [de la înmormântare] acasă.

640. Este recomandabil de asemenea ca o persoană să cultive un fel de răbdare [cu sine însuși și cu situația] la moartea cuiva apropiat, mai cu seamă la moartea fiului și, ori de câte ori îi vine în minte amintirea sufletului plecat, să spună *„Inna lillahi wa inna ilayhi raji'un"* (Fără îndoială este că aparținem lui 'Allāh și fără îndoială că ne întoarcem

la 'Allāh.) și să recite sfântul Coran în numele celui plecat. Bărbatul trebuie să viziteze mormintele părinților săi și să se roage acolo ca să primească pentru sine binecuvântările lui 'Allāh. Bărbatul trebuie să facă [și să întrețină] mormântul solid, astfel ca să nu poată fi distrus cu ușurință.

641. Ca precauție, o persoană [care asistă la funeralii]trebuie să se abțină de la a-și zgâria fața și trupul, de la a-și smulge părul pentru a-și arăta suferința [pierderii]. Totuși, este permis faptul de a-și pălmui capul.

642. Nu este permis cuiva să-și smulgă hainele la moartea cuiva, dacă mortul nu este propriul tată sau propriul fiu; cu toate acestea, precauția recomandată este ca persoana care bocește să n-o facă nici la moartea acestora.

643. Dacă o soție care-și plânge soțul mort își zgârie fața într-atât încât îi dă sângele ori își smulge părul, atunci [drept compensație], pe baza unei precauții recomandate, ea trebuie să elibereze o sclavă, sau să hrănească 10 săraci, sau să le dea celor zece îmbrăcăminte. Aceeași regulă se aplică atunci când un bărbat își smulge hainele la moartea soției ori a fiului.

644. În timp ce se bocește la moartea oricărei persoane, precauția recomandată este ca vocea să nu fie prea ridicată în tonalitate.

Namaz-e-Wahshat (Rugăciuni ce sunt de oferit sufletului plecat în noaptea înmormântării)

645. În prima noapte de după înmormântare este potrivit să fie oferite două raka'āt de rugăciuni wahshat pentru persoana îngropată. Metoda oferirii acestor rugăciuni este după cum urmează:

În primul raka'ah, după ce s-a recitat Surah *al-Hamd*, trebuie recitat o dată ayat ul-kursi și în cel de-al doilea raka'ah, după Surah al-Hamd trebuie recitată de 10 ori Surah *al-Qadr*; după ce s-a rostit Salam, trebuie recitată următoarea suplicație: *„Alla humma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad wab'ath thawabaha ila qabri ...*" (O, Doamne al meu! Binecuvântează pe Muhammad și pe descendența lui și trimite recompensa la mormântul lui...). Aici trebuie menționate numele persoanei moarte și al tatălui său.

646. Rugăciunile Wahshat, [rugăciuni care îndepărtează spaima mortului în prima sa noapte], se pot oferi în noaptea următoare înmormântării la oricare oră, însă este mai bine dacă se pot face în primele ore ale nopții, după rugăciunile 'Isha.

647. În cazul în care se intenționează transportarea cadavrului în altă localitate sau înmormântarea este amânată din cauza unor anumite motive, atunci rugăciunile-wahshat trebuie amânate până la prima noapte de după înmormântare.

Dezgroparea

648. Este harām să se deschidă mormântul unui musulman, chiar dacă mormântul este al unui copil sau al unei persoane ce-a fost bolnavă [mental]. Totuși, nu există obiecție la aceasta dacă mortul a putrezit și a devenit țărână.

649. Săparea ori distrugerea mormintelor descendenților Imamilor, ale martirilor, ale unor ulamā și ale persoanelor religioase este harām, chiar dacă sunt foarte vechi, deoarece asta înseamnă profanare.

650. Redeschiderea unui mormânt este îngăduită în următoarele cazuri:

- atunci când cadavrul a fost îngropat pe un pământ obținut ilicit și proprietarul pământului nu mai vrea să-l lase acolo;
- atunci când Kafan, pânzele ce învelesc cadavrul, sau când oricare alt lucru îngropat cu mortul a fost obținut ilicit și proprietarul lucrului respectiv nu mai dorește să-l lase în mormânt. La fel, dacă orice aparținând moștenitorilor a fost îngropat odată cu mortul și moștenitorii nu mai vor să lase în mormânt ce le aparține. Totuși, dacă, înainte de a muri, o persoană a făcut un testament precizând că lângă el sau ea să fie îngropat înscrisul unei suplicații, sau sfântul Coran, sau un inel, atunci mormântul nu poate fi redeschis pentru a scoate lucrul respectiv. Există anumite situații în care exhumarea nu este permisă chiar dacă pământul, kafan sau articolele îngropate cu cadavul sunt ghasbi, [luate fără aprobarea posesorului lor]. (Însă, pentru detalii privioare la aceasta nu este locul aici.);
- când deschiderea mormântului nu duce la lipsă de respect pentru persoana îngropată acolo, sau umblă vorba că mortul a fost îngropat fără ghusl sau fără kafan, ori că ghusl a fost invalidă, ori că mortului nu i s-a dat kafan conform regulilor religioase, ori că mortul nu a fost pus în mormânt orientat pe direcția-qibla;
- când este necesar să se cerceteze trupul mortului în problema stabilirii unui drept ce este mai important decât faptul exhumării;
- când cadavrul unui musulman a fost îngropat într-un loc care este împotriva ideii de sfințenie, cum, de exemplu, cimitirul nemusulman ori locul de aruncare al gunoaielor;
- atunci când mormântul este deschis datorită unei probleme legale, ce este mai importantă decât însuși faptul deshumării, cum ar fi, de exemplu, scoaterea unui copil viu din pântecul mamei moarte și îngropate;
- când există temerea că o sălbăticiune poate să scoată cadavrul afară, sau că poate fi cărat de-o inundație, sau că ar putea fi dezgropat de un dușman (de război);
- când, înainte de-a muri, o persoană a exprimat dorința ca trupul său să fie transferat la locuri sfinte, ori dacă a fost îngropat, intenționat sau din uitare, în altă parte; drept aceea, cu condiția ca deshumarea să nu ducă la lipsa de respect către mort, cadavrul poate fi exhumat.

651. În islam câteva îmbăieri generale (ghusl) sunt considerate ca recomandabile (mustahab). Unele dintre ele sunt listate mai jos:

Ghusl-e-jumulah. Timpul prescris pentru realizare este între fajr și apusul soarelui, dar este mai bine să fie realizată aproape de zuhr. În cazul în care, totuși, o persoană nu o realizează până la amiază, atunci o poate realiza până la înserare, fără a fi necesară ca în intenția [de-a fi dorită de 'Allāh] (niyyat) să exprime dacă este făcută la timp, corect, sau cu valoare compensatorie(qadha). Iar dacă o persoană nu-și face îmbăierea generală (ghusl) vinerea, este recomandabil (mustahab) să realizeze [îmbăierea generală compensatorie] qadha de ghusl [în ziua următoare], sâmbătă, la orice oră între zorii și amurgul zilei. În cazul în care o persoană știe că nu va fi posibil pentru ea să

procure apă pentru îmbăierea generală de vineri, atunci poate să-și facă îmbăierea în ziua precedentă, joi, având intenția de raja', adică, a unui act dorit [de către 'Allāh]. De asemenea, atunci când realizează ghusl de vineri, este mustahab pentru cineva ca să recite următoarele suplicații: *„'Ash hadu an la ilaha il lal lahu wahdahu la sharika lah wa ash hadu anna Muhammadan 'abduhu wa Rasuluh. Alla humma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad waj'alni minat tawwabina waj'alni minal mutatahhirin."* (Mărturisesc că nimeni altul nu este de adorat decât numai 'Allāh, Care nu are pe cineva asociat Lui, și că Muhammad este Slujitorul și Trimisul Său. O, 'Allāh, binecuvântează-l pe Muhammad și pe Descendența sa! Și fă-mă pe mine dintre acei care se pocăiesc și sunt preacurați !

- Realizarea de îmbăieri în prima și a XVII-a noapte, cum și în serile a XIX-a, a XXI-a, a XXIII-a și a XXIV-a ce țin de luna Ramadhān;
- Ghusl în ziua Eidul Fitr și în ziua Azha, timpul realizării fiind între Fajr și apusul soarelui. Totuși, este mai bine dacă sunt realizate înainte de rugăciunile-Eid;
- Ghusl în a VIII-a și a IX-a lună ținând de Dhul-Hijj. În privința îmbăierii din a IX-a lună a Dhul-Hijj, este mai bine dacă se realizează la amiază;
- Ghusl realizată de către o persoană care a atins un cadavru după acestuia i s-a făcut îmbăierea generală;
- Ghusl pentru ihram (veșmântul pelerinului);
- Ghusl pentru a intra în zona sfântă a Meccăi;
- Ghusl pentru intrarea la Mecca;
- Ghusl pentru vizitarea pentru vizitarea sfintei Ka'aba;
- Ghusl pentru intrarea în sfânta Ka'aba;
- Ghusl pentru a fi sacrificat un animal și pentru a fi raderea pe cap a unei persoane, în timpul pelerinajului;
- Ghusl pentru intrarea în Medina și sanctuarul de acolo;
- Ghusl pentru intrarea în Moscheea Sfântului Profet;
- Ghusl la vremea zicerii de rămas bun la sfântul sanctuar al sfântului Profet;
- Ghusl pentru a fi rostit Mubahala (imprecații) împotriva dușmanilor;
- Ghusl pentru un nou-născut;
- Ghusl pentru Istakhara;
- Ghusl înainte de-a rosti *Istisqa'*, invocații pentru ploaie.
- 652. *Fuqaha* au menționat mult mai multe îmbăieri generale care sunt recomandabile, din care câteva le menționăm aici:
- Ghusl în nopțile zilelor de dată impară, în ultimile 10 nopți și către sfârșitul nopții a XXIII-a ce țin de luna Ramadhan;
- Ghusl în a XXIV-a zi ținând de Dhull-Hijj;
- Ghusl în ziua de Eid-i-Nawroz, în a XV-a din luna Sha'ban, a IX-a și a XVII-a din luna Rabi ul-Awwal, cum și a XXV-a zi din luna Dhul-Qa'dah;

- Ghusl realizată de o femeie care s-a parfumat pentru alt bărbat decât soțul ei;
- Ghusl realizat de către cineva care a adormit în stare de intoxicare;
- Ghusl realizat de persoana care a fost martoră la spânzurarea cuiva; totuși, în cazul în care a mers pentru a depune mărturie sau în cazul în care a văzut pe cel spânzurat fără să vrea, atunci ghusl nu va fi mustahab pentru persoana respectivă;
- Ghusl când se face ziyarat pentru Masūmin (A.S.), fie din apropiere sau din depărtare. Totuși, ca precauție, aceste îmbăieri generale (aghāl) trebuie făcute cu niyyat de raja, adică având în intenție speranța că poate fi un act dezirabil lui 'Allāh.

653. După ce se va fi făcut una din îmbăierile menționate la regula #651, o persoană poate realiza acțiuni pentru care realizarea de wudhu este necesară, cum e cazul rugăciunilor. Totuși, o îmbăiere generală care a fost realizată doar cu speranța că este un act dezirabil (*raja*) nu este suficientă și spălarea rituală trebuie a fi făcută.

654. Dacă o persoană dorește să realizeze un număr oarecare de îmbăieri complete recomandabile (mustahab aghāl), o singură îmbăiere generală având intenția (niyyat) pentru toate îmbăierile (aghāl) va fi suficientă.

Tayammum

Purificarea cu pământ (*tayammum*) trebuie realizată în loc de spălarea rituală (*wudhu*) sau îmbăierea generală (*ghusl*) în următoarele 7 împrejurări:

Prima. Atunci când nu este posibil să se procure apă suficientă pentru wudhu și ghusl.

655. Dacă se întâmpla ca o persoană să se afle într-o arie geografică foarte populată, până ce își pierde orice speranță că va găsi, trebuie să depună cele mai mari eforturi în procurarea apei pentru wudhu sau ghusl. Dacă se întâmplă să se afle în deșert, trebuie să caute apă în calea sa ori în locurile apropiate rutei. Iar în cazul în care terenul este foarte accidentat sau cu pădure deasă și este dificil de umblat, atunci trebuie să caute apă în cele patru puncte cardinale, pe o distanță pe care ar acoperi-o una sau două aruncături de săgeată. (O distanță de săgeată înseamnă aproape 200 de pași)[7].

656. Dacă din cele patru direcții, unele sunt cu teren accidentat [cu obstacole naturale] și altele sunt cu teren plan, liber, atunci persoana în cauză trebuie să caute la până la o distanță de două aruncări de săgeată pe terenul plan și până la o distanță de o aruncătură de săgeată pe terenul accidentat.

657. Nu este obligatoriu pentru o persoană să caute apă în direcția unde este sigură că nu va găsi.

658. În cazul în care timpul rămas pentru realizarea de namaz nu este scurt și este sigură sau simte că apa se găsește la o distanță mare, persoana trebuie atunci să plece în procurarea apei, cu condiția ca mergerea într-acolo să nu fie extrem de dificilă și distanța să nu fie neașteptat de lungă. Iar dacă doar bănuie că ar putea fi apă, atunci nu

[7] În comentariul său făcut la cartea intitulată *Man la Yahzuruhul Faqih*, ultimul Allama Majlisi a definit distanța acoperită de o săgeată trasă ca fiind de 200 de pași.

este necesar pentru persoană să meargă într-acolo.

659. Nu este necesar ca persoana interesată în obținerea apei să meargă ea însăși în căutare;în acest scop, poate trimite pe cineva de încredere. În plus, este suficient dacă merge cineva pentru toți oamenii prezenți.

660. Dacă o persoană simte cum că ar putea fi ceva apă în proviziile care sunt transportate, ori la oamenii din convoi, ori la locul de tabără, atunci trebuie să caute peste tot până ce se convinge că nu există apă deloc ori până ce nu mai are nădejdea să găsească.

661. Dacă o persoană a căutat apă fără să găsească până chiar înainte de timpul destinat pentru namaz și încă se mai găsește la locul unde caută atunci când rugăciunile au început deja, atunci, ca precauție recomandată și în cazul în care simte că ar putea găsi totuși apă, trebuie să continue să caute.

662. Dacă o persoană a căutat apă până după începerea rugăciunilor, negăsind nimic, și a rămas prin locul căutării până la timpul următoarelor rugăciuni, simțind că ar putea găsi apa căutată, atunci, ca precauție recomandată, ea trebuie să continue căutarea.

663. În cazul în care timpul până la rugăciuni este scurt, ori există teama de hoți sau animale sălbatice, ori când căutarea apei este foarte dificilă, atunci nu este obligatoriu pentru o persoană să plece în căutarea apei.

664. Dacă o persoană nu a căutat apă până la timpul când rugăciunile [din orarul prescris] ar cere să se facă rugăciuni compensatorii (qadha), în ciuda faptului că ar fi găsit apa de ar fi încercat, atunci persoana respectivă a comis un păcat, însă rugăciunile sale precedate doar de tayammum vor fi valide.

665. În cazul în care o persoană este sigură că nu poate avea apă și, prin urmare, nu pleacă să caute și își face rugăciunile precedate doar de tayammum, însă după rugăciuni își dă seama că, de ar fi făcut un efort, ar fi adus în cele din urmă apă, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să realizeze wudhu și să repete rugăciunile.

666. În cazul în care o persoană nu dă de apă după căutarea sa și, după ce va fi făcut rugăciunile cu tayammum, află că exista totuși apă în locul în care a căutat, atunci, totuși, rugăciunile sale sunt valide.

667. Dacă o persoană a crezut că timpul pentru rugăciuni era scurt și din cauza aceasta, fără să mai fi plecat în căutarea apei, s-a rugat făcând doar tayammum, iar mai apoi, după rugăciuni, însă înainte de terminarea timpului prescris de rugăciuni, a aflat că mai era timp pentru a căuta apă, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să repete rugăciunile.

668. În cazul în care timpul pentru namaz a început și persoana a terminat deja wudhu, atunci nu trebuie să permită ca wudhu să devină invalid, dacă știe că nu va fi în stare să găsească apă ori să realizeze iarăși wudhu. Ca precauție obligatorie, cel în cauză nu trebuie să-și invalideze în mod intenționat spălarea rituală (wudhu). Totuși, un bărbat poate întreține relații sexuale cu soția sa, chiar dacă știe că nu va ajunge să realizeze ghusl.

669. La fel, dacă o persoană este cu wudhu realizată înainte ca timpul de rugăciuni să înceapă și a știut că, în cazul în care ar fi făcut wudhu invalidă, nu ar fi fost posibil pentru ea să obțină apă, atunci, precauția recomandată este ca să-și mențină validă

wudhu realizată. Ca precauție obligatorie, persoana nu trebuie să-și invalideze wudhu într-un mod deliberat.

670. Dacă o persoană are exact cantitatea de apă suficientă pentru wudhu sau ghusl și știe că, aruncând-o, nu va mai avea ocazia să obțină alta, atunci este haram s-o arunce dacă timpul de rugăciuni a început deja; ca precauție obligatorie, persoana nu trebuie să arunce apa, nici măcar atunci când timpul de rugăciuni a început.

671. Dacă o persoană știa că nu va avea apă și cu toate acestea și-a invalidat spălarea rituală (wudhu) sau a aruncat apa după ce timpul de rugăciuni a început, atunci ea a comis un păcat, însă rugăciunile pe care le-a făcut precedate de tayammum sunt adecvate (hasan). Totuși, precauția recomandată este ca să ofere compensație (qadha) relativă la rugăciuni.

A doua.

672. În cazul în care o persoană nu poate să procure apă din cauza fie a slăbiciunii, fie a vârstei inaintate, fie că se teme de hoți și de animale sălbatice, fie că nu are mijloce dea aduce apa de la sursă, atunci ea trebuie să realizeze tayammum. Aceeași regulă se aplică dacă procurarea apei este extrem de dificilă; în această ultimă situație, dacă în ciuda dificultății, persoana nu face tayammum, însă face wudhu, atunci wudhu ce-a realizat-o este validă.

673. Dacă pentru scoaterea apei dintr-o fântână sunt necesare o găleată, o sfoară și alte mijloace asemănătoare, iar persoana ce se ocupă cu aceasta este obligată să le obțină sau să le împrumute de la cineva, atunci persoana trebuie să le obțină chiar dacă are de plătit mult mai mult decât se face în mod obișnuit. La fel, ea trebuie să cumpere apa, chiar dacă este vândută la un preț mai mare; dacă totuși, procedând astfel, condiția sa economică este foarte afectată, nu este obligatoriu pentru persoana respectivă să facă rost de mijloace ori de apă.

674. Dacă o persoană, pentru procurarea apei trebuie să se împrumute cu bani, atunci trebuie să ia împrumutul. Cu toate acestea, dacă știe sau simte că nu va fi în stare să întoarcă banii împrumutați, atunci nu este obligatoriu pentru ea să se împrumute.

675. Dacă săparea unei fântâni nu implică prea multe greutăți, atunci persoana interesată trebuie să sape o fântână pentru a obține apa necesară.

676. Dacă i se dă de către altă persoană apa necesară, fără vreo obligație [din partea celui ce îi dă], atunci trebuie să accepte apa dată.

A treia.

677. În cazul în care cineva se teme că folosind apa își pune viața în pericol sau că poate suferi vreo boală, vreo afecțiune fizică, sau că boala de care deja suferă se poate prelungi ori acutiza, sau că în tratamentul ei pot apărea complicații, atunci persoana respectivă poate să realizeze doar tayammum. Totuși, dacă persoana poate evita neajunsul prin folosirea de apă călduță, atunci ea poate să pregătească apă caldă și să facă wudhu ori ghusl când este necesar.

678. Pentru persoana respectivă nu este necesar să fie sigură că apa i-ar dăuna. Astfel, dacă simte că există probabilitatea vreunui neajuns, iar această probabilitate este sprijinită de opinia publică, dând curs unor temeri, atunci poate face doar tayammum.

679. Dacă o persoană are o boală de ochi și apa i-ar face rău, atunci poate să facă doar tayammum.

680. Dacă în baza credinței sau fricii că apa i-ar face rău o persoană face tayammum, însă descoperă înainte namaz că nu s-a întâmplat așa, atunci purificarea cu pământ este invalidă. Iar dacă își dă seama de aceasta după ce va fi făcut rugăciunile, atunci ea trebuie să ofere din nou rugăciuni, însă precedate de wudhu sau ghusl.

681. Dacă o persoană a fost sigură că apa nu o să-i facă rău și a realizat wudhu sau ghusl, însă mai târziu și-a dat seama că apa i-a dăunat, atunci wudhu sau ghusl vor fi invalide.

A patra.

682. Dacă o persoană se teme că, după ce va fi folosit apa la îmbăierea generală sau la spălarea rituală, va suferi rău de sete, atunci poate să realizeze doar tayammum. Tayammum, purificarea cu pământ, este permisibilă în următoarele 3 cazuri:

- dacă o persoană se teme că prin folosirea apei la ghusl ori wudhu va suferi de-o sete acută, având drept consecință boala sau moartea, ori că va suferi dificultăți fizice intolerabile;
- dacă o persoană se teme că slujitorii săi, a căror protecție este responsabilitatea sa, s-ar putea îmbolnăvi ori ar putea să moară din cauza setei;
- dacă o persoană se teme că, din lipsă de apă, ceilalți oameni sau animalele din grijă ar putea să sufere vreo îmbolnăvire sau ar putea să devină neliniștite.

În afară de aceste 3 condiții menționate, nu este permisibil să se realizeze tayammum atâta vreme cât există apă suficientă la dispoziție.

683. Dacă o persoană are pentru wudhu sau ghusl pe lângă apa curată, pak, și apă murară, najis, destulă pentru băut, atunci trebuie să păstreze apa pak pentru băut și să facă pentru rugăciuni tayammum. Atunci cînd apa este necesară doar pentru setea celor depinzând de ea, persoana respectivă poate păstra apa curată pentru wudhu și ghusl, lăsîndu-i pe aceia să-și potolească setea cu apa najis, indiferent dacă respectivii știu sau nu despre impuritate, indiferent dcă le pasă de asta sau nu. În cazul în care apa este necesară pentru un animal sau pentru un minor, atunci acestora li se va da ca să bea apă najis, iar apa pak va fi folosită pentru wudhu sau ghusl.

A cincea.

684. În cazul în care corpul sau veșmântul unei persoane este najis și ea nu are decât atâta apă cât s-ar consuma dacă ar face wudhu sau ghusl, ori dacă n-ar mai fi apă deloc după spălarea corpului sau veșmântului, atunci persoana respectivă trebuie să-și curețe corpul sau veșmântul și să facă namaz precedat de tayammum. Dar dacă nu are nimic cu care să realizeze tayammum, atunci trebuie să utilizeze apa pentru ghusl sau wudhu și să se roage având corpul sau îmbrăcămintea najis.

A șasea.

685. Dacă o persoană are doar apă sau un recipient pe care nu are permisiunea să le utilizeze, cum în cazul în care sunt obținute ilicit, atunci, în loc de ghusl și wudhu, ea trebuie să facă tayammum.

A șaptea.

686. În cazul în care timpul rămas pentru namaz este atât de scurt încât o persoană ce face ghusl sau wudhu ar fi obligată să ofere toate rugăciunile ori o parte din ele după timpul prescris, atunci ea trebuie să facă tayammum.

687. Dacă o persoană amână intenționat rostirea rugăciunilor până ce nu mai rămâne deloc timp pentru ghusl sau wudhu, atunci ea comite un păcat, însă rugăciunile precedate de tayammum vor fi valide; cu toate acestea, precauția recomandată este ca trebuie să realizeze qaha pentru rugăciuni.

688. Dacă o pesoană nu este sigură în privința timpului rămas pentru rugăciuni în cazul în care ar face ghusl sau wudhu, atunci ea trebuie să realizeze tayammum.

689. În cazul în care o persoană realizează tayammum din cauza lipsei de timp, iar după namaz, având ocazia de-a face wudhu, nu face această purificare până ce rămâne fără apa avută, atunci va avea de realizat iarăși tayammum pentru rugăciunile următoare; acest fapt e valabil chiar și dacă prima tayammum nu a devenit invalidă, însă, desigur, cu condiția ca tayammum să continue a fi obligația sa religioasă.

690. În cazul în care o persoană are apa necesară, însă din cauza timpului scurt face rugăciunile precedate de tayammum, o consecință fiind și aceea că nu mai are în posesia sa apa respectivă, atunci, ca precauție recomandată, persoana trebuie să facă tayammum iarăși pentru rugăciunile următoare, cu condiția ca tayammum să continue a fi obligația sa religioasă.

Materii îngăduite pentru tayammum

692. Tayammum poate fi realizată fie cu pământ, fie cu nisip, fie cu un bulgăre de lut sau cu o piatră, însă precauția recomandată este că atunci când se are la îndemână pământ, tayammum nu trebuie realizată cu altceva. Dacă nu există pământ, atunci curățirea se poate realiza cu nisip sau cu un bulgăre de argilă, iar în absența acestora, cu o piatră.

693. Tayammum mai poate fi realizată cu ghips sau cu o piatră de calcar. La fel, este îngăduit a se face tayammum cu praful adunat pe haine sau pe covoare etc., cu condiția ca să fie într-o cantitate ce ar putea fi numită pământ fin. Totuși, ca precauție recomandată, este bine să se evite folosirea prafului dacă există alternativă cum, de asemenea, precauția recomandată este să se evite ghipsul copt, calcarul, pietrele.

694. Dacă o persoană nu poate găsi pământ, nisip, bulgăre de lut sau piatră, atunci trebuie să realizeze tayammum cu noroi; însă dacă nici asta nu se are la dispoziție, atunci cu praful ce se găsește pe haine sau pe covoare, chiar dacă nu se găsește în cantitatea care ar putea fi numită pământ fin. Iar în extrem, dacă nici una din aceste substanțe nu este la îndemână, atunci, pe baza unei precauții recomandate, persoana poate să se roage fără să facă tayammum, rămânând obligatoriu pentru ea să repete mai târziu rugăciunile în forma qadha.

695. Dacă o persoană poate obține pământ prin scuturarea unui covoraș etc., atunci realizarea de tayammum cu praf [luat din altă parte] nu va fi corectă. Similar, dacă poate usca noroiul și obține pământ din acesta, atunci tayammum doar cu noroi umed va fi incorectă și invalidă.

696. În cazul în care o persoană nu are apă, însă are zăpadă sau gheață, atunci, dacă

e posibil, poate s-o amestece cu apă și să realizeze wudhu și ghusl. Dacă nici așa nu este posibil să facă și, de asemenea, nu are nici o materie permisă cu care să realizeze tayammum, atunci este necesar să dea qadha după timpul de namaz. Cu toate acestea este mai bine dacă face părțile de wudhu sau ghusl umede, folosind zăpada sau gheața; când nici chiar aceasta nu este posibil, atunci poate realiza tayammum cu zăpadă sau gheață și să ofere rugăciunile la timpul prescris.

697. Dacă o materie precum paiele, datorită căreia tayammum ar fi invalidă, este amestecată cu lutul sau nisipul, atunci nu se poate realiza tayammum cu aceasta. Totuși, dacă paiele sunt atât de puține încât nu se disting în lutul ori în nisipul folosit, atunci tayammum este validă.

698. În cazul în care o persoană nu posedă nici una din materiile permise cu care să realizeze tayammum, atunci ea trebuie s-o obțină cumpărând-o sau prin modalități asemănătoare.

699. Realizarea de tayammum cu noroi adunat de pe un perete este validă, însă precauția recomandată este ca, în cazul în care are la dispoziție pământ sau lut, să nu facă tayammum cu pământ umed sau noroi.

700. Materia cu care o persoană realizează tayammum trebuie să fie pură, pak, iar dacă nu are nici o altă materie care, folosind-o, ar face tayammum să fie corectă, atunci nu este obligatoriu pentru persoana respectivă să ofere rugăciunile. Cu toate acestea, persoana trebuie să dea qadha șiș la fel, este mai bine dacă se roagă la timpul prescris.

701. Dacă o persoană este sigură că tayammum realizată cu o materie anume a fost validă și că a făcut-o conform prescripțiilor, însă ajunge mai apoi să știe că tayammum realizată este invalidă, atunci va repeta rugăciunile precedate de acea tyammum.

702. Materia utilizată pentru tayammum nu trebuie să fi fost obținută ilicit ori fără permisiunea posesorului de drept. Tayammum cu materii însușite ilicit (pământ, etc.) va fi considerată ca invalidă.

703. Tayammum care se realizează într-un spațiu, într-un loc luat în posesie ilicit nu este invalidă. De aici se înțelege că în cazul în care, pentru tayammum, o persoană își lovește mâinile pe pământul propriu, însă apoi intră pe pământul ce-i în proprietatea altei persoane fără a obține permisiunea de a-și curăța mâinile pe frunte, atunci, cu toate că a comis păcatul de-a fi trecut pe proprietatea altcuiva, tayammum ce realizează este corectă și validă.

704. În cazul în care cineva realizează tayammum cu materii obținute ilicit, fie din uitatare, fie din neglijență, atunci, cu toate acestea, tayammum va fi validă. În cazul în care chiar persoana în cauză a obținut ilicit materia necesară, însă mai apoi a uitat cum a obținut-o, atunci tayammum realizată cu aemenea materie nu poate fi considerată ca fiind validă.

705. Dacă o persoană se află încarcerată într-un loc ilicit și atât apa, cât și pământul din acel loc sunt ilicite, atunci ea poate totuși realiza tayammum.

706. Pe baza unei precauții obligatorii, dacă este posibil, materia pe care o persoană o folosește la tayammum trebuie să se prindă de mână, iar după curățarea cu ea, să mai rămână încă pe mâini urme ale acesteia.

707. A realiza tayammum cu pământul luat dintr-un puț, cu praful din stradă, cu pământ salin pe care nu există încă un strat de sare, este makruh; oricum, dacă

pământul salin are și un strat de sare, atunci tayammum va fi considerată ca invalidă.

Metoda de a realiza tayammum în loc de ghusl ori wudhu

708. Atunci când se realizează tayammum în loc de ghusl sau wudhu sunt obligatorii următoarele operații:

- [formularea] intenției (*niyyat*);
- lovirea sau ținerea cu ambele palme a materiei cu care se realizează tayammum validă; precauția obligatorie este folosirea ambelor palme, unite;
- curățirea ori netezirea întregii frunți cu palmele ambelor mâini și, ca o precauție obligatorie, mișcarea trebuie să se facă începând de la linia dintre păr și piele, podul palmelor coborând peste ambele sprâncene și pe lateralele nasului;
- trecerea palmei stângi pe întreaga față dorsală a mâinii drepte și apoi trecerea palmei drepte pe întreaga față dorsală a mâinii stângi.

709. Fie că este în loc de ghusl, fie de wudhu, precauția recomandată este ca tayammum să fie realizată în următoarea ordine: mai întâi, persoana trebuie să lovească palmele de pământ pentru a curăța fruntea și dosul mâinilor, iar mai apoi, să lovească palmele de pământ încă o dată ca să curețe dosul mâinilor.

Ordinea operațiilor în tayammum

710. Dacă din uitare sau intenționat, ori chiar din neștiință, o persoană lasă necurățată chiar și cea mai mică parte a frunții ori a dosului mâinilor, atunci tayammum realizată este invalidă. Cu toate acestea, nu este necesar ca persoana să fie obsedată de detalii, deoarece, dacă se poate admite la modul obișnuit că fruntea și partea dorsală a mâinilor au fost curățate, atunci aceasta este de ajuns.

711. Pentru ca o persoană să fie sigură că partea dorsală a mâinilor a fost curățată, curățirea trebuie să se facă începând din zona de deasupra pieptului, însă curățirea între degete nefiind necesară.

712. Ca precauție, fruntea și dosul mâinilor trebuie curățate de sus în jos, operațiile acestea făcându-se succesiv, fără întrerupere. Dacă o persoană întrerupe succesiunea curățării într-atât de mult timp, că nu se mai poate spune că face tayammum, atunci curățirea sa va fi considerată ca invalidă.

713. În timp ce se se exprimă intenția (niyyat), nu este necesar să se determine că o tayammum particulară este substitut pentru wudhu sau pentru ghusl. Totuși, dacă o persoană are de făcut de două ori tayammum, atunci trebuie să-și specifice în mod clar care din ele este în loc de wudhu și care, în loc de ghusl. Dacă din cauza vreunei greșeli, persoana ajunge chiar să nu determine corect scopul unei tayammum, ce îi revine ca obligație, atunci, totuși, curățirea va fi considerată ca fiind corectă atâta vreme cât persoana este conștientă că-și face datoria religioasă.

714. Ca precauție recomandată, fruntea, palmele și dosul mâinilor unei persoane ce dorește să facă tayammum trebuie să fie pak.

715. În vederea realizării de tayammum, persoana respectivă trebuie să-și scoată

inelul ce-l poartă și să îndepărteze de pe frunte, de pe palme sau de pe partea dorsală a mâinilor, orice ar împiedica curățirea, cum ar fi orice este lipit de acestea.

716. În cazul în care o persoană are o rană pe frunte sau pe partea dorsală a mâinilor și dacă este legată cu un bandaj sau pansament ce nu poate fi îndepărtat, atunci trebuie să-și treacă palmele peste el. Iar dacă și palma este rănită și bandajată astfel că pansamentul nu poate fi îndepărtat, atunci trebuie să treacă palma peste materia care este folosită în tayammum și apoi să-și curețe fruntea și partea dorsală a mâinilor.

717. Nu este nici o problemă dacă există păr pe față sau pe partea dorsală a mâinilor. În cazul în care cumva părul cade pe frunte, trebuie împins către spate.

718. Dacă o persoană simte că există ceva care, aflat pe față sau pe partea dorsală a mâinilor, ar împiedica realizarea de tayammum, ceva care în mod obișnuit este cunoscut că împiedică curățirea, atunci persoana trebuie să verifice și să se asigure că piedica respectivă este îndepărtată.

719. Dacă obligația religioasă a unei persoane este de-a realiza tayammum și nu o poate realiza ea însăși, atunci ea trebuie să solicite ajutorul altcuiva. Acel care ajută trebuie să o facă pe persoana interesată să realizeze tayammum cu propriile mâini. Totuși, dacă faptul acesta nu este posibil, atunci cel care asistă trebuie să ia el însuși materia care este permisă în tayammum și apoi să curețe fața și mâinile persoanei ce trebuie să facă tayammum. Într-un prim caz, niyyat pentru tayammum a persoanei interesate este de ajuns, însă, ca precauție obligatorie, atât cel interesat, cât și cel care îl asistă, trebuie să exprime niyyat în ambele cazuri.

720. Dacă în timp ce realizează tayammum o persoană nu este sigură de a uitat sau nu să facă o anumită operațiune, atunci trebuie s-o ignore, în cazul în care a trecut de acea parte, iar dacă nu a ajuns încă s-o facă, atunci trebuie s-o facă.

721. Dacă după ce și-a curățat mâna stângă o persoană nu este sigură de-a realizat sau nu corect tayammum, atunci, totuși, tayammum este validă. Dar dacă dubiul său despre curățarea mâinii stângi apare înainte de-a se putea spune că a trecut de etapa respectivă, atunci trebuie să-și curețe mâna stângă.

722. În cazul unei persoane a cărei obligație este tayammum [ca substitut pentru wudhu ori ghusl], dacă nu speră să înceteze motivul [legal, în virtutea căreia face tayammum în loc de wudhu sau ghusl][8] de-a lungul timpului de namaz, atunci ea poate să facă tayammum. Totuși, în cazul în care realizează tayammum pentru unele acte obligatorii sau recomandate și scuza sa (în baza căreia tayammum îi revine ca obligație religioasă) continuă până ce timpul de rugăciuni a început, persoana își poate oferi rugăciunile cu acea tayammum.

723. Dacă o persoană a cărei obligație este tayammum știe că motivul său va continua până la sfârșitul timpului pentru namaz, și nu există speranța că va înceta, atunci ea poate oferi rugăciuni precedate de tayammum chiar în prima parte a

[8] [Nota traducătorului. Absența sau puținătatea apei este motiv pentru efectuarea purificării cu pământ, însă pe lângă acesta poate exista și alt motiv cum ar fi, de exemplu, bănuiala că omul trimis după apă nu va găsi apă deloc. Pentru persoana interesată în purificare motivul este obiectiv, iar scuza sa are acoperire legală. Regulile #722-725 și #727 se referă la continuarea sau încetarea motivului obiectiv; de exemplu, dacă omul aduce apă suficientă pentru wudhu sau ghusl, atunci motivul pentru care nu puteau fi realizate acestea încetează și devine obligatoriu să se facă wudhu sau ghusl.]

timpului. Însă dacă știe că motivul său va înceta să existe la terminarea timpului, atunci trebuie să aștepte și să ofere rugăciuni cu wudhu sau ghusl conform situației. De fapt, dacă speră cât de puțin că motivul său ar putea să înceteze către sfârșitul timpului de namaz, nu-i va fi permis să realizeze tayammum și să se roage până ce nu-i va fi devenit clar că altfel nu se poate.

724. Dacă o persoană. ce nu poate realiza wudhu sau ghusl, este sigură sau consideră probabil că motivul său nu va înceta, atunci poate oferi qadha cu tayammum pentru rugăciunile trecute. Totuși, dacă motivul său încetează după toate acestea, atunci, ca precauție recomandată, persoana trebuie să ofere din nou acele rugăciuni precedate de wudhu sau ghusl. În cazul în care nu-și pierde cu totul speranța că motivul său va înceta, atunci persoana nu poate face tayammum pentru rugăciunile qadha.

725. Pentru o persoană care nu poate face ghusl sau wudhu este permis să ofere, însoțite de tayammum, rugăciunile recomandabile (mustahab) zilnice al căror orar este stabilit. Totuși, dacă persoana are speranța că motivul său ar putea să înceteze a exista înainte ca timpul de rugăciuni să se termine, atunci, ca precauție obligatorie, ea nu trebuie să ofere rugăciunile recomandate în timpul primei părți al timpului alocat lor.

726. Dacă o pesoană face ghusl în starea de jabira și realizează ca măsură de precauție tayammum, iar după ce se va fi rugat experimentează un hadath minor (o acțiune ce întrerupe wudhu, cum ar fi eliminarea de vânturi sau urinarea), atunci ea trebuie să facă wudhu pentru rugăciunile următoare. În cazul în care acțiunea hadath s-a petrecut înainte de a se fi rugat, atunci, de asemenea, trebuie să facă wudhu.

727. Dacă o persoană realizează tayammum în baza faptului că nu există apă la dispoziție ori pentru oricare alt motiv, tayammum realizată devine invalida de îndată ce motivul său încetează să existe.

728. Ceea ce invalidează wudhu invalidează de asemenea și tayammum care substituia acea wudhu. La fel, ceea ce invalidează ghusl invalidează de asemenea și acea tayammum care substituie respectiva ghusl.

729. Dacă o persoană are ca obligație realizarea câtorva îmbăieri generale obligatorii (wajib aghāl), însă nu le poate face, îi este permis să realizeze doar o tayammum în locul tuturor acelor aghal, însă precauția recomandată este ca pentru fiecare ghusl să realizeze o tayammum separată.

730. Dacă o persoană care nu poate realiza ghusl dorește să facă o acțiune pentru care ghusl este obligatorie, atunci ea trebuie să relizeze tayammum pentru ghusl. Iar o persoană care nu poate realiza wudhu, dacă dorește să realizeze o acțiune pentru care wudhu este obligatorie, atunci ea trebuie să realizeze tayammum în loc de wudhu.

731. Dacă o persoană realizează tayammum în loc de ghusl ce s-ar face pentru janabat, atunci nu este necesar să realizeze wudhu pentru oferirea rugăciunilor. Totuși, dacă realizează tayammum în loc de alte îmbăieri generale (aghāl), atunci, ca precauție recomandată, ea trebuie de asemenea să realizeze wudhu. Iar atunci când nici wudhu nu poate face, persoana trebuie să facă altă tayammum în loc de wudhu.

732. Dacă o persoană realizează tayammum în loc de ghusl ce s-ar face pentru janabat și mai apoi comite acte ce invalidează wudhu, cum și dacă nu poate face ghusl pentru rugăciunile următoare, atunci trebuie să facă wudhu și, ca precauție recomandată, trebuie de asemenea să facă tayammum. Iar dacă nu poate face wudhu, atunci, ca precauție recomandată, persoana trebuie să realizeze tayammum cu

speranța că este absolvit de responsabilitate.

733. Dacă o persoană a cărei obligație este să realizeze tayammum în loc de wudhu sau ghusl astfel ca să ducă la capăt, de exemplu, o acțiune cum aceea de-a oferi rugăciuni, și dacă în prima tayammum persoana are niyyat să facă respectiva tayammum în loc de wudhu, sau în loc de ghusl, și dacă realizează a doua tayammum cu niyyat de a-și îndeplini datoria religioasă, atunci acestea sunt suficiente.

734. Dacă o persoană a cărei obligație religioasă este tayammum realizează tayammum pentru o acțiune, atunci ea poate realiza toate acele acțiuni care trebuie însoțite de wudhu sau ghusl, dar atâta vreme cât tayammum pe care-o realizează și scuza sa sunt justificate. Totuși, dacă scuza sa a fost aceea de-a scurta timpul pentru namaz, sau dacă a realizat tayammum pentru namaz-e-mayyit, sau ca să meargă la culcare în pofida faptului că avea apă la dispoziție, atunci tayammum ce-a realizat-o este validă doar în privința intenției și a scopului.

735. În unele cazuri este mai bine dacă o persoană face qadha pentru rugăciunile ce le-a oferit cu tayammum:

- atunci când persoana s-a temut de neajunsul provocat de folosirea apei, ba încă a intrat intenționat în starea de janabat și a oferit rugăciuni cu tayammum;
- când persoana care a știut sau a bănuit că nu va fi în stare să facă rost de apă a intrat intenționat în starea de janabat și a oferit rugăciuni cu tayammum;
- cînd persoana nu a plecat intenționat în căutarea apei și aceasta până ce timpul până la rugăciuni a devenit prea scurt [pentru căutarea apei], persoana respectivă oferind totuși rugăciunile cu tayammum, însă aflând mai apoi că, de ar fi plecat în căutarea apei, ar fi fost în stare să facă rost de aceasta;
- atunci când persoana a amânat intenționat oferirea rugăciunilor și le-a oferit cu tayammum la terminarea timpului alocat;
- atunci când persoana a aruncat apa, cu toate că știa sau bănuia că nu va mai putea să facă rost, iar mai apoi a oferit rugăciuni cu tayammum.

Reguli relative la Namāz (I)

Namāz este cel mai bun dintre toate actele de rugăciune. Dacă este primit de către 'Allāh, atunci celelalte acte de adorare sunt de asemenea acceptate, cum, la fel, dacă rugăciunile nu sunt acceptate, atunci nici actele celelalte de adorare nu sunt acceptate.

Oferirea de rugăciuni de 5 ori de-a lungul unei zile și a unei nopți ne purifică de păcate în același fel în care îmbăierea de 5 ori de-a lungul unei zile-nopți ne face corpul curat de toate murdăriile.

Pentru oricine este potrivit să ofere rugăciunile la timpul prescris. O persoană ce consideră rugăciunile ca fiind ceva obișnuit și neimportant este exact asemeni celui care nu se roagă deloc. Sfântul Profet a spus că o persoană ce nu dă nici o importanță rugăciunilor și le consideră ca fiind nesemnificative merită pedeapsă în viața de apoi.

Odată, în timp ce sfântul Profet era prezent la Moschee (*masjidun Nabi*), a intrat un om care a început să facă rugăciuni, însă fără să fi realizat *rukū'* [aplecările] și *sajadāt*

[prosternările] în mod adecvat. Atunci sfântul Profet a spus: *„Dacă rugăciunile lui vor continua astfel și omul acesta ar muri, atunci el n-ar fi din religia mea."* De aici este că nimeni nu trebuie să ofere rugăciunile în grabă. În timp ce oferă rugăciuni, cineva trebuie să își reamintească permanent de 'Allāh și trebuie să se roage cu smerenie și solemnitate;în timp ce se roagă, trebuie să păstreze în minte Măreția Preaputernicului 'Allāh cu care intră în comuniune și trebuie să se comporte cu umilință, fără importanță în fața Măreției și Gloriei Sale. Și dacă în timp ce face rugăciunile o persoană se menține absorbit în aceste gânduri, atunci uită de sine însuși exact cum s-a petrecut atunci cînd lui 'Alī, Conducătorul Credincioșilor,(pacea fie asupra lui!), scoțându-i-se o săgeată din picior, nu a fost deloc conștient de aceasta.

Mai mult de atât, cineva care se roagă trebuie să se pocăiască și să se abțină de la toate păcatele, mai cu seamă de la acelea care sunt o piedică în primirea [de către 'Allāh] a rugăciunilor—păcate precum gelozia, mândria, bârfeala, mâncatul de alimente harām și băutul de băuturi îmbătătoare, neplătirea de khum și zakat. La fel, trebuie să evite acele acțiuni care diminuează răsplata rugăciunilor, cum ar fi, de exemplu, de-a fi somnolent sau de-a fi agitat (dintr-o urgență de-a urina), iar oferind rugăciunile, nu are voie să se uite către cer. Pe de altă parte, trebuie să realizeze acele acțiuni care care sporesc răsplata cum, de exemplu, purtarea de aqiq, purtarea de haine curate, pieptănatul părului, spălatul pe dinți și parfumarea.

Namāz obligatorii

Următoarele 6 rugăciuni sunt obligatorii:

- namāz zilnică;
- namāz-e-ayat [rugăciunile semnelor creației lui 'Allāh];
- namāz-e-mayyit [rugăciunile pentru mort];
- namāz pentru ṭawāf [înconjurul] obligatoriu al sfintei Ka'bah;
- qadha namāz, rugăciunile nerealizate de către tată, rugăciuni care, ca precauție, sunt obligatoriu [a fi împlinite] de către fiul mai mare;
- namāz care devine obligatorie în virtutea unui angajament [religios], a unei dări de cuvânt, a unui jurământ.

Namāz zilnice obligatorii

Este obligatoriu să se realizeze următoarele 5 rugăciuni de-a lungul unei zile-nopți:

- rugăciunile din zori (*fajr*)– 2 rak'āt;
- rugăciunile de la miezul zilei (*zuhr*) și de după-amiază ('asr), fiecare constând din 4 rak'āt;
- rugăciunile de seară (*maghrib*)—3 rak'āt și rugăciunile de noapte ('isha)—4 rak'āt.

736. Dacă se află într-o călătorie, persoana trebuie să reducă rugăciunile de la 4 la 2 rak'āt. (Circumstanțele în care numărul de rak'āt este redus vor fi menționate mai încolo.)

Timpul pentru rugăciunile Zuhr și 'Asr

737. Dacă un băț, un stâlp ori ceva similar cu acestea – care acționează ca un indicator (*shakis*) – este făcut să stea vertical pe sol, umbra sa va cădea către apus atunci când, dimineața, răsare soarele; iar pe măsură ce soarele continuă să se ridice pe cer, umbra aruncată pe pământ de indicator își va reduce mărimea. La oraș, această umbră devine mai mică la timpul de începere al rugăciunilor-zuhr. Odată cu trecerea timpului zuhr, umbra aruncată de indicator se întoarce către răsărit, iar pe măsură ce soarele se mișcă spre apus, umbra devine mai lungă. Având baza în această observație, atunci când umbra este cea mai scurtă, dar începând să devină mai lungă, după cum se știe, are loc perioada *zuhr*. Totuși, în alte orașe precum Mecca, umbra dispare cu desăvârșire, astfel că, reapărând, indică zuhr.

738. Timpul pentru rugăciunile zuhr și 'asr este de când soarele începe să coboare, adică de la amiază la apusul soarelui. În cazul în care o persoană, intenționat, își face rugăciunile 'asr mai devreme decât cele zuhr, atunci rugăciunea sa este invalidă. Totuși, dacă o persoană nu a făcut rugăciunile-zuhr până la sfârșitul perioadei prescrise, iar timpul rămas înainte de rugăciunile-qadha [qadha, adică rugăciunile prescrise care se fac mai târziu, în afara timpului prescris] îngăduie realizarea doar a unei singure namāz, atunci ea va oferi mai întâi și la timp rugăciunile-'asr, iar apoi rugăciunile-zuhr vor fi rugăciuni-qadha. În cazul în care, din greșeală, o persoană oferă complet rugăciunile-'asr înaintea celor zuhr, rugăciunea sa va fi validă. Ca precauție recomandată însă, persoana respectivă trebuie să considere acea namāz ca fiind zuhr și trebuie să realizeze încă 4 rak'āt de rugăciuni, având intenția de a se elibera de vreo responsabilitate, de există vreuna (*Ala mafi zzimmah*).

739. Dacă, fără a-și da seama, o persoană începe să ofere rugăciuni- 'asr înainte de cele zuhr, iar în timp ce se roagă pricepe că a făcut o greșeală, atunci trebuie să-și întoarcă intenția (niyyat) către rugăciunile-zuhr, adică, de la momentul acela și până la sfârșit, intenția sa va fi aceea că realizează rugăciuni-zuhr; după ce le va fi completat pe acestea, va reveni la realizarea rugăciunilor- 'asr.

Namāz-e-Jumu'ah

740. Rugăciunile de vineri consistă din 2 rak'āt, așa cum este cazul rugăciunilor-fajr. Diferența dintre aceste două rugăciuni este aceea că rugăciunile-de-vineri (namāz-e-jumu'ah) sunt precedate de 2 discursuri. Namāz-e-jumu'ah este wajib takhyiri, ceea ce înseamnă că are două opțiuni: fie să se ofere rugăciunile-jumu'ah, în cazul în care condițiile necesare sunt îndeplinite, fie să se ofere rugăciunile-zuhr. De aici, dacă sunt oferite rugăciunile namāz-e-jumu'ah, atunci nu mai este necesar să se facă rugăciunile-zuhr.

Pentru ca rugăciunile-jumu'ah să devină obligatorii, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- trebuie să fi început timpul prescris pentru rugăciunile-jumu'ah, iar aceasta înseamnă că perioada de amiază trebuie să-și fi început declinul. Timpul pentru namāz-e-jumu'ah este partea dintâi a amiezii (zuhr); în cazul în care este prea mult amânată, atunci timpul prescris pentru namāz-e-jumu'ah se va termina, și zuhr namāz va trebui a fi făcută;

- numărul de persoane ce participă la namāz-e-jumu'ah trebuie să fie cel puțin de 5, inclusiv imamul. Dacă suntmai puțin de 5 persoane, atunci namāz-e-jumu'ah nu va fi obligatorie;
- pentru a conduce rugăciunle, imamul trebuie să îndeplinească condițiile necesare, condiții care includ dreptatea ('adalat) precum și altele cerute unui imam; (acestea vor fi menționate când se va vorbi de rugăciunile colective). În absența unui imam calificat să conducă rugăciunile, namāz-e-jumu'ah nu vor fi obligatorii.

Pentru ca *namāz-e-jumu'ah* să fie corecte, trebuie îndeplinite următoarele condiții:

- rugăciunile trebuie oferite într-o adunare, de unde rezultă că namāz-e-jumu'ah nu pot fi făcute de către o singură persoană. Dacă o persoană se unește la rugăciunea-de-vineri (namāz-e-jumu'ah) înainte de rukū' a celei de a-II-a rak'ah, rugăciunile sale vor fi valide, dar va avea de adăugat încă o rak'ah pentru a le completa; însă dacă se alătură imamului chiar în timpul de aplecare (rukū') a celei de a-II-a rak'ah, atunci rugăciunile nu vor fi suficiente, trebuind, ca măsură de precauție, să se facă rugăciunile-zuhr;
- înainte de rugăciuni, trebuie să se țină două cuvântări. În primul discurs, predicatorul trebuie să se roage lui 'Allāh și să-i îndemne pe oameni să fie pioși, ca apoi să recite un scurt capitol (sūrah) din sfântul Coran. După acestea predicatorul se va așeza pentru o vreme, ca apoi să se ridice iarăși în picioare; în acest timp de ședere, la fel, el trebuie să roage la 'Allāh, să invoce pacea și binecuvântările asupra sfântului Profet și a sfinților Imami și, ca măsură de precauție, să caute a obține iertare pentru dreptcredincioși.
- Este necesar ca zisele cuvântări să preceadă namāz, deoarece nu este corect să se ofere rugăciunile înaintea celor două cuvântări cum, la fel, nu este permis să se țină cele două discursuri înainte ca să fi început intervalul de timp zuhr. Este necesar de asemenea ca în timpul cuvântărilor predicatorul să stea în picioare. Rezultă că în cazul în care ține cuvântările stând așezat, faptul nu este conform celor prescrise. La fel este necesar și obligatoriu ca să existe o pauză între cele două cuvântări, pauză marcată prin așezarea jos a predicatorului. Tot așa, este necesar ca predicatorul care ține cuvântările să fie unul și același cu cel care conduce rugăciunile. Taharat ar putea să nu fie o condiție pentru rostirea discursurilor, însă, ca precauție, trebuie menținut [ca o condiție obligatorie]. Privitor la gloria lui 'Allāh, la invocațiile cuprinse în rugăciuni, la miluirea revărsată asupra Profetului și Imamilor, cuvintele trebuie rostite în arabă, obligativitate ce nu se referă la restul [de cuvântări și rugăciuni]. De fapt, dacă majoritatea participanților este nearabă, atunci, ca precauție obligatorie, cuvintele de observație și de îndemn adresate oamenilor ca să fie religioși și virtuoși trebuie rostite în limba lor.
- distanța dintre cele două locuri unde sunt oferite rugăciunile-de-vineri nu trebuie să fie mai mică de 1 farsakh (aprox. 5 km). Așadar, dacă distanța dintre cele două locuri este mai mică și cei doi predicatori vor începe în același timp să vorbească, ambele oficieri vor fi invalide. În cazul în care unul din predicatori îl precede pe celălalt (chiar și pe durata takbirat ul-ehram, primul takbir), atunci cel care vorbește primul va avea oficierea validă, iar cel de-al doilea va avea oficierea invalidă. Dacă, după ce prima namāz-e-jumu'ah s-a

terminat, se dovedește că oficierea cealaltă a început mai devreme sau simultan la o distanță mai mică de 1 farsakh, atunci nu va fi obligatoriu să se ofere rugăciuni-zuhr. Este neimportant dacă vestea referitoare la aceste neconcordanțe este primită la timp sau mai târziu. Cu atât mai mult cu cât, o namāz-e-jumu'ah poate opri oficierea celeilalte confor criteriului distanței prea mici doar dacă ea însăși este validă, îndeplinind toate condițiile; dacă nu este așa, atunci prima oficiere nu poate avea nici un efect prohibitiv asupra celei de-a doua.

741. Atunci cînd se realizează namāz-e-jumu'ah cu toate condițiile îndeplinite, va fi obligatoriu pentru oricine să participe dacă oficierea este ținută de către Imam (a.s.) ori de către reprezentantul său; însă într-o altă situație decât aceasta, participarea la rugăciunea-de-vineri nu este obligatorie.

Când participarea la namāz-e-jumu'ah este obligatorie, trebuie luate în considerare următoarele:

- cel care participă trebuie să fie bărbat, deoarece prezența femeilor la aceste rugăciuni nu este obligatorie;
- libertatea, cum în cazul unui sclav, pentru care nu este obligatorie participarea în rugăciunea-de-vineri;
- faptul de-a nu fi călător, de unde vine că rugăciunile-jumu'ah nu sunt obligatorii pentru un călător și aceasta indiferent dacă respectivul face rugăciune-qasr sau rugăciuni integrale, așa cum ar fi făcut dacă ar sta în localitatea unde se găsește 10 zile sau mai mult;
- a fi liber de vreo boală sau orbire, de unde neobligația unui om bolnav sau orb de-a oferi rugăciunile-de-vineri;
- a nu fi de-o vârstă înaintată, de unde rezultă că rugăciunile-jumu'ah nu sunt obligatorii pentru bătrâni;
- distanța dintre unde se află o persoană și locul unde se vor ține rugăciunile-jumu'ah să nu fie mai mare de 2 farsakh (aproximativ 10 km); pentru persoana care este chiar cu puțin în interiorul acestei distanțe, participarea la rugăciuni este obligatorie. De asemenea, participarea la rugăciunile-jumu'ah nu va fi obligatorie pentru persoana care vede împlinirea faptului ca foarte dificilă, fie din cauza ploii, fie a unei răceli, fie dintr-o cauză asemănătoare.

742. Câteva reguli legate de rugăciunile-de vineri (namāz-e-jumu'ah):

- pentru o persoană care este scutită de rugăciunile de vineri și a cărei prezență la acestea nu este obligatorie este permis să se grăbească în rugăciunile-zuhr, în prima parte a timpului destinat acestora;
- în timp ce imamul ține cuvântările sale este makrūh să se vorbească; dacă tonul creat de vorbirea unora împiedică pe alții să asculte cuvântarea, atunci faptul acesta este harām, indiferent dacă participarea [prin atenție la oficiere a celor ce vorbesc] este mai mică sau mai mare;
- ca o precauție obligatorie, este un imperativ să se asculte ambele discursuri, fără ca să fie totuși o obligație pentru cei care nu înțeleg sensul cuvintelor;
- a doua adhān de vineri este o inovație, care este cunoscut și sub numele de

„a III-a adhān";

- pentru o persoană ce dorește să participe la *jumu'ah namāz* nu este obligatoriu să fie prezentă și când imamul își ține discursul;
- cumpărarea și vânzarea de produse la vremea când oamenii sunt chemați la rugăciunile-de-vineri este harām, dacă îi împiedică pe credincioși de la datoria religioasă, și nu este harām, dacă nu-i împiedică; oricum, în ciuda faptului de-a fi harām, tranzacția comercială [făcută în acest timp] nu va fi invalidă;
- când pentru o persoană a fost obligatoriu să fie prezentă la rugăciunea de vineri (jumu'ah), însă nu a participat; dacă oferă rugăciunile-zuhr, atunci rugăciunile acestea vor fi valide.

Timpul prescris pentru rugăciunile maghrib și 'isha

743. Atâta vreme cât roșeața, care apare la apusul soarelui în partea estică a orizontului, nu a trecut deasupra capului, precauția obligatorie este să nu fie realizată *maghrib namāz*.

744. În circumstanțe normale, timpul prescris pentru rugăciunile-maghrib și rugăciunile-'isha este până la miezul nopții. Dacă însă uitarea, somnul prelungit, menstruația ori alte situații similare neobișnuite împiedică pe cineva să realizeze rugăciunile până la miezul nopții, atunci timpul destinat acestora se va prelungi până la începutul rugăciunilor-fajr. În oricare caz, rugăciunile-maghrib trebuie făcute înainte de cele 'isha, iar dacă o persoană, intenționat, cu bună știință, strică ordinea acestor rugăciuni, atunci namāz va fi invalidă. Cu toate acestea, dacă timpul rămas este suficient ca rugăciunile-'isha să fie oferite în intervalul de timp prescris, atunci rugăciunile-'isha vor preceda rugăciunile-magrib.

745.Dacă din greșeală o persoană oferă rugăciunile-'isha înaintea celor maghrib și își dă seama de eroare după ce le-a terminat, atunci rugăciunile sale sunt valide, însă trebuind apoi să ofere și rugăciunile-maghrib.

746. Dacă din greșeală o persoană începe rugăciunile-'isha înaintea rugăciunilor-maghrib și își dă seama în timpul rugăciunilor că a făcut o greșeală, atunci, în cazul că nu a ajuns încă să facă rukū' a celei de-a IV-a rak'ah,trebuie să-și întoarcă intenția către rugăciunile-maghrib și să completeze rugăciunile; mai apoi va oferi rugăciunile-'isha. Dacă însă a intrat în aplecarea (rukū') a celei de-a IV-a rak'ah, atunci persoana poate completa rugăciunile-'isha, rămânând să facă după aceea rugăciunile-maghrib.

747. În circumstanțe normale, sfârșitul timpului prescris pentru rugăciunile-'isha este miezul nopții, iar noaptea va fi calculată începând cu zorile (subh-e-sadiq).

748. Dacă în circumstanțe normale o persoană nu oferă rugăciunile maghrib sau 'isha până la miezul-nopții, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să ofere rugăciunile respective înaintea rugăciunilor din zori, însă fără a exprima niyyat de ada (rugăciuni în timpul prescris) sau de qadha (rugăciuni după timpul prescris).

Timpul prescris pentru rugăciunile-fajr

749. Chiar înaintea zorilor, o coloană de lumină alburie crește în partea estică a cerului. Când această albeață se răspândește, este numită zorii de-al doilea și se

constituie ca timpul prim pentru rugăciunile-subh, timp care continuă până la răsăritul soarelui.

Reguli privind timpurile pentru namāz

750. O persoană poate începe să ofere rugăciuni doar atunci când este sigură că timpul pentru acestea a început sau când două persoane juste (adil) îi atestă că durata respectivă a început. De fapt, persoana în cauză poate să se bazeze pe adhān sau pe sfatul cuiva care cunoaște orarul rugăciunilor și este de încredere.

751. Dacă din cauza unui handicap personal, cum ar fi faptul de-a fi orb sau de a fi într-o celulă de închisoare, o persoană nu poate fi sigură asupra timpului prim de rugăciuni, atunci trebuie să amâne rugăciunea până ce simte cu siguranță că timpul respectiv a început. Ca precauție obligatorie, persoana trebuie să acționeze în același fel când există obstacole generale [în privirea liberă a cerului], cum ar fi nisipul sau norii.

752. Dacă, pe baza oricărei din metodele menționate mai sus, o persoană este convinsă că timpul de rugăciuni a început și pornește să se roage, însă în timpul rugăciunilor își dă seama că timpul de rugăciuni nu a început încă, atunci rugăciunile sale [de până atunci] sunt invalide. La fel se pune problema dacă persoana își dă seama după toate rugăciunile că le-a oferit înainte de timpul prescris. Totuși, dacă persoana își dă seama chiar în timpul rugăciunilor că timpul prescris a început ori dacă, după încheierea tuturor rugăciunilor, își dă seama că timpul a început în timp ce se afla în rugăciune, atunci namāz realizată este validă.

753. Dacă o persoană este nepăsătoare la faptul că trebuie să se roage doar după ce s-a asigurat că timpul prescris a început, însă realizând după terminarea rugăciunilor că a oferit toate rugăciunile în timpul prescris, atunci rugăciunea sa este validă. Dacă își dă seama că s-a rugat înaintea timpului prescris ori nu-i este clar dacă a oferit rugăciunile în cadrul de timp prescris ori nu, atunci rugăciunea sa este invalidă. De fapt, dacă își dă seama abia după încheierea rugăciunilor că timpul prescris a început în cursul rugăciunii, atunci ea trebuie să ofere din nou acele rugăciuni.

754. Dacă o persoană a fost sigură că timpul de rugăciuni a început și a inițiat oferirea rugăciunilor, dar în procesul rugăciunilor a ajuns să se îndoiască de începuse ori nu timpul prescris, atunci rugăciunile sale sunt invalide. Cu toate acestea, dacă în vreme ce se roagă persoana este sigură că timpul prescris a început, dar se îndoiește de a fost sau nu în timpul prescris ceea ce deja a realizat, atunci rugăciunea sa este validă.

755. Dacă timpul rămas pentru namāz este atât de scurt încât realizând unele acte mustahab legate de rugăciuni se ajunge la faptul că o parte obligatorie a rugăciunilor iese dincolo de timpul prescris, atunci persoana ce se roagă nu trebuie să realizeze acele acte mustahab. De exemplu, dacă în urma recitării rugăciunii-de-supunere (qunūt), o parte a rugăciunilor vor depăși cadrul temporal, atunci persoana trebuie să le facă fără qunūt.

756. Dacă timpul pe care îl are la dispoziție o persoană este pentru a face doar o rak'ah, atunci trebuie să ofere rugăciunile cu niyyat de ada, adică la timpul prescris. Totuși, faptul de-a oferi rugăciuni nu trebuie amânat de-o manieră intenționată.

757. Dacă o persoană, ce nu se află în călătorie, are la dispoziție timp pentru a oferi

5 rak'āt până la apusul soarelui, atunci trebuie să ofere atât rugăciunile-zuhr, cât și cele 'asr. Atunci când are mai puțin timp decât acesta, trebuie să ofere doar rugăciunile-'asr, urmate de rugăciunile-qadha pentru rugăciunile-zuhr. La fel, dacă are până la miezul nopții timp suficient pentru a oferi 5 rak'āt, atunci trebuie să ofere rugăciunile maghrib și 'isha; în cazul în care timpul este mai scurt decât cel prescris, atunci trebuie să ofere numai rugăciunile-'isha, iar mai apoi să ofere rugăciunile-magrib, însă fără a formula niyyat pentru rugăciunile-ada [făcute în timpul prescris] sau rugăciunile-qadha [rugăciuni prescrise făcute în afara timpului prescris].

758. Dacă o persoană, ce se află în călătorie, are suficient timp la dispoziție până la apusul soarelui pentru a oferi 3 rak'āt, atunci trebuie să ofere rugăciunile zuhr și 'asr, iar dacă are mai puțin timp de atât, atunci trebuie să ofere numai rugăciunile-'asr, urmate de rugăciunile-qadha ale rugăciunilor-zuhr. În cazul în care are timp destul pentru a oferi 4 rak'āt până la miezul nopții, atunci trebuie să ofere rugăciunile maghrib și 'isha, iar dacă are doar timp pentru 3 rak'āt, atunci trebuie întâi să ofere rugăciunile-'isha, iar apoi maghrib, dar astfel ca o rak'ah să fie în timpul prescris. Iar dacă timpul este mai scurt decât cel pentru 3 rak'āt, atunci persoana trebuie să ofere mai întâi rugăciunile-'isha, urmate de rugăciunile-maghrib, însă fără niyyat pentru rugăciunile-ada sau cele qadha. Totuși, dacă persoana își dă seama după realizarea rugăciunilor-'isha că mai există timp pentru cel puțin o rak'ah, atunci trebuie să se grăbească a oferi rugăciunile-maghrib, dar cu niyyat pentru rugăciunile-ada.

759. Este mustahab ca o persoană să ofere rugăciuni la timpul adecvat, prescris pentru acestea, recomandare asupra căreia este pus un mare accent. De aceea, cu cât rugăciunile se fac mai aproape de timpul adecvat, cu atât este mai bine; excepția este atunci când sunt amânate pe baza unui motiv întemeiat, cum ar fi așteptarea persoanei de-a se uni la rugăciunile-de-vineri (namāz-e-jamāt).

760. Dacă o persoană are o scuză acceptabilă pentru faptul că oferă rugăciuni însoțite de tayammum și dorește să le ofere la timpul destinat acestora, știind că motivația sa va continua până la sfârșitul timpului prescris ori neavând speranța că motivul va înceta, atunci poate oferi rugăciuni chiar la începutul timpului prescris. Având însă speranța că motivul [de-a se ruga cu tayammum] va înceta să existe, atunci va trebui să aștepte până ce motivul nu va mai exista. În cazul în care motivul său nu încetează, atunci va oferi rugăciuni în ultima parte a timpului prescris, iar făcând astfel, nu este necesar ca să aștepte într-atât încât să nu mai poată îndeplini decât actele obligatorii ale rugăciunilor. De fapt, dacă are timp pentru actele mustahab, cum ar fi adhān, iqamah și qunūt, persoana poate realiza tayammum și poate oferi rugăciunile împreună cu aceste acte mustahab. În privința altor motivații care nu justifică realizarea de tayammum, este permisibil pentru persoana respectivă să ofere rugăciunile la timpul destinat acestora, chiar dacă nu și-a pierdut speranța referitoare la redresarea [situației care a determinat-o să se roage cu tayammum]. Oricum, dacă motivul încetează în timp ce se roagă, atunci trebuie să repete rugăciunile.

761. Dacă o persoană nu cunoaște regulile privitoare la rugăciuni, despre îndoielile care pot apărea sau despre părțile uitate, și presimte că asemenea probleme ar putea să se ivească în timpul realizării de namāz, atunci trebuie să amâne realizarea în timpul prescris, astfel ca să ajungă să învețe regulile relevante. Cu toate acestea, dacă are speranța că poate oferi de-o manieră corectă rugăciunile, atunci se poate ruga la timpul destinat acestora. Și dacă în timpul rugăciunilor nu apare nici o problemă, atunci rugăciunile sale vor fi corecte și valide. În cazul în care, în timpul rugăciunilor, apare

vreo problemă și persoanei nu-i sunt cunoscute regulile relative la problemă, atunci îi va fi îngăduit să acționeze conform uneia din cele două posibilități și să ducă la capăt rugăciunile; după ce va fi terminat rugăciunile, va trebui însă să întrebe, să cerceteze despre regula [care ar fi trebuit aplicată], astfel că, de i-au fost rugăciunile invalide [prin felul în care le-a realizat], să le ofere din nou; în cazul în care rugăciunile au fost valide, nu va fi necesar să le repete.

762. Dacă există timp mai mult decât necesar pentru rugăciuni și dacă, de exemplu, în același timp un creditor îi cere persoanei [ce urmează să se roage] plata datoriei, atunci persoana trebuie să plătească mai întâi împrumutul, dacă este posibil, și abia apoi să treacă la oferirea rugăciunilor. La fel, dacă se ivește altă problemă obligatorie, care cere o atenție, o rezolvare imediată, cum ar fi vederea faptului că în moschee este mizerie, atunci persoana trebuie să facă mai întâi curățenie și apoi să ofere rugăciunile. În ambele situații însă, dacă persoana oferă rugăciunile înaintea soluționării problemelor, cu toate că săvârșește un păcat, rugăciunile sale vor fi valide.

Rugăciunile care trebuie realizate secvențial

763. Totdeauna trebuie să se ofere rugăciunile-'asr după cele zuhr și rugăciunile-'isha după cele maghrib. Dacă o persoană realizează intenționat rugăciunile- 'asr înaintea celor zuhr sau rugăciunile-'isha înaintea celor maghrib, rugăciunile respectve vor fi invalide.

764. Dacă o persoană începe namāz cu niyyat de rugăciuni-zuhr și, în timpul rugăciunilor își reamintește că a oferit deja rugăciunile-zuhr, atunci nu-i este permis să-și schimbe intenția (niyyat), formulând-o pentru rugăciunile 'asr. În acest caz, trebuie să abandoneze namāz ce realizează și să înceapă 'asr namāz. Și aceeași regulă se aplică când vine vorba de rugăciunile maghrib și 'isha.

765. Dacă în timp ce oferă rugăciunile- 'asr, o persoană ajunge să fie sigură în vreun fel că nu a oferit rugăciunile-zuhr și schimbă niyyat pentru rugăciunile-zuhr, amintindu-și mai târziu că, de fapt, a oferit deja rugăciunile-zuhr, atunci poate să revină la rugăciunille- 'asr și să completeze rugăciunile, cu condiția ca să nu fi realizat încă părți importante, cum ar fi rukū' , sajadāt sau oricare parte ce are niyyat de zuhr; în caz contrar, rugăciunile sale vor fi invalide și va trebui să le ofere pe toate din nou.

766. Dacă în timp ce oferă rugăciunile- 'asr, o persoană nu este sigură de-a oferit sau nu rugăciunile-zuhr, atunci trebuie să completeze namāz cu aceeași niyyat de 'asr și apoi să facă rugăciunile-zuhr. Însă, dacă timpul este atât de scurt, încât soarele va fi apus deja la încheierea rugăciunilor și va fi rămas timp nici măcar pentru o rak'ah, atunci nu este necesar să facă zuhr namāz drept rugăciuni-qadha.

767. Dacă în timp ce oferă rugăciunile-'isha, o persoană nu este sigură de-a fi realizat sau nu rugăciunile-maghrib, atunci trebuie să completeze namāz cu aceeași niyyat pentru 'isha. Dar dacă timpul este scurt și persoana nu va fi în stare să realizeze măcar o rak'ah după terminarea rugăciunilor-'isha, atunci nu este necesar să facă rugăciunile-maghrib drept rugăciuni-qadha.

768. Dacă, în timp ce oferă rugăciunile-'isha și după ce va fi ajuns la rukū' a celei de-a IV-a rak'ah, o persoană nu este sigură dacă a oferit sau nu rugăciunile-maghrib, atunci trebuie să completeze rugăciunile-'isha. Ca urmare, trebuie să realizeze rugăciunile-maghrib, dacă timpul pentru facerea lor este încă suficient (adică nu este qadha).

769. Dacă, drept precauție, o persoană realizează niște rugăciuni anume și după rugăciuni își amintește că nu a oferit namāz precedentă, atunci nu poate schimba intenția (niyyat) pentru acele rugăciuni. Spre exemplu, dacă atunci când oferă rugăciuni- 'asr ca măsură de precauție, persoana își amintește că nu a oferit rugăciunile-zuhr, ea nu poate să schimbe intenția către rugăciunile-zuhr.

770. Nu este permis să se schimbe intenția de la rugăciunile-qadha la intenția pentru rugăciunile-ada [rugăciuni ce sunt oferite în cadrul timpului prescris] și nici de la rugăciuni recomandate (mustahab) la rugăciuni obligatorii.

771. Dacă o persoană are suficient timp la dispoziție pentru a oferi rugăciuni în cadrul timpului prescris, atunci, în timp ce se roagă, poate să schimbe niyyat formulată pentru rugăciunile-qadha, cu condiția ca să fie posibilă acționarea în maniera aceasta. De exemplu, dacă se află în timpul realizării rugăciunilor-zuhr, persoana poate să treacă la rugăciunile-qadha ale rugăciunilor-din-zori numai dacă nu a intrat în rukū' (încinarea) a celei de-a III-a rak'ah.

Rugăciunile mustahab

772. Există multe feluri de rugăciuni ce sunt mustahab, care sunt su titulatura generală de nafilah, însă accentul mai mare s-a pus [în formularea legilor] pe rugăciunile mustahab cotidiene. Numărul de rak'āt din toate zilele, cu excepția celor de vineri, este de 34 și sunt împărțite astfel:

- 8 rak'āt nafilah pentru Zuhr;
- 8 rak'āt nafilah pentru ' Asr;
- 4 rak'āt nafilah pentru Maghrib;
- 2 rak'āt nafilah pentru Isha;
- 11 rak'āt nafilah pentru Tahajjud (Namāz-e-Shab);
- 2 rak'āt nafilah pentru Fajr
- ca precauție obligatorie, nafilah pentru rugăciunile-'isha trebuie oferite stând așezat, iar ca urmare 2 rak'āt sunt socotite ca una singură. Dar vinerile, sunt adăugate 4 rak'āt la cele 16 rak'āt care țin de zuhr și 'asr nafilah, iar aceste 20 rak'āt este de preferat să fie oferite înainte de începerea perioadei-zuhr.

773. În afară de cele 11 rak'āt ale nafilah de noapte, 8 rak'āt trebuie oferite cu niyyat de nafilah, 2 rak'āt, cu niyyat de shaf'a, și o rak'ah, cu niyyat de witr. (Instrucțiuni complete privitoare la namāz-e-shab sunt date în cartea de rugăciuni.)

774. Toate rugăciunile nafilah pot fi oferite din poziția șezând, dar anumiți fuhaqa spun că 2 rak'āt realizate stând așezat trebuie socotite ca fiind doar unu/una. De exemplu, dacă o persoană, stând așezată, dorește să ofere zuhr nafilah care constă din 8 rak'āt, atunci, de fapt, trebuie să ofere 16 rak'āt. Și dacă dorește, tot în poziție așezată, să ofere rugăciuni-witr, atunci, de fapt, trebuie să ofere două rugăciuni de o rak'ah fiecare. (Această ultimă preferință nu este cunoscută din nici o sursă, însă poate fi urmată cu speranța că se va dobândi plăcerea lui 'Allāh.)

775. Zuhr nafilah și 'asr nafilah nu trebuie oferite atunci când persoana se află în călătorie, însă ea poate să ofere 'isha nafilah având intenția de raja'.

Temporizarea rugăciunilor nafilah de zi cu zi

776. *Zuhr nafilah* sunt oferite înainte de rugăciunile-zuhr. Timpul său este de la începutul perioadei-zuhr până la vremea când umbra indicatorului este 2/7 din lungimea acestuia. De exemplu, dacă indicatorul este lung de 70 de centimetri și umbra ce apare după zuhr atinge 20 de centimetri, timpul pentru nafilah se termină. Începând de acum, persoana poate să ofere rugăciunile-zuhr.

777. Asr nafilah sunt oferite înainte de rugăciunile- 'asr și timpul său este până la momentul în care umbra indicatorului ce apare după zuhr atinge o lungime de 4/7 din lungimea indicatorului.

În cazul în care o persoană dorește să ofere zuhr și 'asr nafilah după perioada de timp recomandată, atunci ea poate oferi zuhr nafilah după rugăciunile-zuhr și 'asr nafilah, după rugăciunile-'asr; ca precauție însă, persoana nu va formula niyyat pentru rugăciunile-ada sau pentru cele qadha.

778. Maghrib nafilah trebuie oferite după rugăciunile-nafilah, persoana respectivă trebuind să facă efortul de oferi maghrib nafilah în cadrul temporal prescris, imediat după maghrib. Totuși, dacă o persoană amână oferirea de maghrib nafilah până ce roșeața din orizontul vestic dispare, atunci este mai bine să ofere rugăciunile-'isha la momentul acela.

779. Timpul pentru 'isha nafilah este de la completarea rugăciunilor-'isha până la miezul-nopții; este mai bine dacă sunt oferite imediat după rugăciunile-'isha.

780. Fajr nafilah sunt oferite înainte de rugăciunile-fajr și timpul lor începe din momentul în care namāz-e-shab au fost completate și durează până ce se apropie timpul de namāz-e-fajr. Dacă însă cineva amână fajr nafilah până ce se vede roșeață în orizontul estic, atunci este mai bine să se roage namāz de fajr.

781. Timpul pentru namāz-e-shab este de la miezul-nopții până la adhān pentru rugăciunile-fajr, însă este mai bine când namāz-e-shab sunt oferite cât mai aproape de rugăciunile-fajr.

782. Un călător, cum și o persoană căreia îi este dificil să ofere namāz-e-shab după miezul nopții, poate să ofere namāz-e-shab înainte de miezul-nopții.

Rugăciunile Ghufayla

783. Rugăciunile-*ghufayla* sunt rugăciuni ce sunt oferite între rugăciunile-maghrib și cele 'isha. După Surah al-Hamd, în prima sa rak'ah, în locul oricărei alte sūrah, trebuie recitate următoarele versuri: *„Wa zannuni iz zahaba mughaziban fazanna an lan naqdira 'alayhi fanada fiz zulumati an la ilaha illa anta subhanaka inni kuntu minazzalimin fastajabna lahu wa najjaynahu minal ghammi wa kazalika nunjil mu'minin.*" [„Și adu-ți aminte de Dhun Nun (profetul Yunus), când a plecat furios și și-a închipuit că Noi nu vom mai avea putere asupra lui. Atunci el a strigat în întunecimile (balenei): «Nu este alt dumnezeu în afară de Tine, slavă Ție! Eu am fost dintre cei nelegiuiți.» Și Noi i-am răspuns și l-am izbăvit de mâhnire." (Coran, 21: 87-88)] După Surah al-Hamd, în al doua sa rak'ah, în locul oricărei alte sūrah, trebuie recitate următoarele versuri: *„Wa 'indahu mafatihul ghaybi la ya'lamuha illa huwa wa ya'lamu ma fil barri wal bahri wa ma tasqutu min waraqatin illa ya'lamuha wa la habbatin fi*

zulumatil arz wa la ratbin wa la yabisin illa fi kitabim mubin." [„Și la El sunt cheile neștiutului și nu le știe decât numai El. Și El cunoaște ceea ce este pe uscat și ceea ce este pe mare. Și nu cade nici o frunză fără ca El să o știe. Și nu se află boabă în întunericurile pământului, nimic proaspăt și nimic uscat, fără ca ele să nu fie însemnate într-o Carte Limpede." (Coran, 6: 59)] Și în *qunūt* trebuie recitată această *du'ā*: *„Alla humma inni as aluka bi mafatihli ghaybil lati la ya 'lamuha illa anta an tusalliya 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad wa an taf'al bi...*" [„O, Doamne! Ție îți cer cheile ascunsului, care numai Tu le cunoști. Binecuvântează pe Muhammad și pe Familia sa, și fă pentru mine...(aceasta și aceasta)"] (aici, persoana trebuie să-și menționeze dorințele).

După acestea, trebuie să se citească următoarea *du'ā*: *„Alla humma anta waliyyu ni'mati wal qadiru 'ala talabati ta'lamu hajati fa as aluka bihaqqi Muhammadin wa Ali Muhammadin 'alayhi wa 'alay himussalamu lamma qazaaytaha li.*" [„O, Doamne! Tu ești stăpânul darurilor primite și ești puternicul care-mi dă trebuințelor mele. Tu ești cel ce cunoaște ce-mi trebuie și (de aceea) prin dreptul acordat lui Muhammad și Familiei sale (pacea fie asupra lui și asupra lor!) fă cu împlinirea trebuințelor mele."]

Reguli privitoare la qibla

784. Direcția (qibla) noastră este sfânta Ka'bah, care este situată în Makkah, iar cel ce se roagă trebuie să-și ofere rugăciunile orientat către ea. Astfel, o persoană aflată departe de Ka'bah, va sta într-o astfel de postură, încât ceilalți să poată spune că ea are în față qibla, iar acesta va fi suficient (pentru atestarea faptului). Aceasta se aplică și în cazul altor acțiuni care trebuie realizate cu fața în această direcție (qibla), cum ar fi sacrificarea unui animal, etc.

785. O persoană ce oferă rugăciunile obligatorii stând în picioare, atunci trebuie să aibă pieptul și stomacul orientate pe qibla, iar fața sa nu trebuie să se abată de la qibla; ca precauție recomandată se dă că și vârfurile picioarelor trebuie să fie pe această direcție (qibla).

786. O persoană ce-și oferă rugăciunile stând așezată trebuie, de asemenea, să aibă pieptul, stomacul și fața privind în această direcție (qibla).

787. Dacă o persoană nu poate oferi rugăciunile în poziția așezat, atunci trebuie să se întindă pe partea dreaptă, astfel ca partea frontală a corpului să privească pe direcția-qibla. Dacă faptul de-a sta pe partea dreaptă nu este posibil, atunci trebuie să stea întinsă pe partea stângă, astfel ca partea frontală a corpului să fie pe direcția-qibla. Iar dacă nici în postura aceasta nu este posibil, persoana trebuie să stea întinsă pe spate astfel ca tălpile să fie pe direcția-qibla.

788. Namāz-e-ihtiyat, cum și uitatele sajadāt și tashahhud, trebuie cu toatele oferite cu fața pe direcția-qibla, iar în baza unei precauții recomandate, sajdah-e-sahv trebuie de asemenea oferită având această orientare.

789. Cum mustahab namāz pot fi oferite în timp ce se merge sau se călărește, nu este necesar pentru persoana care oferă aceste rugăciuni în cele două condiții să privească pe direcția-qibla.

790. O persoană care dorește să ofere rugăciuni, trebuie să facă efortul de-a identifica direcția-qibla și pentru aceasta persoana trebuie fie să fie absolut sigură, fie

să obțină o informație cu grad înalt de adevăr, cum este, de exemplu, mărturia a două persoane demne de încredere. Dacă faptul acesta nu este posibil, persoana trebuie să-și formeze ideea referitoare la direcție, văzând unde se află într-o moschee plasat mehrab sau privind mormintele musulmanilor, sau prin alte modalități, iar apoi să acționeze conform informației. Mai mult, dacă un nemusulman poate determina direcția-qibla prin metode științifice de-o manieră mulțumitoare, atunci se poate avea încredere în acesta.

791. O persoană ce are o simplă presupunere privitoare la qibla, însă totodată se află în situația de-a avea o mai bună idee, nu trebuie să acționeze în linia simplei bănuieli. De exemplu, dacă un oaspete își face o idee despre direcția-qibla pe baza afirmației făcute de stăpânul casei, însă, pe de altă parte simte că poate obține o cunoaștere mai sigură a orientării, prin alte mijloace, atunci nu trebuie să se ia după cuvintele gazdei.

792. Dacă o persoană nu posedă nici un mijloc de a determina direcția-qibla sau, în pofida tuturor eforturilor sale, nu-și poate forma o idee definită despre aceasta, atunci va fi de ajuns pentru persoana respectivă dacă va realiza rugăciunile orientat în oricare direcție. De are timp suficient la dispoziție, precauția recomandată este ca să repete de 4 ori aceleași rugăciuni, de fiecare dată către unul din cele patru puncte cardinale.

793. În cazul [acelei îndoieli] în care o persoană este sigură sau presupune că direcția-qibla este una din cele două direcții, atunci trebuie să ofere rugăciuni privind către ambele.

794. Dacă o persoană are de oferit rugăciuni privind în câteva direcții și vrea să facă două rugăciuni, cum ar fi rugăciunile-zuhr și cele 'asr, ce trebuie oferite una după cealaltă, atunci precauția recomandată este este că trebuie să ofere prima namāz privind către acele câteva direcții, ca mai apoi să înceapă rugăciunile secunde.

795. Dacă o persoană, ce nu este sigură de direcția-qibla, vrea să realizeze alte acțiuni decât namāz aceasta fiind din categoria celor ce trebuie făcute cu fața către qibla, cum ar fi, de exemplu, sacrificiul unui animal—atunci trebuie să acționeze conform presupunerii sale care ar fi direcția-qibla; dacă nu este posibil să-și dea seama care este direcția, atunci realizarea acțiunii orientată către orice direcție va fi validă.

Acoperirea părților intime în timpul rugăciunilor

796. Atunci când un bărbat oferă rugăciuni, el trebuie să-și acopere părțile intime chiar dacă nu este nimeni care să-l vadă și, de preferat este să-și acopere de asemenea întregul corp [cel puțin] de la buric până la genunchi.

797. Atunci când o femeie oferă rugăciuni, ea trebuie să-și acopere întreg corpul, inclusiv capul și părul; ca precauție recomandată, ea trebuie să-și acopere și tălpile picioarelor. Nu este necesar ca să-și acopere partea feței ce este spălată în timp ce realizează wudhu, sau mâinile, până la încheieturi, sau picioarele, până la glezne. Fără îndoială, pentru a se asigura că și-a acoperit în mod adecvat părțile corpului ce sunt obligatoriu de acoperit, femeia trebuie să-și acopere și zona din față [neimplicată în wudhu], și partea inferioară a încheieturii mâinilor și gleznele.

798. Atunci când o persoană oferă sajdah sau tashahhud de care a uitat, trebuie să se acopere în același fel ca în realizarea rugăciunilor, iar precauția recomandată este să

se acopere și atunci când realizează sajdah-e-sahv.

799. Atunci când trebuie să facă rugăciunile, dacă în mod intenționat o persoană nu-și acoperă părțile intime sau [rămâne dezgolită] pentru a nu se fi străduit să știe regula, rugăciunile pe care le face sunt invalide.

800. Dacă în timp ce-și face rugăciunile o persoană își dă seama că părțile intime îi sunt vizibile, atunci trebuie să și le acopere imediat; însă nu este necesar să repete rugăciunile [din această cauză]. Ca măsură de precauție, o persoană nu trebuie să continue în a-și realiza oricare etapă din oferirea rugăciunilor atâta vreme cât părțile intime sunt vizibile; însă în cazul în care [abia] după completarea rugăciunilor își dă seama că părțile intime au fost vizibile, rugăciunile sale vor fi socotite ca valide.

801. Dacă veșmântul unei persoane acoperă părțile private în timp ce aceasta se află în poziție verticală, însă nu le acoperă când se află în altă postură cum, de exemplu, rukū' sau sajdah, namāz va avea validitate atâta vreme cât a reușit să-și ascundă părțile intime în vreun fel sau altul. Totuși, ca precauție recomandată, o persoană nu trebuie să se roage purtând o astfel de îmbrăcăminte.

802. La vremea oferirii rugăciunilor este îngăduit ca o persoană să-și acopere părțile intime cu iarbă sau cu frunze, însă, ca precauție recomandată, acestea trebuie folosite dacă nu există altă posibilitate.

803. În disperare de cauză, când nu are nimic cu ce să-și acopere părțile intime la vremea realizării rugăciunilor, o persoană poate folosi noroi pentru a-și acoperi părțile intime.

804. Dacă, înaintea începerii rugăciunilor, o persoană nu are cu ce să se acopere, chiar dacă speră că va obține ceva cu care să acopere părțile intime, este mai bine să amâne realizarea rugăciunilor. [În caz extrem] totuși, dacă persoana nu ajunge să aibă nimic cu care să se acopere, trebuie să-și facă rugăciunile, însă la finalul acestora trebuie să rostească rugăciuni care o absolvă de obligația [acoperirii]. Și dacă persoana s-a rugat în timpul destinat [rugăciunii], și motivația sa [de-a nu se fi acoperit] nu a încetat până la finalul rugăciunilor, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să facă din nou rugăciunile.

805. Dacă o persoană care intenționează să ofere rugăciuni nu are nimic cu care să se acopere, nici măcar frunze, sau iarbă, sau noroi, și nu are speranța de a le obține de undeva, atunci, dacă nu există alți oameni care ar putea s-o vadă, poate să se roage după tipicul firesc, făcând rukū', sajdah și celelalte în mod normal. Dacă însă există alte persoane prezente, atunci trebuie să se roage în așa fel încât părțile intime să rămână ascunse vederii celorlalți, adică rămânând așezată în rugăciune și realizând rukū' și sajdah prin semne-substitute.

Ca precauție obligatorie, în timp ce realizează namāz, o persoană dezbrăcată trebuie să-și acopere părțile private cu propriile coapse, de stă așezată, sau cu mâinile, dacă stă în picioare.

Condiții privitoare la îmbrăcămintea purtată în timpul rugăciunilor

806. Există 6 condiții privitoare la îmbrăcămintea folosită pentru namāz:

- trebuie să fie pak;

- trebuie să fie mubah, adică permisă spre purtare;
- nu trebuie făcută din pielea unui animal [sacrificat nelegiuit];
- nu trebuie făcută din pielea unui animal a cărui carne este harām [ca mâncare];
- dacă persoana care oferă rugăciuni este un bărbat, atunci îmbrăcămintea sa nu trebuie să fie de mătase naturală;
- dacă persoana care oferă rugăciuni este un bărbat, atunci îmbrăcămintea sa nu trebuie să fie întrețesută cu aur; (detalii în această privință vor fi date mai încolo).

807. Îmbrăcămintea nei persoane care oferă rugăciuni trebuie să fie pak; prin urmare, dacă în condiții normale, se roagă având corpul najis ori îmbrăcămintea, atunci rugăciunile sale sunt invalide.

808. Dacă unei persoane nu-i pasă de faptul că namāz oferite cu îmbrăcămintea sau corpul murdare sunt invalide și totuși se roagă fiind impur (murdar), rugăciunile sale sunt invalide.

809. Dacă o persoană este nepăsătoare în ce privește învățarea unei reguli ce se referă la un anumit lucru najis, cum ar fi spre exemplu transpirația unui necredincios, și ajunge să se roage împreună cu acesta, atunci rugăciunile sale sunt invalide.

810. Dacă o persoană era sigură că îmbrăcămintea sau corpul era najis, însă după ce va fi terminat namāz își dă seama că oricare din ele era najis, atunci rugăciunile sale sunt valide.

811. Dacă o persoană uită că îmbrăcămintea sa ori corpul său este najis și își amintește de acest fapt în timp ce realizează namāz, sau după completarea rugăciunilor, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să ofere din nou rugăciunile, [mai ales dacă] uitarea sa a fost datorită neglijenței. Iar dacă timpul prescris a expirat, atunci ea trebuie să ofere rugăciunile-qadha corespunzătoare. Dacă uitarea nu s-a datorat neglijenței, nu este necesar pentru persoană să se roage din nou, însă aceasta cu excepția faptului că reamintirea [despre impuritate] s-a petrecut în timpul realizării namāz, circumstanțe în care va trebui să acționeze conform celor explicate aici, mai jos.

812. Dacă în timp ce oferă rugăciuni o persoană are la dispoziție foarte mult timp și își dă seama în timpul rugăciunilor că hainele sale sunt najis, bănuind că ar fi putut fi murdare încă înainte de a fi început rugăciunile, atunci ea trebuie fie să le spele, fie să le schimbe, fie să se dezbrace de ele –cu condiția însă ca, făcând astfel, rugăciunile să nu devină invalide– și să continue cu namāz până la completare. Dar dacă nu are alt veșmânt cu care să-și acopere părțile intime, sau posibilitatea de a-și spăla veșmântul, sau dacă, scoțând hainele, ar putea invalida namāz, atunci, ca o precauție obligatorie, persoana trebuie să repete rugăciunile purtând haine pak.

813. Dacă în timp ce oferă rugăciuni o persoană are la dispoziție prea puțin timp și își dă seama în timpul rugăciunilor că hainele sale sunt najis, bănuind că ar fi putut fi murdare încă înainte de a fi început rugăciunile, atunci ea trebuie fie să le spele, fie să le schimbe, fie să se dezbrace de ele –cu condiția însă ca, făcând astfel, rugăciunile să nu devină invalide– și să completeze namāz. Dar dacă nu are alt fel de lenjerie cu care să-și acopere părțile intime în caz de scoate veșmântul, sau dacă nu poate să o schimbe ori s-o spele, atunci persoana trebuie să completeze namāz cu aceleași haine najis.

814. Atunci când o persoană se roagă și timpul pe care îl are la dispoziție este scurt, dându-și seama în timpul rugăciunilor că i-a devenit corpul najis și bănuind că va fi fost astfel înainte de a fi început rugăciunile, ea trebuie să îndepărteze prin spălare najasat aflat pe corpul său, cu condiția ca namāz să nu devină invalidată făcând astfel. Dacă însă știe că namāz s-ar invalida, atunci trebuie să completeze namāz rămânând în aceeași stare, de-a avea corpul najis: namāz pe care realizează va fi validă.

815. În cazul în care o persoană nu este sigură de are corpul sau veșmântul pak, dacă nu a găsit nimic najis după cercetare și dacă a ajuns să realizeze rugăciunile, atunci namāz va fi validă chiar dacă la încheiere își dă seama că, de fapt, corpul sau veșmântul a fost najis. Dar dacă nu se obosește să cerceteze [curățenia corpului sau a hainelor], atunci, ca precauție obligatorie, va trebui să repete rugăciunile. Dacă timpul a expirat, atunci va realiza rugăciunile-qadha.

816. Dacă o persoană își spală hainele, fiind sigură că acestea au devenit pak și oferind rugăciunile îmbrăcat cu acestea, însă după rugăciuni își dă seama că hainele nu erau de fapt pak, atunci rugăciunile sale sunt valide.

817. Dacă o persoană vede sânge pe corpul său ori pe îmbrăcăminte și este sigură că nu este vorba de unul din felurile de sânge najis, cum ar fi, de exemplu, sângele de la un țânțar, iar după ce va fi oferit rugăciunile, își dă seama că e vorba de un fel de sânge pe care inadmisibil în namāz, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sale sunt valide.

818. Dacă o persoană este sigură că sângele ce-l are pe corp sau pe îmbrăcăminte este din felurile de sânge najis care sunt de acceptat în namāz, cum ar fi, de exemplu, sângele de la o rană sau o plagă, însă după rugăciuni își dă seama că este un sânge care invalidează namāz, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sale vor fi valide.

819. În cazul în care o persoană uită că un lucru anume este najis și atinge acel lucru fie cu corpul umed, fie cu haina umedă, continuând să ofere rugăciunile, iar la sfârșitul acestora își dă seama de greșeală, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sale sunt valide. Într-o asemenea situație, dacă realizează ghusl fără ca mai întâi să-și fi făcut corpul pak, iar apoi trece la realizarea rugăciunilor, atunci atât ghusl, cât și namāz vor fi invalide, dacă nu este sigur că prin realizarea de ghusl, corpul său a devenit pak de asemenea. La fel, dacă se realizează wudhu și una din părțile spălate nu a fost inițial făcută pak, oferindu-se mai apoi rugăciunile, atunci atât wudhu, cât și rugăciunile vor fi invalide, dacă nu este sigur că, prin realizarea de wudhu, acea parte de care a uitat că ar fi fost najis a ajuns să fie pak.

820. În cazul în care o persoană nu are decât un singur rând de haine și atât corpul, cât și hainele sunt najis, cum și dacă apa ce-o are este suficientă ca să facă pak măcar una din acestea, atunci, precauția obligatorie este să-și spele corpul și să ofere rugăciunile cu hainele najis, deoarece nu este permis să se spele hainele și să se realizeze rugăciunea cu corpul najis. Oricum, dacă mizeria de pe haine este mai multă sau mai intensă, atunci are opțiunea de-a curăța și hainele.

821. O persoană care nu are altă îmbrăcăminte decât aceea najis, poate oferi rugăciunile îmbrăcată cu ce are; rugăciunile sale vor fi valide.

822. Dacă o persoană are două rânduri de haine și știe unul din ele este najis, însă fără să-și dea seama care din ele, atunci, dacă are suficient timp la dispoziție, trebuie să ofere rugăciunile îmbrăcată cu fiecare din cele două. Spre exemplu, dacă persoana dorește să ofere rugăciunile-zuhr și cele 'asr, atunci realizează ambele rugăciuni o dată

cu niște haine, apoi cu celelalte. Însă, dacă timpul avut la dispoziție este scurt, persoana poate oferi rugăciunile îmbrăcată doar cu unul din seturile de haine și aceasta va fi de ajuns.

823. Îmbrăcămintea pe care o persoană o folosește pentru relizarea rugăciunilor trebuie să fie permisibilă ca folosire (mubah). De aici, dacă o persoană știe că este harām să folosească o haină însușită ilicit, ori, din neglijență, nu cunoaște această regulă, la care se adaugă realizarea intenționată a rugăciunilor cu astfel de îmbrăcăminte, atunci, ca o precauție, rugăciunile sale vor fi invalide. Dacă îmbrăcămintea are componente ilicite ce singure nu pot acoperi părțile intime– sau chiar dacă pot să acopere părțile intime, persoana nu le poartă permanent cu sine (o batistă mare, ce-o ține în buzunar, de exemplu)– ori dacă poartă lucrurile însușite ilicit laolaltă cu îmbrăcămintea mubah, atunci, în toate aceste cazuri, faptul că lucrurile acestea suplimentare sunt ilicite nu va afecta validitatea rugăciunilor. În caz contrar, ca măsură de precauție, folosirea celor ilicite este de evitat.

824. Dacă o persoană știe că este harām să poarte haine însușite ilicit, dar nu știe că faptul acesta face ca rugăciunile să fie invalide, atunci, în cazul în care intenționat face rugăciunile cu astfel de haine, ca o precauție, rugăciunile sale vor fi invalide (așa cum s-a explicat în regula precedentă).

825. Dacă o persoană nu știe că hainele sale au proveniență ilicită sau uită de faptul acesta și, cu toate acestea, oferă rugăciunile astfel îmbrăcată, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sale vor fi valide, cu condiția ca însăși persoana respectivă să nu fie cea care le-a luat în mod delictiv. În cazul în care chiar persoana este hoțul, ca precauție, se va considera că rugăciunile sale sunt invalide.

826. Dacă o persoană nu știe sau uită că îmbrăcămintea sa este însușită ilicit, dar își dă seama de aceasta în timpul rugăciunilor, atunci trebuie să-și scoată îmbrăcămintea, cu condiția ca părțile intime să-i rămână acoperite cu altceva; dezbrăcarea de haina însușită ilicit nu va duce la ruperea continuității rugăciunilor. În cazul în care părțile intime nu rămân acoperite de ceva, sau dacă nu poate scoate hainele respective imediat, sau dacă fluiditatea rugăciunilor nu poate fi menținută de se trece la scoaterea hainelor, iar dacă persoana are timp pentru cel puțin o rak'ah, atunci ea trebuie să întrerupă rugăciunile și să le ofere îmbrăcată într-un veșmânt licit. În cazul în care însă nu are prea mult timp, atunci ea poate să-și scoată hainele în timp ce continuă să se roage și să completeze rugăciunile conform cu regulile aplicabile rugăciunilor ce se fac când nu se are îmbrăcăminte.

827. Dacă, pentru a-și proteja viața, o persoană oferă rugăciuni îmbrăcată cu haine însușite ilicit, cum ar fi, de exemplu, înlăturarea situației de a fi furate de către un hoț, atunci rugăciunile sale sunt valide.

828. Dacă o persoană cumpără o îmbrăcăminte cu o anumită sumă a cărei cincime nu a fost plătită de către ea, atunci namāz realizată în acea îmbrăcăminte se va ridica la valoarea unei namāz făcute într-o îmbrăcăminte ilicită.

829. Ca o precauție obligatorie, îmbrăcămintea unei persoane, adică doar aceea care nu va fi pentru acoperirea părților intime, nu trebuie făcută din pielea unui animal al cărui sânge izbucnește din venă când este sacrificat. Iar precauția recomandată este ca–chiar și atunci când îmbrăcămintea nu este făcută din pielea unui astfel de animal, cum ar fi, de exemplu, cea a unui pește sau a unui șarpe–să nu se folosească astfel de

îmbrăcăminte când se oferă rugăciuni.

830. Dacă persoana ce oferă rugăciuni are cu sine [în bagaje] părți dintr-un animal najis, părți ce sunt socotite ca fiind vii, cum ar fi, de exemplu, carne sau piele, atunci, chiar și așa, rugăciunile vor fi valide.

831. Dacă o persoană ce oferă rugăciuni are cu sine [în bagaje] părți ale unui animal a cărui carne este halal, dar care părți sunt socotite ca fiind nevii, cum ar fi, de exemplu, blana sau lâna, sau dacă oferă rugăciuni cu îmbrăcăminte făcută din acestea, atunci, chiar și așa, rugăciunile sale sunt valide.

832. În afară de lenjeria măruntă (ciorapii, de exemplu), care nu servește de obicei la acoperirea părților intime, ca o precauție obligatorie, îmbrăcămintea persoanei care se roagă nu trebuie făcută din piele unui animal sălbatic sau a unuia a cărui carne este harām. La fel, îmbrăcămintea nu trebuie să fie spurcată cu urina, fecalele, sudoarea, laptele sau părul unui asemenea animal. Totuși, dacă pe îmbrăcăminte se găsește un fir de păr ori dacă persoana cară cu sine o cutie în care s-au ținut asemenea lucruri, atunci nu este nici o problemă.

833. Dacă saliva, apa din nas ori orice altă umezeală de la un animal a cărui care este harām de mâncat, cum ar fi, de exemplu, de la o pisică, se află pe corpul sau îmbrăcămintea unei persoane aflate în namāz, iar această substanță este încă umedă, atunci namāz va fi invalidă. Dar dacă substanța s-a uscat și a fost îndepărtată, atunci rugăciunea este validă.

834. Dacă pe corpul sau pe hainele persoanei ce oferă rugăciuni există păr, salivă ori transpirația altei persoane, nu este nici o problemă. La fel, nu este nici o problemă dacă există lângă o persoană, în timp ce se roagă, produse animale precum ceara și mierea, sau perle.

835. Dacă persoana ce oferă rugăciuni nu este sigură dacă îmbrăcămintea sa este făcută din pielea unui animal a cărui carne este halal sau harām, atunci îi este îngăduit să ofere rugăciuni îmbrăcată astfel, indiferent dacă îmbrăcămintea a fost făcută local ori este importată.

836. Nu se poate preciza dacă perla este ceva provenit de la un animal a cărui carne este harām și, prin urmare, este permis să se facă rugăciuni purtând-o.

837. Nu este nici o problemă în a se purta blană simplă și, la fel, blana unei veverițe gri, atunci când se oferă rugăciuni. Cu toate acestea, precauția recomandată este că o persoană nu trebuie să poarte blana unei veverițe în timp ce se roagă.

838. Dacă o persoană a realizat rugăciunile îmbrăcată cu un veșmânt de care nu a știut că este făcut din pielea unui animal a cărui carne este harām sau dacă a uitat de faptul acesta, atunci, ca precauție recomandată, ea trebuie să facă rugăciunile din nou.

839. Pentru un bărbat, folosirea unui veșmânt întrețesut cu aur este harām atunci când se roagă, iar faptul acesta face namāz să fie invalid. Folosirea de către femei a unui astfel de veșmânt, fie în mod obișnuit, fie în timpul rugăciunilor, este permisă.

840. Pentru bărbați este harām să poarte aur cum, de exemplu, lanț de aur ce atârnă pe piept, sau inel de aur, ori să folosească ceas de mână din aur ori ochelari cu ramă de aur; rugăciunile făcute purtând aceste lucruri vor fi invalide. Însă femeilor le este permis să poarte aceste lucruri în timpul rugăciunilor sau altcândva.

841. Dacă o persoană nu știe, dacă a uitat că inelul ori veșmântul este din aur, dacă

nu este sigură de este din aur sau nu obiectul ce-l are, chiar dacă le poartă, rugăciunile sale vor fi valide.

842. În timp ce se realizează namāz, îmbrăcămintea unui bărbat, chiar și calota de pe cap, sau șireturile de strâns pijamaua, sau pantalonii, nu trebuie să fie de mătase naturală. Ultimile două cazuri precizate aici țin de o precauție recomandată. Oricum, pentru bărbați este harām să poarte mătase naturală în oricare moment.

843. Dacă toate componentele unei îmbrăcăminți sau doar o parte din ele sunt din mătase naturală, atunci purtarea ei de către un bărbat este harām și, îmbrăcat astfel, se vor invalida rugăciunile.

844. Atunci când un bărbat nu știe dacă o îmbrăcăminte anume este din mătase naturală sau din alt material, este permis s-o poarte și nu este nici o problemă în a oferi rugăciuni îmbrăcat cu aceea.

845. Nu este nici o problemă dacă un bărbat are în buzunar o batistă de mătase, acest fapt nu va invalida rugăciunile.

846. Unei femei, atât în namāz, cât și oricând altcândva, îi este permis să poarte îmbrăcăminte de mătase.

847. Când cineva chiar nu are vreo alternativă, poate purta haine ilicite, sau făcute cu aur, ori de mătase. La fel, o persoană obligată să poarte o haină anume ori care nu are altă îmbrăcăminte decât din cea menționată mai sus, poate să ofere rugăciunile cu asemenea îmbrăcăminte.

848. Dacă o persoană nu are altă îmbrăcăminte decât acea ilicită, însă nu este forțată să o îmbrace, atunci trebuie [să n-o poarte și] să se roage conform regulilor prescrise pentru cineva care are de oferit namāz dezbrăcat.

849. Dacă o persoană nu are un alt veșmânt decât unul făcut din pielea unui animal sălbatic și este obligată să-l poarte, atunci îi este permis să se roage îmbrăcată astfel. Dacă însă nu este necesar să poarte asemenea îmbrăcăminte, atunci trebuie să acționeze conform regulilor pentru cei ce se roagă dezbrăcați. Dacă îmbrăcămintea nu este din pielea unui animal sălbatic, ci din a unuia a cărui carne este harām să se mănânce, iar persoana nu este în nici un fel obligată s-o poarte, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să se roage îndoit: o dată, cu acea îmbrăcăminte, iar a doua oară, conform regulilor aplicabile unei persoane dezbrăcate.

850. Dacă o persoană nu are altă îmbrăcăminte decât de mătase ori întrețesută cu aur și nu este obligată să poarte vreo haină, atunci ea trebuie să ofere rugăciuni în acord cu regulile aplicabile unei persoane dezbrăcate.

851. Dacă o persoană nu are nimic cu care să-și acopere părțile intime în timpul realizării de namāz, atunci este obligatoriu pentru ea să procure fie prin închiriere, fie prin cumpărare asemenea acoperământ. Totuși, dacă ar ajunge să coste mai mult decât își poate permite ori dacă dând banii pe îmbrăcăminte ar crea vreun neajuns, atunci persoana poate oferi namāz conform cu regulile prescrise unei persoane dezbrăcate.

852. În cazul în care o persoană nu are îmbrăcăminte și altcineva îi oferă sau îi împrumută ceva de îmbrăcat, atunci ea trebuie să accepte, doar dacă faptul nu-i creează vreo dificultate. De fapt, dacă nu i se pare dificil să împrumute un veșmânt ori să-l primească drept cadou, atunci trebuie să ia de la cineva care este dispus să îi dea.

853. Purtarea unei îmbrăcăminți a cărei pânză, culoare sau croială nu este conform

statutului unei persoane, ori care este neobișnuită cu totul, este harām în cazul în care coboară demnitatea persoanei. Dar dacă oferă namāz cu asemenea îmbrăcăminte, chiar și atunci când este numai ți îndeajuns pentru acoperirea părților intime, rugăciunile făcute vor fi valide.

854. Dacă un bărbat poartă îmbrăcăminte de femei sau dacă o femeie poartă îmbrăcăminte de bărbați și-și face din aceasta un obicei, atunci, ca precauție, faptul este harām. Totuși, în oricare situație, realizarea rugăciunilor în asemenea îmbrăcăminte, nu le va invalida.

855. Pentru o persoană care trebuie să se roage stând culcată, nu este permis în realizarea rugăciunilor să folosească o învelitoare care este făcută din pielea unui animal sălbatic sau, ca precauție obligatorie, din cea a unui animal a cărui carne este harām; [interdicția este și în cazul unei] învelitori din mătase sau a uneia murdare, care, dacă este expusă ca și cum ar fi un veșmânt. În cazul în care persoana ce se roagă se acoperă pur și simplu, atunci nu va fi nici o problemă, rugăciunile sale nu vor fi afectate de acest fapt. În ce privește salteaua, nu există nici o obiecție atâta vreme cât persoana nu trage o parte pe deasupra corpului, dând aparența de a fi o îmbrăcăminte; dacă face astfel, atunci se aplică aceeași interdicție ca în cazul învelitorii.

Cazuri excepționale

856. În următoarele 3 cazuri rugăciunile oferite de către o persoană vor fi valide, chiar și atunci când corpul sau veșmântul sunt najis:

- când corpul sau veșmântul este pătat de sângele ieșit dintr-o rană sau o plagă a corpului;
- când corpul sau veșmântul este pătat de sânge pe o suprafață mai mică decât acea a unei monede mici (aproape egală cu articulația de sus a degetului mare);
- când nu are nici o altă opțiunea decât aceea de-a oferi rugăciuni având corpul sau veșmântul murdar; de aici, este vorba de o situație în care, dacă haina celui ce se roagă este najis, namāz este totuși validă, adică situația în care componente mici de îmbrăcăminte (ciorapi, calote) sunt najis. (Reguli privind aceste situații vo fi explicate mai încolo.)

857. În cazul în care corpul sau veșmântul unei persoane ce dorește să se roage este pătat cu sânge dintr-o rană ori plagă, etc., atunci poate realiza namāz [având validitate] atâta vreme cât rana sau plaga nu s-a vindecat. Aceeași regulă se aplică dacă este vorba de puroi (care poate ieși odată cu sângele) sau de oricare medicament care, aplicat pe rană sau plagă, devine najis.

858. Dacă sângele ce este pe haina sau pe corpul unei persoane care se află în rugăciune, sânge ce iese dintr-o rană mică sau tăietură repede vindecabilă, nu a fost în prealabil spălat [deși se putea], atunci rugăciunile sunt invalide.

859. Dacă vreo parte a corpului ori a îmbrăcăminții, care se află departe de rană, devine najis datorită fluidului ce iese din rană, atunci nu este permis să se ofere rugăciuni; totuși, nu există nici o problemă dacă, datorită supurației, o parte a corpului sau îmbrăcăminții din jurul rănii devine najis.

860. În cazul în care corpul sau veșmântul unei persoane este pătat cu sânge provenit de la hemoroizi interni sau de la o rană bucală ori nazală, etc., atunci persoana poate oferi rugăciuni, chiar având acea sângerare. Evident, dacă sângele provine de la hemoroizi externi, este permis să se ofere rugăciuni.

861. Dacă o persoană are o rană pe suprafața corpului și vede sânge pe corp sau pe haină, o pată mai mare decât aria unei monezi, și nu știe dacă sângele este din rana sa ori are altă proveniență, atunci, ca precauție obligatorie, nu trebuie să facă rugăciunile.

862. Dacă o persoană are câteva răni, înă atât de apropiate una de cealaltă, încât pot fi considerate ca fiind una, atunci nu este nici o problemă în realizarea rugăciunilor, atâta vreme cât nu s-u vindecat. Dacă totuși rănile sunt mai separate, fiecare părând ca individuală, atunci persoana trebuie să spele și să curețe corpul și îmbrăcămintea de fiecare dată când o rană este vindecată.

863. Dacă hainele sau corpul unei femei ce se roagă este pătat de sânge menstrual, chiar și în cantitate mică, atunci namāz nu are validitate. Ca o precauție, aceeași regulă se aplică pentru sângele nifas, istihaza, cum și pentru acel din surse care, la modul esențial, sunt najis– provenit de la un porc, de la corpul unui animal sacrificat, de la un animal a cărui carne este harām să se mănânce. În privința altor feluri de sânge, cum cel de la corpul uman sau cel de la un animal de carne halal, nu este nici o problemă în a se oferi rugăciuni când există; acest fapt e valid atunci când, chiar dacă petele se găsesc în câteva locuri de pe îmbrăcăminte sau de pe corp, ele, însumate, nu au o arie mai mare decât cea a unei monede.

864. Dacă sângele pătează o față a îmbrăcăminții și apoi trece către cealaltă față, atunci se va considera ca unică pată. Însă, dacă fața a doua a veșmântului se pătează separat, fiecare față va fi considerată cu pata ei. Ca urmare, dacă sângele de pe ambele fețe este mai puțin în suprafață decât o monedă, atunci namāz va fi validă; dacă suprafața este mai mare decât o monedă, rugăciunile nu vor fi valide.

865. Dacă sângele cade pe o haină cu căptușeală și ajunge până la aceasta ori cade pe căptușeală și ajunge până la fașa exterioară a hainei, atunci fiecare parte va fi separat considerată cu pata sa, atâta vreme cât fața și căptușeala nu sunt într-atât de unite, încât s-ar putea vorbi de-o singură pată. De aici, dacă aria petei de sânge de pe față și de pe căptușeală, considerată una, este mai mică decât a unei monezi, atunci rugăciunile vor fi considerate ca fiind valide; dacă suprafața petei este mai mare, rugăciunile oferite cu astfel de pată vor fi invalide.

866. Dacă aria petei de sânge de pe corp sau de pe veșmânt este mai mică decât o monedă, însă parte din sânge se împrăștie mai mult în jurul petei, atunci rugăciunile oferite în astfel de situație vor fi invalide, chiar dacă pata și umezeala ei nu este egală cu suprafața unei monede. Totuși, dacă umezeala e doar a petei de sânge, fără să umezească marginile, nu există nici o obiecție la oferirea rugăciunilor într-o astfel de circumstanță.

867. Dacă nu există nici un fel de sânge pe corpul sau pe veșmântul unei persoane, însă acestea devin najis din cauza contactului cu o umezeală amestecată cu sânge, atunci rugăciunile nu pot fi oferite, chiar dacă partea ce a devenit najis este mai mică decât aceea a unei monezi.

868. Dacă aria sângelui prezent pe corpul sau îmbrăcămintea unei persoane este mai mică decît o monedă, însă suprafața respectivă este atinsă de altă najasat, cum ar

fi, deexemplu, o picătură de urină, atunci nu este permis să se ofere rugăciuni, indiferent dacă najasat de proveniență străină atinge corpul (ori veșmântul) sau nu.

869. Dacă o piesă de îmbrăcăminte aparținând unei persoane ce face rugăciuni, cum ar fi ciorapii sau calota, textile ce în mod obișnuit nu acoperă părțile intime, devin najis, și dacă nu sunt făcute din corpul sau pielea unui animal cu carne harām de mâncat, atunci rugăciunile oferite vor fi valide; de asemenea, nu există nici o obiecție la oferirea rugăciunilor când se poartă un inel najis.

870. Este permis pentru o persoană aflată în namāz să aibă lucruri ce sunt najis, cum ar fi batista, cheile și cuțitul. La fel, dacă va avea cu sine, în bagaje, îmbrăcăminte najis, acest fapt nu va afecta validitatea rugăciunilor.

871. Dacă o femeie știe că aria petei de sânge de pe corp sau de pe veșmânt este mai mică decât o monedă, dar suspectează că ar fi vorba de sânge hayz, nifas, istihaza, fapt care nu este scuzabil în cadrul namāz, atunci, totuși, îi este permis să ofere namāz, fără a fi necesar să spele acea pată.

872. Dacă aria petelor de sânge de pe haina sau corpul unei persoane este mai mică decât cea a unei monezi, dar ea nu este conștientă că este unul din felurile de sânge neacceptate în cadrul namāz, atunci, dacă-și dă seama de aceasta după namāz, că era un sânge neacceptat, nu este necesar să ofere din nou rugăciunile. La fel, dacă persoana crede că întinderea petei de sânge este mai mică decât a unei monede și oferă rugăciuni, iar mai târziu ajunge să știe că pata a fost mare cât o monedă sau mai mult, atunci nu este necesar să ofere iarăși rugăciunile.

Lucruri mustahab

873. Pentru o persoană care oferă rugăciuni anumite lucruri privind îmbrăcămintea sunt mustahab. Câteva din acestea sunt: un turban având ultimul pliu făcut sub bărbie, pânză ornamentală atârnând liber pe umăr (*'aba*); îmbrăcăminte albă; îmbrăcăminte din cea mai curată; folosirea parfumului; folosirea de pietre prețioase, precum agatul roșu (*aqīq*).

Lucruri makrūh

Pentru cineva care se roagă anumite lucruri legate de îmbrăcăminte sunt makrūh:

874. Faptul de a purta o îmbrăcăminte neagră, sau murdară, sau strânsă pe corp, să poarte îmbrăcămintea unui bețivan ori a cuiva căruia nu-i pasa de najasat. La fel, faptul de-a purta îmbrăcăminte care are imagini imprimate sau pictate, de-a ține nasturii descheiați, de-a purta un inel cu imagine gravată.

Reguli privitoare la namāz (partea a-II-a)

Locul unde trebuie realizat namāz

Există 7 condiții referitoare la locul unde cineva trebuie să ofere rugăciuni.

875. **Prima condiție**.Locul unde sunt oferite rugăciunile trebuie să fie [permisibil, fără stăpân] *mubah*.Dacă o persoană se roagă într-un loc ilicit, atunci, ca precauție obligatorie, rugăciunile sale vor fi invalide, chiar dacă persoana stă pe un covoraș, pe o

canapea ori pe ceva asemănător acestora.Totuși, nu este nici o problemă dacă o persoană se roagă sub un acoperiș sau într-un cort care nu este al său.

876. Rugăciunile ce sunt oferite pe o proprietate a cărei folosință și beneficiu aparțin altcuiva sunt invalide, atâta vreme cât nu s-a cerut permisiunea de la proprietarul de drept. De exemplu, dacă a fost închiriată o casă și chiriașul sau oricine altcineva oferă rugăciuni fără permisiunea proprietarului, atunci, ca măsură de precauție, rugăciunile sale sunt invalide. Dacă o persoană a făcut un testament înaintea morții sale, testament prin care se precizează că ⅓ din averea sa trebuie folosită pentru o anume cauză, atunci nu se pot oferi rugăciuni pe acea proprietate până ce treimea de avere nu a fost folosită conform dorinței.

877. Dacă într-o moschee, o persoană deja așezată este făcută să renunțe la locul său de către cineva care, mai apoi, îi ocupă locul, atunci rugăciunile pe care le va face ocupantul vor fi valide, chiar dacă va fi comis un păcat.

878. Dacă o persoană nu știe sau uită că un loc anume este ilicit și oferă rugăciuni în acel loc, iar mai apoi, după rugăciuni, află sau își reamintește că este un loc ilicit, chiar așa fiind, rugăciunile sale sunt valide. Dacă o persoană și-a însușit ilicit un loc și, uitând de aceasta, oferă rugăciuni în acel loc, atunci rugăciunile sunt invalide.

879. Dacă o persoană știe că un anume loc este ilicit, însă neștiind regula că rugăciunile într-un astfel de loc sunt invalide, și oferă rugăciuni în locul respectiv, atunci rugăciunile sale sunt invalide.

880. Dacă o persoană este forțată [de împrejurări] să ofere rugăciunile obligatorii în timp ce călărește sau în cazul în care calul, șaua sau frâiele sun însușite ilegal, atunci rugăciunile sunt invalide. Aceeași regulă se aplică de dorește să ofere rugăciuni mustahab în timp ce călărește.

881. Dacă o persoană deține o proprietate în parteneriat cu altcineva și partea sa nu este bine delimitată încă, atunci nu poate folosi acea proprietate pentru facerea rugăciunilor fără consimțământul partenerului.

882. Dacă o persoană achiziționează o proprietate cu o sumă de bani din care sumakhum nu a fost plătită de către el, atunci folosirea (pentru rugăciuni) a acelei proprietăți este harām, iar rugăciunile vor fi invalide.

883. Dacă un proprietar își dă consimțământul verbal cum că se pot oferi rugăciuni pe proprietatea sa, însă se știe că nu este tocmai fericit că și-a oferit acordul, atunci oferirea rugăciunilor pe proprietate sa va fi invalidă. Invers, dacă proprietarul n-a dat permisiunea verbală, dar este știut cu siguranță că este fericit s-o dea, atunci oferirea de rugăciuni pe proprietatea sa va fi validă.

884. Folosirea unei proprietăți ce-a aparținut unei persoane moarte ce, în viață fiind, nu a plătit zakat și alte datorii similare, este îngăduită, cu condiția ca o asemenea utilizare să nu împiedice în nici un fel plătirea obligației respective. O persoană dorind să se roage pe asemenea proprietate poate face aceasta cu permisiunea moștenitorilor. Similar, nu va exista nici o obiecție, dacă datoria este plătită sau se garantează plata ei.

885. Regula pentru folosirea proprietății unei persoane care a murit și care era îndatorată oamenilor este aceeași ca regula înainte menționată, ce ține de zakat și alte forme similare de datorii.

886. Dacă o persoană ce-a murit nu datora nimic nimănui, însă unii dintre

moștenitorii săi sunt fie minori, fie nesănătoși mentali, fie absenți, atunci folosirea acelei proprietăți fără permisiunea păzitorului acelor moștenitori este harām și nu este permis să se ofere rugăciuni acolo.

887. A face rugăciuni pe proprietatea cuiva este permis numai dacă posesorul acesteia și-a dat consimțământul explicit sau a făcut o sugestie implicând permisiunea. De exemplu, dacă proprietarul permite unei persoane să rămână și să doarmă pe proprietatea sa, aceasta va implica și că a dat permisiunea de-a se oferi rugăciuni.

888. Este permisibil să se facă rugăciuni pe o proprietate mai întinsă, chiar dacă posesorul ei este un minor, o persoană nesănătoasă mental ori o persoană ce n-ar fi fericită să facă cineva rugăciuni pe pământul său. Această regulă se aplică și asupra pământurilor ce nu au ziduri împrejmuitoare sau intrări. Nu va fi necesară nici o permisiune din partea proprietarului, cu excepția cazului în care se știe că proprietarul este minor, nesănătos mental ori că i-ar displace să se facă rugăciuni pe proprietatea sa. Într-un asemenea caz, ca precauție obligatorie, rugăciunile nu trebuie oferite acolo.

889. **A doua condiție**. Locul pentru rugăciuni nu trebuie să fie supus unei mișcări puternice, fapt care ar face poziția normală, rukū' ori sajdah imposibil de realizat. De fapt, ca precauție obligatorie, felul locului nu trebuie să împiedice bunăstarea corpului. Dar dacă o persoană este forțată de situație să se roage într-asemenea locuri din cauza scurtimii timpului sau a altui motiv, cum ar fi într-o mașină, pe tren sau pe un vapor, atunci persoana trebuie să caute a rămâne în poziția aleasă și să mențină direcția-qibla cât de mult posibil. Iar dacă vehicolul se mișcă în altă direcție decât qibla, persoana trebuie să se întorcă cu corpul pe direcția-qibla.

890. Nu este nici o problemă în a oferi rugăciuni într-o mașină sau pe vapor, în tren sau în alte vehicule, atâta vreme cât nu se mișcă încă. Când acestea se mișcă, de nu provoacă o excesivă mișcare a corpului, persoana poate face rugăciuni.

891.Rugăciunile care se oferă stând pe o grămadă instabilă, cum ar fi una de semințe sau alte similare, sunt invalide.

891. **A treia condiție**. O persoană trebuie să ofere rugăciuni într-un loc unde vede posibilitatea de-a completa rugăciunile. A face rugăciuni într-un loc unde nu se pot termina rugăciunile, cum ar fi din cauza vântului puternic, din cauza excesului de ploi sau a unei mulțimi de oameni în mișcare, invalidează rugăciunile, chiar dacă persoana reușește să le ducă la capăt.

892. Dacă o persoană oferă rugăciuni într-un loc unde este interzis să se stea, cum ar fi sub un acoperiș care stă să se prăbușească, atunci rugăciunile sunt valide, chiar dacă persoana va fi comis un păcat.

893. A face rugăciuni asupra unui lucru pe care este harām să se pășească ori să se stea, cum ar fi un covoraș pe care este scris ori desenat numele lui 'Allāh, va face ca rugăciunile să fie invalide dacă intenția este de-a a-i da neplăcere lui 'Allāh.

894. **A patra condiție**. Tavanul unui loc unde cineva se roagă nu trebuie să fie prea jos, ntr-atât încât persoana să nu poată sta drept, în picioare, și nici locul nu trebuie să fie într-atât de mic încât să nu se poată realiza rukū' ori sajdah.

Dacă o persoană este forțată de circumstanțe să se roage într-un loc unde nu este posibil să se stea în picioare, atunci se va ruga în poziția șezând. Iar dacă nu este posibil să realizeze rukū' sau sajdah, persoana trebuie să le facă prin mișcări ale capului.

895. Nimeni nu trebuie să ofere rugăciuni la mormântul sfântului Profet ori al sfinților Imami dacă faptul implică ireverență; în caz contrar [când se face cu respect religios] nu este nici o obiecție.

A cincea condiție.Dacă locul unde dorește o persoană să se roage este najis, nu trebuie să fie într-atât de umed, încât umezeala să impregneze veșmântul sau să ajungă până la corpul persoanei ce se roagă. Dacă aria din locul unde cineva se roagă și-și pune fruntea când realizează sajdah este najis, atunci rugăciunile vor fi invalide, chiar dacă aria respectivă este uscată. Precauția recomandată este ca locul unde o persoană oferă rugăciunile să nu fie deloc impură (najis).

A șasea condiție. Ca o condiție obligatorie, în timp ce se roagă o femeie trebuie să stea în spatele bărbatului. În realizarea de sajdah, locul femeii trebuie să fie astfel ca fruntea ei să se ajungă în aceeași linie cu coapsele bărbatului.

896. În timp ce se realizează namāz, dacă o femeie se află în același rând cu un bărbat sau în fața lui și ambii încep în același timp, atunci ei trebuie să repete rugăciunile lor [individuale]. Aceeași regulă se aplică și dacă unul dintre ei începe să se roage mai devreme decât celălalt.

897. Dacă un bărbat și o femeie stau unul lângă celălalt în timpul rugăciunilor ori dacă femeia se află în fața bărbatului, însă între ei există un perete, o cortină sau ceva care-i separă, astfel că nu se pot vedea, atunci rugăciunile sunt valide. La fel, rugăciunile ambilor vor fi valide dacă distanța dintre cei doi este de 10 brațe.

A șaptea condiție. În realizarea de sajdah, aria unde persoana își plasează fruntea nu trebuie să fie mai înaltă ori mai joasă de 4 degete grosime, comparată cu nivelul coapselor sau al degetelor de la picioare. (Detaliile acestei reguli vor fi date în cadrul regulilor legate de sajdah.)

898. Pentru un bărbat și o femeie care nu sunt mahram, faptul de a fi în același loc, unde există posibilitatea de-a păcătui, este harām; ca precauție recomandată, persoanele trebuie să evite a se ruga în asemenea locuri.

899. Rugăciunile ce se fac într-un loc unde se cântă cu instrumente muzicale nu sunt invalide, dar faptul de-a asculta muzica sau de-a o cânta este un păcat.

900. Precauția obligatorie este ca, într-o situație normală, să nu se facă rugăciunile obligatorii (wajib) în Ka'ba sau pe acoperișul sfintei Ka'ba, însă nu va fi nici o problemă dacă o persoană va fi forțată de împrejurări să facă astfel.

901. Nu este nici o problemă dacă se oferă rugăciunile recomandate (mustahab) în sfânta Ka'ba sau pe acoperișul acesteia.De fapt, este recomandabil să se ofere două rak'āt în fața fiecărui stâlp din interiorul Sfintei Case.

Locuri mustahab pentru a oferi rugăciunile

902. În cadrul islamului se pune un mare accent pe oferirea în moschee a rugăciunilor. Masjid ul-Haram este superioară tuturor moscheilor, iar după ea, ordinea priorităților este următoarea:

- masjidun nabi (în Medina);
- masjid Kufa (în Kufa);

- masjid bayt-ul-maqdas (În Ierusalim).

Apoi vine un număr de jami'masjid (moschee centrală) din fiecare oraș, urmate de moscheea care se află în localitatea de rezidență a persoanei, cum și moscheea din bazar.

903. Pentru femei este mult mai bine să se roage în acele locuri unde sunt cel mai bine protejate de prezența Na mahram, indiferent dacă locul se află acasă, la moschee sau în oricare altă parte.

904. Namāz realizat în sanctuarele sfinților Imami este mustahab și este chiar mai bine decât realizarea acesteia în moschee. Se spune că recompensa pentru oferirea de rugăciuni în Sanctuarul lui Amir ul-Mu'minin, Imam 'Alī, (pacea fie asupra lui!), este egală cu 200.000 de rugăciuni.

905. Faptul de-a frecventa o moschee și de-a merge la o moschee care este vizitată de foarte puțini oameni este mustahab.Și este makrūh pentru cel ce locuiește în vecinătatea unei moschei să se roage în altă parte decât o moschee, atâta vreme cât n-are un motiv întemeiat.

906. Este recomandabil (mustahab) ca o persoană să nu se așeze să mănânce împreună cu o alta care nu participă la rugăciuni în moschee și nu trebuie să-i ceară sfatul cum, la fel, nu trebuie să caute a-i fi vecin și nici nu trebuie să creeze relații matrimoniale cu familia aceluia.

Locuri unde oferirea de rugăciuni este makrūh

907. Există un număr de locuri unde este makrūh să se ofere rugăciuni. Câteva din acestea sunt următoarele:

- baia publică;
- locuri cu pământ salin;
- privind către o persoană;
- orientat către o ușă deschisă;
- pe un drum sau pe o stradă, cu condiția ca, oferind rugăciuni în aceste locuri, să nu se creeze incoveniente altor persoane; dacă faptul este motiv de neajunsuri pentru oameni, este harām să se facă rugăciuni;
- privind un foc sau lumina unei lămpi;
- în bucătărie și în oricare loc unde există un cuptor;
- orientat către un puț unde vin oamenii să urineze;
- orientat către picturi sau modele de viețuitoare, atâta vreme cât nu sunt acoperite;
- într-o cameră unde este prezent un mujnib;
- într-un loc unde există o pictură, chiar dacă pictura nu se află plasată în fața celui ce oferă rugăciuni;
- orientat către un mormânt;

- stând pe un mormânt;
- între două morminte;
- în cimitir

908. Dacă o persoană oferă rugăciuni într-un loc de trecere al oamenilor sau unde cineva i se află postat în față, atunci este mustahab pentru cel ce se roagă să pună în fața sa o demarcație, chiar dacă este un simplu baston de lemn ori o sfoară.

Reguli privitoare la o moschee

909. Este harām să se facă najis podeaua, acoperișul, tavanul și zidurile interioare ale unei masjid, iar când o persoană constată că oricare din aceste părți au devenit najis, trebuie să le facă imediat pak. Precauția recomandată este ca nici pereții exteriori ai unei moschei să nu fie murdăriți. Dacă aceștia devin najis, nu este obligatoriu pentru persoana respectivă să îndepărteze mizeria. Însă, în cazul în care cineva murdărește acestea pentru a strica sfințenia moscheii, actul respectiv este harām și mizeria trebuie îndepărtată.

910. Dacă o persoană nu poate să redea curățenia unei moschei ori, pentru aceasta, are nevoie de un ajutor care nu este cine să-l dea, atunci nu este obligatoriu pentru ea să facă moscheea pak. Dacă aceeași persoană crede că, informând pe alții despre aceasta, moscheea va fi curățată, atunci trebuie să le spună celorlalți.

911. Dacă un loc din moschee devine najis și nu poate fi curățat fără a se săpa ori demola,atunci locul poate fi săpat ori demolat, cu condiția ca lucrul să fie de cât mai mică anvergură sau ca demolarea să fie în folosul salvării sfiteniei ce-o are moscheea. În caz contrar celor spuse, demolarea respectivă este o problemă ishkal [de indecizie pentru oameni, pe care doar 'Allāh o poate hotărâ]. Nu este obligatoriu să se reumple locul săpat ori să se reconstruiască partea demolată. Dacă însă un element mic devine najis, cum ar fi o cărămidă, atunci ea trebuie pusă l locul ei după ce în prealabil a fost făcută pak.

912. Dacă o moschee este stricată și în locul ei sunt construite case ori alte clădiri, ori dacă este dărăpănată într-atât că nu mai poate fi numită moschee, chiar și în acest caz, ca precauție recomandată, ea nu trebuie murdărită. Dacă însă devine najis, nu este neapărat obligatoriu să fie făcută pak.

913. Este harām să se facă najis împrejurimile Sfintelor Sanctuare, dar dacă vreuna din aceste împrejurimi devine najis și dacă rămânearea acesteia în stare de mizerie afectează sfințenia locului, atunci este obligatoriu să fie făcută pak. Iar precauția recomandată este ca sanctuarul să fie făcut pak, chiar dacă nu este implicată nici un fel de desacralizare.

914. În cazul în care covorul unei moschei devine najis, atunci trebuie făcut pak. Dacă murdăria existentă pe covor afectează sfințenia moscheii, însă spălarea ar putea să strice covorul întreg, atunci partea care a devenit najis trebuie tăiată cu totul.

915. Este harām să se aducă în moschee orice najis ul-ayn sau orice lucru care a devenit najis dacă, făcându-se astfel, faptul ar duce la desacralizarea moscheii. De fapt, precauția recomandată este ca să nu se aducă najis ul-ayn în interiorul moscheii, chiar dacă nu este implicată desacralizarea acesteia.

916. Dacă o moschee este drapată cu pânză neagră sau acoperită cu o marchiză pentru pregătirea citirii de *majilis* și ceaiul este pregătit, nu va exista nici o obiecție la toate acestea dacă nu produc efecte nedorite asupra moscheii și dacă nu îi împiedică pe acei ce vin să se roage.

917. Precauția obligatorie este aceea că moschee nu trebuie ornamentată cu aur, iar precauția recomandată este ca să nu fie decorată cu picturi reprezentând oameni și animale.

918. Chiar și atunci când o moschee este în ruină, nu este permis să fie vândută sau să fie făcută parte a unei proprietăți sau ca o parte a unui drum circulat.

919. Este harām să se vândă ușile, ferestrele și alte lucruri apărținătoare moscheii, iar dacă moscheea este dărăpănată, acele lucruri trebuie folosite pentru renovarea aceleeași moschei. Dacă însă nu sunt folositoare în moscheea originară, atunci trebuie folosite la o altă moschee; [numai când] componentele nu sunt folositoare pentru alte moschei, ele pot fi vândute, procedeu care trebuie pus în aplicare, dacă este posibil, în cazul oricărei moschei. În cazul vinderii, banii obținuți vor fi cheltuiți pentru repararea oricărei alte moschei.

920. Este mustahab construcția unei moschei și renovarea uneia dărăpănate.Dacă o moschee este într-atât de ruinată, că nu mai este posibil a fi reparată, atunci poate fi demolată și reconstruită. De fapt, o moschee, care ar putea să nu fie într-o stare arhitecturală tocmai rea, poate fi demolată parțial pentru construcția unor corpuri de clădire, când se caută facilitarea trebuințelor oamenilor.

921. Este mustahab să se mențină în ordine și curată, cum și să se ilumineze, o moschee. Pentru persoana care vizitează moscheea este mustahab să fie parfumată, să poarte îmbrăcăminte în bună stare și călcată, să se asigure că tălpile încălțămintei nu au pe ele najasat; atunci când intră în moschee să intre cu piciorul drept, iar când iese, să iese cu piciorul stâng. La fel, este mustahab ca o persoană să caute a veni la moschee mai devreme decât ceilalți și să plece după plecarea celorlalți.

922. Atunci când o persoană intră în moschee, este recomandabil să ofere 2 rak'āt de rugăciuni drept gest de salutare și respect față de moschee, cu toate că va fi de ajuns dacă va oferi oricare din rugăciunile obligatorii sau recomandate.

923. Este makrūh să se doarmă în moschee, exceptând cazul când e vorba de cineva neajutorat [din cauza bolii sau a bătrâneții], să se vorbească de treburi lumești, să se implice în vreo activitate și să recite poezii ce nu sunt instructive religios. Într-o moschee, este de asemenea makrūh să se scuipe ori să se elimine excreții ale gurii și nasului, să se strige ori să se ridice vocea; vocea înaltă este permisă pentru adhān.

924. Este makrūh să se îngăduie intrarea în moschee a unui bolnav mental sau a unui copil, dacă faptul creează vreun neajuns celor ce se roagă sau există temerea că unul din cei doi ar putea să facă moscheea najis. În absența acestor motive, nu este nici o problemă în primirea copiilor în moschee. La fel, pentru persoanele care au mâncat ceapă, usturoi, etc. și reaua lor respirație ar putea deranja pe ceilalți, este makrūh să meargă la moschee.

Adhān și Iqamah

925. Atât pentru bărbat, cât și pentru femeie este recomandabil să spună adhān și

iqamah înainte de-a oferi rugăciunile zilnice obligatorii, cele două nefiind prescrise pentru alte rugăciuni recomandabile sau obligatorii. Înainte de rugăciunile Eid ul-Fitr și Eid ul-Adha este mustahab să se spună „al-Ṣalāh" de 3 ori, atunci când rugăciunile sunt oferite în colectiv.

926. Este recomandabil ca în ziua când se naște un copil ori înainte de a-i fi tăiat cordonul ombilical adhān să fie rostită la urechea dreaptă a copilului, iar iqamah să fie rostită la urechea stângă.

927.Adhān constă din următoarele 18 enunțări,[rostite în numărul indicat]:

Allahu akbar ('Allāh este mai măreț decât orice descriere)	de 4 ori
Ash hadu an la ilaha illal lah (Mărturisesc că nu există alt dumnezeu decât 'Allāh)	de 2 ori
Ash hadu anna Muhammadan Rasu lul lah (Mărturisesc că Muhammad este Trimisul lui 'Allāh.)	de 2 ori
Hayya'alas Ṣalāh (Grăbiți-vă la rugăciuni)	de 2 ori
Hayya'alal Falah (Grăbiți-vă către reușită.)	de 2 ori
Hayya'ala Khayril 'Amal (Grăbiți-vă la cea mai bună acțiune.)	de 2 ori
Allahu akbar ('Allāh este mai măreț decât orice descriere)	de 2 ori
La ilaha illal lah (Nu există alt dumnezeu în afară de 'Allāh)	de 2 ori

Privitor la a doua chemare (iqamah), ea constă din 17 enunțări, unde, la început *Allahu Akbar* este redusă la 2 rostiri, iar la sfârșit, *La ilaha illal lah* este redusă la 1 rostire și unde *Qadqa matis Ṣalāh* („cu siguranță că rugăciunile au fost stabilite") trebuie adăugată de 2 ori după *Hayya 'ala Khayril 'Amal* (Grăbiți-vă la cea mai bună acțiune.).

928.„Dau mărturie că Imamul 'Alī, Conducătorul Credincioșilor, este Viceregentul lui 'Allāh"(*Ash hadu anna Amiral Mu'minina 'Aliyyan Waliyyullah*) nu este o parte nici din adhān și nici din iqamah. Cu toate acestea este preferabil dacă, având niyyat de qurbat, se pronunță după „Mărturisesc că Muhammad este Trimisul lui 'Allāh."(*Ash hadu anna Muhammadan Rasulul lah*).

929. Nu trebuie să existe vreo pauză neobișnuită între frazele din adhān sau cele din iqamah, iar dacă se petrece vreo asemenea pauză neobișnuită, atunci adhān sau iqamah va trebui să fie repetat.

930. Dacă adhān și iqamah sunt recitate cu un ton muzical așa, în felul în care cântăreții o fac pentru distracția oamenilor, atunci faptul este harām. Iar chiar dacă recitarea nu este muzicală, ea este considerată ca makrūh.

931. Ori de câte ori o persoană oferă două rugăciuni împreună, una după cealaltă, nu va rosti adhān pentru rugăciunile secunde dacă a rostit pentru primele, indiferent dacă ar fi fost mai bine în cazul de-a le fi rostit împreună sau nu, cum se petrece în ziua de Arafah (a IX-a Dhul Hijjah) pentru rugăciunile-zuhr și pentru rugăciunile-'asr, sau în noaptea eid ul-adha pentru rugăciunile-maghrib și 'isha la Mash'ar. Adhān nu devine necesar, exceptând cazul în care nu există o pauză prelungită între cele două rugăciuni. O pauză mică între două rugăciuni motivată de 'ad'iyah ori nafilah nu va fi considerată

ca o pauză prelungită. Iar dacă o persoană dă adhān, atunci, ca precauție obligatorie, nu trebuie să facă niyyat prescrisă de Shariah, mai cu seamă în ultimele două cazuri, Arafah și Mash'ar.

932. Dacă adhān și iqamah au fost pronunțate pentru rugăciunile colective, atunci persoana care se alătură mulțimii nu trebuie să pronunțe adhān și iqamah pentru propriile rugăciuni.

933. Dacă o persoană ce intră în moschee își dă seama că rugăciunile colective s-au terminat, atunci nu este nevoie să dea adhān sau iqamah pentru propriile rugăciuni, atâta vreme cât rândurile nu s-au rupt încă și oamenii nu s-au dispersat. Aceasta înseamnă că, la modul deosebit, pentru persoana respectivă nu este un act recomandabil. Dacă persoana intenționează de toate modurile să realizeze adhān și iqamah, atunci, de-o face, trebuie să rostească cu voce joasă. Iar dacă se unește celor ce se roagă, atunci nu trebuie să realizeze adhān sau iqamah.

934.Într-un loc unde rugăciunile colective tocmai s-au terminat și rândurile de credincioși nu s-au desfăcut încă, dacă o persoană dorește să înceapă rugăciunile individual sau unit altei adunări, atunci ea este scutită de la rostirea de adhān și iqamah sub următoarele 6 circumstanțe:

- dacă rugăciunile sunt oferite în moschee; dacă nu sunt oferite în moschee, atunci scutirea de la rostirea de adhān și iqamah nu este stabilită [prin anumite prescripții];
- dacă adhān și iqamah au fost deja rostite de către cei ce s-au rugat mai înainte;
- dacă nu sunt invalide rugăciunile colective;
- dacă rugăciunile persoanei în cauză și cele ale colectivului sunt oferite în unul și același loc; dacă rugăciunile colective sunt oferite în interiorul moscheii și persoana respectivă dorește să le spună pe acoperișul acesteia, atunci este recomandabil să pronunțe și adhān, și iqamah;
- dacă rugăciunile colective au fost oferite la timpul prescris ('ada); în acest caz, rugăciunile individuale pe care dorește persoana să le ofere nu trebuie să fie în mod necesar la timpul prescris;
- dacă atât rugăciunile individuale, cât și cele ale colectivului sunt pentru perioada comună de timp. De exemplu, ca atunci când ambele rugăciuni (individuale și colective) sunt în legătură cu rugăciunile-zuhr sau rugăciunile-'asr. Aceeași prescripție este aplicabilă dacă persoana realizează rugăciunile-zuhr în timp ce adunarea le oferă pe cele 'asr ori invers. Dar dacă rugăciunea sa maghrib este făcută în timpul destinat ei, în vreme ce colectivul oferă 'asr la timpul destinat acesteia, atunci nu va exista scutire de la adhān și iqamah.

935. Dacă o persoană nu este sigură de a III-a condiție din cele 6 menționate mai sus, adică se îndoiește dacă rugăciunile colective sunt invalide sau nu, ea este scutită de-a rosti adhān și iqamah. Dar dacă are îndoieli asupra oricăreia dintre condițiile celelalte, atunci este mai bine să pronunțe adhān și iqamah, având niyyat de raja ' (o speranță că ar putea face o acțiune de valoare).

936. Este recomandabil ca atunci când o persoană aude adhān să înceapă și ea a rosti cu voce scăzută ceea ce aude.

937. Dacă o persoană o aude pe alta pronunțând adhān și iqamah, atunci, indiferent dacă a repetat împreună cu aceea sau nu, poate să nu mai spună adhān și iqamah atunci când face namāz pentru sine, însă doar dacă nu există întârziere între rostirea de adhān și iqamah a celeilalte persoane și rostirea rugăciunilor personale pe care vrea s-o facă.

938. Dacă un bărbat ascultă cu o plăcere păcătoasă la adhān rostită de către o femeie, atunci nu va fi scutit de la rostirea de adhān. De fapt, chiar dacă intenția nu este păcătoasă, scutirea pomenită este o problemă de indecizie [omenească și de voie a lui 'Allāh].

939. Este necesar ca adhān și iqamah pronunțate în cadrul rugăciunilor colective să fie rostite de către un bărbat. Totuși, dacă în cadrul rugăciunilor unui colectiv de femei o femeie este aceea care spune adhān și iqamah, faptul este suficient.

940. Iqamah trebuie pronunțat după adhān și, mai mult de atât, iqamah trebuie pronunțat stând în picioare, împreună cu wudhu, ghusl sau tayammum.

941. Dacă o persoană pronunță frazele din adhān sau iqamah fără a respecta ordinea prescrisă a lor, cum ar fi să spună *„Hayya 'alal falah"* (Grăbiți-vă la reușită) înainte de *„'Hayya alas Ṣalāh"* (Grăbiți-vă la rugăciuni), atunci trebuie să reia de la punctul din rostire unde ordinea a fost stricată.

942. Între adhān și iqamah nu trebuie să se îngăduie o pauză neprescrisă,iar dacă între acestea două se admite o pauză excesiv de mare, atunci este recomandabil ca adhān să se mai rostească o dată. La fel, dacă se admite o pauză prea mare între adhān, iqamah și rugăciuni, atunci este recomandabil să se repete cele două pentru acele rugăciuni.

943. Adhān și iqamah trebuie rostite corect, în limba arabă; dacă sunt rostite într-o arabă incorectă sau dacă o literă este rostită în locul alteia, cum și dacă adhān și iqamah sunt rostite în traducere, atunci cele două nu vor fi valide.

944. Adhān și iqamah pentru o rugăciune trebuie să fie pronunțate când a început timpul pentru acea rugăciune. Dacă o persoană le pronunță înainte de vreme, fie că o face intenționat sau din uitare, atunci acțiunea sa este invalidă, dar cu excepția cazului în care timpul de namāz prescris începe chiar când sunt oferite rugăciunile, așa cum s-a explicat în regula #752.

945. Dacă înainte de-a pronunța iqamah o persoană stă la îndoială dacă a rostit sau nu adhān, atunci trebuie să pronunțe adhān. Însă dacă are îndoiala de a rostit sau nu adhān chiar în timp ce rostește iqamah, atunci pronunțarea de adhān nu este necesară.

946. Dacă, înainte de a se pronunța o parte din adhān sau iqamah, o persoană nu este sigură de a pronunțat sau nu partea precedentă, atunci trebuie să pronunțe partea precedentă. Însă în cazul în care persoana se află în chiar procesul de pronunțare a unei părți din adhān sau iqamah și are îndoială asupra pronunțării sau nu a părții precedente, atunci nu mai este necesar să pronunțe acea parte.

947. Este mustahab ca în timp ce se pronunță adhān persoana să stea orientată pe direcția-qibla și să fi realizat wudhu sau ghusl. Este de asemenea mustahab să-și plaseze mâinile la urechi și să-și înalțe vocea. La fel, trebuie să facă pauză între recitările diferitelor enunțuri, iar în timpul realizării de adhān să nu vorbească cu alții.

948. La vremea rostirii de iqamah este mustahab ca o persoană să fie în largul său și

să rostească enunțurile cu o voce coborâtă. În timp ce este recomandabil să nu se rostească fără pauză enunțurile-iqamah, nu trebuie să existe între ele tipul de pauză care este admis în mod normal între enunțurile-adhān.

949. Este mustahab ca între rostirea de adhān și cea de iqamah, persoana să facă un pas mai în față ori să stea așezat pentru o vreme, ori să realizeze sajdah, ori să recite oricare Dhikr sau Dua, ori să păstreze tăcerea pentru un timp sau să vorbească, ori să ofere 2 rak'āt de rugăciuni.Totuși, faptul de-a vorbi între adhān și iqamah ce țin de rugăciunile-fajr ori faptul de-a oferi rugăciuni între adhān și iqamah ce țin de rugăciunile-maghrib nu este recomandabil.

950. Este recomandabil ca persoana ce este numită a pronunța adhān să fie o persoană cinstită (' adil), deținând cunoașterea timpilor [de pauză și de rostire] și cu o voce puternică. Persoana respectivă trebuie să rostească adhān de pe un loc aflat la înălțime.

Acte obligatorii conexe la namāz

Pentru rugăciuni există 11 acte obligatorii:

- niyyat (intenție);
- qiyam (a sta drept, în picioare);
- takbirat ul-ehram (a rosti *Allahu Akbar* când se încep rugăciunile);
- rukū' (aplecare înainte);
- sajdatayn (două prosternări);
- qir'āt (recitarea surei al-Hamd și a altei surāh);
- zikr (recitarea prescrisă când se face rukū' și sajdah);
- tashahhud (mărturia de credință, după completarea de sajdah ținânând de a doua și ultima rak'ah);
- salām (salutarea);
- tartib (înșiruirea prescrisă a acțiunilor din namāz);
- muwalat (a realiza la un mod susținut, continuu, diferitele acțiuni legate de rugăciuni).

951. Unele dintre acțiunile obligatorii legate de rugăciuni sunt esențiale (rukn). De aici—o persoană care fie intenționat sau din greșeală nu le oferă face ca rugăciunile sale să fie invalide. Alte câteva acțiuni obligatorii legate de rugăciuni nu sunt esențiale și, ca urmare, dacă sunt omise din greșeală, rugăciunile nu devin prin aceasta invalide.

Acțiunile esențiale ținând de namāz sunt 5 la număr:

- intenția (niyyat)
- takbirat ul-ehram
- a sta în picioare înainte de rukū'
- rukū' (înclinarea, aplecarea spre față)
- două sajadāt în fiecare rak'ah

Orice adăugare intenționată ce este făcută acestor acțiuni esențiale (rukni), va face rugăciunile invalide. Dacă adăugarea este făcută din greșeală, rugăciunile nu devin invalide atâta vreme cât nu este adăugat o aplecare (rukū') sau sunt oferite mai mult de două sajadāt într-o singură rak'ah.

Niyyat

952. O persoană trebuie să ofere rugăciuni având intenția de qurbat, adică în conformitate cu poruncile lui 'Allāh Preaputernicul. Însă aceasta nu înseamnă că trebuie să aibă neapărat în minte intenția sau ca să rostească „Ofer 4 rak'āt de rugăciuni-zuhr *qurbatan ila-llah*".

953.În cazul în care o persoană intră în rugăciunile-zuhr ori rugăciunile-'asr, cu intenția de-a oferi 4 rak'āt fără ca să specifice dacă e vorba de rugăciunile zuhr sau 'asr, atunci rugăciunile sale sunt invalide. La fel, dacă vrea să ofere rugăciunile-qadha ale rugăciunilor-zuhr în perioada-zuhr, trebuie să specifice dacă oferă rugăciunile-zuhr ale zilei sau cele qadha.

954. O persoană trebuie să fie conștientă de intenția sa (niyyat), de la începutul rugăciunilor și până la sfârșitul acestora. De aici, dacă în timpul rugăciunilor persoana devine într-atât de neatentă ori inconștientă, încât nu este în stare să spună ce anume face de este întrebată, atunci rugăciunile sale sunt invalide.

955. O persoană trebuie să ofere rugăciuni numai pentru împlinirea poruncilor lui 'Allāh Preaputernicul, astfel că, de se roagă pentru a impresiona pe ceilalți, rugăciunile sale sunt invalide; și vor fi invalide chiar și atunci când va combina intenția de-a demonstra celorlați cu intenția de realizare întru plăcerea lui 'Allāh.

956. Dacă o persoană oferă partea obligatorie sau recomandabilă a rugăciunilor de dragul a altceva decât 'Allāh, rugăciunile sale sunt invalide, dacă intenția aceasta afectează întregul-namāz sau dacă, încercând să corijeze acțiunile nu este posibil decât prin invalidarea tuturor rugăciunilor. La fel, dacă, având scopul de-a impresiona pe ceilalți, o persoană se roagă într-un loc special, cum este moscheea, sau la un timp anume, cum este timpul destinat unei rugăciuni, sau de-o manieră anume, cum este participarea la namāz-e-jamāt, rugăciunile sale vor fi de asemenea invalide.

Takbirat ul-Ehram

957. Este obligatoriu să se spună *allahu akbar* la începutul fiecărei rugăciuni și unul din elementele obligatorii (rukn) ale acesteia, cum și faptul ca fiecare literă și cele două cuvinte să fie rostite în ordinea normală. Mai mult, este necesar ca *allahu akbar* să fie rostite în arabă; dacă persoana respectivă rostește incorect aceste cuvinte sau le spune în traducere, acțiunea nu va fi validă.

958. Precauția recomandată este ca persoana ce se roagă să nu unească spunerea takbirat ul-Ehram a rugăciunilor cu nici una din recitările precedente, cum ar fi iqamah, sau cu o du'ā ce poate fi recitată înainte de takbir.

959. Dacă o persoană dorește să unească *allahu akbar* cu o recitare ce urmează, cum ar fi, de exemplu, *bismillahir rahmanir rahim*, atunci trebuie să pronunțe „r" din cuvântul akbar ca *akbaru*. Totuși, în rugăciunile obligatorii, precauția recomandată este ca persoana să nu facă numita alăturare cu nimic altceva.

960. Atunci când se pronunță takbirat ul-ehram, este necesar ca persoana să stea cu corpul imobil; dacă intenționat pronunță takbirat ul-ehram atunci când corpul îi este în

mișcare, takbir este invalidă.

961. Persoana trebuie să pronunțe Takbir, Hamd, Surah, Zikr și Dua de-a asemenea manieră, încât să-și audă cel puțin murmurul vocii. Iar dacă nu și-l poate auzi din cauza surzeniei ori a unui zgomot prea mare, cum și dacă nu există vreun impediment, persoana trebuie să încerce a rosti într-atât de tare, încât să fie în stare a-și auzi vocea.

962. Dacă persoana este un mut ori cineva care suferă de un defect al limbii, făcând-o inaptă de-a pronunța allahu akbar, atunci trebuie să pronunțe de oricare manieră este în stare. Și dacă nu poate pronunța deloc, atunci trebuie să pronunțe mental și să facă cu degetul semnul adecvat ca substitut pentru takbir; dacă poate, atunci trebuie să-și miște cât de puțin limba. Aceeași regulă se aplică și pentru cineva născut mut.

963. După takbirat ul-ehram este recomandat ca o persoană să spună acestea: *„Ya muhsinu qad atakal musiu wa qad amartal muhsina an yatajawaza 'anil musiei antal Muhsinu wa anal Musio bihaqqi Muhammadin wa Ali Muhammadin salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammadin wa tajawaz 'an qabihi ma ta'lamu minni..”* (O, Doamne, care Binefăcătorul ești! Acest plin de păcate a venit în fața Ta și Tu ai poruncit ca binefăcătorii să arate indulgență către păcătoși. Tu ești Binefăcătorul și eu sunt un păcătos. Revarsă binecuvântările Tale asupra lui Muhammad și a stirpei sale și iartă-mi mie relele fapte de care Tu ai cunoștință.)

964. Este recomandabil pentru o persoană ca, atunci când pronunță prima takbir a rugăciunilor cum și celelalte takbir ce vin în timpul rugăciunilor, s-o facă ridicându-și mâinile paralel cu urechile.

965. Dacă o persoană nu este sigură de a pronunțat sau nu takbirat ul-ehram și dacă a început deja *qir'āt*, atunci nu trebuie să ia în seamă această îndoială. Dar dacă nu a apucat încă să recite ceva, atunci trebuie să pronunțe takbir.

966. Dacă după ce va fi pronunțat takbirat ul-ehram o persoană are dubii privitoare la pronunțarea corectă sau nu, atunci trebuie să lase la o parte îndoiala, indiferent de stadiul în care se află.

Qiyam (a sta drept)

967. A sta drept în timp ce se pronunță takbirat ul-ehram cum și a sta drept înainte de rukū' (fapt care este numit *qiyam muttasil ba rukū'*) este rukn al rugăciunilor. Dar a sta drept în timp ce se recită Surah al-Hamd și altă sura, cum și a sta drept după realizarea de rukū', nu este rukn și chiar dacă persoana stă astfel fără să vrea, rugăciunile sunt valide.

968.Înainte de a pronunța takbir și după este obligatoriu ca persoana să stea pentru o vreme în postură dreaptă astfel încât să se asigure că a pronunțat takbir în această poziție.

969. Dacă o persoană uită să realizeze rukū' și se așează după ce va fi recitat sura al-Hamd și altă sūrah, însă mai apoi își amintește că nu a realizat rukū', atunci, în primul rând, trebuie să se pună drept în picioare și să treacă la realizarea de rukū'. Dacă nu stă drept de mai întâi și realizează rukū' în timp ce se înclină, rugăciunile persoanei vor fi invalide pentru a nu fi realizat qiyam (statul drept) înainte de realizarea rukū' (*Qiyam muttasi'l ba Ruku'*).

970. Când o persoană stă dreptă pentru *takbirat ul-ehram* sau pentru qir'āt

(recitare), nu trebuie să-și miște corpul și nici nu trebuie să și-l încline într-una din părți; ca precauție obligatorie, în oricare circumstanță normală, persoana nu trebuie să se sprijine de nimic; cu toate acestea, dacă persoana este în vreo situație de neajutorare (fizică) și trebuie să se sprijine de ceva, atunci nu este nici o problemă.

971. Dacă în timp ce stă dreaptă, din uitare (neatenție), o persoană își mișcă trupul, ori îl înclină în vreo parte, ori se sprijină de ceva, atunci nu este nici o problemă.

972. Precauția obligatorie este ca în timp ce stă dreaptă pentru namāz, persoana să aibă ambele tălpi pe sol, nefiind neapărat necesar ca greutatea corpului să se sprijine pe ambele picioare.Dacă greutatea corpului este lăsată doar pe un picior, nu este nici o problemă.

973. Dacă o persoană care poate sta dreaptă, conform prescrierii, își ține picioarele atât de depărtate, încât nu se mai poate considera ca fiind în poziție dreaptă ori firească, atunci rugăciunile sale sunt invalide.

974. Când, în cadrul rugăciunilor, o persoană este implicată în zikr obligatorie, corpul trebuie păstrat liniștit; precauția obligatorie este să aibă corpul nemișcat și când realizează zikr recomandată. Persoana nu trebuie să recite ceva atunci când dorește să se miște puțin înainte sau înapoi, ori să-și miște corpul spre dreapta sau stânga.

975. Dacă persoana recită ceva recomandabil (mustahab) în timp ce se mișcă, spunând, de exemplu, takbir în timp ce realizează rukū' sau sajdah, zikr nu va fi corectă, însă namāz va fi validă. În timp ce se ridică, persoana trebuie să spună *„Bi hawli lahi wa quwwati Aqumu wa Aq'ud"*.

976. Nu este nici o problemă dacă se mișcă mâinile sau degetele în timp ce se recită al-Hamd, cu toate că precauția recomandată este ca să se evite faptul.

977. Dacă la vremea recitării surei al-Hamd, a altei sūrah sau a tasbihat, involuntar, persoana se mișcă într-atât că trupul nu mai este fix, atunci, precauția recomandată este ca, după ce corpul își recapătă nemișcarea, persoana să recite iarăși toate cele recitate în timp ce se mișca.

978. Dacă în timp ce oferă rugăciuni o persoanănu este în stare să-și păstreze nemișcarea corpului, atunci trebuie să se așeze, iar de nu poate sta așezată, atunci poate să se întindă, culcat, iar până ce corpul nu devine liniștit și imobil, persoana nu trebuie să rostească nici o zikr obligatorie.

979. Atâta vreme cât o persoană poate să ofere rugăciuni stând în picioare, nu trebuie să se așeze. De exemplu, dacă i se mișcă trupul atunci cînd trebuie să stea dreaptă sau ea este obligată de situație să se sprijine de ceva, dacă trebuie să-și încline puțin corpul, atunci trebuie să continue a oferi rugăciuni stând de orice manieră poate. Însă dacă nu poate sta deloc dreaptă, ea trebuie să stea cât de cât ridicată și să ofere rugăciuni din acea poziție.

980. Atâta vreme cât o persoană poate sta așezată, ea nu trebuie să ofere rugăciuni din poziția culcat, iar dacă nu poate ședea, ținându-și corpul drept, atunci ea poate să stea așezată în orice fel posibil. Iar dacă nici așezată nu poate sta, atunci trebuie să se întindă pe partea dreaptă, așa cum a fost specificat în regulile despre qibla. Dacă nici pe partea dreaptă nu poate sta întinsă, atunci poate sta pe stânga, însă, ca precauție obligatorie, nu trebuie să se grăbească a sta pe stânga câtă vreme poate sta pe dreapta. Când persoana nu poate sta culcată pe nici una din părți, poate să stea întinsă pe spate,

cu picioarele pe direcția-qibla.

981. Dacă o persoană oferă rugăciuni din poziția așezat și după recitarea de al-Hamd și sūrah este în stare să se ridice și să realizeze aplecarea (rukū'), atunci, în primul rând, trebuie să adopte poziția dreaptă, în picioare, și apoi să realizeze rukū'. Dacă însă nu poate să facă astfel, ea trebuie să realizeze rukū' din poziția șezând.

982. Dacă o persoană, ce oferă rugăciuni dintr-o poziție culcată, poate oferi o parte din rugăciuni așezată, atunci poate oferi acele părți din rugăciuni din poziție așezată. De asemenea, dacă reușește să stea în picioare, dreaptă, ea trebuie să ofee astfel parte din rugăciunile (în care poate păstra acestă poziție). Ca regulă, atâta vreme cât corpul nu este încă liniștit, persoana nu trebuie să rostească nici o zikr obligatorie.

983. Dacă în timpul rugăciunilor, o persoană ce oferă rugăciuni stând așezată este în stare să se ridice în picioare, atunci trebuie să ofere acea parte a rugăciunilor stând dreaptă, în picioare. Dar atâta vreme cât corpul nu este fem și liniștit, ea nu trebuie să rostească zikr obligatorie.

984. Dacă o persoană ce stă dreaptă, în picioare, se teme că, păstrând poziția, ar putea să i se facă rău sau să aibă vreun neajuns, atunci poate ofei rugăciunile din poziția așezat, iar dacă la fel se teme că poziția aceasta i-ar face rău, atunci poate să stea întinsă.

985. Dacă persoana trage nădejdea că la sfârșitul timpului de namāz va fi în stare să ofere rugăciuni stând în picioare, atunci trebuie să amâne rugăciunile. Dacă s-a rugat la timpul destinat, și apoi devine capabilă de-a sta în picioare la sfârșitul timpului prescris, atunci trebuie să se roage din nou. Dar dacă nu are deloc această speranță de-a se ruga în picioare fiind, însă după ce se va fi rugat la timpul destinat rugăciunii, își dă seama că poate totuși sta în picioare, atunci nu va fi obligatoriu pentru ea să repete rugăciunile.

986. Pentru o persoană ce ofeă rugăciuni este recomandabil să stea dreaptă, să-și relaxeze umerii, să-și plasese mâinile pe coapse, să-și mpreuneze degetele, să privească la locul de sajdah, să-și plaseze greutatea corpului în mod egal pe picioare, să aibă o atitudine de supunere și să-și țină ambele tălpi paralele; în timp ce oferă rugăciuni, bărbații trebuie să țină tălpile separate cu o distanță egală de 3 degete răsfirate, iar femeile trebuie să țină tălpile unite.

Reguli privitoare la namāz (Partea a-III-a)

***Qir'at* (Recitarea sūrah al-Hamd și a altor suwar ale Sfântului Coran)**

987. În cadrul rugăciunilor obligatorii de zi cu zi, o persoană trebuie să recite sūrah *al-Hamd* în prima și a doua rak'ah, iar după aceasta, în baza unei precauții, trebuie să recite în întregime o sūrah. În cadrul namāz, sūrah 'Alī –Zuha și sūrah Inshirah sunt considerate ca una singură, tot așa fiind și în cazul sūrah al-Fil și Quraysh.

988. Dacă timpul rămas pentru namāz este prea scurt, ori dacă o persoană trebuie să renunțe la recitarea de sūrah din teama că vreun hoț, un animal sau orice altceva ar putea să-i aducă vreun neajuns, ori dacă are o treabă importantă de făcut, atunci nu trebuie să recite celelaltă sūrah. De fapt, există situații când trebuie să lase la o parte recitarea acestora ca atunci când timpul de namāz avut la dispoziție este limitat ori se teme de ceva.

989. Dacă o persoană recită de manieră intenționată altă sūrah înainte de al-Hamd,

atunci rugăciunea sa este invalidă, iar dacă face aceasta din greșeală și, în timp ce recită [altă sūrah], își dă seama că a greșit, atunci trebuie s-o lase, să recite mai întâi al-Hamd și apoi sūrah cu care începuse greșit.

990. Dacă o persoană uită să recite al-Hamd și altă sūrah, sau una dintre acestea, iar după ce va fi ajuns la rukū' își dă seama de eroare, atunci, chiar și așa, rugăciunile sale sunt valide.

991. Dacă înainte de-a se apleca în rukū' o persoană își dă seama că nu a recitat al-Hamd și celelaltă sūrah, atunci trebuie să le recite; dacă își dă seama că nu a recitat sūrah, atunci trebuie să recite numai sūrah. În cazul în care persoana își dă seama că doar sūrah al-Hamd este cea pe care nu a recitat-o, atunci, mai întâi, trebuie să recite al-Hamd și apoi Surah din nou. Mai mult de atât, dacă își înclină corpul, însă înainte de-a ajunge la rukū' își dă seama că nu a recitat al-Hamd și sūrah, fie numai sūrah, fie numai al-Hamd, atunci trebuie să se pună în picioare și să acționeze conform regulilor mai sus pomenite.

992. Dacă în timp ce realizează namāz, o persoană recită intenționat una din cele 4 Suwar, surāh ce conține versete de wajib sajdah, atunci trebuie să realizeze imediat sajdah corespondentă. Iar dacă procedează astfel, atunci, ca precauție, namāz va fi invalidă și va trebui să se roage din nou. Însă dacă nu trece la sajdah imediat și continuă să se roage, atunci totul va fi valid, cu toate că va fi comis un păcat prin a nu fi trecut imediat la sajdah.

993. Dacă o persoană începe din greșeală să recite o sūrah ale cărei versete implică *wajib sajdah* și își dă seama de eroare înainte de-a ajunge la versetul cu sajdah, atunci trebuie să lase la o parte acea sūrah și să recite altă sūrah. Însă dacă își dă seama de eroare după ce va fi recitat versetul cu sajdah, atunci trebuie să acționeze așa cum este îndrumat la regula #992.

994. Dacă în timpul realizării de namāz un bărbat ascultă versetele ce fac sajdah obligatorie, atunci rugăciunea sa este validă, iar în baza unei precauții, el trebuie să facă un semn referitor la sajdah și, după rugăciuni, trebuie să ofere de asemenea sajdah.

995. În rugăciunile recomandate, nu este necesar să se recite o sūrah după al-Hamd, chiar dacă acele rugăciuni, datorită nazr, vor fi devenit obligatorii. Însă, în privința unor rugăciuni recomandate, cum este cazul rugăciunilor wahshat în care este recomandată o anumită sūrah, dacă o persoană dorește să acționeze în conformitate cu regulile, atunci trebuie să recite sūrah prescrisă.

996. În timp ce oferă rugăciunile-de-vineri sau rugăciunile-zuhr în ziua de vineri, este recomandabil pentru o persoană ca, după ce va fi recitit sūrah *al-Hamd*, să recite în prima raka'ah sūrah *al-Jumu'ah*, să recite în a doua rak'ah sūrah *al-Munafiqun*; mai mult de atât, odată ce persoana începe să recite una din aceste numite capitole (*suwar*), nu îi este îngăduit, conform unei precauții obligatorii, s-o lase și să înceapă a recita altă sūrah în locul ei.

997. Dacă după recitarea surei al-Hamd cineva începe să recite sūrah *Qul Huwallah* sau *qul ya ayyuhal kafirun*, atunci nu o poate lăsa pentru a recita o altă sūrah. Cu toate acestea, dacă în rugăciunile-de-vineri sau în timpul rugăciunilor-zuhr de vineri o persoană, din neatenție, recită una din aceste suwar în loc de sūrah Jumu'ah și sūrah Munafiqun, atunci ea poate lăsa la o parte sura ce-o recită și să treacă la sūrah Jumu'ah și sūrah Munafiqun; ca precauție totuși, există faptul că nu trebuie să părăsească sura

ce-o recită dacă a trecut de jumătatea acesteia.

998. Dacă în rugăciunile-de-vineri sau în rugăciunile-zuhr de vineri o persoană recită de manieră intenționată sūrah *Qul Huwallah* sau *Qul ya ayyuhal Kafirun*, atunci, ca precauție obligatorie, persoana nu le poate lăsa la o parte pentru a recita sūrah Jumu'ah și sūrah Munafiqun; aceasta se aplică chiar și atunci când nu a reușit să recite nici măcar jumătate din primele două menționate.

999. Dacă, în timp ce realizează namāz, o persoană recită o altă sūrah (decât Qul Hawallah și Qul ya ayyuhal Kafirun), atunci poate s-o lase la o parte înainte de-a fi recitat-o pe jumătate și să recite o altă sūrah. Însă, ca precauție, e bine să nu renunțe la cea pe care o citește după ce va fi trecut de jumătatea acesteia și, la fel, nu este permis să recurgă la recitarea alteia.

1000. Dacă, în timp ce realizează namāz, o persoană uită o parte din sūrah sau nu o poate duce la capăt din cauza vreunui motiv cum, de exemplu, prea puținul timp rămas pentru namāz, ori alt motiv, atunci nu poate lăsa la o parte sūrah ce-o recită -chiar și când a ajuns la jumătatea ei –pentru a recita o altă sūrah. Această regulă se aplică și în cazul recitării de Surah *Qul Huwallah* ori Surah *Qul ya ayyuhal Kafirun*.

1001. În timp ce oferă rugăciunile-fajr, magrib și 'isha, este obligatoriu pentru bărbat să recite cu voce tare sūrah al-Hamd și altă sura; în timp ce oferă rugăciunile-zuhr și 'asr, este obligatoriu atât pentru bărbat, cât și pentru o femeie să recite sūrah al-Hamd și cealaltă sūrah cu voce coborâtă.

1002. În rugăciunile-fajr, maghrib și 'asr, ca precauție, un bărbat trebuie să recite cu voce tare fiecare cuvânt din sūrah al-Hamd și din cealată sūrah, inclusiv și ultimele litere.

103. În cadrul rugăciunilor-fajr, maghrib și 'isha, o femeie poate recita sūrah al-Hamd și altă sūrah, fie cu voce audibilă, fie cu voce coborâtă. Dar în cazul în care un na-mahram i-ar auzi vocea, atunci, pe baza unei precauții, ea trebuie să le recite cu voce joasă, mai cu seamă atunci când este harām să-i permită bărbatului s-o audă.

1004. Dacă o persoană se roagă intenționat cu voce tare când trebuie să folosească vocea coborâtă și viceversa, atunci rugăciunea sa este invalidă. Dacă, în schimb, face astfel din neatenție sau pentru că nu cunoaște regula, atunci rugăciunea sa este validă. Iar dacă, în timp ce recită sūrah al-Hamd și altă sūrah, își dă seama de eroarea privitoare la voce, atunci nu este necesar să recite din nou ceea ce a recitat fără a respecta regula.

1005. Dacă, în timp ce recită sūrah al-Hamd și altă sūrah, o persoană ridică vocea ca și cum ar țipa, atunci rugăciunea sa este invalidă.

1006. O persoană ar trebui să învețe *suwar* ce sunt de recitat în cadrul namāz, astfel încât să nu le recite incorect. Dacă nu poate de nici un fel să învețe întreaga sūrah al-Hamd, atunci, să învețe cât de mult poate din ea și să recite ce știe. În cazul în care partea învățată este foarte mică, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să adauge acesteia cât de multe versete din Coran pe care și le poate aminti; iar dacă nici așa nu poate, atunci trebuie să adauge câteva tasbīh. Pentru cine nu poate chiar deloc să recite sūrah al-Hamd, atunci nu este necesar s-o înlocuiască cu altceva; în cazul acesta, precauția recomandată este să participe măcar la *namāz-e-jamāt*.

1007. Dacă o persoană nu știe bine sūrah al-Hamd, însă este în stare s-o învețe,

atunci trebuie să facă astfel, dacă timpul de namāz o permite. Dacă timpul nu permite aceasta, atunci trebuie să acționeze conform regulii anterioare și astfel rugăciunile sale vor fi valide. În acest caz, oricând îi este posibil, o asemenea persoană trebuie să se alăture la namāz-e-jamāt pentru a se elibera [prin ceilalți] de responsabilitate.

1008. Ca precauție, este harām să se perceapă bani pentru a învăța pe alții actele de rugăciune obligatorii; privitor la actele recomandabile, faptul de a cere bani în schimb este permisibil.

1009. Dacă o persoană nu știe un cuvânt anumit din sūrah al-Hamd sau Surāh, sau îi evită intenționat pronunțarea, sau spune o literă pentru alta, cum ar fi *Za* în loc de *Zad*, sau schimbă inflexiunile, prin darea de mișcări de *fathah* sau *kashrah* atunci când nu este necesar, sau nu face tashdid de-o manieră corectă, atunci rugăciunea sa este invalidă.

1010. Dacă o persoană a învățat un cuvânt pe care-l crede a fi corect și-l recită astfel în rugăciuni, însă mai apoi află că l-a rostit incorect, atunci, chiar așa, nu este necesar să ofere rugăciunile din nou.

1011. În cazul în care o persoană nu știe de trebuie să citească cu *fathah* sau *kasrah* un cuvânt anume sau nu știe dacă un cuvânt anume are un *„seen"* sau un *„swad"*, atunci trebuie să se străduie a învăța aceasta. Dacă încearcă să-l pronunțe în două sau mai multe feluri și dacă recitarea greșită ori incorectă nu este luată nici din Coran și nici din oricare altă Zikr, atunci rugăciunile sale vor fi invalide. Atunci când ambele recitări sunt corecte, cum ar fi pronunțarea lui „s" din „siratal" cu „sīn" și „swad", rugăciunile nu vor fi afectate [în validitatea lor].

1012. Învățații în Tajwīd, adică în arta recitării Coranului, au evidențiat câteva împrejurări în care este necesară pronunțarea prelungă (madd) a anumitor litere. Astfel, de câte ori într-un cuvânt o vocală precede altă vocală, cum ar fi în cazul „alif" sau „hamza", acea vocală trebuie prelungită astfel ca rostirea fiecărui cuvânt să fie clară. În cadrul namāz însă, validitatea rugăciunii nu depinde de aceste reguli [de pronunțare], astfel că de nu sunt urmate, rugăciunile unei persoane nu vor fi invalide. Excepția, totuși, există: la ultimul cuvânt din sūrah al-Hamd, „wal-dhālīn", persoana trebuie să dea o atenție specială în prelungirea vocalelor, astfel ca tashdid să fie pronunțată corect.

1013. În timp ce se oferă rugăciuni, precauția recomandată este ca persoana să nu pronunțe cuvântul (cu waqf) din final de ayat în cazul în care dorește să-l alipească la următorul ayat. Dar nici nu trebuie să-l facă fără waqf și să-l lipească la următorul ayat. De exemplu, dacă persoana recită *„ar Rahmanir Rahimi"* și face o pauză înainte de-a începe următorul, atunci nu este corect; ea trebuie să continue cu următorul ayat fără să se oprească. La fel, în cadrul aceluiași ayat, adică, „ar Rahmanir Rahimi", dacă citește ultima literă, *mim*, cu *sakin*, atunci persoana nu trebuie să atașeze acel „mim" la *„Maliki Yawmi ddin"*.

1014. În a III-a și a IV-a rak'ah ce ține de rugăciuni, o persoană poate citi fie doar sūrah al-Hamd, fie doar Tasbihat Arba'ah (*Subhanallahi wal hamdu lillahi wa la ilaha illal lahu wallahu Akbar*), o singură dată, cu toate că este mai bine dacă o face de 3 ori. Este de asemenea permisibil să recite sūrah al-Hamd într-o singură rak'ah, și Tasbihat Arba'ah, într-altă rak'ah; mult mai bine este să recite tasbihat în ambele rak'āt.

1015. Atunci când timpul pentru namāz este scurt, persoana trebuie să recite o dată

Tasbihat Arba'ah; dacă nu poate recita atât de mult în timpul avut la dispoziție, atunci persoana trebuie să spună doar o dată „subhanallah".

1016. Este obligatoriu pentru bărbați și femei ca în a III-a și a IV-a rak'ah să recite sūrah al-Hamd ori Tasbihat Arba'ah cu voce coborâtă.

1017. Dacă o persoană recită sūrah al-Hamd în a III-a și a IV-a rak'ah, nu este obligatoriu pentru ea să recite cu voce scăzută „Bismilla" ținînd de acestea, cu excepția cazului în care, participând la rugăciunile colective, ca precauție obligatorie, este necesar ca „bismillah" să fie recitată cu voce joasă.

1018. O persoană care nu poate învăța Tasbihat Arba ' ah sau care nu poate să pronunțe corect cuvintele trebuie să recite sūrah al-Hamd în a III-a și a IV-a rak'ah.

1019. Dacă o persoană recită Tasbihat Arba'ah în primele două rak'āt, gândind că sunt ultimile două, însă își dă seama de eroare înainte de-a face aplecarea (rukū'), atunci trebuie să recite sūrah al-Hamd și Surah. Dar dacă își dă seama de greșeală în timp ce face rukū' sau după aceasta, atunci rugăciunea sa validă.

1020. Dacă o persoană recită sūrah al-Hamd în ultimile două rak'āt, gândind că sunt primele două rak'āt, sau recită sūrah al-Hamd în primele două rak'āt, gândind că sunt ultimile două rak'āt, chiar așa, rugăciunea sa este validă, indiferent dacă își dă seama de eroare înainte sau după rukū'.

1021. Dacă în a III-a și al IV-a rak'ah o persoană dorește să recite sūrah al-Hamd, însă în loc de aceasta îi vine pe limbă Tasbihat Arba'ah, sau dacă dorește să recite Tasbihat Arba'ah, însă îi vine să rostească sūrah al-Hamd, atunci trebuie să lase la o parte ce i-a venit să recite și, adăugând intenție (niyyat), să recite Tasbihat Arba'ah ori sūrah al-Hamd din nou [așa cum trebuie]. Cu toate acestea, dacă recitarea care-i vine s-o facă este una dintre cele cu care este obișnuită, atunci ea trebuie să o continuie până la final, rugăciunile fiind și în acest caz valide.

1022. Dacă o persoană ce are obișnuința de-a recita Tasbihat Arba'ah în a III-a și a IV-a rak'ah, ignoră obișnuința și începe să recite al-Hamd, având intenția de a-și realiza obligația, atunci aceasta va fi suficient și nu mai este necesar să recite iarăși sūrah al-Hamd ori Tasbihat Arba'ah.

1023. În a III-a și a IV-a rak'ah, după ce s-a rostit Tasbihat Arba'ah, este mustahab să se caute iertarea lui 'Allāh. Aceasta înseamnă că persoana trebuie să spună fie *„Astaghfirullaha Rabbi wa Atubu Illayhi"*, fie *„Allahummaghfir li"*. Și înainte de-a face aplecarea în rukū', în timp ce rostește „Istighfar" sau după ce va fi terminat, dacă nu este sigură de a citit sau nu al-Hamd sau Tasbihat Arba'ah, atunci trebuie să citească una din ele.

1024. În cazul în care, în timp ce face rukū' ce ține de-a III-a și a IV-a rak'ah, o persoană are îndoieli de a citit sau nu sūrah al-Hamd ori Tasbihat Arba'ah, atunci nu trebuie să ia în seamă îndoiala cum, la fel, trebuie să ignore această nesiguranță în timp ce se apleacă în rukū'.

1025. Dacă o persoană nu este sigură de a rostit sau nu corect un verset, cum ar fi, de exemplu, dacă a rostit *„Qul Huwallahu Ahad"* corect sau nu, atunci poate să ignore această îndoială. Totuși, dacă în baza unei precauții, persoana repetă acel verset sau cuvânt de-o manieră corectă, atunci nu este nici o problemă. Dacă îndoiala survine repetat, atunci poate repeta [versetul sau cuvântul] de câte ori este necesar. Mai mult,

dacă îndoiala devine o obsesie și persoana continuă încă să-l citească [cu impresia de a fi greșit], atunci trebuie să se roage din nou.

1026. Înainte de a recita sūrah al-Hamd, în prima rak'ah, este recomandabil ca persoana să spună *„A'uzubillahi Minash shaytanir Rajim"*, iar în prima și a doua rak'ah ce țin de rugăciunile-zuhr și 'asr, persoana trebuie să spună *„Bismillah"* cu voce tare. Este de asemenea mustahab ca persoana să recite sūrah al-Hamd și altă Surah de-o manieră distinctă, articulată, cu o pauză la sfârșitul fiecărui verset, adică să nu unească sfârșitul unui verset cu începutul următorului; totodată, în timp ce citește sūrah al-Hamd și Surah, persoana trebuie să dea atenție la înțelesul fiecărui vers. După terminarea sūrah al-Hamd, fie că este rostită de către Imam în adunare, fie de ea însăși când se roagă singură, este recomandabil ca persoana să spună *„Alhamdulillahi Rabbil 'Alamin"*. După recitarea de sūrah, persoana trebuie să spună o dată, de 2 ori sau de 3 ori *„Kazalikallahu Rabbi"* sau, de 3 ori, *„Kazalikallahu Rabbuna"*. La fel, înainte de-a trece la rukū' sau la recitarea de Qunut, este recomandabil ca persoana să facă o pauză după recitarea de Surah și să spună apoi takbir.

1027. Este mustahab ca în toate rugăciunile să se recite sūrah Inna Anzalnahu în prima rak'ah și sūrah Qul huwallahu Ahad, în a II-a rak'ah.

1028. Este makrūh să nu se recite sūrah Qul huwallahu Ahad macar într-una din rugăciunile zilnice.

1029. Este makrūh să se recite sūrah Qul huwallahu Ahad dintr-o singură suflare.

1030. Este makrūh să se recite aceeași sūrah în a doua rak'ah, odată ce s-a recitat în prima rak'ah. Cu toate acestea, nu este makrūh dacă o persoană recită sūrah Qul huwallahu Ahad în ambele rak'āt.

Ruku (Aplecarea)

1031. În fiecare rak'ah, după ce va fi recitat suwar (*qir'āt*), o persoană care oferă rugăciuni trebuie să se aplece într-atât încât să poată sta cu vârful degetelor mâinii pe genunchi. Această acțiune se numește *rukū'*, aplecare.

1032. Dacă o persoană realizează rukū' de-o manieră neobișnuită, cum ar fi să se aplece către stânga ori către dreapta, rukū' nu este corectă chiar dacă mâinile ating genunchii.

1033. [*Lipsește sau enumerarea este greșită.*]

1034. Înclinarea trebuie să fie însoțită de intenția pentru rukū'. Dacă o persoană se apleacă având alt scop (ca să omoare o insectă, de exemplu), acest fapt nu poate fi considerat drept rukū'. Pentru a face corect aplecarea (rukū'), va trebui să-și îndrepte corpul și să se aplece din nou, iar procedând astfel, persoana nu va fi adăugat nici un rukn și nici nu-și va fi invalidat rugăciunile.

1035. Dacă o persoană are mâini neobișnuit de lungi, astfel că, aplecându-se doar puțin, își atinge genunchii, sau dacă genunchii săi sunt mai jos decât este firesc, astfel că trebuie să se aplece mai mult decât normal pentru a-i atinge, atunci, în realizarea aplecării în față, trebuie să procedeze ca și ceilalți.

1036. O persoană ce realizează rukū' din poziția șezând trebuie să-și aplece corpul până ce fața este paralelă cu genunchii, fiind totuși mai bine dacă poate să se aplece până ce fruntea îi este aproape de locul de sajdah.

1037.Este mai bine dacă, în circumstanțe normale, o persoană spune de 3 ori *Subhanallah* sau o dată *Subhana Rabbiyal 'Azimi* în timp ce face rukū'. De fapt însă este de ajuns dacă spune pe timpul aplecării oricare Zikr. În cazul în care timpul de namāz este scurt ori persoana este forțată de împrejurări să se grăbească, atunci rostirea de subhanallah o dată este suficientă.

1038. Zikr ce se face pe durata aplecării trebuie să fie rostit în succesiune, într-o limbă arabă corectă, și este recomandabil să se rostească de 3, 5, 7 ori, ba chiar și mai mult.

1039. În timp ce se realizează rukū', trupul trebuie să fie ferm și persoana nu trebuie să se miște intenționat; iar când recită zikr obligatorie, corpul nu trebuie să se miște deloc.

1040. Dacă la vremea rostirii de zikr obligatorie ce ține de rukū' o persoană își pierde fermitatea posturii din cauza unei mișcări incontrolabile, atunci este mai bine dacă, după ce corpul își va fi recăpătat imobilitatea, persoana repetă zikr încă o dată. Totuși, dacă mișcarea numită este într-atât de redusă, încât postura corpului nu este pierdută, sau dacă e vorba doar de o mișcare a degetelor, atunci nu este nici o problemă.

1041. Dacă, de manieră intenționată, o persoană recită zikr ce ține de rukū' înainte ca să fi făcut aplecarea adecvată și înainte ca trupul să-și fi dobândit fixitatea, atunci rugăciunile sunt invalide.

1042. Dacă, intenționat, o persoană își înalță capul din poziția-*rukū'* înainte de-a termina zikr obligatoriu, rugăciunea este invalidă. Dacă își înalță capul din greșeală, neîncetând totuși să fie încă în postură, și își dă seama că nu a terminat zikr ce ține de rukū', atunci persoana trebuie să-și fixeze postura și să recite zikr. Dacă își dă seama după ce se va fi ridicat complet din rukū', atunci rugăciunile sale sunt valide.

1043. Dacă în timp ce recită zikr o persoană nu este în stare să rămână în postura-rukū', atunci precauția recomandată este să completeze [ce a rămas din zikr] în timp ce se pune în postură dreaptă.

1044. Dacă datorită unei boli, etc, o persoană nu poate rămâne fixă în postura-rukū', atunci, chiar și așa, rugăciunile sunt valide. Cu toate acestea, persoana trebuie să completeze partea obligatorie de zikr înainte de a se fi ridicat în totalitate din rukū' (după cum s-a explicat).

1045. Dacă o persoană nu-și poate îndoi corpul în mod adecvat pentru rukū', atunci ea poate să se sprijine de ceva și să realizeze rukū'. Dacă nu poate realiza rukū' chiar după ce se va fi sprijinit, atunci trebuie să-și aplece corpul atît cât poate, astfel ca postura să poată fi recunoscută ca fiind rukū'. Iar în cazul că nu se poate chiar deloc îndoi de mijloc, persoana poate face un semn cu capul [ca substitut] pentru rukū'.

1046. Dacă o persoană, despre care se presupune că ar putea face un semn substitut cu capul pentru rukū', nu este în stare să-l facă, atunci ea trebuie să închidă ochii, având intenția de rukū', și apoi să recite zikr; ridicându-se din rukū', trebuie să deschidă ochii. În cazul în care nu este în stare nici așa să procedeze, atunci, ca precauție, trebuie să-și formuleze intenția de rukū' doar în minte și, făcând cu mâna un semn substitut pentru rukū', să treacă la recitarea de zikr.

1047. Dacă o persoană nu poate realiza rukū' din postură dreaptă, în picioare, însă

poate să se aplece stând așezată pe genunchi, atunci trebuie să ofere rugăciuni din poziție așezată, făcând un semn-subtitut, cu capul, pentru rukū'. Iar precauția recomandată este ca să ofere alte rugăciuni în care poate să se așeze atunci când este de făcut aplecarea (rukū') și să se aplece.

1048. Dacă, după ce se află în poziția- rukū', o persoană înalță capul și se apleacă de două ori, atunci rugăciunea este invalidă.

1049. După încheierea de zikr ce ține de rukū', persoana trebuie să adopte poziția dreaptă, în picioare, și după ce corpul are poziția stabilă, să treacă la realizarea de sajdah. Dacă, intenționat, începe sajdah înainte de-a avea poziția verticală sau înainte de-a fi stabil în poziția aceasta, atunci rugăciunile sunt invalide.

1050. Dacă o persoană uită să realizeze rukū', dar și-aduce aminte de asta înainte de sajdah, atunci trebuie întâi să adopte postura dreaptă și apoi să treacă la realizarea aplecării (rukū'). Nu va fi adecvat dacă persoana va trece la realizarea aplecării dintr-o poziție îndoită a corpului.

1051. Dacă în timp ce oferă rugăciuni, după ce va fi atins solul cu fruntea, o persoană își amintește că nu a realizat rukū', atunci este necesar să revină în postura dreaptă, în picioare, și apoi să realizeze aplecarea. Iar dacă își amintește de nerealizarea de rukū' în timp ce face al II-a sajdah, atunci rugăciunile sunt invalide.

1052. Înainte de-a trece la rukū, este recomandabil ca persoana să spună takbir cât se află în poziția verticală. În realizarea de rukū', trebuie să-și împingă genunchii către înapoi, să-și țină spinarea dreaptă, să-și întindă gâtul, ținându-l în aceeași linie cu spatele, să privească între cele două picioare și, înainte sau după zikr, să spună *„ṣalawāt"*. Iar când, după rukū', se ridică din poziția aplecată, este recomandabil să stea cu corpul drept și în această postură stabilă să spună *„Sami'allahu liman hamidah"*.

1053. În timpul executării rukū', este recomandabil pentru femei să-și țină mâinile la un nivel mai înalt decât genunchii și să nu-și împingă genunchii către înapoi.

Sujūd (prosternarea)

1054. O persoană ce oferă rugăciuni trebuie să relizeze două sajadāt (prosternări) după rukū', și fiecare rak'ah ce țin de rugăciunile obligatorii și recomandabile. Sajdah presupune că persoana trebuie să-și plaseze fruntea pe sol de-o manieră anume, având intenția smereniei în fața lui 'Allāh.

În timp ce realizează sajadāt în cadrul rugăciunilor, este obligatoriu să se țină pe sol ambele palme, genunchii și ambelele degete mari de la picioare.

1055. Două prosternări (sajadāt) luate împreună formează un *rukn* (element de bază) și dacă o persoană, fie intenționat, fie din neatenție, omite să realizeze două sajadāt într-o rak'ah ce ține de rugăciunile obligatorii sau adaugă încă două prosternări (sajadāt), atunci rugăciunile sale sunt invalide.

1056. Dacă o persoană omite ori adaugă intenționat o sajdah (prosternare), atunci rugăciunile sunt invalide. Dacă omite sau adaugă o sajdah din neatenție, regula care se aplică va fi explicată mai târziu.

1057. Dacă o persoană ce poate să-și țină fruntea pe sol nu procedează astfel, fie intenționat, fie din neatenție, atunci nu [se poate spune că] a realizat sajdah, chiar dacă celelalte părți ale corpului au atins solul. Însă dacă își plasează fruntea pe sol și, din neatenție, celelalte părți ale corpului nu ating solul ori uită să rostească zikr, atunci

sajdah este validă.

1058. În circumstanțe normale este mai bine să se spună de 3 ori „*Subahanallah*" sau o dată „*Subhana Rabbiy al-A'la wa bi hamdhi*". Persoana trebuie să rostească aceste cuvinte în succesiune, într-o arabă corectă. De fapt, ca precauție obligatorie, rostirea oricărei zikr [„reamintiri"] de acest număr de ori este suficientă. Este de asemenea mustahab ca „*Subhana Rabbiyal A'la wa bi hamdhi*" să fie spusă de 3, 5, 7 ori sau mai mult.

1059. În timp ce se face sajdah, corpul trebuie să fie stabil, persoana netrebuind să miște corpul de manieră intenționată, iar ca precauție, persoana trebuie ca în sajdah să fie total nemișcată, chiar dacă nu este implicată în vreo zikr obligatorie.

1060. Dacă intenționat o persoană rostește zikr ce ține de sajdah înainte ca fruntea să fi atins solul și înainte ca întregul corp să-i devină imobil ori, tot intenționat, dacă își înalță capul de pe sol înainte ca să fi terminat zikr, atunci rugăciunile sunt invalide.

1061. Dacă din greșeală o persoană rostește zikr ce ține de sajdah înainte ca fruntea să atingă solul, însă dându-și seama de eroare înainte de a-și înălța capul din prosternare, atunci trebuie să rostească din nou zikr, când corpul este nemișcat.

1062. Dacă, după ce-și va fi ridicat capul din sajdah, o persoană își dă seama că înălțarea capului a făcut-o înainte de-a termina zikr ce ține de sajdah, atunci rugăciunile sale sunt valide.

1063. Dacă la vremea rostirii zikr ce ține de sajdah o persoană își ridică de pe sol una din cele 7 părți ale corpului, atunci namāz este invalidă. Dar dacă, atunci când nu recită nimic, își desprinde de sol părțile corpului, oricare decât fruntea, și le lipește din nou, atunci nu este nici o problemă; însă aceasta atâta timp cât mișcarea [de revenire] nu face corpul instabil, caz în care, namāz este invalidă.

1064. Dacă din greșeală, înainte de-a fi teminat zikr ce ține de sajdah, o persoană își înață capul de pe sol, atunci nu mai trebuie să lipească din nou fruntea de sol și va considera că a realizat o singură prosternare (sajdah). Totuși, dacă tot din greșeală, își ridică de la sol alte părți ale corpului, atunci trebuie să revină cu ele pe sol și să rostească zikr.

1065. După ce zikr a primei sajdah este terminată, persoana trebuie să aștepte până ce corpul este liniștit, stabil, și apoi să treacă la realizarea altei sajdah.

1066. Locul în care o persoană își plasează fruntea realizând sajdah trebuie să nu fie mai înalt decât măsura a 4 degete alăturate, dacă este să fie comparat cu nivelul la care se găsesc genunchii și vârfurile degetelor de la picioare. La fel, ca precauție obligatorie, locul pentru frunte nu trebuie să fie mai înalt sau mai coborât de 4 degete alăturate în raport cu nivelul corpului aflat în prosternare.

1067. Dacă o persoană se roagă pe un sol înclinat a cărui înclinare nu poate fi știută cu exactitate și dacă fruntea sa este plasată mai sus ori mai jos (cu o măsură de 4 degete) decât locurile unde-și ține genunchii și vârful degetelor, atunci [validitatea sau invaliditatea] rugăciunilor este o problemă-ishkal [pe care omul nu o poate decide, ci numai 'Allāh].

1068. Dacă din greșeală o persoană își plasează fruntea pe un lucru care este mai înalt cu 4 degete unite decât nivelul genunchilor și vârfurilor de la picioare, iar dacă înălțimea este astfel că postura nu mai poate fi numită sajdah, atunci ea trebuie să-și

plaseze capul pe ceva nu atât de înalt. Dacă înălțimea numită nu infirmă postura prosternării și dacă prosternarea îi atrage atenția după ce va fi terminat zikr obligatorie, atunci poate să-și ridice capul și să completeze rugăciunile. În cazul în care atenția persoanei este atrasă de postură înainte de zikr obligatorie, atunci persona trebuie să-și împingă ori să-și miște fruntea spre un nivel mai coborât și să recite zikr obligatorie. Iar dacă repoziționarea frunții nu este posibilă, atunci trebuie să termine zikr obligatorie și să-și termine rugăciunea. Astfel, nu va fi necesar pentru persoană să repete rugăciunile.

1069. Este necesar ca să nu existe nimic între fruntea persoanei care oferă rugăciuni și obiectul pe care-și sprijină fruntea în realizarea prosternării. Dacă *mohr/sajdagah* (tăblița de lut) este într-atât de murdară, încât fruntea nu intră în contact direct cu ea, atunci sajdah este invalidă. Atunci când doar culoarea tăbliței s-a schimbat, nu este nici o problemă.

1070. În cadrul realizării rugăciunilor, persoana care face sajdah trebuie să-și plaseze ambele palme pe sol. Când nu se poate altfel, nu va fi nici o problemă în plasarea pe sol a dosului palmelor; când nici acest fapt nu este posibil, persoana poate să atingă solul cu încheietura mâinilor; când nici așa, atunci trebuie să-și plaseze pe sol oricare parte a corpului ce se află deasupra coatelor, iar dacă nici chiar așa nu este posibil, atunci va fi suficient să atingă simplu, cu palmele, solul.

1071. În timp ce face sajdah, persoana trebuie să-și plaseze degetele mari de la picioare pe sol, dar nu neapărat vârfurile acestora; va fi adecvat dacă își va plasa pe sol părțile exterioare sau interioare ale degetelor. Dar dacă, în loc de asta, pune pe sol celelalte degete mai mici ale picioarelor sau degetele mari nu se sprijină pe sol din cauza unghiilor prea lungi, atunci namāz va fi invalidă. Dacă, din cauza neștiinței sau a lipsei de grijă, o persoană nu urmează această regulă, atunci trebuie să se roage iarăși.

1072. Dacă o parte a unuia din degetele mari este tăiată, atunci persoana trebuie să-și plaseze ciotul degetului pe sol; dacă partea de deget rămasă este prea scurtă ori lipsește cu totul, atunci, în baza unei precauții, persoana poate pune celălalt deget mare pe sol; atunci când nu are deloc degetele mari, persoana poate plasa pe sol oricare parte rămasă a piciorului.

1073. Dacă o persoană realizează sajdah de-o manieră neobișnuită, neprescrisă, cum ar fi să-și lipească pieptul și stomacul de sol, ori își întinde picioarele, namāz va fi socotită ca find corectă și validă dacă sajdah încă mai pare a fi normală. Dacă prosternarea apare ca fiind mai mult un dormit pe burtă decât sajdah, atunci namāz va fi invalidată.

1074. Atât *mohr/sajdagah*, cât și alt lucru pe care cineva realizează sajdah, trebuie să fie pak. Dacă persoana pune mohr pe un covoraș najis sau dacă o parte a acestei mohr este najis, însă persoana atinge cu fruntea partea pak a tăbliței, atunci nu este nici o problemă.

1075. Dacă pe fruntea persoanei există vreo inflamație sau vreo rană, nedându-i posibilitatea să-și sprijine fruntea de sol, atunci, în cazul în care inflamația sau rana nu a acoperit întreaga frunte, persoana poate realiza prosternarea atingând solul cu partea neafectată a frunții. Iar dacă este necesar să se facă o gropiță pentru ca partea rănită să stea acolo în timp ce partea sănătoasă este pe nivelul solului, atunci persoana trebuie să facă astfel.

1076. În cazul în care inflamația sau rana ocupă întreaga suprafață a frunții,

persoana poate realiza sajdah, atingând solul cu alte părți ale feței. Ca precauție obligatorie, persoana trebuie să realizeze sajdah folosindu-și bărbia, iar dacă nici așa nu este posibil, atunci poate atinge solul cu una din tâmple. Când nu se poate de nici un fel realiza prosternarea, în etapa de atingere a solului cu fața, atunci persoana trebuie s-o realizeze printr-un semn-substitut.

1077. Dacă o persoană poate să stea pe genunchi, dar nu poate să atingă solul cu fruntea, atunci trebuie să plaseze mohr sau oricare obiect permis pe ceva mai înalt și, aplecându-se în față cât de mult poate, să realizeze prosternarea astfel încât să se poată spune că a fost o sajdah. În asemenea circumstanță, palmele, genunchii și degetele mari de la picioare trebuie să atingă solul ca de obicei.

1078. Dacă o persoană nu poate găsi ceva mai înalt pe care să plaseze mohr sau orice obiect îngăduit, cum și dacă nu găsește pe altcineva care să-i țină mohr la o înălțime acceptabilă, atunci, ca precauție, trebuie să ridice cu propria mână tăblița până la un nivel acceptabil și să facă atingerea frunții pe ea.

1079. Dacă o persoană nu poate deloc să realizeze sajdah, atunci trebuie să facă din cap un semn substitut, iar dacă nici chiar așa nu poate proceda, atunci trebuie să facă semnul cu înțeles sajdah cu ochii. Pe baza unei precauții obligatorii, dacă nu poate indica sajdah cu ochii, atunci ea poate să facă semnul-substitut cu mâinile, având intenția de sajdah în minte și recitând apoi zikr obligatorie.

1080. Dacă, în prosternare, o persoană ridică involuntar fruntea de pe aria destinată frunții, atunci, dacă este posibil, ea nu trebuie să mai atingă iarăși cu fruntea solul; acest fapt va fi considerat ca o singură sajdah, chiar dacă persoana nu a rostit zikr corespondentă. În cazul în care o persoană nu-și poate controla mișcările capului și, [în situația aici descrisă] atinge din nou solul cu fruntea, involuntar, atunci ambele, [atingerea inițială și cea involuntară], vor fi socotite ca o singură sajdah, iar dacă nu a rostit zikr încă, atunci, ca precauție recomandată, va realiza astfel, având niyyat de qurbat.

1081. Într-un loc [printre oameni] unde are de adoptat taqayyah (ascunderea propriei credințe în situații periculoase), o persoană poate realiza sajdah așezată pe un covoraș sau pe ceva asemănător, nefiind necesar să meargă în vreun loc anume; la fel, poate amâna rugăciunile astfel ca să-și găsească timpul de-a se ruga în pace, fără a fi nevoită să adopte taqayyah. Dacă persoana poate să realizeze, fără nici un fel de impediment, sajdah pe covoraș sau pe altă țesătură asemănătoare, atunci nu trebuie să realizeze sajdah pe acel covoraș.

1082. Dacă o persoană realizează sajdah pe o saltea umplută cu pene sau altceva asemănător, atunci, în caz de nu poate menține o postură stabilă, prosternarea va fi invalidă.

1083. Dacă o persoană este forțată de situație să ofere rugăciuni pe un sol noroios și nu-i va fi deloc dificil dacă hainele și corpul i se murdăresc de noroi, atunci trebuie să realizeze sajdah și tashahhud ca de obicei. Dacă situația se dovedește greu de acceptat [noroiul prea mare, murdărirea], atunci trebuie, stând în picioare, să facă pentru sajdah un semn substitut, cu capul, și să recite tashahhud; rugăciunile sale vor fi valide.

1084. În prima și în a treia rak'ah ce nu conține tashahhud (cum este cazul celei de-a III-a rak'ah din rugăciunile-zuhr, 'asr și 'isha), precauția obligatorie este ca persoana să stea pentru un timp, după a doua sajdah, înainte de-a se ridica.

Lucruri îngăduite pentru realizarea de sajdah

1085. Sajdah, prosternarea, trebuie făcută pe pământ, postat pe ceva care nu este de mâncat sau folosit ca îmbrăcăminte, cum și pe ceva care a crescut din pământ, cum ar fi lemnul sau frunzele copacilor. De aici, nu este permis să se realizeze sajdah, stând pe ceva ce ar fi mâncare sau îmbrăcăminte (...grâu, orz, bumbac, etc) sau stând pe lucruri ce nu sunt considerate ca fiind părți de pământ (...aur, argint, etc.). În situații fără ieșire, asfaltul și smoala vor fi preferate față de alte lucruri nepermise.

1086. Sajdah nu trebuie făcută stând pe frunze de viță atunci când sunt încă fragede și, prin urmare, comestibile. În caz contrar, nu există obiecție.

1087. Este valid dacă se realizează sajdah stând pe ceva ce a crescut din pământ și servește ca hrană pentru animale (iarbă, fân, de exemplu).

1088. Este valid dacă se realizează sajdah stând pe flori necomestibile, cum și pe ierburile medicinale care cresc din pământ.

1089. Faptul de-a realiza prosternarea pe un soi de iarbă, care este clasificată drept comestibilă și mâncată doar în unele părți ale lumii, nu este îngăduit, cum, la fel, nu este îngăduit sajdah, stând pe un strat de fructe crude.

1090. Nu este îngăduit să se realizeze sajdah, punând fruntea pe piatră de var sau gips, iar precauția recomandată este ca sajdah să nu se facă punând fruntea pe gips răscopt, pe var, pe cărămizi sau pe orice din lut ars.

1091. Este valid să se realizeze sajdah punând fruntea pe o coală de hârtie, dacă hârtia este făcută din materii permise cum este lemnul sau iarba, cum este îngăduit dacă este o pânză de bumbac sau in. Dacă lucrul este din mătase, prosternarea nu este permisibilă.

1092. Pentru sajdah cel mai bun lucru este turbat ul-Husayn, iar după aceasta, în ordinea priorității, vin pământul, piatra și iarba.

1093. Dacă o persoană nu posedă nimic pe care să fie îngăduit a se face sajdah (atingerea cu fruntea) sau dacă, chiar având suportul respectiv, nu poate realiza sajdah din cauza căldurii extreme sau al frigului, atunci poate să facă sajdah pe ceva din pe asfalt sau gudron, pe propria haină sau pe dosul palmei, pe orice lucru care nu este permisibil la modul opțional. Totuși, în asemenea situație, precauția recomandată este ca să realizeze sajdah [mai degrabă și] cât de mult posibil, punând fruntea pe propria haină și nu pe alt lucru.

1094. Sajdah realizată punând fruntea pe noroi sau pe lut, unde capul nu poate avea o poziție stabilă, este invalidă.

1095. Dacă în prima sajdah mohr se lipește de frunte, atunci, când este să se facă a doua oară prosternarea, tăblița va fi îndepărtată.

1096. Dacă obiectul pe care își pune fruntea se pierde în timp ce-și face rugăciunile și dacă nu are altceva pe care sajdah este îngăduit, atunci persoana va acționa conform regulei #1093, indiferent dacă timpul pentru namāz este scurt sau suficient.

1097. Dacă, aflându-se în sajdah, o persoană își dă seama că și-a pus fruntea pe un lucru care ar invalida prosternarea și dacă devine conștientă de eroare după ce va fi completat zikr obligatorie, atunci poate să-și înalțe capul și să continue cu rugăciunile.

Dar dacă devine conștientă de greșală înainte de-a recita zikr obligatorie, atunci poate să-și mute capul pe un obiect permis și să recite zikr. În caz de nu este posibil, persoana trebuie să recite zikr obligatorie și să continue cu namāz; în ambele situații, rugăciunile sale sunt valide.

1098. Dacă o persoană își dă seama după sajdah că și-a plasat fruntea pe un obiect care nu-i permis, atunci nu există vreo obiecție la faptul acesta.

1099. Este harām să se realizeze sajdah pentru altcineva decât Atotputernicul 'Allāh. Cum unii oameni își pun frunțile pe pământul din fața mormintelor Imamilor cei sfinți, dacă fapta este făcută spre mulțumirea lui 'Allāh, atunci nu este nici o problemă; în caz contrar, acțiunea aceasta este harām.

Lucrurile mustahab și makrūh în realizarea de sajdah

1100. Realizându-se sajdah, anumite lucruri sunt mustahab:

- înainte de-a face sajdah este recomandabil să se spună takbir. Persoana care se roagă din picioare va spune takbir după ce se va fi ridicat din plecăciune (rukū'), iar persoana care se roagă șezând, o va face după ce va fi dobândit o postură stabilă;
- la vremea realizării de sajdah, un bărbat trebuie să-și plaseze mai întâi mâinile pe sol, iar o femeie, genunchii;
- persoana ce oferă rugăciuni trebuie să-și pună nasul pe mohr sau pe oricare lucru îngăduit;
- în timp ce realizează sajdah, persoana trebuie să-și țină degetele apropiate, în paralel cu urechile și cu vârfurile degetelor pe direcția-qibla;
- în timp ce se află cu fruntea pe sol, persoana trebuie să se roage la 'Allāh, exprimându-și dorințele, trebuind să recite această rugăminte: *„Ya Khayral Mas'ulin wa Ya Khayral Mu'tin, Urzuqni warzuq 'Ayali Min Fazlika Fa Innaka Zulfazlil 'Azim"* (O, Tu, Care cel mai bun ești și la care oamenii caută împlinirea trebuințelor și Tu, care ești cel mai bun dăruitor de daruri! Cu dărnicia Ta, dă-mi mie și familiei mele cele de trai, căci fără îndoială Tu ai cea mai mare dărnicie);
- după ce va fi realizat sajdah, persoana trebuie să-și lase greutatea pe piciorul stâng, plasând laba piciorului drept pe talpa piciorului stâng;
- la terminarea fiecărei sajdah, după ce s-a așezat și corpul este liniștit, persoana trebuie să spună takbir;
- după prima sajdah, când corpul devine stabil, persoana trebuie să spună: *„Astaghfirullaha Rabbi wa Atubu Ilayhi"*;
- realizând a doua sajdah, când corpul este stabil, persoana trebuie să spună: *„Allahu Akbar"*;
- este mustahab să se prelungească sajdah, iar atunci când, după sajdah, persoana revine în poziția șezând pe genunchi, persoana să-și țină mâinile pe coapse;
- în timp ce realizează prosternările (aplecările spre sol), persoana trebuie să

recite „*ṣalawāt*";

- la vremea ridicării din poziție, persoana trebuie să-și ridice mâinile după ce-și va fi ridicat genunchii;
- bărbații nu trebuie să atingă solul cu coatele și genunchii cu stomacul, iar brațele trebuie să fie ținute separat de coaste și coapse; femeile trebuie să atingă solul cu coatele și genunchii cu stomacul și trebuie să țină coapsele lipite.

Alte acțiuni mustahab ce țin de sajdah au fost menționate în cărți mai detaliate.

1101. În realizarea de sajdah este makrūh să se recite sfântul Coran. Tot makrūh este să se sufle praful de pe locul de sajdah [locul de atingere al frunții cu solul] și, dacă făcând astfel, cineva rostește intenționat ceva de asemenea, atunci, ca precauție, rugăciunile vor fi invalide.

Pe lângă acestea, există și alte acțiuni makrūh, care sunt menționate în cărți mai detaliate.

Sajadat obligatorii la citirea din Sfântul Coran

1102. La recitarea sau auzirea oricărui din următoarele versete ale sfântului Coran, realizarea de sajdah este obligatorie:

- sūrah as-Sajdah, 32: 15
- sūrah Ha Mim Sajdah, 41: 38
- sūrah an-Najm, 53: 62
- sūrah al-'Alaq, 96: 19

Ori de câte ori o persoană recită versetul sau îl aude recitat de către altcineva, trebuie să execute imediat sajdah la terminarea acestuia, iar dacă uită s-o realizeze, atunci trebuie să facă prosternarea imediat ce-și amintește de ea. Dacă într-o situație negândită, cineva aude fără să se aștepte unul din aceste versete, atunci, deși este mai bine dacă realizează prosternarea, aceasta nu este obligatorie.

1103. Dacă o persoană aude versetul care cere sajdah și îl recită și ea, atunci trebuie să realizeze două sajadāt.

1104. Dacă o persoană, aflându-se într-o sajdah, alta decât cele ce țin de namāz, aude un verset implicând sajdah ori îl recită ea însăși, atunci trebuie să-și ridice capul din prosternarea în care se află și să realizeze alta.

1105. Dacă o persoană aude un verset cu sajdah obligatorie de la o persoană ce vorbește în somn, de la un bolnav mental, de la un copil care nu știe nimic despre Coran, atunci îi este obligație să realizeze sajdah. Dar dacă aude versetul de pe un disc ori o bandă înregistrată, atunci sajdah nu este obligatorie. La fel, sajdah nu va fi wajib dacă persoana ascultă o recitare înregistrată, la radio. Însă dacă există o persoană care recită un verset ce obligă la sajdah, folosind o stație de amplificare a sunetului, [cum în moschee], atunci este obligatoriu să realizeze sajdah.

1106. Ca precauție obligatorie, la auzirea unui verset, persoana care face o prosternare obligatorie trebuie să nu se afle într-un loc ilicit și, ca precauție

recomandată, locul de pe sol unde-și plasează fruntea nu trebuie să nu fie mai sus ori mai jos de 4 degete unite decât nivelul genunchilor și al vârfului picioarelor. În această situație, nu este necesar pentru persoană să fi realizat wudhu sau ghusl, sau să se orienteze pe direcția-qibla, și nici nu este necesar să-și ascundă părțile intime ori să se asigure că propriul corp sau locul unde își va sprijini fruntea este pak. Mai mult de atât, condiționările privind îmbrăcămintea în cadrul namāz nu se aplică în cazul realizării acestor prosternări (sajadāt) obligatorii.

1107. Precauția obligatorie este ca, realizând sajdah obligatorie provocată de un verset coranic, persoana să-și plaseze fruntea pe mohr (tabliță de lut) sau pe orice altceva îngăduit în prosternare și totodată să-și țină cele 7 părți ale corpului lipite de sol, așa cum se cere într-o sajdah ce ține de rugăciuni.

1108. Când o persoană relizează sajdah obligatorie la auzul unui verset relevant, atunci faptul va fi suficient, chiar de nu recită nici o zikr. Totuși, este recomandabil să se recite o zikr, preferabil precum următoarea: *„La ilaha illal lahu haqqan haqqa; La ilaha illal lahu imanan wa tasdiqa; la ilaha illal lahu 'ubudiyyatan wa riqqa; Sajadtu laka ya Rabbi ta'abbudan wa riqqa la mustankifan wa la mustak biran bal ana 'abdun zalilun za'ifun kha'ifun mustajir"*.

Tashahhud

1109. În a doua unitate a tuturor rugăciunilor obligatorii, în a treia unitate a rugăciunilor-magrib și în a patra unitate a rugăciunilor-zuhr, 'asr și 'isha, după a doua prosternare, persoana trebuie să adopte poziția pe genunchi stabilă, liniștită, și să recite astfel tashahhud: *„Ash hadu an la ilaha illal lahu wahdahu la sharika lah, wa ash hadu anna Muhammadan 'Abduhu wa Rasuluh, Alla humma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad."* Se va considera suficient dacă persoana va recita tashahhud astfel: *„Ash hadu an la ilaha illal lahu was ash hadu anna Muhammadan Sallal lahu Alayhi Wa Aalihi Abduhu Wa rasuluh"*.

Este de asemenea necesar să se recite tashhhud atunci când se oferă rugăciunile-witr (în namāz-e-shab).

1110. Cuvintele din tashhhud trebuie recitate într-o arabă corectă, în ordinea firească.

1111. Dacă o persoană uită să spună tashahhud și se ridică, dar își aduce apoi aminte, atunci trebuie să se așeze în postură și să recite; după aceasta va reveni la poziția verticală, în picioare, și va continua cu rugăciunile. Este precauție recomandată ca după rugăciuni să realizeze două sajda-e-sahv pentru posturile în picioare adiționale. Dacă o persoană își reamintește de tashahhud în timp ce realizează rukū' sau după terminarea acesteia, atunci trebuie să completeze rugăciunile; după salām care ține de rugăciuni, ca precauție recomandată, trebuie să realizeze rugăciunile-qadha pentru cele tashahhud. Trebuie să realizeze două sajdāt-e-sahv pentru tashhhud care a fost uitat.

1112. Este recomandabil ca în timp ce se recită tashahhud să se stea [cu greutatea corpului] pe coapsa stângă și să se plaseze partea superioară a labei piciorului drept pe talpa piciorului stâng și să se spună, înainte de a rosti tashahhud fie *„Al-hamdu lillah"*, fie *„Bismillahi wa billahi wal-hamdu lillahi wa khayrul asma'i lillah"*.

Este de asemenea mustahab ca după tashahhud și șalawāt, persoana să-și plaseze

mâinile pe coapse, cu degetele lipite, să privească în poală și să spună: *„Wa taqabbal shafa'atahu warfa' darajatahu"*.

1113. Pentru femei este recomandabil să-și țină coapsele apropiate atunci când recită tashahhud.

Salām în timpul rugăciunilor

1114. În ultima rak'ah, după ce va fi recitat tashahhud, după ce persoana se așează și corpul îi devine stabil, este mustahab ca persoana să spună: *„Assalamu 'alayka ayyuhan Nabiyyu wa rahmatullahi wa barakatuh"*. Apoi trebuie să spună: *„Assalamu Alaykum"*, iar, ca precauție recomandată, să aduge la aceasta și *„Wa Rahmatullahi Wa Barakatuh"*. Alternativ, poate spune: *„Assalamu Alayna Wa Ala Ibadi llahis Salihin"*, însă dacă recită această salām, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să adauge și *„Assalamu Alaykum"*.

1115. Dacă o persoană uită să spună salām ce ține de rugăciuni și își amintește când nu s-a petrecut vreo întrerupere a șirului rugăciunilor și când nu a realizat vreo acțiune încă –acțiune care, făcută intenționat sau din neatenție, ar invalida rugăciunile cum, de exemplu, întoarcerea corpului de la direcția-qibla –atunci trebuie să recite salām și atfel rugăciunile vor fi valide.

1116. Dacă o persoană uită să spună salām ce ține de rugăciuni și își amintește după ce șirul rugăciunilor a fost întrerupt sau după ce a realizat, cu intenție ori din neatenție, o acțiune ce invalidează rugăciunile (cum ar fi, întoarcerea de pe direcția-qibla), atunci, chiar așa, rugăciunile sunt valide.

Tartib (Secvența acțiunilor)

1117. Dacă o persoană schimbă intenționat ordinea rugăciunilor, cum în cazul în care ar recita altă sūrah înainte de al-Hamd sau ar face două prosternări (sajadāt) înainte de rukū', atunci rugăciunile sunt invalide.

1118. Dacă o persoană uită o parte esențială (rukn) a rugăciunilor și realizează următoarea rukn, cum ar fi, de exemplu, să facă două sajadāt înainte de rukū', atunci, ca măsură de precauție, rugăciunile vor fi invalide.

1119. Dacă o persoană uită o rukn și realizează unul dintre actele ce nu sunt urmate de rukn, cum ar fi să recite tashahhud fără să realizeze cele două sajadāt, atunci trebuie să realizeze rukn și să recite din nou partea pe care a realizat-o greșit înainte de rukn.

1120. Dacă o persoană uită o parte ce nu este rukn și realizează o rukn ce urmează acestei părți, cum este, de exemplu, să uite de recitarea al-Hamd și să înceapă realizarea de rukū', atunci rugăciunile sale sunt valide.

1121. Dacă o persoană uită de o acțiune ce nu este rukn și realizează acțiunea următoare, ce nici ea nu este rukn, cum, de exemplu, să uite de sūrah al-Hamd și să recite sūrah cealaltă, atunci trebuie să realizeze ceea ce a uitat și apoi să recite iarăși partea ce a recitat-o mai devreme, din greșeală.

1122. Dacă o persoană realizează prima sajdah, gândid că este vorba de a doua, sau o realizează pe a doua, gândind că este prima, atunci rugăciunea este validă, deoarece prima sajdah va fi considerată ca prima și a doua, ca a doua.

Muwālāt (Păstrarea continuității)

1123. În timpul rugăciunilor, o persoană trebuie să păstreze continuitatea, adică să realizeze diferitele acțiuni ce țin de rugăciuni, precum rukū', cele două prosternări (sajadāt) și tashahhud, în ordinea prescrisă și continuu, recitând zikr și celelalte în succesiunea firescă. Dacă-și îngăduie o pauză necuvenită între diferitele acțiuni, într-atât că cu greu se mai poate spune că se roagă, atunci rugăciunile sale vor fi invalide.

1124. Dacă o persoană aflată în namāz îngăduie din neatenție o pauză între sunete sau cuvinte, însă pauza nu este într-atât de mare încât să se creadă că șirul rugăciunilor a fost întrerupt, atunci ea trebuie să repete acele sunete sau cuvinte în maniera obișnuită, cu condiția ca să nu fi trecut la rukn următor. Și va repeta, în continuare, acele versete care au fost citite. Însă dacă a apucat să treacă deja la rukn următor, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile vor fi valide.

1125. Faptul de-a prelungi timpul pentru rukū' și sajadāt ori pentru a recita suwar mai lungi nu va fi considerat ca întrerupere a continuității (muwālāt).

Qunūt

1126. Este recomandabil ca în toate rugăciunile obligatorii și recomandate, înainte de rukū' ce ține de rak'ah secundă, să fie recitată qunūt. Este de asemenea mustahab ca în rugăciunile-witr (namāz-e-shab), înainte de rukū', qunūt să fie recitată, cu toate că rugăciunea respectivă are doar o rak'ah numai.

În rugăciunile-de-vineri există o singură rugăciune-qunūt în fiecare rak'ah. În namāz-e-ayat, există 5 rugăciuni-*qunūt*, iar în rugăciunile-eid există 5 rugăciuni-qunūt în prima raka'ah și 4, în a doua rak'ah. În rugăciunile ce țin de Shafa', care este o parte din namāz-e-shab, qunūt trebuie realizată cu niyyat de raja'.

1127. Este de asemenea mustahab ca, în timp ce se recită qunūt, persoana să-și țină palmele orientate către propria față și ușor către cer, palmele și degetele fiind alăturate. Este recomandabil ca în timp ce se recită qunūt să se privească la palme.

1128. Orice zikr în timpul recitării de qunūt este suficientă, chiar dacă persoana spune doar o dată *subhanallah*. Totuși, este mai bine dacă persoana face următoarea suplicație: *„La ilaha illallahul Halimul Karim, La ilaha illallahul 'Aliyyul 'Azim, Subhanallahi Rabbis samawatis sab', wa Rabbil 'arazinas sab', wama fi hinna wama bayna hunna, wa Rabbil 'arshil 'azim, wal hamdu lillahi Rabbil'alamin"*.

1129. Este recomandabil ca să se recite qunūt cu voce tare. Totuși, dacă persoana oferă rugăciunile într-o adunare și dacă imamul poate să-i audă vocea, faptul de-a recita cu voce audibilă nu mai este mustahab.

1130. Dacă o persoană nu recită intenționat qunūt, nu există pentru faptul acesta rugăciune-qadha. Iar dacă uită să recite qunūt, însă își reamintește de acesta înainte de aplecare (rukū'), atunci este ecomandabil să se ridice în picioare și s-o recite. În cazul în care își amintește de qunūt în timp ce face rukū', atunci este mustahab să realizeze rugăciune-qadha pentru qunūt după rukū'; dacă își amintește în timp ce face sajdah, atunci este recomandabil să realizeze rugăciunea-qadha pentru qunūt după salām.

Traducere a unor rugăciuni

I. Traducerea versetelor din surāh *al-Hamd*

Bismillahir Rahmanir Rahim

Încep cu Numele lui 'Allāh, în Care toate excelențele sunt combinate și Care este liber de toate defectele. Cel Preacompasivul, Unul ale cărui bine cuvântări sunt mărețe și nenumărate. Cel Preamilostivul, Unul ale cărui binecuvântări sunt îndelungi și veșnice.

Alhamdu lillahi Rabbil 'alamin

Prealăudare lui 'Allāh, Sprijinitorul întregii Creații.

Arrahmanir Rahim

Îndurătorul și Binefăcătorul,

Maliki yaw middin

Stăpân al Zilei Judecății,

Iyyaka na'budu wa iyyaka nasta'in

Doar pe Tine te adorăm, doar Ție ne rugăm pentru ajutor.

Ihdinas siratal mustaqim

Călăuzește-ne pe noi pe calea cea dreaptă,

Siratal lazina an'amta 'alayhim

pe calea celor pe care I-ai dăruit cu daruri -Profeții și urmașii lor –

Ghayril maghzubi 'alayhim walazzallin

și nu a celor ce Ți-au cunoscut mânia, și nu a celor ce s-au rătăcit.

II. Traducere pentru sūrah al-Ikhlas

Bismillahir Rahmanir Rahim

(Încep cu Numele lui 'Allāh, în Care toate excelențele sunt combinate și Care este liber de toate defectele. Cel Preacompasivul, Unul ale cărui bine cuvântări sunt mărețe și nenumărate. Cel Preamilostivul, Unul ale cărui binecuvântări sunt îndelungi și veșnice.)

Qul huwallahu Ahad

O, Profetule, spune: «'Allāh este Unul -Ființa cea veșnică.»

Allahus Samad

('Allāh este Cel Care este liber de toate ființele.)

Lam yalid walam yulad

(El n-a născut pe nimeni și nici n-a fost vreodată născut.)

Walam yakullahu kufuwan ahad.

(Și nimeni din creație nu-I este Lui egal.)

III. Traducere pentru zikr rostite în timpul realizării de rukū' și sajdah și a acelor ce sunt mustahab

Subhana Rabbi yal 'Azimi wa bihamdhi

(Slavă fie Înaltului meu Sprijinitor și Lui mă rog!)

Subhana Rabbi yal A'la wa bihamdih

(Slavă fie Mărețului meu Sprijinitor, cel Preaînaltul, și laude Îi aduc Lui!)

Sami' Allahu liman hamidah

('Allāh aude și primește rugăciunea celui ce se roagă)

Astaghfirullaha Rabbi wa atubu ilayh

(Caut iertare de la 'Allāh, carele Sprijinitorul meu este, și către El mă întorc)

Bi haw lillahi wa quwwatihi aqumu wa aqu'd

(Că în picioare și așezat stau prin ajutorul și tăria lui 'Allāh.)

Traducere pentru Qunūt

La ilaha illallahul Halimul Karim

(Nimeni nu este demn de adorarare, ci numai 'Allāh, Care este Îngăduitorul și Preadăruitorul)

La ilaha illallahul 'Aliyyul 'Azim

(Nimeni nu este demn de adorarare, ci numai 'Allāh, Care este Maiînaltul și Mărețul)

Subhanallahi Rabbis samawatis sab' wa Rabbil arazinas sab'

(Slavă fie lui 'Allāh, Care Sprijinitorul celor șapte ceruri și șapte pământuri este)

Wama fi hinna wama bayna hunna, wa Rabbil 'arshil 'azim

(Și care este Sprijinitorul tuturor din năuntrul acestora, și care stă între toate, și Care Stăpânul măreței Puterii divine este)

Wal hamdu lillahi Rabbil Aalamin

(Și toate laudele lui 'Allāh, Sprijinitorul tuturor Lumilor).

V. Traducere pentru Tasbihat Arba ' ah

Subhanallahi wal hamdu lillahi wa la ilaha lallahu wallahu Akbar.

(Slava fie lui 'Allāh, și toate laudele pentru El sunt, și nimeni afară de 'Allāh nu-i demn de adorare, și El este Maimărețul decât oricare descriere.)

VI. Traducere pentru tashahhud și salām

Al Hamdu lillah, Ash hadu an la ilaha illal lahu wahdahu la sharika lah

(Toată lauda pentru 'Allāh este și mărturie dau că nimeni altul nu este demn de adorare afară de 'Allāh Preaputernicul, Care Unul este fără un altul.)

Wa Ashhadu anna Muhammadan 'abduhu wa Rasuluh

(Și mărturisesc că Muhammad este slujitorul și Trimisul Său)

Alla humma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad.

(O, 'Allāh ! Trimite-Ți binecuvântările Tale asupra lui Muhammad și a stirpei sale!)

Wa taqqabal shafa'atahu warfa' darajatahu

(Și primește cuvântul său pentru noi și ridică-l în rang)

Assalamu 'alayka ayyuhan Nabiyyu wa rahmatullahi wa barakatuh

(O, Profetule! Fie pacea lui 'Allāh, și binecuvântările și preamila Lui asupra ta!)

Assalamu 'alayna wa 'ala 'ibadil lahis salihin

(Fie pacea lui 'Allāh asupra noastră, celor ce oferim rugăciuni și celor cucernici slujitori ai lui 'Allāh tuturor!)

Assalamu 'alaykum wa rahmatullahi wa barakatuh.

(Pacea lui 'Allāh fie, și binecuvântările și îndurarea asupra vouă, drepcredincioșilor!)

Ta'qib ('ad'iyah după rugăciuni)

1131. După ce se vor fi oferit rugăciuni este recomandabil ca persoana să înceapă a recita 'ad'iyah și să citească din sfântul Coran. Este mai bine dacă, înainte de-a lăsa locul unde s-a rugat ori înainte ca wudhu, sau ghusl, sau tayammum să devină invalide, să recite 'ad'iyah privind pe direcția-qibla.

Nu este necesar ca 'ad'iyah să fie recitate în arabă, însă este mai bine să se recite astfel acele suplicații care au fost date în cărțile de 'ad'iyah. Tazbih a Hazrat Fatima-tuz-Zahra, (pacea fie asupra ei!), este unul din acele acte care au fost evidențiate (în acele cărți). Această tasbih trebuie recitată în această ordine:

- *allahu akbar*, de 34 de ori;
- *alhamdulillah*, de 33 de ori;
- *subhanallah*, de 33 de ori.

Subhanallah poate fi recitată înainte de alhamdulillah, dar este mai bine să se mențină ordinea aici menționată.

1132. Este recomandabil ca după rugăciuni o persoană să realizeze sajdah de mulțumire; pentru aceasta va fi suficient dacă persoana își va pune fruntea pe sol, având intenția de mulțumire. Totuși, este mai bine dacă persoana va spune și de 100 de ori, de 3 ori, sau chiar o dată. Ori de câte ori o persoană este binecuvântată cu Milostivirile Lui sau îi sunt înlăturate greutățile, este recomandabil să facă sajdah cu intenție de *shukr*, adică de mulțumire.

Șalawāt pentru Sfântul Profet

1133. Este recomandabil ca ori de câte ori o persoană aude sau rostește sacrul nume al sfântului Profet al Islamului, Muhammad sau Ahmad, sau titlul său, cum ar fi Mustafa, sau patronimul său de Abul Qasim, persoana să spună *„Allahumma salli 'ala Muhammadin wa Ali Muhammad"*, chiar dacă faptul se petrece în timp ce se realizează namāz.

1134. Este recomandabil ca după ce va fi scris numele sacru al sfântului Profet, să se scrie alături și *șalawāt*. Și este mai bine ca de câte ori numele Profetului este

menționat, persoana ce aude să trimită *ṣalawāt* către Profet.

Fapte care invalidează rugăciunile

1135. Există 12 fapte, numite *mubtilat*, care invalidează rugăciunile:

Prima. Când cuiva, aflat în namāz, îi încetează una din condițiile cerute de rugăciuni, cum ar fi, de exemplu, [faptul ca veșmântul său să fie licit], persoana ajungând să afle că îmbrăcămintea sa este ilicită.

A doua. Dacă o persoană, fie intenționat, fie din greșeală, fie din neatenție, comite o acțiune (chiar și involuntară) care invalidează wudhu sau ghusl făcute; de exemplu, după ce va fi făcut sajdah, eliminarea unei cantități de urină. Dacă însă persoana suferă de incontinență, adică nu este în stare să-și controleze ieșirea excreției, atunci, dacă acționează conform regulilor din capitolul despre wudhu, rugăciunile sale nu vor fi invalide. La fel, dacă o femeie vede sânge menstrual în timpul rugăciunilor, atunci, dacă acționează conform regulilor legate de istihaza, namāz nu este invalidată.

1136. Dacă o persoană adoarme involuntar, nemaiștiind apoi dacă a adormit în timpul rugăciunii sau după aceea, atunci, cu condiția să știe că nu a făcut mai puțin decât namāz obișnuită, nu va fi necesar pentru ea să repete rugăciunile.

1137. Dacă o persoană știe că a adormit voluntar, dar nu este sigură de-a căzut în somn în timpul rugăciunilor sau după acestea, sau dacă, în timpul rugăciunilor, nu mai știe de se ruga ori de-a adormit, atunci, dacă știe să nu fi făcut mai puțin decât namāz obișnuită, rugăciunile sale vor fi valide.

1138. Dacă în timp ce realizează sajdah o persoană se trezește, nefiind sigură de se afla în sajdah aparținând de namāz ori sajdah de sukr, atunci, dacă adormirea a fost involuntară, trebuie să se roage din nou. În cazul de-a adormit intenționat și crede că faptul s-a petrecut pe timpul prosternării din namāz din cauza neatenției, atunci rugăciunile sale sunt valide.

A treia. Dacă o persoană își împreunează mâinile ca semn de smerenie și respect, rugăciunile sale sunt invalide. Faptul respectiv se bazează pe o regulă de precauție, însă dacă este făcut cu impresia (falsă) că este stabilit prin shari ' ah, atunci este, fără îndoială, harām.

1139. Nu este nici o problemă dacă, fie din neatenție, fie forțată de împrejurări, fie datorită practicării taqayyah, fie și doar pentru a se scărpina, o persoană își pune o mână peste alta.

A patra. Al patra faptă care invalidează rugăciunile este acela de-a spune „amin" după sūrah al-Hamd. Atunci când se aplică asupra unuei persoane ce se roagă singură, regula aceasta este bazată pe ihtiyat; în cazul în care persoana rostește „amin" cu impresia falsă că a fost stabilit prin shari'ah, atunci faptul este haram. Atunci când rostirea se face din greșeală sau în circumstanța-taqayyah, nu este nici o problemă.

A cincea. Al cincea faptă care invalidează rugăciunile este acela de-a se întoarce de la direcția-qibla fără un motiv justificat. Dacă însă există un asemenea motiv, cum ar fi neatenția sau o forță obiectivă (vântul puternic ce întoarce corpul), rugăciunile vor fi valide câtă vreme abaterea corpului nu a fost către dreapta sau stânga. Când motivul abaterii de la direcție dispare, este necesar ca persoana să se reorienteze pe qibla imediat. Dacă, din cauza neatenției, persoana s-a abătut către dreapta sau către

stânga—indiferent dacă spatele îi era pe direcția-qibla sau nu—atunci, de îndată ce-și dă seama și chiar dacă timpul rămas este de o singură rak'ah, ea trebuie să se roage din nou, orientată pe qibla. Dacă însă nu mai are timp nici măcar pentru o rak'ah, atunci, orientată pe qibla, persoana trebuie să continue cu aceeași namāz, neavând de făcut nici o qadha pentru aceasta. O regulă asemănătoare se aplică unei persoane ce-a deviat de la qibla din cauza unei forțe externe.

1140. Dacă în timp ce întregul corp este pe direcția-qibla, o persoană își întoarce capul de la direcție atât cât să vadă, chiar și parțial, ce este în spate, atunci se consideră că s-a abătut de la qibla; ca urmare se va supune regulei explicate mai sus. Dacă întoarcerea capului este minimă, încât încă se poate spune că partea frontală a corpului este orientată pe qibla, atunci, chiar dacă este un fapt makrūh, rugăciunile sunt valide.

A șasea. A șasea faptă ce invalidează rugăciunile este aceea de-a vorbi, fie și numai pentru a spune un singur cuvânt de-o singură silabă, care are semnificație, cum, de exeplu, cuvântul „qi", ce în arabă înseamnă „a se proteja". Sau dacă o persoană întreabă o alta care se roagă, iar aceea îi răspunde simplu „ba", care este a doua literă din alfabetul arab. Bazat pe o precauție, rugăciunile vor fi invalide chiar și atunci când se rostește un cuvânt fără înțeles, alcătuit din două sau mai multe sunete.

1141. Dacă din neatenție o persoană rostește un cuvânt din una sau mai multe silabe și acel cuvânt poate fi purtător de sens, rugăciunea sa nu se invalidează, însă, ca precauție, este necesar ca după rugăciuni să realizeze ***sajdatus sahv*** (așa cum se va explica mai încolo).

1142. Nu este nici o problemă dacă în timpul rugăciunilor o persoană tușește sau eructează; ca precauție obligatorie însă, nu trebuie să ofteze intenționat. Dacă o persoană exclamă „oh" sau „ah" intenționat, atunci namāz va fi invalidă.

1143. Dacă o persoană, având ca scop zikr, rostește cuvinte precum „allahu akbar", ridicându-și vocea pentru a indica un fapt, atunci nu este nici o problemă. De fapt, nu este nici o problemă dacă rostește zikr cu bună știință, intenționând să transmită ceva cuiva care îl aude. Dacă însă nu există nici o intenție în zikr sau este făcut cu dublu scop, atunci problema este *ishkal* [pe care doar 'Allāh o poate decide].

1144. Nu este nici o problemă dacă în timpul rugăciunilor se recită Coranul—cu excepția a 4 versete care fac sajdah obligatorie și care au fost menționate în regulile relative la qir'āt, regula #992—și dacă se recită *ad'iyah*. Precauția recomandată este să nu se citească *ad'iyah* în altă limbă decât araba.

1145. Dacă o persoană repetă intenționat părți din sūrah al-Hamd și cealaltă sūrah, sau dacă repetă zikr ținând de rugăciuni, însă fără a le gândi ca fiind părți ale namāz, atunci, ca o precauție, nu există vreo obiecție la aceasta.

1146. O persoană care se află în timpul oferirii rugăciunilor nu trebuie să salute pe nimeni altcineva („salām"), iar dacă altcineva îl salut, atunci, ca replică, trebuie să folosească exact aceleași cuvinte, fără să adauge altele. De exemplu, dacă cineva îi spune *„salamun 'alaykum"*, persoana trebuie să răspundă cu *„salamun 'alaykum"*, fără să mai adauge *„wa rahmatullahi wa barakatuh"*. Ca precauție obligatorie, nu trebuie să spună „alaykum" sau „alayka" înainte de cuvântul „salamun", în cazul în care cel ce îl salută nu le folosește. De fapt, precauția recomandată este ca schimbul de saluturi să se conformeze în întregime cu modul în care salutul a fost inițiat. Astfel, dacă interlocutorul a spus „salamun alaykum", replica trebuie să fie „salamun alaykum" sau

dacă interlocutorul a spus „as-salamu alaykum", replica trebuie să fie exact aceeași. La fel, replica la „salamum alayka" va fi „salamum alayka". Când însă cineva inițiază salutul cu „alaykumus salām", atunci răspunsul poate fi dat cu oricare dintre expresii.

1147. Este necesar ca persoana salutată să dea replica la salām imediat, chiar dacă se roagă sau nu. Iar dacă, intenționat sau din neatenție, ar da replica într-atât de târziu că nu ar mai putea fi socotită ca salutul-răspuns, atunci, de se află în namāz, e bine să n-o mai dea. Și chiar de nu se află în namāz, nu este obligatoriu pentru cel salutat să răspundă.

1148. O persoană nu trebuie să replice la salām la modul în care ar fi auzit de cel ce-a salutat primul. Totuși, dacă respectivul este surd sau trece repede, atunci cel salutat trebuie să facă un semn-substitut pentru salām, dacă știe că va fi înțeles. Dacă persoana salutată nu se află în namāz, dar știe că semnul nu i-ar fi înțeles, atunci nu este obligatoriu să răspundă; iar când se află în rugăciune, nu este permis să răspundă.

1149. Pentru o persoană aflată în namāz este obligatoriu să răspundă la salām, având intenția de salutare și dacă răspunde cu intenția de rugăciune sau binecuvântare, cu un salut având înțelesul de *„May Allah bless You"*, atunci nu este nici o problemă.

1150. Dacă o persoană aflată în namāz este salutată de către o femeie sau o na-mehram, sau de către un copil cu putere de discernământ, adică unul care poate distinge dintre bine și rău, atunci persoana respectivă trebuie să răspundă. În cazul în care se dă replica la salutul unei femei care spune „Salamun alayka", persoana ce oferă rugăciuni poate spune „Salamun alayki", dând la sfârșit *kasrah la kaf*.

1151. Dacă o persoană aflată în namāz nu răspunde la salut, atunci, chiar dacă a comis un păcat, rugăciunile sale sunt valide.

1152. Dacă altcineva spune *salām* de-o manieră greșită, astfel că nu poate fi considerat ca fiind salut, atunci nu-i este permis persoanei salutate, care se roagă, să dea replica.

1153. Nu este obligatoriu să se dea replica la un salut zis în batjocură, ori la „salām" spus de către un nemusulman ori de către o nemusulmană care nu sunt *zimmi* (adică, deși necredincioși, aflați sub protecția guvernului islamic). Iar dacă bărbatul sau femeia este zimmi, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, cel ce se roagă este de ajuns dacă răspunde numai *„alayka"*.

1154. Dacă o persoană spune *salām* unui întreg grup de oameni, este obligatoriu pentru toți ca să-i dea replica. Totuși, dacă doar unul dintre ei răspunde [pentru toți], atunci este de ajuns.

1155. Dacă o persoană spune *salām* unui întreg grup de oameni, însă există cineva din grup care nu are intenția de-a răspunde, atunci, [chiar și așa], este obligatoriu pentru grup să răspundă.

1156. Dacă cineva spune salām unui întreg grup de oameni, oameni dintre care o persoană se află în namāz și persoană care nu este sigură de a fost și pentru ea salutul sau nu, atunci persoana respectivă nu este obligată să dea răspunsul. Când persoană ce oferă rugăciuni este sigură că și ei îi era adresat salutul, însă există altcineva care dă salutul-răspuns, nu este nevoie ca ea să răspundă. Iar dacă face parte din grupul căruia i-a fost adresat salutul și nu este nimeni altcineva care să fi răspuns, atunci ea trebuie să salute.

1157. Este recomandabil să se salute cu *salām*; [în legi] s-a prescris cu precădere faptul ca o persoană care este călare să salute una care merge pe jos, o persoană aflată în picioare să salute pe cea așezată și o persoană tânără să salute pe cea mai în vârstă.

1158. Dacă două persoane se salută reciproc, în același timp, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, fiecare trebuie să spună *salām* celeilalte.

1159. Atunci când o persoană nu se află în namāz, este mustahab ca replica ei la un salut să fie mai vie, mai amplă. De exemplu, dacă i se spune „salamun alaykum", atunci răspunsul persoanei salutate trebuie să fie *„salamun alaykum wa rahmatullah"*.

A șaptea. A șaptea faptă ce invalidează namāz este un râs puternic, intenționat așa. Dacă râsul este incontrolabil sau involuntar, iar ceea ce l-a provocat a fost intenționat sau, din pricina aceasta, neașteptat, atunci namāz este invalidă. Dacă o persoană râde puternic fără intenție sau, chiar cu intenție, râde fără să emită vreun sunet, atunci nu este nici o problemă.

1160. Dacă, în timp ce face namāz, o persoană care încearcă să-și controleze râsul, cunoaște o schimbare de condiție fizică—fața îi devine roșie, de exemplu—atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să se roage din nou.

A opta. Dacă [pe timpul rugăciunilor] o persoană plânge intenționat, în tăcere sau cu voce, motivată de probleme lumești, atunci, ca precauție obligatorie, namāz ce-o face este invalidă. Însă dacă, fără sunete ori cu voce, o persoană plânge motivată de frica față de 'Allāh ori față de Ziua Judecății, atunci nu este nimic de obiectat la aceasta, deoarece, de fapt, [plânsul de-o înaltă motivație religioasă] este dintre cele mai bune acte [de credință].

A noua. Orice acțiune care schimbă forma prescrisă de namāz, cum ar fi faptul de-a bate din palme sau de-a sări, invalidează namāz, indiferent dacă faptul a fost făcut intenționat sau din neatenție. Nu este nici o problemă în acele acțiuni care nu schimbă forma prescrisă de namāz, cum ar fi, de exemplu, un scurt semn cu mâna.

1161. Dacă pe timpul-namāz cineva rămâne tăcut într-atât de mult încât nu se mai poate spune că oferă rugăciuni, atunci namāz este invalidată.

1162. Dacă în timp de namāz, o persoană face o acțiune neobișnuită sau dacă păstrează tăcerea îndelung, iar după aceea nu este sigură de și-a invalidat rugăciunile prin acțiunea sa, atunci trebuie să repete namāz. Cea mai bună cale de a face aceasta este să-și ducă namāz în care se află până la capăt și apoi să repete namāz.

A zecea. Dacă, în timp ce oferă rugăciunile, o persoană mănâncă sau bea de-o asemenea manieră încât oamenii nu ar putea spune că realiza namāz, atunci rugăciunile sale vor fi invalide, indiferent dacă a mâncat sau băut intenționat ori din neatenție. Cu toate acestea, o persoană care, vrând să postească, oferă namāz recomandate înainte de adhān pentru fajr și, fiind însetată, se teme că la vremea când va termina rugăciunile va fi timpul-fajr, poate să bea apă pe timpul rugăciunilor mustahab, cu condiția ca vasul cu apă să nu se găsească la o distanță mai mare de 3 pași și cu condiția ca, mișcându-se, să nu comită o acțiune care ar invalida namāz, cum ar fi întorcerea feței de la direcția-qibla.

1163. Chiar dacă băutul sau mâncatul intenționat nu schimbă forma prescrisă de namāz, precauția obligatorie pentru persoană este să repete namāz, indiferent dacă prin aceste acțiuni succesiunea acțiunilor (muwalat) este menținută sau nu.

1164. Dacă în timpul relizării namāz persoana înghite resturile de mâncare rămase între dinți, rugăciunile sale nu sunt invalidate. La fel, nu este nici o problemă dacă alimente precum zahărul rămas în gură, topindu-se, ajunge a fi înghițit.

A unsprezecea. Orice îndoială legată de numărul de rak'āt în acele rugăciuni ce constau din două sau trei rak'āt va face ca namāz să fie invalidă. De asemenea, dacă o persoană nu este sigură de numărul primelor două rak'āt în cadrul rugăciunilor ce au 4 rak'āt (cum sunt rugăciunile-zuhr, 'asr și 'isha), atunci, în cazul în care îndoiala persistă, namāz va fi invalidă.

A douăsprezecea. Dacă o persoană, fie intenționat, fie din neatenție, omite sau adaugă părți esențiale (rukn) ale namāz, rugăciunile sale sunt invalide. La fel, dacă din neatenție face o parte esențială în plus, cum ar fi să adauge o aplecare (rukū') sau două prosternări (sajadāt) într-o singură rak'ah, atunci, ca precauție obligatorie, namāz va fi invalidă. Dacă o persoană omite intenționat acțiuni ce nu sunt rukn, sau adaugă ceva, atunci namāz va fi invalidă. Dar dacă, din neatenție, o persoană adaugă încă o takbirat ul-ihram, atunci namāz nu va fi invalidă.

1165. Dacă după namāz, o persoană nu este sigură de a făcut sau nu o acțiune ce ar invalida rugăciunile, atunci namāz va fi validă.

Acțiuni care sunt makrūh în timpul rugăciunilor

1166. Este makrūh pentru o persoană aflată în namaz să-și întoarcă fața, fie și puțin, către dreapta sau stânga, chiar și într-un unghi ce ar fi interpretat ca deviere de la direcția-qibla; dacă o face evident, namaz va fi invalidă. Este de asemenea makrūh ca în timpul rugăciunilor să se închidă ochii ori să se facă întoarceri către dreapta sau stânga, ca persoana să se joace cu propria barbă ori cu degetele, să se întrepătrundă degetele mâinilor ori să se scuipe. Este makrūh și să se arunce priviri la sfântul Coran, vreo altă carte sau inelului de pe deget; la fel, să se tacă atunci în timp ce se recită sūrah al-Hamd, o altă sūrah sau o zikr cum și faptul de-a da atenție altei conversații. De fapt, orice acțiune care înseamnă [îndepărtarea] atenției și [pierderea] smereniei este makrūh.

1167. Pentru o persoană este makrūh să ofere rugăciuni când se simte moleșit, somnoros, sau când se abține de la graba de a-și goli vezica ori intestinele. La fel, este makrūh să se ofere rugăciuni având în picioare ciorapi ce strâng gambele. (Există și alte lucruri care sunt makrūh în timpul realizării namaz, care sunt menționate în cărți mai detaliate pe același subiect.)

Ocazii în care rugăciunile obligatorii pot fi întrerupte

1168. Ca o precauție obligatorie, este haram să se întrerupă intenționat rugăciunile obligatorii. Dacă o persoană trebuie să le întrerupă pentru a-și proteja proprietatea, ori ca să scape de vreun neajuns financiar sau fizic, atunci nu este nici o problemă. De fapt, persoana poate întrerupe rugăciunile pentru orice scop lumesc ori religios, care are o importanță crucială pentru sine.

1169. Dacă fără a întrerupe rugăciunile obligatorii nu este posibil pentru o persoană să-și apere viața proprie sau a persoanei pe care-o tutelează obligatoriu, sau de nu poate proteja o proprietate a cărei pază îi este obligatorie, atunci poate să întrerupă rugăciunile.

1170. Dacă un creditor pretinde datoria de la o persoană care se află în rugăciune și dacă este destul timp pentru namaz, atunci, dacă este posibil, ea va trebui să plătească pe loc creditorului. Dacă însă nu poate plăti fără a întrerupe rugăciunile, atunci persoana trebuie să întrerupă namaz pentru a-l plăti pe creditor și apoi să treacă iar la rugăciuni.

1171. Dacă în timpul rugăciunilor sale o persoană vede că moscheea este najis, iar timpul este cam scurt, atunci trebuie să-și ducă la capăt rugăciunile. În schimb, dacă este timp suficient și dacă faptul de-a face curat în moschee nu alterează forma rugăciunilor, atunci persoana trebuie să facă totodată curățenie și să se roage; terminând curățenia, trebuie să continue cu restul de rugăciuni rămas. Dacă făcutul curățeniei în moschee strică [șirul și] forma rugăciunilor și dacă este posibil a face moscheea pak după terminarea rugăciunilor, atunci întreruperea rugăciunilor este permisă; însă de nu este posibil să se curețe după rugăciuni, atunci persoana trebuie să le întrerupă ca să facă moscheea curată și apoi să reia oferirea rugăciunilor.

1172. Dacă într-o situație în care o persoană ar trebui să întrerupă continuă pe mai departe, până la sfârșit, cu rugăciunile, atunci, deși comite un păcat, namaz va fi validă. Totuși, precauția recomandată este ca să ofere iarăși namaz.

1173. Aflându-se în rugăciuni, dacă înainte de qir'āt sau înainte de rukū', persoana își dă seama că a uitat să spună adhān și iqāmah, atunci, de are suficient timp la dispoziție, este recomandabil pentru persoană să întrerupă rugăciunile în curs și să recite adhān și iqāmah. De fapt, este mustahab să întrerupă oricând namaz și să le recite, dacă își reamintește de acestea până la sfârșit de namaz.

Îndoieli în timpul rugăciunilor

Există 22 feluri de îndoieli care apar în timp ce o persoană se roagă. Dintre acestea, 7 sunt care invalidează rugăciunile și 6 sunt care ar trebui ignorate. Celelalte 9 rămase sunt îndoieli valide.

Îndoieli care invalidează rugăciunile

- îndoieli privitoare la numărul de unități care există în rugăciunile obligatorii consistând din 2 rak'āt, cum este în cazul rugăciunilor-fajr sau în cel al rugăciunilor pe care le oferă un călător; totuși, îndoielile privitoare la numărul de rak'āt ce compun rugăciunile recomandate sau rugăciunile făcute în urma unor precauții (ihteyat) nu invalidează rugăciunile;
- îndoieli privitoare la numărul de unități care există în rugăciunile ce consistă din 3 rak'āt, precum rugăciunile-maghrib;
- îndoieli privitoare la numărul de unități care există în rugăciunile ce consistă din 4 rak'āt, adică îndoieli de s-a realizat o rak'ah în plus ori mai multe;
- Înainte de-a se face al doua sajdah, îndoieli privitoare la numărul de unități care există în rugăciunile de 4 rak'āt, adică îndoieli de s-a realizat 2 rak'āt în plus ori mai multe;
- îndoieli care apar când există între 2 și 5 rak'āt sau între 2 și mai multe rak'āt;
- îndoieli care apar când există între 3 și 6 rak'āt sau între 3 și mai multe rak'āt;

- îndoieli care apar când există între 4 și 6 rak'āt sau între 4 și mai multe rak'āt; (aici, detaliile vor fi date mai târziu);

1175. Dacă o persoană are una din aceste îndoieli invalidante pentru rugăciuni și îndoielile persistă, atunci este mai bine ca ea să întrerupă rugăciunile și aceasta mai cu seamă dacă, gândind continuu la îndoiala ce-o are, forma rugăciunilor se alterează sau dacă nu mai are nădejde să determine cum este bine.

Îndoieli ce pot fi ignorate

1176. Următoarele îndoieli trebuie să fie ignorate:

- îndoială privitoare la o acțiune al cărei timp a trecut deja, cum se întâmplă atunci când, făcând rukū', o persoană se îndoiește de a recitat sau nu al-Hamd;
- îndoiala ce poate apărea după salutarea (salām) ce ține de rugăciuni;
- îndoiala ce poate apărea după ce timpul rugăciunilor a trecut deja;
- îndoiala unei persoane care mai tot timpul se îndoiește;
- îndoiala ce-o poate avea un imam (cel ce conduce adunarea celor ce se roagă) asupra numărului de rak'āt, atunci când unul din adepți (ma'mun) ține socoteala numărului de rak'āt și, la fel, îndoiala unui ma ' mun atunci cînd imamul știe numărul de rak'āt;
- îndoiala ce poate apărea în rugăciunile mustahab și în namaz de ihteyat [rugăciuni făcute datorită unor precauții].

I. Îndoieli privitoare la o acțiune al cărei timp a trecut

1177. În cazul în care, în timp ce oferă rugăciuni, o persoană se îndoiește de a realizat sau nu o acțiune obligatorie—cum ar fi nesiguranța de a recitat sau nu sūrah al-Hamd—și se află deja implicat în acțiunea următoare, pe care în circumstanțe normale nu ar fi realizat-o—cum ar fi citirea următoarei sūrah—atunci trebuie să ignore îndoiala respectivă. Însă, într-o altă circumstanță decât cea descrisă aici, persoana trebuie să realizeze acțiunea de a cărei realizare se îndoiește.

1178. Dacă în vreme ce recită un verset o persoană nu mai este sigură de a recitat sau nu versetul următor ori, recitând ultima parte a unui verset nu mai știe de a recitat sau nu începutul acestuia, atunci trebuie să ignore îndoiala.

1179. Dacă după rukū' ori sajdah o persoană nu este sigură de a realizat partea obligatorie a acestora, cum ar fi recitarea de zikr ori fixitatea corpului, atunci trebuie să nu ia în seamă îndoiala aceasta.

1180. Dacă, în timp ce realizează sajdah, o persoană se îndoiește de a realizat sau nu rukū', ori dacă a reluat sau nu postura dreaptă după rukū', atunci trebuie să ignore îndoiala.

1181. Dacă în timp ce se ridică o persoană se îndoiește de a realizat sajdah ori tashahhud, atunci trebuie să ignore îndoiala.

1182. În cazul în care—în timp ce oferă rugăciuni în postură dreaptă sau culcată , recitând sūrah al-Hamd ori Tashibat Arb'ah, de exemplu— o persoană nu este sigură de a realizat sau nu sajdah ori tashahhud, atunci trebuie să ignore îndoiala. Când îndoiala (despre sajdah și tashahhud) apare înainte de-a recita sūrah al-Hamd ori Tashibat

Arb'ah, atunci trebuie să le realizeze.

1183. Când o persoană se îndoiește de a realizat sau nu una dintre rugăciunile esențiale (rukn), însă fără să fi trecut la acțiunea următoare încă, atunci trebuie să realizeze rugăciunea. De exemplu, dacă înainte de-a recita tashahhud, persoana se îndoiește de a făcut sau nu două prosternări (sajadāt), atunci trebuie să le realizeze. Iar dacă mai târziu își amintește că deja a realizat acea rukn, atunci, ca precauție obligatorie, rugăciunile sale vor deveni invalide datorită acțiunilor rukn adiționale.

1184. Dacă o persoană nu este sigură de a realizat sau nu o acțiune (alta decât una esențială în rugăciuni, rukn) și asta se petrece înainte de-a trece la altă acțiune, atunci trebuie s-o realizeze. De exemplu, dacă înainte de-a recita altă sūrah, persoana se îndoiește de-a recitat sūrah al-Hamd, atunci trebuie să recite al-Hamd. Iar dacă după ce recită al-Hamd își amintește că deja a recitat-o, atunci, chiar așa, rugăciunile sale vor fi valide, deoarece nu s-a adăugat ceva rukn.

1185. În cazul în care o persoană se îndoiește de a realizat sau nu ceva esențial, cum ar fi când, recitând tashahhud, nu este sigură de a realizat sau nu două sajadāt, însă, neluând în seamă propria îndoială; dacă nu a început încă următoarea acțiune esențială (rukn) și-și amintește că nu a realizat de fapt prima acțiune-rukn, atunci trebuie s-o realizeze; dacă a început următoarea acțiune esențială [fără s-o fi realizat pe cea anterioară], atunci rugăciunea sa este invalidă. De exemplu: înainte de înclinarea (rukū') etapei (rak'ah) următoare, persoana își amintește că nu a realizat două prosternări (sajadāt)—în acest caz trebuie să le realizeze. De exemplu: persoana își amintește de cele două sajadāt în timp ce face rukū' sau după aceasta—în acest caz, rugăciunile sunt invalide.

1186. În cazul în care o persoană nu este sigură de a realizat sau nu o acțiune ce nu este esențială și se află deja în realizarea acțiunii următoare, atunci trebuie să-și ignore îndoiala. De exemplu, dacă în timp ce recită altă sūrah se îndoiește de a recitat sau nu sūrah al-Hamd, atunci trebuie să ignore faptul. În schimb, dacă nu se află încă în următoarea acțiune esențială și dacă-și amintește că nu a realizat acea acțiune (recitarea surei al-Hamd), persoana trebuie s-o realizeze; dacă se află în timpul acțiunii esențiale următoare, atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sunt valide. Având baza în această regulă, un exemplu este că persoana, dacă își amintește în timp ce realizează qunūt că nu a recitat sūrah al-Hamd, atunci trebuie s-o recite, iar dacă își amintește în timp ce realizează rukū', atunci, chiar și așa, rugăciunile sale sunt valide.

1186. În timpul suplicațiilor sau altor rugăciuni ce țin de namaz, ori când forma întregii namaz s-a schimbat deja, dacă o persoană nu este sigură de a rostit sau nu *salām* a rugăciunilor, atunci trebuie să ignore această îndoială. Dacă nesiguranța privitoare la salām apare înainte de suplicații ori alte rugăciuni, atunci trebuie să spună *salām*. În oricare moment al suplicațiilor și rugăciunilor, dacă îndoiala privește rostirea corectă sau nu a salutării (salām), ea trebuie ignorată.

II. Îndoiala ce apare după Salām

1188. Dacă după salām a rugăciunilor o persoană nu este sigură de a oferit sau nu la modul corect rugăciunile, cum ar fi să se îndoiască de a realizat sau nu rukū', ori de a realizat 4 sau 5 rak'āt în rugăciuni de 4 rak'āt, atunci trebuie să ignore propria îndoială. Dacă însă îndoiala duce la invaliditatea rugăciunilor, cum ar fi să se îndoiască de a făcut 3 sau 5 rak'āt în cadrul rugăciunilor de 4 rak'āt, atunci rugăciunile vor fi invalide.

III. Îndoiala ce apare după trecerea timpului de namaz

1189. Dacă, după ce a trecut deja timpul rugăciunilor, o persoană nu este sigură de a realizat sau nu rugăciunile ori dacă bănuie că nu le-ar fi oferit încă, atunci, chiar și așa, nu este nevoie să le mai ofere. Totuși, dacă îndoiala (privitoare la realizarea rugăciunilor) apare înainte de terminarea timpului de rugăciuni, atunci, chiar dacă are sentimentul că le-ar fi făcut, trebuie să le realizeze.

1190. Dacă, după treceea timpului de rugăciuni, o persoană nu este sigură asupra realizării corecte sau nu a rugăciunilor, atunci trebuie să ignore îndoiala.

1191. Dacă, după trecerea timpului pentru rugăciunile-zuhr sau al timpului pentru rugăciunile-asr, o persoană știe că a oferit 4 rak'āt, însă nu știe de a avut inițial intenția pentru rugăciunile-zuhr sau pentru cele asr, atunci trebuie să ofere 4 rak'āt de rugăciuni-qadha, pornind cu intenția (niyyat) că realizează rugăciunile ce îi sunt obligatorii.

1192. Dacă, după ce a trecut timpul rugăciunilor-maghrib sau al rugăciunilor-isha, o persoană știe că a oferit o rugăciune, însă nu mai știe de a fost de 3 sau 4 rak'āt, atunci trebuie să ofere qadha corespunzătoare pentru rugăciunile-maghrib sau isha.

IV. Despre cel care mereu se îndoiește

1193. Kathirush shak este o persoană care, din cauza unei minți instabile sau a capriciilor, se îndoiește mai tot timpul, adică mai mult decât o face o persoană normală. În cazul unei persoane obișnuite, care se îndoiește cel mult o dată pe timpul a 3 rugăciuni—trebuie să-și ignore îndoiala.

1194. Dacă o persoană cu defectul desei îndoieli se îndoiește de va fi făcut oricare parte a rugăciunilor, atunci, [la un mod ferm], trebuie să decidă că *a făcut partea respectivă*. De exemplu, atunci când nu mai știe de a făcut sau nu rukū', persoana trebuie să-și spună decis: „am făcut deja înclinarea!". Când aceeași persoană are vreun dubiu de va fi făcut o acțiune invalidantă pentru rugăciuni, cum ar fi să se îndoiască de a oferit 2 sau 3 rak'āt în rugăciunile-fajr, atunci trebuie să considere [cu fermitate] că le-a oferit la modul adecvat.

1195. În cazul în care o persoană se îndoiește frecvent asupra unei anumite acțiuni ce ține de rugăciuni, atunci trebuie să trateze dubiile legate de alte acțiuni ale rugăciunilor conform cu regulile prescrise acestora. Astfel, când o persoană (care mereu se îndoiește de va fi făcut sajdah) ajunge să se îndoiască de a realizat rukū', ea trebuie să procedeze conform regulilor privitoare la rukū'; în cazul acesta, dacă nu a realizat sajdah, ea trebuie să realizeze rukū', iar dacă a realizat deja sajdah, atunci trebuie să-și ignore îndoiala.

1196. Dacă într-un șir anume de rugăciuni (rugăciunile-zuhr, de exemplu) o persoană are mereu îndoieli cum, la fel, dacă are o îndoială în cursul rugăciunilor-asr, ea trebuie să procedeze conform regulilor privitoare la îndoieli.

1197. Dacă o persoană, care are mai multe îndoieli atunci când oferă rugăciuni într-un loc anume, ajunge și în alt loc de rugăciuni să fie victima propriilor îndoieli, atunci trebuie să acționeze conform regulilor legate de îndoieli.

1198. Dacă o persoană ajunge să se îndoiască de a fi devenit sau nu una dintre acelea care se îndoiesc de prea multe ori (kathirush shak), atunci trebuie să se

conformeze regulilor obișnuite privitoare la îndoieli. Atâta vreme cât o persoană „kathirush shak" nu este sigură de a revenit la condiția de persoană normală, ea trebuie să-și ignore îndoiala.

1199. Dacă o persoană kathirush shak are îndoiala privind facerea sau nefacerea unui act esențial, însă, ignorând această îndoială, își amintește mai apoi că, de fapt, nu a realizat actul esențial, atunci, în cazul că nu a trecut la următorul act esențial, trebuie să realizeze actul asupra căruia se îndoia. Ca precauție însă, dacă a apucat să treacă la următorul rukn, rugăciunile sale sunt invalide. Spre exemplu— dacă ignoră îndoiala privitoare la realizarea sau nu a unei rukū', dar își amintește înainte de a doua sajdah că nu a făcut și rukū', atunci trebuie să revină și să facă rukū'; când își amintește de-a nu fi făcut rukū' în cursul celei de-a doua sajdah, ca precauție, rugăciunea sa este invalidă.

1200. Dacă o persoană kathirush shak are îndoiala privind facerea sau nefacerea unui act neesențial și ignoră propria îndoială, însă mai apoi își amintește că nu l-a realizat și dacă totodată timpul în care l-ar fi putut realiza nu a trecut încă, atunci trebuie să-l realizeze; dacă totuși timpul actului care nu-i rukn a trecut, chiar și așa, rugăciunea sa este validă. Un exemplu: dacă persoana se îndoiește de a recitat sau nu al-Hamd, atunci trebuie s-o recite, iar dacă-și amintește de recitare după ce a început înclinarea (rukū'), rugăciunile vor fi valide.

1201. Dacă un imam care conduce rugăciunile colective se îndoiește asupra numărului de rak'āt, cum ar fi să se îndoiască de a realizat 3 sau 4 rak'āt, atunci va urma indicațiile acelui adept din adunare care știe cu siguranță numărul de rak'āt. Astfel, dacă adeptul respectiv spune că e vorba de al IV-lea rak'ah, Imamul va accepta cuvântul și va duce la capăt rugăciunile. Invers, dacă Imamul este acela care este sigur de numărul de rak'āt, iar adeptul este cel ce are dubii, imamul trebuie să ignore îndoiala adeptului.

VI. Îndoiala în cadrul rugăciunilor recomandate (mustahab)

1202. Dacă într-o rugăciune musthab o persoană se îndoiește în privința numărului de rak'āt și dacă, totodată, numărul mai mare ales ar invalida rugăciunile, atunci trebuie să se decidă asupra numărului mai mic [gândit în îndoiala sa]. De exemplu—dacă, în *nafilah* a rugăciunilor-fajr, persoana nu este sigură de a realizat 2 sau 3 rak'āt, atunci trebuie să decidă că a făcut 2 rak'āt, [deoarece 3 ar invalida rugăciunile]. Dar, dacă numărul mai mare invalidează rugăciunile, îndoindu-se, de exemplu, de a făcut 2 rak'āt sau 1 singură, atunci persoana este liberă să decidă ce număr a făcut, rugăciunile fiind oricum valide.

1203. Omiterea a ceva rukn (esențial) invalidează nafilah (rugăciunile mustahab), dar adăugarea a ceva esențial nu le invalidează. De aici, dacă o persoană care oferă rugăciunile-nafilah uită să realizeze vreuna din părți, însă își amintește de asta când a început deja altceva esențial (rukn), atunci trebuie să revină la partea uitată și s-o realizeze, făcând apoi rukn pe care o începuse. De exemplu—dacă își amintește în timp ce face înclinarea (rukū') că nu a recitat sūrah al-Hamd, trebuie să revină la sūrah al-Hamd și s-o citească, făcând apoi rukū'.

1204. În cazul în care o persoană are dubii de a realizat vreo parte esențială ori neesențială a rugăciunilor-nafilah, atunci trebuie s-o realizeze, dacă nu i-a trecut încă timpul, iar dacă timpul de realizare a trecut, trebuie să-și ignore îndoiala.

1205. Dacă într-o rugăciune mustahab de 2 rak'āt persoana să fi oferit 3 sau mai

multe rak'āt, atunci trebuie să-și ignore îndoiala, rugăciunile sale fiind valide. În schimb, dacă bănuie că a oferit 2 rak'āt sau una doar, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să ia în seamă bănuiala. De exemplu—dacă gândește că a realizat doar o singură rak'ah, ca precauție va trebui să realizeze încă o rak'ah.

1206. Dacă în timpul rugăciunilor-nafilah o persoană realizează o acțiune ce, de ar fi realizat-o în cadrul rugăciunilor-obligatorii, ar fi fost necesar să facă Sajdatus Sahv, ori dacă în rugăciunile-nafilah uită să facă o sajdah, atunci, după ce se termină rugăciunile-nafilah, nu este necesar să realizeze Sajdatus Sahv ori să realizeze qadha corespunzătoare acelei sajdah.

1207. În cazul în care o persoană este nesigură de-a oferit o anumită rugăciune mustahab sau nu și, totodată, dacă rugăciunea respectivă nu are un timp anume prescris—rugăciunile *Ja'far Tayyar*, de exemplu—atunci trebuie să decidă cum că nu a oferit-o. Atitudinea va fi aceeași când rugăciunea are timpul de realizare prescris—nafilah al rugăciunilor zilnice, de exemplu—sau când o persoană se îndoiește înainte ca timpul prescris să se scurgă, indiferent dacă a apucat s-o realizeze sau nu. Totuși, dacă îndoiala se ivește după ce timpul prescris al rugăciunii a trecut, persoana trebuie să-și ignore îndoiala.

Îndoieli ce sunt justificate

1208. În cadrul namaz ce consistă din 4 rak'āt, există 9 situații în care o persoană poate avea dubii referitoare la numărul de rak'āt. În aceste situații, persoana trebuie să-și ia niște momente de chibzuire, iar dacă ajunge la o concluzie sau la o probabilitate [că numărul este cel gândit], atunci trebuie să acționeze conform celor gândite. Însă dacă îndoiala persistă, atunci trebuie să țină cont de regulile următoare:

- când după a doua sajdah o persoană are dubii de a realizat 2 sau 4 rak'āt, atunci ea trebuie să decidă că a realizat 4 rak'āt și să termine rugăciunile sale; după aceea trebuie să se ridice în picioare și să realizeze două rak'āt de Namaz-e-Ihtiyat;
- când după a doua sajdah o persoană se îndoiește de a realizat 3, 4 sau 5 rak'āt, ea trebuie să decidă că a făcut 4 rak'āt; după completarea rugăciunilor, persoana trebuie să realizeze Namaz-e-Ihtiyat, 2 rak'āt, stând în picioare, și 2 rak'āt, stând așezată [îngenunchiată];
- când după a doua sajdah o persoană se îndoiește de a realizat 4 sau 5 rak'āt, ea trebuie să decidă că a făcut 4 rak'āt și să-și termine rugăciunile, ca după aceea să realizeze două sajdatus sahv. Această regulă se aplică fiecărei situații de îndoială între 4 sau mai multe rak'āt, cum este când cineva se îndoiește de s-a rugat 4 sau 6 rak'āt. Poate exista de asemenea și situația în care, simultan, persoana se îndoiește de a făcut mai puțin și mai mult de 4 rak'āt. Dacă îndoiala se ivește după a doua sajdah, fie că-și închipuie mai puțin de 4, fie mai mult de 4, va decide că au fost 4 rak'āt; dacă s-a gândit că a fost mai puțin de 4 rak'āt, va compensa prin *namaz-e-ihtiyat*, iar dacă s-a gândit că a fost mai mult de 4 rak'āt, va compensa prin *sajdatus sahv*;

În oricare din aceste 4 situații [din punctele anterioare] , dacă îndoiala are loc după prima sajdah și înainte de a realiza a doua, atunci rugăciunile vor fi invalide.

- dacă la oricare etapă a rugăciunilor sale o persoană se îndoiește de a făcut 3 sau 4 rak'āt, atunci trebuie să decidă că au fost 4 și să încheie rugăciunile;

după acestea, va trebui să ofere namaz-e-ihtiyat, 1 rak'ah stând în picioare și 2 rak'āt, stând așezată;

- dacă în timp ce se află în picioare persoana se îndoiește de a realizat 4 sau 5 rak'āt, atunci trebuie să se așeze, pentru a recita tashahhud și salām a rugăciunilor; după acestea, tot așezată, va oferi 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat sau se va ridica în picioare pentru a oferi o rak'ah namaz-e-ihtiyat;
- dacă în timp ce stă în picioare o persoană se îndoiește de a realizat 3 sau 5 rak'āt, atunci trebuie să se așeze și să citească tashahhud și salām pentru a termina rugăciunile; după aceastea, stând iar în picioare, trebuie să ofere 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat;
- dacă în timp ce stă în picioare o persoană se îndoiește de a realizat 3, 4 sau 5 rak'āt, atunci trebuie să se așeze și să citească tashahhud și salām a rugăciunilor; apoi, în picioare stând, trebuie să ofere 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat, iar în poziție așezată, încă 2 rak'āt;
- dacă în timp ce stă în picioare o persoană se îndoiește de a realizat 5 sau 6 rak'āt, atunci trebuie să se așeze și să citească tashahhud și salām a rugăciunilor; după acestea, trebuie să ofere 2 sajdatus sahv.

În toate cele 5 situații aici menționate, ca o precauție recomandată, persoana trebuie să ofere 2 sajdatus sahv pentru o qiyam în plus.

1209. Când o persoană are oricare din cele 9 îndoieli justificate și când timpul pentru namaz este foarte scurt, nu trebuie să întrerupă rugăciunile, ci trebuie să acționeze conform regulilor date mai sus. De fapt, chiar dacă este timp mai mult decât suficient pentru namaz, există precauția recomandată ca namaz să nu fie întreruptă și ca regulile privitoare la compensarea situațiilor de îndoială să fie urmate.

1210. Dacă persoana are una din acele îndoieli pentru care oferirea de namaz-e-ihtiyat este obligatorie, atunci, ca precauție recomandată, ea trebuie să ofere namaz-e-ihtiyat; atunci când nu face astfel, nu are voie să înceapă iară,i a se ruga. Înainte de-a avea loc orice fel de acțiune ce invalidează namaz, dacă persoana începe iarăși namaz fără să fi realizat și namaz-e-ihtiyat, atunci rugăciunile vor fi invalide. Sigur că, de se petrece între timp o acțiune care invalidează namaz și persoana s-a rugat fără să fi oferit namaz-e-ihtiyat, atunci rugăciunile sale vor fi valide.

1211. Când o persoană are una din oricare acele îndoieli ce invalidează rugăciunile și simte că, de continuă cu următoarea acțiune, ar putea să capete o oarecare certitudine sau o idee fermă despre cum să procedeze, nu îi este îngăduit să continue cu realizarea de namaz, dacă îndoiala s-a ivit pe timpul primelor 2 rak'āt. De exemplu—dacă în timp ce stă în picioare se îndoiește de-a oferit 1 rak'ah sau mai mult și crede că, de continuă prin înclinare (rukū'), îndoiala va fi îndepărtată, atunci nu-i este îngăduit să facă rukū' respectivă. În oricare altă situație decât cea descrisă, persoana poate continua cu namaz, dacă simte că astfel poate obține o certitudine.

1212. Dacă având o îndoială, o persoană înclină inițial spre una din soluții, iar mai apoi ambele variante îi par la fel de valide, atunci trebuie să procedeze conform regulilor privitoare la îndoială. Dacă având o îndoială, persoanei îi apare inițial că ambele variante sunt egal de întemeiate și ea decide că trebuie să acționeze conform obligației sale, atunci, dacă mai apoi crede că una din variante este mai justificată, ea trebuie s-o ia în seamă pe aceasta din urmă și să ducă la capăt rugăciunile.

1213. În cazul în care o persoană nu știe dacă simțirea sa înclină spre una din rezolvările îndoielii sau este atrasă în mod egal spre ambele soluții, ea trebuie atunci să acționeze conform regulilor îndoielii.

1214. Dacă după rugăciuni o persoană își dă seama că, aflându-se în namaz, a fost în dubiu de a oferit 2 sau 3 rak 'āt și a decis în favoarea variantei cu 3 rak'āt, însă totodată nu știe dacă gândul său a favorizat 3 rak'āt ori a favorizat și soluția cu 2 rak'āt și cea cu 3 rak'āt în mod egal, atunci nu are de oferit namaz-e-ihtiyat.

1215. Dacă după ce se va fi ridicat în picioare o persoană se îndoiește de a realizat sau nu 2 sajdat, iar totodată, are un fel de îndoială ce ar fi justificată dacă s-ar petrece după 2 sajdat—să se îndoiască de a realizat 2 sau 3 rak'āt, de exemplu—atunci, dacă procedează conform regulei prescrise pentru acea îndoială, namaz va fi validă. În timp ce recită tashahhud însă—dacă i se ivește acel tip de îndoială, ce ar fi justificată de s-ar petrece după 2 sajdat—presupunând că a făcut cele 2 sajdat, dacă remediul îndoielii a fost decizia de-a realiza 1 rak ' ah ce nu are deloc tashahhud, atunci namaz va fi invalidă. De exemplu, dacă îndoiala a fost între 2 sau 3 rak'āt și remediul îndoielii a fost decizia pentru realizarea unei rak'ah ce are tashahhud, atunci namaz va fi validă (exact cum s-ar petrece dacă îndoiala ar fi între 2 su 4 rak'āt).

1216. Dacă înainte de-a începe tashahhud sau dacă înainte de a sta (qiyam) pentru rak'āt ce nu au tashahhud o persoană se îndoiește de a realizat doar una sau ambele sajdat și chiar în momentul respectiv se ivește acel tip de îndoială ce ar fi justificată doar dacă s-ar petrece după 2 sajdat, atunci rugăciunile sunt invalide.

1217. Dacă în timp ce stă în postură o persoană se îndoiește de se află în al III-lea sau al IV-lea rak'ah, ori dacă este vorba de al III-lea, sau al IV-lea, sau al V-lea rak'ah, iar exact în momentul acela își amintește că a omis una sau ambele sajdat din rak ' ah precedentă, atunci rugăciunile sunt invalide.

1218. Dacă una din îndoielile persoanei este îndepărtată, însă se ivește o alta, cum ar fi anularea îndoielii de-a fi oferit 2 sau 3 rak'āt și cuprinderea de-o altă îndoială cum că a oferit 3 sau 4 rak'āt, atunci persoana trebuie să acționeze conform regulilor privitoare la îndoiala secundă.

1219. Dacă după rugăciuni o persoană nu este sigură ce fel de îndoială a avut în namaz, de se referea la 2 sau 4 rak'āt ori la 3 sau 4 rak'āt, atunci ea poate acționa conform regulilor privitoare la ambele îndoieli; de asemenea, persoana poate întrerupe namaz și după ce a comis o acțiune invalidantă pentru namaz, ea poate repeta rugăciunile.

1220. Dacă după rugăciuni o persoană își dă seama că în timp ce realiza namaz a avut o îndoială, însă nu știe exact de a fost una justificată sau nu, iar mai apoi, gândind că a fost o îndoială justificată, nu știe ce tip de îndoială a fost, atunci, în asemenea caz, îi este îngăduit să-și considere rugăciunile ca invalide și să le ofee din nou.

1221. Dacă o persoană care se roagă în poziție așezată are o îndoială ce ar obliga-o să realizeze fie 1 rak'ah de namaz-e-ihtiyat în picioare, fie 2 rak'āt, în poziție așezată, atunci ea trebuie să ofere o rak'ah în poziție așezată. Atunci când însă are o îndoială a cărei obligație este să ofere, din picioare, 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat, ea trebuie să ofere 2 rak'āt în poziție așezată.

1222. Dacă o persoană, ce de obicei stă în picioare când oferă rugăciuni, devine incapabilă să stea în picioare când oferă namaz-e-ihtiyat, atunci trebuie să ofere

asemeni cuiva care oferă rugăciuni în poziție așezată. (Reguli privitoare la acestea au fost detaliate mai înainte.)

1223. Dacă o persoană, ce de obicei stă așezată când oferă rugăciuni, este capabilă să stea în picioare pentru a oferi namaz-e-ihtiyat, atunci trebuie să procedeze conform obligației ce o are cineva care oferă rugăciuni stând în picioare.

Metodă pentru a oferi Namaz-e-Ihtiyat

1224. O persoană pentru care este obligatoriu să ofere namaz-e-ihtiyat, trebuie să formuleze intenția acesteia imediat după salām a rugăciunilor, să pronunțe takbir, să recite sūrah al-Hamd, ca apoi să realizeze rukū' și două sajdāt. Acum—dacă persoana are de realizat doar o rak'ah de namaz-e-ihtiyat, atunci ea trebuie să recite tashahhud și salām a rugăciunilor după realizarea a 2 sajdat. Dacă pentru persoană este obligatoriu să realizeze 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat, atunci, după două sajdat, ea trebuie să realizeze o altă rak'āt asemănătoare primeia și apoi să completeze cu tashahhud și salām.

1225. Namaz-e-ihtiyat nu are altă sūrah și alt qunūt, această rugăciune trebuind să fie oferită în tăcere; niyyat a sa nu trebuie rostită, iar precauția recomandată este că *„bismillah"* trebuie rostit fără voce.

1226. Dacă înainte de-a începe namaz-e-ihtiyat o persoană își dă seama că rugăciunea ce a oferit-o a fost corectă, atunci nu mai este nevoie s-o ofere; dacă însă își dă seama de corectitudinea rugăciunii în timp ce face namaz-e-ihtiyat, atunci nu este nevoie s-o completeze.

1227. Dacă înainte de-a începe namaz-e-ihtiyat o persoană este sigură că rugăciunile oferite au avut mai puține rak'āt și dacă nu a făcut încă vreo acțiune care să invalideze rugăciunile, atunci trebuie să completeze acele părți ale rugăciunilor pe care nu le-a realizat și, ca precauție, trebuie de asemenea să realizeze 2 sajdatus sahv pentru salutarea (salām) făcută în plus. Dacă însă a făcut vreo acțiune invalidantă a rugăciunilor, cum ar fi să se fi întors de la direcția-qibla, atunci trebuie să repete rugăciunile.

1228. Dacă după namaz-e-ihtiyat o persoană își dă seama că lipsa din rugăciunile prime este egală cu namaz-e-ihtiyat—de exemplu, dacă oferă o rak'ah de namaz-e-ihtiyat în caz de are un dubiu privitor la 3 sau 4 rak'āt, dovedindu-se mai târziu că de fapt, în rugăciunile prime, a oferit 3 rak'āt—atunci, chiar așa, rugăciunile vor fi valide.

1229. Dacă după namaz-e-ihtiyat o persoană își dă seama că lipsa din rugăciunile prime este mai mică decât namaz-e-ihtiyat—de exemplu, oferă 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat pentru o îndoială privitoare la 2 au 4 rak'āt, iar mai târziu își dă seama că a oferit de fapt 3 rak'āt—atunci trebuie să repete rugăciunile dintâi.

1230. Dacă după namaz-e-ihtiyat o persoană își dă seama că lipsa din rugăciunile prime este mai mare decât namaz-e-ihtiyat—de exemplu, oferă 1 rak'ah de namaz-e-ihtiyat pentru o îndoială privitoare la 3 sau 4 rak'āt, iar mai apoi își dă seama că de fapt a oferit numai 2 rak'āt—și dacă face vreo acțiune ce invalidează rugăciunile, cum ar fi să se întoarcă de la direcția-qibla, atunci trebuie să ofere iarăși rugăciunile. Chiar și atunci când nu face o acțiune invalidantă a rugăciunilor, precauția obligatorie este aceea de-a repeta rugăciunile, fără a fi pur și simplu mulțumit cu adăugarea de rak'āt lipsă.

1231. Dacă o persoană nu este sigură de a fost a doua, sau a treia, sau a patra rak'ah și, după ce va fi stat în picioare, oferind 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat, își amintește că de fapt a oferit 2 rak'āt din rugăciunile prime, atunci nu va fi necesar să ofere 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat în poziție așezată.

1232. Dacă, în timp ce oferă din poziția în picioare 1 ra 'ah de namaz-e-ihtiyat, o persoană are o îndoială de a fost a treia sau a patra rak'ah și-și amintește înainte de-a face înclinarea (rukū') că, de fapt, în rugăciunile prime a oferit 3 rak'āt, atunci trebuie să lase la o parte namaz-e-ihtiyat și, adițional, trebuie să termine o rak'ah; astfel, rugăciunile sunt valide. Totuși, ca precauție obligatorie, pentru încă o salutare (salām), va realiza 2 sajdatus sahv. Dacă persoana își amintește de cele 3 rak'āt ale rugăciunilor prime după ce a început rukū', va trebui să se roage din nou. Ca precauție, nu trebuie să fie mulțumită doar cu adăugarea de rak'āt rămase.

1233. Dacă, în timp ce oferă din poziția în picioare 1 rak ' ah de namaz-e-ihtiyat, o persoană are o îndoială despre a doua, a treia și a patra rak 'ah și-și amintește că, de fapt, a oferit 3 rak'āt, atunci trebuie să procedeze conform regulei anterioare.

1234. Dacă în timp ce realizează namaz-e-ihtiyat o persoană îți dă seama că lipsa în rugăciunile sale a fost mai mult sau mai puțin decât namaz-e-ihtiyat, atunci trebuie să acționeze conform #1232.

1235. Dacă o persoană are îndoieli de a oferit namaz-e-ihtiyat ce îi era ca obligație și dacă, totodată, timpul de rugăciuni a expirat, atunci trebuie să-și ignore îndoiala. În schimb, dacă are timp la dispoziție, dacă nu a trecut mult timp între îndoiala avută și rugăciuni și dacă nu a făcut vreo acțiune ce a invalidat rugăciunile, cum ar fi abaterea de la direcția-qibla, atunci trebuie să ofere namaz-e-ihtiyat. În cazul în care a comis o acțiune invalidantă pentru rugăciuni, cum și dacă între îndoială și rugăciuni a trecut mult timp, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să se roage din nou.

1236. Dacă în cadrul namaz-e-ihtiyat o persoană unul din actele esențiale (rukn), ori dacă se roagă timp de 2 rak'āt în loc de 1 singur, atunci namaz-e-ihtiyat este invalidă și va avea de oferit iarăși rugăciunile inițiale.

1237. Dacă, în vreme ce realizează namaz-e-ihtiyat, o persoană se îndoiește de vreo acțiune de-a sa și dacă timpul acesteia nu a trecut încă, atunci trebuie să realizeze acea acțiune; dacă însă timpul acelei acțiuni a trecut, persoana trebuie să-și ignore îndoiala. De exemplu—dacă se îndoiește de a recitat sau nu al-Hamd și dacă nu a început încă rukū', atunci trebuie să recite al-Hamd; dacă însă a început deja rukū', persoana trebuie să-și ignore îndoiala.

1238. Când, în namaz-e-ihtiyat, o persoană se îndoiește asupra numărului de rak'āt și înțelege că de s-ar decide asupra numărului mai mare, namaz-e-ihtiyat ar deveni invalidă, persoana trebuie să aleagă numărul mai mic. În schimb, dacă își dă seama că, alegând numărul mai mare, namaz-e-ihtiyat nu s-ar invalida, atunci e bine să se decidă pentru numărul mai mare. De exemplu—dacă realizând 2 rak'āt de namaz-e-ihtiyat o persoană nu este sigură de a oferit 2 sau 3 rak'āt, iar alegerea că ar fi 3 rak'āt invalidează rugăciunile, ea trebuie să aleagă că au fost 2 rak'āt; dacă îndoiala persoanei se referă la 1 rak ' ah sau 2 rak'āt, cum, optând pentru 2 rak'āt nu s-ar invalida rugăciunile, ea trebuie să decidă că a oferit 2 rak'āt.

1239. Dacă în namaz-e-ihtiyat este omis ori adăugat un act ce nu este rukn (esențial), nu este necesar să se realizeze sajdatus sahv pentru acesta.

1240. Dacă în cadrul namaz-e-ihtiyat, după salām, o pesoană se îndoiește de a realizat sau nu una din părțile ori una din condițiile rugăciunilor, atunci trebuie să-și ignore îndoiala.

1241. Dacă o persoană uită să recite tashahhud sau să facă o prosternare (sajdah) în namaz-e-ihtiyat și nu este în stare s-o realizeze pe moment, atunci, precauția obligatorie este ca, după salām a rugăciunilor, să realizeze qadha pentru sajdah.

1242. Dacă un bărbat are obligația de-a realiza namaz-e-ihtiyat, sau qadha pentru o sajdah, sau două sajdatus sahv, atunci el trebuie să ofere mai întâi namaz-e-ihtiyat.

1243. În ceea ce privește numărul de rak'āt ce sunt de realizat în namaz, probabilitatea sau puternica senzație [că așa trebuie să fie] va fi tratată ca și certitudinea. De exemplu—dacă o persoană nu știe cu siguranță de a oferit 1 sau 2 rak'āt și are senzația evidentă că a oferit 2 rak'āt, atunci trebuie să decidă că așa este. Dacă într-o rugăciune de 4 rak'āt , persoana simte puternic că a oferit 4 rak'āt, atunci nu trebuie să ofere namaz-e-ihtiyat. [Trebuie să se știe că] în privința acțiunilor ce țin de namaz, probabilitatea este la același nivel cu îndoiala. De aici, dacă persoana simte că e probabil să fi făcut rukū' și dacă nu a început încă sajdah, atunci trebuie să realizeze rukū'. Iar cînd crede că nu a recitat al-Hamd și deja a început altă Sūrah, atunci trebuie să ignore îndoiala, rugăciunile sale fiind valide și astfel.

1244. Nu există nici o diferență între regulile privitoare la îndoială, uitare și probabilitate sau sentiment puternic, indiferent dacă se petrec în rugăciunile obligatorii cotidiene sau în altă wajib namaz. De exemplu— dacă, în namaz de ayāt, o persoană se îndoiește de a făcut o rak'ah sau 2 rak'āt, namaz va fi invalid, deoarece există o îndoială care s-a ivit într-o namaz ce consistă din 2 rak'āt. La fel, dacă are puternicul sentiment că este primul rak'ah ori al doilea, atunci își va completa rugăciunile bazându-se pe acest sentiment.

Sajdatus Sahv (Prosternări pentru acțiunile uitate)

1245. Pentru cele 5 din acțiunile următoare devin necesare 2 sajdatus sahv, care vor fi realizate după salām. (Metoda lor va fi explicată mai târziu).

- pentru faptul de-a vorbi neatent în timpul rugăciunilor;
- pentru faptul de-a recita salām la timpul neadecvat, cum ar fi recitarea neatentă în prima rak'ah;
- pentru faptul de-a uita să se recite tashahhud;
- pentru faptul de-a fi în dubiu, dacă este vorba de 4, ori 5, ori 6 rak'āt după ce s-a realizat a doua sajdah în rugăciunile de 4 rak'āt;
- pentru faptul, înțeles după ce s-a realizat namaz, de-a fi omis ori adăugat ceva din greșeală, dar care omisiune ori adăugare nu invalidează rugăciunile.

Aceste 5 numite situații reclamă realizarea de sajdatus sahv.

Atunci când o persoană realizează doar o sajdah, uitând de cealaltă, ori atunci când, din greșeală, o persoană se așează în loc să stea în picioare, ori invers, atunci, ca precauție recomandată, trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv. De fapt, în cadrul namaz, pentru orice omisiune ori adăugare făcută din greșeală, trebuie să se realizeze 2 sajdatus sahv.

1246. Dacă, din greșeală sau având impresia că rugăciunea s-a terminat, o persoană vorbește, atunci, ca precauție, trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv.

1247. Sajdatus nu este obligatorie pentru emiterea unui sunet prin tușire, dar dacă persoana suspină sau geme neașteptat—emițând un „ah", de exemplu—atunci precauția este să realizeze sajdatus sahv.

1248. Dacă într-o recitare persoana face vreo greșeală, iar mai apoi recită iarăși pentru a corecta, atunci nu are ca obligație să realizeze sajdatus sahv.

1249. Dacă în cadrul namaz, doar pentru scurt timp și din greșeală, o persoană vorbește, însă faptul este interpretat ca fapt izolat, unic, atunci persoana trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv după salām.

1250. Dacă o persoană uită de Tasbihat Arba'ah, precauția recomandată este ca, după rugăciuni, să realizeze 2 sajdatus sahv.

1251. Dacă într-un anume moment, când nu ar trebui să se spună salām, o persoană spune din greșeală *„Assalamu 'alayna wa'ala 'ibadil lahis salihin"* sau spune *„Assalam 'alaykum"*, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv, chiar dacă nu a adăugat și *„Wa Rahmatullahi wa Barakatuh"*. Iar dacă spune *„As Salamu alayka Ayyuhan Nabiyyu Wa Rahmatullahi Wa Barakatuh"*, atunci realizarea de sajdatus sahv este o precauție recomandată.

1252. Dacă din greșeală o persoană spune toate cele 3 saluturi (*ṣalawāt*) într-un moment în care nu ar trebui să se recite salām, atunci este de ajuns să facă 2 sajdatus sahv.

1253. Dacă o persoană uită de o sajdah sau de recitarea de tashahhud și își amintește de aceasta înainte de-a face rukū' din rak'ah următoare, atunci trebuie să revină și să realizeze acțiunea uitată. După rugăciuni apoi, ca precauție recomandată, persoana trebuie să ofere 2 sajdatus sahv pentru qiyam adițional.

1254. Dacă în timp ce face rukū' sau mai apoi o persoană își amintește că în rak'ah precedentă a uitat de o sajdah ori de tashahhud, atunci, după salām a rugăciunilor, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare pentru sajdah, iar pentru nerecitatarea de tashahhud, trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv.

1255. Dacă, după salām a rugăciunilor, o persoană nu realizează la modul intenționat sajdatus sahv, ea comite un păcat și atunci îi revine ca obligație să facă sajdatus sahv cât mai repede posibil. Atunci când uită să realizeze sajdatus sahv, ea trebuie să facă de îndată ce-și amintește. Totuși, în acest context, nu este necesar pentru persoană să repete rugăciunile.

1256. Dacă o persoană nu este sigură de are sau nu ca obligație 2 sajdatus sahv, atunci nu este nevoie să le realizeze.

1257. Dacă o persoană nu este sigură de are ca obligație 2 sau 4 sajdatus sahv, atunci va fi suficient dacă realizează doar 2 sajdatus sahv.

1258. Dacă o persoană este conștientă de a nu fi făcut una din cele două sajdatus sahv și dacă nu este posibil să o realizeze mai târziu, atunci va trebui să facă iarăși 2 sajdatus sahv. Iar dacă știe că a realizat fără să-și dea seama 3 sajdat, atunci precauția obligatorie este să realizeze din nou 2 sajdatus sahv.

Metoda de-a oferi Sajdatus Sahv

1259. Imediat după salām a rugăciunilor, persoana trebuie să formuleze niyyat pentru realizarea de sajdah, plasându-și fruntea, ca precauție obligatorie, pe un suport care este permis. Ca precauție recomandată este să se recite zikr, mai bună fiind *„Bismillahi wa billah assalamu 'alayka ayyuhan Nabiyyu wa rahmatullahi wa barakatuh"*. Apoi persoana revine din poziție și, realizând altă sajdah, va recita zikr numită aici. După ce a realizat a doua sajdah, persoana trebuie să revină în poziția dreaptă, să recite tashahhud și apoi să spună *„Assalamu 'alaykum"*; este mai bine dacă adaugă *„Wa rahmatullahi wa barakatuh"*.

Qadha pentru sajdat uitate și pentru tashahhud

1260. Dacă o persoană uită să realizeze sajdah sau să recite tashahhud și are de oferit qadha corespunzătoare după rugăciuni, atunci ea trebuie să împlinească toate condițiile legate de rugăciuni, cum ar fi corpul și îmbrăcămintea curate, orientarea pe direcția-qibla și toate celelalte varii condiții.

1261. Dacă o persoană uită de câteva ori să facă sajdah, de exemplu, uitând de o prosternare în prima rak'ah și de o alta, în a doua rak'ah, atunci, după rugăciuni, trebuie să realizeze qadha pentru fiecare sajdah. Ca precauție, este mai bine dacă realizează și sajdatus sahv pentru fiecare din prosternări.

1262. Dacă o persoană uită de o sajdah și de recitarea de tashahhud, atunci, ca precauție, trebuie să ofere 2 sajdatus sahv pentru fiecare din cele numite.

1263. Dacă o persoană uită să realizeze 2 sajdat din două rak'āt distincte, atunci când le face qadha corespunzătoare nu este necesar să țină aceeași ordine.

1264. Dacă între salām a rugăciunilor și qadha pentru sajdah o persoană, fie intenționat, fie din neatenție, face o acțiune ce invalidează rugăciunile, cum ar fi întoarcerea de pe direcția-qibla, atunci precauția recomandată este ca, după ce va fi realizat qadha pentru sajdah, să repete rugăciunile.

1265. Dacă imediat după salām a rugăciunilor o persoană își amintește că a uitat de o sajdah sau de recitarea de tashahhud în ultima rak'āt, atunci trebuie să reia pentru a completa rugăciunile și, ca precauție obligatorie, trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv pentru o salām adițională.

1266. Dacă între salām a rugăciunilor și qadha pentru sajdah o persoană face vreo acțiune care compensator cere obligatoriu sajdatus sahv, cum ar fi să vorbească din neatenție, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să realizeze întâi qadha pentru sajdah și apoi, 2 sajdatus sahv.

1267. Dacă o persoană nu știe de a uitat să facă o sajdah sau să recite tashahhud în cadrul rugăciunilor, atunci trebuie să realizeze qadha pentru sajdah și, de asemenea, 2 sajdatus sahv. Ca precauție recomandată, trebuie să realizeze și qadha pentru tashahhud.

1268. Dacă o persoană se îndoiește de a uitat să realizeze sajdah ori tashahhud, atunci nu este obligatoriu pentru ea să realizeze qadha corespunzătoare și nici sajdatus sahv.

1269. Dacă o persoană este conștientă că a uitat să realizeze sajdah, însă se

îndoiește de a realizat-o sau nu înainte de rukū' ce ținea de rak'ah următoare, atunci, precauția recomandată este să realizeze qadha corespunzătoare.

1270. Dacă pentru o persoană este obligatoriu să realizeze qadha pentru sajdah și are de asemenea datorie referitoare la alte acte, realizarea de sajdatus sahv devine obligatorie pentru ea; întâi, după rugăciuni, trebuie să realizeze qadha pentru sajdah, iar apoi să realizeze sajdatus sahv.

1271. Dacă o persoană se îndoiește de a realizat sau nu (după rugăciuni) qadha pentru sajdah uitată și dacă timpul pentru rugăciuni nu a trecut, atunci trebuie să realizeze qadha. De fapt, chiar dacă timpul de namaz a expirat, ca precauție obligatorie, persoana trebuie să realizeze qadha.

Adăugarea și omiterea acțiunilor. Condițiile pentru rugăciuni

1272. De câte ori o persoană adaugă intenționat ceva actelor obligatorii ce țin de rugăciuni sau omite ceva din acestea—chiar de ar fi vorba și de-o singură literă—rugăciunile sale sunt invalide.

1273. Dacă, din neștiință, o persoană adaugă sau omite părți esențiale (rukn) ale rugăciunilor, rugăciunile devin invalide. Dar dacă, din cauza unei ignoranțe justificabile ori datorită sprijinirii pe cuvântul unei autorități, persoana adaugă sau omite părți neesențiale (non-rukn), atunci rugăciunile nu sunt invalidate. Și dacă, datorită necunoașterii regulei, o persoană realizează rugăciunile-fajr, sau maghrib, sau isha, făcând lecturile (*qir'āt*) în tăcere, ori dacă realizează rugăciunile-zuhr sau asr, făcând lecturile cu voce tare, ori dacă persoana, aflată în călătorie, oferă 4 rak'āt când ar fi trebuit să ofere doar 2, atunci rugăciunile sunt valide.

1274. Dacă în timpul rugăciunilor o persoană își dă seama că wudhu sau ghusl a devenit invalidă, ori dacă a început să ofere rugăciunile fără să fi făcut wudhu sau ghusl, atunci trebuie să lase la o parte rugăciunile începute și să le reia, precedate de wudhu sau ghusl. Iar dacă își dă seama de eroare după rugăciuni, atunci trebuie să se roage din nou, făcând mai întâi wudhu sau ghusl. În schimb, dacă timpul de rugăciuni a expirat, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare acelor rugăciuni.

1275. Dacă o persoană își amintește după ce va fi început înclinarea (rukū') că a uitat să realizeze cele 2 sajdat din rak'ah precedentă, atunci rugăciunile sunt invalide. Dacă își amintește înainte de-a face rukū', atunci trebuie să revină pentru a realiza cele 2 sajdat, după care trebuie să se ridice în picioare și să recite sūrah al-Hamd împreun cu altă sūrah ori Tasbihat Arba ' ah, completând apoi rugăciunile. După rugăciuni, pe baza unei precauții recomandate, persoana trebuie să realizeze 2 sajdatus sahv pentru faptul adițional de-a fi stat în picioare.

1276. Dacă înainte de a rosti *„Assalamu alayna"* și *„Assalamu Alaykum"* o persoană își amintește că nu a realizat cele 2 sajdat din rak'ah precedentă, atunci trebuie să realizeze cele 2 sajdat, să recite iarăși tashahhud și să recite salām.

1277. Dacă înainte de salām a rugăciunilor o persoană își dă seama că nu a oferit o rak'ah ori ceva mai mult din partea finală a rugăciunilor, atunci trebuie să realizeze partea ce-a fost uitată.

1278. Dacă după salām a rugăciunilor o persoană își dă seama că nu a oferit o rak'ah ori ceva mai mult din partea finală a rugăciunilor și dacă a făcut, fie intenționat, fie din

neatenție, vreo acțiune ce ar invalida rugăciunile, cum ar fi abaterea de la direcția-qibla, atunci rugăciunile sale sunt invalide. Dar dacă nu a făcut nici o acțiune invalidantă, atunci trebuie să treacă imediat la realizarea acelei părți din rugăciuni pe care a uitat-o și, ca precauție obligatorie, trebuie să ofere 2 sajdatus sahv pentru salām adițională.

1279. Dacă după salām a rugăciunilor, fie intenționat, fie din neatenție, o persoană a făcut vreo acțiune ce ar invalida rugăciunile –întoarcere față de qibla, de exemplu— iar apoi își amintește că nu a realizat cele 2 sajdat, atunci rugăciunile sunt invalide. Dacă își amintește de aceasta înainte de-a face oricare acțiune invalidantă, atunci trebuie să realizeze cele 2 sajdat uitate, să recite iarăși tashahhud împreună cu salām a rugăciunilor, trebuind apoi să realizeze 2 sajdatus sahv pentru salām recitată anterior.

1280. Dacă o persoană își dă seama că a oferit rugăciuni înainte de timpul destinat lor, atunci trebuie să ofere rugăciunile din nou; atunci când timpul prescris anumitor rugăciuni s-a terminat, persoana trebuie să realizeze qadha corespunzătoare. Când își dă seama că a realizat rugăciunile cu spatele la direcția-qibla, dacă mai este încă timp din namaz, trebuie să se roage din nou, iar dacă timpul prescris a trecut, va face qadha corespunzătoare atunci când rugăciunile cu spatele la qibla au fost din cauza nesiguranței în orientare. În cazul în care persoana s-a rugat având qibla în stânga sau în dreapta sa și și-a dat seama de greșeală după epuizarea timpului de namaz, nu va fi nici o qadha de făcut; dacă însă își dă seama de eroare când încă mai este timp de namaz și dacă nu a făcut suficiente eforturi de-a afla direcția-qibla, persoana trebuie să se roage din nou.

Rugăciunile călătorului (musafir)

Un călător trebuie să reducă numărul de rak'āt în rugăciunile-zuhr, asr și isha, adică trebuie să realizeze numai 2 rak'āt în loc de 4 în următoarele 8 condiții:

- călătoria să nu fie mai mică de 8 farsakh este prima condiție; în shari'ah 1 farsakh fiind doar cu puțin sub 5 km și jumătate, 8 farsakh înseamnă vreo 42 de km.

1281. Dacă totalul călătoriei dus-întors este de 8 farsakh, chiar dacă una din călătorii nu a fost egală cu 4 farsakh, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile. Ca urmare, dacă drumul de dus este de 3 farsakh, iar cel de întoarcere este de 5, ori invers, călătorul trebuie să ofere rugăciuni prescurtate, adică de 2 rak'āt.

1282. Dacă totalul călătoriei dus-întors este exact de 8 farsakh, călătorul trebuie să-și scurteze rugăciunile, chiar dacă nu se întoarce în aceeași zi ori aceeași noapte. Totuși, ca precauție, el trebuie să ofere și rugăciuni complete.

1283. Dacă o scurtă călătorie este mai scurtă de 8 farsakh ori dacă persoana nu știe de este o călătorie de 8 farsakh sau nu, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile. Dacă se îndoiește de este vorba sau nu de o călătorie de 8 farsakh, atunci nu este necesar să investigheze, însă trebuie să ofere rugăciunile complete.

1284. Dacă un 'Adil sau o persoană de încredere îi spune călătorului că drumul este de 8 farsakh, atunci, dacă este mulțumit de soluția dată, trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1285. Dacă o persoană crede că drumul său este de 8 farsakh, scurtându-și rugăciunile, iar mai apoi află că nu a fost de 8 farsakh, trebuie atunci să ofere rugăciuni

de 4 rak'āt; dacă timpul prescris rugăciunilor s-a terminat, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1286. Dacă o persoană este sigură că drumul său nu a fost de 8 farsakh, ori are îndoieli dacă a fost sau nu de 8 farsakh, ori dacă prin mijloace personale că drumul său a fost de 8 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate, chiar dacă i-a mai rămas puțin din călătorie. Dacă a oferit rugăciuni complete, trebuie să le ofere din nou în forma prescurtată; dacă însă timpul prescris pentru namaz s-a terminat, nu este de făcut qadha corespunzătoare.

1287. Dacă o persoană călătorește frecvent între două locuri separate prin mai puțin de 4 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni complete, chiar dacă distanța acoperită prin călătorie se adaugă uneia de 8 farsakh.

1288. Dacă două drumuri duc spre același loc, unul din ele având mai puțin de 8 farsakh, iar celălalt, 8 farsakh ori mai mult, călătorul va oferi rugăciuni prescurtate pe drumul care este de 8 farsakh sau mai mult și va oferi rugăciuni complete pe drumul care este mai puțin de 8 farsakh.

1289. Începutul celor 8 farsakh va fi considerat de la punctul de peste care cineva poate fi considerat călător, adică de la ultima limită a unei localități. În anumite orașe mai mari, această limită va fi recunoscută [fie printr-un semn, fie prin ultima clădire].

- faptul ca persoana să încerce a parcurge 8 farsakh [într-o etapă] încă de la începutul călătoriei este a doua condiție. Dacă persoana călătorește până la un punct care este sub limita de 8 farsakh, iar mai apoi decide să meargă mai departe, cele două distanțe făcând combinate 8 fasakhs, atunci trebuie să ofere rugăciunile întregi; aceasta se datorează faptului că nu a încercat să realizeze cei 8 farsakh dintr-o bucată. Dacă însă călătorul decide să călătorească 8 farsakh de la limita localității, ori să se ducă 4 farsakh și apoi, la întoarcere, să facă alți 4 farsakh, ori dacă intenționează să stea 10 zile acolo unde se duce, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1290. O persoană care nu știe de câți farsakh va fi călătoria sa, cum este atunci când călătorește în căutarea a ceva fără să știe cât de departe va merge, trebuie să ofere ugăciunile în întregime. În cazul în care se întoarce acasă din călătorie ori către un loc unde intenționează să stea 10 zile și aceasta înseamnă o distanță de 8 farsakh sau mai mult, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate. Mai mult—dacă în timpul călătoriei formulează niyyat cum că va face la dus 4 farsakh și la întoarcere, tot atât, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1291. Călătorul trebuie să ofere rugăciuni prescurtate numai când este ferm hotărât să călătorească doar 8farsakhs. De aici, dacă o persoană iese din localitate gândind că va găsi vreun însoțitor ce o va anima să facă mai mult de 8 farsakh, atunci, numai dacă este sigură că va găsi acel însoțitor, va scurta rugăciunile; însă, în cazul în care nu este sigură de-a găsi tovarăș de drum, va trebui să facă integral rugăciunile.

1292. O persoană care călătorește 8 farsakh va face rugăciuni prescurtate chiar dacă în fiecare zi va parcurge o distanță mică (din cei 8 farsakh). Însă va proceda astfel odată cu atingerea limitei de la care începe călătoria (așa cum se va explica la #1327). Totuși, în cazul în care persoana face călătoria la o asemenea viteză încât nu mai poate fi considerată drept călătorie, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să realizeze forma integrală cât și cea prescurtată a rugăciunilor.

1293. Dacă, într-o călătorie, o persoană care este sub conducerea alteia, cum ar fi servitorul călătorind cu stăpânul său, știe că drumul de făcut are 8 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate. Însă dacă nu știe numărul de fasakhs, atunci nu este necesar pentru el să întrebe și trebuie să ofere rugăciuni prescurtate.

1294. Dacă, într-o călătorie, o persoană care este sub conducerea alteia știe că se va separa de conducătorul său înainte de-a fi parcurs 4 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni complete.

1295. Dacă, într-o călătorie, o persoană aflată sub conducerea alteia, simte că se va separa de conducătorul său înainte de-a fi parcurs 4 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni complete. Însă dacă simte cu siguranță că nu se va separa, având totodată vagul presentiment că un obstacol ar putea apărea în călătorie, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate.

- faptul de-a nu se răzgândi în timp ce călătorește este a treia condiție; dacă, referitor la călătorie, o persoană se răzgândește sau este indecisă înainte de-a fi parcurs 4 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciuni integrale.

1296. Dacă o persoană renunță la călătorie după ce va fi parcurs o distanță ce, însumată drumului de întoarcere, ar da 8 farsakh, și decide să rămână la locul întreruperii ori să se întorcă după 10 zile, sau dacă este indecisă privitor la întoarcere sau ședere, atunci trebuie să ofere rugăciunile în întregime.

1297. Dacă o persoană renunță la călătorie după ce va fi parcurs o distanță ce, însumată drumului de întoarcere, ar da 8 farsakh, și decide să se întoarcă, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma prescurtată, chiar dacă în locul unde se află va sta mai puțin de 10 zile.

1298. Dacă o persoană își începe călătoria cu gândul de-a merge la un loc ce se află la 8 farsakh și, după ce va fi făcut o parte din călătorie decide să meargă în altă parte, atunci, în cazul în care distanța de unde și-a început călătoria și noul loc unde se va duce este 8 farsakh, ea trebuie săși scurteze rugăciunile.

1299. Dacă o persoană, înainte de-a face 8 farsakh, devine indecisă unde anume să meargă și dacă își oprește călătoria, ca mai apoi să decidă totuși să-și ducă la capăt călătoria intenționată, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate până la sfârșitul călătoriei.

1300. Dacă o persoană devine indecisă privitor la călătorie înainte de-a fi parcurs distanța standard de 8 farsakh, însă continuă să călătorească fiind nehorâtă încă și călătorește până ce decide să facă cei 8 farsakh, ori până ce drumul parcurs cu cel de întoarcere ar face 8 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciunile în forma scurtă până la finalul călătoriei, indiferent dacă dorește să revină de unde a plecat în aceeași zi sau noapte și indiferent dacă vrea să rămână în locul unde a ajuns mai puțin de 10 zile.

1301. Dacă, înainte de-a fi parcurs 8 farsakh, un călător devine nehotărât dacă să ducă la capăt călătoria sau nu, ori dacă decide mai târziu s-o facă totuși integral, atunci, dacă partea de drum rămasă este mai mică de 8 farsakh, ea trebuie să ofere rugăciuni în forma deplină. În cazul în care distanța parcursă înainte de indecizie și cea rămasă până la capătul călătoriei, însumate, dau 8 farsakh, persoana trebuie să ofere forma scurtă a rugăciunilor.

- faptul ca un călător să nu încerce să treacă prin orașul unde locuiește și să

rămână, cum și faptul de-a nu sta într-un loc pentru 10 zile sau mai mult, atunci când încă nu a parcurs distanța de 8 farsakh este a patra condiție. De aici, dacă un călător intenționează să treacă prin propria localitate și să rămână ori dacă intenționează să stea într-un loc 10 zile înainte de-a fi parcurs cei 8 farsakh, atunci trebuie să ofere rugăciunile integral.

1302. O persoană care nu știe de va trece sau nu prin propria localitate și de va rămâne acolo sau care nu știe de va rămâne 10 zile într-un loc, acestea înainte de-a fi parcurs 8 farsakh, trebuie să ofere rugăciuni în forma întreagă.

1303. O persoană care dorește să treacă prin localitatea unde locuiește și să rămână sau care dorește să stea într-un loc pentru 10 zile, acestea înainte de-a fi făcut cei 8 farsakh, sau dacă persoana este nehotărâtă privitor la cum va face, trebuie să ofere rugăciunile integrale, chiar dacă mai târziu abandonează ideea de-a mai trece prin propria localitate sau ideea de-a rămâne într-un loc 10 zile. Totuși, dacă partea de călătorie rămasă este de 8 farsakh ori dacă, însumată părții de întoarcere, dă 8 farsakh, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

- faptul ca scopul călătoriei să nu fie harām este a cincea condiție. Drept aceea, dacă o persoană călătorește cu scopul de-a face ceva nelegiuit, cum ar fi să comită un furt, atunci trebuie să ofere rugăciunile integral. Aceeași regulă se aplică când însuși faptul de-a călători este haram, cum, de exemplu, o călătorie ce implică un neajuns din perpectiva Shari ' ah sau călătoria făcută de către o soție fără acordul soțului sau fără să constituie pentru femeie o obligație. Dacă însă este vorba de o călătorie obligatorie, cum cea wajib Hajj, atunci trebuie oferite rugăciuni prescurtate.

1304. O călătorie care nu este obligatorie și constituie o cauză de neplăcere pentru părinți este haram, însă pentru cine merge într-o asemenea călătorie, obligatoriu este să ofere integral rugăciunile și să postească.

1305. O persoană pentru care călătoria nu este haram sau nu face o călătorie al cărei scop este haram trebuie să-și scurteze rugăciunile chiar dacă, în timpul călătoriei, poate să comită vreun păcat cum, de exemplu, calomnierea cuiva (ghībat) sau consumul de alcool.

1306. Dacă o persoană se pornește într-o călătorie tocmai pentru a evita un act obligatoriu, indiferent dacă există și altă justificare pentru călătorie, atunci trebuie să ofere rugăciuni integral. De aici, dacă o persoană datorează niște bani și face o călătorie pentru a evita cererea creditorului, atunci trebuie să ofere integral rugăciunile. Totuși, în cazul în care călătoria sa are un scop diferit [decât cel menționat aici], persoana trebuie să-și scurteze rugăciunile, chiar dacă lasă nefăcute câteva acte obligatorii.

1307. Dacă o persoană călătorește într-un vehicul furat și călătorește ca să scape de proprietarul de drept, sau dacă face călătoria într-un teritoriu care a fost însușit ilicit, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma completă.

1308. În cazul în care, la propria sa voință, o persoană călătorește împreună cu un asupritor și, făcând astfel, este de ajutor celui asupritor în nedreptățile aceluia, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma integrală. Dar dacă o face din neajutorare sau pentru a salva persoana asuprită, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1309. Dacă o persoană călătorește pentru recreere și plimbare, călătoria sa nu este haram și trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1310. Dacă o persoană călătorește pentru vânătoare, călătoria fiind de caracter sportiv și de plăcere, la ducere rugăciunile trebuie să fie integral făcute, iar la întoarcere, va realiza qasr, dacă nu a vânat. Dar dacă persoana călătorește în mod specific pentru vânătoare, ca mijloc de trai, trebuie atunci să-și scurteze rugăciunile. La fel, în cazul în care călătoria este de interes comercial și de creștere a averii, persoana va realiza rugăciunile-qasr, cu toate că, în acest caz, precauția este să ofere qasr precum și rugăciunile integrale.

1311. Dacă o persoană a călătorit spre a făptui un păcat, atunci când drumul de întoarcere înseamnă singur 8 farsakh, trebuie să-și scurteze rugăciunile; precauția recomandată este ca să ofere qasr și rugăciunile integrale, dacă nu a compensat păcatul printr-o pocăință (*tawba*).

1312. Dacă o persoană călătorește cu scopul de-a săvârși un păcat și în cursul călătoriei abandonează ideea, atunci va face rugăciunile-qasr, chiar dacă distanța rămasă de la locul unde a ajuns sau distanțele dus-întors însumate nu sunt egale cu 8 farsakh.

1313. Dacă o persoană care a plecat într-o călătorie fără intenția de-a păcătui decide în cursul călătoriei să păcătuiască, atunci va trebui să ofere rugăciuni în forma completă. În aceste condiții, rugăciunile-qasr pe care le-a făcut până la momentul deciziei vor fi valide.

- faptul ca persoana să nu fie un nomad ce umblă prin deșert, cineva care stă temporar într-un loc ca să găsească hrană pentru sine și pentru animale, ca apoi iar să meargă spre alte locuri este a șasea condiție; dacă este vorba de un nomad, acesta trebuie să ofere integral rugăciunile în drumurile sale dintr-un loc în altul.

1314. Dacă u nomad călătorește pentru a găsi loc de ședere și pășune pentru animalele sale, cărând cu sine toate bagajele, atunci trebuie să ofere rugăciuni integral; în caz contrar, când călătoria este o distanță de 8 farsakh, trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1315. Dacă un nomad călătorește pentru Ziyarat, Hajj (pelerinaj), comerț sau orice alt scop similar, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

- faptul de-a nu avea călătoria drept profesie—adică persoana nu are altă meserie decât aceea de-a călători, fiind un mijloc de subzistență, cum în cazul șoferilor, marinarilor, aviatorilor etc.— este a șaptea condiție. Tipul de meseriași numiți vor face rugăciunile în forma completă, chiar și când călătoresc pentru o treabă persoanală, cum ar fi transportul bunurilor din casă ori al propriei familii. Acei care locuiesc într-un loc și muncesc într-altul, făcând naveta în fiecare zi sau la două zile intră în această categorie.

1316. Dacă o persoană a cărui meserie este faptul de-a călători călătorește cu alt scop—Hajj, de exemplu—atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile, cu excepția situației în care este cunoscut ca un călător permanent, dar datorită circumstanței; astfel, de exemplu, dacă proprietarul unei mașini își închiriază mașina pentru pelerinaj și conducând-o, face el însuși pelerinajul, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma integrală.

1317. Dacă o persoană a cărei meserie este curieratul—cineva care călătorește pentru a transporta pelerinii la Mekka—se află în călătorie, trebuie să ofere rugăciunile

întregi. Dacă meseria persoanei nu este de-a călători și călătorește doar în zilele de pelerinaj pentru transport, atunci, precauția obligatorie este ca să ofere atât rugăciunile-qasr, cât și rugăciunile integrale. Totuși, dacă durata călătoriei este scurtă, adică de 2-3 săptămâni, atunci poate oferi rugăciuni prescurtate.

1318. Dacă o persoană a cărei muncă este aceea de curier, care transportă de la distanțe lungi pelerinii la Mekka, consumă mare parte dintr-un an în călătorii, atunci trebuie să ofere rugăciuni integrale.

1319. O persoană a cărei meserie este de-a călători parte dintr-un an, cum e cazul unui șofer ce se angajează pe timpul iernii sau verii, trebuie ca în timpul călătoriilor să ofere rugăciunile complete și, ca precauție recomandată, trebuie să ofere rugăciunile-qasr, cât și rugăciunile în forma integrală.

1320. Dacă unui șofer sau un negustor ambulant, care de obicei merge pe o distanță de 3-4 farsakh în oraș, i se întâmplă să facă o deplasare de 8 farsakh, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile.

1321. Dacă o persoană a cărei meserie este călătoria stă în localitatea unde locuiește pentru 10 zile sau mai mult, fie cu intenția primă a căsătoriei, fie fără, atunci, în prima călătorie ce o face după cele 10 zile, trebuie să ofere rugăciunile în forma completă. Aceeași regulă se aplică atunci când călătorește din altă localitate după 10 zile.

1322. Dacă un conducător de turme, a cărui meserie este călătoria, rămâne în propria localitate sau în oricare alt loc 10 zie, fie cu o intenție anume, fie fără, atunci, ca precauție recomandată, trebuie să realizeze atât rugăciunile-qasr, cât și cele în forma integrală, când face prima călătorie după 10 zile.

1323. Dacă un conducător de turme sau de cămile călătorește pentru profesia sa și îi pare dificil și obositor să fie conducător în altă călătorie ivită în plus, atunci, [făcând acea călătorie], trebuie să facă rugăciunile-qasr.

1324. O persoană ce face turul a varii orașe și nu a adoptat o țară de reședință trebuie să ofere rugăciuni în forma completă.

1325. Dacă o persoană a cărei meserie nu este călătoria are de călătorit destul de des pentru transportul utilităților deținute, atunci, atâta vreme cât călătoriile frecvente nu-l indică drept un călător obișnuit, trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1326. Dacă o persoană nu este un călător profesionist abandonează țara de origine și vrea să adopte alta pentru a locui, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile în timp ce călătorește.

- faptul că un călător atinge limita-tarakhkhus—punctul de unde începe de fapt călătoria—este a opta condiție. Dacă o persoană nu se află în propriul oraș, atunci regula privitoare la tarakhkhus nu i se aplică; doar călătorind de la locul său de reședință rugăciunile sale vor fi rugăciuni-qasr.

1327. Limita-tarakhkhus este locul de unde locuitorii unei așezări nu mai văd călătorul, semnul deplin fiind că persoana călătoare nu mai vede pe locuitori.

1328. Un călător care se întoarce în localitatea de reședință va face rugăciuni-qasr până ce va intra în localitate. La fel, o persoană ce intenționează să stea într-un loc pentru 10 zile, va oferi rugăciuni-qasr până ce va ajunge în locul respectiv.

1329. Dacă o localitate este plasată pe o înălțime, astfel că locuitorii ei pot fi văzuți de la distanță, sau dacă este așezată într-o vale, astfel încât călătorul, chiar mergând o mică distanță nu-i poate vedea, atunci, persoana care călătorește din acel loc trebuie să facă rugăciuni-qasr, ținând cont de distanța respectivă, adică la fel ca atunci cînd, călătorind într-un ținut de câmpie, nu i-ar vedea. Dacă nivelul localității variază anormal, călătorul trebuie să ia în considerare o medie a distanțelor [pentru a aplica limita-tarakhkhus drept criteriu].

1330. Dacă o persoană își începe călătoria dintr-un loc nelocuit, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile atunci când ajunge la un loc din care, de ar fi avut locuitori, aceștia nu l-ar fi zărit.

1331. Dacă o persoană care călătorește cu vaporul sau trenul începe să facă rugăciunile complete înainte de-a ajunge la limita-tarakhkhus și dacă ajunge la acea limită înainte de-a începe rukū' din a treia rak'ah, atunci trebuie să se roage qasr.

1332. În situația sus-menționată, dacă persoana ajunge la limita-tarakhkhus după de rukū' din a treia rak ' ah, atunci poate lăsa la o parte acea rugăciune și să facă rugăciuni-qasr.

1333. Dacă o persoană este sigură că a ajuns la tarakhkhus și, conform situației, începe să facă rugăciunile-qasr ca, mai apoi, să-și dea seama că în timp ce se ruga nu ajunsese încă la limita-tarakhkhus, atunci ea trebuie să se roage din nou. În timp ce-și dă seama de greșeală, dacă nu a ajuns încă la tarakhkhus, trebuie să facă rugăciunile complete, iar dacă a ajuns la numita limită, trebuie să facă rugăciunile-qasr. În cazul că timpul prescris rugăciunilor a trecut, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1334. Dacă o persoană este dotată cu o vedere deosebită, ce o face în stare să vadă la o distanță la care alții nu sunt în stare să vadă, atunci, chiar așa, va face rugăciunile-qasr de la limita de vizibilitate a unei persoane obișnuite.

1335. Dacă o persoană se îndoiește de-a atins sau nu limita-tarakhkhus, atunci trebuie să ofere rugăciunile în forma integrală.

1336. Un călător care trece prin localitatea sa de reședință, în cazul de face o oprire, trebuie să se roage integral; în cazul contrar, ca precauție obligatorie, va combina rugăciunile integral făcute cu rugăciunile-qasr.

1337. Când în timpul călătoriei sale călătorul ajunge în localitatea de reședință a sa și se oprește acolo, trebuie să ofere rugăciunile integral pe câtă vreme rămâne acolo. Dar dacă dorește să meargă din locul unde se află o distanță de 8 farsakh ori să meargă o distanță în care dus-întors înseamnă 8 sau mai mulți farsakh, atunci, când atinge limita-tarakhkhus, trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1338. Un loc pe care o persoană îl adoptă pentru locuirea permanentă este casa sa, indiferent dacă s-a născut în locul respectiv, indiferent dacă a fost casa părinților săi ori și l-a ales ea însăși ca reședință.

1339. Dacă o persoană intenționează să stea pentru o vreme într-un loc care nu este localitatea sa de origine, dar din care mai apoi va migra spre alt loc, atunci asemenea loc nu va fi considerat drept casa sa (watan).

1340. Un loc pe care o persoană îl adoptă drept reședință este localitatea sa, căminul său (*watan*), chiar dacă nu are intenția de-a rămâne pentru totdeauna în locul respectiv. Se consideră a fi căminul acelei persoane când ceilalți locuitori n-o consideră

ca fiind un călător și în pofida faptului că, uneori, poate merge în alte locuri pentru 10 zile sau ma puțin.

1341. Dacă o persoană locuiește în două locuri, 6 luni într-un oraș și 6 luni în alt oraș, de exemplu, atunci amândouă locurile sunt reședința sa (watan). Iar dacă adoptă mai mult de două localități spre locuire, toate locurile sunt de considerat ca fiind căminul său, *watan*.

1342. Unii *fuqaha* au susținut că în cazul în care o persoană posedă o casă într-un loc și locuiește în ea 6 luni continuu, având clara intenție de-a locui acolo și pe câtă vreme casa este proprietatea sa, atunci persoana trebuie să ofere rugăciuni în forma completă de câte ori călătorește acolo; însă acest verdict nu este probat.

1343. Dacă o persoană ajunge la un loc ce anterior a fost căminul său, dar pe care l-a abandonat cândva, atunci, în locul respectiv, nu trebuie să ofere rugăciuni integral, chiar dacă în alt loc nu a adoptat alt cămin (watan).

1344. Dacă un călător intenționează să stea într-un loc pentru 10 zile neîntrerupt sau dacă știe că va fi obligat de situații să stea într-un loc entru 10 zile, atunci, în acel loc, trebuie să ofere rugăciuni în forma întreagă.

1345. Dacă un călător intenționează să stea într-un loc pentru 10 zile, nu-i necesar ca intenția lui să fie aceea de-a sta acolo în timpul celei dintâi nopți și în cea de-a XI-a noapte. De îndată ce hotărăște că va sta în locul respectiv de la răsăritul soarelui din prima zi până la apusul soarelui din cea de-a X-a zi, trebuie să ofere rugăciuni n forma completă. Aceeași regulă se va aplica dacă, de exemplu, persoana intenționează să stea de la amiaza primei zile până la amiaza celei de-a XI-a zi.

1346. O persoană care intenționează să stea într-un loc și numai acela pentru 10 zile trebuie să ofere rugăciuni integral. În schimb, dacă intenționează ca să-și împartă timpul între, de exemplu, Najaf și Kufa ori între Tehran și Shamiran, atunci trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1347. În cazul în care un călător, care vrea să stea într-un loc pentru 10 zile, a hotărât de la bun început că în timpul celor 10 zile se va mișca prin împrejurimi până la limita-tarakhkhus a locului sau mai mult, iar durata dusului și întorsului este într-atât de scurtă, că nu poate fi considerată ca o încălcare a intenției inițiale de a sta 10 zile doar în acel loc, atunci trebuie să ofere rugăciuni integral; însă dacă deplasarea prin împrejurimi poate fi considerată o abatere de la regulă, atunci trebuie să facă rugăciuni-qasr. Astfel, dacă persoana este plecată de la locul celor 10 zile pentru o zi și o noapte, iar dacă ar prelungi plecarea s-ar considera ca abatere, atunci va oferi rugăciuni-qasr; în schimb, dacă pleacă doar pentru jumătate de zi, revenind seara, nu se va considera ca încălcare a intenției. Sigur că, de călătorește frecvent din locul celor 10 zile, dând astfel impresia că vizitează de fapt 2 sau mai multe locuri, va face rugăciuni-qasr.

1348. Un călător care nu este hotărât să stea într-un loc pentru 10 zile, însă intenția sa este condiționată, cum ar fi că va sta 10 zile, dacă sosește un prieten sau dacă găsește o bună casă de locuit, trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1349. Dacă un călător a decis să stea într-un loc pentru 10 zile, dar totodată consideră probabil să plece mai devreme datorită unor dificultăți, iar bănuiala sa este justificată, atunci trebuie să ofere rugăciuni prescurtate.

1350. Dacă un călător știe, de exemplu, că până la sfârșitul lunii mai rămân 10 zile

sau mai mult și decide că va sta într-un loc până la sfârșitul lunii, atunci trebuie să ofere integral rugăciunile. Dacă nu știe câte zile rămân între timpul intenționat de rămânere și sfârșitul lunii, însă decide pur și simplu să stea până la sfârșitul lunii, atunci trebuie să ofere rugăciuni-qasr și aceasta chiar dacă mai apoi se dovedește a fi vorba de 10 zile sau mai mult.

1351. Dacă un călător a decis să stea într-un loc pentru 10 zile și abandonează ideea înainte să ajungă a oferi 1 namaz de 4 rak'āt ori devine nehotărât, atunci trebuie să facă rugăciuni-qasr. Însă dacă renunță la ideea de-a sta acolo după ce va fi oferit 1 namaz de 4 rak'āt ori oscilează în intenția sa, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma deplină câtă vreme rămâne în locul respectiv.

1352. Dacă o persoană care a hotărât să stea într-un loc pentru 10 zile ține post și renunță la ideea de a rămâne acolo după timpul-zuhr, atunci, dacă a oferit 1 namaz de 4 rak'āt, postirea din acea zi și pe câtă vreme rămâne în acel loc va fi validă și va trebui să ofere rugăciuni integral. Dacă nu a oferit însă 1 namaz de 4 rak'āt, atunci, ca precauție, postul ținut în acea zi trebuie continuat, iar mai târziu, oferită qadha corespunzătoare. Va oferi apoi rugăciuni-qasr și nu va posti în zilele rămase.

1353. Dacă un călător, care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile, abandonează ideea, dar are îndoieli înainte de a-și schimba intenția de-a rămâne, atunci, fie că a oferit sau nu 1 namaz de 4 rak'āt, trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1354. Dacă un călător începe rugăciunile cu intenția de qasr și, în timpul rugăciunilor, decide că va sta în locul respectiv pentru 10 zile sau mai mult, atunci trebuie să ofere rugăciuni de 4 rak'āt în forma integrală.

1355. Dacă un călător, care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile, se răzgândește în prima sa namaz de 4 rak'āt, atunci, în cazul de nu a început a treia rak'ah, trebuie să termine rugăciunile doar cu 2 rak'āt; astfel făcând, în zilele următoare trebuie să continue cu qasr. În schimb, dacă a început a III-a rak'ah, fără să fi început încă rukū', trebuie să se așeze și să completeze namaz în forma ei scurtă; iar în cazul în care a apucat să facă înclinarea (rukū'), poate abandona namaz ce-o face și să se roage din nou qasr. Și, câtă vreme stă în acel loc, trebuie să facă rugăciuni-qasr.

1356. Dacă un călător, care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile, rămâne acolo pentru mai mult de 10 zile și nu începe să călătorească, atunci trebuie să ofere rugăciuni în forma deplină, iar pentru faptul de a sta mai mult nu trebuie să formuleze o intenție nouă.

1357. Un călător care decide să stea într-un loc pentru 10 zile trebuie să țină postul obligatoriu; de asemenea poate ține postul recomandat (mustahab) și poate oferi *nafilah* (rugăciunile recomandate de fiecare zi) ale rugăciunilor-zuhr, asr și isha.

1358. În cazul în care un călător, care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile—dacă după ce va fi oferit 1 namaz de 4 rak'āt (însă nu qadha) ori după ce va fi stat 10 zile, fără să fi oferit un rând de rugăciuni integrale—dorește să călătorească 4 farsakh dus-întors, ca apoi să stea iar în același loc o perioadă de 10 zile sau mai puțin, atunci trebuie să ofere forma integrală a rugăciunilor atât în timpul dintre plecare și întoarcere, cât și după întoarcere. Dacă, presupunând o călătorie de 8 farsakh ori mai mult, călătorul revine la locul de ședere doar în trecere, atunci va trebui să ofere rugăciuni-qasr atât la plecare și venire, cât și la ședерea în acel loc.

1359. Dacă, un călător care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile, după

oferirea de 1 namaz (și nu qadha) de 4 rak'āt, decide să meargă într-alt loc aflat la o distanță mai mică de 8 farsakh și să stea acolo pentru 10 zile, atunci trebuie să ofere rugăciuni complete pe durata călătoriei și în noul loc unde intenționează să stea. Dacă însă noul loc se află la o distanță de 8 farsakh ori mai mult, atunci trebuie să-și scurteze rugăciunile pe durata drumului; când nu dorește să stea în noul loc pentru 10 zile, trebuie să ofere forma scurtă a rugăciunilor atât în călătorie, cât și în timpul de ședere în noul loc.

1360. Dacă un călător (care a decis să rămână într-un loc pentru 10 zile) dorește (după ce va fi oferit 1 namaz , dar nu qadha, de 4 rak'āt) să meargă într-un loc (care se află la mai puțin de 4 farsakh depărtare) și totodată este nehotărât (privitor la revenirea în primul loc) ori total nepăsător la asta, ori dacă dorește să se întoarcă (dar este nesigur asupra șederii de 10 zile ori total nepăsător asupra șederii acolo timp de 10 zile), ori dacă dorește să călătorească din acel loc, atunci, (pe durata călătoriei dus-întors și după revenirea sa) trebuie să ofere rugăciuni în forma deplină.

1361. Când o persoană decide să stea într-un loc pentru 10 zile în urma impresiei că și tovarășii săi de drum vor să stea acolo 10 zile, iar după ce va fi oferit namaz (dar nu qadha) de 4 rak'āt află că însoțitorii nu au luat asemenea decizie, atunci persoana, chiar dacă renunță și ea la ideea de a rămâne 10 zile, trebuie să ofere rugăciuni complete pe câtă vreme stă în locul respectiv.

1362. Dacă, la modul neașteptat, un călător stă într-un loc 30 de zile din cauză că oscilează între a sta și a nu sta pe durata celor 30 de zile, atunci trebuie ca după cele 30 de zile, chiar și pentru o scurtă perioadă, să ofere rugăciuni în forma integrală.

1363. Dacă un călător intenționează să stea într-un loc pentru 9 zile sau mai puțin și, după trecerea celor 9 zile sau mai puțin, decide să își extindă șederea încă 9 zile sau mai puțin și așa până la 30 de zile, atunci, în a XXXI-a zi trebuie să ofere forma integrală a rugăciunilor.

1364. Un călător indecis, dacă stă într-un loc pentru 30 de zile, va oferi rugăciuni integral după cele 30 de zile. Dar dacă în perioada de 30 de zile stă pentru o vreme într-un loc, iar pentru o vreme într-altul, atunci, chiar și după 30 de zile, trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

Reguli diverse

1365. Un călător poate oferi rugăciuni în forma deplină în locuri ca Masjid ul-Haram, Masjid ul-Nabi și Masjid din Kufa, cum și în întregul oraș Makkah, sau Madina, sau Kufa. De asemenea poate oferi rugăciuni integral în Masjid a Imamului Husayn, (Pacea fie asupra lui!), la o distanță minimă de 25 lungimi de braț față de mormântul sfânt.

1366. Dacă o persoană, care se știe călător și trebuie să ofere rugăciuni-qasr, oferă de manieră intenționată rugăciuni complete în alte locuri decât cele 4 sus-menționate, atunci rugăciunile sale sunt invalide. Aceeași regulă se aplică dacă uită că un călător trebuie să ofere rugăciuni-qasr, oferind în schimb rugăciuni întregi. Cu toate acestea, dacă oferă rugăciuni întregi, uitând că un călător trebuie să ofere prescurtate și își amintește de aceasta regulă după expirarea timpului prescris, nu este necesar să ofere qadha corespunzătoare.

1367. Dacă o persoană, care se știe călător și care trebuie să ofere rugăciuni

prescurtate, oferă din greșeală varianta întreagă, dar își dă seama de eroare în timpul prescris de namaz, ea trebuie atunci să se roage din nou; iar dacă își dă seama de eroare după scurgerea timpului prescris, atunci, ca precauție, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1368. Dacă un călător nu știe că trebuie să-și scurteze rugăciunile, oferind rugăciunile întregi, aceste sunt totuși valide.

1369. Dacă un călător știe că trebuie să ofere rugăciunile prescurtate—dar nu cunoaște detaliile prescrise, cum ar fi acela că rugăciunile prescurtate trebuie oferite când distanța parcursă în călătorie este de 8 farsakh—și le oferă în forma întreagă, atunci, ca precauție obligatorie—dacă ajunge să afle regula în timpul realizării de namaz— trebuie să repete rugăciunile; iar dacă nu află regula în timpul realizării de namaz, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare. Atunci când află regula după trecerea timpului prescris, nu are de realizat qadha.

1370. Dacă un călător știe că trebuie să ofere rugăciuni prescurtate, însă le oferă în forma completă din cauza impresiei că drumul său a fost mai puțin de 8 farsakh, atunci când află că a fost de fapt o colătorie de 8 farsakh, trebuie să repete rugăciunile ca rugăciuni-qasr. Dacă însă află după ce s-a terminat timpul prescris rugăciunilor, nu trebuie să realizeze qadha.

1371. Dacă o persoană, uitând că este călător, oferă rugăciuni complete și își amintește de asta în timpul destinat rugăciunilor, atunci trebuie să se roage qasr; dacă își amintește după terminarea timpului, nu este obligatoriu să ofere qadha pentru acele rugăciuni.

1372. Dacă o persoană, ce trebuie să ofere rugăciunile complete, ofeă în loc rugăciuni-qasr, atunci, în orice caz, rugăciunile sunt invalide. Ca precauție, această regulă se aplică și asupra celui care călătorește și, oprindu-se într-un loc pentru 10 zile, face din neștiință rugăciunile-qasr./

1373. Dacă o persoană începe o rugăciune de 4 rak'āt și își amintește în timpul rugăciunii că este călător, sau își dă seama că drumul său este de 8 farsakh, atunci, în cazul că nu a început încă rukū' din a treia rak'ah, trebuie să completeze namaz cu 2 rak'āt. Însă dacă a apucat să facă rukū' din a treia rak'ah, rugăciunile sunt invalide. Chiar dacă are timp la dispoziție pentru a oferi o rak'ah, persoana trebuie să ofere rugăciuni-qasr.

1374. Dacă un călător nu este conștient de unele detalii legate de rugăciunile din timpul unei călătorii—cum, de exemplu, faptul că trebuie să ofere rugăciuni prescurtate când o călătorie este 4 farsakh la dus și alți 4 la întors—și începe rugăciunile cu intenția de-a oferi 4 rak'āt, atunci, în cazul că află regula înainte de rukū' din a treia rak'ah, trebuie să completeze rugăciunile cu 2 rak'āt. Însă dacă află regula aceasta în timp ce face rukū', ca precauție, rugăciunile sunt invalide. Și dacă are timp la dispoziție, chiar și numai pentru o rak'ah de rugăciuni, trebuie totuși să ofere rugăciuni-qasr.

1375. Dacă un călător, care trebuie să ofere rugăciuni în forma completă, formulează din neștiință intenția pentru rugăciunile-qasr și află regula corectă în timp ce face namaz, atunci trebuie să completeze namaz cu 4 rak'āt, având ca precauție recomandată ca, după completarea rugăciunilor, să ofere din nou o rugăciune de 4 rak'āt.

1376. Dacă înainte de terminarea timpului de rugăciuni un călător, care nu a oferit

rugăciuni, ajunge în localitatea de reședință a sa ori într-un loc unde intenționează să stea pentru 10 zile, atunci trebuie să ofere rugăciunile întregi. Iar dacă o persoană, care nu se află în călătorie, nu oferă rugăciuni în timpul prescris acestora și apoi se pornește într-o călătorie, atunci, pe timpul călătoriei trebuie să ofere rugăciuni în formă prescurtată.

1377. Dacă rugăciunile-zuhr, asr sau isha ale unui călător, care ar fi trebuit să ofere rugăciuni-qasr, devin qadha, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare ca rugăciune-qasr, chiar dacă va oferi qadha atunci când va fi acasa ori atunci când nu va călători. Dacă o persoană ce nu-i călător face una din cele 3 rugăciuni numite rugăciune qadha, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare rugăciunii respective ca o rugăciune întreagă, chiar dacă la vremea când oferă qadha s-ar putea afla în călătorie.

1378. Este recomandabil (mustahab) ca un călător să spună de 30 de ori, după fiecare rugăciune-qasr, următoarele: *„Subhanallahi walhamdu lillahi wala ilaha illallahu wallahu Akbar"*. Accentul pe această recomandare se pune mai ales după rugăciunile-zuhr, asr și isha. de fapt, este mai bine dacă după aceste 3 rugăciuni, cuvintele sus-numite sunt spuse de 60 de ori.

Rugăciunile Qadha

1379. O persoană care nu oferă la timpul prescris rugăciunile zilnice trebuie să ofere în schimb rugăciunile-qadha și aceasta chiar dacă în tot timpul prescris a dormit sau a fost într-o stare de inconștiență. La fel, qadha trebuie făcută pentru toate celelalte rugăciuni obligatorii, dacă nu sunt oferite la timpul prescris și, ca precauție obligatorie, regula implică și acele namaz pe care cineva și le impune (prin jurământ față de sine, *nazr*) ca obligatorii de oferit într-o perioadă de timp fixă. Rugăciunile de Eid ul-Fitr și Eid ul-Adha nu au qadha deloc. În privința femeilor care trebuie să renunțe la rugăciunile zilnice sau oricare rugăciuni obligatorii din cauza sîngerărilor Haidh și Nifas, ele nu trebuie să compenseze prin qadha.

1380. Dacă, după ce timpul de rugăciuni s-a terminat, o persoană își dă seama că rugăciunile pe care le-a oferit la timp sunt invalide, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1381. O persoană care are ca obligație qadha, nu trebuie să fie neglijentă în privința acestor rugăciuni, chiar de nu este obligatoriu să le ofere imediat.

1382. O persoană care are ca obligație rugăciunile-qadha poate oferi rugăciuni recomandate (mustahab).

1383. Dacă o persoană bănuie că ar avea drep obligație qadha sau dacă rugăciunile făcute nu au fost valide, atunci, ca măsură de precauție, este mustahab să ofere qadha corespunzătoare.

1384. În oferirea rugăciunilor-qadha nu este necesar să se mențină o ordine secvențială anume, excepția fiind în cazul rugăciunilor a căror ordine a fost prescrisă, rugăciunile-zuhr și asr sau rugăciunile-maghrib și isha din aceeași zi. Cu toate acestea,este mai bine ca și în rugăciunile qadha să se păstreze ordinea.

1385. Dacă o persoană dorește să ofere unele rugăciuni-qadha pentru alte rugăciuni decât cele zilnice, cum este Namaz-e-Ayat, sau dacă dorește să ofere o rugăciune zilnică plus câteva altele, nu este necesar să se păstreze o ordine specifică.

1386. Dacă o persoană uită ordinea secvențială a rugăciunilor pe care nu le-a oferit, atunci este bine să le ofere de-o asemenea manieră, încât să fie sigură că o face în ordinea firească. De exemplu, dacă are ca obligație să ofere qadha pentru rugăciunile-zuhr și qadha pentru rugăciunile-maghrib, neștiind care din ele ar fi fost să le facă întâi, atunci trebuie să ofere astfel: o qadha pentru rugăciunile-maghrib, apoi qadha pentru cele zuhr, apoi din nou pentru cele maghrib ori, alt exemplu, qadha pentru rugăciunile-zuhr, apoi pentru cele maghrib, apoi din nou pentru cele zuhr; în acest mod se asigură că rugăciunile qadha care s-au terminat prima oară au ajuns să fie oferite primele.

1387. Dacă rugăciunile-zuhr ale unei zile și rugăciunile-asr ale altei zile ori două rânduri de rugăciuni-zuhr și alte două de asr devin qadha [prin faptul că au fost omise] și dacă persoana nu știe care dintre acestea au fost omise primele, atunci va fi suficient să ofere 2 rugăciuni de 4 rak'āt fiecare, formulând niyyat cum că prima rugăciune este qadha corespunzătoare primei zile, iar a doua este qadha pentru a doua zi.

1388. Dacă un rând de rugăciuni-zuhr și unul din cele isha sau un rând de rugăciuni-asr și unul din cele isha ale unei persoane devin qadha (prin nerealizarea lor) și persoana nu știe care din acestea a fost omis primul, atunci este mai bine să le realizeze qadha corespunzătoare astfel încât ea, persoana, să fie sigură că s-a păstrat ordinea firească. De exemplu, dacă nu a făcut un rând de rugăciuni-zuhr și unul de isha, persoana trebuie să ofere [ca rugăciuni-qadha] mai întâi zuhr, apoi isha și din nou zuhr ori, invers, mai întâi isha, apoi zuhr și din nou isha.

1389. Dacă o persoană știe că nu a oferit o rugăciune de 4 rak'āt, însă nu știe de era vorba de zuhr sau isha, atunci va fi de ajuns să ofere o rugăciune de 4 rak'āt, formulând niyyat cum că oferă qadha pentru namaz nefăcută; totodată, va avea opțiunea de-a alege dacă recitarea va fi în gând sau cu voce.

1390. Dacă 5 rugăciuni ale unei persoane au fost omise [nefăcute] una după cealaltă și persoana nu știe care dintre aceste a fost omisă prima, atunci trebuie să ofere 9 rugăciuni în ordine; de exemplu, persoana începe cu rugăciunile-fajr și, după ce va fi oferit rugăciunile zuhr, asr, maghrib și isha, trebuie să ofere din nou pe cele fajr, zuhr, asr și maghrib, asigurându-se astfel de ordinea cerută.

1391. Dacă o persoană știe că în fiecare zi a fost omisă (nu a fost făcută) o rugăciune, fără să știe însă în ce ordine, atunci este mai bine să ofere rugăciunile zilnice din 5 zile; iar dacă au fost omise 6 rugăciuni timp de 6 zile, atunci trebuie să ofere rugăciunile zilnice a 6 zile. Așadar, pentru fiecare rugăciune-qadha a unei zile în plus, trebuie să ofere rugăciunile unei zile în plus, astfel încât să poată fi sigură că a oferit rugăciunile în aceeași ordine în care au devenit qadha (datorită nerealizării lor). Un exemplu—dacă nu a oferit 7 rugăciuni ținând de 7 zile, atunci trebuie să ofere rugăciuni-qadha pentru rugăciunile omise în 7 zile.

1392. Dacă o persoană are ca obligație un număr de rugăciuni-qadha corespunzătoare celor fajr sau zuhr și nu știe numărul lor exact ori l-a uitat, de exemplu, dacă au fost 3, 4 sau 5 rugăciuni, atunci va fi suficient de oferă numărul mai mic, adică 3. Cu toate acestea, este mai bine dacă oferă rugăciuni-qadha suficiente, ca să se asigure că le-a oferit pe toate. Tot ca exemplu—dacă persoana a uitat câte rugăciuni-fajr au devenit qadha și este sigură că n-au putut fi mai mult de 10, atunci, ca măsură de precauție, trebuie să ofere 10 rugăciuni-fajr.

1393. Dacă o persoană are doar o rugăciune-qadha din zilele precedente, atunci

este mai bine s-o ofere la început și apoi să înceapă a oferi rugăciunile zilei, dacă timpul prescris rugăciunilor (fadhilat) nu a trecut. Iar dacă nu are nici o rugăciune-qadha ca datorie din zilele precedente, însă are una sau mai multe din ziua prezentă, atunci este mai bine dacă oferă rugăciunile-qadha actuale, ca apoi să treacă la rugăciunile obligatorii; însă se va proceda astfel cu condiția ca timpul pentru rugăciunile-fadhīlat să nu se treacă.

1394. Dacă în timpul rugăciunilor o persoană își amintește că una sau mai multe rugăciuni din ziua prezentă au devenit qadha, ori că din zilele precedente nu are de oferit decât o qadha, atunci trebuie să-și preschimbe intenția (niyyat), formulând-o pentru rugăciunile-qadha, în condițiile în care 1.timpul o permite, 2. preschimbarea de niyyat este posibilă și 3. timpul prescris rugăciunilor (fadhīlat) nu a trecut. De exemplu, dacă persoana își amintește înainte de-a face rukū' în a III-a rak'ah din rugăciunile-zuhr că rugăciunile-fajr sunt qadha și dacă timpul pentru rugăciunile-zuhr nu este limitat, atunci persoana trebuie să-și preschimbe intenția, să o formuleze pentru rugăciuni-fajr, să completeze rugăciunile-fajr cu 2 rak ' āt și apoi să ofere rugăciunile-zuhr. Atunci când timpul este limitat sau când nu poate comuta intenția [de la rugăciunea prescrisă], ca s-o formuleze pentru qadha; de exemplu—când în a treia rak'ah a rugăciunilor-zuhr, făcând înclinarea (rukū'), persoana își amintește că nu a oferit rugăciunile-fajr; [însă își dă seama că], preschimbând niyyat către rugăciunile-fajr, va avea de realizat în plus o înclinare (ruku), ce este o acțiune esențială (rukn); în acest caz nu trebuie să-și formuleze intenția (niyyat) pentru qadha corespunzătoare rugăciunilor-fajr.

1395. Dacă o persoană are ca obligație să ofere un număr de rugăciuni-qadha ținând de zilele precedente împreună cu una sau mai multe rugăciuni ale zilei în curs și dacă nu are timp să ofere qadha pentru toate (sau nu dorește să ofere în ziua prezentă qadha pentru toate), atunci este mustahab să ofere mai întâi qadha corespunzătoare rugăciunilor din zilele precedente și abia apoi rugăciunile de zi, în timpul prescris. Mai bine este ca, după ce va fi oferit qadha anterioară, să mai ofere încă o dată qadha pentru acea zi, qadha pe care a oferit-o mai devreme.

1396. Atâta vreme cât o persoană este în viață, nimeni altcineva nu poate să facă rugăciunile-qadha în numele ei, chiar dacă persoana respectivă nu este în stare s-o facă.

1397. Rugăciunile-qadha pot fi oferite în adunare, indiferent dacă rugăciunile Imamului sunt cele oferite la timp (ada) sau sunt compensatorii (qadha). De altfel, nu este necesar ca ambii, persoana și Imamul, să ofere același fel de rugăciuni; nu este nici o problemă dacă o persoană oferă qadha corespunzătoare rugăciunilor-fajr în timp ce Imamul oferă, de exemplu, rugăciunile-zuhr sau asr.

1398. Este recomandabil ca un copil care deja poate înțelege, care poate discerne între bine și rău, este învățat să aibă obișnuința de-a se ruga în mod regulat și de-a realiza alte acte de adorare. De fapt, este mustahab să fie încurajat către oferirea de rugăciuni-qadha.

Rugăciunile qadha ale tatălui (decedat) sunt obligații ale fiului mai vârstnic

1399. Dacă o persoană nu oferă unele din rugăciunile obligatorii și nu se îngrijește să compenseze cu rugăciunile-qadha, în pofida faptului că o poate face, atunci, după moartea sa, ca precauție obligatorie, cade în sarcina fiului mai mare să realizeze rugăciuni-qadha respective, cu condiția ca tatăl să nu le fi omis tocmai ca să încalce

legea. Dacă fiul mai mare nu poate să le realizeze, atunci poate angaja pe cineva care să le realizeze. În privința rugăciunilor rămase de pe urma mamei, ele nu sunt obligatorii ca rugăciuni-qadha pentru fiu, cu toate că este mai bine dacă acesta le realizează.

1400. În cazul în care fiul mai mare se îndoiește de există sau nu rugăciuni-qadha datorate de către tatăl decedat, atunci nu are nici o obligație.

1401. Dacă fiul mai mare știe că tatăl său a rămas dator un anumit număr de rugăciuni, însă are dubii dacă tatăl său le-a oferit sau nu, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să ofere rugăciunile-qadha.

1402. Dacă dintre fiii cuiva nu se știe care este fiul mai în vârstă, atunci nu este obligație pentru nici unul dintre fii să ofere rugăciunile-qadha ale tatălui. Totuși, precauția recomandată este ca fiii să împartă între ei realizarea rugăciunilor-qadha sau să tragă la sorți cine le va avea de realizat.

1403. Dacă o persoană pe moarte face un testament în care precizează să se angajeze cineva pentru a-i face rugăciunile-qadha, iar mai apoi persoana numită le îndeplinește corect, atunci fiul mai vârstnic este eliberat de obligație.

1404. Dacă fiul mai mare dorește să ofere rugăciunile-qadha pentru mama sa decedată, atunci, în privința rostirii în minte sau cu voce tare a recitărilor în namaz, el va urma regulile care îi sunt lui aplicabile; ca urmare, rugăciunile-qadha corespunzătoare rugăciunilor-fajr, maghrib și isha ale mamei sale vor fi rostite cu voce tare.

1405. Dacă o persoană are de oferit rugăciuni-qadha pentru sine însăși, dorind totodată să ofere rugăciuni-qadha și pentru părinții săi, oricare din ele va oferi întâi, faptul nu va afecta validitatea lor.

1406. Dacă fiul mai vârstnic era minor sau bolnav la vremea morții tatălui său, atunci nu-i va reveni ca obligație oferirea de rugăciuni-qadha când va deveni major sau când se va însănătoși.

1407. Dacă fiul mai vârstnic al unei persoane moare înainte de-a fi oferit rugăciunile-qadha pentru tatăl său, atunci nu va exista ca obligație pentru cel de-al doilea fiu.

Rugăciunile colective

1408. Este mustahab ca rugăciunile-obligatorii, mai cu seamă cele zilnice, să fie realizate în adunare. [Juriștii] au pus accent sporit ca rugăciunile-fajr, maghrib și isha să fie realizate în colectiv și ca la acestea să participe cei care trăiesc în vecinătatea moscheii și pot auzi rugăciunea-de chemare (adhān).

1409. În tradițiile autentice s-a consemnat că rugăciunile colective sunt de 25 de ori mai bune decât cele oferite individual.

1410. Nu este permis să se absenteze frecvent de la rugăciunile colective și nu este adecvat să se lase rugăciunile colective fără un motiv bine întemeiat.

1411. Este mustahab să se amâne rugăciunile oferite individual pentru a participa la rugăciunile colective, deoarece o cât de scurtă rugăciune colectivă este mai bună decât una individuală îndelungată. Cea colectivă este de asemenea mai bună decât rugăciunea individuală oferită la timpul prescris. Cu toate acestea, nu se poate preciza

dacă o rugăciune colectivă oferită după timpul prescris ar putea fi mai bună decât una individuală oferită la timpul ei prescris.

1412. Este mustahab ca o persoană care a oferit deja rugăciunile individual să le repete atunci când, în adunare, sunt oferite rugăciunile colective. Dacă persoana află mai târziu că rugăciunile individuale sunt invalide, atunci rugăciunile din adunare sunt de ajuns.

1413. Dacă Imamul care conduce adunarea sau adeptul (ma ' mun) dorește să participe din nou la rugăciunea colectivă, cu toate că a făcut-o deja o dată, atunci nu există nici o obiecție la aceasta, odată ce o face cu niyyat de raja și odată ce recomandarea sau nerecomandarea acesteia nu este stabilită.

1414. Dacă în timpul rugăciunilor individuale o persoană este într-atât de chinuită de îndoieli și temeri, încât ar duce la invalidarea rugăciunilor, atunci, dacă își găsește liniștea necesară doar în rugăciunile colective, trebuie să ofere rugăciuni în adunarea cu ceilalți.

1415. Dacă un tată sau o mamă îi poruncește fiului să ofere rugăciuni în adunare, atunci, ca precauție recomandată, el trebuie să-i de ascultare părintelui. Dacă porunca este dată din iubire părintească și dacă neascultarea acesteia ar cauza neplăceri sufletești părintelui, atunci este haram pentru fiu să nu se supună, chiar dacă faptul nu atrage o mânia părintească evidentă.

1416. Ca precauție, rugăciunile mustahab nu pot fi oferite în adunare, sub nici o circumstanță. Excepția o fac rugăciunile de invocare a ploii (istisqa) sau rugăciunile care au fost obligatorii la un timp anume și care, mai apoi, au devenit mustahab cum, de exemplu, rugăciunile ce se fac la Eid ul-Fitr și Eid ul-Azha, rugăciuni care sunt obligatorii în prezența lui Ma'sum Imam (a.s.), dar care devin mustahab odată cu ocultarea acestuia.

1417. Dacă un anumit Imam conduce o adunare în rugăciunile zilnice, atunci cineva poate să-l urmeze în oricare din rugăciunile zilnice.

1418. Dacă Imamul unei adunări oferă propriile sale rugăciuni-qadha sau se roagă în numele altei persoane ale cărei rugăciuni-qadha sunt în mod sigur de făcut, atunci poate fi urmat. Cu toate acestea, în general, dacă Imamul oferă qadha, fie pentru sine, fie în numele altcuiva, atunci, ca precauție, persoanei nu-i este permis să-l urmeze pe Imam când rugăciunile pe care le oferă nu sunt bazate pe o precauție similară cu cea a Imamului. [Privitor la asemănarea de precauție a celor doi], nu este obligatoriu ca adeptul să nu poată avea alt motiv pentru precauția sa.

1419. Atât timp cât o persoană nu poate să-l urmeze pe un Imam, atât timp cât nu știe cu siguranță dacă rugăciunile Imamului sunt din cele obligatorii sau din cele recomandate.

1420. Ca o adunare să fie validă [în actele sale] o condiție este ca să nu existe nici un fel de obstrucție între Imam și adept, între un adept și un alt adept, acesta din urmă fiind pentru primul o legătură cu Imamul. O obstrucție înseamnă ceva care-i separă, indiferent dacă e vorba de ceva ce îi împiedică să se vadă reciproc (o perdea, un perete) sau dacă este ceva ce nu-i împiedică să se vadă (un perete de sticlă). Ca urmare, în oricare moment al rugăciunilor, dacă există o piedică vizuală între Imam și adept ori între adepți, piedică ce rupe legătura între credincioși, atunci adunarea este invalidată. În schimb, femeile sunt excluse de la regula aceasta, fapt ce se va explica mai încolo.

1421. Dacă persoanele ce se află la capătul primului rând nu pot să-l vadă pe Imam din cauza lungimii șirului, atunci, chiar așa, se consideră că-l pot urma pe Imam; la fel, dacă rândurile din spate sunt foarte lungi și persoanele din cel mai depărtat ungher nu pot vedea rândul din față, atunci, chiar așa, se consideră că pot urma întreaga adunare.

1422. Dacă rândurile adunării se extind până la poarta moscheii, rugăciunile unei persoane care se află în fața porții, stând în spatele rândului, vor fi valide, iar rugăciunile adepților care stau în urma sa, vor și acestea valide. De fapt, vor fi valide tuturor celor care se află în ambele părți și care, prin intermediul unui din adepții prezenți, sunt în conexiune cu adunarea credincioșilor.

1423. Dacă o persoană care stă în spatele unui stâlp nu este conectată cu Imamul prin intermediul altui adept, atunci nu se poate spune că urmează pe Imam.

1424. Locul de ședere al Imamului nu trebuie să fie mai înalt decât locul adepților, câtă vreme diferența de înălțime este neglijabilă. Dacă podeaua este ușor în pantă, atunci Imamul trebuie să stea pe partea mai ridicată; în schimb, dacă panta este nesemnificativă, încât oamenii consideră podeaua ca fiind plană, atunci nu există vreo obiecție.

1425. În rugăciunile colective, dacă locul unde stau adepții este mai înalt decât locul Imamului, nu există obiecție față de asta. Însă dacă locul adepților este într-atât de înalt că nu se mai poate considera că s-au adunat cu toții, atunci adunarea nu este validă.

1426. Dacă un copil, care are deja discernământ și care este în stare să distingă binele de rău, se află între două persoane din același rând, creând astfel o distanță, atunci rugăciunile în adunare ale celor două persoane sunt valide câtă vreme nu au cunoștință ca namaz a copilului să fi devenit invalidă.

1427. Dacă după takbir a Imamului, persoanele care se află în primul rând sunt gata de rugăciuni și se pregătesc să spună takbir, atunci o persoană care stă în rândul din spate poate să spună de asemenea takbir. Totuși, precauția recomandată este aceea că persoana trebuie să aștepte până ce s-a rostit takbir în rândul din față.

1428. Dacă o persoană știe că rugăciunile cuiva din primul rând sunt invalide, atunci nu poate urma pe Imam aflându-se în rândurile din spate; în schimb, cînd persoana nu este sigură dacă rugăciunile celor din față sunt ori nu valide, ea poate să-l urmeze pe Imam.

1429. Dacă o persoană știe că rugăciunile Imamului sunt invalide, ca în cazul în care Imamul nu a realizat wudhu și fiind posibil ca însuși Imamul să nu fie conștient de asta, atunci nu-l poate urma pe Imamul respectiv.

1430. Dacă adeptul află după rugăciunile colective că Imammul nu este o persoană justă (' Adil), ori că este necredincios, ori că rugăciunile Imamului sunt invalide pentru un motiv oarecare, cum ar fi faptul de-a fi omis wudhu, atunci, chiar așa, rugăciunile adeptului sunt valide.

1431. Dacă în timpul realizării de namaz o persoană are dubii de l-a urmat sau nu pe Imam, atunci se va baza în soluționare pe acele semne care o conduc către răspunsul pozitiv, că l-a urmat. De exemplu—dacă persoana ascultă în tăcere la recitarea (*qir'āt*) Imamului, atunci trebuie să completeze rugăciunile împreună cu adunarea. Însă dacă se află într-o situație când asemenea decizie nu poate fi luată, atunci trebuie să-și completeze rugăciunile ca pe cele oferite individual, separat (*furada*).

1432. Dacă în timpul rugăciunilor colective o persoană decide să se separe fără motiv justificat, formulând intenție de rugăciune separată (furada), atunci rugăciunile făcute de ea în colectiv sunt invalide, însă rugăciunea separată va fi validă. Acest fapt este valabil atât timp cât persoana nu a acționat conform cu regulile privitoare la rugăciunile-furada ori atât timp cât nu a făcut vreo acțiune ce invalidează rugăciunile-furada, faptul de-a fi făcut o înclinare (rukū') în plus, de exemplu. De fapt, în anumite situații, rugăciunile persoanei vor fi valide chiar dacă nu a urmat regulile rugăciunilor separate (furada). De exemplu—dacă persoana nu are de la început intenția să se separe de ceilalți și, drept urmare, nu recită qir'āt, însă realizează rukū', atunci rugăciunea sa devine validă odată ce este transformată [prin intenție] în rugăciune-furada.

1433. Dacă, pe baza unui motiv bine întemeiat, un adept formulează intenția pentru rugăciune-furada după ce Imamul a recitat sūrah al-Hamd și altă Sūrah, atunci nu va fi necesar pentru el să mai recite al-Hamd și altă sūrah. Însă dacă adeptul își formulează intenția de furada înainte ca Imamul să fi completat sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah, atunci va fi necesar ca să recite partea recitată de către Imam.

1434. Dacă o persoană își formulează intenția de rugăciune separată în timpul rugăciunilor colective, atunci nu mai poate reveni [formulând o nouă intenție] la rugăciunile colective. Însă, dacă este indecis de să formuleze ori nu intenția de furada, iar apoi decide ca să termine rugăciunile împreună cu adunarea, atunci rugăciunile sale împreună cu ceilalți sunt valide.

1435. Dacă o persoană are dubii de a formulat sau nu intenția pentru rugăciune-furada în timpul rugăciunilor colective, atunci trebuie să considere că nu a formulat intenția.

1436. Dacă o persoană se alătură Imamului când acesta face rukū', participând la înclinarea făcută de către Imam, atunci rugăciunea sa este validă, chiar dacă Zikr rostită de către Imam ar putea să se fi terminat. Faptul va fi considerat ca o rak'ah. Totuși, dacă persoana face ea însăși rukū', pierzând oportunitatea de-a face rukū' realizată de Imam, atunci ea poate completa propriile rugăciuni ca rugăciuni-furada.

1437. Dacă o persoană, care se alătură Imamului când acesta se află în postura înclinată, făcând ea însăși înclinarea, însă, pe măsură realizării, devine nesigură de s-a sincronizat ori nu cu rukū' a Imamului, atunci, dacă îndoiala se ivește după ce va fi terminat rukū', rugăciunea sa colectivă va fi validă; în caz contrar, persoana poate să-și completeze rugăciunile, formulând intenția de rugăciuni-furada.

1438. Dacă o persoană se unește Imamului când acesta este în postura înclinată, însă înainte de-a se înclina ea însăși Imamul își înalță capul din înclinarea sa, atunci persoana are alternativa fie de a-și completa rugăciunile ca furada, fie de-a continua împreună cu Imamul până se face prosternarea (sajdah), formulându-și intenția de qurbat. Apoi, când revine în poziția verticală, poate să rostească alt takbir decât Takbirat ul-Ihram, ca o Zikr generală, și să continue rugăciunile împreună cu adunarea.

1439. Dacă o persoană se alătură Imamului încă de la începutul rugăciunilor sau în timp ce acesta recită al-Hamd și altă Sūrah și se întâmplă astfel că înainte de-a face ea însăși rukū' Imamul înalță capul din înclinarea sa, atunci rugăciunile persoanei sunt valide.

1440. Dacă persoana sosește la rugăciuni când Imamul recită ultima tashahhud și

dacă dorește să dobândească *thawab* (răsplată de la 'Allāh pentru faptele bune) prin rugăciunile colective, atunci, după ce va fi formulat niyyat, trebuie să se așeze, să pronunțe takbirat ul-ehram, să recite tashahhud împreună cu Imamul (fără salām) și să aștepte până ce Imamul spune salām a rugăciunilor. După acestea, trebuie să se ridice în picioare și— fără să formuleze niyyat, fără să spună takbir—să înceapă a recita sūrah al-Hamd și altă Sūrah, considerând faptul ca fiind prima rak'ah a rugăciunilor sale.

1441. Adepții nu trebuie să stea în fața Imamului și, ca precauție obligatorie, atunci când adepții sunt numeroși, ei nu trebuie să stea în aceeași linie cu Imamul. Dacă însă este doar un singur adept, atunci acesta poate sta în aceeași linie cu Imamul.

1442. Dacă Imamul este un bărbat, iar adeptul este o femeie, și dacă există o perdea sau ceva similar între femeie și Imam, sau între femeie și alt adept bărbat există o perdea, însă femeia este conectată la Imam prin intermediul adeptului bărbat, atunci faptul nu este problematic.

1443. Dacă după începutul rugăciunilor se interpune o perdea ori ceva similar între adept și Imam, sau între doi adepți, unul fiind conectat la Imam prin celălalt, atunci adunarea va fi invalidată și pentru adept va fi necesar ca să acționeze conform cu obligațiile relative la furada.

1444. Ca precauție obligatorie, distanța dintre locul unde adeptul realizează prosternarile (sajdat) și locul de ședere al Imamului nu trebuie să fie mai mare de 1 picior (ca distanță); aceeași regulă se aplică și-n cazul adeptului care este conectat la Imam prin altcineva, care se găsește în față. Precauția recomandată este ca distanța dintre rânduri să fie suficientă ca persoanele să poată face prosternările.

1445. Dacă un adept este în legătură cu Imamul prin intermediul unei persoane care se află în lateral și nu prin cineva aflat în față, atunci precauția obligatorie este să nu se afle la o distanță mai mare de un picior [ca unitate de lungime] față de credincioșii aflați pe laterale.

1446. Dacă în timpul rugăciunilor există o distanță de 1 picior între adept și Imam ori între adept și persoana prin care este conectat la Imam, atunci adeptul se va considera ca fiind izolat și, prin urmare, poate să-și continue rugăciunile ca rugăciuni individuale (furada).

1447. Dacă se termină rugăciunile tuturor persoanelor care se află în rândul din față și ele nu reiau rugăciunile colective, atunci rugăciunile colective ale persoanelor aflate în rândurile din spate sunt invalide. De fapt, chiar dacă se reiau rugăciunile în primul rând, validitatea rugăciunilor colective făcute de către oamenii din rândurile următoare este chestionabilă.

1448. Dacă o persoană i se alătură Imamului în a doua rak'ah, atunci nu este necesar să recite sūrah al-Hamd și altă Sūrah; ea poate însă recita [făcând] qunūt și tashahhud împreună cu Imamul, iar precauția este ca, la vremea recitării de tashahhud, să-și țină degetele mâinilor și partea interioară a picioarelor pe sol și să-și ridice genunchii. După tashahhud, trebuie să se ridice în picioare odată cu Imamul și să recite al-Hamd și altă Sūrah. Când nu are timp să recite altă Sūrah, trebuie să completeze al-Hamd și să facă rukū' odată cu Imamul; iar când nu poate face rukū' odată cu Imamul, poate să întrerupă sūrah al-Hamd și să se izoleze; în acest ultim caz însă, precauția recomandată este să-și completeze rugăciunile ca rugăciuni-separate (furada).

1449. Dacă o persoană i se unește Imamului când acesta se află la a II-a rak'ah dintr-

o rugăciune de 4 rak'āt, atunci, în rak'ah secundă pe care o face—și care este în timpul celei de-a III-a rak'ah a Imamului—trebuie să se așeze după ce va fi făcut 2 prosternări (sajdat), să recite părțile wajib ale tashahhud și apoi să se ridice în picioare. Dacă nu are timp să recite de 3 ori Tasbihat Arba ' ah, atunci poate să o recite o dată și să se unească Imamului în realizarea de rukū'.

1450. Dacă Imamul se află la al III-lea sau al IV-lea rak'ah și o persoană știe că de i se unește în rugăciune, recitând al-Hamd, nu va fi în stare să-l ajungă din urmă pe Imam în rukū' pe care-o face, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să aștepte până ce Imamul începe rukū' și apoi să i se unească.

1451. Dacă o persoană i se unește Imamului când acesta se află în qiyam ce ține de al III-lea sau al IV-lea rak'ah, atunci trebuie să recite sūrah al-Hamd și altă Sūrah; dacă însă nu are timp pentru cealaltă Sūrah, atunci trebuie să completeze al-Hamd și să i se unească Imamului în rukū'. Mai mult—dacă persoana nu are timp nici chiar pentru al-Hamd, atunci poate s-o lase necompletată și să i se unească Imamului în realizarea de rukū'; în acest caz însă, precauția recomandată este să comute intenția-acțiunea pentru rugăciune-furada.

1452. În cazul unei persoane care știe că, realizând complet cealaltă Sūrah ori qunūt, nu va fi în stare să i se unească Imamului în rukū' ce-o face, sau în cazul în care intenționat recită cealaltă Sūrah ori qunūt, pierzând astfel unirea cu Imamul în qunūt, atunci rugăciunile sale colective sunt invalide și va trebui să acționeze conform regulilor privitoare la rugăciunile-furada.

1453. Dacă o persoană crede că, de va începe cealaltă Sūrah ori de o va completa, va ajunge să i se unească Imamului în rukū'—dar asta cu condiția ca recitarea de sūrah să nu ia prea mult timp—atunci este mai bine ca persoana să înceapă Sūrah ori s-o completeze, în cazul că deja a început-o. Când recitarea celeilalte Sūrah ar lua prea mult timp, la modul de-a nu mai semăna cu o rugăciune în adunare, atunci persoana nu trebuie s-o înceapă; când totuși a început-o, trebuie să n-o mai completeze.

1454. Dacă o persoană este sigură că, recitând cealaltă Sūrah, este în stare să i se alăture Imamului în rukū', însă făcând această acțiune, pierde sincronizarea cu Imamul în rukū', atunci, chiar așa fiind, rugăciunile sale colective sunt valide.

1455. Dacă Imamul stă și adeptul nu știe la care din rak'āt se află Imamul, atunci i se poate alătura Imamului, însă trebuind ca, după ce formulează niyyat de qurbat, să recite al-Hamd și cealaltă Sūrah, chiar dacă mai apoi află că Immul se afla de fapt la prima sau a doua rak'ah.

1456. Dacă, având impresia că Imamul se află la prima ori a doua rak'ah, o persoană nu recită sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah și, după ce va fi făcut rukū', își dă seama că Imamul era de fapt la a III-a ori a IV-a rukū', atunci trebuie să recite al-Hamd și cealaltă Sūrah; dacă totuși nu are timp suficient pentru asta, atunci trebuie să procedeze conform regulei #1451.

1457. Dacă, având impresia că Imamul se află la a III-a ori a IV-a rak'ah, o persoană recită sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah și, înainte sau după ce va fi făcut rukū', își dă seama că Imamul era de fapt la prima ori a II-a rukū', atunci rugăciunile persoanei respective sunt valide. În schimb, dacă își dă seama de acestea în timpul recitării al-Hamd și a celeilalte Sūrah, atunci nu va fi necesar să le completeze.

1458. Dacă o rugăciune colectivă începe în timp ce o persoană realizează o

rugăciune mustahab, iar persoana nu este sigură că, de va completa rugăciunile mustahab, va fi în stare să se unească rugăciunilor colective, atunci este recomandabil să lase la o parte rugăciunile mustahab și să participe la cele colective. De fapt, dacă nu este sigur de va fi în stare să participe la prima rak'ah, atunci trebuie să urmeze regula prezentă.

1459. Dacă o rugăciune colectivă începe în timp ce o persoană oferă o rugăciune de 3 sau 4 rak'ah și dacă persoana nu a început încă rukū' din a III-a rak'ah—fiind de altfel nesigură dacă după completare va fi înstare să se unească rugăciunilor colective—atunci, este recomandabil să încheie rugăciunile formulând intenție pentru rugăciuni mustahab de 2 rak'āt și să se alăture rugăciunilor colective.

1460. Dacă rugăciunile Imamului se termină, însă adeptul încă mai recită tashahhud sau prima salutare (salām), atunci adeptul nu trebuie să formuleze intenție pentru rugăciuni-furada.

1461. Dacă adeptul este întârziat cu o rak'ah față de Imam, atunci, când Imamul recită tashahhud din ultima rak'ah, este mai bine pentru adept să-și plaseze degetele mâinilor și partea interioară a tălpilor pe sol, să-și înalțe genunchii, să aștepte astfel până ce Imamul spune salām a rugăciunilor și apoi să se ridice în picioare. Dacă în acel moment adeptul formulează niyyat pentru rugăciuni-furada, nu este nici o problemă.

Calificarea unui Imam pentru rugăciunile colective

1462. Imamul care conduce rugăciunile colective trebuie să fie:

- adult (bāligh)
- sănătos (mental)
- ithna ' Asharia Shi ' ah
- 'Adil
- de naștere legitimă
- capabil de a oferi corect rugăciunile

Mai mult de atât, dacă adeptul este bărbat [matur], Imamul trebuie să fie bărbat [matur]. Faptul de a urma un băiat de 10 ani este o problemă ishkal [pe care doar 'Allāh o poate decide].

1463. Dacă o persoană, care a considerat cândva că un Imam anume era și ' adil, se îndoiește în prezent că respectivul Imam ar mai fi ' adil, atunci, [chiar așa fiind], ea poate să-l urmeze.

1464. O persoană care oferă rugăciuni în picioare nu poate urma pe cineva care oferă rugăciuni stă așezat sau întins, iar o persoană care oferă rugăciuni în poziție așezată (pe genunchi) nu poate urma pe cineva care oferă rugăciuni în timp ce este în poziție culcată.

1465. O persoană care oferă rugăciuni așezată poate urma pe cineva care oferă rugăciuni în aceeași poziție. Dacă însă o persoană oferă rugăciuni în timp ce stă culcată, faptul de-a urma pe cineva care se află în poziție așezată ori culcată este o problemă *ishkal*.

1466. Dacă în baza unui motiv întemeiat un Imam conduce rugăciunile îmbrăcat cu haine najis, ori după ce va fi făcut tayammum sau jabira wudhu, atunci, chiar așa fiind, este permis a fi urmat.

1467. Dacă un Imam suferă de incontinență, în urma căreia mușchii excreției nu pot fi controlați, atunci, chiar așa, el poate fi urmat. O femeie care nu este în timpul menstrei poate urma o femeie care are menstruație.

1468. Este mai bine ca o persoană care are pete pe piele sau suferă de lepră să nu conducă rugăciunile colective și, pe baza unei precauții obligatorii, nu trebuie urmată o persoană care a fost supusă unei pedepse conform Legii islamice.

Reguli privind rugăciunile colective

1469. Când un adept își formulează propria intenție (niyyat), trebuie să-l numească pe Imam, fără a fi necesar să-i știe și numele. Dacă persoana formulează niyyat cum că îl urmează pe Imamul ce conduce adunarea prezentă, atunci rugăciunile sale sunt valide.

1470. Pentru adept este necesar să recite el însuși toate părțile rugăciunilor, cu excepția Sūrah al-Hamd și a celeilalte Sūrah. Totuși, dacă prima sau a doua rak'ah coincide cu a III-a sau a IV-a rak'ah a Imamului, atunci trebuie să recite (singur) al-Hamd și cealaltă Sūrah.

1471. Dacă adeptul aude al-Hamd și cealaltă Sūrah a Imamului în prima și a doua rak'ah ce țin de rugăciunile-fajr, sau maghrib, sau isha, atunci nu trebuie să le recite, chiar dacă ar putea să nu distingă cuvintele. Dacă nu aude vocea Imamului, atunci este recomandabil să recite al-Hamd și cealaltă Sūrah în tăcere, iar dacă, din greșeală, le recită cu voce mai tare, nu este nici o problemă.

1472. Dacă un adept aude doar o parte din cuvintele recitate de către Imam din sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah, atunci trebuie să recite cât de mult din ceea ce nu aude.

1473. Dacă un adept recită din greșeală sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah ori le recită gândind că vocea pe care a auzit-o nu era vocea Imamului, mai târziu dându-și seama că era de fapt vocea Imamului, atunci rugăciunile sale sunt valide.

1474. În cazul în care unui adept i se pare că ar auzi vocea Imamului, ori dacă nu este sigur de aude vocea Imamului sau a altcuiva, atunci poate recita singur al-Hamd și cealaltă Sūrah.

1475. În prima și a doua rak'ah ale rugăciunilor-zuhr sau ale rugăciunilor-asr adeptul nu trebuie să recite sūrah al-Hamd și cealaltă Sūrah și este mustahab ca în locul lor să recite zikr.

1476. Adeptul nu trebuie să spună Takbirat ul-Ehram înainte de-a o face Imamul; de fapt, ca precauție obligatorie, adeptul nu trebuie să spună takbir până ce takbir a Imamului nu este completată.

1477. Dacă, din greșeală, adeptul spune salām înainte ca s-o facă Imamul, atunci, chiar așa, rugăciunea sa este validă și nu este necesar să spună salām din nou, împreună cu Imamul. Și chiar dacă spune salām intenționat înainte s-o fi făcut Imamul, nu există vreo obiecție.

1478. Dacă un adept recită unele părți ale rugăciunilor (însă altele decât Takbirat ul-ehram) înainte de-a o face Imamul, nu există vreo obiecție. Însă dacă le aude recitate de către Imam ori dacă știe când va fi să le recite Imamul, atunci, precauția

recomandată este ca să nu le recite înaintea Imamului.

1479. Pe lângă ceea ce este recitat în cadrul rugăciunilor, este necesar ca adeptul să realizeze toate acele acțiuni precum rukū' și sajdah împreună cu Imamul ori la puțin timp după acesta; dacă totuși le realizează intenționat înaintea Imamului sau după ce va fi amânat destul de mult, atunci rugăciunile sale în colectiv sunt nule. Totuși, dacă transformă acțiunile respective în acțiuni-furada, atunci rugăciunile sunt valide.

1480. Dacă, din greșeală, un adept își înalță capul din rukū' înainte de-a o face Imamul și dacă Imamul încă este înclinat, atunci adeptul trebuie să revină la rukū' și să ridice capul când o va face Imamul. În acest caz, rukū' ce-o va face în plus, care, de altfel, este o acțiune esențială (rukn), nu invalidează rugăciunile. Cu toate acestea, dacă Imamul își înalță capul înainte ca adeptul să se fi sincronizat cu el, atunci, ca precauție, rugăciunile adeptului vor fi nule.

1481. Dacă, din greșeală, adeptul își înalță capul și vede că Imamul se află încă în sajdah, atunci, ca precauție, trebuie să revină la realizarea de sajdah; dacă însă adeptul își înalță iarăși capul mai repede decât Imamul, atunci, hiar așa fiind, rugăciunile nu sunt invalide, cu toate că li s-a adăugat un act esențial (rukn).

1482. Dacă, din greșeală, o persoană își înalță capul înaintea Imamului, însă revenind la prosternare (sajdah), își dă seama că Imamul și-a înălțat deja capul, atunci rugăciunea sa este validă. Însă dacă faptul se petrece în ambele sajdat, atunci, ca precauție, rugăciunea sa este invalidă.

1483. Dacă, din greșeală, un adept își înalță capul din înclinare (rukū') ori din prosternare (sajdah) înaintea Imamului și, fie din neatenție, fie gândind că nu va ajunge să se sincronizeze cu Imamul, nu revine la rukū' ori sajdah, atunci, chiar așa, rugăciunea sa colectivă este validă.

1484. Dacă adeptul își înalță capul din sajdah și vede că Imamul este încă în prosternare și, în încercarea de sincronizare cu Imamul, gândește că pentru Imam este prima sajdah— când de fapt, își dă seama mai apoi că Imamul era de fapt a doua sajdah a Imamului—atunci el, adeptul, trebuie să-și considere de asemenea propria sajdah ca fiind secundă. Dacă însă adeptul face sajdah gândind că o face odată cu a doua sajdah a Imamului, aflând mai apoi că, de fapt, era prima a Imamului, atunci trebuie să se unească Imamului atât în acea sajdah,cât și în următoarea. În ambele cazuri, totuși, după ce va fi completat rugăciunile colective, este mai bine dacă adeptul se roagă din nou.

1485. Dacă, din greșeală, un adept începe rukū' înaintea Imamului și își dă seama că, de-și înalță capul, ar putea fi în timp cu Imamul la recitarea de către acesta a unei părți din qir'āt (sūrah), atunci—în cazul în care procedează astfel, ajungând să facă rukū' împreună cu Imamul—rugăciunile sale sunt valide. Dar dacă, intenționat, nu revine la rukū', rugăciunile sale sunt invalide.

1486. Dacă, din greșeală, un adept începe rukū' înaintea Imamului și își dă seama că de ar reveni la starea de qiyam, nu va ajunge să se sincronizeze cu Imamul în nici o parte din recitarea (*qir'āt*) pe care o face Imamul, atunci—în cazul că-și înalță capul cu scopul de-a oferi rugăciuni odată cu Imamul și face din nou rukū' împreună cu Imamul—rugăciunile sale sunt valide. De asemenea, dacă intenționat nu revine la starea de qiyam, rugăciunile sale sunt valide și vor fi considerate ca rugăciuni-furada.

1487. Dacă, din greșeală, adeptul începe să facă sajdah înaintea Imamului și își

înalță capul cu intenția de-a se uni în acțiuni Imamului, atunci, realizând sajdah odată cu Imamul, rugăciunile sale colective sunt valide. Chiar dacă în cazul acesta nu revine la sajdah intenționat, rugăciunile sale vor fi valde, însă se vor transforma în rugăciuni-furada.

1488. Dacă, din greșeală, Imamul recită qunūt într-o rak'ah care nu are qunūt ori dacă recită tashahhud într-o rak'ah care nu are tashahhud, atunci adeptul nu trebuie să facă la fel. Cu toate acestea, adeptul nu poate să înceapă rukū' înaintea Imamului și nici să revină din rukū' la poziția verticală înainte Imamului. De fapt, trebuie să aștepte până ce Imamul termină qunūt sau tashahhud, iar apoi să ofere împreună cu acesta partea rămasă din rugăciuni.

Linii directoare pentru Imam și adept

1489. Dacă există doar un adept este mustahab ca să stea în partea dreaptă a Imamului, iar dacă există doar o adeptă, aceasta trebuie să stea tot la dreapta Imamului, însă ușor mai în spate, astfel că, atunci când realizează sajdah, capul ei să fie pe aceeași linie cu genunchii Imamului. Dacă în adunare se află doar un bărbat ori dacă există doar un bărbat și mai multe femei, atunci bărbatul se va poziționa la dreapta Imamului, iar femeile vor sta în spatele Imamului. Atunci când în adunare sunt mai mulți bărbați și doar o singură femeie (ori mai multe), atunci bărbații vor sta în spatele Imamului, iar femeile, în spatele bărbaților.

1490. Dacă Imamul și adepții sunt cu toții femei, precauția obligatorie este ca toți să stea în aceeași linie, fapt însemnând că Imamul nu trebuie să stea în fața celorlalte.

1491. Este mustahab ca Imamul să se plaseze în mijlocul liniei de adepți, iar persoanele învățate și religioase să ocupe primul rând.

1492. Este mustahab ca rândurile adunării să fie aranjate ordonat și să nu existe nici un gol între persoanele aflate pe același rând, persoanele trebuind să stea alăturate umăr la umăr.

1493. Este mustahab ca după ce s-a pronunțat *qadqa matis salah*, adepții să se ridice.

1494. Este mustahab ca Imamul adunării să țină cont de condițiile [psihofizice] ale celor ce pot fi infirmi sau slăbiți și să nu prelungească qunūt, rukū' ori rak'ah, excepție făcând cazul în care Imamul știe că respectivele persoane se află deja în postura înclinată [și nu dau semne că ar suferi vreun neajuns].

1495. Este mustahab ca atunci când recită cu voce tare sūrah al-Hamd, cealaltă Sūrah și zikr, Imamul să se facă auzit tuturor; dar trebuie să se aibă grijă atunci când vocea nu este nefiresc de tare.

1496. Dacă în timp ce realizează rukū' Imamul își dă seama că o persoană abia venită vrea să i se alăture, atunci este recomandabil ca să dubleze timpul de realizare a înclinării (rukū'). După aceasta, se va ridica la verticală, chiar dacă în timp ce face asta își dă seama că a mai sosit și vrea să se integreze altcineva.

Fapte ce sunt makrūh în cadrul rugăciunilor colective

1497. Dacă există un loc liber în rândurile adunării, este makrūh ca o persoană să

stea singură, izolată.

1498. Este makrūh ca un adept să recite în adunare zikr de o asemenea manieră încât să fie auzit de către Imam.

1499. Este makrūh ca un călător care oferă rugăciunile-zikr, sau cele asr, sau cele isha, în forma prescurtată de 2 rak'āt să se ia (în realizarea acțiunilor) după o persoană care nu este călător. Invers, privitor la numitele rugăciuni, este makrūh ca o persoană ce nu este călător să se ia după o persoană ce este călător.

Namāz-e-Ayat

1500. Namāz-e-ayat, ale cărei metode vor fi explicate mai târziu, devin obligatorii datorită următoarelor patru evenimente naturale:

- eclipsa de soare;
- eclipsa de lună;

Rugăciunile devin obligatorii (wajib), chiar dacă Luna și Soarele sunt și numai parțial eclipsate, chiar dacă nu generează nici un fel de teamă [în cel ce le vede].

- cutremurul; ca precauție obligatorie, o persoană va face rugăciunile-semnelor, chiar dacă nu este înspăimântată;
- tunetele și fulgerele, ciclonul roșu și negru, alte fenomene cerești asemănătoare, care înspăimântă pe cei mai mulți dintre oameni; la fel, ca precauție recomandată, rugăciunile-ayat vor fi oferite în cazul evenimentelor terestre cum retragerea apelor mării, alunecările de teren montane, evenimente ce de obicei nasc frică.

1501. Atunci când câteva evenimente, care fac namāz-e-ayat obligatorii, se petrec simultan, cineva trebuie să ofere namāz-e-ayat pentru fiecare din ele. De exemplu, dacă au loc în același timp o eclipsă de soare și un cutremur, atunci o persoană trebuie să ofere namāz-e-ayat distincte pentru fiecare din cele două evenimente.

1502. Dacă pentru o persoană există obligația de-a face un număr de rugăciuni-qadha relative la namāz-e-ayat—și aceasta indiferent dacă au devenit obligatorii pentru unul și același fapt, cum ar fi repetarea de trei ori a eclipsei de soare (sic!), ori indiferent dacă este vorba de 3 evenimente diferite, cum ar fi eclipsă de soare, de lună și cutremur de pământ— atunci nu este necesar pentru persoana care oferă rugăciunile-qadha să specifice în timp ce le face pentru care anume din evenimente oferă rugăciunile.

1503. Faptul de-a oferi namāz-e-ayat este obligatoriu numai pentru locuitorii acelui oraș în care se petrece evenimentul natural și nu este obligatoriu pentru locuitorii celorlalte așezări.

1504. Timpul de realizare pentru namāz-e-ayat începe odată cu eclipsa și continuă până ce aceasta se termină. Totuși este mai bine să nu se amâne până ce începe ieșirea din eclipsă a astrului, chiar dacă terminarea de namāz-e-ayat poate coincide cu această ieșire din eclipsă.

1505. Dacă o persoană amână să ofere namāz-e-ayat până ce soarele sau luna începe să iasă din eclipsă, atunci *niyyat* de *'ada* (intenția de-a se ruga în timpul prescris)

va fi validă; însă dacă oferă rugăciunile după ce se va fi terminat eclipsa, persoana trebuie să formuleze niyyat pentru qadha.

1506. Dacă durata eclipsei de soare ori de lună îngăduie un timp pentru o rak'ah sau mai puțin, atunci namāz-e-ayat poate fi oferit cu intenția pentru ada. La fel, dacă în timpul eclipsei persoana are destul timp la dispoziție, însă amână până ce, înainte de-a se fi terminat eclipsa, nu mai are timp decât pentru o rak'ah, atunci va trebui să se roage formulând niyyat pentru ada (de-a face în perioada de timp prescrisă).

1507. Când are loc un cutremur, tunete însoțite de fulgere și alte evenimente asemănătoare, persoana trebuie să ofere namāz-e-ayat imediat, fără nici un fel de amânare, însă dacă evenimentele acestea continuă pentru mai mult timp, faptul de-a se ruga imediat nu este obligatoriu. În cazul în care cineva amână atunci când nu ar trebui să amâne, atunci, ca precauție recomandată, trebuie să ofere namāz-e-ayat fără a formula intenție pentru ada ori pentru qadha.

1508. Dacă o persoană nu știe că are loc o eclipsă de soare ori de lună și află despre aceasta abia după ce s-a terminat, atunci, dacă a fost o eclipsă totală, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare [pentru namāz-e-ayat]. Dacă eclipsa a fost parțială, atunci nu trebuie să ofere qadha.

1509. Dacă anumite persoane spun că soarele ori luna au fost eclipsate, dar persoana care aude despre asta nu este convinsă de ce spun acestea și, drept consecință, nu oferă namāz-e-ayat, atunci, în cazul în care se dovedește mai apoi că spusele au fost adevărate și în cazul în care a fost o eclipsă totală, persoana trebuie să ofere namāz-e-ayat. Dacă doi oameni spun că soarele sau luna au fost eclipsate—oameni pe care persoana nu-i consideră ca fiind 'adil, însă dovedindu-se mai apoi că de fapt sunt 'adil—atunci se aplică aceeași regulă.

1510. Dacă o persoană este convinsă de afirmația acelora care cunosc timpul eclipselor solare și lunare conform calculelor astronomice, atunci ea trebuie să realizeze namāz-e-ayat. De asemenea, dacă știutorii informează persoana că soarele sau luna va suferi eclipsă într-un timp anume, spunându-i și de durata eclipsei, atunci persoana trebuie să le ia de adevărate cuvintele și să acționeze în consecință.

1511. Dacă o persoană și dă seama că namāz-e-ayat pe care a oferit-o este invalidă, atunci trebuie s-o realizeze din nou; dacă însă timpul de realizare a acesteia a trecut, trebuie să ofere qadha corespunzătoare.

1512. Dacă la vremea realizării rugăciunilor zilnice pentru o persoană devine obligatorie namāz-e-ayat și persoana are destul timp la dispoziție pentru ambele, atunci ea poate oferi prima oară oricare din cele două. Dacă este puțin timp pentru una dintre ele, persoana trebuie să ofere mai întâi acea rugăciune, iar dacă timpul este prea puțin pentru amândouă, atunci trebuie să ofere mai întâi rugăciunile zilnice.

1513. Dacă în timpul rugăciunilor zilnice o persoană își dă seama că timpul pentru namāz-e-ayat este scurt și dacă și timpul pentru rugăciunile zilnice este scurt, atunci persoana trebuie să completeze întâi rugăciunile zilnice și apoi să ofere namāz-e-ayat. Însă dacă timpul pentru rugăciunile zilnice nu este scurt, atunci persoana le poate întrerupe, poate oferi namāz-e-ayat și apoi să reia rugăciunile zilnice.

1514. Dacă în timp ce oferă namāz-e-ayat o persoană își dă seama că timpul pentru rugăciunile zilnice este scurt, atunci trebuie să lase la o parte namāz-e-ayat și să înceapă să facă rugăciunile zilnice. După ce va fi completat rugăciunile zilnice, însă

înainte de-a fi făcut ceva care invalidează rugăciunile, persoana trebuie să reia namāz-e-ayat de la punctul de unde le-a lăsat.

1515. Dacă o eclipsă de soare ori de lună, tunete, fulgere sau oricare evenimente asemănătoare au loc în timp ce o femeie se află cu sângerare menstruală ori post-partum, atunci ea nu va avea obligația de-a oferi namāz-e-ayat și nici qadha corespunzătoare.

Metodă în oferirea de Namāz-e-Ayat

1516. Namāz-e-Ayat consistă din 2 rak'āt și există 5 rukū' în fiecare rak'ah. Metoda de realizare este următoarea: după ce a formulat niyyat pentru oferirea de rugăciuni, persoana trebuie să spună takbir (Allahu Akbar), să recite surah al-Hamd și cealaltă Surah, realizând apoi rukū'. După acestea, trebuie să stea în picioare și să recite surah al-Hamd, cealaltă Surah, realizând apoi altă rukū'. Această acțiune trebuie să o repete de 5 ori, iar după a V-a rukū', trebuie să realizeze 2 sajadāt. Se va ridica apoi în picioare și va realiza a II-a rak'ah de aceeași manieră ca prima dată. În cele din urmă, trebuie să recite tashahhud și salam.

1517. Namāz-e-Ayat mai poate fi oferită și în felul următor:

După ce a formulat niyyat pentru oferirea de namāz-e-ayat, persoanei îi este îngăduit să spună takbir și să recite surah al-Hamd; va împărți apoi versete celeilalte Surah în cinci părți și fără a recita surah al-Hamd între acestea—va face de 5 ori acțiunea de a recita una din părți (care poate avea un verset, mai mult, sau mai puțin)și de-a realiza o înclinare (rukū'). De exemplu persoana poate face astfel:

- spune *„Bismillahir Rahmanir Rahim"* cu intenția de-a recita surah al-Ikhlas, realizează rukū' și revine în postura verticală;
- spune *„Qul huwallahu Ahad"* , realizează rukū' și revine în postura verticală;
- spune *„Allahus Samad"* , realizează rukū' și revine în postura verticală;
- spune *„Lam yalid walam yulad"* , realizează rukū' și revine în postura verticală;
- spune *„Walam yakullahu Kufuwan ahad"*, realizează a V-a rukū', după care, încă 2 sajadāt. Aceasta este prima rak'ah.
- revine în poziția verticală și trece la realizarea celei de-a II-a rak'ah, care este identică în realizare cu prima.

După ce realizează cele 2 sajadāt ale celei de-a doua rak'ah, recită tashahhud și salam.

Este permis ca să se împartă cealaltă Surah în mai puțin de 5 părți, însă, în această eventualitate, atunci când se termină Surah, este necesar ca persoana să recite al-Hamd înainte de realizarea înclinării (rukū').

1518. Nu este nici o problemă dacă în prima din unitățile (rak'āt) ce țin de namāz-e-ayat, după ce va fi recitat al-Hamd, cineva recită cealaltă Surah de 5 ori, iar în a doua rak'ah, după ce va fi recitat al-Hamd, împarte cealaltă Surah în 5 părți [realizându-le separat].

1519. Acțiunile care sunt obligatorii (wajib) și recomandabile (mustahab) în

rugăciunile zilnice sunt de asemenea obligatorii și recomandabile în namāz-e-ayat. Totuși, dacă namāz-e-ayat este oferită într-o adunare, persoana poate să spună „as-salāt" de 3 ori în loc de adhān și iqamah, iar dacă nu este oferită în adunare, atunci persoana nu trebuie să roatească nimic.

1520. Este mustahab ca o persoană care oferă namāz-e-ayat să spună takbir înainte și după înclinare (rukū'); după a V-a rukū' [corespunzătoare finalului primei rak'ah] și după a X-a rukū' [corespunzătoare finalului secundei rak'ah], persoana trebuie să spună *„Sami'allahu liman hamida"* înainte de takbir.

1521. Este mustahab ca persoana [care face namāz-e-ayat] să recite qunūt înainte de a II-a, a IV-a, aVI-a, a VIII-a și a X-a rukū'; [pe de altă parte însă], va fi suficient dacă va recita qunūt doar după a X-a rak'ah.

1522. Dacă o persoană nu este sigură câte unități (rak'āt) a realizat în oferirea de namāz-e-ayat și dacă nu este în stare să se decidă asupra numărului, rugăciunea sa este invalidă.

1523. În cazul în care o persoană se îndoiește de se află la ultima rukū' ce ține de prima rak'ah, ori este la prima ruku din a doua rak'ah, și nu poate decide, atunci namāz-e-ayat făcută este invalidă. Însă dacă nu este sigură de a realizat 4 sau 5 rukū' , iar această îndoială are loc înainte de-a realiza sajdah, atunci trebuie să realizeze acea rukū' asupra căreia se îndoiește de-a fi făcut-o sau nu. Atunci când a ajuns însă la etapa realizării de sajdah, trebuie să ignore îndoiala.

1524. Fiecare înclinare (rukū') ce ține de namāz-e-ayat este o acțiune esențială (rukn); [ca urmare], orice adăugare sau omisiune în privința acestora invalidează rugăciunea. La fel, dacă omiterea se produce din neatenție sau dacă se face neintenționat vreun adaos, atunci, ca precauție, rugăciunea este invalidă.

Rugăciunile din zilele de Eid ul-Fitr și Eid ul-Azha

1525. Rugăciunile [care sunt de realizat în zilele de] Eid ul-Fitr și Eid ul-Azha sunt obligatorii în timpul Imamului (a.s.) și este necesar să fie oferite în adunare. Totuși, în timpurile prezente, când Sfântul Imam se află în Ocultare, aceste rugăciuni sunt recomandate spre a fi oferite atât individual, cât și colectiv.

1526. Timpul de realizare pentru rugăciunile din aceste zile de sărbătoare sunt de la răsăritul soarelui și până la miezul zilei.

1527. Este recomandabil (mustahab) ca rugăciunile din ziua de Eid ul-Azha să fie oferite după răsăritul soarelui. Privitor la cele din ziua de Eid ul-Fitr, este mustahab ca persoana ce urmează a le realiza să ia după răsăritul soarelui un dejun, să plătească zakāt ul-fitr și să ofere apoi rugăciunile de sărbătoare (eid).

1528. Rugăciunile realizate în zilele eid au două rak'āt. În prima rak'ah, persoana trebuie să recite surah al-Hamd și o altă Surah, spunând apoi 5 takbirāt, iar după fiecare takbir trebuie să recite qunūt. După recitarea celei de-a V-a qunūt, persoana trebuie să spună alt takbir, realizând apoi o rukū' și două sajadāt. Apoi se va ridica, trecând la a doua rak ' ah: va spune 4 takbir, recitând qunūt după fiecare takbir. După aceasta, trebuie să spună al V-lea takbir și va realiza rukū' și două sajadāt; terminată a doua sajdah, trebuie să recite tashahhud și să completeze rugăciunile cu o salām.

1529. Oricare recitare (*dua*) va fi bună în realizarea de qunūt din cadrul rugăciunilor

de sărbătoare, însă este mai bine dacă se recită următoarea dua: *„Allahumma ahlal kibriya'i wal 'azamah, wa ahlal judi wal jaburat, wa ahlal 'afwi war rahmah, wa ahlat taqwa wal maghfirah. As aluka bihaqqi hazal yawmil lazi ja'altahu lil muslimina 'ida , wali Muhammadin sal lal lahu 'Alaihi wa Alihi, zukhran wa sharafan wa karamatan wa mazida an tusalliya 'ala Muhammad wa Ali Muhammad wa an tudkhilani fi kulli khayrin adkhalta fihi Muhammadan wa Ala Muhammad wa an tukhrijani min kulli su'in akhrajta minhu Muhammadan wa Ala Muhammad salawatuka 'alahi wa 'alahim. Alla humma inni as aluka khayra ma sa alaka bihi ibadukas salihun, wa auzubika mim masta aza minhu ibadukal mukhlasun."* [Doamne al meu, Ținător a toată Mărirea și Înălțarea, Stăpân al Dăruirii și Puterii, Cel care are Dăruirea și Îndurarea, Stăpân al Cucerniciei și Iertării! Ție îți cer întru adevărul acestei zile ce ai statornicit-o ca sărbătoare pentru musulmani și pentru Muhammad, (Pacea şi binecuvântările lui Allah fie asupra sa şi a familiei sale curate!), zi ca o comoară, ca o deosebire, ca o înnobilare și ca o mărire, Ție îți cer să binecuvântezi pe Muhammad și pe Urmașii săi, și să mă cufunzi în tot binele în care ai pus pe Muhammad și pe Urmașii săi, și să mă depărtezi de tot răul de care ai depărtat și pe Muhammad și pe Urmașii săi, fie binecuvântările Tale cu el și toți ai săi! Doamne al meu, neîndoios îți cer Ție binele mai bun ce Ți l-au cerut deîmpreună drepții Tăi slujitori și mă refugiez în Tine față de tot ce se s-au păzit în Tine cinstiții Tăi slujitori.]

1530. În perioada de ocultare a Imamului (a.s.) este o precauție obligatorie ca să se țină două cuvântări (*khuțab*) după rugăciunile de sărbătoare; este mai bine dacă în timpul Eid ul-Fitr sunt explicate regulile privitoare la zakāt ul-Fitr, iar în timpul eid ul-Azha, regulile privitoare la sacrificarea animalelor.

1531. Pentru rugăciunile de sărbătoare nu a fost specificată nici o surah anume, însă este mai bine dacă, după recitarea al-Hamd, în prima rak'ah se recită surah Wash Shams, iar în a doua rak'ah, se recită surah al-Ghashiya. Alternativa este ca în prima rak'ah să se recite surah Sabbi Hism, iar în a doua rak'ah, surah Wash Shams.

1532. Este recomandabil ca rugăciunile de sărbătoare (*eid*) să fie realizate într-un loc amplu, deschis. La Mecca totuși, este recomandabil ca rugăciunile să fie oferite în Masjid ul-Haram.

1533. Pentru a participa la rugăciunile de sărbătoare, este recomandabil să se participe mergând în picioarele goale, făcându-se aceasta cu demnitate, să se realizeze ghusl înainte de namāz și să se poarte pe cap un turban alb.

1534, Este mustahab ca sajdat din cadrul rugăciunilor de sărbătoare să se realizeze direct pe pământ și, rostindu-se takbir, să se ridice mâinile. Este de asemenea recomandabil pentru persoana care oferă individual aceste rugăciuni sau care le oferă ca Imam al unei adunări să le rostească cu voce tare.

1535. În noaptea care precede ziua de Eid ul-Fitr, după rugăciunile-maghrib și isha, în ziua de sărbătoare, după rugăciunile-fajr, cum și după rugăciunile specifice zilei de Eid ul-Fitr, este recomandabil să se spună următoarele takbirāt: *„Allahu Akbar, Alllahu Akbar, la ilaha illal lah wallahu akbar—Allahu Akbar, wa lilla hil hamd—Allahu akbar ala ma hadana."*

1536. În cadrul Eid ul-Azha, este recomandabil ca numitele takbirāt să fie rostite după 10 rugăciuni, prima din serie fiind rugăciunea-zuhr din ziua de sărbătoare, iar ultima fiind rugăciunea-fajr din a XII-a Zill Hajj. Este de asemenea mustahab ca după takbirāt aici menționate să se recite *„Allahu Akbar 'ala ma razaqana min bahimatil an*

'am, wal hamdu lil lahi ala ma ablana".

Dacă se întâmplă ca o persoană să fie în Mina în ziua de Eid ul-Azha, este mustahab ca să spună aceste takbirāt după 15 rugăciuni, din care prima este rugăciunea-zuhr din ziua de sărbătoare și ultima este rugăciunea-fajr din a XIII-a Zill Hajj.

1537. Precauția recomandată este ca femeile să evite a merge să ofere rugăciunile de sărbătoare, precauție care însă nu se aplică femeilor vârstnice.

1538. Ca și în toate celelalte rugăciuni, adeptul trebuie să recite orice în rugăciunile de sărbătoare, exceptând surah al-Hamd și cealaltă Surah.

1539. Dacă un adept se alătură rugăciunilor colective la vremea când Imamul a spus deja câteva takbirāt, atunci, în timp ce Imamul face rukū', trebuie să spună toate takbirāt și qunūt de la care a lipsit; va fi de ajuns dacă la fiecare qunūt va spune doar *„Subhanallah"* sau *„Alhamdu lillah"*.

1540. Dacă o persoană se alătură rugăciunilor de sărbătoare în timp ce Imamul se află în poziția înclinată (rukū'), atunci ea poate să formuleze niyyat, să spună primul takbir a rugăciunilor și să treacă la realizarea de rukū'.

1541. Dacă o persoană uită să facă o prosternare (sajdah) în rugăciunile de sărbătoare (eid), atunci trebuie s-o realizeze după rugăciuni. La fel, dacă are loc vreo acțiune după care, odată încheiate rugăciunile zilnice, va fi necesar să se facă sajadatus sahv, atunci sajadatus sahv va fi necesar și după rugăciunile-eid.

Angajarea unei persoane pentru oferirea de rugăciuni

1542. După moartea cuiva, prin plata unei sume, poate fi angajată o persoană să ofere acele rugăciuni și să realizeze acele acte (religioase) pe care cel decedat/cea decedată nu le-a făcut pe când trăia. Este de asemenea licit dacă persoana ce oferă serviciile acestea o face fără plată.

1543. Cineva poate accepta angajamentul de a oferi unele acte recomandate (mustahab)—cum ar fi Ziyarat, Umrah, Hajj— în numele unor persoane aflate încă în viață; de asemenea, cineva poate să realizeze unele acte mustahab și să dedice răsplata divină a acestora (thawab) în folosul unor persoane în viață sau deja decedate.

1544. Cineva care este angajat să ofere rugăciuni-qadha în numele unei persoane decedate trebuie să fie un mujtahid, sau să cunoască în mod corect, conform taqlid, regulile privitoare la rugăciuni, sau să acționeze conform unei precauții, cu condiția să cunoască pe deplin în ce ocazii anume este de urmat precauția respectivă.

1545. La vremea formulării intenției (niyyat), cine s-a angajat trebuie să indice la care persoană decedată se referă, fără a fi necesar să-i știe și numele; de aici, este suficient dacă în intenția sa spune *„ofer rugăciuni pentru persoana în numele căreia am fost angajat."*

1546. Cine s-a angajat trebuie să procedeze formulând niyyat cum că acționează pentru a elibera persoana decedată de obligația [rămasă prin nefacerea acțiunii respective]. Pentru cine s-a angajat nu va fi de ajuns dacă face o acțiune și dedică thawab a respectivei acțiuni în folosul persoanei decedate.

1547. Cineva care angajează o persoană trebuie să aibă siguranța că persoana respectivă va face acțiunea pentru care a fost angajată.

1548. Dacă se dovedește că persoana angajată să ofere rugăciuni în numele decedatului/decedatei nu a realizat acțiune sau a realizat-o incorect, atunci, pentru scopul respectiv trebuie angajată altă persoană.

1549. Când o persoană are îndoieli dacă cel angajat a realizat sau nu acțiunea cerută și în ciuda asigurărilor celui angajat nu este convinsă, trebuie să angajeze pe altcineva. Când însă persoana se îndoiește dacă angajatul a făcut corect sau nu acțiunea cerută, trebuie să presupună că a fost făcută corect.

1550. Cineva care are un motiv special—oferind rugăciunile însoțite de tayammum sau în poziție așezată, de exemplu—nu trebuie să fie angajat pentru a oferi rugăciuni în numele cuiva mort, chiar dacă astfel rugăciunile persoanei decedate devin qadha.

1551. Un bărbat poate fi angajat în numele unei femei și o femeie poate fi angajată în numele unui bărbat; privitor la oferirea în tăcere sau cu voce a rugăciunilor, persoana angajată trebuie să acționeze conform propriei obligații.

1552. Nu este obligatoriu să se urmeze o ordine anume în rugăciunile-qadha făcute pentru o persoană decedată; excepția există în cazul acelor rugăciuni a căror realizare cere o ordine prescrisă, cum este cazul rugăciunilor unei zile, zuhr și asr sau maghrib și isha.

1553. Dacă se cade la înțelegere cu persoana ce a fost angajată că va îndeplini sarcina într-un mod anume, atunci persoana angajată trebuie să respecte înțelegerea făcută. Dacă nu s-a convenit nimic, persoana angajată poate proceda conform obligației sale. Precauția recomandată este ca între obligația personală și cea a persoanei decedate, persoana angajată să aleagă pe aceea care este mai apropiată unei precauții. De exemplu—dacă obligația celui decedat a fost să spună de 3 ori *tasbihat arba'ah* (recitarea celei de-a III-a sau a IV-a rak'ah, stând în picioare), iar obligația persoanei angajate este să spună doar o singură dată, atunci aceasta din urmă va alege să recite de 3 ori.

1554. Dacă nu s-a convenit cu persoana angajată câte acte mustahab va avea de realizat, atunci persoana respectivă va realiza numărul obișnuit de acte.

1555. Dacă cineva angajează câteva persoane spre a oferi rugăciuni-qadha în numele celui decedat, atunci, așa cum s-a explicat la #1552, este necesar ca angajatorul să fixeze timpul de realizare cu fiecare din persoanele angajate.

1556. Dacă o persoană angajată convine că va oferi rugăciunile pentru decedat în cursul unui an, însă ea însăși moare înainte de termenul convenit, atunci trebuie angajată altă persoană pentru a oferi numărul nefăcut de rugăciuni. Dacă angajatorul simte că persoana angajată nu va oferi parte din rugăciuni, atunci la fel, ca precauție obligatorie, trebuie să angajeze altă persoană.

1557. Dacă o persoană angajată să ofere rugăciuni în numele unui decedat moare înainte de a fi oferit toate rugăciunile și a luat dinainte plata pentru toate rugăciunile, atunci angajatorul—în cazul în care a condiționat ca persoana angajată să facă ea toate rugăciunile—poate lua înapoi partea din plată ce corespunde rugăciunilor rămase nefăcute ori poate să anuleze contractul și să plătească doar pentru ce s-a făcut. Dacă nu s-a convenit ca persoana angajată să ofere ea însăși toate rugăciunile, atunci moștenitorii persoanei angajate (acum și ea decedată) trebuie să plătească din averea acesteia și să angajeze ei înșiși o persoană pentru ducerea la capăt a tuturor rugăciunilor. Iar dacă nu există nimic lăsat, nu există vreo obligație asupra

moștenitorilor.

1558. Dacă persoana angajată moare înainte de-a fi oferit toate rugăciunile-qadha pentru decedat și are ea însăși câteva rugăciuni-qadha ale sale, atunci,— dacă există ceva rămas în averea sa după ce a procedat conform regulii de mai sus—trebuie angajat cineva care să ducă la capăt toate rugăciunile-qadha, în cazul că ea a dorit astfel și moștenitorii săi au permis aceasta; dacă însă moștenitorii nu permit aceasta, atunci ⅓ (*thuluth*) din averea sa trebuie cheltuită pentru rugăciunile-qadha.

Postirea (partea I din II)

Postirea înseamnă că—de la vremea chemării-la-rugăciune (adhān), ce ține de rugăciunile-fajr, și până la vremea rugăciunilor-maghrib—o persoană, cu smerenie față de poruncile lui 'Allāh, trebuie să evite 9 lucruri. (Acestea vor fi menționate mai încolo.)

Intenția (niyyat) de postire

1559. Nu este necesar pentru o persoană să cultive în mintea sa intenția de postire ori să spună cu voce că are intenția de-a posti în ziua următoare. De fapt, este de ajuns pentru ea, motivată fiind de supunerea față de comandamentul lui 'Allāh, să decidă ca, de la adhān a rugăciunilor-fajr până la rugăciunile-magrib, să nu facă nici o acțiune care ar invalida postirea. Persoana, ca să se asigure că a postit de-a lungul întregului timp prescris, trebuie să înceapă a posti mai devreme decât adhān pentru rugăciunile-fajr și să continue să se abțină de la acțiuni ce ar invalida postirea dincolo de apusul soarelui.

1560. O persoană poate exprima [pentru sine] niyyat cum că va posti în ziua următoare în fiecare noapte a sfintei luni-Ramadhan, însă este mai bine dacă în chiar prima noapte din luna-Ramadhan va exprima intenția de postire pentru întreaga lună.

1561. Pentru o persoană conștientă, ultimul moment când poate avea niyyat de-a urma tot ce ține de postirea-Ramadhan este înaintea chemarea-la-rugăciune pentru rugăciunile-fajr. Aceasta înseamnă că trebuie să încerce a posti încă din acel moment, chiar dacă mai târziu, din cauza somnului sau altor motive, devine nepăsătoare față de intenția sa.

1562. În privința postirii recomandate (mustahab), o persoană poate să aibă intenția acesteia în oricare moment al zilei—chiar și cu câteva clipe înainte de maghrib—cu condiția să nu fi făcut nici o acțiune care ar invalida postirea.

1563. Dacă, în perioada-Ramadhan, o persoană adoarme fără să fi exprimat niyyat înainte de adhan pentru rugăciunile-fajr sau în oricare zi fixată pentru postirea obligatorie, însă se trezește și face niyyat de postire înainte de zuhr, atunci postirea sa va fi validă. Însă dacă se trezește după zuhr, atunci, ca precauție, persoana trebuie să continue cu abstinența, adăugând și niyyat de qurbat și dând și qadha.

1564. Dacă o persoană încearcă să țină o altă postire decât cea de Ramadhan, atunci trebuie să specifice [în intenția sa pentru ce este] postirea respectivă; de exemplu, trebuie să specifice că este vorba de postire-qadha ori postire pentru împlinirea unui jurământ. Pe de altă parte, nu este necesar ca în a sa niyyat persoana să precizeze că are să urmeze o postire de ramadhan. Dacă o persoană nu este conștientă sau uită că se află în luna-ramadhan și exprimă intenția de-a ține o altă postire, atunci

postul ce îl ține va fi considerat ca aparținând de ramadhan.

1565. Dacă o persoană știe că se află în luna-ramadhan și cu toate acestea, intenționat, exprimă niyyat de-a ține alt post decât acela de ramadhan, atunci acțiunea sa nu va fi recunoscută nici ca postire a lunii-ramadhan și nici ca postirea pentru care și-a formulat niyyat.

1566. Dacă o persoană postește având în minte niyyat ce trebuie formulată în prima zi a lunii [ramadhan], iar mai târziu își dă seama că se află în a doua sau a treia lună, atunci, chiar așa fiind, postirea sa este validă.

1567. Dacă o persoană exprimă o intenție de-a ține un post înainte de adhan pentru rugăciunile-din-zori, iar mai apoi, trecând printr-o perioadă de uitare, redevine în cursul zilei iar conștient, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, trebuie să ducă până la capăt postirea din ziua respectivă; dacă nu își termină postirea, atunci trebuie să realizeze qadha corespondentă.

1568. Dacă înainte de adhan pentru rugăciunile-fajr o persoană își formulează niyyat de a ține post și mai apoi, trecând printr-o fază de inconștiență din cauza intoxicării [cu alcool], își vine în simțuri de-a lungul zilei, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, trebuie să ducă până la capăt postirea din ziua respectivă și să realizeze qadha corespondentă postirii.

1569. Dacă o persoană formulează niyyat de postire înainte de adhan pentru rugăciunile-fajr, iar apoi merge să se culce și se trezește după maghrib, postirea este validă.

1570. Dacă o persoană nu știe sau a uitat că este luna-ramadhan și află de asta înainte de zuhr, cum și dacă a făcut acțiuni care invalidează postirea, atunci postul ce-l ține este invalid. În plus, nu trebuie să facă până la magrib nici o acțiune care ar invalida postirea și, după ramadhan, trebuie să realizeze qadha corespondentă acelei postiri. Aceeași regulă se aplică în cazul în care află abia după zuhr că este în luna-ramadhan. Însă atunci când află înainte de zuhr [că e luna-ramadhan] și nu a făcut nici o acțiune invalidantă a postirii, postul ce-l ține va fi valid.

1571. Dacă, în luna-ramadhan, înainte de adhan pentru rugăciunile-fajr, un fiu sau o fiică atinge vârsta pubertății, atunci el sau ea trebuie să țină postul. Dacă, în luna-ramadhan, fiul sau fiica atinge vârsta pubertății după adhan pentru rugăciunile-fajr, atunci nu este obligație pentru el sau ea să țină postul în ziua respectivă; aceasta însă cu excepția cazului în care dorește să realizeze o postire recomandată în acea zi, postire pe care, ca precauție, trebuie s-o ducă până la capăt.

1572. Dacă o persoană—ce a fost angajată să țină posturile în locul unei persoane decedate ori are ca obligație postirile-kaffarah—ține postirile recomandate, atunci nu este nici o problemă. Totuși, dacă o persoană are de făcut propriile qadha pentru postiri, atunci nu poate să țină și posturile mustahab. Dacă persoana respectivă uită de asta, ține un post mustahab și-și dă seama de eroare înainte de timpul-zuhr, atunci postirea mustahab este invalidă, însă putând să-și preschimbe intenția pentru a realiza qadha; atunci când își dă seama de eroare după timpul-zuhr, precauția este că postirea sa se invalidează; iar dacă își dă seama de eroare după timpul-magrib, validitatea postirii sale este o problemă *ishkal* [pe care o decide numai 'Allāh].

1573. Dacă pentru o persoană este obligatoriu să facă o postire anume, alta decât cea de ramadhan, cum în cazul în care a făcut jurământ să țină post într-o zi anume, și nu formulează intenționat și explicit o intenție până la adhan pentru rugăciunile-fajr, atunci postul [ce și l-a jurat] este invalid. Iar dacă nu știe că este obligatoriu să țină post în ziua respectivă sau uită de asta, însă își reamintește până la miezul-zilei, și dacă nu a făcut nici o acțiune ce i-ar invalida postirea, atunci, formulând intenția de-a posti, postirea sa este validă; în același caz, dacă își reamintește după zuhr, atunci trebuie să țină seama de precauția ce se aplică la postul de ramadhan.

1574. Privitor la o postire obligatorie ce nu are un timp prescris (postirea-kaffarah, de exemplu), dacă o persoană nu-și formulează o intenție până aproape de durata-zuhr, atunci, chiar și așa, nu este nici o problemă. De fapt, dacă persoana decide înainte de niyyat că nu va posti, ori dacă este nehotărâtă să țină sau nu post și, mai mult, nu a făcut nici o acțiune care să invalideze postirea, atunci, în cazul în care decide să postească înainte de zuhr, postul ce-l ține este valid.

1575. Dacă în luna-ramadhan, înainte de zuhr, un nemusulman trece la islam, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, trebuie să-și formuleze intenția de-a posti și să treacă la ținerea postului, însă cu condiția ca să nu fi făcut o acțiune invalidantă pentru postire. Dacă nu realizează postirea în chiar ziua-ramadhan a convertirii sale, atunci trebuie să ofere qadha corespondentă.

1576. Dacă, în luna-ramadhan, într-una din zile, un bolnav se recuperează înainte de zuhr, și dacă nu a făcut nici o acțiune care să invalideze postirea, atunci poate să-și formule niyyat și să postească. Însă dacă starea de bine apare după zuhr, atunci nu va avea obligația să postească în ziua respectivă.

1577. Dacă o persoană nu este sigură de este ultima zi a lunii-sha'ban sau prima zi a celei ramadhan, atunci postirea în ziua respectivă nu este obligatorie. Dacă [în pofida acestei îndoieli] o persoană vrea să țină post în acea zi, atunci poate să țină postul, dar fără să meargă pe intenția că ar fi o postire de ramadhan.

Cu toate acestea, dacă persoana formulează intenția [închipuindu-și greșit sau nu] că este prima zi a lunii-ramadhan, atunci [chiar și așa] se va considera că postul ce-l ține este postire de ramadhan; în cazul în care nu este prima zi a lunii-ramadhan, atunci se va considera că a făcut o postire-qadha sau una asemănătoare; oricum, în ambele cazuri, postirea va fi validă.

Este mai bine să se țină post cu intenția că este vorba de o postire-qadha sau oricare alta, deoarece, dacă se află mai apoi că a fost într-o zi a lunii-ramadhan, atunci se va considera automat ca fiind postire de ramadhan. Chiar și când persoana formulează intenția pentru o postire normală, oarecare, dacă mai apoi se află că a postit într-o zi de ramadhan, atunci postirea respectivă va fi socotită ca fiind postire de ramadhan.

1578. În cazul că există îndoiala de este ultima zi a lunii-sha ' ban sau prima zi a celei ramadhan și totodată o persoană realizează în acea zi o postire-qadha sau recomandată (sau oricare alta), iar mai apoi ajunge să afle că ziua respectivă este prima din luna-ramadhan, atunci ea trebuie să preschimbe intenția formulată în una pentru postire-ramadhan.

1579. Când în formularea de niyyat o persoană nu este sigură dacă să întrerupă sau nu o postire obligatorie de dată fixă, cum este cea de ramadhan, sau dacă decide că o va întrerupe, atunci, automat, postirea sa devine invalidă, chiar dacă nu a trecut efectiv la întreruperea acesteia și chiar dacă regretă decizia de întrerupere.

1580. Pe timpul realizării unei postiri recomandate sau obligatorii, a cărei dată nu este fixă, cum este cazul postirii-kaffarah, dacă o persoană dorește să întrerupă postirea ori ezită între a o face sau nu, atunci, în cazul postirii obligatorii, trebuie să formuleze o niyyat nouă înainte de zuhr, iar în cazul postirii recomandate, înainte de maghrib. În acest fel, postirea sa va fi validă.

Fapte care invalidează postul

1581. Sunt 9 acțiuni care invalidează postul:

- mâncatul și băutul;
- actul sexual;
- masturbarea (istimna),care înseamnă a abuza de sine, cu rezultat ejacularea;
- punerea unor false atribute pe seama lui 'Allāh, a Profetului Său și a succesorilor sfântului Profet;
- înghițirea de praf;
- băgarea completă a capului în apă;
- rămânerea în starea janabat, haidh, sau nifas până la adhan pentru rugăciunile-fajr;
- clisma cu lichide;
- vomitatul

Detalii legate de aceste acțiuni sunt explicate în articolele următoare:

I. Mâncatul și băutul

1582. Dacă în timp ce este conștientă că se află în post, o persoană mănâncă sau bea ceva de manieră intenționată, atunci postirea sa devine invalidă, indiferent dacă produsul ce-l mănâncă sau bea este pentru asta (pâine cu apă, de exemplu) sau nu (pământ sau seva unui copac, de exemplu) și indiferent de cantitate. Chiar și atunci când persoana ce postește scoate din gură și introduce din nou în gură lemnișorul (*miswak*), înghițind lichidul din el, postirea este invalidă, mai puțin în situația în care lichidul lemnișorului se amestecă cu saliva în așa fel încât nu se mai poate spune că ar fi umezeală externă.

1583. Dacă în timp ce mănâncă sau bea o persoană își dă seama că este timpul-fajr, atunci trebuie să scuipe mâncarea sau lichidul din gură imediat; dacă îngite intenționat ce are în gură, postirea este invalidă. Conform regulilor ce vor fi menționate mai încolo, este de asemenea obligatoriu pentru persoana respectivă să ofere kaffarah.

1584. Dacă în timpul postului o persoană mănâncă sau bea din neatenție, atunci postirea nu este invalidată.

1585. Nu este nici o obiecție la faptul ca unei persoane ce postește să i se administreze o injecție cu anestezice sau în alte scopuri medicale, însă este mai bine să se evite injecțiile cu substanțe medicinale ori substitute alimentare.

1586. Dacă o persoană care postește înghite intenționat mâncarea ce i-a rămas printre dinți, atunci postirea sa este invalidă.

1587. Nu este necesar ca persoana care dorește să postească să folosească o scobitoare înainte de adhan pentru rugăciunile-fajr. Totuși, dacă persoana crede că unele resturi de mâncare dintre dinți vor ajunge să fie înghițite în cursul zilei, atunci trebuie să-și curețe dinții cu scobitoarea.

1588. Chiar dacă în gura cuiva s-a acumulat saliva datorită gândului la alimente acre sau de alt fel, înghițirea ei nu va invalida postirea.

1589. Nu este nici o problemă dacă persoana care postește își înghite flegma sau mucusul câtă vreme aceasta nu a ajuns în gură; dar dacă totuși a ajuns în interiorul gurii, precauția obligatorie este să n-o înghită.

1590. Dacă o persoană care postește este într-atât de însetată, încât crede că-i va fi extrem de greu de suportat, atunci poate bea oricâtă apă, însă faptul va invalida postirea. Dacă persoana este în postul-ramadhan, atunci, ca precauție obligatorie, nu trebuie să bea mai mult decât pentru potolirea setei, iar în restul zilei trebuie să caute a se abține de la acțiuni ce ar invalida postirea.

1591. Faptul de a mesteca mâncare pentru a hrăni un copilaș ori o pasăre sau faptul de-a gusta ceva ce, de obicei, nu este înghițit, nu va invalida postirea, chiar dacă ajunge în gât din neatenție. Cu toate acestea, dacă o persoană știe anticipat că respectivul aliment va ajunge în gât, atunci postirea este invalidă și trebuie să ofere qadha corespondentă, adăugată fiind obligația de a da kaffarah.

1592. Gândind la propria slăbiciune fizică, o persoană nu trebuie să abandoneze faptul de-a posti. Totuși, dacă slăbiciunea trupească este în asemenea grad că ținerea postului ar fi imposibilă, atunci nu este nici o problemă dacă întrerupe postirea.

II. Actul sexual

1593. Actul sexual invalidează postirea, chiar și numai dacă penetrarea este cât vârful penisului, chiar și atunci când nu s-a produs ejacularea.

1594. Dacă însă penetrarea este mai scurtă decît vârful penisului, atât cât să nu se poată spune că a avut loc un act sexual, și dacă nu s-a produs ejacularea, atunci postirea nu devine invalidă. Regula aceasta se aplică atât bărbaților circumciși, cât și celor necircumciși.

1595. Dacă un bărbat face intenționat actul sexual și apoi stă la îndoială dacă penetrarea a fost până la limita circumciziei sau nu, atunci, ca precauție obligatorie, postirea sa devine invalidă și apare obligația de-a realiza qadha corespunzătoare. Nu este obligatoriu pentru el să dea kaffarah.

1596. Dacă o persoană uită că se află în post și comite actul sexual sau dacă îl comite aproape forțat de situație, involuntar, postirea sa nu devine invalidă. Totuși, [dacă în momentele respective] își reamintește că are de postit ori își vine în fire [dându-și seama că greșește], atunci trebuie să abandoneze imediat actul sexual; dacă nu o face, atunci postirea sa este invalidă.

III. Masturbarea (istimna)

1597. Dacă o persoană ce ține post se masturbează (*istimna*), postirea sa devine

invalidă. (Definirea termenului istimna s-a dat la regula #1581/3.)

1598. Dacă sămânța este eliminată involuntar din corp, postirea nu este invalidată.

1599. Unui bărbat care postește, chiar dacă știe că, dormind în cursul zilei, ar putea să devină mohtalim—cineva care suferă descărcarea seminală în timpul somnului—îi este permis să doarmă, chiar de nu este deranjat de faptul de-a nu dormi. Dacă bărbatul respectiv devine mohtalim, chiar și așa fiind, postirea sa nu este invalidată.

1600. Dacă o persoană care postește se trezește chiar în momentul în care se petrece ejacularea, nu este obligatoriu pentru ea s-o oprească.

1601. O persoană care postește și care a devenit mohtalim poate să urineze, chiar dacă știe că, eliminând urina, elimină și sperma rămasă.

1602. Dacă o persoană ce a devenit mohtalim știe că i-a mai rămas semen în corp, dar nu ajunge să urineze înainte de-a face îmbăierea generală (ghusl), și mai știe că sperma va ieși din corp după ghusl, atunci, pe baza unei precauții recomandate, trebuie totuți să urineze înainte de-a realiza ghusl.

1603. Un bărbat care începe să-și curteze femeia cu gândul de-a ajunge la descărcare seminală, va duce până la capăt postirea [din acea zi] și va realiza qadha corespondentă, chiar dacă sămânța nu este descărcată.

1604. Dacă o persoană care postește își curtează femeia fără intenția descărcării seminale, fiind sigur că descărcarea nu va avea loc, atunci, chiar dacă sperma este eliminată neașteptat, postirea este validă. Dacă însă bărbatul nu este sigur de va avea loc sau nu descărcarea seminală, iar aceasta se petrece, atunci postirea sa este invalidă.

IV. Atribuirea de falsități lui 'Allāh și Profetului Său

1605. Dacă o persoană ce ține post atribuie intenționat ceva fals lui 'Allāh și Profetului (s.a.w.), cum și viceregenților săi (a.s.), fie verbal, fie prin scris, fie printr-un gest, atunci postirea sa devine invalidă, chiar dacă mai apoi poate retracta, zicând că a spus o minciună, chiar dacă poate să se căiască de cele zise. Mai mult, precauția recomandată este să se abțină de-a pune minciuni pe seama lui Bibi Fatema Zahra (a.s.), ori a tuturor Profeților și succesorilor lor.

1606. Dacă o persoană ce urmează postul vrea să citeze ceva în privința căreia nu are nici o autoritate sau despre care nu știe de este adevarat sau fals, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să indice persoana de la care a citat sau cartea în care cele spuse au fost scrise.

1607. Dacă o persoană citează ceva ca fiind cuvântul lui 'Allāh sau al sfântului Profet, având credința că este adevărat, însă mai apoi își dă seama că atribuirea sa a fost falsă, atunci, chiar așa fiind, postirea sa nu se invalidează.

1608. Dacă o persoană atribuie ceva Preaputernicului 'Allāh sau Sfântului Profet, având credința că este fals, dar înțelegând mai apoi că era de fapt adevărat, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să-și ducă postirea până la capăt și, de asemenea, să realizeze qadha corespunzătoare.

1609. Dacă, la modul intenționat, o persoană atribuie lui 'Allāh sau Sfântului Profet, ori succesorilor Sfântului Profet, o falsitate spusă de către altă persoană, atunci postirea sa devine invalidă. Cu toate acestea, dacă citează [și indică] persoana care a fabricat

minciuna, postirea sa nu este afectată.

1610. Dacă o persoană ce ține post este întrebată de a spus Sfântul Profet unele cuvinte sau altele și ea spune intenționat „nu" , când ar trebui să spună „da" ori, tot intenționat, spune „da", când ar trebui să spună „nu", atunci, ca precauție obligatorie, postirea sa devine invalidă.

1611. Dacă o persoană citează un adevărat cuvânt al lui 'Allāh sau al Sfântului Profet, iar mai apoi zice cum că ar fi spus o minciună, ori dacă, seara, atribuie ceva fals lui 'Allāh și Profetului Său, ca în dimineața următoare să continue a susține ca adevărată atribuirea din seara precedentă, atunci postirea sa devine invalidă; la aceasta, invalidarea nu se petrece, dacă persoana susține că intenția sa nu este decât de-a exprima ce a învățat mai nou.

V. Prezența prafului în gât

1612. Pe baza unei precauții obligatorii, postirea devine invalidă dacă persoana ce ține postul permite să-i ajungă praf în gât, fie că este ceva harām de înghițit, precum praful și pământul, fie că este ceva halal de mâncat, dar în formă de pulbere, precum făina.

1613. Chiar dacă praful fin [în cantitate mică și invizibil, cum cel din aerul respirat] ajunge în gât, postirea nu va fi invalidată.

1614. Dacă, în pofida faptului de a-l fi observat, o persoană ce postește nu are grijă ca să nu îi ajungă în gât praful măturat de vânt în cantitate mare, [cum cel dintr-un vârtej de praf sau dintr-o furtună], atunci, pe baza unei precauții obligatorii, postirea este invalidă.

1615. Ca precauție obligatorie, o persoană ce urmează postul, nu trebuie să lase ca fumul de țigară, de tutun, sau din alte asemenea, să-i ajungă în gât.

1616. Dacă o persoană nu are grijă să împiedice praful, fumul, etc. de a-i intra în gât, însă este foarte sigură că materiile acestea nu vor ajunge în gât, atunci postirea este validă; dar dacă doar bănuie că nu vor ajunge în gât [și totuși faptul s-a petrecut], atunci trebuie să refacă postirea sub forma qadha.

1617. Dacă o persoană nu are grijă îndeajuns și, uitând că postește, lasă fără voie ca praful sau cele asemănătoare să-i ajungă în gât, atunci, chiar așa, postirea este validă.

VI. Introducerea totală a capului în apă

1618. Dacă o persoană care postește își bagă cu totul capul în apă, intenționat, atunci postirea sa este cunoscută ca fiind invalidă, chiar dacă restul corpului rămâne în afară. De fapt, această acțiune nu invalidează postirea, fiind doar o acțiune makrūh care, ca măsură de precauție, trebuie evitată.

1619. Dacă, prima oară, o persoană își bagă capul în apă doar o jumătate, iar a doua oară, cealaltă jumătate, atunci postirea nu este afectată.

1620. Dacă se introduce tot capul sub apă, însă lăsând afară o șuviță de păr, regula aplicată va fi ca la #1618.

1621. Nu este nici o problemă dacă cineva își bagă capul în alt lichid decât apa—lapte, de exemplu.La fel, postirea nu este afectată atunci când se introduce capul în apă amestecată (*mudhāf*).

1622. Dacă o persoană care postește cade în apă involuntar și capul îi intră cu totul sub apă, ori dacă , uitând că postește, își cufundă capul în apă,atunci postirea sa nu este afectată.

1623. Dacă o persoană se aruncă în apă gândind că apa nu-i va acoperi capul, dar faptul se petrece totuși, atunci, chiar așa, postirea sa rămâne validă.

1624. Dacă o persoană, uitând că postește, își cufundă capul în apă, iar fiind sub apă își aduce aminte că este în post, atunci trebuie să-și scoată repede capul din apă; însă, oricum, chiar dacă n-o face, postirea sa nu se invalidează.

1625. Dacă o persoană ce postește este apăsată de altcineva sub apă și ajunge cu capul sub apă, postirea sa nu este afectată. Dacă prietenul slăbește apăsarea, atunci este bine dacă persoana scufundată își scoate imediat capul afară din apă.

1626. Dacă o persoană care postește își scufundă capul sub apă având în minte niyyat de ghusl, atât postul ce-l ține cât și îmbăierea sunt valide.

1627. Dacă o persoană ce postește înoată spre adâncul apei pentru a salva o alta de la înec, deși poate fi obligatoriu să salveze acea persoană,va trebui, conform unei precauții recomandate, să realizeze qadha pentru postire.

VII. A rămâne în starea janabat, haidh sau nifas până la perioada-fajr

1628. Dacă, intenționat, o persoană în starea janabat nu realizează ghusl până la timpul pentru rugăciunile-fajr, atunci postirea sa devine invalidă. Dacă, intenționat, persoana a cărei obligație este să realizeze tayammum nu face curățirea, atunci postirea sa este de asemenea invalidă. Această regulă se aplică de asemenea în cazul realizării de qadha a postirilor în luna-ramadhan.

1629. În cazul postirilor obligatorii și ale actelor qadha corespunzătoare, acele postiri care au date fixe, asemănătoare celor din luna-ramadhan,—dar care sunt altele decât cele din ramadhan—dacă o persoană în starea janabat nu realizează intenționat ghusl până la timpul rugăciunilor-fajr, atunci, chiar și așa, postirea sa va fi în ordine.

1630. Dacă, pe timpul lunii-ramadhan,în timpul nopții, o persoană intră în starea janabat și, intenționat, nu face ghusl până ce timpul până la adhan este prea scurt pentru îmbăiere, atunci persoana trebuie să realizeze tayammum și să postească. Totuși, ca precauție recomandată, trebuie să facă de asemenea qadha corespunzătoare.

1631. Dacă, pe timpul lunii-ramadhan, o persoană aflată în janabat uită să facă ghusl, dar aducându-și aminte după o zi, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare postirii din ziua respectivă. În cazul că-și amintește de ghusl după un număr de zile, atunci trebuie să realizeze qadha pentru postirile din zilele trecute, zile în care este sigur că s-a aflat în janabat. Astfel, dacă nu este sigur de a fost în janabat pentru 3 sau 4 zile, atunci trebuie să realizeze qadha pentru 3 zile.

1632. Dacă pe timpul lunii ramadhan, după noaptea când intră în janabat, o persoană nu are timp să realizeze ghusl ori tayammum, postirea sa va fi invalidă și va avea obligația să realizeze qadha pentru acea postire și să dea *kaffarah*.

1633. Dacă o persoană, cercetând de are sau nu suficient timp la dispoziție și crezând că are timp pentru ghusl, ajunge să fie în janabat, ca mai apoi, aflând că timpul

a fost de fapt scurt, să treacă la realizarea de tayammum, atunci postirea este validă. Dacă, fără să cerceteze, persoana presupune că are suficient timp pentru ghusl și ajunge în starea janabat, iar mai apoi află că, de fapt, timpul a fost scurt și ține post cu tayammum, atunci, în plus, ca precauție recomandată, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1634. Dacă, în luna- ramadhan, pe timpul nopții, o persoană este în janabat și știe că, de merge să se culce, nu se va trezi până la fajr, atunci nu trebuie să se culce fără a se fi îmbăiat (ghusl); dacă se culcă fără să fi realizat ghusl și nu se trezește până la fajr, atunci postirea sa este invalida și va avea ca obligație să realizeze qadha corespondentă și să dea kaffarah.

1635. Dacă, în luna- ramadhan, într-una din nopți, o persoană aflată în starea janabat adorme și trezindu-se, nu este sigură, dacă adormind iar, se va trezi la timp, atunci, precauția obligatorie este să realizeze ghusl și aceasta chiar de gândește că se va trezi la timp, înainte de fajr.

1636. Dacă, în luna- ramadhan, într-una din nopți, o persoană aflată în starea janabat simte cu siguranță că, de se va culca, se va trezi înainte de rugăciunile-fajr și chiar este hotărâtă să realizeze ghusl la trezire, atunci postirea sa va fi validă, chiar dacă, cu toată hotărârea luată, va dormi până la rugăciunile-fajr [fără să fi făcut ghusl]. Aceeași regulă se aplică pentru o persoană care, deși nu este sigură de se va trezi la timp, are totuși speranța că se va trezi înainte de rugăciunile-fajr.

1637. Dacă, în luna-ramadhan, într-una din nopți, o persoană aflată în starea janabat are o speranță fermă sau rezonabilă că, de va adormi, se va trezi înainte de rugăciunile-fajr și în plus, nu are grija faptului că, la trezire, trebuie să facă ghusl, atunci, în cazul în care doarme mai mult, până chiar să înceapă rugăciunile-fajr, obligația sa va fi să realizeze qadha corespondentă.

1638. Dacă, în luna-ramadhan, într-una din nopți, o persoană aflată în starea janabat este sigură sau are speranța justificată că, de va dormi, se va trezi înainte de rugăciunile-fajr, însă fie nu intenționează să realizeze și ghusl, fie nu este sigură de-o va face, atunci postirea sa va fi invalidă. Qadha și kaffarah vor fi obligatorii pentru persoana respectivă, dacă adoarme și nu se trezește [până la rugăciunile-fajr].

1639. Dacă, în luna-ramadhan, într-una din nopți, o persoană aflată în starea janabat adoarme și se trezește pe parcursul nopții, moment în care este sigură ori are speranța justificată că, de va adormi iarăși, se va trezi înainte de rugăciunile-fajr și că în mod hotărât va realiza și ghusl, atunci, în cazul în care nu se petrece aceasta și chiar doarme până la timpul-fajr, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare postirii din acea zi. Iar dacă persoana merge pentru a treia oară să se culce și nu se trezește până la vremea pentru rugăciunile-fajr, atunci, ca precauție recomandată, trebuie să realizeze qadha și să dea kaffarah.

1640. Dacă o persoană devine mohtalim [adică are descărcare seminală în timpul somnului], atunci primul, al doilea și al treilea somn înseamnă somnul de după trezirea [din visul care i-a produs starea-mohtalim]; somnul în care persoana a devenit mohtalim nu va fi recunoscut ca primul somn.

1641. Dacă o persoană ce postește devine mohtalim într-un somn din cursul zilei, nu

este obligatoriu pentru ea să facă imediat ghusl.

1642. Dacă, în luna-ramadhan, după rugăciunile-fajr, o persoană se trezește dintr-un somn în care a devenit mohtalim, atunci postirea sa este validă, chiar dacă poate gândi că a devenit mohtalim înainte de rugăciunile-fajr.

1643. Dacă o persoană, care vrea să realizeze qadha pentru ramadhan, rămâne intenționat în starea janabat până la timpul pentru rugăciunile-fajr, atunci nu poate să postească în ziua respectivă. Dacă rămânerea în janabat nu a fost intenționată, atunci poate să postească, precauția fiind totuși aceea de a evita postirea.

1644. Dacă o persoană care dorește să realizeze qadha de ramadhan și se trezește după timpul-fajr, descoperind că este mohtalim, însă știe că a devenit mohtalim înainte de rugăciunile-fajr, atunci poate să postească în ziua respectivă având niyyat de qadha.

1645. Dacă—realizând o postire obligatorie fără dată fixă, cum este cea de kaffarah—o persoană rămâne intenționat în starea janabat până la timpul rugăciunilor-fajr, atunci, aparent, postirea sa este validă; cu toate acestea este mai bine dacă va ține postul respectiv într-o altă zi.

1646. Când, în luna-ramadhan, unei femeiei îi încetează sîngerarea menstruală (*haidh*) sau cea post-partum (*nifas*) înainte de timpul rugăciunilor-fajr ori când, în baza unei precauții, dorește ca într-o zi să realizeze qadha pentru ramadhan, postirea sa va fi invalidă în cazul în care, intenționat, nu realizează ghusl sau, din cauza scurtimii timpului, nu realizează tayammum. Dacă nu este vorba de postire-ramadhan sau qadha corespondentă, atunci postirea ce-o face va fi validă; ca precauție însă, trebuie să facă ghusl. În cazul în care, provocată de haidh sau nifas, obligația pentru femeie este să facă tayammum în loc de ghusl și intenționat nu realizează tayammum—punându-se cazul că este în ramadhan, într-una din zile, înainte de rugăciunile-fajr—atunci postirea sa este invalidă.

1647. Când, în luna-ramadhan, unei femei îi încetează menstruația (haidh) sau sângerarea post-partum (nifas) înainte de timpul rugăciunilor-fajr și nu are timp să realizeze ghusl, trebuie să realizeze tayammum, fără a fi necesar pentru ea să rămână trează până la timpul pentru rugăciunile-fajr. Aceeași regulă se aplică unei persoane a cărei obligație este să facă tayammum după ce-a intrat în starea janabat.

1648. Dacă, în luna-ramadhan, unei femei îi încetează haidh sau nifas chiar când să înceapă rugăciunile-fajr și nu mai are timp pentru ghusl sau tayammum, atunci, chiar și așa, postirea sa este validă.

1649. Dacă unei femei îi încetează haidh sau nifas după fajr sau dacă haidh și nifas încep în timpul zilei chiar aproape de rugăciunile-maghrib, postirea sa este invalidă.

1650. Dacă o femeie uită să realizeze ghusl după haidh sau nifas și-și amintește de asta după o zi ori mai multe, postirile pe care le-a ținut până atunci sunt valide.

1651. Dacă, într-una din zilele lunii-ramadhan, unei femei îi încetează menstruația ori sângerarea post-partum înainte de rugăciunile-fajr, însă, neglijându-și obligația, nu realizează nici ghusl ori, pentru scurtimea timpului, nici tayammum, atunci postirea sa va fi invalidă. Dar dacă nerealizarea spălării nu se petrece din neglijență—de exemplu, când își așteaptă rândul la baia publică—atunci, chiar dacă, până la fajr, doarme de trei ori fără să facă ghusl, postirea sa va fi validă câtă vreme nu ignoră să facă tayammum

[în loc de ghusl].

1652. Dacă o femeie se află într-o situație de sângerare excesivă (*kathira istihadha*), postirea sa va fi validă, chiar dacă nu urmează regulile de îmbăiere generală, ghusl (așa cum au fost explicate la #402). La fel, postirea sa va fi validă, chiar de nu face ghusl prescrisă pentru sângerarea medie (*mutawāsita istihadha*).

1653. O persoană care a atins un cadavru, adică a avut oricare parte din corpul său în contact cu cadavrul, poate să țină post chiar dacă nu a făcut ghusl pentru atingerea unui cadavru. În plus, chiar dacă atinge un mort în timp ce ține postul, postirea sa nu se invalidează.

VIII. Clisma

1654. Dacă o persoană care postește este nevoită să facă o clismă cu lichide, postirea sa devine invalidă, chiar dacă faptul este în numele tratamentului.

IX. Vomitatul

1655. Dacă o persoană vomită intenționat, postirea sa se invalidează, chiar dacă persoana a fost obligată să facă astfel, din cauza unei boli, de exemplu. Postirea nu se invalidează în cazul în care vomitatul se petrece involuntar.

1656. Dacă persoana care postește mănâncă seara ceva, știind că asta poate să-i producă vomitatul în cursul zilei, atunci precauția recomandată este să realizeze qadha pentru postirea din acea zi.

1657. În cazul că nu-și aduce vreun neajuns [de sănătate], dacă o persoană se poate abține de la vomitat, atunci trebuie să se abțină.

1658. Dacă unei persoane care postește i-a intrat în gât o muscă, nu va fi cazul s-o elimine de s-a dus mult în gâtlej—postirea sa va fi validă. Dar dacă musca nu a descins mult, atunci trebuie ca persoana să tușească ori chiar să vomite ca s-o elimine, exceptând că și-ar produce vreun rău fizic. Dacă nu elimină, atunci postirea va fi invalidă.

1659. Dacă o persoană înghite din greșeală vreun aliment și-și amintește că postește înainte ca alimentul să-i fi ajuns în stomac, nu este necesar ca să-l expulzeze; postirea sa va fi validă.

1660. Dacă o persoană este sigură că eructând îi va reveni ceva din stomac în gură, atunci, ca precauție, nu trebuie să eructeze intenționat; însă de crede că reîntoarcerea amestecului din stomac nu se va petrece, atunci nu este nici o problemă dacă eructează.

1661. Dacă o persoană care postește are eructații și odată cu acestea parte din conținutul stomacului îi vine în gât sau în gură, atunci trebuie să scuipe; dacă se întâmplă să reînghită neintenționat acest conținut, postirea sa nu-și pierde validitatea.

Reguli privitoare la ceea ce invalidează postul

1662. Dacă o persoană comite intenționat, cu bună știință, o faptă care invalidează postul, atunci acesta de vine invalid; însă dacă fapta nu este intenționată, atunci nu este nici o problemă, postirea sa este validă. Totuși, de exemplu, dacă o persoană aflată în starea janabat doarme și nu face ghusl până la vremea rugăciunilor-fajr, vezi #1639,

atunci postirea sa este invalidă. La fel,[dacă animată de-o convingere firească]—fie din necunoașterea regulei cum că un anume act invalidează postirea, fie bazându-se pe autoritatea unei autorități pe care o crede autentică—persoana comite o acțiune ce invalidează postirea, atunci postirea nu se invalidează, exceptând cazurile care privesc mâncatul, băutul și actul sexual.

1663. Dacă o persoană care postește comite din neatenție o acțiune ce invalidează postirea, iar apoi, gândind că odată ce postirea este invalidă, mai comite o faptă ce invalidează postirea, atunci postirea sa este invalidă.

1664. Dacă unei persoane ce postește i se bagă pe gât ceva de-o manieră forțată, atunci postirea nu se invalidează. Dar dacă persoana este convinsă prin intimidare să întrerupă postirea, cum în cazul în care este avertizată că îi vor fi în joc viața sau averea, iar ea întrerupe postul ca să evite pericolul, atunci postirea sa este invalidă.

1665. O persoană care postește nu trebuie să se ducă într-un loc, între oameni, unde știe că ar putea să i se bage ceva pe gât sau ar fi forțată să întrerupă postul; dacă se duce și este forțată să făptuiască ceva ce invalidează postirea, atunci postirea sa este invalidă. Ca o precauție obligatorie, aceeași regulă se aplică și în cazul în care i s-ar băga pe gât ceva, la modul forțat.

Postul (partea a II-a)

Ce este makrūh pentru o persoană care postește

1666. Anumite acțiuni, cum cele menționate mai jos, sunt makrūh pentru persoana care postește:

- folosirea de picături sau aplicarea de surma (khol), dacă mirosul sau gustul acestora ajunge în gât;
- realizarea vreunei acțiuni care provoacă slăbiciune corporală, cum ar fi, de exemplu, lăsarea de sânge (medicală) sau șederea într-o baie supraîncălzită;
- inhalarea nazală a unui praf sau drog, dacă persoana nu este conștientă că respectiva substanță ar putea ajunge în gât; dacă persoana este conștientă că substanța va ajunge în gât, folosirea acesteia nu este permisă;
- mirosirea unor plante aromatice;
- în cazul femeii, faptul de-a sta așezată în apă;
- folosirea unui stimulent pentru intestine sub formă de supozitor;
- umezirea hainelor care sunt purtate;
- a extrage un dinte sau a face ceva care duce la sângerare în gură;
- curățirea dinților cu o periuță umedă;
- umplerea gurii cu apă sau alt lichid fără un motiv întemeiat.

Este de asemenea makrūh pentru un bărbat ce postește să-și curteze soția fără intenția de-a ejacula ori să facă vreo acțiune ce l-ar excita sexual. Iar dacă o face cu intenția de-a ejacula și expulzarea seminală nu are loc, atunci, ca precauție obligatorie, postirea sa va fi socotită ca invalidă.

Postirea qadha obligatorie și kaffarah

1667. În situațiile următoare, devin obligatorii atât qadha, cât și kaffarah, în cazul în

care, pe durata postului-ramadhan, acțiunile de mai jos sunt comise intenționat, cu bună știință, fără a fi forțate de ceva sau cineva:

- mâncatul
- băutul
- actul sexual
- masturbarea
- rămâneea în starea janabat până la rugăciunile-fajr.

Ca precauție recomandată, invalidarea postirii din cauza altor motive decât cele aici menționate trebuie compensată, pe lângă qadha, prin kaffarah.

1668. Dacă o persoană comite una din acțiunile enumerate mai sus, având siguranța absolută că nu va invalida defel postirea, atunci nu va mai avea ca obligație și kaffarah.

Kaffarah pentru postire

1669. Pentru renunțarea la o postire din luna-ramadhan, kaffarah este astfel:

eliberarea unui sclav, sau postire pentru două luni, sau hrănirea îndestulată a 60 de săraci sau, tot pentru aceștia, darea de ¾ de kilogram de alimente (grâu, orz, pâine etc) fiecăruia dintre ei. Dacă pentru persoana respectivă nu este posibil să realizeze nici una din aceste răscumpărări, atunci trebuie să dea sadaqa în conformitate cu scopul avut și să caute iertarea divină. Precauția obligatorie este însă aceea de a da kaffarah atunci când este în stare s-o facă.

1670. O persoană ce intenționează să postească două luni, drept kaffarah pentru o postire din ramadhan, trebuie să postească de manieră continuă, susținută, timp de o lună și o zi; după această dată și până la împlinirea celor două luni, nu are importanță dacă nu menține continuitatea.

1671. O persoană ce intenționează să postească două luni, drept kaffarah pentru o postire din ramadhan, nu trebuie să înceapă a posti când știe că în mai puțin de o lună și o zi va exista un eveniment,precum Eid ul-Azha, în care este harām să se postească.

1672. Dacă o persoană, care trebuie să postească în mod continuu, nu reușește să postească într-una din zile și nu are pentru aceasta o scuză bine întemeiată, atunci trebuie să reia de la capăt postul.

1673. Dacă o persoană care trebuie să postească în mod continuu nu este în stare să mențină continuitatea fie dintr-un motiv incontrolabil, cum ar fi haidh sau nifas, fie din pricina unei intreprinderi obligatorii, cum ar fi o călătorie, atunci, chiar dacă motivul întreruperii încetează, nu este obligată să reia postirea de la început; persoana, el sau ea, trebuie să continue cu postul care a mai rămas de făcut.

1674. Dacă o persoană întrerupe postul prin ceva harām, fie că este de natură harām, cum în cazul vinului sau al adulterului, fie prin ceva care a devenit harām, cum în cazul unei mâncări ce, în mod normal, este permisă, dar pentru persoană este contrară sănătății, ori cum în cazul întreținerii unui raport sexual cu soția care are menstră, atunci, ca precauție recomandată, va trebui să realizeze toate cele 3 kaffarah. Aceasta înseamnă că trebuie să elibereze un sclav, să postească pentru două luni și să hrănească îndestulător 60 de săraci (ori, să dea fiecăruia din cei 60 câte ¾ de kilogram

de alimente). Dacă persoana respectivă nu poate îndeplini cele 3 kaffarah, atunci trebuie să o realizeze pe oricare din ele.

1675. Dacă o persoană care postește pune minciuni pe seama lui 'Allāh sau a Sfântului Profet (s.a.w.a.), precauția recomandată este să dea toate cele 3 kaffarah (așa cum s-a specificat mai sus).

1676. Dacă, în luna-ramadhan, un bărbat care postește întreține [cu soția sa] mai multe relații sexuale ori se masturbează, obligația sa va fi una din cele trei kaffarah. Însă, ca precauție recomandată, el va trebui să dea kaffarah pentru fiecare dată când va avea relație sexuală.

1677. Dacă o persoană care postește repetă o acțiune ce invalidează postirile din ramadhan—alt fel de acțiune decât actul sexual ori masturbarea—una din kaffarah va fi suficientă [ca răscumpărare] pentru toate dățile.

1678. Dacă un bărbat care postește comite o faptă invalidantă pentru o postire, alta faptă decât actul sexual, iar apoi realizează un act sexual cu soția sa, atunci o singură kaffarah va fi de ajuns pentru ambele acte.

1679. Dacă o persoană care postește comite o faptă halal care invalidează postirea, cum ar fi aceea de-a bea apă, iar apoi comite altă faptă, care este haram și invalidează postirea, cum ar fi aceea de-a mânca alimente haram, atunci [pentru acestea] va fi de ajuns o singură kaffarah.

1680. Dacă o persoană care postește eructează și înghite intenționat ceea ce îi vine în gură [dinspre stomac], atunci postirea sa devine invalidă și pentru aceasta trebuie să realizeze qadha corespondentă și să dea kaffarah. Dacă materia care i-a ajuns în gură este haram, cum este sângele sau refluxul digestiv, și ea înghite acestea intenționat, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare și, ca precauție recomandată, să dea toate cele 3 kaffarah.

1681. Dacă o persoană își face jurământ de ținere a unui post într-o zi anume și își invalidează intenționat postirea din acea zi, atunci trebuie să dea kaffarah, una care corespunde ruperii de jurământ. (Detaliile vor veni în capitolul respectiv.)

1682. Dacă o persoană își întrerupe postirea atunci când altcineva, nedemn de încredere, îi spune că au început rugăciunile-maghrib, aflând mai apoi că nu a fost așa sau îndoindu-se dacă respectivele rugăciuni începuseră ori nu, atunci îi revine ca obligație să realizeze qadha și să dea kaffarah.

1683. Dacă o persoană care și-a invalidat intenționat postirea face o călătorie înainte de perioada-zuhr sau după aceasta, tocmai pentru a scăpa de responsabilitatea unei kaffarah, atunci nu va fi scutită de darea de kaffarah. De fapt, chiar dacă persoana are de plecat pe neașteptate în călătorie înainte de zuhr, tot va avea obligația de-a da kaffarah.

1684. Dacă o persoană invalidează la modul intenționat o postire și apoi argumentează cum că a fost pe motiv de haidh, nifas ori vreo boală, atunci precauția recomandată este că el/ea să dea o kaffarah.

1685. Dacă o persoană este sigură că era prima zi de ramadhan și-și invalidează intenționat postirea, ca mai apoi să se demonstreze că era ultima zi a lunii-sha'ban,

atunci are ca obligație să dea kaffarah.

1686. În cazul în care o persoană nu este sigură de este ultima zi a lunii-ramadhan sau prima a celei shawwal și-și invalidează intenționat postirea, ca mai apoi să se demonstreze că a fost prima zi din shawwal, nu va avea ca obligație să dea kaffarah.

1687. Dacă, în luna-ramadhan, un bărbat ce postește își obligă soția, care și ea postește, să aibă cu el relație sexuală, atunci el trebuie să dea kaffarah pentru propria postire și, ca precauție, să dea kaffarah și pentru postirea soției. Dacă ea consimte la actul sexual, atunci darea de kaffarah este obligatorie pentru fiecare din ei.

1688. Dacă o femeie îl face pe soțul ei să întrețină cu ea un act sexual, atunci nu-i revine ca obligație să dea kaffarah și pentru postirea soțului ei.

1689. Dacă, în luna-ramadhan, un bărbat ce postește își obligă soția să aibă un act sexual, iar în timpul actului femeia își exprimă consimțământul, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, bărbatul trebuie să dea două kaffarah, iar femeia, una.

1690. Dacă un bărbat ce urmează postul de ramadhan întreține act sexual cu soția sa care doarme (și ea aflându-se în post), atunci are ca obligație o kaffarah. Postirea soției sale însă este validă și soția nu trebuie să dea kaffarah.

1691. Dacă un bărbat își obligă soția ori o femeie își obligă soțul să săvârșească o acțiune care invalidează postirea, alt fel de acțiune decât actul sexual, atunci nici unul din ei nu are obligația vreunei kaffarah.

1692. Un bărbat care nu ține post din cauza realizării unei călătorii sau din pricina bolii nu poate să-și oblige soția la întreținerea unui act sexual. Dacă în această situație, bărbatul își constrânge soția, atunci, chiar așa, nu va avea obligația de-a da kaffarah.

1693. Nici o persoană [dintre cele care trebuie să dea kaffarah] nu trebuie să fie neglijentă în privința aceasta. Nu este necesar să o dea imediat.

1694. Dacă pentru o persoană este obligatoriu să dea kaffarah și nu ajunge să facă aceasta ani îndelungați, faptul nu va duce la sporirea numărului de kaffarah.

1695. Dacă pentru o postire cineva trebuie dea kaffarah, hrănind 60 de sărmani, și poate să se întâlnească cu ei față-la-față, nu trebuie să dea nici unuia mai mult de 1 mud (3/4 de kilogram) de hrană, sau să hrănească același sărac de două ori, socotindu-l ca fiind mai mult de o persoană. Cu toate acestea, persoana ce dă kaffarah astfel, poate da câte 1 mud pentru fiecare membru al familiei celui sărac, chiar dacă e vorba și de minori.

1696. Dacă o persoană ce realizează qadha corespondendă unei postiri de ramadhan întreupe intenționat postirea sa după timpul-zuhr, atunci trebuie să dea mâncare la 10 săraci, câte 1 mud fiecăruia; dacă nu poate asta, atunci trebuie să postească pentru 3 zile.

Situații în care trebuie să se realizeze doar qadha

1697. În cazurile următoare este obligatoriu pentru o persoană să realizeze postire-qadha, dar fără obligația de-a da kaffarah:

- dacă pe timpul unei nopți din luna-ramadha o persoană se află în starea-janabat și (așa cum s-a detaliat la # 1639) nu se trezește din somnul al doilea până la ora rugăciunilor-fajr;
- dacă nu comite o faptă ce invalidează postirea, însă nici nu formulează niyyat pentru ținere de post, dacă postește doar de fațadă, fără să aibă deloc intenția de-a posti, dacă decide să făptuiască ceva care invalidează postirea, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare;
- dacă, în luna-ramadhan, persoana uită să realizeze ghusl pentru starea janabat sau, aflându-se în starea janabat, postește pentru una ori mai multe zile;
- dacă în luna-ramadhan, fără să fi investigat dacă timpul-fajr a început sau nu, un om comite o acțiune ce invalidează postirea, aflând mai apoi că era timpul-fajr; în acest caz, ca precauție, formulând niyyat de qurbat, trebuie să se abțină de la comiterea oricărei alte acțiuni invalidante și să realizeze și qadha;
- dacă persoana este informată de către altcineva că nu este încă timpul-fajr și, în baza acestei afirmații, comite o acțiune ce invalidează postirea, ca mai apoi să afle că, de fapt, era în timpul-fajr;
- dacă persoana—fiind informată de către altcineva că ar fi timpul-fajr, nu dă crezare cuvintelor aceluia ori crezând că i se face o glumă și neinvestigând ce i s-a spus—comite o acțiune ce invalidează postirea ca, mai apoi să afle că da, era timpul-fajr;
- dacă o persoană oarbă sau cineva cam cu aceeași boală întrerupe postirea, bazându-se pe afirmația altei persoane cum că timpul-maghrib a început, iar apoi se dovedește că nu a fost așa;
- când o persoană este sigură că timpul-maghrib a început și-și întrerupe postirea conform acestei certitudini, ca mai apoi să afle că nu era de fapt timpul-magrib; [cum se susține aici], persoana trebuie să realizeze qadha. În schimb, dacă din cauza vremii noroase persoana crede că timpul-maghrib a început, mai târziu devenind evident că nu a fost așa, atunci, ca măsură preventivă, va realiza qadha;
- când cineva, care clătindu-și gura cu apă pentru a anula uscăciunea provocată de sete, înghite fără să vrea apa respectivă; la fel, ca precauție recomandată, cineva trebuie să realizeze qadha atunci când apa din gură a fost luată în timp ce se făcea wudhu pentru rugăciunile mustahab și, din greșeală, a fost înghițită. Dacă persoana uită că a ținut post și, având apă în gură, nu din cauza setei, ci pentru că făcea wudhu pentru rugăciunile wajib, iar apoi o înghite involuntar, atunci nu este necesară nici o qadha.

1698. Dacă o persoană care postește ia în gură altă substanță decât apa și aceasta este înghițită involuntar, ori trage apă pe nas și aceasta ajunge a fi înghițită involuntar, atunci nu va fi obligatoriu pentru persoana respectivă să realizeze qadha.

1699. Pentru o persoană care postește este makruh să facă o excesivă clătirea a gurii; dacă după spălarea gurii vrea să înghită saliva, este mai bine dacă înainte de-a o face, scuipă saliva prezentă în gură de 3 ori.

1700. În cazul în care o persoană știe sau bănuie că, de va face spălarea gurii, apa se va scurge în gât și o va înghiți involuntar, atunci este bine să evite spălarea. Ca precauție obligatorie, trebuie să se evite spălarea gurii dacă persoana știe sau bănuie

că, din neatenție, apa ar putea să se prelingă în interior, spre stomac.

1701. Dacă în luna-ramadhan, într-una din zile, o persoană devine sigură după o cercetare că nu este timpul-fajr și comite o acțiune ce invalidează postirea, ca mai târziu să afle că de fapt era deja fajr [când a comis acțiunea invalidantă], atunci, chiar așa, nu va fi necesar să realizeze qadha corespunzătoare.

1702. Dacă o persoană nu este sigură de-a început sau nu timpul-maghrib, atunci nu poate să întrerupă postirea. În cazul în care are dubii de este sau nu timpul-fajr, atunci, chiar și fără să fi cercetat, poate comite o acțiune invalidantă a postirii.

Reguli privitoare la postirile-qadha

1703. Dacă o persoană se reface după o boală și devine sănătoasă, atunci nu va fi obligatoriu pentru ea să realizeze postirile-qadha pentru postirile ce nu le-a făcut când era bolnavă.

1704. Dacă un necredincios devine musulman, nu are ca obligație să realizeze postiri-qadha pentru postirile ce s-au ținut când el însuși nu era musulman. Însă, în cazul în care un musulman devine apostat ca mai apoi să revină la a fi musulman, el trebuie să realizeze qadha pentru postirile din perioada de apostazie.

1705. O persoană trebuie să realizeze qadha pentru postirile ce nu au fost făcute datorită intoxicării (etilice), chiar dacă băutura spirtoasă respectivă a fost luată cu scop medical, într-un tratament.

1706. În cazul în care o persoană, din cauza unui motiv anume, nu ține post în anumite zile, iar mai apoi nu este sigură asupra datei în care scuza sa a încetat, nu este obligatoriu pentru ea să realizeze qadha (bazându-și calculul datei pe cel mai mare număr). Spre exemplu—dacă o persoană a călătorit înaintea începerii lunii-ramadhan și apoi nu-și amintește dacă s-a reîntors din călătorie în data de 5 sau 6 a lunii, ori dacă a fost în călătorie în ultimile zile din ramadhan și s-a întors după sfârșitul lunii-ramadhan, neamintindu-și dacă a plecat în 25 sau 26 a lunii-ramadhan, atunci, în ambele cazuri, poate realiza qadha, luând în calcul numărul mai mic de zile, 5, [adică, între datele de 1-5 sau 26-30 ale lunii]. Totuși, precauția recomandată este ca să realizeze qadha pentru postiri, calculând numărul cel mai mare de zile, 6, [adică, 1-6 sau 25-30].

1707. Dacă o persoană are de realizat qadha corespondentă posturilor-ramadhan de pe parcursul mai multor ani, ea poate să înceapă cu qadha ce corespunde postirilor de ramadhan din oricare an. În cazul în care timpul avut la dispoziție pentru postirile-qadha referitoare la ultimul ramadhan este scurt, trebuind, de exemplu, să realizeze 5 postiri-qadha când zilele până la începutul următorului ramadhan [din anul curent] sunt mai puține, atunci este mai bine să realizeze [cu prioritate] postirile-qadha referitoare la ultimul ramadhan.

1708. Dacă o persoană are de realizat postiri-qadha ale lunilor-ramadhan de pe parcursul mai multor ani, însă atunci când formulează niyyat nu specifică pentru care anume postiri și din care an realizează qadha, postirile-qadha ce le realizează nu vor fi recunoscute ca referindu-se la ramadhan din ultimul an.

1709. O persoană ce postește, făcând qadha corespondentă postului de ramadhan,

poate să întrerupă postirea sa înainte de timpul-zuhr. Dacă însă timpul pentru qadha este prea scurt, atunci este mai bine să n-o întrerupă.

1710. Dacă o persoană face postirea-qadha în numele unei persoane decedate, atunci este mai bine să n-o întrerupă, de o face după timpul-zuhr.

1711. Dacă, din cauza unei boli, a stării haidh ori nifas, o persoană nu ține posturile lunii-ramadhan și persoana respectivă moare înainte de a realiza la timp postirile-qadha, atunci nu va avea responsabilitate pentru nici o qadha nefăcută.

1712. Dacă din cauza bolii o persoană nu ține post în luna-ramadhan și boala sa continuă până la ramadhan din anul următor, atunci nu are obligația să realizeze qadha pentru postirile ce nu le-a făcut; în schimb însă, trebuie să dea 1 mud (3/4 de kilogram) de hrană săracilor pentru fiecare postire nefăcută. În cazul în care nu postește din alte motive, cum ar fi acela de a călători până la următorul post de ramadhan, atunci trebuie să realizeze qadha pentru postirile nefăcute, precauția obligatorie fiind să dea 1 mud de mâncare pentru fiecare zi nepostită.

1713. Dacă, în luna-ramadhan, o persoană nu postește din cauza bolii, însă boala încetează până la sfârșitul lunii și dacă, în plus, apare un alt motiv pentru care nu poate realiza postire-qadha până la ramadhan din anul următor, atunci trebuie să realizeze qadha pentru postirile ce nu le-a ținut. De asemenea,în luna-ramadhan, dacă există un alt motiv decât cel al bolii, scuza respectivă încetând după terminarea lunii-ramadhan, însă mai apoi persoana se îmbolnăvește de-o boală ce ține până la următorul ramadhan, nemaiputând astfel să realizeze qadha, atunci trebuie să realizeze qadha pentru postirile nefăcute și, în baza unei precauții obligatorii, trebuie ca pentru fiecare zi nepostită să dea 1 mud de mâncare celor săraci.

1714. Dacă, în luna-ramadhan, o persoană nu postește dintr-un oarecare motiv, justificarea invocată încetând abia după terminarea lunii, și, în aceste condiții, la modul intenționat, persoana nu realizează postirile-qadha până la următorul ramadhan, atunci ea trebuie să realizeze qadha pentru postiri și să dea 1 mud de mâncare pentru fiecare postire nefăcută.

1715. Dacă o persoană ignoră deliberat realizarea de postiri-qadha până ce timpul rămas este foarte scurt, iar în acest timp scurt găsește o scuză ca să nu le mai facă, atunci trebuie să realizeze qadha și, ca precauție, trebuie să dea 1 mud de mâncare pentru fiecare zi nepostită. La fel, dacă după încetarea motivului, persoana decide în mod ferm să realizeze qadha, însă nu-și poate realiza hotărârea din cauza unui alt nou motiv apărut în acel timp scurt, atunci trebuie să urmeze regula de la # 1714.

1716. Dacă boala unei persoane se prelungește ani îndelungați, persoana, după ce se vindecă, trebuie să realizeze postirile-qadha ale ultimului ramadhan, iar pentru fiecare zi a anilor anteriori trebuie să dea 1 mud de mâncare săracilor.

1717. O persoană care are de dat unui sărman 1 mud de mâncare pentru fiecare zi poate să dea mâncare, în cadrul karrafah, pentru câteva zile unuia și aceluiași sărman.

1718. Dacă pentru câțiva ani în șir o persoană tot amână să realizeze postirile-qadha corespunzătoare lunii-ramadhan, atunci trebuie să realizeze qadha și, în baza amânării din primul an, trebuie, pentru fiecare zi în parte, să dea 1 mud de mâncare unui sărac. În ce privește amânarea din ceilalți ani, persoana nu are nici o obligație.

1719. Dacă intenționat o persoană nu face postirile lunii-ramadhan, atunci trebuie să realizeze qadha corespunzătoare pentru fiecare zi omisă, sau trebuie să țină post pentru două luni de zile, sau trebuie să hrănească 60 de săraci, sau trebuie să elibereze un sclav. În caz de nu realizează qadha până la ramadhan următor, atunci, în cadrul kaffarah, trebuie să dea 1 mud pentru fiecare zi.

1720. Dacă o persoană nu ține intenționat post în luna-ramadhan și într-o zi comite de câteva ori fie act sexual, fie masturbare, atunci [este de știut că] nu are loc și o multiplicare de kaffarah. La fel, dacă făptuiește altceva care invalidează postirea, cum ar fi faptul de-a mâncă de câteva ori, atunci o singură kaffarah este suficientă.

1721. După moartea unei persoane, ca precauție obligatorie, fiul mai în vârstă trebuie să realizeze postirile-qadha ale celui decedat, (așa cum s-a explicat mai sus referitor la rugăciuni).

1722. Dacă un tată nu a ținut postirile obligatorii—altele decât cele din luna-ramadhan, cum, de exemplu, postirea-nadhr—atunci precauția recomandată este ca fiul mai mare să realizeze qadha corespunzătoare. Dacă tatăl, la rândul său, a fost angajat pentru a ține posturi în numele altei persoane decedate și nu le-a ținut, atunci fiul mai mare a pomenitului tată nu are obligația de-a le realiza.

Postul ce trebuie ținut de un călător

1723. Un călător, a cărui obligație este să reducă 4 rak'āt de rugăciuni la 2 rak'āt, nu trebuie să postească. În schimb, un călător ce are de oferit rugăciunile în întregime—cum este cazul celui care călătorește în interesul serviciului sau al celui ce călătorește cu un scop harām—da, el trebuie să postească pe timpul călătoriei.

1724. Nu este nici o obiecție dacă se călătorește pe timpul lunii-ramadhan, însă este makrūh dacă se face aceasta pentru a se evita postirile. La fel, atâta vreme cât nu se călătorește cu scopul hajj sau umrah, ori pentru o lucrare foarte importantă, a călători înainte de data de 24 a lunii-ramadhan este makrūh.

1725. Dacă pentru o persoană este obligatoriu să realizeze o postire anume, alta decât una ce ține de ramadhan, cum ar fi, de exemplu, să postească în numele cuiva (contra preț), sau postirea ce se face în a treia zi de I'tekaf, atunci în acea zi nu poate călători; dacă însă se află deja într-o călătorie, atunci trebuie să formuleze intenția (*niyyat*) de-a sta 10 zile [în locul în care se găsește] și, de este posibil, să postească. În cazul în care este o postire obligatorie-nadhr, faptul de-a călători în ziua respectivă este permis și nu este necesar să formuleze intenția de-a sta în locul respectiv pentru 10 zile. În aceste cazuri este mai bine să nu se călătorească de nu este strict necesar, iar când persoana călătorește deja, să exprime niyyat de-a sta pentru 10 zile acolo unde se află.

1726. Dacă o persoană face jurământ de-a face postire recomandată (mustahab), însă fără a-și preciza ziua când o va face, atunci nu poate să țină post în timp ce călătorește. Dacă face jurământ de-a ține postul într-o zi anume a călătoriei, atunci trebuie să postească în ziua aceea a călătoriei sale. De asemenea, dacă face jurământ că va posti într-o zi anume, indiferent de va călători sau nu, atunci, chiar dacă într-adevăr va călători, va trebui să țină postul jurat.

1727. În Medina, un călător poate să facă postirile mustahab timp de 3 zile,

formulând intenția de-a se ruga întru împlinirea dorinței sale și, ca precauție, acele 3 zile trebuie să fie miercurea, joia și vinerea.

1728. Dacă o persoană nu știe că postirea făcută de un călător este invalidă și postește în timp ce călătorește, iar mai apoi, în cursul zilei, află care este regula privitoare la asta, atunci postirea sa este invalidă; dacă însă până la timpul-maghrib nu află ce spune regula respectivă, postirea sa este validă.

1729. Dacă o persoană uită de faptul de-a fi un călător sau uită că postul ținut de un călător este invalid, atunci, în cazul în care ține totuși postul, postirea sa este invalidă.

1730. Dacă o persoană care postește călătorește după timpul-zuhr, atunci, ca precauție, trebuie să-și ducă până la capăt postirea. De călătorește înainte de timpul-zuhr, intenția pentru aceasta fiind deja formulată în noaptea precedentă, atunci nu poate să postească în ziua respectivă. De fapt, ca precauție, persoana nu poate să postească în ziua respectivă, chiar de nu a formulat în noaptea anterioară intenția de călătorie. În ambele situații, persoana nu poate întrerupe postirea până ce nu a atins limita *tarakkhus* [limita unei localități unde începe să nu se mai audă chemarea-adhan]. În cazul în care întrerupe, atunci este susceptibilă de-a da kaffarah.

1731. În luna-ramadhan—indiferent dacă se afla în călătorie înainte de fajr ori de realiza postirea și mai apoi a plecat în călătorie—dacă persoana ce călătorește ajunge în localitatea sa înainte de timpul-zuhr sau ajunge într-un loc unde intenționează să stea pentru 10 zile și, între timp, nu a comis nici o faptă invalidantă a postirii, atunci trebuie să postească în ziua respectivă. Însă dacă a făcut o acțiune ce invalidează postirea, atunci nu are obligația de-a posti în ziua respectivă.

1732. În cazul în care un călător ajunge după timpul-zuhr în localitatea sa ori într-un loc unde intenționează să stea 10 zile, nu poate să postească în acea zi.

1733. În luna-ramadhan, pe parcursul zilei, pentru un călător și pentru o persoană (ce nu poate posti dintr-un oarecare motiv) este makrūh să întrețină relații sexuale, să mănânce și să bea peste măsură.

Persoane pentru care ținerea postului nu este obligatorie

1734. Ținerea postului nu este obligatorie pentru o persoană care nu poate posti din pricina vârstei înaintate sau pentru o persoană căreia îi este extrem de greu s-o facă. Pentru aceasta din urmă însă, este obligația de-a da 1 mud (3/4 de kilogram) de hrană unui sărac pentru fiecare postire nefăcută.

1735. Dacă datorită extremei bătrâneți o persoană nu a ținut post în luna-ramadhan, însă mai apoi este în stare să postească, atunci, pe baza unei precauții recomandate, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

1736. Postul nu este obligatoriu pentru o persoană care suferă de-o boală ce produce sete excesivă, fapt pentru care postirea ar fi de nesuportat sau plină de dificultăți. În ultima situație însă, aceea a unei postiri dificile, persoana trebuie să dea 1 mud de mâncare unui sărman, pentru fiecare postire. În acelaași timp, ca precauție recomandată, o asemenea persoană poate să nu bea mai multă apă decât i-ar fi necesar; dacă mai târziu se recuperează, fiind astfel în stare să postească, atunci, ca

precauție recomandată, trebuie să realizeze qadha corespunzătoare postirii.

1737.Ținerea postului nu este obligatoriu pentru o persoană cu graviditate avansată, deoarece ar cauza neajunsuri copilului ce-l poartă. Totuși, pentru fiecare zi nepostită, ea trebuie să dea unui sărac 1 mud de mâncare. În ambele cazuri, ea trebuie să realizeze qaha pentru postirile lăsate la o parte.

1738. Dacă o femeie are un copil de țâță, indiferent de este chiar mama sau doica, ori o femeie care alăptează la buna ei voie, atunci, în cazul în care are prea puțin lapte sau, postind, și-ar face rău sieși ori copilului, nu este obligatoriu să postească, trebuind în schimb să dea unui sărac, pentru fiecare zi nepostită, 1 mud de mâncare. În ambele situații, va trebui să realizeze după o vreme qadha corespunzătoare postirilor nefăcute. De precizat este că regula aceasta se aplică, drept precauție obligatorie, numai în cazurile în care alăptatul la piept este singur fel în care poate fi hrănit copilul. Atunci cînd există alternativă, cum este când copilul este hrănit și de altă femeie, regula ce se aplică este o problemă-ishkal (a cărei decizie este divină).

Metodă de stabilire a primei zile dintr-o lună

1739. Prima zi a unei luni este determinată în următoarele 4 feluri:

- persoană vede ea însăși Luna [poziția și aspectul acesteia];
- un număr de persoane dau mărturie de-a fi văzut Luna, iar cuvintele lor o asigură pe persoana care întreabă ori sunt satisfăcătoare pentru aceasta; la fel, orice alt indiciu referitor la Lună și convingător;
- două persoane juste ('adil) spun că au văzut în timpul nopții[cum este Luna]; dacă cele doă persoane diferă în detaliile privitoare la Luna Nouă, ziua întâi a lunii nu va fi [acceptată și] stabilită. Această diferență de opinii poate fi explicită sau implicită; de exemplu—un grup de oameni iese afară pentru a cerceta dacă este Lună Nouă; între cei din grup se află două persoane de încredere ('adil) care certifică prezența Lunei Noi și alte două persoane tot atât de cunoscătoare și demne de încredere ('adil) care mărturisesc, și la fel o fac și ceilalți din grup, că nu este Lună Nouă, un caz în care mărturia primelor două persoane juste nu va valida prezența Lunei Noi;
- prima zi de ramadhan va fi stabilită prin trecerea a 30 de zile de la prima zi a lunii-sha ' ban, iar prima zi a lunii-shawwal va fi stabilită prin trecerea a 30 de zile de la prima zi a lunii-ramadhan.

1740. Verdictul unui mujtahid nu poate fi luat ca probă privitoare la care este prima zi a unei luni și, în acest caz, este bine să adopte precauție.

1741. Predicția făcută de astronomi nu poate fi luat ca probă privitoare la care este prima zi a unei luni. Cu toate acestea, dacă persoana care îi întreabă este satisfăcută și asigurată de rezultatele acestora, atunci trebuie să acționeze conform acestei informații.

1742. Dacă Luna este sus pe cer sau apune târziu, acestea nu pot fi luate drept indicații că noaptea precedentă a fost și prima noapte a lunii. La fel, dacă Luna are halo în jurul ei, aceasta nu este și probă că în noaptea anterioară a fost Lună Nouă.

1743. Dacă o persoană nu poate stabili prima zi a lunii-ramadhan și nu începe să postească, însă mai apoi se dovedește că noaptea precedentă a fost de fapt prima

noapte de ramadhan, persoana respectivă trebuie să realizeze qadha pentru ziua nepostită.

1744. Dacă într-o așezare se confirmă care este prima zi a lunii, atunci se certifică și în alte așezări care sunt unite de același orizont. În această chestiune, înțelesul expresiei „de-a avea un orizont comun" este acela că, de s-a văzut Luna Nouă într-un loc, există clara posibilitate de-a fi văzută și în alte locuri, atâta vreme cât nu există vreun impediment precum norii sau altele.

1745. Un anunț venit din alt loc (o telegramă, de exemplu) nu poate certifica prima zi dintr-o lună decât atunci când este bazat pe mărturia a două persoane juste ('adil) sau o sursă demnă de încredere din perspectiva Legii (shari'ah).

1746. Dacă o persoană nu știe de este ultima zi din luna-ramadhan sau prima zi din shawwal, atunci trebuie să țină post în acea zi. Dacă în cursul zilei respective află că este prima zi din luna-shawwal, atunci trebuie să întrerupă postirea.

1747. Dacă o persoană încarcerată nu poate constata sosirea postului de ramadhan, trebuie atunci să acționeze conform probabilității care, conform estimării sale, este cea mai puternică. Dacă faptul acesta nu este posibil, persoana va alege conform impresiei cele mai puternice privitoare la care ar fi luna ramadhan și va posti în consecință; totuși, va trebui să țină minte exact ce interval de timp a ales, astfel că, de află mai târziu că a postit înainte de adevăratul ramadhan, va trebui să realizeze qadha corespondentă. Însă dacă află că postirile sale au fost în adevăratul ramadhan ori după acesta, atunci nu are nici o obligație privitoare la qadha.

Postiri harām și makrūh

1748. Este harām să se postească în ziua de Eid ul-Fitr și în ziua de Eid ul-Azha. Este de asemenea harām să se postească formulând intenție pentru prima postire din luna-ramadhan într-o zi despre care persoana nu este sigură de este ultima zi din luna-sha'ban ori prima zi din luna-ramadhan.

1749. Este harām pentru o soție să țină un post mustahab dacă, procedând astfel, nu va fi în stare să răspundă datoriei sale către soțul său. Precauția obligatorie este că și în cazul în care ar putea să-și facă datoria față de soț, ea nu trebuie să facă o postire recomandată fără permisiunea soțului.

1750. Este harām pentru fii ori fiice să facă o postire mustahab dacă faptul produce suferință sufletească părinților.

1751. Dacă un fiu face o postire mustahab fără permisiunea tatălui, tatăl interzicându-i să postească de-a lungul zilei, atunci fiul trebuie să întrerupă postirea dacă neascultarea sa ar răni sufletește pe tatăl său.

1752. Dacă o persoană știe că ținerea postului nu-i produce incoveniente, atunci trebuie să postească, chiar dacă medicul său îl avertizează că i-ar fi dăunător. Dacă o persoană este sigură ori are sentimentul că o postire i-ar face rău, atunci trebuie să nu postească, chiar dacă medicul i-o recomandă. Dacă persoana ține post în aceste circumstanțe, postirea sa nu va fi validă când se dovedește că, de fapt, a produs neajunsuri, sau când nu s-a făcut formulând niyyat de qurbat.

1752. Dacă o persoană are puternicul sentiment că postirea îi va face rău și, având acest sentiment, în mintea sa se naște frica, cum și în cazul în care ce simte este văzut ca firesc de ceilalți, atunci nu trebuie să postească; dacă totuși o face, atunci nu va fi o postire validă [deoarece a produs neajunsuri și a fost făcută fără intenția mulțumirii lui 'Allāh].

1754. Dacă o persoană, care crede că postul nu-i este dăunător, postește totuși, iar după perioada-maghrib își dă seama că i-a făcut considerabil rău, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, trebuie să realizeze qadha pentru ziua respectivă.

1755. Pe lângă postirile menționate aici, există și alte postiri harām ale căror detalii sunt de găsit în cărțile pe această temă.

1756. De ziua 'Ashura, a X-a din luna-muharram, este makrūh să se postească. La fel, este makrūh să se postească într-o zi despre care cineva nu este sigur de este ziua de 'Arafa ori Eid ul-Azha.

Postiri mustahab

1757. Faptul de-a posti este recomandabil (mustahab) în oricare zi a anului, cu excepția zilelor în care postirea este harām sau makrūh. Câteva din aceste zile ce au fost îndeosebi recomandate sunt menționate aici:

- prima și ultima zi de joi a fiecărei luni și prima miercuri ce vine după a zecea zi dintr-o lună; dacă o persoană nu face aceste postiri, este mustahab să realizeze qadha corespunzătoare. Cînd persoana nu este în stare să postească, este recomandabil să dea unui sărac fie 1 mud de mâncare, fie moneda de argint prescrisă;
- a XIII-a, a XIV-a și a XV-a zi a fiecărei luni;
- în toate zilele ținând de rajab și shaban sau în cât de multe zile este posibil să se postească; poate fi și într-o singură zi numai;
- ziua de eid nawroz;
- din ziua a IV-a până în ziua a IX-a a lunii-shawwal;
- în ziua a XXV-a și în ziua a XXIX-a a lunii-zī qa'dah;
- din ziua I-a până ziua a IX-a (de exemplu, ziua-'Arafa) a lunii- zi ul-hajj; dacă însă din cauza slăbiciunii create de postire, nu este posibil pentru o persoană să recite dua de 'Arafa, atunci postirea în acea zi este makrūh;
- ziua plină de auspicii a sărbătorii-ghadir (a XVIII-a zī ul-hajj);
- ziua plină de auspicii mubahala (a XXIV-a zī ul-hajj);
- I-a, a III-a și a VII-a zi de a lunii-muharram;
- ziua de naștere a Sfântului Profet (a XVII-a din luna rabi' ul-awwal);
- a XV-a zi de jumadi' ul-awal;

Postul este de asemenea recomandat în a XXVII-a zi din luna rajab, ziua în care Profetul (s.a.w.) și declarat Darul Profeției.

Dacă o persoană face o postire mustahab, nu este obligatoriu s-o ducă până la capăt. De fapt, dacă un frate întru credință invită persoana respectivă la masă, este recomandabil să accepte invitația, putând să întrerupă postirea de peste zi, chiar dacă asta se petrece după timpul-zuhr.

Precauții mustahab

1758. Chiar dacă ar putea să nu postească, pentru persoanele enumerate aici, este recomandabil în luna-ramadhan să se abțină de la acele acțiuni care invalidează o postire:

- un călător care, în cursul călătoriei, a comis o acțiune ce invalidează postirea și care călător ajunge înainte de timpul-zuhr în orașul natal sau într-un loc unde intenționează să stea 10 zile;
- un călător care ajunge după zuhr acasă ori în locul unde vrea să stea 10 zile; aceeași regulă se aplică dacă ajunge în locurile numite înainte de timpul-zuhr și dacă are întreruptă postirea încă din timpul călătoriei;
- un bolnav care se recuperează după timpul-zuhr sau care, chiar dacă s-a recuperat înainte de amiază, va fi comis acțiuni care invalidează postirea; atunci când nu a făcut nici o acțiune invalidantă, obligația sa este să urmeze cele spuse în #1576;
- femeie căreia, în cursul zilei, i-a încetat menstruația ori sângerarea post-partum.

1759. Este mustahab ca o persoană să întrerupă postirea sa după oferirea de rugăciuni-maghrib și 'isha. Totuși, dacă tinde neapărat să mănânce și dorința îi este atât de mare că nu se poate concentra în rugăciuni, ori dacă cineva o așteaptă să termine, atunci este mai bine să întrerupă mai întâi postirea și să ofere mai târziu rugăciunile. Totuși, pe cât de mult posibil, persoana trebuie să încerce a oferi rugăciunile la timpul prescris acestora (*fedhīlat*).

Khums

1760. Plata cincimii (khums) devine obligatorie privitor la următoarele 7 situații:

- profit sau adaus la un câștig
- deținerea de minerale
- găsirea-deținerea unei comori
- amestecul de avere halal și avere harām
- „pietre prețioase" [scoici colorate, coral, perle] obținute din mare
- pradă de război
- ca de obicei, [o tranzacție în care] pământul deținut de un musulman este cumpărat de către un *zimmi* (nemusulman ce trăiește sub protecția unei guvernări islamice)

I. Profitul la câștig

1761. Dacă o persoană câștigă bani prin intermediul comerțului, industriei sau al oricărei alte munci plătite—cum ar fi să câștige bani din oferirea de rugăciuni sau prin ținerea de post în numele unui decedat—și în cazul în care câștigul depășește suma anuală obișnuită pentru menținerea propriului trai și al familiei sale, atunci ea trebuie să plătească 1/5 (khums) din surplus (conform cu regulile ce vor fi explicate mai în colo).

1762. Dacă o persoană acumulează avere fără să fi muncit pentru ea (ca în cazul în care primește ceva drept cadou) și bogăția respectivă depășește cheltuielile sale

anuale, atunci trevbuie să plătească khums din excedent.

1763. Nu există obligație de plată khums pe plata mirelui către viitoarea soție (mahr), nici pe proprietatea pe care soțul obține în schimbul divorțării de soția sa prin modalitatea khula. Aceeași regulă se aplică în cazul unei proprietăți pe care cineva o moștenește prin legile de bază privitoare la moștenire. Dacă o persoană shia moștenește de la o sursă care nu este acceptată în jurisprudența noastră (fiqh)—să moștenească de la o rudă îndepărtată, chiar dacă moștenitorii aceleia sunt în viață (*ta'sib*)—atunci ceea ce moștenește va fi considerat drept câștig și va avea de plătit khums. La fel, dacă o persoană moștenește de la o sursă neașteptată, care nu este nici tatăl și nici fiul său, atunci, ca precauție obligatorie, dacă moștenirea respectivă depășește cheltuielile anuale, trebuie să plătească khums.

1764. Dacă cineva moștenește o proprietate și știe că persoana de la care a moștenit nu a plătit khums pentru aceasta, atunci, fiind moștenitor, trebuie să plătească khums. Dacă proprietatea în sine nu este supusă legii privitoare la khums, însă moștenitorul știe că persoana de la care a moștenit datora parte din khums, atunci trebuie să plătească datoria din averea decedatului. În ambele cazuri însă, dacă persoana de la care a moștenit nu a fost convinsă în viața sa de utilitatea acestui fel de plată sau nu a plătit vreodată khums, atunci nu este ncesar pentru moștenitor să dea ceea ce datora persoana decedată.

1765. Dacă o persoană acumulează din cheltuielile anuale datorită economisirii și unui trai auster, atunci trebuie să plătească cincimea (khums).

1766. În cazul în care cheltuielile cuiva sunt susținute de către altă persoană, respectiva persoană trebuie să plătească din întregul său câștig.

1767. Dacă o persoană distribuie altora o proprietate sub titlul de *waqf* [beneficiile proprietății]—persoana către fii săi, de exemplu—și dacă fii aceștia fac agricultură și plantează pomi roditori pe proprietatea în cauză, obținând beneficii care depășesc cheltuielile anuale, atunci respectivii fii trebuie să plătească cincimea. La fel, dacă ei au profit de pe acea proprietate în vreu alt mod, cum ar fi arendarea, atunci treuie să plătească pentru cantitatea de bani ce excede cheltuielile anuale.

1768. Dacă, prin caritate (*sadaqah*) obligatorie sau recomandată, proprietatea obținută de către un sărac excede în valoare cheltuielile lui anuale ori acesta obține profit din proprietatea dată lui, cum ar fi, de exemplu, obținerea de fructe dintr-un copac primit în dar, vânzarea acestora dând venituri ce exced cheltuielile anuale, atunci trebuie să plătească khums. Pe de altă parte, averea ce a primit-o sub formă de khums ori de zakāt nu este supusă legii legate de khums.

1769. Dacă o persoană cumpără oarece cu bani din care nu a plătit cincimea—considerând, de exemplu, că-i spune unui vânzător *shi'ah ithna ash'ari* „Cumpăr acest produs cu acești bani."—atunci, în raport cu întreaga sa proprietate, tranzacția pe care o face este validă, însă taxa-cincime se va aplica asupra produsului pe care l-a cumpărat cu banii respectivi. Privitor la faptul acesta, nu va fi necesară nici o înștiințare a unui mujtahid sau aprobare din partea acestuia.

1770. În cazul că o persoană cumpără ceva și, după înțelegerea verbală cu vânzătorul, plătește din niște bani a căror cincime nu a fost plătită de către el, cumpărarea va fi validă; în această circumstanță însă va fi îndatorată acelora care trebuie să primească cincimea din suma pe care a plătit-o vânzătorului.

1771. Dacă o persoană *shi'ah ithna ash'ari* achiziționează ceva din a cărui valoare [furnizorul prim] nu a plătit khums, atunci plata-cincime va fi responsabilitatea vânzătorului și nu a persoanei care cumpără.

1772. Dacă o persoană face un cadou unui *shi'ah ithna ash'ari*, cadou din valoarea căruia nu a fost plătită khums, atunci responsabilitatea pentru plata cincimii o are însuși dăruitorul, cel care a primit cadoul neavând de plătit nimic.

1773. Dacă o persoană obține avere de la un necredincios sau de la cineva care nu crede în utilitatea taxei-cincime, atunci nu va fi obligatoriu pentru persoana care a primit averea să plătească khums.

1774. Pentru negustori, pentru salariați, pentru artizani și pentru alții asemenea este obligatoriu ca la un an de la începutul dobândirii de câștiguri să plătească o cincime din ceea ce excede cheltuielile făcute în acel an. Dacă o persoană care nu câștigă de obicei are un câștig neașteptat, atunci, la trecerea unui an de la momentul câștigului, trebuie să plătească khums din excedentul cheltuielilor avute în anul respectiv.

1775. O persoană poate plăti cincimea fie când împlinește un an de la începerea câștigului, fie când, fapt permisibil, conform anului calendaristic, se sfârșește anul; de asemenea, nu există obiecție dacă adoptă ca măsură anul solar pentru a plăti khums.

1776. Dacă un comerciant sau un salariat hotărăște durata de un an pentru plata de khums, însă moare până a se încheia anul, din totalul sumei obținute se scad cheltuielile personale până la momentul morții, iar pe profit se percepe cincimea.

1777. Dacă valoarea unui bun pe care cineva l-a cumpărat în interes comercial crește—persoana neajungând să-l vândă—și apoi scade pe parcursul anului, atunci persoana respectivă nu trebuie să calculeze khums în raport cu valoarea cea mai înaltă avută de bunul respectiv.

1778. Dacă valoarea unui bun pe care cineva l-a cumpărat în interes comercial crește, însă până la sfârșitul anului nu-l vinde, așteptând o creștere a prețului, atunci, chiar dacă prețul a scăzut, este obligatoriu să calculleze cincimea funcție de valoarea cea mai crescută a bunului.

1779. Atunci când o persoană are alte bunuri decât marfă, bunuri din a căror valoare ea a plătit khums, în cazul în care prețurile urcă și persoana le vinde [cu profit sporit], ea trebuie să plătească khums din excedentul dobândit. La fel, atunci când copacul obținut face fructe sau oaia cumpărată devine mai grasă, iar persoana le-a întreținut spre un profit mai mare, ea trebuie să plătească khums raportată la prețul crescut. De fapt, chiar dacă scopul întreținerii acestora nu a fost profitul, persoana tot are obligația cincimii.

1780. Dacă o persoană își face o grădină cu intenția de-a o vinde după ce prețul acesteia va fi crescut, atunci va trebui să plătească khums atât pe roadele grădinii, cât și pe prețul crescut al acesteia. Dar dacă intenția sa este doar aceea de a vinde fructele și de-a obține profitul dat de ele, persoana trebuie să plătească cincimea doar de pe urma fructelor.

1781. Dacă o persoană plantează sălcii, platani, și alți arbori asemănători, atunci trebuie să plătească khums în fiecare an, funcție de creșterea lor. Similar, dacă obține profit din crengile tăiate în fiecare an și doar prețul acestora (sau prețul lor cumulat cu alte câștiguri) face ca venitul să depășească cheltuielile personale pe un an, atunci, la

sfârșitul fiecărui an, trebuie să plătească khums.

1782. Dacă o persoană are câteva surse de venituri—primește o rentă pentru proprietatea sa și este de asemenea implicat în comerț, de exemplu—și dacă sunt considerate ca o afacere unică, atunci la sfârșitul anului trebuie să plătească khums din ceea ce excede cheltuielile sale. Atunci când obține profit dintr-o parte și are pierderi într-alta, poate echilibra aceste pierderi cu câștigul din cealaltă parte. Dar dacă este vorba de două afaceri distincte—persoana fiind, de exemplu, implicată în comerț, dar și în agricultură—atunci, ca precauție obligatorie, nu poate contrapune pierderea dintr-o parte cu câștigul din cealaltă.

1783. O persoană poate deduce din câștigul final cheltuielile făcute spre obținerea acelui câștig, cum ar fi plata unui comision ori a transportului, nefiind necesar să le adauge la calcularea cincimii.

1784. Nu se va plăti khums referitor la ceea ce o persoană cheltuie (de-a lungul anului din câștigul său) pe hrană, pe îmbrăcăminte, pe mobilă și pe cele casnice, pe nunta unui fiu, pe darul de mireasă al fiicei, pe ziyarat ori pe altele, dar aceasta cu condiția ca să nu fi făcut cheltuieli dincolo de cele firești statutului său, din extravaganță.

1785. Oricât cheltuie o persoană pe Nadhr sau Kaffarah, aceasta se constituie ca parte din cheltuielile anuale; la fel, ceea ce dă ca dar sau ca premiu este inclus tot în cheltuielile anuale, cu condiția ca să n-o facă dincolo de firescul bănesc al statutului său.

1786. Dacă o persoană nu poate avea gata pregătită zestrea fetei sale la vremea căsătoriei, fapt ce ar presupune să se realizeze în câțiva ani, cum și dacă s-ar considera nepotrivit ca persoana respectivă să nu dea nici o zestre, atunci nu se impune khums asupra a ceea ce cumpără de-a lungul unui an, însă cu condiția ca să rămână în limita posibilităților sale financiare [indicate de statutul său]; dacă însă își depășește mijloacele sau cheltuie profitul dintr-un an întreg pentru a cumpăra darul de mireasă pentru anul următor, atunci trebuie să plătească cincimea corespunzătoare.

1787. Oricât cheltuie o persoană pentru Hajj și alte pelerinaje (ziyarats) se recunoaște ca fiind parte din cheltuielile anuale. Dacă însă călătoria sa ține până în parte din anul următor, atunci trebuie să plătească khums pentru cheltuielile din al doilea an.

1788. Dacă o persoană, care obține profit din munca și comerț, are alte câteva proprietăți ce nu sunt supuse taxei-khums, atunci poate calcula cheltuielile anuale din profitul realizat din muncă ori afacere.

1789. Dacă din profitul ce îl face o persoană cumpără ceva cu titlul de provizii pentru consumul de-a lungul anului și la sfârșitul anului o parte din aceste provizii rămâne nefolosită, atunci trebuie să plătească pentru aceasta khums; atunci când are de plătit khums, dacă între timp prețul proviziilor achiziționate a crescut, atunci va calcula cincimea conform cu prețurile preponderente la sfârșitul anului.

1790. În cazul în care, din profitul obținut înainte de a plăti khums, o persoană achiziționează bunuri casnice, nu este necesar să plătească khums pentru acestea dacă utilizarea acestora încetează după terminarea anului. Nu va exista nici o obligativitate de khums dacă utilizarea lor încetează în cursul anului, însă aceste bunuri trebuie să fie acele articole ce sunt avute ani în șir, cum este cazul îmbrăcămintii de iarnă și de vară. Alte bunuri decât acestea, ca precauție obligatorie, vor fi supuse taxei-cincime de

îndată ce utilizarea lor încetează. La fel, când o femeie nu-și mai folosește deloc ornamentele, va trebui să plătească khums pentru ele.

1791. Dacă o persoană nu obține nici un fel de profit în cursul anului, atunci nu-și poate deduce cheltuielile anului în curs din profitul ce-l va face în anul următor.

1792. Dacă o persoană nu face nici un fel de profit la începutul anului și își consumă capitalul, iar mai apoi, înainte de a se termina anul, face din nou profit, atunci îi este îngăduit să deducă din profitul respectiv cantitatea de bani cheltuită din capitalul său.

1793. Dacă o parte din capitalul său se pierde în comerțul ce-l face (ori din oricare afacere), atunci persoana poate deduce valoarea (suma) pierdută din profitul anului în curs.

1794. Dacă din averea personală este pierdut altceva decât capitalul, persoana nu-l poate procura din profitul ce-l obține. Însă dacă persoana necesită respectivul element din avere în chiar anul în curs, atunci poate să-l obțină din profitul ce-l obține.

1795. Dacă o persoană nu are nici un fel de profit în timpul anului și împrumută bani de la cineva pentru a-și acoperi cheltuielile, atunci nu poate deduce cantitatea de bani împrumutată din profitul anilor următori. Dacă însă împrumută la începutul anului bani pentru acoperirea cheltuielilor și obține profit înainte să se termine anul, atunci poate deduce suma împrumutată din profitul respectiv. La fel, în primul caz sus-menționat, persoana poate să-și deducă datoria din profitul obținut în timpul anului, acea parte a profitului necăzând sub incidența taxării khums.

1796. Dacă o persoană ia un împrumut pentru a-și spori averea sau pentru a achiziționa o proprietate de care nu are nevoie, atunci nu poate să întoarcă împrumutul din profitul realizat în anul curent. Cu toate acestea, dacă împrumutul luat sau lucrul cumpărat cu acest împrumut este pierdut, atunci poate să plătească împrumutul din profitul obținut în timpul anului.

1797. O persoană poate să plătească cincimea corespondentă chiar valorii lucrului și poate, de asemenea, să plătească banii echivalenți valorii cincimii pentru care este răspunzător. Dar dacă persoana dorește să plătească khums pentru un produs ce nu a devenit încă supus cincimii, atunci poate s-o facă fără permisiunea unui mujtahid.

1798. Dacă o persoană devine pasibilă de-a plăti khums, nu a plătit-o (cu toate că a trecut un an) și nici nu are intenția s-o plătească, atunci nu are nici un drept asupra proprietății (ce presupune taxa-cincime). De fapt, ca precauție obligatorie, situația este aceeași (de-a nu avea drepturi asupra proprietății), chiar dacă intenționează să plătească khums.

1799. O persoană care datorează khums nu-și poate asuma responsabilitatea pentru aceasta—să se trateze pe sine însuși ca îndatorat celor îndreptățiți s-o primească, de exemplu—și să utilizeze întreaga proprietate. Dacă folosește proprietatea respectivă și aceasta este pierdută, atunci trebuie să plătească khums.

1800. Dacă o persoană ce datorează khums face un compromis cu mujtahid și își asumă responsabilitatea pentru plata cincimii, atunci poate să ia în posesie întreaga proprietate, iar profitul ce-l scoate după compromis îi aparține.

1801. Dacă într-un parteneriat de afaceri, unul din parteneri plătește khums pentru profitul realizat de el și celălalt nu face întocmai, cum și dacă, în anul următor, cel care nu și-a plătit khums oferă, drept parte a capitalului său, chiar proprietatea pentru care

nu a plătit khums, atunci, primul partener, cel ce și-a plătit khums, are drept de folosință asupra proprietății oferite, însă aceasta în cazul în care partenerul care nu a plătit este un musulman shi'ah ithna ash'ari.

1802. Dacă un minor posedă ceva capital și din acesta rezultă un profit, atunci cade sub incidența taxei-cincime și este obligatoriu ca tutorele său să plătească khums. Dar dacă nu iese profit din capital, atunci minorul va avea de plătit khums când va ajunge la majorat (pubertate).

1803. În cazul în care o persoană obține avere de la altcineva și are îndoieli dacă respectivul a plătit sau nu cincimea corespunzătoare, atunci, chiar așa fiind, are drept de folosire a averii. De fapt, dacă persoana de la care s-a luat averea este shi'ah ithna ash'ari, chiar dacă există siguranța că nu ar fi plătit cincimea, cel care a luat averea are și drept de folosință a acesteia.

1804. Dacă din profitul dobândit o persoană achiziționează o proprietate ce se presupune a nu fi parte din necesitățile și cheltuielile anuale, atunci are ca obligație să plătească khums corespunzătoare la sfârșitul anului. Dacă nu plătește cincimea și valoarea proprietății crește, atunci trebuie să plătească taxa respectivă pe valuarea curentă a proprietății. În afară de proprietate, aceeași regulă se aplică pe alte bunuri, cum ar fi un covor, et caetera.

1805. Dacă de când a devenit pasibil de a plăti khums o persoană nu a plătit niciodată taxa-cincime și achiziționează o proprietate, atunci, în cazul în care prețul acesteia crește și nu a cumpărat-o pentru a-i vedea prețul ridicat și a o vinde—de exemplu, a cumpărat un pământ pentru agricultură cu bani pentru care nu a dat cincimea—atunci trebuie să plătească khums relativ la prețul de achiziție. La fel, dacă, de exemplu, i-a plătit celui care vindea cu bani a căror cincime nu a fost plătită de către el, spunându-i „cumpăr această proprietate cu acești bani", atunci trebuie să plătească cincimea raportând-o la valoarea curentă a proprietății.

1806. Dacă de când a devenit pasibil de a plăti khums o persoană nu a plătit niciodată taxa-cincime și achiziționează din profitul comerțului său ceva de care nu are nevoie și dacă de la realizarea profitului respectiv a trecut un an, atunci trebuie să plătească khums pentru achiziția făcută. Atunci când achiziționează echipament casnic și altele necesare casei în conformitate cu statutul său, nu este necesar pentru o persoană să plătească khums pentru achiziții în cazul în care cumpărarea a făcut-o cu profitul aceluiași an. Relativ la acestea, dacă persoana nu știe cum să procedeze, ea trebuie să facă o înțelegere cu mujtahidul.

II.Mineralele

1807. Aurul, argintul, plumbul, cuprul, uleiul, cărbunele, turcoazul (*fīrozah*), carneolul (*aqīq*), alaunul, sarea sau oricare alt mineral sunt din Anfaal, ceea ce înseamnă că aparțin Imamului (a.s.). Dar dacă o persoană le extrage fără vreun impediment religios, atunci le poate avea. Atunci când sunt într-o cantitate prescrisă, trebuie să se plătească pentru ele khums.

1808. Limita de la care se taxează un mineral este de 15 mitqal în monezi de aur, astfel că, de exemplu, dacă valoarea unui mineral extras este egală cu 15 mitqals de aur în monezi, persoana în cauză trebuie să plătească cincimea corespunzătoare, dar după ce s-au scăzut cheltuielile făcute [pentru extragere].

1809. Dacă o persoană a obținut profit de la o mină, dar valoarea a ceea ce a extras

nu ajunge la 15 mitqals în monezi de aur, atunci plătirea cincimii va fi necesară atunci când profitul luat singur ori combinat cu alte profituri reieșite din comerț vor excede cheltuielile personale pe un an.

1810. Ca precauție obligatorie, calcarul, varul, argila de curățat și lutul roșu sunt considerate minerale și cuiva care le extrage i se cere să plătească khums dacă valoarea mineralului extras atinge limita prescrisă; însă faptul este obligatoriu fără să se deducă din valoare cheltuielile anuale.

1811. Dacă o persoană achiziționează ceva de la o mină, atunci trebuie să plătească khums fie că sursa este la suprafața solului ori la adâncime, fie că se află pe proprietatea cuiva sau într-un loc fără proprietar.

1812. Când o persoană nu este sigură dacă valoarea mineralului extras atinge valoarea de 15 mitqals de aur în monezi ori nu, atunci, ca precauție obligatorie și pe cât posibil, trebuie să identifice cât de exact valoarea fie prin cântărire, fie prin alte mijloace.

1813. Dacă niște persoane extrag în asociere vreun mineral și valoarea acestuia ajunge la limita de 15 mitqals în monede de aur, atunci, ca precauție recomandată, trebuie să plătească khums corespunzătoare întregii cantități, chiar dacă valoarea părții fiecăruia nu este taxabilă cu o cincime.

1814. Dacă o persoană extrage un mineral prin săparea pe pământul cuiva care nu și-a dat consimțământul, atunci, conform celor spuse de către fuqaha, ce s-a extras aparține celui ce posedă terenul. Cu toate acestea, problema este de natură *ishkāl* [ține de hotărâre divină] și soluția cea mai bună este ca persoana care a extras și posesorul terenului să ajungă la o înțelegere; dacă însă nu ajung la un acord, se vor raporta la decizia mujtahidului.

III. Comoara găsită

1815. O comoară este o proprietate care este ascunsă în pământ, în scorbura unui copac, într-o peșteră sau într-un perete și cineva o găsește; condițiile și atributele trebuie să o identifice drept comoară-descoperită.

1816. Dacă o persoană descoperă o comoară într-un loc fără proprietar, poate să și-o însușească, însă trebuie să plătească cincimea pentru ea.

1817. Limita de la care se plătește pentru o comoară este de 105 mitqals în monezi de argint sau 15 mitqals în monezi de aur; aceasta înseamnă că orice lucru ținând de comoară trebuie să aibă o valoare egală cu cea menționată mai sus (argint ori aur) pentru a putea fi sub incidența taxării.

1818. Atunci când o persoană găsește o comoară în terenul pe care l-a achiziționat de la altcineva și știe că respectiva comoară nu aparține stăpânului de teren anterior—ori nu aparține nici unui alt musulman ori zimmi care ar putea fi în viață încă, ori moștenitorilor acestora—atunci și-o poate apropria, trebuind însă să plătească khums corespunzătoare. În cazul în care are convingerea că respectiva comoară aparține proprietarului de teren anterior, odată ce pământul și tot ce era prezent acolo era sub stăpânirea proprietarului anterior, atunci trebuie să-l informeze. Dacă se dovedește că respectiva comoară nu era nici a aceluia, atunci trebuie să-l informeze pe proprietarul de mai înainte și tot așa până ce află că tot ce a găsit nu aparține nici unuia; fiind astfel, poate să-și aproprie comoara, plătind obligatoriu khums pentru ea.

1819. Dacă o persoană găsește multe lăzi îngropate într-un singur loc și valoarea totală acelor găsite este de 105 mitqals de argint sau 15 mitqals de aur în monezi, atunci trebuie să plătească khums. În cazul în care găsește comoara îngropată în locuri diferite, trebuie să plătească cincimea pentru fiecare comoară luată în parte cu condiția să ajungă la limita minim taxabilă; dacă valoarea unei părți este mai mică decât cea indicată, nu are de plătit khums.

1820. Dacă două persoane descoperă o comoară a cărei valoare totală este de 105 mithqals de argint sau 15 de aur și partea fiecăruia nu atinge limita minimă de la care poate fi taxată, atunci nici una din persoane nu are de plătit khums.

1821. Dacă o persoană cumpără un animal și găsește ceva de valoare în pântecul acestuia, atunci este necesar să-l informeze pe vânzător sau pe proprietarul anterior, însă cu condiția să aibă convingerea că ar aparține unuia dintre ei, că au fost proprietarii de drept ai animalului, cu ceea ce avea în pântec. Dacă află că lucrul de valoare nu aparține nici unuia din cei doi numiți, atunci, ca precauție obligatorie, va plăti cincimea, chiar dacă valoarea este mai mică decât limita minimă taxabilă. Această regulă se aplică de este vorba de pește (sau ceva asemănător), când peștele a fost crescut la o pescărie și cineva a supravegheat hrănirea peștelui; când însă peștele a fost prins la mare deschisă ori într-un râu, nu este necesar să informeze pe nimeni.

IV. Când proprietatea halal se amestecă cu proprietatea harām

1822. Dacă proprietatea halal se amestecă [cu proprietatea harām] în așa fel încât nu este posibil să se deosebească una de cealaltă și posesorul proprietății harām, cum și cantitatea acestei proprietăți sunt necunoscute— [adăugându-se faptul că] nu se știe ce cantitate din proprietatea harām este, mai mult sau mai puțin, supusă taxării-cincime—atunci, formulând niyyat de qurbat asupra întregii proprietăți, persoana care se raportează direct la această proprietate trebuie să plătească khums cuiva care, simultan, este îndreptățit să primească taxa-khums și asemenea proprietăți ale căror posesori sunt necunoscuți; astfel, după plata de khums, [ceea ce a fost harām] va deveni halal.

1823. Dacă proprietatea halal se amestecă cu proprietatea harām, iar persoana interesată știe care este cantitatea de proprietate harām, (indiferent de este mai mult sau mai puțin decât khums), dar nu-i cunoaște proprietarul, atunci persoana trebuie să renunțe la acea cantitate [harām] sub formă de *sadaqah* în numele proprietarului acesteia și, ca precauție obligatorie, trebuie să obțină permisiune de la mujtahid.

1824. Dacă proprietatea halal se amestecă cu proprietatea harām și persoana interesată nu știe cantitatea de proprietate harām, dar știe cine este proprietarul, atunci amândoi trebuie să ajungă la o înțelegere ca ea, persoana, să plătească proprietarului o sumă care să asigure că partea de bani datorată a fost plătită. De fapt, dacă persoana interesată știe că datorită neglijenței sale s-a produs amestecul [de halal și harām], trebuie atunci, ca precauție, să plătească ceva mai mult decât simte că ar putea să-i revină proprietarului.

1825. Dacă [din greșeală] o persoană plătește khums pe o proprietate ce are părți halal și harām amestecate și află mai târziu că partea de proprietate harām a fost mai mult [decât a socotit și a dat drept cincime], atunci trebuie să dea excesul [adică diferența dintre khums reală și cea dată] într-un act de caritate (sadaqah) în numele proprietarului care [prin eroarea făcută] a devenit ilegal.

1826. Dacă o persoană plătește khums pe o proprietate ce a fost amestecată sau face un act de caritate (*sadaqah*) în numele unei persoane necunoscute, dând ceva din proprietatea respectivă, atunci, în cazul în care fostul proprietar se răzgândește mai apoi și nu este de acord cu acțiunea, ca precauție obligatorie, persoana trebuie să-i ramburseze partea.

1827. Dacă proprietatea halal se amestecă cu proprietatea harām și cantitatea de proprietate harām este cunoscută, cum și dacă persoana interesată știe că proprietarul este cineva dintr-un grup, neștiind însă care este acela, atunci trebuie să-i informeze pe toți din grupul respectiv. Dacă cineva din grup ridică pretenții în vreme ce alții nu sau dacă nu arată nici un fel de interes, atunci trebuie să înmâneze [proprietatea] celui care a avut pretenția. Iar dacă pretențiile sunt ridicate de doi sau mai mulți din grup, atunci, în cazul în care au eșuat toate încercările de compromis, persoana trebuie să se raporteze la mujtahid pentru luarea deciziei. Când toți din grup au arătat interes ori, invers, nimeni nu a înclinat către compromis, atunci, pentru a stabili proprietarul va trage la sorți; ca precauție însă [și mai bine este] ca sorții să fie trași de către mujtahid sau de către reprezentantul acestuia (wakil).

V. Pietre prețioase obținute prin scufundare în mare

1828. Dacă sunt obținute perle, coral și alte pietre de pe fundul mării— fie că este vorba de un mineral sau ceva sporit prin creștere, și când cantitatea are o valoare începând cu ¾ mitqal de aur (=3.51 gr)—atunci trebuie să se plătească khums, indiferent dacă respectivul lucru prețios a fost obținut printr-o scufundare sau mai multe. Dacă însă „pietrele prețioase" au fost scoase la suprafață în două sesiuni de scufundare distincte și în fiecare caz nu s-a ajuns la valoarea taxabilă de 3.51 gr. de aur, nu va fi obligatoriu să se plătească cincimea. La fel, când scufundarea se face în parteneriat, iar partea fiecărui partener nu ajunge la 3.51 gr. de aur, nu va fi obligatoriu pentru nici unul din ei să plătească khums.

1829. Dacă o persoană extrage pietre prețioase din mare cu mijloace mecanice, fără să se scufunde, atunci, ca precauție, este obligatoriu să plătească khums corespunzătoare. Dar dacă le obține de la suprafața mării sau de la țărm, atunci va plăti khums numai dacă venitul obținut doar din acea sursă, ori combinat cu alte câștiguri, depășește cheltuielile anuale.

1830. Taxa-cincime este obligatorie pe pește și alte animale marine ce sunt prinse de către cineva fără scufundări, însă doar în cazul în care venitul obținut doar din acea sursă, ori combinat cu alte câștiguri, depășește cheltuielile anuale.

1831. Dacă o persoană face scufundări în mare fără intenția de-a scoate ceva, însă din întâmplare dă peste o piatră prețioasă și vrea să fie a sa, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să plătească khums; de fapt, ca precauție obligatorie, o persoană trebuie să facă asta în orice situație identică.

1832. În cazul în care, scufundându-se în mare, o persoană aduce la suprafață un animal ce conține în interiorul său o piatră prețioasă și dacă e vorba de o stridie care, se știe, conține de obicei o perlă, atunci, dacă valoarea perlei este minim taxabilă, persoana trebuie să plătească khums (așa cum s-a explicat). Dacă persoana a înghițit din întâmplare piatra respectivă, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să plătească khums chiar și când valoarea pietrei nu este taxabilă.

1833. Dacă o persoană face scufundări în râuri precum Tigru și Eufrat și obține vreo

piatră prețioasă, atunci trebuie să plătească khums dacă asemenea pietre sunt produse în acele râuri.

1834. Dacă o persoană face scufundări și obține ambră gri, atunci, dacă valoarea acesteia este de minimum 3.51 gr. de aur, trebuie să plătească khums. Aceeași regulă se aplică dacă o obține de la suprafața mării sau de la țărm.

1835. Dacă o persoană, a cărei meserie este extragerea mineralelor sau scufundarea pentru acestea, plătește [în mod curent] khums pentru ce găsește, atunci, [chiar dacă] veniturile sale depășesc cheltuielile pentru un an, nu mai este nevoie să plătească din nou khums [la sfârșitul anului].

1836. Dacă un copil extrage vreun mineral sau găsește vreo comoară, sau dacă obține pietre prețioase prin scufundare în mare, atunci tutorele său va fi cel care va plăti khums; dacă tutorele nu plătește, atunci copilul, când va atinge vârsta pubertății (*bāligh*), va fi cel care va plăti khums. La fel, dacă un copil are o avere în care părțile halal și harām sunt amestecate, atunci tutorele său [se va îngriji] să facă averea respectivă pak.

VI. Prăzi de război

1837. Dacă musulmanii luptă împotriva necredincioșilor sub comanda Sfântului Imam (a.s.) și în război obțin ceva pradă (*ghanimat*), atunci este obligatoriu să plătească khums pe ceea ce rămâne prin deducerea cheltuielilor legate de protecția, de transportul și a celorlate privitoare la pradă și prin punerea de o parte a ceea ce Imamul cheltuie conform înțelepciunii sale și conform a ceea ce-i revine prin dreptul său special. În ce privește impunerea taxării (khums), nu există diferență între pradă mobilă ori imobilă. Sigur că pământurile ce au fost luate ca pradă de război aparțin poporenilor musulmani, chiar dacă războiul nu a fost dus cu permisiunea Imamului.

1838. Dacă musulmanii se angajează într-un război cu necredincioșii fără permisiunea Imamului (a.s.) și obțin ceva prăzi de război, atunci tot ceea ce obțin ca pradă aparține Imamului, luptătorii neavând nici un drept asupra prăzii.

1839. Orice este în posesia necredincioșilor nu va deveni *ghanimat* dacă proprietarul inițial a fost un musulman sau un zimmi.

1840. Faptul de-a fura de la un harbi nemusulman (adică de la cineva care nu se află sub protecția statului islamic) este harām, odată ce este vorba de lipsa onestității și un fapt ce conduce la distrugerea păcii. Ca precauție, orice s-a obținut în acest fel trebuie returnat.

1841. În general se susține că un momin poate să-și însușească lucrurile avute de către un nasibi— cineva care este dușmanul Imamului (a.s.)—rămânându-i să plătească doar khums, însă aceasta este o chestiune-ishkāl.

VII. Pământ obținut de către un Zimmi necredincios de la un musulman

1842. Dacă un *zimmi* necredincios achiziționează pământ de la un musulman, atunci, așa cum este susținut în general de către fuqaha, cel dintâi trebuie să plătească cincimea pe teren chiar din banii obținuți pe produsele pământului respectiv sau din banii proveniți de la oricare altă proprietate ce-o are. Însă incidența taxării khums în acest caz, felul în care este înțeleasă, este o problemă-ishkāl.

Felul în care se distribuie Khums

1843. Khums trebuie împărțită în două: o parte este *sehme sadat*, ce trebuie să se dea unui *sayyid* care este sărac, ori unui orfan, ori cuiva care este blocat în călătorie de absența banilor, iar cealaltă parte este *sehme imam*, parte care, în prezent, se dă unui mujtahid care îndeplinește toate condițiile, sau care parte poate fi cheltuită în scopuri indicate de către mujtahid. Ca precauție obligatorie, acel mujtahid trebuie să fie *ālam* și priceput în treburile publice.

1844. Acel orfan sayyid (din Descendență) căruia i se dă khums trebuie să fie sărac. Dar unui sayyid care a rămas fără bani într-o călătorie, poate să i se dea în ajutor bani, chiar dacă în localitatea sa de reședință nu este sărac.

1845. În cazul în care călătoria intreprinsă de către un sayyid este cu scopul de-a comite un păcat, iar respectivul a rămas fără bani, atunci nu trebuie să i se dea khums.

1846. Poate să i se dea khums unui sayyid care nu este a'dil, dar nu trebuie să i se dea unui sayyid care nu este ithna 'ashari.

1847. Nu trebuie să i se dea khums unui sayyid care este încalcă Legea, deoarece acesta îl încurajează să păcătuiască pe mai departe. Ca precauție, nu trebuie să i se dea khums unui sayyid care este bețivan, ori care nu oferă rugăciunile zilnice, ori care comite păcate în mod fățiș, și aceasta chiar dacă dându-i khums l-ar împiedica în săvârșirea păcatelor.

1848. Dacă o persoană pretinde că este sayyid, nu i se poate acorda khums până ce două persoane juste ('adil) nu confirmă că este așa sau dacă, fiind binecunoscută oamenilor ca fiind sayyid, cineva nu este convins de asta.

1849. Se poate da khums unei persoane care este sayyid în localitatea sa, atâta vreme cât cel care dă nu este convins de contrariul.

1850. Dacă soția este o sayyidah, atunci, ca precauție obligatorie, soțul nu trebuie să-i dea khums pentru ca ea să-și acopere cheltuielile. Cu toate acestea, dacă la rândul ei soția are obligația de-a acoperi cheltuielile altora și nu are puterea financiară s-o facă fără dificultăți, este permisibil ca soțul să-i dea khums, astfel ca ea să poată acoperi cheltuielile celorlalți. De aici, soțul nu poate să-i dea khums ca ea să folosească banii în cheltuieli neesențiale.

1851. Dacă există obligația pentru cineva să acopere cheltuielile unui sayyid ori a unei sayyidah, aceasta din urmă putând să nu fie soția sa, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, el nu poate da bani din khums pentru ca sayyid ori saidah în cauză să aibă pentru mâncare, îmbrăcăminte sau altele esențiale traiului; cu toate acestea, nu este nici o problemă dacă dă o parte din khums pentru ca el ori ea să-și aibă pentru alte cheltuieli necesare.

1852. Dacă este ca obligație asupra unei persoane să susțină financiar un sayyid sărac, dar fie nu poate să acopere toate cheltuielile, fie poate, însă n-o dorește, atunci i se poate da khums acelui sayyid.

1853. Precauția obligatorie este ca, pentru cheltuielile anuale, unui sayyid aflat la nevoie să nu i se dea khums în exces.

1853. Dacă în localitatea unei persoane nu există nici un sayyid și dacă persoana

este sigură că nu va exista în viitorul apropiat un sayyid sărac ori dacă nu este posibil să se păstreze în siguranță cantitatea de khums până la apariția unui sayyid, atunci persoana interesată se va duce în altă localitate și va da khums cuiva care merită. Făcând astfel, poate scădea din khums acei bani folosiți în călătorie. Dacă în călătoria de la un oraș la altul persoana pierde khums din cauza neglijenței, trebuie atunci să ramburseze banii, iar dacă nu a făcut nici o greșeală în grija față de khums, atunci nu trebuie să ramburseze banii.

1855. Dacă în propria localitate o persoană nu are pe cineva care să necesite khums și este sigură că nu va exista în viitorul apropiat cineva care să necesite, atunci, chiar fiind posibil să aibă grijă de khums până la apariția cuiva în necesitate, persoana interesată poate să se ducă în alt oraș pentru darea de khums. Iar dacă în pofida grijei, khums este pierdută pe drum, atunci nu va fi necesar să plătească nimic; oricum, persoana nu poate deduce din khums cheltuielile de transport al banilor dintr-un loc în altul.

1856. Chiar dacă în orașul unei persoane se află cineva care ar putea să primească khums, persoana interesată poate să se ducă în altă localitate și să dea khums altcuiva nevoiaș. În acest caz, persoana numită trebuie să-și asume cheltuielile drumului, iar dacă khums este pierdută, atunci este răspunzătoare pentru asta, chiar dacă nu a fost neglijentă în privința banilor.

1857. Dacă o persoană ia khums într-alt orașconform cu directiva unui mujtahid și pierde banii respectivi, atunci nu este necesar să plătească din nou khums. Regula este aceeași dacă persoana dă banii de khums unui reprezentant (wakil) al mujtahidului, iar acesta îi pierde pe drumul de tranfer.

1858. Nu este permisibil ca prețul unui produs anume să fie mărit artificial și apoi să fie dat ca taxă-cincime. Așa cum s-a spus la #1797, este total inacceptabil să se plătească khums pentru alt produs decât pentru acela ce este taxabil cu cincimea, excepție făcând darea de bani pentru monezi de aur și argint, etc.

1859. Dacă o persoană este creditoarea alteia care este îndreptățită să primească khums și vrea să-și regleze problema datoriei pentru cincimea ce-o are de plătit, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie fie să caute a obține permisiunea unui mujtahid ca să procedeze astfel, ori să dea khums personei necesitate, ca mai apoi aceasta să-i returneze banii pentru datorie. De asemenea, persoana creditoare poate lua *walakat* de la cea necesitată, să primească khums în numele aceleia și apoi să scadă datoria sa din khums.

1860. O persoană care este răspuzătoare de taxa-cincime nu poate impune persoanei necesitate condiția ca să returneze suma de bani după ce o va fi primit, cu excepția cazului în care primitorul, după ce va fi primit khums, este de acord să plătească. De exemplu—dacă o persoană datorează o mare cantitate de khums și nu poate plăti din cauza sărăciei, totodată nedorind să rămână îndatorată celor care trebuie să primească khums, atunci nu va exista obiecție dacă primitorii sunt de acord să primească khums, ca mai apoi să dea banii înapoi ca pe un dar.

Zakāt

1861. Este obligatoriu să se plătească zakāt pentru următoarele lucruri: grâu, orz, curmale, stafide, aur, argint, cămile, vaci, oi și capre, cum și, ca precauție obligatorie, pe

averea obținută în afaceri. Dacă o persoană este posesorul oricărui din aceste 10 lucruri, atunci, în conformitate cu condițiile ce le vom specifica mai în colo, persoana trebuie să-l încadreze cu cantitatea/măsura/numărul într-una din categorii.

1862. Pe baza unei precauții obligatorii, zakāt trebuie plătită și pe *sult*, care este un fel sămânță mai moale, asemenea grâului, care are proprietățile orzului, și pe *'alas*, care este asemenea grâului și care constitue hrana celor din Yemen.

1863. Plătirea de zakāt devine obligatorie numai când averea, proprietatea cuiva, ajunge la limita prescrisă de taxare și posesorul acesteia este o persoană liberă.

1864. Dacă o persoană este în mod continuu, timp de 11 luni, proprietarul unei vaci sau al unei oi, al unei cantități de aur sau argint, atunci trebuie să plătească zakāt încă din prima lună din cele 11, calculând începutul noului an după terminarea celei de-a XII-a luni.

1865. Obligativitatea plătirii de zakāt pe aur, argint și mărfuri este condiționată de faptul ca posesorul să fie sănătos și să fi ajuns la pubertate (*bāligh*). În privința grâului, orzului, stafidelor, cămilelor, vacilor și oilor, faptul ca posesorul să fie sănătos nu este condiție necesară.

1866. Plata de zakāt pe grâu și orz devine obligatorie când sunt recunoscute ca fiind grâu și orz, zakāt pe stafide, atunci când provin din struguri, zakāt pe curmale, atunci când sunt din soiul numit de arabi *tamar*. Timpul de determinare a cantității taxabile, cât și plătirea de zakāt, în privința grâului și orzului este atunci când sunt deja secerate și separate de pleavă; pentru stafide și curmale, timpul de plătire de zakāt este atunci când acestea sunt culese. Această perioadă este cunoscută ca „timpul de uscare".

1867. Pentru a stabili obligativitatea de zakāt asupra unor produse precum grâu, orz, stafide și curmale, nu este vreo cerință primă ca toate acestea să fie la modul direct, imediat sub controlul posesorului lor, astfel încât să le aibă liber la dispoziția sa. Dacă posesorul lor este absent, iar aceste bunuri nu sunt nici sub controlul său și nici al reprezentantului său, așa cum se întâmplă când au fost însușite ilegal, chiar și în această circumstanță obligativitatea de zakāt rămâne.

1868. Pentru a stabili obligativitatea de zakāt asupra unor materii precum aurul, argintul sau mărfurile, este necesar ca stăpânul lor să fie sănătos; drept aceea, dacă posesorul acestor bunuri este bolnav de-a lungul întregului an ori într-o periadă a anului, atunci nu va avea de dat zakāt ca obligație.

169. Dacă stăpânul unor vaci, oi sau cămile, al unei cantități de aur și argint rămâne în stare de intoxicare (etilică) sau inconștient în timpul unei părți din an, el nu este absolvit de plata de zakāt; regula este aceeași și dacă proprietarul devine intoxicat sau inconștient chiar la timpul din an când trebuie să plătească zakāt.

1870. Pentru a stabili obligativitatea de zakāt asupra altor lucruri decât grâu, orz, stafide și curmale, este necesar ca stăpânul să aibă libertate asupra folosirii lor, etc. Dacă respectivul proprietar este împiedicat să aibă control asupra acestor alte bunuri din cauză i s-au luat ilegal, atunci zakāt nu va fi obligatorie (wajib).

1871. Dacă o persoană împrumută de la altcineva aur, argint sau orice alt lucru asupra cărora există obligativitatea de plată zakāt și toate acestea rămân la persoana respectivă pentru un an, atunci ea este aceea care trebuie să plătească zakāt, iar cel care i le-a împrumutat nu va avea de plătit nimic.

Zakāt ce se plătește pe grâu, orz, curmale și stafide

1872. Zakāt pentru grâu, orz, curmale și stafide devine obligatorie începând cu cantitatea taxabilă de 300 de *'sā*, adică 847 kilograme.

1873. Dacă o persoană ori membrii familiei sale consumă struguri, orz și grâu asupra cărora plata de zakāt a devenit obligatorie sau, dacă, de exemplu, persoana dă aceste alimente unui sărac fără a avea însă intenția plătirii de zakāt, atunci trebuie să dea zakāt pentru cantitatea cosumată ori dată.

1874. Dacă posesorul de grâu, orz, curmale sau struguri moare după ce zakāt pe acestea a devenit obligatorie, atunci acea cantitate de zakāt corespunzătoare produselor sale trebuie plătită din bunurile sale. Dacă însă moare înainte ca zakāt să fi devenit obligatorie, atunci fiecare din moștenitorii săi a cărui parte este (847 kg.) taxabilă prin zakāt, trebuie să plătească zakāt pe partea sa.

1875. O persoană care a fost numită de către mujtahid să colecteze zakāt poate să exprime această hotărâre la vremea recoltării, atunci când grâul și orzul sunt secerate și pleava a fost separată de boabe, atunci când curmalele și strugurii s-au uscat. Dacă posesorul acestor recolte nu dă zakāt, și grânele sau fructele se strică, atunci posesorul lor trebuie să plătească o compensație.

1876. Dacă plata de zakāt devine obligatorie pentru curmali și struguri sau pentru recolta de grâu și orz după ce o persoană devine stăpânul lor, această persoană trebuie să plătească zakāt.

1877. Dacă o persoană vinde recolta și copacii după ce s-a impus zakāt pe grâu, orz, curmale și struguri, atunci vânzătorul este acela care trebuie să plătească zakāt, și plătind, nu va exista nici o obligație de plată pentru cumpărător.

1878. Dacă o persoană cumpără grâu sau orz, sau curmale, sau struguri, și știe că vânzătorul a plătit zakāt pentru acestea, ori se îndoiește dacă vânzătorul a plătit sau nu, atunci nu este obligație pentru persoana care cumpără să plătească ceva. Dacă știe că vânzătorul nu a plătit zakāt pe ele, atunci însuși cumpărătorul trebuie să plătească zakāt. Dacă vânzătorul îl înșeală, spunându-i că nu a plătit zakāt, atunci cumpărătorul poate pretinde zakāt de la vânzător, în cazul în care el însuși, cumpărătorul, a plătit-o.

1879. Dacă greutatea grâului, sau a orzului, sau a curmalelor sau strugurilor de stafide este în jur de 847 kg. când sunt umede și se reduce atunci când devin uscate, atunci plata de zakāt nu este obligatorie.

1880. Dacă o persoană dispne de grâu, orz și curmle înainte de vremea uscării lor și, după ce se vor fi uscat, ajung la cantitatea raxabilă, atunci persoana trebuie să plătească zakāt pe acestea.

1881. Există trei feluri de curmale:

- acelea care sunt uscate; regulile privind zakāt de plătit pentru ele au fost deja explicate;
- acelea care sunt mâncate de îndată ce se coc;
- acelea care sunt mâncate înainte de a se fi copt.

Privitor la al doilea fel, dacă greutatea lor devine 847 kg. după ce s-au uscat, atunci, ca precauție recomandată, zakāt pentru ele devine obligatorie. Pentru cele de-al treilea

fel, zakāt nu este obligatorie.

1882. Dacă o persoană a plătit deja o dată zakāt pentru cantitatea de grâu, orz, curmale și stafide, atunci nu mai are de plătit zakāt pentru ele, chiar dacă din cantitatea respectivă îi mai rămâne pentru alți câțiva ani.

1883. Dacă grâul, orzul, curmalii sau vița-de-vie sunt udate de ploaie sau de apa unui râu, ori dacă beneficiază de umezeala pământului ca în cazul recoltelor din Egipt, atunci zakāt pentru acestea este 10%; însă dacă acestea sunt udate cu apă adusă în căldări sau într-un mod asemănător, atunci zakāt este 5%.

1884. Dacă grâul, orzul, curmalii sau vița-de-vie sunt udate atât de ploaie, cât și cu apă adusă cu căldarea, însă se poate spune că au fost udate cu căldarea, atunci zakāt este de 5%; dacă se poate spune că au fost udate totuși de ploaie și de apa unui râu, atunci zakāt este 10%; iar dacă se poate spune că au fost udate prin toate mijloacele naturale și omenești, atunci zakāt este 7,5%.

1885. Dacă o persoană se îndoiește de opinia generală și nu este în stare să determine dacă udarea a fost prin ploaie, sau prin ploaie și prin udarea cu apă adusă, atunci va fi de ajuns să plătească zakāt 7,5%.

1886. Dacă o persoană se îndoiește și nu știe ce anume se va susține, de s-a udat într-un fel, prin ploaie, sau altul, cu căldările, atunci va fi suficient să plătească 5%. Regula este aceeași dacă opinia comună va fi probabil că udarea a fost cu apă de ploaie.

1887. Dacă grâul, orzul, curmalii și vița-de-vie sunt irigate de ploaie și prin canale de irigație și, cu toate că nu ar mai fi nevoie de apă adusă cu căldarea, se face și astfel, atunci, dacă toate acestea nu duc la o bună recoltă, zakāt va fi de 10%. Dacă sunt udate doar la mână, cu căldarea, fără a fi nevoie de canal de irigație și ploaie, însă totuși sunt irigate și astfel, rezultatul fiind o recoltă slabă, zakāt este de 5%.

1888. Dacă o recoltă este udată cu găleata, etc. și pe un pământ din vecinătate, posesorul are o recoltă ce beneficiază de umezeala pământului care este udat cu găleata, nemaifiind deci necesară o udare în plus, atunci zakāt de pe pământul udat cu găleata va fi de 5%, iar zakāt pe recolta de pe pământul alăturat, ca precauție, va fi 10%.

1889. Pentru a determina limita minimă taxabilă, o persoană nu poate deduce cheltuielile ce le-a făcut pentru producerea de grâu, orz, curmale și struguri din veniturile realizate pe aceste produse. De aici, dacă greutatea oricărui din aceste produse, înainte de-a se calcula cheltuielile, este de 847 kg., atunci trebuie să plătească zakāt pentru produsul respectiv.

1890. O persoană care a utilizat semințe pentru agricultură, fie că le-a avut dinainte sau le-a cumpărat, atunci când calculează cantitatea minimă taxabilă nu poate să scadă valoarea lor din cantitatea totală a recoltei, ci trebuie să calculeze limita taxabilă luând în calcul întreaga recoltă.

1891. Nu este obligatoriu să se plătească zakāt pe ceea ce statul ia din bunuri sau din avere. De exemplu—dacă recolta este de 2000 kg. și statul ia din acestea 50 ca taxă, atunci obligația este de-a plăti zakāt doar pe 1950 kg.

1892. Ca precauție obligatorie, o persoană nu poate scădea din valoarea recoltei cheltuielile făcute înainte ca plata zakāt să intre în vigoare, plătind zakāt doar pe restul care ar rămâne după numita scădere.

1893. Privitor la cheltuielile ce s-au făcut după ce zakāt vine ca obligație, o persoană

nu le poate deduce din cantitatea de zakāt la care este obligat, chiar dacă, drept precauție, va fi căutat să obțină permisiunea de la mujtahid sau de la wakil.

1894. Înainte de-a plăti zakāt, nu este obligatoriu ca o persoană să aștepte până ce grâul și orzul se adună pentru treierat, iar strugurii și curmalele devin uscate. Faptul acesta este îngăduit de îndată ce zakāt vine ca obligație, calculând atunci zakāt ce o are de dat și plătind-o.

1895. După ce zakāt devine obligatoriu, o persoană poate să predea la comun recolta de grâne și fructe înainte ca acestea să fie secerate sau culese unui om sărman, sau către mujtahid sau wakil, în baza proprietății comune pentru a-i face să împartă cheltuielile.

1896. Când o persoană înmânează zakāt pe recolta de grâne, ori de curmale, ori de struguri în forma lor esențială, fie către Mujtahid sau wakil, fie către cineva nevoiaș, nu este necesar să le socotească de proprietate comună, liberă de impozit. Persoana poate să le ceară o chirie a produselor atâta vreme ce rămân pe pământul său pentru cules și uscare.

1897. Dacă o persoană posedă grâu, orz, curmali și viță-de-vie în diferite localități, unde timpul de coacere a grânelor și fructelor diferă de la un loc la altul, cauză pentru care nu sunt primite în același timp, și dacă toate sunt considerate ca unică recoltă a aceluiași an, în care grânele și fructele care se coc mai întâi ajung să fie în cantitatea taxabilă de 847 kg., atunci plătește zakāt pentru acestea la vremea când se coc și sunt culese, rămânâns să plătească pentru recolta mai tardivă atunci când o primește. Dar dacă recolta care este gata prima nu atinge cantitatea taxabilă, atunci posesorul trebuie să aștepte până ce toate celelalte recolte sunt gata. Dacă toate recoltele împreună ating cantitatea taxabilă, zakāt va fi obligatorie, iar în caz contrar, nu.

1898. Dacă un curmal sau o viță-de-vie are fructe de două ori într-un an și cantitatea totală ajunge să fie taxabilă, atunci este obligatoriu ca precauție să se plătească zakāt.

1899. Dacă o persoană are o cantitate de curmale sau struguri care nu s-au uscat încă și care vor avea cantitatea taxabilă după ce se vor fi uscat, atunci poate să le adauge fructe proaspete de același fel pentru a putea da zakāt, dar aceasta cu condiția ca după uscare, întreaga cantitate să fie egală cu suma obligatorie de zakāt.

1890. Dacă deja s-a instituit obligația ca o persoană să plătească zakāt pe curmale și stafide uscate, ea nu poate să le înlocuiască cu stafide și curmale verzi, necoapte încă. Dacă persoana calculează valoarea plății zakāt și dă curmale și stafide verzi sau alte stafide și curmale uscate neținând cont de valoarea reală, atunci problema devine una de natură ishkāl. La fel, dacă o persoană are obligația de-a plăti zakāt pe curmale sau struguri verzi, ea nu poate să plătească folosind curmale și stafide uscate. În plus, chiar dacă este vorba de curmale și struguri verzi, va fi o problemă ishkāl dacă o persoană, după ce va fi calculat zakāt, plătește folosind alte curmale sau struguri.

1901. Dacă o persoană moare având o datorie și are o proprietate asupra căreia zakāt a devenit legitimă, atunci se va plăti în primă instanță zakāt corespunzătoare întregii proprietăți și apoi se va plăti datoria.

1902. Dacă o persoană moare având o datorie și a posedat grâu, orz, curmale sau stafide, cum și dacă totodată, înainte de obligativitatea plății zakāt, moștenitorii săi îi plătesc datoria din banii proveniți de la altă proprietate, atunci zakāt va fi plătită de către acel moștenitor a cărui parte este egală cu 847 kg. Iar dacă datoriile decedatului

nu au fost plătite înainte de obligativitatea plății zakāt, iar averea sa este egală întocmai datoriei, atunci nu este obligatoriu pentru moștenitori să plătească vreo zakāt. Dacă valoarea proprietății decedatului este mai mare decât datoria și dacă datoria a fost cerută și sub formă de grâne și fructe, atunci oricât se va plăti pentru datorie nu va fi supus taxării zakāt. În cele din urmă, oricare dintre moștenitori primește o parte de avere egală cu cantitatea taxabilă trebuie să plătească zakāt.

1903. Dacă grâul, orzul, curmalele și safidele asupra cărora a devenit obligație zakāt sunt de calitate superioară și inferioară, atunci precauția obligatorie este ca zakāt corespunzătoare fiecărei din cele două categorii să fie socotită și plătită separat.

Cantitatea de aur minimă taxabilă

1904. Există două limite privind cantitatea de aur taxabilă. Prima este de 20 mitqals (sharii '), 1 mitqal însemnând 3,456 grame. De aici, când cantitateade aur atinge 20 de mitqals și sunt îndeplinite și alte condiții cerute, o persoană trebuie să plătească drept zakāt proporția 1/40 din cantitate, adică 1,728 gr. Dacă aurul nu atinge în cantitate aceasă greutate, atunci zakāt nu este obligatorie.

A doua cantitate taxabilă de aur este aplicabilă când aurul trece progresiv peste inițialele 20 mitqals. Astfel, dacă există în plus 4 mitqals sharii [ajungându-se astfel la 24 mitqals], posesorul trebuie să plătească zakāt 2,5% din cantitate. Iar dacă există un plus de mai puțin de 4 mitqals sharii [de exemplu, 2 mitqals, rezultând doar 22 mitqals], atunci posesorul va plăti numai pentru 20 mitqals inițiale, nefiind obligatoriu plata de zakāt pentru surplusul de doar 2 mitqals. Aceeași regulă se aplică și atunci când creșterile privesc cantitatea de aur, astfel că, de are loc o creștere de exact 4 mitqals, se va plăti pentru întrega cantitate, iar dacă plusul este mai mic de 4 mitqals, atunci nu este de plătit zakāt.

Cantitatea de argint minimă taxabilă

1905. Există două cantități minime de argint taxabile. Prima este aceea de 105 mitqals obișnuite, care înseamnă 483,88 grame. Ca urmare, când cantitatea de argint are această valoare și sunt îndeplinite alte condiții necesare, posesorul trebuie să plătească 2,5% din aceasta drept zakāt. Când cantitatea de argint nu ajunge la cantitatea sus-numită, nu este obligatoriu să se plătească zakāt.

A doua cantitate de argint taxabilă este atunci când există un plus de 21 mitqals peste cele 105, astfel că pentru 126 mitqals zakāt va fi corespunzătoare exact acestei cantități, iar dacă plusul este mai puțin de 21 mitqals [de exemplu, 18 mitqals, dând 123 în total], nu este de plătit zakāt pe cantitatea plus [pentru cele 18 mitqals, ci doar pentru 105]. Aceeași regulă se aplică pe măsură ce are loc o creștere progresivă în cantitatea de argint, astfel că, de se adaugă încă 21 mitqals la cantitatea deja existentă [de exemplu,123 plus 21, dând în total 144 mitqals], persoana trebuie să plătească zakāt pe întreaga cantitate [144 mitqals], și dacă se adaugă mai puțin de 21 mitqals [de exemplu,123 plus 9 mitqals, dând 132], persoana va plăti doar pentru ce a avut [123 mitqals]. Din acestea, dacă o persoană dă 1/40 din tot aurul sau argintiul pe care îl are, atunci ea va fi plătit zakāt obligatorie și, uneori, chiar ceva mai mult. De exemplu—dacă o persoană are 110 mitqals de argint și dă 2,5% din aceasta, atunci va fi plătit zakāt obligatoriu pe cele 105 mitqals și, de asemenea, zakāt ce nu era obligatoriu pentru

restul de 5 mitqals.

1906. Dacă o persoană posedă aur sau argint care a ajuns la cantitatea taxabilă, atunci, chiar de a plătit zakāt într-un an pentru aceasta, va continua să plătească în fiecare an, atâta vreme cât respectiva cantitate nu scade sub limita taxabilă.

1907. Zakāt pe aur și argint devine obligatorie numai când sunt sub formă de monezi care sunt curente și folosite în tranzacții. Pe aceste monezi trebuie plătit zakāt chiar dacă sunt uzate, cu fețele tocite.

1908. Ca precauție, este obligatoriu să se plătească zakāt pe monezile de aur și argint purtate de către femei ca ornamente, câtă vreme monezile respective sunt curente, folosite în tranzacții; dacă monezile au ieșit din uz, nu mai trebuie plătită zakāt pentru ele.

1909. Dacă o persoană are aur și argint în care nici aurul și nici argintul nu ating cantitatea taxabilă (de exemplu, 19 mitqals de aur și 104 mitqals de argint), atunci nu are de plătit zakāt.

1910. Cum s-a afirmat mai devreme, zakāt pentru aur și argint devine obligatorie numai când cantitatea taxabilă este păstrată de către posesor 11 luni de-a rândul. Prin urmare, dacă respectiva cantitate coboară sub limita taxabilă în oricare moment în timpul celor 11 luni, atunci nu este obligatoriu să se plătească zakāt.

1911. Dacă în timpul celor 11 luni, o persoană ce are aur și argint (în monezi) schimbă cantitatea respectivă pentru altceva ori o topește, atunci nu are de plătit zakāt. Cu toate acestea, dacă preschimbă aurul și argintul (sub formă de monezi) în în aur brut sau argint pentru a evita plătirea taxei-zakāt, atunci precauția obligatorie este că trebuie să plătească zakāt.

1912. Dacă persoana topește monezile de aur și argint în luna a XII-a, atunci trebuie să plătească zakāt, iar dacă greutatea sau valoarea acestora se reduce din cauza topirii, trebuie să plătească zakāt ce era obligatorie înainte de a fi fost topite.

1913. Dacă aurul și argintul posedat de către o persoană este în parte de calitate superioară și în parte de calitate inferioară, atunci poate plăti zakāt pentru fiecare din calități. Ca precauție însă, nu trebuie să plătească zakāt calculând-o numai pe baza calității inferioare. De fapt, este mai bine dacă plătește toată zakāt în baza calității superioare a aurului și argintului.

1914. Dacă monezile de aur și argint au o proporție mai mare decât cea obișnuită de aliaj, fiind totuși acceptate ca monezi de aur și argint, atunci plătirea de zakāt pentru ele este obligatorie când sunt în cantitea taxabilă, chiar dacă, de ar fi luate ca aur pur și argint pur, nu ar atinge acea cantitate taxabilă. Însă, dacă nu pot fi socotite ca monezi de aur și argint, obligativitatea plătirii de zakāt este o problemă-ishkāl, chiar dacă în forma lor pură de aur și argint ar putea să aibă o cantitate taxabilă.

1915. Dacă monezile de aur și argint au o proporție de aliaj uzuală, atunci persoana poate plăti zakāt pentru acestea cu monezi de aur și argint care conține aliaj într-o mai mare proporție ori cu monezi care nu sunt de aur și argint, dar care monezi egalează în valoare zakāt ce este de plătit.

Zakāt ce se plătește pe cămile, vaci, oi și capre

1916. Pentru zakāt pe cămile, vaci, oi și capre, pe lângă condițiile obișnuite există alte 2 condiții:

- animalul trebuie să fi păscut în junglă sau în câmp deschis timp de un an; dacă a fost hrănit cu iarbă tăiată sau smulsă, sau dacă a păscut în pe câmp, proprietate ori arendat cuiva, atunci nu este de dat zakāt, cu excepția cazului în care animalul a păscut iarbă pe câmpul stăpânului său doar pentru o zi sau două;
- ca precauție, nu este o condiție ca vaca sau cămila, ori alte ierbivore, să nu fi muncit pe perioada întregului an; de fapt, dacă animalele au fost folosite la munca de irigare sau la arat, zakāt pentru ele este obligatorie.

1917. Dacă o persoană cumpără sau închiriază pentru cămila, vaca și oaia sa un loc de pășunat care nu a fost cultivat de nimeni, zakāt care ar fi de cerut este o problemă ishkāl, deși, ca precauție, este bine a fi plătită. Dacă însă persoana plătește taxă pentru păscutul animalelor sale, atunci trebuie să plătească zakāt.

Numărul de cămile minim taxabil

1918. Numărul cămilelor este încadrat în 12 limite taxabile:

- la 5 cămile, zakāt corespunzătoare este 1 oaie (dacă numărul cămilelor nu ajunge la 5, nu este de plătit zakāt);
- la 10 cămile, zakāt corespunzătoare este de 2 oi;
- la 15 cămile, zakāt corespunzătoare este de 3 oi;
- la 20 cămile, zakāt corespunzătoare este de 4 oi;
- la 5 cămile, zakāt corespunzătoare este de 5 oi;
- la 26 cămile, zakāt corespunzătoare este de 1 cămilă care a intrat în anul al II-lea de viață;
- la 36 cămile, zakāt corespunzătoare este de 1 cămilă care a intrat în anul al III-lea de viață;
- la 46 cămile, zakāt corespunzătoare este de 1 cămilă care a intrat în anul al IV-lea de viață;
- la 61 cămile, zakāt corespunzătoare este de 1 cămilă care a intrat în anul al V-lea de viață;
- la 76 cămile, zakāt corespunzătoare este de 2 cămile care au intrat în anul al III-lea de viață;
- la 91 cămile, zakāt corespunzătoare este de 2 cămile care a intrat în anul al IV-lea de viață;
- la 121 de cămile și mai multe, posesorul trebuie să calculeze fie socotindu-le în grupuri de 40 și să dea câte 1 cămilă intrată în al III-lea an de viață pentru fiecare grup de 40, fie să le socotească în grupuri de 50 și să dea zakāt pentru fiecare grup 1 cămilă care a intrat în al IV-lea an de viață, fie poate să le calculeze atât în grupuri de 40, cât și 50. Oricum, în fiecare caz stăpânul trebuie să le calculeze astfel încât să nu rămână un rest [neîncadrabil în

regulile taxării], iar dacă rămâne, acesta nu trebuie să fie mai mare de 9 cămile. De exemplu—dacă o persoană are 140 de cămile, trebuie să dea pentru 100 (50 și 50) 2 cămile care au intrat în al IV-lea an de viață, iar pentru restul de 40, trebuie să plătească cu 1 cămilă ce a intrat în anul al III-lea de viață, o cămilă care trebuie să fie femelă.

1919. Nu este obligatoriu să se plătească zakāt pentru un număr intermediar între limitele indicate. Ca urmare, dacă numărul de cămile avut de cineva este mai mare de 5, însă mai mic de 10, atunci trebuie să plătească zakāt doar pentru 5; la fel se calculează și în celelate cazuri de limite taxabile.

Numărul de vaci minim taxabil

1920. Numărul de vaci are două limite taxabile. Prima limită taxabilă este de 30. Dacă numărul de vaci pe care le are o persoană ajunge la 30 și alte condiții, menționate anterior, sunt îndeplinite, atunci drept zakāt trebuie să dea un vițel care a intrat în al II-lea an de viață, cu precauția că vițelul trebuie să fie mascul. A doua limită taxabilă este de 40, iar zakāt este o viţică intrată în al III-lea an de viață. Nu este obligatoriu să se plătească zakāt când numărul este între 30 și 40. De exemplu, dacă o persoană are 39 de vaci, trebuie să plătească zakāt doar pe 30; mai departe, dacă are mai mult de 40 de vaci, dar numărul lor nu ajunge la 60, trebuie să plătească zakāt doar pentru 40. Când numărul este de 60, aceasta însemnând de 2 ori numărul taxabil, persoana trebuie să plătească zakāt 2 viței, care au intrat în al II-lea an de viață. Similar, pe măsură ce numărul de vite crește, persoana trebuie să calculeze fie în grupuri de 30 sau 40, fie de la 30 și 40, și trebuie să plătească zakāt în concordanță cu regula menționată mai sus. Trebuie totuși să calculeze astfel încât să nu rămână nici un rest, iar în cazul în care acesta există, nu trebuie să depășească un număr de 9. De exemplu, dacă persoana are 70 de vaci, trebuie să calculeze împărțind în 2 grupuri de 30 și 40 și să plătească zakāt astfel: pentru grupul de 30 ca pentru 30, iar pentru grupul de 40 (30+10, unde 10 este mai mare decât restul 9 admis), ca pentru 40. În caz contrar, ar rămâne 10 fără să plătească zakāt pentru ele.

Numărul taxabil de oi și capre

1921. Numărul de oi și capre are 5 limite taxabile:

- prima limită taxabilă este de 40, iar zakāt este 1 oaie; câtă vreme numărul de oi nu atinge 40, nu este de plătit zakāt;
- a doua limită este 121 și zakāt este de 2 oi;
- a treia limită este de 201, iar zakāt este de 3 oi;
- a patra limită este de 301, iar zakāt este de 4 oi;
- a cincea limită taxabilă este de 400 și peste înainte, calcularea în acest caz trebuind să se facă în grupuri de o sută, pentru fiecare grup zakāt fiind de 1 oaie. Nu este necesar ca zakāt să se plătească cu oi de aceeași rasă, fiind suficient dacă se plătește cu oi de alt fel sau se dau banii echivalenți oii care se dă drept zakāt.

1922. Nu este necesar să se plătească zakāt pentru un număr de oi intermediar între două limite taxabile. Astfel, dacă numărul de oi depășește primul numărul taxabil de 40, dar nu ajunge să fie a doua limită taxabilă, care este de 121, atunci stăpânul trebuie să plătească zakāt numai pentru 40 [dacă are, de exemplu, 119 oi]; pentru numărul excedând pe acela de 40 nu trebuie să plătească zakāt. Aceeași regulă se aplică la limtele taxabile succesive.

1923. Când numărul de cămile, vaci, oi și capre ajunge la o limită taxabilă, plătirea taxei zakāt este obligatorie, indiferent dacă animalele sunt numai masculi ori numai femele, indiferent dacă sunt și masculi și femele.

1924. În chestiunea taxei zakāt, vacile și boii sunt tratate ca fiind din aceeași clasă, iar cămilele arabe sau nearabe, ca fiind tot de aceeași clasă. La fel, pentru stabilirea de zakāt, nu există diferențe între capre, oi, miei și iezi de un an.

1925. Dacă o persoană dă ca zakāt o oaie, atunci, ca o precauție obligatorie, este necesar ca ovina să fi intrat cel puțin în al II-lea an de viață, iar dacă dă un țap, atunci, pe baza unei precauții, animalul trebuie să fi intrat în al III-lea an de viață.

1926. Dacă o persoană dă ca zakāt o oaie, nu este nici o problemă dacă valoarea în bani a acesteia este ușor mai mică decât a alteia. Totuși este mai bine dacă oaia dată drept zakāt are o valoare mai mare decât a altei oi. Aceeași regulă se aplică și în cazul vacilor și cămilelor.

1927. În cazul în care câteva persoane sunt parteneri de afaceri, atunci persoana a cărei parte din avuția comună ajunge la prima limită taxabilă trebuie să plătească zakāt, iar pentru persoana din asociație a cărui parte nu ajunge la prima limită taxabilă nu este obligatoriu să plătească.

1928. Dacă o persoană are vaci ori cămile, sau are turme de oi în diferite locuri, și toate cirezile sau toate turmele ajung la numărul care este taxabil, atunci trebuie să plătească zakāt.

1929. Chiar dacă vacile, oile și cămilele cuiva sunt bolnave ori imperfecte, posesorul lor trebuie să plătească zakāt.

1930. Dacă vacile, oile și cămilele avute ca avere de cineva sunt bolnave ori imperfecte, [chiar și așa] poate plăti zakāt cu animale din turmele respective. Totuși, dacă toate animalele sunt sănătoase, tinere și fără defecte, stăpânul nu poate plăti zakāt corespunzătoare acestora cu animale bolnave, rănite și bătrâne. De fapt, dacă unele din animale sunt sănătoase și altele bolnave, sau unele sunt imperfecte și altele fără cusur, sau unele sunt bătrâne și altele sunt tinere, atunci precauția obligatorie este că trebuie să dea drept zakāt acele animale care sunt sănătoase, care nu au nici un defect și unt tinere.

1931. Dacă înainte de terminarea lunii a XI-a o persoană dă la schimb vacile, oile și cămilele cu altceva ori schimbă numărul taxabil cu un număr echivalent aceluiași fel de animale—de exemplu, dă 40 de oi și ia tot 40 de oi noi—atunci nu este obligatoriu pentru ea să plătească zakāt, câtă vreme nu a făcut aceasta pentru a evita plătirea de zakāt. Însă de a făcut așa pentru a evita plata de zakāt, atunci, ca precauție obligatorie și în cazul în care beneficiul de pe urma animalelor este același–cum ar fi acela de-a da oi-de-lapte pentru oi-de-lapte—trebuie să plătească zakāt.

1932. Dacă o persoană, care are de plătit zakāt pe vaci, oi și cămile, dă acea zakāt din veniturile rezultate pe altă proprietate, atunci trebuie să plătească zakāt în fiecare an, câtă vreme numărul animalelor nu a ajuns mai mic decât numărul taxabil. Dacă însă dă zakāt chiar pentru acele animale și numărul lor scade sub limita taxabilă, atunci plata nu este obligatorie. De exemplu, dacă o persoană are 40 de oi și plătește zakāt pentu ele cu bani de la altă proprietate, atunci trebuie să plătească echivalentul unei oi în fiecare an, atâta vreme cât numărul lor nu scade sub 40; când plătește zakāt chiar din turma de oi respectivă, atunci plătirea de zakāt nu va fi obligatorie până ce turma nu

ajunge la 40 de oi.

Zakāt pe bunuri comerciale

Bunurile câștigate prin afaceri reciproce și puse deoparte pentru investiție sau profit sunt, ca precauție și dacă anumite condiții sunt îndeplinite, pasibile de taxarea-zakāt, unde rata este de 1/40. [Condițiile sunt următoarele]:

- posesorul bunurilor trebuie să fie major și sănătos;
- bunurile trebuie să fi atins valoarea taxabilă care este egală cu cea a aurului și argintului;
- bunurile trebuie să fi rămas în averea sa timp de un an de la momentul deciziei de-a scoate profit pe ele;
- intenția de-a valorifica bunurile spre profit trebuie să fi rămas constantă de-a lungul unui an; dacă intenția s-a schimbat, cum ar fi când decide să cheltuie pentru întreținere, atunci nu are de plătit zakāt;
- posesorul bunurilor trebuie să fie capabil a dispune de acestea de-a lungul unui an;
- pe parcursul anului, posesorul trebuie să fi avut un cumpărător al bunurilor sale care să fi dat suma pentru toate ori chiar mai mult; dacă în timpul anului, obține pentru bunuri un cumpărător pentru mai puțin decât cheltuielile de capital, atunci nu va fi obligatoriu să plătească zakāt.

ZAKAT (partea a II-a)

Felul de distribuire a taxei-Zakāt

1933. Zakāt poate fi dirijată către următoarele 8 scopuri:

- poate fi dată unei persoane sărace, care nu posedă mijloace reale ori potențiale de a acoperi atât cheltuielile persoanale, cât și cele ale familiei sale, pe perioada unui an de zile. Totuși, o persoană care are un meșteșug (ca pricepere), sau are o proprietate, sau un capital prin care-și poate rezolva cheltuielile nu este socotită ca fiind săracă;
- poate fi dată unui *miskin* (o persoană nevoiașă), care duce o viață de privațiuni mai grea ca a unui fakir;
- poate fi dată unei persoane care este wakil al Sfântului Imam (a.s.) sau reprezentantului imamului, acela care colectează zakāt, pentru a fi ținută în custodie sigură, pentru a face calculele necesare și pentru a o înmâna fie Imamului, fie reprezentantului său, fie săracilor;
- poate fi dată acelor nemusulmani care, ca rezultat [al acestei dărnicii], pot fi înclinați către islamism, sau poate fi dată ca susținere unor musulmani pentru a lupta împotriva dușmanilor, sau poate fi dată pentru alte scopuri bjustificate. Poate fi de asemenea dată acelor musulmani a căror credință în Profet sau în Emirul Credincioșilor este instabilă și debilă, cu condiția ca, în urma primirii, credința lor să se întărească;
- poate fi dată spre obținerea de sclavi în folosul eliberării acestora;
- poate fi dată unei persoane îndatorate care nu poate să-și plătească datoria;
- poate fi dată pe calea lui 'Allāh, pentru lucruri de beneficiu comun

musulmanilor; de exemplu, sprea a fi construită o moschee, ori o școală de educație religioasă, ori pentru păstrarea curățeniei într-un oraș, ori pentru a lărgi sau construi drumuri asfaltate;

- poate fi dată unui călător rătăcit (și fără bani).

Acestea sunt condițiile în care poate fi folosită zakāt. Însă în circumstanțele de la punctele 3 și 4, cel care dă nu o poate face fără permisiunea Imamului sau reprezentantului său, aceeași regulă aplicându-se și la punctul 7, ca precauție obligatorie. (De altfel, regulile relative la aceste puncte vor fi explicate în pasajele ce vin.)

1934. Precauția obligatorie este ca un sărac sau o persoană nevoiașă să nu primească zakāt într-o sumă mai mare decât cheltuielile sale și ale familiei, pentru un an. Iar dacă primitorul posedă ceva bani sau vreun produs, atunci trebuie să primească zakāt echivalentă cu ceea ce-i mai lipsește până la acoperirea cheltuielilor pe un an.

1935. Dacă o persoană are o cantitate de bani suficientă pentru cheltuielile pe un an și cheltuiește parte din aceasta, îndoindu-se după aceea dacă ce i-a rămas va fi suficient sau nu pentru cheltuielile anuale, atunci nu poate primi zakāt.

1936. Un meșteșugar, un posesor de pământ sau un negustor al cărui venit este mai mic decât cheltuielile pe un an poate lua zakāt pentru întregirea acestora, ca să nu ajungă în situația de a-și vinde sculele, proprietatea ori să-și consume capitalul pentru cheltuielile necesare.

1937. O persoană în sărăcie, care nu are nici un mijloc pentru obținerea cheltuielilor pe un an, atât ale sale, cât și ale familiei, poate primi zakāt, chiar dacă are o casă în care poate locui, ori are vreun mijloc de transport, fără de care nu-și poate menține traiul sau respectul de sine. Aceeași regulă (de primire de zakāt) se aplică și în cazul posedării de către sărac a echipamentelor și ustensilelor casnice, a hainelor de vară și de iarnă, sau a altor lucruri de imediată necesitate. Dacă însă o persoană săracă nu are nici aceste lucruri esențiale, el poate să și le cumpere, dacă arenevoie, din zakāt primită.

1938. Dacă nu este dificil pentru o persoană săracă să învețe vreun meșteșug, atunci, ca precauție obligatorie, ea nu trebuie să se lase în baza primirii de zakāt. Oricum, atâta vreme cât își însușește meseria, persoana poate primi zakāt.

1939. Dacă o persoană săracă anterior spune că încă mai este săracă, atunci i se poate da zakāt, chiar dacă persoana care dă ar putea să nu fie convinsă de ce spune primitorul. Dar dacă o persoană nu este cunoscută ca în trecut să fi fost săracă, atunci, ca precauție, nu i se va da zakāt până ce dăruitorul nu este convins de ce declară primitorul.

1940. Dacă o persoană spune că este săracă, dar nu a fost anterior astfel, iar cineva [care ar urma să-i dea zakāt] nu este convins de ce spune respectiva persoană, atunci precauția obligatorie este să nu i se dea zakāt.

1941. Dacă un dăruitor de zakāt este creditorul unei persoane sărace, atunci poate să plătească datoria cu prioritate față de zakāt.

1942. Dacă o persoană săracă moare și proprietatea sa nu este într-at de valoroasă ca să anuleze datoria, atunci creditorul celui sărac poate lua ce i se datorează din zakāt [primită anterior de cel decedat]. Și chiar dacă proprietatea săracului este suficientă să anuleze datoria, dar moștenitorii săi nu-i plătesc datoria lăsată, ori dacă creditorul nu poate lua înapoi banii dintr-un alt motiv, oarecare, atunci el, creditorul, poate lua ce i se

datorează din zakāt.

1943. Nu este necesar pentru persoana care dă zakāt să-i menționeze săracului că este vorba de zakāt. De fapt, dacă săracul se simte rușinat [de starea sa și situația de-a primi], atunci este recomandat ca dăruitorul să nu menționeze deloc că dăruie cu intenția de zakāt.

1944. Dacă o persoană dă cuiva zakāt gândind că respectivul este sărac și-și dă seama mai apoi că primitorul nu era sărac sau, din cauza necunoașterii regulii, dă zakāt unuia care știe că nu este sărac, atunci situația nu trebuie să rămână așa. Astfel, dacă zakāt pe care a dat-o săracului încă este necheltuită, dăruitorul trebuie s-o ia înapoi și s-o dea unuia care este îndreptățit s-o primească. Iar dacă zakāt nu mai există și cel care a primit-o este conștient a fi primit banii ca zakāt, atunci dăruitorul trebuie să ia de la primitor un substitut al zakāt și să-l dea celui care ar fi îndreptățit. Dacă însă primitorul nu a fost conștient că darul era zakāt, atunci nu i se va pretinde să înapoieze nimic, iar dăruitorul de zakāt va da substitutul de zakāt din propria sa avere.

1945. O persoană care este îndatorată și nu este în stare să-și întoarcă datoria poate primi zakāt pentru a plăti datoria, chiar dacă are mijloacele necesare pentru a-și acoperi cheltuielile pe un an. Aici totuși este necesar ca să nu fi cheltuit banii ce-i datorează în scopuri păcătoase.

1946. Dacă un bărbat dă zakāt cuiva care este îndatorat și care nu-și poate plăti datoria și primul înțelege mai târziu că primitorul și-a cheltuit banii datorați în scopuri păcătoase, atunci, dacă datornicul este sărac, dăruitorul poate să reîntoarcă suma datorată de sărac creditorului ca fiind zakāt dată săracilor.

1947. Cu toate că nu ar fi săracă, dacă o persoană este îndatorată și nu este în stare să-și plătească datoria, atunci cel care a împrumutat-o poate să ia din zakāt suma pe care acela i-o datorează.

1948. Dacă un călător este blocat (în călătoria sa) din cauză că nu mai are bani ori dacă mijlocul său de transport nu mai funcționează, în cazul în care nu face călătoria în scop păcătos și nu poate ajunge la destinație chiar împrumutând bani sau vânzând ceva, atunci poate primi zakāt. Poate de asemenea primi zakāt chiar dacă în orașul său de origine nu este o persoană săracă. În cazul în care călătorul poate să obțină bani de călătorie într-un alt loc, fie împrumutându-se, fie vânzând ceva, atunci trebuie să ia din zakāt i se oferă doar atât cât să ajungă în acel loc.

1949. Dacă un călător blocat în călătoria sa ia zakāt și, odată ajuns în localitatea sa vede că parte din zakāt a rămas necheltuită, atunci trebuie să trimită restul înapoi dăruitorului sau, dacă nu face așa, atunci trebuie să dea banii mujtahidului, menționând că este zakāt ce-a primit-o.

Calificări ce trebuie să le aibă acei îndreptățiți să primească zakāt

1950. Este necesar ca persoana căreia i se dă zakāt să fie *shi'ah ithna ash'ari*. Prin urmare, dacă cineva îi plătește zakāt unei persoane crezând că respectiva este shi ' ah și mai apoi se dovedește că nu este așa, atunci [considerându-se că nu a plătit zakāt anuală] trebuie să plătească zakāt din nou.

1951. Dacă un copil sau o cineva shia bolnav (mental) este sărac, atunci o persoană poate da zakāt tutorelui formulând cererea ca tot ceea ce va da va ajunge în posesia

copilului ori celui nesănătos.

1952. Dacă o persoană nu are deloc acces la tutorele copilului sau al celui bolnav (mental), atunci ea însăși poate să folosească zakāt în beneficiul copilului sau celui bolnav sau folosin intermediar o persoană onestă. Când banii își vor fi îndeplinit menirea, persoana dăruitoare poate formula niyyat de zakāt.

1953. Zakāt poate fi dată unui sărac care cerșește, dar nu și acelui care cheltuiește banii în scopuri păcătoase. De fapt, ca precauție, zakāt nu poate fi dată unui sărac care, ca rezultat al primirii, se simte încurajat să comită păcate, chiar dacă nu cheltuie banii primiți pentru scopuri păcătoase.

1954. Ca precauție obligatorie, zakāt nu poate fi dată unui beţivan sau cuiva care nu oferă rugăciunile zilnice sau care face păcate majore la un mod evident, cu nerușinare.

1955. Datoria unei persoane care nu-și poate plăti datoria poate fi plătită din zakāt, chiar dacă și întreținerea datornicului este obligatorie pentru cel care dă zakāt.

1956. O persoană nu poate plăti din zakāt cheltuielile celor ce depind de ea, cum ar fi proprii copii. Dacă însăși persoana respectivă nu-i în stare să-i întrețină, atunci copiii trebuie să primească zakāt de la alte persoane.

1957. Nu este nici o problemă dacă o persoană dă zakāt propriului fiu (îndreptățit să primească) pentru ca să cheltuiască în folosul soției, servitorului ori servitoarei.

1958. Tatăl nu poate plăti din banii-zakāt pentru cărțile religioase ori laice necesare în educația fiului, cu excepția cazului în care, ca precauție, afacerile publice garantează că a cerut permisiune de la mujtahid.

1959. Dacă un tată nu este în stare să asigure financiar căsătoria fiului, atunci el poate s-o facă cheltuind zakāt. Același lucru îl poate face și fiul pentru tatăl său.

1960. Zakāt nu poate fi dată unei femei al cărei trai este asigurat de către soțul ei și nici uneia al cărei soț nu-i asigură subzistența, însă este posibil pentru ea să se adreseze mujtahidului, care îl va obliga pe soț s-o facă.

1961. Dacă o femeie care a contractat o căsătorie temporară (mut ' ah) este săracă, soțul ei și alte persoane pot să-i dea zakāt. Dar dacă în contract există condiția ca soțul să o întrețină pentru cheltuielile ei ori dacă, pentru un oarecare motiv, este obligatoriu pentru soț s-o întrețină, atunci femeii, dacă el își îndeplinește obligația, nu i se poate da zakāt.

1962. O soție poate să dea zakāt soțului ei care poate fi sărac, chiar dacă soțul ar putea în schimb să cheltuiască acea zakāt pentru ea, care îi este soție.

1963. Un sayyid (descendent al Profetului) nu poate lua zakāt de la cineva care nu este sayyid. Totuși, în cazul în care khums și alte datorii religioase nu sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile unui sayyid, iar el nu are alternativă, atunci poate lua zakāt de l un non-sayyid.

1964. Poate fi dat zakāt cuiva față de care dăruitorul nu este sigur de este sau nu sayyid.

Intenția de zakāt

1965. A person trebuie să dea zakāt formulând intenția de qurbat, adică, să se conformeze plăcerii Preaputernicului 'Allāh, trebuind să specifice în niyyat a sa dacă dă zakāt pentru averea sa ori este vorba de zakāt ul-fitra. De asemenea, dacă este obligatoriu ca persoana să dea zakāt pentru grâne și dacă dorește să plătească în bani o sumă egală cu valoarea avută de zakāt, trebuie să specifice în intenția sa dacă plătește în loc de grâu sau orz.

1966. Dacă o persoană ajunge sub obligația de zakāt pentru diferite lucruri și dă o parte din zakāt fără să formuleze intenția anumită pentru nici unul din lucruri, cum și dacă lucrul pe care l-a dat este de aceeași clasă cu oricare din lucruri, atunci ceea ce dă va fi recunoscut ca zakāt chiar pentru acel lucru (produs). De exemplu, dacă este obligatoriu pentru o persoană să plătească zakāt pentru 40 de oi și pentru 15 mitqals de aur, iar persoana dă zakāt o oaie, fără o intenție specifică privitoare la oi sau aur, atunci ceea ce a dat va fi considerat ca zakāt pentru oi. Însă dacă dă câteva monede de argint sau bancnote, care nu aparțin nici unei clase din cele pentru care se dă zakāt (nici oi și nici aur), atunci problema ivită este de natură ishkāl și nu se va considera că zakāt a fost plătită.

1967. Dacă o persoană numește pe cineva ca reprezentant al său ca să dea zakāt pentru proprietatea sa, atunci, în momentul în care înmânează zakāt reprezentantului său, trebuie să formuleze niyyat ca orice îi va da mai târziu reprezentantul său unui sărac este de fapt zakāt. Mai bine este dacă păstrează această intenție în minte până ce zakāt ajunge în mâinile săracului.

1968. Dacă o persoană dă zakāt unui sărac sau la mujtahid, fără să formuleze niyyat de qurbat, atunci, chiar și așa, va fi primit ca zakāt, cu toate că, neformulând niyyat de qurbat, va fi comis un păcat.

Reguli diferite privitoare la zakāt

1969. Ca precauție, atunci când grâul și orzul este separat de coji și când curmalele și strugurii devin uscate, proprietarul lor trebuie să dea zakāt unui sărac sau să pună deoparte zakāt de averea sa. La fel, zakāt pentru aur, argint, vaci, oi și cămile trebuie dată unui sărac sau separată de restul averii până la trecerea a 11 luni. Totuși, dacă dăruitorul urmărește să dea zakāt unui sărac anume ori unui sărac caracterizat printr-o excelentă virtute, atunci nu poate să separe zakāt de averea sa.

1970. Nu este necesar ca după separarea de zakāt, persoana care o dă s-o plătească dintr-o dată persoanei îndreptățite. Dar dacă primitorul poate fi găsit cu ușurință, atunci precauția recomandată este ca platirea de zakāt să nu fie amânată, dată pe bucăți.

1971. Dacă o persoană care ar fi putut să dea zakāt celui îndreptățit nu face asta și zakāt se pierde datorită neglijenței, atunci trebuie să dea ceva echivalent în loc.

1972. Dacă o persoană ce poate da zakāt celui îndreptățit nu face astfel și zakāt se pierde, însă nu din neglijență, cum și dacă dăruitorul are un motiv întemeiat pentru amânarea darului, atunci nu are obligația de-a da un substitut pentru zakāt, cum ar fi în cazul că dorește să dea zakāt pentru un anumit sărac ori că dorește să distribuie gradat darul, mai multor săraci. Însă dacă nu are motiv întemeiat de amânare, trebuie să dea

substitutul.

1973. Dacă o persoană separă de averea sa zakāt la care este obligat, atunci are drept asupra cantității de avere rămase, iar dacă separă zakāt din altă proprietate, atunci are liberatate de control asupra întregii proprietăți.

1974. Când o persoană a separat deja zakāt de proprietatea sa, atunci nu o poate folosi și nici nu o poate substitui cu alt fel de plată.

1975. Dacă din zakāt ce a pus-o deoparte o persoană rezultă ceva profit—de exemplu, una din oile ce au fost marcate la ureche pentru zakāt fată un miel —atunci profitul (mielul) aparține săracului.

1976. Dacă cineva îndreptățit la zakāt este prezent când o persoană separă zakāt de proprietatea sa, atunci dăruitorul trebuie să dea zakāt celui prezent, exceptând cazul în care, pentru un motiv oarecare, are în vedere o altă persoană ce ar fi preferată pentru primirea de zakāt.

1977. Dacă, fără să fi obținut permisiune de la mujtahid, o persoană face comerț cu o proprietate din care trebuie să se plătească zakāt și suferă o pierdere, atunci nu trebuie să ia nimic din cantitatea-zakāt. Totuși, dacă obține profit, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să-l dea persoanei îndreptățite la zakāt.

1978. Chiar dacă înainte ca zakāt să vină ca obligație o persoană dă în avans zakāt unui sărac, formulând niyyat de qurbat, ceea ce a dat nu va fi socotită drept zakāt. Dar după ce zakāt devine obligație, persoana poate socoti ceea ce dă drept zakāt, cu condiția ca lucrul pe care-l dă să nu fie folosit și săracul să-și fi păstrat meritul de-a primi zakāt.

1979. Dacă persoana săracă știe că zakāt nu a devenit obligatoriu pentru o anumită persoană și ia de la aceea ceva cu titlul de zakāt, iar ceea ce a luat este folosit sau distrus, atunci persoana primitoare este responsabilă de asta. Iar când zakāt devine obligatorie pentru o persoană, dacă cel sărac mai este încă îndreptățit să primească, atunci persoana care dă poate să ajusteze responsabilitatea pentru zakāt funcție de ceea ce deja a dat.

1980. Dacă un sărac nu știe că pentru o anume persoană zakāt nu a devenit încă obligatorie și, luând ceva ca zakāt de la acea persoană, ceea ce ia dispare în timp ce se află în posesia sa, atunci el, săracul, nu va fi responsabil, iar persoana care i-a dat zakāt nu poate da un substitut pentru zakāt.

1981. Este mustahab să se dea zakāt în animale (vaci, oi, cămile) acelor persoane sărace care sunt integre, iar în dăruirea de zakāt, o persoană trebuie să dea întâietate rudelor merituoase față de alții. La fel, trebuie să prefere persoanele învățate înaintea celor neînvățate, persoanele care nu cerșesc înaintea persoanelor care cerșesc. Dar dacă dintr-un motiv oarecare este mai bine să se dea zakāt unui sărac anume, atunci este recomandabil să i se dea zakāt aceluia.

1982. Este mai bine ca zakāt să fie dată deschis, în prezența altora, iar sadaqah recomandată să fie dată în mod secret.

1983. Dacă o persoană nu are în localitatea sa pe nimeni îndreptățit la zakāt și nici n-o poate cheltui într-alte scopuri prescrise pentru zakāt, cum și dacă nu are speranța că va fi în stare să găsească mai târziu persoana meritorie, atunci poate să se ducă cu zakāt în altă localitate și s-o cheltuie în scopurile adecvate. Cu permisiune de la

mujtahid, persoana poate deduce din zakāt cheltuielile cerute de ducerea în altă localitate a darului și, totodată, nu este responsabilă dacă zakāt este pierdută.

1984. Chiar dacă cineva meritoriu de zakāt trăiește în localitatea persoanei ce urmează s-o dea, aceasta din urmă poate să dea zakāt într-o altă localitate. Totuși, însăși persoana respectivă va plăti cheltuielile de deplasare și tot ea va fi responsabilă de se va pierde zakāt, excepția fiind că o face cu indicații primite de la mujtahid.

1985. Plata pentru cântărirea de cantități de grâu, orz, curmale și stafide, pe care persoana o dă ca zakāt, o va face din banii săi chiar respectiva persoană.

1986. Dacă o persoană are de plătit drept zakāt 2 mitqals și 15 grame de argint ori mai mult, atunci, ca precauție recomandată, nu trebuie să dea celui sărac mai puțin de atât. De asemenea, dacă are de plătit altceva decât argint, cum ar fi grâu și orz, iar valoarea acestor grâne ajunge la 2 mitqals și 15 grame de argint, atunci, ca precauție recomandată, nu trebuie să dea mai puțin de atât săracului.

1987. Este makrūh ca persoana care a dat zakāt unui sărac să-i ceară acestuia returnarea darului. Totuși, dacă săracul dorește să vândă ceea ce a primit după ce s-a căzut de acord asupra prețului, atunci persoana care i l-a dat sub formă de zakāt are prioritate asupra altora.

1988. În cazul în care o persoană are îndoieli de a dat sau nu zakāt ce-i revenise ca obligație, iar proprietatea asupra căreia s-a impus zakāt mai există încă, atunci persoana respectivă trebuie să dea zakāt chiar dacă îndoielile sale au ca referință zakāt din anii anteriori. Însă dacă proprietatea din care a reieșit zakāt nu mai există, atunci asupra ei nu mai există obligația de zakāt, chiar dacă îndoielile proprietarului se raportează la zakāt din anul în curs.

1989. Un om sărac nu poate fi de acord pentru o cantitate mai mică decât cea prezentă în zakāt înainte de-a fi primit-o ori să accepte drept zakāt ceva mai scump decât valoarea firească. La fel, cel care dă nu poate da zakāt persoanei care o merită sub condiția ca s-o returneze. Oricum, nu există nici o obiecție dacă săracul merituos este de acord, după ce va fi primit zakāt, s-o returneze. De exemplu, o persoană are de dat o mare sumă drept zakāt, însă care persoană, la rândul său din cauza sărăciei, nu este în stare s-o plătească; persoana se căiește pentru a nu fi dat-o și caută iertare la 'Allāh; în cazul acesta, din plăcere, cel care ar urma s-o primească poate s-o reîntoarcă dăruitorului după ce o va fi primit-o.

1990. O persoană nu poate să cumpere Sfântul Coran, cărți religioase ori de rugăciuni, folosind bani din zakāt și să le ofere drept waqf; excepția este când cărțile sunt necesare treburilor publice, însă chiar așa, pentru aceasta, ca precauție obligatorie, trebuie să ceară permisiunea de la mujtahid.

1991. O persoană nu poate achiziționa o proprietate folosind zakāt spre a o da copiilor săi ori persoanelor a căror întreținere este oricum obligatorie, astfel ca ei să fie aceia care beneficiază din zakāt pentru propriile cheltuieli.

1992. O persoană poate să folosească zakāt pentru pelerinajele hajj, ziyarat etc, chiar dacă ar putea să nu fie săracă, și poate, ca precauție, dacă a obținut permisiune de la mujtahid, să ia din zakāt o sumă egală cu cheltuielile personale pe un an, cu condiția ca faptul să fie în interes public.

1993. Dacă în distribuirea de zakāt din averea sa un proprietar îl numește pe un

sărac agentul său și cel sărac are sentimentul că intenția proprietarului presupune ca el, cel sărac, să nu ia nimic din zakāt pentru sine, atunci nu trebuie să ia nimic din zakāt. Însă dacă este sigur că proprietarul nu a cultivat acest gând, atunci poate lua din zakāt ce-o distribuie.

1994. Dacă un om sărac obține drept zakāt cămile, vaci, oi, aur și argint și dacă [cele primite intră] sub condițiile de zakāt obligatorie, atunci, la rândul său, are de dat zakāt pentru cele primite.

1995. Dacă două oameni sunt asociați în deținerea unei proprietăți asupra căreia zakāt a devenit obligatorie, iar unul plătește zakāt pentru partea sa, iar după aceasta ei își împart proprietatea, atunci, cel care a dat zakāt, chiar dacă știe că partenerul său nu a plătit zakāt și nici nu are de gând să plătească, are libertate de folosire a părții sale, neexistând în privința aceasta vreo obiecție.

1996. Dacă o persoană datorează *khums* ori *zakāt*, *kaffara* și *nadhr*, fiind de asemeanea îndatorat și neputând să facă toate aceste plăți, cum și dacă proprietatea, pe care khums și zakāt au devenit obligatorii, nu a fost folosită, atunci trebuie să dea khums și zakāt, iar dacă a fost folosită, atunci plătirea de zakāt și khums va avea prioritate față de plătirea de kaffarah și nadhr.

1997. Dacă o persoană—care datorează khums ori zakāt, cu obligația de-a face hajj, fiind și îndatorată— moare și proprietatea sa nu se ridică la valoarea tuturor acestor lucruri –la care se adaugă și faptul că proprietatea, asupra căreia khums și zakāt au devenit obligatorii, există încă—atunci trebuie să se plătească khums ori zakāt, iar restul trebuie cheltuit pentru plătirea datoriei. Dacă însă proprietatea—asupra căreia khums și zakāt au devenit obligatorii –a încetat să existe, atunci proprietatea celui decedat trebuie cheltuită pentru întoacerea datoriei, iar dacă după aceasta rămân încă bani, atunci trebuie cheltuiți pentru hajj; iar dacă și după plătirea de hajj rămâne ceva, atunci acest rest trebuie împărțit în sume pentru khums și pentru zakāt.

1998. Dacă o persoană se află într-un ciclu de învățare și, ca alternativă, poate să-și câștige traiul, atunci, dacă faptul învățării este obligatoriu, i se poate da zakāt. Iar dacă învățarea sa este de interes public, atunci, cu permisiune de la mujtahid, ca precauție, i se poate da zakāt. În absența acestor două circumstanțe, nu este permis să i se dea zakāt.

Zakāt privitor la Fitrah

1999. La vremea apusului din ziua ce precede Eid ul-fitr, oricine este matur și sănătos (mental)—care nu este nici inconștient, nici sărac, nici sclavul cuiva—trebuie să dea pentru fiecare persoană, în numele său și al tuturor celor ce sunt dependenți de el, 3 kilograme de grâu sau orz, ori curmale, ori stafide, ori orez, ori mei etc.La fel, este de ajuns dacă plătește oricare din aceste produse în bani lichizi. Ca precauție obligatorie, nu trebuie să dea din felul acela de produse care nu se găsesc în mod regulat în localitatea sa, chiar dacă este vorba de grâu, orz, curmale sau stafide.

2000. Dacă o persoană nu se găsește în condiția de a-și putea acoperi cheltuielile personale și ale familiei pentru un an de zile și nu are pe nimeni altcineva care să i le asigure, atunci poate fi considerată ca fiind o persoană săracă și nu este obligatoriu pentru ea să plătească zakāt pentru fitrah.

2001. În seara precedentă zilei Eid ul-fitr, o persoană poate plăti fitrah în numele tuturor persoanelor ce sunt considerate ca dependente de ea acasă, fie că sunt tinere sau bătrâne, musulmani ori nemusulmani, indiferent dacă este sau nu obligatoriu să le întrețină, dacă sunt din localitatea sa ori din alta.

2002. Dacă o persoană numește pe servitorul său, care se găsește în alt oraș, să-și plătească fitrah din propriul avut și este convins că subordonatul va plăti pentru sine acea fitrah, atunci nu va fi necesar pentru persoana respectivă să plătească fitrah pentru servitorul său.

2003. Pentru o persoană este obligatoriu să plătească fitrah în numele unui oaspete – ce sosește la apusul soarelui din ziua precedentă Eid ul-fitr – și cu consimțământul aceluia, deoarece astfel acela devine subordonatul său temporar.

2004. Fitrah care se dă pentru un oaspete –sosit înainte de apusul soarelui în seara ce precede Eid ul-fitr –însă fără consimțământul acestuia, dar care oaspete rămâne pentru ceva vreme, este, ca precauție obligatorie, de asemenea wajib pentru gazdă. La fel, dacă stăpânul casei este forțat de situație să întrețină material pe cineva, atunci și fitrah în numele celui întreținut este obligatorie.

2005. Dacă un oaspete sosește după apusul soarelui în seara precedentă zilei de Eid ul-fitr și este considerat ca subordonat față de stăpânul casei, atunci, ca precauție obligatorie, plata de fitrah este obligatorie pentru stăpânul casei; în caz contrar însă, nu are această obligație, chiar dacă și-a invitat oaspetele înainte de apusul soarelui și chiar dacă și-a întrerupt postirea.

2006. Dacă la apusul soarelui în seara ce precede Eid ul-fitr trece printr-o nebunie temporară la apusul soarelui din seara ce precede Eid ul-fitr și starea sa continuă până la Zuhr din ziua Eid ul-fitr, atunci nu are obligația de-a plăti fitrah. În caz contrar, ca precauție obligatorie, este necesar să plătească fitrah.

2007. Dacă un copil devine puber (major) sau o persoană nesănătoasă mental devine sănătoasă, dacă un sărac devine autonom financiar în timpul apusului de soare (din seara ce precede Eid ul-fitr), atunci, dacă intră sub condițiile legate de fitrah obligatorie, trebuie să plătească fitrah.

2008. Dacă nu este necesar pentru o persoană să plătească fitrah la apusul soarelui în seara ce precede Eid ul-fitr, însă înainte de zuhr a zilei de Eid ul-fitr apar condițiile necesare ce fac fitrah să fie obligatorie, atunci precauția obligatorie este ca persoana să plătească fitrah.

2009. Dacă un nemusulman devine musulman după apusul soarelui din seara ce precede Eid ul-fitr, atunci nu are ca obligație să plătească fitrah. Dar dacă un musulman care nu este shia devine shia după ce începe a se vedea luna, atunci trebuie să plătească fitrah.

2010. Este mustahab ca persoana care-și permite să dea doar 1 *sa'a* (aprox. 3 kg.) de grâu sau celelalte să plătească de asemenea fitrah. Iar dacă familia sa are mai mulți membri și vor și aceștia să plătească fitrah pentru ei, atunci persoana poate acea 1 sa ' a unuia din membrii familiei, cu intenția de fitrah, iar acela poate da mai departe altui membru, și tot așa, până la ultimul, care, și aceasta este mai bine, poate da ce primește cuiva care nu este din familie. Dacă unul din membrii familiei este minor, atunci tutorele său poate lua fitrah în numele minorului, în acest caz precauția fiind ca lucrul ce se ia de la minor să nu se dea nimănui altcuiva.

2011. Dacă se naște un copil după apusul soarelui din seara ce precede Eid ul-fitr, atunci nu este obligatoriu să se dea fitrah pentru acesta. Totuși, precauția obligatorie este ca o persoană să plătească fitrah pentru toți care sunt considerați dependenți de ea, după apusul soarelui și până la zuhr din ziua Eid ul-fitr.

2012. Dacă cineva care a depins de o persoană devine dependenta alteia înainte de apusul soarelui, atunci aceasta din urmă are obligația de-a plăti fitrah pentru cel subordonat. De exemplu, dacă fiica cuiva merge la casa bărbatului înainte de apus, atunci soțul ei trebuie să plătească fitrah.

2013. Dacă fitrah a unei persoane este obligatorie pentru altcineva, atunci persoana nu trebuie să plătească fitrah pentru sine însuși.

2014. Dacă există obligația ca o persoană să plătească fitrah pentru o alta, dar nu o plătește, atunci, ca precauție obligatorie și dacă toate condițiile menționate la #1999 sunt îndeplinite, plata va fi obligatorie chiar pentru însuși cel căreia trebuia să i se plătească.

2015. Dacă este obligatoriu pentru o persoană să plătească fitrah pentru alta, obligația sa nu va înceta nici în cazul în care persoana pentru care trebuia să plătească își plătește ea singură fitrah.

2016. În cazul unei femei care nu este întreținută de către soțul ei, dar este în dependență de altă persoană, atunci cea din urmă trebuie să plătească fitrah pentru femeie. Dar dacă femeia nu este dependentă de nimeni și dacă nu este săracă, atunci trebuie să-și plătească ea însăși fitrah.

2017. O persoană care nu este sayyis nu poate să dea fitrah unui sayyid, iar dacă acesta din urmă este subordonat, nici el nu poate să-i dea fitrah altui sayyid.

2018. Fitrah pentru un copil care încă suge laptele mamei sale ori a unei doici este plătibilă de către o persoană care asigură cheltuielile mamei sau doicii. Însă dacă mama ori doica este întreținută prin venitul dat chiar de proprietatea copilului, atunci plata de fitrah pentru copil nu este obligația nimănui.

2019. Dacă o persoană își întreține familia prin mijloace care sunt harām, atunci trebuie să plătească fitrah pentru membrii familiei dintr-o proprietate halal.

2020. Dacă o persoană angajează pe cineva ca tâmplar sau ca servitor și cade de acord cu acesta să-l întrețină material de manieră complet, atunci trebuie să-i plătească și fitrah. Dar dacă persoana ajunge la înțelegere ca să plătească numai munca celui angajat, atunci nu mai trebuie să plătească fitrah pentru acela.

2021. Dacă o persoană moare înainte de apusul soarelui din seara ce precede Eid ul-fitr, atunci nu este wajib să se plătească fitrah pentru persoana decedată ori pentru familia ei, din averea ei. Dar dacă o persoană moare după apusul soarelui, atunci, conform opiniei general acceptate, fitrah va fi obligatorie; însă problema aceasta nu este lipsită de o natură ishkāl. Totuși, în această situație, este mai bine să se procedeze cu precauție, plătindu-se fitrah atât pentru persoana decedată, cât și pentru familia acesteia.

Felul de distribuire în actul caritativ (Fitrah)

2022. Ca precauție obligatorie, fitrah trebuie plătită numai săracilor shia, care îndeplinesc condițiile celor care merită să primească zakāt. Dar dacă o persoană nu are în localitatea sa nici un shia care să merite, atunci fitrah poate fi dată pentru alți musulmani merituoși. Sub nici o condiție nu trebuie dată fitrah pentru *nasibi*, inamicii celor din Ahl ul-Bayit (a.s.).

2023. Dacă un copil shia este sărac, atunci o persoană poate să-i plătească fitrah ori s-o pună în posesia copilului prin încredințarea de fitrah tutorelui pe care îl are copilul.

2024. Nu este necesar ca săracului căruia i se plătește fitrah să fie *'adil*, adică o persoană justă, însă, ca precauție obligatorie, fitrah nu trebuie să fie dată unui bețivan, cuiva care nu face rugăciunile zilnice ori comite păcate deschis, fără de rușine.

2025. Fitrah nu trebuie dată unei persoane care cheltuie banii în acte păcătoase.

2026. Precauția recomandată este ca persoanei sărace să nu i se dea fitrah care este mai mică de 1 sa'a (3 kg.), nefiind, de altfel, nici o problemă dacă i se dă mai mult.

2027. Dacă prețul unui produs de calitate superioară este dublu decât altuia de calitate obișnuită, cum ar fi în cazul în care o clasă anume de grâu are prețul dublu față de grâul obișnuit, atunci nu va fi de ajuns să se dea ca fitrah numai ½ de cantitate-sa'a de grâu superior și nu va fi de ajuns nici dacă, dându-se cu niyyat de fitrah, se va da numai valoarea a jumătate de sa'a.

2028. Cineva nu poate da drep fitrah ½ din cantitatea-sa ' a a unui produs, grâu, de exemplu, și altă ½, dintr-un alt produs, orz, de exemplu, și chiar dacă dă aceste produse diferite cu niyyat de a fi plătit prețul întreg de fitrah, nu este suficient.

2029. Este mustahab ca dându-se zakāt sau fitrah, o persoană să aibă preferință ca primitor pentru o rudă săracă ori un vecin, [iar dacă aceștia nu există], să dea apoi prioritate persoanelor învățate înaintea altora.

2030. Dacă un om dă altuia fitrah gândind că respectivul este sărac și își dă seama mai târziu că nu era așa, cum și dacă proprietatea pe care a dat-o aceluia nu a încetat să existe, atunci trebuie să ia înapoi ce a dat și să dea unei persoane care merită. În acest caz, dacă nu poate lua înapoi fitrah dată, atunci, pentru a da celui ce merită, trebuie s-o ia din nou din proprietatea sa.

Dacă însă ceea ce a dat primei persoane era uzat, iar acea persoană a știut că tot ce a primit era fitrah, atunci persoana primitoare trebuie să dea înapoi un substitut a ceea ce a primit; dacă însă persoana primitoare nu a știut să fi primit cu titlul de fitrah ce a primit, atunci nu are obligația de-a întoarce un substitut; fiind astfel, dăruitorul de fitrah trebuie să-i dea din nou fitrah.

2031. Dacă o persoană pretinde a fi săracă, nu i se va da fitrah până ce dăruitorul nu este convins de ce i se spune sau până ce își reconfirmă că primitorul a fost sărac și în trecut.

Diverse reguli privitoare la fitrah

2032. O persoană care dă fitrah trebuie s-o dea cu niyyat de qurbat, adică spre împlinirea poruncilor date de către 'Allāh Preaputernicul, și trebuie să încerce a o da la timpul prescris dării.

2033. Nu este corect să se dea fitrah înainte de luna-ramadhan și este mai bine dacă nu se dă nici în timpul lunii-ramadhan. Totuși, dacă o persoană face un împrumut unui sărac înainate de luna-ramadhan și reglează ca împrumutul să fie în loc de fitrah, atunci, când fitrah devine obligatorie, atunci nu este vreo problemă de nu mai dă fitrah.

2034. Este necesar ca grâul sau orice altceva este dat ca fitrah să nu fie amestecat cu alt produs ori cu praf; dacă grâul este amestecat, fiind totuși în formă curată egal în cantitate cu 1 *sa'a* și cantitatea din produsul străin este neglijabilă ori dispare în timp, atunci nu este nici o problemă.

2035. Dacă o pesoană dă fitrah din ceva care este inferior sau imperfect, atunci nu va fi suficient [pentru a se socoti ca fitrah].

2036. Dacă cineva dă fitrah în numele unui număr oarecare de persoane, nu este necesar pentru ea să plătească tot din același produs. De exemplu, dacă dă ca fitrah grâu, în numele unora, și orz, în numele celorlați, atunci va fi suficient.

2037. Dacă o persoană oferă rugăciunile Eid ul-fitr, atunci, pe baza unei precauții obligatorii, ea trebuie să dea fitrah înaintea acestor rugăciuni. Dacă însă nu oferă rugăciunile Eid ul-fitr, poate să amâne darea de fitrah până la zuhr din ziua respectivă.

2038. Dacă o persoană pune de o parte fitrah, luând din averea sa de bază și nu dă această fitrah unei persoane îndreptățite până la zuhr din ziua Eid ul-fitr, atunci, în momentul și locul unde va da trebuie să formuleze niyyat de fitrah.

2039. Dacă o persoană nu dă fitrah la vremea când plătirea acesteia devine obligatorie, dar nici nu pune de o parte pentru mai târziu, atunci, la vremea când totuși va da, pe baza unei precauții, trebuie să dea fitrah fără formularea intenției de ada sau qadha.

2040. Dacă o persoană pune de o parte fitrah, atunci nu poate să mai ia din ea pentru folosul personal și nici s-o înlocuiască cu altă sumă ori alt lucru.

2041. Dacă o persoană posedă ceva a cărei valoare este mai mare decât fitrah și dacă, nedând fitrah, formulează niyyat că o anumită parte din ce are este pentru fitrah, atunci, problema ivită este de natură ishkāl.

2042. Dacă ceea ce s-a pus de o parte pentru fitrah este pierdut, o persoană tot amânând s-o dea ori neavând grijă de ea cum trebuie, atunci ea, persoana respectivă, poate să înlocuiască fitrah cu altceva de se ivește vreun primitor sărac. Dacă nu apare pentru primire de fitrah vreun sărac, iar dăruitorul s-a îngrijit cu atenție de fitrah, atunci acesta din urmă nu mai este răspunzător.

2043. Dacă cineva merituos, îndreptățit, trăiește în localitatea persoanei care urmează să dea fitrah, atunci, precauția obligatorie este ca dăruitorul să nu ducă fitrah în altă localitate. Dacă însă o face și fitrah este pierdută, atunci trebuie să dea altceva în locul acesteia.

Hajj

2044. Hajj (pelerinaj) înseamnă vizitarea Casei lui 'Allāh (Ka'bah) și realizarea tuturor acelor acte de adorare care s-au prescris a fi realizate acolo. Acest pelerinaj este obligatoriu pentru o persoană să-l realizeze o dată în viață, cu condiția să îndeplinească următoarele criterii:

- trebuie să fie *bāligh*;
- trebuie să fie sănătos și liber, adică să fie sănătos mental și să nu fie sclav;
- deoarece se duce în pelerinaj la Mekka, nu trebuie să fie forțat a comite o acțiune harām, evitare care este mult mai importantă decât pelerinajul, și nici nu trebuie constrâns a lăsa de o parte o lucrare obligatorie, care este mult mai importantă decât pelerinajul;
- trebuie să fie capabil de-a realiza hajj și acest fapt depinde de un număr de factori;
- trebuie să aibă provizii și mijloace de transport, dacă sunt necesare, ori trebuie să aibă destui bani ca să le cumpere;
- trebuie să fie sănătos și îndestul de puternic pentru a merge la Mekka și a realiza astfel pelerinajul, fără ca să sufere dificultăți extreme;
- trebuie să nu existe nici un fel de obstacol pe drum; dacă drumul este barat, sau dacă persoana se teme că-și va pierde viața, ori onoarea, în timpul drumului spre Mekka, sau că-i va fi furată averea, atunci nu este imperativ să realizeze hajj; dacă însă poate ajunge la Mekka pe altă rută, atunci trebuie să realizeze hajj, chiar dacă ruta aleasă este mai lungă decât cea comună; în orice caz, este mai bine dacă ruta nu este mai lungă dect alta;
- trebuie să aibă destul timp la dispoziție pentru a ajunge la Mekka și pentru realizarea tuturor actelor de adorare cerute în timpul pelerinajului;
- trebuie să aibă suficienți bani pentru a acoperi cheltuielile sale și ale celor dependenți de el, a căror menținere este obligatorie, cum este cazul soției și al copiilor, și cheltuielile acelora ce trebuie plătiți, servitorii și servitoarele, etc.;
- la întoarcerea din hajj, trebuie să aibe ceva mijloace de trai, cum ar fi venitul de pe o proprietate, din cele agricole, dintr-o afacere, ori salariu, etc., astfel ca să nu ducă o viață de privațiuni.

2045. Când cineva are trebuința de-a fi și el proprietarul propriei case și are de asemenea banii necesari pentru casă, atunci realizarea de hajj este obligatorie.

2046. Dacă soția cuiva poate să meargă la Mekka, dar nu are nici un mijloc de subzistență pentru drumul de întoarcere, iar soțul ei este și el sărac, neputând să-i asigure traiul, fapt ce ar însemna s-o supună la condiții de viață grele, atunci pelerinajul nu va fi obligatoriu pentru ea.

2047. Dacă o persoană nu posedă proviziile necesare pentru călătorie și nici vreun mijloc de transport, însă altcineva îi propune să meargă în hajj, spunând că-și asumă responsabilitatea pentru toate cheltuielile, iar persoana căreia i se cere să meargă este mulțumită de ceea ce-i oferă propunătorul, atunci hajj îi devine obligatoriu.

2048. Dacă cuiva i se oferă să i se plătească cheltuielile de întoarcere de la Mekka, precum și cheltuielile familiei sale din perioada de hajj, atunci hajj devine obligatorie pentru respectivul, chiar dacă (în viața curentă) este îndatorat și nu are la întoarcere mijloace de trai. Dacă perioada de pelerinaj coincide cu perioada de lucru la serviciul său, fapt ce ar însemna că, de își abandonează munca, nu va fi în stare să-și plătească la timp datoriile și nici să se întrețină pentru restul anului, atunci hajj nu este wajib pentru el.

2049. Dacă unei persoane i se plătesc cheltuielile de ducere la Mekka și întoarcere, cum și cheltuielile familiei sale în toată această perioadă, și, în plus, i se cere ca în

pelerinaj să nu menționeze că ajutorul primit ar fi proprietatea sa, atunci realizarea de hajj devine obligatorie pentru el în cazul în care este convins că ajutorul bănesc dat nu i se va cere înapoi.

2050. Dacă unei persoane i se dă o sumă suficientă cât să-și acopere cheltuielile pe timpul pelerinajului, cu condiția însă ca pe drumul de Mekka să servească pe cel ce i-a dat de cheltuială, atunci Hajj nu este obligatoriu pentru el.

2051. Dacă unei persoane i se dă ajutorul bănesc ce-o fac în stare să realizeze Hajj și persoana realizează efectiv pelerinajul, atunci, dacă mai apoi ajunge ea însăși o persoană bogată, nu va mai avea drept obligație alt hajj.

2052. Dacă, de exemplu, relativ la comerțul său, o persoană merge în localitatea Jeddah și acolo obține destul câștig bănesc să meargă la Mekka, atunci trebuie să realizeze hajj. Iar dacă realizează pelerinajul, realizarea altui hajj nu-i va mai fi ca obligație, chiar dacă mai apoi ajunge să aibă destulă avere ca să meargă la Mekka, pornind chiar din localitatea sa.

2053. Dacă o persoană este angajată să realizeze hajj în numele altcuiva, însă ea nu poate (din acest motiv) să meargă în pelerinaj pentru ea însăși și vrea pentru asta să trimită pe altcineva, atunci trebuie să obțină permisiunea de la persoana care a angajat-o.

2054. Dacă o persoană își poate permite material să relizeze hajj, dar nu-l realizează, iar mai apoi sărăcește, atunci, chiar așa fiind, trebuie să realizeze hajj împotriva tuturor adversităților financiare. Dacă însă nu este deloc în stare să meargă în pelerinaj și altcineva o angajează pentru hajj, atunci trebuie să meargă la Mekka în numele celui care a angajat-o; iar de este posibil, odată ajunsă la Mekka, trebuie să rămână acolo pentru un an și să-și realizeze propriul hajj. Dacă se întâmplă că este angajată pentru hajj și i se dau salariile în bani lichizi,cum și dacă cel ce-o angajează este de acord ca ea, persoana trimisă, poate să realizeze hajj în numele lui în anul următor, atunci persoana trimisă trebuie să-și realizeze propriul hajj în primul an; dacă simte că nu va putea să realizeze propriul hajj în anul următor, atunci în anul al doilea va realiza hajj în numele celui care a trimis-o.

2055. Dacă o persoană merge la Mekka în anul în care își poate permite financiar să realizeze hajj, însă nu poate ajunge la Arafat și Mash'ar ul-Haram în timpul prescris, iar în anii următori nu-și poate permite să meargă în pelerinaj, atunci hajj nu-i este obligatoriu. Dacă însă persoana și-ar fi putut permite să meargă în pelerinaj în primii ani și nu a făcut-o, atunci trebuie să realizeze hajj în pofida tuturor dificultăților.

2056. Dacă o persoană nu realizează hajj în anul în care își poate permite aceasta și, având acum o vârstă înaintată, suferind de-o boală ori de-o slăbiciune, nici acum nu poate realiza pelerinajul, iar în viitor nu are nici o speranță că-l va realiza în persoană, atunci trebuie să trimită pe altcineva să realizeze hajj în numele său. De fapt, chiar de nu-și pierde speranța, trebuie să angajeze o altă persoană. Însă dacă mai târziu devine capabilă să facă pelerinajul, atunci trebuie să realizeze ea însăși pelerinajul. Aceeași regulă se aplică dacă o persoană, ce a devenit capabilă de-a realiza hajj pentru prima oară, este totuși împiedicată de bătrânețe, boală sau slăbiciune, și își pierde speranța de-a mai fi în putere să facă pelerinajul. În toate aceste cazuri, totuși, ca precauție recomandată, persoana trebuie să angajeze un bărbat, unul care totodată pleacă pentru prima oară în pelerinaj.

2057. Cineva care a fost angajat de către o altă persoană să realizeze hajj trebuie de asemenea să realizeze *tawafun nisa* în numele acelei persoane, iar dacă nu face tawafun nisa, atunci chiar propria soție devine harām pentru el.

2058. Dacă o persoană nu realizează corect tawafun nisa ori uită s-o realizeze, însă își amintește de aceasta după câteva zile și o realizează, atunci acțiunea sa este validă. Iar dacă revenirea sa din pelerinaj este cu dificultăți, atunci poate împuternici altă persoană să realizeze tawaf în numele său.

Tranzacții (partea I)

Reguli privind cumpărarea și vânzarea

2059. Pentru un om de afaceri este recomandabil să învețe regulile tranzacțiilor de zi cu zi. De fapt, dacă din cauza ignoranței, cu siguranță poate ajunge să contrazică prescripțiile din Shari'ah, atunci îi revine ca obligație să le învețe. Se relatează că Imamul Ja'far Sadiq (a.s.) a spus: *„O persoană care dorește să intre în afaceri trebuie să-i învețe legile și regulile, iar dacă face vreo tranzacție fără să le fi învățat, poate ajunge a suferi consecințele angajării în tranzacții invalide și îndoielnice."*

2060. Dacă, din cauza ignoranței privind legile relevante, o persoană nu este conștientă [de ce anume face], indiferent dacă tranzacția făcută de el este validă ori invalidă, atunci nu va avea drept de decizie asupra proprietății pe care a achiziționat-o, cu excepția cazului în care știe că partea cealaltă [vânzător sau cumpărător] nu are nimic de obiectat. În orice caz, o asemenea tranzacție este nulă.

2061. Dacă o persoană nu are nici un fel de avere și are ca obligație să-i întrețină pe cei ce depind de el, cum este cazul soției și copiilor, atunci trebuie să înceapă a câștiga. Mai mult de atât, faptul de-a câștiga este recomandabil, deoarece este conectat la acțiunile mustahab cum, de exemplu, acela de-a asigura mijloace de trai mai bune familiei sale sau acela de-a ajuta persoanele sărace.

Acțiunile mustahab [privitoare la comerț]

În legătură cu operațiile de vânzare-cumpărare, următoarele acțiuni sunt mustahab:

- vânzătorul nu trebuie să să facă discriminare între varietatea de cumpărători atunci când dă prețul produselor, excepția, [faptul de-a nu cere un preț mare], fiind totuși în cazul oamenilor săraci;
- vânzătorul nu trebuie să fie de neclintit în privința prețurilor, exceptând cazul când simte că ar putea fi înșelat;
- vânzătorul trebuie să dea puțin mai mult din ceea ce vinde și să accepte ceva mai puțin din ceea ce cumpără;
- în cazul în care cumpărătorul regretă după ce a cumpărat ceva și vrea să returneze marfa, atunci vânzătorul trebuie să accepte produsul înapoi.

Tranzacțiile makrūh

2062. Următoarele feluri de tranzacții sunt makrūh:

- a vinde pământ, exceptând cazul în care cineva vrea să folosească banii obținuți pentru cumpărarea altui pământ;
- a face meseria de măcelar;
- a-și face meserie din vinderea de lințolii;
- a realiza afaceri între rugăciunile fajr și răsăritul soarelui;
- a-și face o meserie din a cumpăra sau vinde grâu și orz, sau alte produse asemănătoare;
- a se băga peste tranzacția altui vânzător musulman și a face cumpărătorului propria ofertă.

Tranzacțiile harām

2063. Existând multe feluri de afaceri considerate harām, menționăm aici doar unele:

- a vinde și a cumpăra băuturi alcoolice, câini care nu sunt de vânătoare, porci și, ca precauție, cadavre de animale nesacrificate. Pe lângă acestea, dacă folosirea permisă de *najis ul-ayn* este posibilă, cum ar fi excrementele care sunt convertite în îngrășăminte agricole, atunci acest fel de tranzacție este permis, însă, ca precauție, felul acesta de cumpărare-vânzare trebuie evitat;
- vânzarea-cumpărarea unui bun însușit ilegal;
- ca precauție, este harām să se vândă și să se cumpere acele lucruri care nu sunt considerate în mod obișnuit drept marfă, cum ar fi animalele sălbatice, dacă faptul nu presupune un câștig substanțial;
- oricare tranzacție care presupune tragerea de interese;
- vânzarea-cumpărarea acelor lucruri care sunt utilizate exclusiv pentru acțiuni harām, cum este cazul celor relative la jocurile de noroc;
- tranzacție care implică frauda sau falsificarea, cum, de exemplu, amestecul unui produs cu altul, sau a produselor unde nu este posibil să se detecteze adulterarea și despre care vânzătorul nu dă informații cumpărătorului, cum este cazul untului topit (ghī) amestecat cu grăsime. Acest fapt, adulterarea, poartă în arabă numele de *ghish*. Sfântul Profet al Islamului (s.a.w.a.) a spus: *„Dacă o persoană face o afacere incorectă, înșelătoare, cu un musulman, ori îl face pe acesta din urmă să fie în pierdere, ori îl înșeală, atunci nu este unul dintre adepții mei. Iar atunci când o persoană înșeală pe tovarășul său musulman, vânzându-i un produs amestecat, 'Allāh îl lipsește de Binecuvântările sale în cele ale traiului, îi închide și îi oprește mijloacele de învățire, și-l lasă în părăsire."*

2064. Nu este nici o problemă în vindere unui produs pak, care între timp a devenit najis, dar care poate fi readus la starea pak spălându-l. Dacă totuși produsul nu poate fi făcut curat cu apă și folosirea lui nu cere ca să fie pak, niște uleiuri, de exemplu, atunci vinderea acestuia este permisă. De fapt, chiar dacă utilizarea lucrului cere să fie pak [și nu este], atunci, dacă beneficiul halal este preponderent, vânzarea lui este permisă.

2065. Dacă o persoană dorește să vândă un lucru najis, ea trebuie să-l informeze pe cumpărător de asta, deaorece, nespunându-i, poate face ceva contrar regulilor Shari ' ah. De exemplu—dacă vinde apă najis cuiva care are nevoie pentru wudhu sau ghusl și

ca să facă rugăciunile obligatorii, ori dacă îi vinde cuiva ceva de mâncat sau băut, atunci, în asemenea cazuri, trebuie să-l informeze pe cumpărător. Desigur, dacă vânzătorul știe că nu are rost s-o facă, deoarece cumpărătorul este neglijent și nu-i pasă de *taharat* sau *najasat*, atunci nu este necesar să-l informeze.

2066. Cu toate că achiziționarea și vânzarea de medicamente najis, pentru uz intern ori extern, este permisă, cumpărătorul trebuie să fie informat despre produs (în situațiile explicate în regula anterioară).

2067. Nu există nici o obiecție la faptul de-a cumpăra sau vinde uleiuri ce provin din țări neislamice, dacă nu se știe că ar fi najis. Privitor la grăsimea obținută de la un animal, dacă există probabilitatea că provine de la un animal ce a fost sacrificat conform legii islamice, atunci va fi socotită ca fiind pak; vinderea și cumpărarea acesteia va fi îngăduită, chiar dacă este cumpărată de la un nemusulman ori importată din țări neislamice. Cu toate acestea [pentru un musulman] este harām să se mănânce această grăsime și este necesar ca vânzătorul să-l informeze pe cumpărător despre felul produsului, astefel ca să nu comită nimic contrar responsablității religioase ce o are.

2068. Dacă o vulpe sau orice alt animal asemănător nu este sacrificat conform legii religioase sau moare de moarte naturală, atunci, ca precauție, este harām să se cumpere sau vândă pielea acestuia.

2069. Cumpărarea și vânzarea pieilor și blănurilor ce sunt importate dintr-o țară neislamică ori sun cumpărate de la un nemusulman este permisă cu condiția ca persoana care le achiziționează să aibă sentimentul puternic că animalele au fost sacrificate conform legii islamice. Namāz realizată pe asemenea materiale va fi validă.

2070. Grăsimea obținută de la un animal mort și pielea cumpărată de la un musulman, atunci când cumpărătorul știe că musulmanul a obținut-o de la un nemusulman, fără a se investiga dacă animalul a fost sacrificat sau nu conform legii islamice, este pak; vânzarea-cumpărarea acestora este permisă, însă nu consumul lor.

2071. Tranzacțiile cu băuturi alcoolice sunt harām și invalide.

2072. Vânzarea unei proprietăți ilicite este invalidă, iar vânzătorul trebuie să-i întoarcă banii cumpărătorului.

2073. Dacă un cumpărător este serios în privința tranzacției, dar intenția sa este aceea de-a nu plăti prețul cerut pentru produsul cumpărat, atunci intenția sa nu va afecta validitatea tranzacției, cu toate că este absolut necesar să plătească vânzătorului.

2074. Dacă o persoană achiziționează ceva pe credit și dorește ca să plătească mai târziu din câștigul sau averea sa harām, atunci tranzacția va fi validă, însă, pentru a fi absolvit de responsabilitatea (unei acțiuni harām), va avea de plătit dintr-o proprietate halal.

2075. Cumpărarea și vinderea instrumentelor de distracție, cum sunt cele muzicale (chitară, flaut, acordeon etc), este harām și, ca precauție, aceeași regulă se aplică și instrumentelor muzicale-jucărie destinate copiilor. Cu toate acestea, nu este nici o problemă vânzarea-cumpărarea instrumentelor de uz comun, cum aparate de radio, casetofoane etc, cu condiția ca să nu se intenționeze folosirea lor în scopuri harām.

2076. Dacă un lucru ce poate fi folosit cu scopuri halal este vândut cu intenția de a-l folosi cu scop harām—de exemplu, struguri vânduți pentru a se face vin—atunci

tranzacția este harām și, ca precauție, afacerea făcută, invalidă. Totuși, dacă vânzătorul nu vinde strugurii având această intenție, știind doar că este posibil ca omul ce cumpără să facă vin din struguri, atunci tranzacția este validă.

2077. Faptul de-a sculpta o figură umană sau aceea a unui animal este harām, însă nu este nici o problemă în a cumpăra și vinde o sculptură; totuși, ca precauție, trebuie să se evite faptul acesta. Pictarea de chipuri umane sau de animale este permisă.

2078. Este harām să se cumpere un lucru ce a fost obținut prin jocuri de noroc, prin furt ori printr-o afacere invalidă; dacă o persoană cumpără un asemenea lucru de la vânzător, atunci trebuie să-l returneze posesorului prim.

2079. Dacă o persoană vinde ghī amestecat cu grăsime și precizează asta—de exemplu, dacă spune „vând 3 kilograme de ghī"—atunci, în cazul în care cantitatea de grăsime este în proporție mai mare, până la a nu se mai putea spune că este vorba de ghī, tranzacția este invalidă. Dacă proporția de grăsime este mai mică, astfel încât să fie produsul să fie clasificat drept ghī amestecat cu grăsime, atunci tranzacția este validă. Aici, cumpărătorul, bazându-se pe deficiența în calitate, are dreptul de refuz al produsului și, ca urmare, poate anula afacerea și cere banii înapoi. Dacă untul topit și grăsimea sunt distincte, separate, afacerea privind grăsimea va fi invalidă; vânzătorul va avea de întors cumpărătorului banii pe partea de grăsime și de păstrat grăsimea. În acest caz, cumpărătorul are de asemenea dreptul să anuleze afacerea privind partea de ghī. Când vânzătorul nu spune că vinde un produs amestecat și doar îl vinde, să spunem, cele 3 kg. de ghī, atunci, dacă se dovedește că este de fapt unt topit amestecat cu grăsime, cumpărătorul îl poate returna și cere ghī adevărat, pur.

2080. Dacă un vânzător vinde un produs ce este socotit după greutate ori măsurare la o rată mai mare decât același produs, de exemplu, vinde 3kg. de grâu ca pentru 5 kg. de grâu, atunci aceasta este camătă și, prin urmare, harām. De fapt, dacă unul din cele două feluri de produs este bun, iar celălalt cu defecte, sau unul este superior și celălalt este inferior, sau dacă prețurile lor diferă, și vânzătorul cere un preț disproporționat față de cantitatea ce o dă, atunci este vorba de camătă și faptul este harām. De aici, dacă o persoană dă cupru sau aramă de bună calitate la preț mic și cere preț mai mare pentru cupru sau aramă de joasă calitate, sau dă orez superior în calitate și cere mai mult pentru unul de joasă calitate, sau dă aur prelucrat și ia o cantitate mai mare de aur brut, atunci aceasta ete cămătărie și este socotită drept harām.

2081. Dacă lucrul pe care cere bani în plus este diferit de produsul pe care îl vinde, cum este în cazul în care ar vinde 3 kg. de grâu, cerând 3 kg. de grâu, plus o monedă în plus, atunci și așa este camătă și este harām să se facă astfel. De fapt, chiar dacă nu ia nimic în plus, însă îi impune cumpărătorului să-i facă vreun serviciu (adițional vânzării), este camătă și harām.

2082. Dacă o persoană dă o cantitate mai mică dintr-un produs și suplimentează ce-a dat cu alt lucru—vinde 3 kg. de grâu și o batistă pentru 5 kg. de grâu, de exemplu—nu este nici o problemă atât timp cât intenția sa este batista să fie pentru excesul ce-l primește și tranzacția nu se face pe credit. Iar dacă ambele persoane din afacere suplimentează ce dau cu ceva—unul dă 3 kg. de grâu și o batistă, iar celălalt 3 ½ kg. și o batistă—atunci nu există obiecție față de asta, condiția fiind ca intenția să fi fost aceea de a da ½ kg. de grâu și o batistă pentru batista dată de celălalt.

2083. Dacă o persoană vinde ceva ce este măsurat în unități de lungime, precum

pânza, sau ceva care este măsurat pe număr de unități, ouă sau nuci, și cere în schimb mai mult, atunci nu există vreo obiecție; excepția apare când produsele date la schimb sunt de același fel și tranzacția este pe credit—faptul nu este permis. De exemplu—dacă o persoană dă 10 ouă cu condiția ca să primească 11 ouă după o lună, atunci tranzacția este invalidă și harām. Privitor la cursul valutar, o persoană poate vinde pe credit o monedă pentru alta—dinar pentru dolar—și cu condiția de-a primi mai mult. Dar dacă vinde dinari pentru dinari, așteptând mai mult ca profit, atunci tranzacția nu trebuie să fie pe credit; dacă este, atunci este invalidă și harām. De exemplu—dacă o persoană dă 100 de dinari bani lichizi cu condiția ca după 6 luni să i se dea 110 dinari, atunci tranzacția este invalidă și harām.

2084. Dacă în majoritatea orașelor un produs este vândut prin unități de greutate sau de lungime, iar în alte orașe, pe unități numărate, atunci nu există nici o obiecție atât timp cât produsul respectiv este vândut în raport cu același produs, la o rată mai mare, în orașele unde se vinde pe număr de unități. Tot așa, dacă localitățile sunt diferite și nu se poate spune că majoritatea lor vinde produsul conform greutății, lungimii sau numărului, atunci fiecare localitate va fi guvernată de obiceiul de vânzare preponderent.

2085. În cazul produselor ce sunt vândute după greutate sau lungime, dacă o persoană vinde un produs la schimb cu ceva ce nu aparține aceleiași categorii de produse și afacerea nu este pe credit, atunci poate să ceară mai mult. Dar dacă afacerea este pe credit, nu este permis să ia mai mult. De aici, dacă vinde 1 kg. de orez pentru 2 kg. de grâu cu creditare pe o lună, tranzacția este invalidă.

2086. Dacă un fruct copt este schimbat pe același fruct, însă verde, cel care o face nu poate cere mai mult. Fuqaha susțin opinia că în cazul în care un produs este luat în schimbul unui produs cu aceeași origine, atunci cel ce face schimbul nu poate lua mai mult. De exemplu—dacă o persoană vinde 1 kg. de ghī făcut din lapte de vacă pentru 1 ½ kg. de brânză din lapte de vacă, atunci aceasta este camătă și, prin urmare, harām. Însă generalizarea acestei reguli iscă o problemă-ishkāl.

2087. Din punctul de vedere al cametei, grâul și orzul sunt produse de aceeași categorie. Astfel, dacă o persoană dă 3 kg. de grâu și cere la schimb 3 ½ kg. de orz, aceasta este camătă și este harām. Iar dacă o persoană achiziționează 30 kg. de orz cu condiția să dea 30 kg. de grâu la recoltare, atunci aceasta este harām, deoarece a luat orz pe moment și va da grâu mai târziu, fapt care înseamnă a lua ceva în exces și care este, prin urmare, harām.

2088. Tată și fiu, soț și soție își pot cere interese unul de la celălalt. La fel, un musulman poate pretinde interese de la un nemusulman, care nu se află sub protecția legii islamice. Însă o tranzacție cu cerere de interese făcută cu un nemusulman care se află sub legea islamică este harām. Dacă însă, după ce afacerea s-a încheiat și afacerea acordată, plătirea de interese este permisă în religia nemusulmanului, atunci un musulman poate cere și primi interese de la nemusulman.

Condițiile cerute pentru vânzător și cumpărător

2089. Există 6 condiții privitoare la vânzător și cumpărător:

- ambii trebuie să fie majori (bāligh);
- ambii trebuie să fie sănătoși;

- nu trebuie să fie cheltuitori nesocotiți, adică nu trebuie să-și risipească averea;
- ambii trebuie să aibă intenția curată și serioasă de-a vinde și cumpăra marfă; de aici, dacă o persoană spune în glumă că și-a vândut produsul (dar nu a făcut-o de fapt), atunci (prin tratarea cu neseriozitate a afacerii), aceasta este invalidă;
- nici unul dintre ei nu trebuie să fie forțat ca să vândă sau să cumpere;
- ambii trebuie să fie proprietarii de drept ai produsului ce vor să-l vândă ori să-l dea la schimb.

2090. Faptul de-a face o afacere cu un copil, care nu este puber (*bāligh*) și care face o înțelegere de capul său, este invalidă, exceptând când se tratează de valori mici și este vorba de tranzacții făcute de copii cu discernământ. Dar dacă copilul care poate discerne este însoțit de tutorele său și acesta pronunță confirmarea afacerii, atunci, indiferent de situație, tranzacția este validă. De fapt, dacă produsul sau banii sunt proprietatea altei persoane și copilul respectiv, ca reprezentant al proprietarului, vinde produsul sau cumpără ceva cu banii aceia, atunci tranzacția este validă, chiar dacă numitul copil este el însuși proprietarul produsului ori al banilor. La fel, dacă un copil este intermediar în plata către vânzător și în aducerea mărfii la cumpărător, cel care l-a trimis, atunci tranzacția este validă, chiar și când copilul nu are discernământ (nu știe să separe binele de rău), deoarece, de fapt, în afacere sunt implicați doi adulți.

2091. Dacă o persoană cumpără ceva de la un copil care nu este bāligh, sau îi vinde ceva, într-o circumstanță în care tranzacția nu este validă, atunci trebuie să înapoieze tutorelui produsul sau banii, fie că erau proprietatea copilului, fie a posesorului (care l-a folosit ca intermediar), fie a altcuiva; dacă nu, atunci trebuie să ceară acordul posesorului. Dacă persoana nu cunoaște pe posesorul produsului sau banilor și nu are nici un alt mijloc de a-l identifica, atunci, sub formă de *radde mazalim*, trebuie să dea unui sărac (în numele adevăratului posesor) ceea ce a luat de la copil; dacă procedează astfel, atunci, ca precauție obligatorie, trebuie să obțină permisiune de la mujtahid.

2092. Dacă o persoană încheie o afacere cu un copil ce are capacitatea de discernământ (poate distinge între bine și rău), într-o circumstanță în care nu este valid să se încheie o afacere cu copilul, iar produsul sau banii dați copilului se pierd, atunci poate pretinde înapoierea produsului sau banilor fie de la copil, când va atinge vârsta majoratului, fie de la tutorele acestuia. În cazul în care copilul nu poate discerne încă, atunci persoana nu poate pretinde nimic de la acesta.

2093. Dacă un cumpărător sau un vânzător este forțat să încheie o afacere, însă după închiderea tranzacției spune „sunt de acord", atunci tranzacția este validă. Ca precauție recomandată, formula aceasta de tranzacție trebuie să fie repetată.

2094. Dacă o persoană vinde proprietatea cuiva fără consimțământul aceluia, și proprietarul nu este de acord cu vânzarea și nu acordă permisiunea vinderii, atunci tranzacția care s-a făcut este invalidă.

2095. Atât tatăl, cât și bunicul paternal al unui copil, atât executorul tatălui, cât și cel al bunicului patern, pot să vândă proprietatea unui copil; dacă circumstanțele o cer, un *'adil mujtahid* poate de asemenea să vândă proprietatea unei persoane bolnave mental, a unui orfan sau a unei persoane dispărute.

2096. Dacă o persoană își însușește ilicit o proprietate, o vinde și după vânzare, stăpânul de drept al acesteia admite tranzacția ce s-a făcut, atunci tranzacția este

validă; totodată, ceea ce a obținut ca profit vânzătorul (cel ce și-a însușit proprietatea) aparține cumpărătorului și trebuie să meargă la acesta. La fel, lucrul pe care l-a dat cumpărătorul, cât și profitul rezultat din acesta, aparțin și trebuie să ajungă la cel căruia i s-a luat ilicit proprietatea.

2097. Dacă o persoană își însușește ilegal ceva dintr-o proprietate și vinde cu intenția ca profitul să fie al său, cum și dacă adevăratul proprietar este de acord cu tranzacția, atunci tranzacția este validă, însă câștigurile de pe urma vânzării vor aparține proprietarului și nu acelui care i-a luat din proprietate.

Condiții privitoare la produs și la ceea ce se obține în schimb

2098. Produsul care este vândut și lucrul care este primit la schimb trebuie să îndeplinească 5 condiții:

- măsura acestuia să poată fi cunoscută prin unități ale greutății, lungimii etc. sau prin număr de unități;
- trebuie să fie transferabil; în cazul în care nu este, afacerea se consideră invalidă, exceptând situația în care se adaugă un bun tranferabil celui netranferabil. Atunci când cumpărătorul poate aranja astfel încât să găsească lucrul pe care l-a cumpărat, chiar dacă vânzătorul nu a fost în stare să i-l înmâneze, tranzacția este validă. De exemplu—dacă o persoană vinde un cal care a fugit și cumpărătorul reușește să-l găsească, atunci tranzacția este validă și nu va mai fi necesar să se suplimenteze cu nici un obiect tranferabil.
- acele atribute-detalii ale produsului sau ale lucrului acceptat la schimb care pot influența mintea oamenilor în decizia privind tranzacția trebuie să fie descrise la modul clar;
- posesia, stăpânirea produsului, trebuie să fie necondiționată, astfel încât, odată ce renunță [prin tranzacție] la titlul de proprietar, [vânzătorul ori cumpărătorul] renunță la toate drepturile asupra produsului sau lucrului dat la schimb;
- vânzătorul trebuie să vândă marfa luată în sine și nu profitul ce reiese din vânzare; astfel, dacă vinde profitul anual scos pe o casă, tranzacția nu este validă; dacă însă, pentru profitul oferit de vânzător, cumpărătorul dă la schimb profitul obținut pe proprietatea sa—de exemplu, o persoană cumpără un covor de la cineva și în locul banilor îi dă aceluia profitul obținut într-un an pe casa sa—atunci nu este nici o problemă.(Detalii privitoare la aceasta, mai în colo.)

2099. Dacă un produs este vândut într-o localitate folosindu-se unități de greutate sau lungime, atunci cineva trebuie să cumpere în acea localitate, folosind greutatea sau lungimea ca măsură. Dacă însă într-o altă localitate, același produs este vândut „la vedere" [conform atributelor văzute], atunci trebuie să se cumpere produsul „la vedere".

2100. Un produs ce în mod normal este vândut conform greutății, poate fi vândut de asemenea prin număr de unități. De exemplu—dacă o persoană dorește să vândă 10 kg. de grâu, atunci poate să umple cu grâu o măsură de 1 kg. și să dea cumpărătorului 10 astfel de măsuri.

2101. Dacă o tranzacție devine invalidă prin absența uneia din condițiile sus-zise, cu

excepția celei de-a IV-a, însă cumpărătorul și vânzătorul cad de acord să aibă drept de libertate asupra produselor schimbate, atunci nu există nici un fel de obiecție la asta.

2102. Tranzacția cu o proprietate-*waqf* este invalidă. Totuși, dacă proprietatea respectivă este într-atât de deteriorată sau gata să se deterioreze, încât nu mai poate fi folosită în scopul pentru care a fost dedicată—de exemplu, o moschee este într-atât de năruită, că nu se mai pot face rugăciuni în interiorul ei—atunci poate fi vândută de către administratorul acesteia ori de către cineva de-o autoritate egală. Iar dacă este posibil, ca precauție, ceea ce rezultă din vânzarea acesteia trebuie cheltuit în aceeași moschee, pentru un scop asemănător cu scopul de a persoanei care a donat-o inițial.

2103. Când apar serioase diferende între persoane privind de către cine este făcută donația (*waqf*), până într-atât că se naște temerea că, de nu se vinde proprietatea donată, proprietatea sau viața unei persoane este pusă în pericol, atunci, așa cum au reglementat unii fuqaha, proprietatea donată poate fi vândută și ceea ce rezultă din vânzare să se folosească cu un scop asemănător celui avut de către cel care inițial a făcut donația. Regula aceasta însă nu este lipsită de o natură-ishkāl. În cazul în care persoana donatoare a pus condiția ca proprietatea să fie vândută când va fi mai bine, atunci nu există obiecție la faptul de-a fi vândută.

2104. Nu este nici o problemă în vânzarea-cumpărarea unei proprietăți care a fost arendată (închiriată) altei persoane. Totuși, cel care a închiriat va fi îndreptățit să utilizeze proprietatea pe timpul închirierii. Atunci când cumpărătorul nu știe că proprietatea a fost închiriată sau o achiziționează având impresia că perioada de închiriere este scurtă, el poate să anuleze tranzacția când află adevărata situație.

Formula de utilizat la vânzare-cumpărare

2105. Nu este necesar ca formula de cumpărare și vânzare să fie pronunțată în arabă. De exemplu – dacă vânzătorul, în oricare limbă, spune „am vândut această proprietate în schimbul acestor bani" și cumpărătorul spune „o accept", atunci tranzacția este validă. Totuși, este necesar ca vânzătorul și cumpărătorul să aibă niyyat de insha, care înseamnă că rostind menționatele cuvinte, ei au intenția sinceră de-a face vânzarea-cumpărarea.

2106. Dacă formula nu este rostită în timpul tranzacției, însă vânzătorul îi înmânează cumpărătorului ceea ce are în schimbul proprietății ce-o ia de la cumpărător, atunci tranzacția este validă și ambii devin proprietarii a ceva.

Cumpărarea și vânzarea de fructe

2107. Este valid să se vândă fructe înainte de-a fi fost culese, atunci când florile au căzut și semințele s-au format deja, cu condiția ca să se știe totodată că astfel sunt salvate de la stricare sau pierdere și în cazul în care cantitatea lor poate fi estimată corect. De fapt, atunci când încă nu se știe dacă semințele formate au trecut în stadiul de stricare, dacă fructele vândute sunt vechi de doi ani ori mai mulți (i.e. curmale) sau dacă a crescut doar cantitatea lor, iar valoarea lor este substanțială, atunci tranzacția va fi validă. La fel, dacă oricare produs crescut din pământ sau orice altceva este vândut împreună cu fructele, atunci tranzacția este validă. În acest caz, ca precauție obligatorie, acest produs adăugat fructelor trebuie să fie la stadiul în care, dacă

semințele lui nu mai pot rodi ca fructe depline, capitalul investit de cumpărător nu va fi pierdut.

2108. Este de asemenea permis să se vândă fructe care încă sunt în creștere pe ramuri, fructe care nu au dezvoltat încă sămânța și ale căror flori nu au căzut încă. Însă aceste fructe trebuie vândute împreună cu ceva care crește din pământ (e.g. vegetale) astfel ca, fapt explicat în regula anterioară, cumpărătorul să nu sufere vreo pierdere. Altcumva, fructul trebuie să fie mai vechi de un an.

2109. Nu este nici o problemă în vinderea curmalelor ce au devenit galbene sau roșii în timp ce încă se află în curmal, însă curmalele aparținând aceluiași copac ori altuia nu trebuie schimbate pentru acestea. Însă, dacă o persoană posedă un curmal ce se află în casa ori grădina altei persoane și dacă se poate estima corect cantitatea de curmale, atunci nu este nici o problemă în cazul în care stăpânul pomului vinde fructele celui care are casa ori grădina, sau dă curmalele sunt date în schimbul ținerii copacului.

2110. Nu este nici o problemă în vânzarea [răsadurilor] de castraveți, vinete, verdețuri etc care sunt culese de câteva ori de-a lungul unui an, cu condiția ca să fie crescute și vizibile și dacă s-a căzut de acord de câte ori le va culege cumpărătorul pe timpul unui an. Dacă însă nu au crescut încă și nici nu pot fi vizibile, atunci vinderea lor este o problemă-ishkāl.

2111.Dacă, după ce spicele grâului au dezvoltat semințe, semințele sunt vândute pentru grâul ce se va obține din aceeași recoltă sau din alte spice, atunci tranzacția este invalidă.

Bani lichizi și credit

2112. Dacă un produs este vândut pe bani lichizi, atunci, după încheierea afacerii, cumpărătorul și vânzătorul pot să-și ceară reciproc produsul, respectiv banii, și să devină posesorii acestora. Posesia bunurilor imobile—cum este cazul unei case ori al unui teren—și a celor mobile—cum este cazul covoarelor, veșmintelor—înseamnă că posesorul original renunță la drepturile sale și îi conferă celuilalt prezent în afacere dreptul deplin, libertatea de acțiune asupra acestor bunuri. În practică, modalitatea de înmânare a acestui drept variază de la o situație la alta.

2113. Când ceva este vândut pe credit, perioada trebuie stabilită clar. Dacă un produs este vândut cu condiția că vânzătorul va primi banii „la timpul recoltei", tranzacția este invalidă, deoarece data (de încetare a) creditării nu a fost specificată în mod clar.

2114. Dacă un produs este vândut pe credit, vânzătorul nu poate pretinde de la cumpărător ceea ce are de primit, înainte ca perioada stipulată să se fi terminat. Totuși, în cazul în care cumpărătorul moare și are o proprietate a sa, cumpărătorul poate cere moștenitorilor banii ce i se cuvin, chiar înainte ca perioada hotărâtă să se termine.

2115. Dacă o persoană vinde un produs pe credit, poate pretinde de la cumpărător ce îi datorează acesta după ce perioada stipulată s-a terminat. Totuși, în cazul în care cumpărătorul nu poate plăti datoria, vânzătorul trebuie să-i acorde o extindere a timpului de plată sau, la fel, poate să anuleze tranzacția și dacă produsul mai există încă, să-l ia înapoi.

2116. Dacă un vânzător dă pe credit o anumită cantitate dintr-un produs altei

persoane, care nu știe prețul, și vânzătorul nu-i spune cumpărătorului care este prețul, atunci tranzacția este invalidă. Dacă totuși dă pe credit o marfă al cărei preț este cunoscut de către cumpărător și face un preț mai mare, spunându-i, de exemplu, „față de cum aș vinde pe bani lichizi, dând pe credit, te voi încarca pentru produs cu 10 cenți la fiecare dolar", iar cumpărătorul acceptă condiția aceasta, atunci nu este nici o problemă.

2117. Dacă o persoană vinde un produs pe credit și hotărăște o perioadă de primire a banilor și, de exemplu, după trecerea a jumătate din perioada stipulată, își reduce din pretenția îndreptățită și ia restul în bani lichizi, atunci nu este nici o problemă.

Condiții pentru contractul cu plată în avans

2118. Achiziționarea a ceva prin plătire în avans înseamnă că persoana care cumpără plătește prețul produsului și-l ia de la vânzător mai târziu. Ca urmare, tranzacția va fi validă dacă, de exemplu, cumpărătorul spune *„plătesc această sumă ca să iau produsul acesta după 6 luni"* și vânzătorul spune *„sunt de acord"*, ori dacă, după ce primește banii, vânzătorul spune *„am vândut acest produs și-l voi furniza după 6 luni"*.

2119. Dacă pe baza unei plăți în avans o persoană vinde monezi de aur sau argint și ia pentru acestea, la schimb, monezi de aur sau argint, atunci tranzacția este invalidă. În schimb, dacă vinde un produs ori bani care nu sunt de aur sau argint și ia la schimb alt produs ori bani care sunt de aur sau argint, cum și dacă tranzacția se conformează celei de-a VII-a condiții ale regului următoare, atunci tranzacția este validă; în plus, precauție recomandată este că, în schimbul produsului vândut, trebuie să ia bani și nu alt produs.

2120. Există 7 condiții privitoare la un contract cu plata anticipată:

- caracteristicile produsului, datorită cărora pot varia prețurile produsului, trebuie precizate, însă nu este necesar (ca vânzătorul) să fie foarte exact, va fi suficient dacă se poate spune (de către cumpărător) că anumite particularități ale produsului sunt cunoscute;
- înainte ca vânzătorul și cumpărătorul să se despartă, cumpărătorul trebuie să-i înmâneze vânzătorului întreaga sumă de cumpărare; dacă vânzătorul este îndatorat bănește cumpărătorului cu o sumă echivalentă celei de cumpărare, atunci, dacă vânzătorul este de acord, cumpărătorul poate să regleze datoria prin prețul produsului; dacă însă cumpărătorul plătește pentru ce cumpără un anumit procent din preț vânzătorului, fără îndoială că tranzacția va fi egală respectivului procent, însă vânzătorul poate anula tranzacția;
- timpul-limită trebuie stipulat cu exactitate; dacă vânzătorul spune că va furniza produsul la vremea recoltei, atunci tranzacția este invalidă, deoarece, în acest caz, data de livrare nu a fost bine definită;
- timpul de furnizare a produsului trebuie hotărât pentru atunci când vânzătorul este în stare să-l furnizeze, însă aceasta indiferent dacă la data respectivă produsul este într-o cantitate mai mică sau nu;
- locul de livrare a produsului trebuie specificat, însă, dacă din conversația celor doi reiese unde anume se va face, nu mai este necesar ca vânzătorul să-l numească;

- greutatea sau măsura produsului trebuie specificată; nu va exista nici o problemă, dacă un produs, ce în mod obișnuit este vândut-cumpărat prin estimare vizuală, va fi vândut cu plata în avans;totuși, într-o asemenea tranzacție, cel implicat trebuie să fie atent ca diferența de calitate a unităților ce fac marfa să fie mică, neglijabilă, cum în cazul nucilor și ouălelor;
- dacă produsul vândut ține de categoria celor vândute pe criteriul greutății sau lungimii, atunci nu trebuie schimbat pentru același fel de produs; de fapt, ca precauție obligatorie, nu trebuie schimbat pentru nici un fel de produs care este vândut după greutate sau lungime; iar dacă produsul vândut este din categoria celor vândute conform numărului de unități, atunci, ca precauție, nu este permis să fie dat la schimb pentru același produs dar în număr mai mare.

Legi privind contractul cu plata în avans

2121. Dacă o persoană cumpără un produs cu plata anticipată, atunci nu este în drept până la expirarea perioadei de furnizare stipulate să revândă altcuiva produsul, exceptând că o face chiar vânzătorului; după expirarea perioadei stipulate însă, nu este nici o problemă dac produsul este vândut oricui altcuiva, chiar dacă ea, persoana ce l-a cumpărat prima, nu a văzut încă produsul. Cu toate acestea, exceptând faptul că vrea să revândă la un preț mai scăzut, nu-i este permis cumpărătorului să revândă cereale (grâu, orz) sau alte produse (altele decât fructele) care sunt de obicei vândute după greutate sau lungime, până când nu le are deja în posesie.

2122. Într-o tranzacție de tipul plată în avans, atunci când vânzătorul furnizează produsul pe care l-a vândut la timpul fixat, cumpărătorul trebuie să-l accepte. De asemenea, dacă vânzătorul trimite ceva de-o calitate superioară celei convenite inițial și produsul respectiv este recunoscut ca fiind din aceeași categorie cu cea convenită, atunci cumpărătorul trebuie să-l accepte.

2123. Dacă produsul pe care îl furnizează vânzătorul este de calitate inferioară celei convenite, cumpărătorul îl poate refuza.

2124. Dacă vânzătorul furnizează un produs diferit (în calitate, în categorie) de cel pe care l-a promis cumpărătorului, însă cumpărătorul este de acord să-l accepte, atunci nu există nici o obiecție privitor la asta.

2125. Dacă un produs ce a fost vândut cu plata în avans ajunge a fi dificil de găsit la data când trebuie furnizat și vânzătorul nu poate furniza cantitatea întreagă, atunci cumpărătorul fie poate să mai aștepte până ce vânzătorul face rost de produs conform înțelegerii, fie poate să anuleze tranzacția și să ia înapoi banii dați; ca precauție însă, el nu poate să revândă produsul vânzătorului cerând profit.

2126. Dacă o persoană vinde un produs, promițând să-l furnizeze după oarece timp și ajunge la acord cu cumpărătorul că se pot face amânări la plată, atunci tranzacția este invalidă.

Vânzare de aur și argint pentru aur și argint

2127. Dacă aurul este vândut pentru aur și argintul, pentru argint, fie că este sub

formă de monezi ori altceva, în cazul în care greutatea unuia este mai mare decât a celuilat, tranzacția este harām și invalidă.

2128. Dacă se vinde aur pentru argint sau argint, pentru aur, tranzacția este validă, nefiind necesar ca greutatea celor două (aur și argint) să fie egală; dacă însă în acest fel de vânzare se vinde pe credit sau la o dată fixată, atunci tranzacția este invalidă.

2129. Dacă se vinde aur sau argint pentru aur sau argint, este necesar ca, înainte ca vânzătorul și cumpărătorul să se despartă, să facă schimbul produs-bani ori produs-alt produs la scimb. Dacă din produsul convenit, nu se livrează chiar și doar o parte, atunci tranzacția este invalidă.

2130. Dacă, după ce s-a despărțit, fie vânzătorul, fie cumpărătorul, furnizează întregul stoc de marfă convenit, iar celălalt (fie cumpărătorul, fie vânzătorul) furnizează doar o parte din stocul său, atunci tranzacția care se poate raporta la partea de marfă ce a fost livrată este validă; în acest caz însă, cel care nu a primit întregul stoc de marfă de la celălalt poate să anuleze tranzacția.

2131. Dacă se vinde praf de aur dintr-o mină pentru argint curat sau dacă se vinde praf de aur dintr-o mină pentru aur curat, atunci tranzacția este invalidă, însă exceptând cazul în care cel interesat este sigur că praful de argint, în calitate, este egal cantității de argint curat. În schimb, așa cum s-a menționat mai devreme, nu este nici o problemă în vinderea prafului de argint pentru aur sau a prafului de aur pentru argint.

Circumstanțe în care cineva are dreptul să anuleze o tranzacție

2132. Faptul de-a anula o tranzacție se numește în arabă *khiyar*. Vânzătorul și cumpărătorul pot anula o tranzacție în următoarele 11 cazuri:

- dacă ambii, cu toate că s-ar putea să fi părăsit locul tranzacției, nu s-au despărțit încă unul de celălalt. (Faptul se numește *khiyar ul-majilis*.)
- dacă fie cumpărătorul, fie vânzătorul a înșelat în operația de vânzare-cumpărare ori în oricare fel de înțelegere; oricare din cei doi, dacă simte că a fost înșelat, are dreptul să anuleze acordul. (Faptul se numește *khiyar* ce ține de *ghabn*.) Acest fel de khiyar apare din faptul că fiecare din doi într-o tranzacție dorește să se asigure că nu primește mai puțin pentru ce a dat, [consecința fiind că] dacă unul a fost înșelat, atunci ar trebui să aibă dreptul de-a se retrage din tranzacție. Dacă unul dintre cei doi gândește că i s-a dat mai puțin decât valoarea a ceea ce a dat sau că este plătit mai puțin decât merită, atunci el poate să ceară diferența de preț; dacă o face, trebuie să ceară diferența înainte de-a anula tranzacția.
- dacă în timp ce se începe tranzacția se ajunge la acordul ca în cadrul unei limite de timp, unul din cei doi sau ambii să aibă dreptul de-a anula tranzacția. (Faptul se numește *khiyarush shart*.)
- dacă unul din cei doi își prezintă produsul ca fiind mai bun decît este de fapt, atrăgându-l astfel pe celălalt și făcându-l să fie entuziasmat de ce va cumpăra. (Faptul se numește *khiyar tadlis*.)
- dacă unul din cei doi din tranzacție stipulează că celălalt trebuie să realizeze o anumită treabă și condiția nu este îndeplinită; sau dacă se stipulează ca

produsul să fie de o calitate anume și produsul livrat este lipsit de calitatea respectivă; în aceste cazuri, cel care a impus condiția poate anula tranzacția. (Faptul se numește *khiyar takhallufish shart*.)

- dacă produsul livrat este defect. (Faptul se numește *khiyar ul 'aib*.)
- dacă se dovedește că produsul tranzacționat este proprietatea unei a treia persoane; în acest caz, dacă posesorul de drept nu vrea să vândă produsul, atunci cumpărătorul poate anula tranzacția cu vânzătorul sau poate cere acestuia înlocuirea cu alt produs a ceea ce a vândut, de l-a cumpărat deja. (Faptul se numește *khiyarush shirkat*.)
- dacă posesorul-vânzător indică niște calități anume ale produsului său, pe care cumpărătorul nu le-a văzut; dacă acesta din urmă își dă seama mai târziu nu este întocmai cum a fost descris, atunci poate anula afacerea. La fel, în cazul în care cumpărătorul, văzând anumite calități ale produsului, îl cumpără gândind că respectivele calități vor exista și după cumpărare, însă constată mai apoi că respectivele calități au dispărut, atunci are dreptul să anuleze tranzacția.
- dacă în decursul a 3 zile cumpărătorul nu plătește produsul ce l-a achiziționat, iar vânzătorul nu a apucat încă să-i trimită produsul, atunci acesta din urmă poate anula tranzacția; însă faptul acesta este îngăduit în circumstanța în care vânzătorul a permis cumpărătorului un timp de plată, fără a preciza o dată anume. Dacă vânzătorul nu a căzut la înțegere privind o dată anumită de plată, atunci poate anula tranzacția imediat, fără amânare. Dacă vânzătorul i-a îngăduit cumpărătorului mai mult de 3 zile pentru plată, atunci el nu poate anula tranzacția înainte de trecerea celor 3 zile. Dacă produsul este perisabil (cum fructele, de exemplu, care, de sunt lăsate o zi, pot pierde calități sau pot să se strice cu totul) și cumpărătorul, fără nici o condiție anterioară, nu plătește până la căderea nopții, atunci vânzătorul poate anula tranzacția. (Faptul se numește *khiyarut ta'khir*.)
- persoană care cumpără un animal, poate să anuleze tranzacția în primele 3 zile. Dacă o persoană își vinde produsul la schimb cu un animal, atunci și el poate anula tranzacția în primele 3 zile. (Faptul se numește *khiyar ul-haywan*.)
- dacă un vânzător nu poate livra produsul pe care l-a vândut, cum în cazul în care un cal vândut fuge, nefiind de găsit, atunci poate anula tranzacția. (Faptul se numește *khiyarut ta ' azzurit taslim*.)

2133. Dacă un cumpărător nu știe prețul unui produs sau nu a fost preocupat de asta în timpul cumpărării și cumpără lucrul la un preț mai mare decât cel obișnuit, atunci, dacă diferența de preț este substanțială și dacă diferența respectivă este stabilită la timpul abrogării, el poate anula tranzacția; în caz contrar, nu poate anula tranzacția. La fel, dacă vânzătorul nu știe prețul produsului ori a fost neatent în timpul vânzării și vinde produsul cu mai puțin decât prețul normal, atunci, dacă diferența este substanțială ori dacă apar celelalte condiții sus-menționate, el poate anula tranzacția.

2134. Într-o tranzacție de tipul „vânzare condiționată", unde, de exemplu, o casă valorând 2000 este vândută pentru 1000 de dolari și se ajunge la înțelegerea că vânzătorul, în cazul în care dă înapoi banii într-o perioadă anume de timp, poate anula

tranzacția, afacerea respectivă este validă, însă cu condiția ca atât cumpărătorul, cât și vânzătorul, să aibă intenția adevărată de-a vinde și cumpăra.

2135. Într-o tranzacție de tipul „vânzare condiționată", dacă vânzătorul este sigur că, chiar și nereturnând banii la data fixată, va primi înapoi de la cumpărător proprietatea, atunci tranzacția este validă. Totuși, dacă nu returnează banii în timpul hotărât, el nu este îndreptățit să pretindă cumpărătorului returnarea proprietății. În cazul în care cumpărătorul moare, vânzătorul nu poate cere moștenitorilor celui mort returnarea proprietății.

2136. Dacă o persoană amestecă ceai superior cu ceai inferior și îl vinde drept ceai de calitate superioară, atunci cumpărătorul poate anula tranzacția.

2137. Dacă un cumpărător descoperă că lucrul pe care l-a cumpărat este imperfect—de exemplu, persoana cumpără un animal și abia după asta descoperă că animalul este chior—dându-și seama că defectul exista înainte ca să fi făcut tranzacția, atunci poate anula tranzacția și poate returna vânzătorului animalul. Dar dacă nu este posibil să-l returneze—de exemplu, ceea ce a cumpărat a suferit o schimbare (de caracteristici) sau a fost folosit într-un asemenea mod, că nu mai poate fi returnat—atunci diferența între valoarea ce ar avea-o animalul sănătos și valoarea ce-o are, de fapt, animalul bolnav, trebuie supusă evaluării, iar cumpărătorului trebuie să i se ramburseze banii conform unei proporții relative la suma plătită vânzătorului. Spre exemplu,[în urma „facerii de bazar", a târguirii cu vânzătorul] o persoană cumpără ceva cu 4 dolari și descoperă că produsul este defect. De fapt, prețul de vânzare al produsului perfect, fără nici un defect, era de 8 dolari—dacă ar fi fost vândut, indicându-i-se defectul, prețul ar fi fost de 6 dolari—însă a fost vândut doar cu 4, asfel că diferența de preț este de 4 dolari. Cum evaluarea pe această diferență este de 25%, cumpărătorul va fi plătit doar 25% din ce a plătit de fapt și aceasta înseamnă 1 dolar.

2138. Dacă un vânzător ajunge să-și dea seama că lucrul ce l-a primit la schimb pentru marfa sa este cu defecte și că defectele acestea erau prezente la produs și înainte de tranzacție, însă nu a fost conștient de aceasta, atunci poate anula tranzacția și poate returna lucrul celeilalte persoane. Iar dacă nu poate să-l returneze, lucrul suferind o schimbare de caracteristici, atunci poate obține diferența de bani între lucrul defect și cel perfect conform regulei sus-menționate.

2139. Dacă o defecțiune are loc în produs după ce s-a încheiat tranzacția, însă înainte ca să fie furnizat cumpărătorului, acesta din urmă poate anula tranzacția. La fel, dacă după încheierea tranzacției, însă înainte de livrare, se găsește vreun defect la ceea ce se ia în schimbul mărfii, atunci vânzătorul poate să anuleze tranzacția. Dacă returnarea reciprocă a mărfii-lucrului nu este posibilă, atunci este permis ca vânzătorul și cumpărătorul să cadă de acord prin calcularea și luarea diferenței de prețuri.

2140. Dacă o persoană ajunge să știe despre defectul cumpărăturii după încheierea tranzacției, atunci este necesar să anuleze tranzacția imediat, pe loc; dacă amână pentru un timpul neobișnuit de lung, persoana nu mai poate anula tranzacția. (Desigur, privitor la amânarea aceasta, trebuie luate în considerare variate circumstanțe.)

2141. Dacă o persoană ajunge să știe despre desfectul unui produs după ce l-a cumpărat, atunci poate anula tranzacția, chiar dacă vânzătorul nu este prezent. Aceeași regulă se aplică în toate tranzacțiile în care sunt implicate opțiuni [de ex., anularea].

2142. În următoarele 4 cazuri cumpărătorul nu poate anula tranzacția din cauza

defectului găsit la produsul cumpărat și nu poate reclama diferența de prețuri [între produsul calificat de către vânzător și cel cumpărat de fapt, cu defecte]:

- dacă în timpul cumpărării produsului este conștient de defectul produsului;
- dacă nu obiectează privitor la defectul văzut la produs;
- dacă la timpul încheierii contractului, el, cumpărătorul, spune „chiar dacă produsul are un/acest defect, nu-l voi returna și nici nu voi cere diferența de prețuri";
- dacă la vremea încheierii contractului, vânzătorul spune „vând această proprietate cu orice defect ar avea". Însă dacă precizează care este defectul și spune „vând această proprietate cu defectul acesta", dovedindu-se mai târziu că proprietatea mai are și alte defecte, defecte pe care nu le-a menționat, atunci cumpărătorul poate să returneze proprietatea respectivă pentru că are acel defect; dacă nu o poate returna, atunci poate scădea și cere vânzătorului diferența de preț între proprietatea anunțată și cea reală.

2143. Dacă un cumpărător știe că o anumită proprietate are defectul cutare și, după ce o achiziționează, mai apar și alte defecte, atunci, deși nu poate anula tranzacția, poate cere diferența de preț între proprietatea anunțată de vânzător și cea cumpărată de fapt. În cazul în care cumpără un animal cu imperfecțiuni și, înainte de (expirarea celor 3 zile a perioadei în care are opțiunea anulării de tranzacție) *khiyar*, apare altă imperfecțiune la animal, atunci cumpărătorul poate să-l returneze, chiar dacă i-a fost livrat. Iar dacă numai cumpărătorului i s-a dat opțiunea de-a anula tranzacția într-o perioadă dată și la animal mai apare o imperfecțiune în timpul acelei perioade, atunci el, cumpărătorul, poate să anuleze tranzacția, chiar dacă a ajuns să i se livreze animalul.

2144. Dacă o persoană posedă o proprietate pe care nu a ajuns încă s-o vadă, însă altcineva i-a descris particularitățile acesteia, și vinde acea proprietate, menționându-i cumpărătorului atributele care i-au fost spuse, atunci, în cazul în care persoana care a vândut află mai târziu că, de fapt, proprietatea sa era mai bună decât i s-a relatat, ea poate anula tranzacția în care și-a vândut proprietatea.

Reguli divese legate de vânzare-cumpărare

2145. Dacă vânzătorul îl informează pe cumpărător de costul unui produs, atunci trebuie să-i specifice toți factorii care afectează creșterea sau scăderea prețului la produsul respectiv, chiar dacă va vinde la prețul spus inițial sau la un preț mai mic. De exemplu—trebuie să-i spună cumpărătorului de a cumpărat o proprietate cu bani lichizi ori pe credit. Dacă vânzătorul nu dă aceste detalii legate de proprietate, iar cumpărătorul află de ele mai târziu, atunci acesta din urmă poate anula tranzacția.

2146. Dacă o persoană [producător sau posesor] dă cuiva spre vânzare un produs și stabilește prețul, spunând „vinde acest produs la prețul acesta și pe cât de mult vinzi, îți voi da comision", atunci, în cazul în care vânzătorul vinde produsul la un preț mai mare, excesul de bani va fi al celui care i-a dat produsul, iar vânzătorul va fi îndreptățit să ia doar comisionul stabilit. Dacă aranjamentul este făcut pe baza acordării unei răsplăți, posesorul, spunându-i vânzătorului „de poți vinde produsul la un preț mai mare decât cel dorit de mine, excesul din ce vei obține va fi al tău", atunci nu este nici o problemă.

2147. Dacă un măcelar vinde carnea unui animal femelă spunând că este carnea

unui mascul, atunci comite un păcat. Astfel, dacă specifică într-un mod mincinos, spunând „vând carnea unui animal mascul", cumpărătorul poate să anuleze tranzacția. În cazul în care vânzătorul nu specifică, atunci trebuie să-i dea cumpărătorului carnea unui mascul, dacă nu vrea să accepte carnea ce i-a fost vândută.

2148. În cazul în care cumpărătorul îi spune celui care vinde țesături că vrea o pânză în culori vii și acesta îi vinde o țesătură de culori vechi, șterse, atunci cumpărătorul poate anula afacerea.

2149. Faptul de a jura în probleme legate de comerț este makrūh, când este adevărat, și este harām, când este fals.

Tranzacții (partea a-II-a)

Legi ale parteneriatului

2150. Dacă două persoane fac o înțelegere cum că vor face comerț cu bunuri ce le dețin în comun și că vor împărți profitul, cum și dacă pronunță formula de declarare a parteneriatului, în arabă sau oricare altă limbă, ori își exprimă intenția ca prin conduita lor să-și devină parteneri unul celuilalt, atunci parteneriatul lor este valid.

2151. Dacă niște persoane intră într-un parteneriat spre a împărți veniturile reieșite din munca lor, cum ar fi cazul unor bărbieri sau muncitori care cad de acord că vor împărți între ei oricare venituri ce le vor câștiga, atunci parteneriatul acesta nu este valid. Însă dacă ei fac o înțelegere reciprocă, să spunem că, pentru o perioadă de timp delimitată, jumătate din ce câștigă unul dintre ei va fi dat celuilalt în schimbul a jumătate din ce câștigă acela, atunci, deoarece fiecare va fi partener în câștigurile celuilalt, tranzacția dintre ei este validă.

2152. Dacă două persoane intră într-un parteneriat sub condiția că fiecare va achiziționa marfa pe responsabilitatea sa și că fiecare va fi responsabil pentru plata mărfii respective, însă că vor împărți profitul ce vor câștiga din vânzarea acelei mărfi, atunci parteneriatul acesta nu este valid. Totuși, dacă fiecare din cei doi îl numește pe celălalt agentul său, autorizându-se reciproc să cumpere pe credit, considerându-l pe celălalt partener la asta, fapt care înseamnă că ambii sunt responsabili pentru datoria de bani, atunci vor fi socotiți ca parteneri în vinderea-cumpărarea mărfii respective.

2153. Persoanele care devin parteneri sub regulile parteneriatului trebuie să fie adulte, sănătoase (mental) și trebuie să aibă intenția, cum și voința liberă, de-a deveni parteneri. De asemenea, trebuie să fie în stare de-a acționa cu libertate asupra averilor ce le au. De aici, dacă o persoană cu mintea instabilă, care-și cheltuiește averea nesocotit, intră într-un parteneriat, atunci, din cauză că o asemenea persoană nu are nici un drept de a dispune de propria avere, parteneriatul este invalid.

2154. Dacă într-o înțelegere de parteneriat este pusă condiția ca partenerul care conduce, sau face mai multe treburi decât celălalt, sau face treburi mai importante, va lua o mai mare parte din profit, atunci este necesar ca să i se dea partea după cum s-a convenit. La fel, dacă se ajunge la înțelegerea că partenerul care nu conduce sau nu face mai multă treabă ori mai importantă va lua partea mai mare din profit, condiția aceasta este la fel de validă și trebuie îndeplinită.

2155. Dacă se cade de acord că profitul întreg va fi apropriat de către o singură persoană ori că de întreaga pierdere va fi responsabil unul din parteneri, atunci acest

fel de parteneriat iscă o problemă-ishkāl.

2156. Dacă nu se cade de acord că unul dintre parteneri va primi mai mult profit, însă investițiile făcute de ambii sunt egale, atunci ei trebuie să împartă profitul și pierderea în mod egal. Dacă investițiile lor nu sunt egale, atunci trebuie să dividă profitul și pierderea proporțional cu capitalul adus de fiecare. De exemplu, dacă două persoane devin parteneri și capitalul unuia este dublu față de capitalul celuilalt, atunci partea sa de profit și de pierdere va fi de asemenea dublă față de a celuilalt, indiferent dacă ambii fac muncă egală, ori unul dintre ei muncește mai puțin ori nu muncește deloc.

2157. Dacă în înțelegerea de parteneriat se pune condiția ca vânzarea-cumpărarea o vor face împreună, sau că fiecare va încheie afaceri independent, sau că doar unul se va ocupa de încheierea tranzacțiilor, sau că va fi angajat un al treilea pentru încheierea tranzacțiilor, atunci partenerii trebuie să procedeze conform acordului.

2158. Dacă nu se precizează care din cei doi va folosi capitalul pentru a cumpăra și a vinde, atunci nici unul din cei doi nu poate să încheie vreo tranzacție folosind capitalul comun fără permisiunea celuilalt.

2159. Partenerului căruia i s-a dat libertayea de acțiune asupra capitalului trebuie să procedeze conform înțelegerii de parteneriat. De exemplu—dacă s-a căzut de acord că el va fi cel care va achiziționa pe credit, ori că va vinde doar pentru bani lichizi, ori că va achiziționa o proprietate dintr-un loc anume, atunci el trebuie să acționeze conform înțelegerii. Totuși, dacă nu s-afăcut inițial o asememenea înțelegere, atunci el trebuie să încheie tranzacțiile de-o manieră obișnuită și să le conducă astfel încât parteneriatul să nu sufere nici o pierdere financiară. De asemenea, atunci când călătorește, nu trebuie să aibă cu sine nici o proprietate comună în parteneriat, dacă faptul acesta nu este obișnuit în cadrul parteneriatului.

2160. Dacă unul dintre parteneri, care face tranzacții folosind capitalul parteneriatului, vinde și cumpără lucruri contrare înțelegerii făcute inițial cu colegul său, ori, tocmai din lipsa unei înțelegeri făcute cu colegul, încheie afaceri de-o manieră nefirească, atunci, chiar așa fiind, în ambele cazuri tranzacția făcută este corectă și validă; însă dacă o asemenea tranzacție duce la pierderi sau o parte din averea comună este irosită, atunci cel care a procedat contra înțelegerii inițiale sau contrar normei obișnuite este responsabil pentru pierdere.

2161. Dacă partenerul, care umblă cu capitalul parteneriatului, nu trece dincolo de limite autorității sale (în cadrul parteneriatului) și nici nu este neglijent în atenția față de capitalul comun, ajunge în situația că, neașteptat, fie o parte, fie întreg capitalul, este pierdut, atunci nu el este responsabil de aceasta.

2162. Dacă unul dintre partenerii ce lucrează cu capitalul parteneriatului declară că respectivul capital s-a pierdut în afaceri, ceilalți parteneri trebuie să-i accepte spusa și să-l creadă. Însă dacă nu-l cred, atunci trebuie să se plângă către mujtahid, care va decide cazul conform legilor islamice.

2163. Dacă toți partenerii își retrag permisiunea acordată unuia dintre ei—permisiune privind dreptul de liberă operare cu părțile de capital puse de ei în parteneriat—atunci nici unuia dintre ei nu-i este îngăduită controlarea acestui capital. Dacă unul dintre parteneri le retrage celorlalți permisiunea acordată, atunci ceilalți parteneri nu au drept de liberă folosință; însă unul care și-a retras numita permisiune

poate să-și exercite dreptul de folosință asupra proprietății comune în parteneriat.

2164. Dacă unul dintre parteneri cere ca întreg capitalul investit în parteneriat trebuie împărțit echitabil, atunci ceilalți trebuie să se conformeze acestei cereri, chiar dacă durata de parteneriat stabilită nu s-a terminat încă; excepția este atunci când împărțirea capitalului atrage pierderi considerabile partenerilor.

2165. Dacă unul dintre parteneri moare, ori devine nesănătos mental, ori, [pentru scurt timp], inconștient, atunci toți ceilalți nu pot continua să-și exercite dreptul de folosință asupra investiției comune în parteneriat. Aceeași regulă se aplică atunci când unul dintre ei devine un ușuratic, [financiar, vorbind], cheltuind fără nici o considerație.

2166. Dacă unul dintre parteneri achiziționează pe credit un lucru pentru sine, atunci câștigurile și pierderile reieșite din asta îi aparțin. Dacă însă achiziționează lucrul respectiv pentru parteneriat, iar înțelegerea inițială permite afaceri pe credit, atunci câștigul și pierderea aparțin amândorura.

2167. Dacă partenerii, folosind un capital de investiție comun, încheie o tranzacție și mai târziu se dovedește că parteneriatul lor nu era valid—aceasta în cazul în care validitatea tranzacției nu a depins de consensul lor, adică, de ar fi cunoscut că parteneriatul lor nu era valid, ei tot ar fi fost de acord în libertatea de folosință a fiecăruia asupra proprietății ori stocului de marfă a celuilalt—atunci, chiar și așa, tranzacția lor este validă și tot ceea ce este câștigat sau pierdut prin tranzacție este împărțit între ei. Însă, în cazul în care partenerii—neavând acord asupra unei mutuale liberei folosințe și știind că parteneriatul lor nu era valid—au aprobat totuși o tranzacție anume, atunci tranzacția respectivă este validă, iar dacă n-au aprobat-o, este invalidă. În ambele cazuri, dacă unul din parteneri a muncit pentru parteneriat fără intenția de-a lucra gratis, atunci poate colecta banii pentru serviciile sale la o rată obișnuită, ținând cont de procentele de capital ale celorlalți parteneri. Dar dacă salariul pe care-l ia în mod obișnuit este mai mare decât partea sa de dividentă, atunci, după ce va fi fost de acord cu validitatea tranzacției sus-pomenite, el trebuie să ia numai dividenta. **3039**

Comandamente privitoare la compromis

2168. Compromisul [într-un parteneriat de afaceri] înseamnă că o persoană este de acord să dea celeilalte persoane proprietatea sa ori o parte din profitul scos pe aceasta, că a renunțat sau renunță la o datorie ori un drept anume, și că persoana cealaltă, luând aceasta în considerare, îi dă în schimb o proprietate ori profitul scos pe aceasta, renunță la o datorie sau la un anumit drept; iar compromisul este valid chiar și în cazul în care unul din cei doi, fără să țină seama [de vreun criteriu special], dă celeilalte persoane proprietatea sa ori profitul de pe aceasta, sau renunță la vreo datorie sau vreun drept.

2169. Este necesar ca persoana care, pe calea acestui fel de compromis, dă celeilalte proprietatea sa, să fie matură și sănătoasă mental, trebuind să aibă intenția de realizare a compromisului și ca nimeni să nu o fi forțat în realizarea compromisului; la fel, nu trebuie să fie cineva cu mintea instabilă la averea căruia nu se poate accede ori cineva, care fiind falit, nu are nici un drept de dispoziție asupra proprietății sale.

2170. Nu este necesar ca formula de compromis să fie recitată în arabă; altfel spus, va fi de ajuns să se exprime intenția prin rostirea oricăror cuvinte.

2171. Dacă, de exemplu, o persoană își dă oaia unui cioban, ca respectivul s-o aibă în grijă pentru un an, putând să folosească laptele, dându-i pentru aceasta și o cantitate de ghī, realizând astfel un compromis cu ciobanul pentru munca sa, precum și plata printr-o cantitate de ghī pentru laptele oii, atunci tranzacția este validă. Tranzacția este de asemenea validă atunci când persoana îi dă ciobanului oaia în arendă, acesta putând să folosească laptele și să dea posesorului o cantitate de ghī, nu neapărat obținut din laptele de la oaia dată.

2172. Dacă, privitor la datoria ce-o are de plătit ori privitor la dreptul său, o persoană vrea să ajungă la un compromis cu altă persoană, compromisul va fi valid numai dacă persoana cealaltă estte de acord. Dacă ea însăși este persoana care vrea să ierte datoria ori vrea să renunțe la un drept, atunci acceptul celeilalte persoane nu este necesar.

2173. Dacă un datornic știe suma pe care o datorează, însă creditorul n-o știe și face cu datornicul compromis ca respectivul să plătească o sumă care-i mai mică decât datoria—cum ar fi cazul în care creditorul are de luat 50 $, însă neștiind suma de primit, face un compromis de numai 10 $—atunci restul de 40 $ nu este halal pentru datornic, exceptând cazul că el însuși îi spune creditorului cât datorează și caută să facă o înțelegere cu acesta. Alternativ, îndatoratul trebuie să fie sigur că și în cazul în care creditorul ar fi știut exact banii de primit, tot ar fi făcut compromisul pentru o sumă mai mică.

2174. Dacă două persoane își datorează reciproc proprietăți, deja cumpărate sau luate pe credit, și cei doi știu că proprietatea unuia este în cantitate mai mare sau mai valoroasă decât proprietatea celuilalt, atunci ei nu pot să-și vândă proprietățile personale în schimbul proprietăților datorate, deoarece asta ar fi o tranzacție implicând aproprierea ilicită și fiind harām să se încheie vreun compromis. În cazul în care nu se știe că o proprietate este în cantitate mai mare ori mai valoroasă, însă există marea probabilitate ca să fie așa, atunci, ca precauție obligatorie, compromisul nu trebuie făcut.

2175. Dacă două persoane sunt creditori pentru altcineva sau pentru alte două persoane, iar ele, ca creditori, doresc să regleze datoriile dintre ele și dacă în tranzacție există obținere de interese, atunci nu există nici o obiecție la asta. De exemplu, dacă amândorura li se datorează 10 kg. de grâu, parte fiind de calitate superioară și parte, de calitate inferioară, iar datoria este la termenul când trebuie plătită, atunci compromisul între creditori va fi valid.

2176. Dacă o persoană a împrumutat ceva alteia pentru o anumită perioadă și acum ea, ca creditoare, vrea să facă un compromis pentru o valoare ceva mai mică, să ia ce are de luat și să renunțe la restul, atunci nu este nici o problemă. Această regulă se aplică atunci când datoria consistă din aur sau argint, ori din alt produs ce este vândut după greutate sau lungime. Privitor la celelalte lucruri, totuși, este permis ca creditorul să facă un compromis cu datornicul sau cu altcineva fie pentru o sumă mai mică, fie ca să vândă datoria, fapt ce va fi explicat la #2297.

2177. Dacă două persoane fac un compromis privitor la ceva, ele pot să anuleze compromisul printr-un acord reciproc. La fel, dacă la vremea realizării compromisului există pentru unul ori pentru amândoi opțiunea anulării compromisului, atunci persoana care are această opțiune poate să anuleze compromisul.

2178. Câtă vreme cumpărătorul și vânzătorul nu au părăsit încă locul unde s-a încheiat tranzacția, fiecare din ei poate s-o anuleze. De asemenea, dacă un cumpărător achiziționează un animal, atunci, în termen de 3 zile, el are dreptul să anuleze tranzacția. La fel însă, dacă un cumpărător nu plătește în termen de 3 zile pentru produsul achiziționat și nici nu-i este livrat produsul, atunci vânzătorul poate să anuleze tranzacția, fapt specificat la #2132. Totuși, în aceste 3 cazuri, cineva care face un compromis privitor la o proprietate, nu are și dreptul de a-l anula. Însă în cazul în care cealaltă persoană implicată în compromis amână nefiresc furnizarea proprietății asupra căreia s-a făcut înțelegerea, ori dacă a fost stipulat ca proprietatea să fie furnizată imediat și cealaltă persoană nu procedează conform condiției, atunci compromisul poate fi anulat. Tot așa, un compromis poate fi anulat, dacă se ivește unul din cazurile menționate la regulile privind vânzarea-cumpărarea; o excepție aici este atunci când una din părțile implicate în compromis a fost fraudată la un mod pe care legea nu l-a definit încă.

2179. Un compromis poate fi anulat dacă lucrul ce s-a primit în urma compromisului este imperfect. Cu toate acestea, dacă persoana interesată dorește să ia diferența de preț între lucrul imperfect luat și lucrul perfect promis, atunci faptul este o problemă-ishkāl.

2180. Dacă, referitor la proprietatea sa, o persoană realizează un compromis cu alta, impunând condiția ca, după propria moarte, cealaltă persoană să doneze proprietatea respectivă, atunci, dacă persoana cealaltă a acceptat condiția, tot ea trebuie să o ducă la îndeplinire.

Reguli privitoare la arendare/închiriere

2181. Persoana care arendează ceva, cum și persoana care ia acel ceva în arendă, trebuie să fie un adult și sănătos mental, cum, la fel, trebuie să acționeze de bună voie. Este de asemenea necesar ca ei să aibă dreptul de liberă folosință a proprietății. De aici rezultă că, o persoană de minte instabilă, care nu are drept de-a dispune ori de liberă folosință a proprietății sale, arendarea de către aceasta a ceva precum și luarea în arendă a ceva nu are validitate. Aceeași regulă se aplică unei persoane falite, care nu are nici un drept de-a dispune de averea sa. Desigur, o asemenea persoană se poate angaja într-o muncă plătită.

2182. O persoană poate deveni agentul alteia și poate să-și dea proprietatea în arendă ori, în numele său, poate să ia în arendă o proprietate.

2183. Dacă tutorele unui minor dă în arendă proprietatea minorului ori îl face pe acesta să fie arendașul altei persoane, atunci nu există nici un fel de problemă. Dacă parte din perioada în care copilul a devenit puber-major (*bulūgh*) este de asemenea inclusă în perioada de arendare, atunci tânărul poate să anuleze partea de contract corespunzătoare timpului în care a devenit *bāligh*, chiar dacă includerea acelei perioade de după majoratul tânărului era în interesul său. Dar dacă includerea acelei perioade s-a bazat pe unele rațiuni religioase, iar excluderea perioadei ar fi împotriva Legii (*Sharī'ah*) și, mai mult, dacă arendarea a fost făcută cu aprobare de la mujtahid, atunci copilul, după ce va fi devenit puber-major, nu poate sa anuleze arendarea.

2184. Un minor care nu are deloc tutor, nu poate fi angajat de către cineva fără permisiune de la mujtahid; iar dacă o persoană nu are deloc acces la mujtahid, el poate

angaja un copil după ce a obținut permisiune de la un momin´care este ´adil.

2185. Nu este necesar ca persoana care arendează (arendatorul) și cea care ia în arendă (arendașul) să pronunțe formula în arabă. De fapt, dacă posesorul îi spune unei persoane *„ți-am arendat proprietatea"* și celălalt replică *„accept"*, atunci contractul de arendare este valid. De asemenea, daca respectivii doi nu rostesc nici un cuvânt și posesorul își înmânează proprietatea arendașului cu scopul de-a fi arendată, cum și dacă arendașul primește proprietatea cu intenția de-a o arenda, atunci contractul realizat printr-un astfel de procedeu este valid.

2186. Dacă o persoană dorește să fie angajată pentru realizarea unei munci, dar fără să rostească formula, atunci, chiar și așa, contractul de angajare va fi valid de îndată ce începe să-și facă munca.

2187. Dacă o persoană mută face cunoscut prin semne că ia ori dă o proprietate în arendă, atunci acest fel de contract este valid.

2188. Dacă o persoană închiriază o casă, un magazin ori o cameră și proprietarul impune condiția ca numai arendașul să-i dea folosință, atunci arendașul nu poate să subînchirieze nici unei alte persoane, cu excepția cazului în care noua arendare este de-o astfel de natură încât avantajele reieșite se intorc către posesorul de fapt al bunului; un exemplu este dacă o femeie închiriază o casă ori o cameră și mai târziu se mărită, dându-i soțului camera sau casa care-i era residență. Dacă însă posesorul inițial nu impune nici un fel de condiție, atunci arendașul poate să închirieze altcuiva; ca precauție însă, trebuie să obțină permisiunea posesorului înainte de-a iniția subînchirierea. Iar dacă arendașul vrea să închirieze pe o valoare mai mare în bani lichizi ori bunuri, poate face astfel, dacă a realizat în locul respectiv o muncă de îmbunătățire, cum ar fi zugrăvirea ori renovarea, ori dacă, prin îngrijirea proprietății, a avut o seamă de cheltuieli.

2189. Dacă o persoană, care este angajată cu salariu, pune inițial condiția că va lucra doar pentru cel care a angajat-o, atunci angajatorul nu poate să-l pună pe angajat în serviciul alteia, excepție făcând cazul menționat în regula anterioară. Dacă angajatul nu formulează inițial astfel de condiție, atunci angajatorul poate să-l pună la dispoziția altcuiva; în acest caz însă, nu poate să-i dea angajatului mai mult la salariu decât s-a convenit la început. La fel, dacă angajatul însuși, după acceptarea slujbei, angajează pe altcineva să-i facă munca, atunci nu poate să-i plătească celui de-al doilea mai puțin decât este el însuși plătit, atâta vreme cât, ca excepție, se alătură celui de-al doilea în realizarea muncii sale.

2190. Dacă o persoană închiriază altceva decât o casă, un magazin, o cameră sau o ambarcațiune ori angajează pe cineva, cum ar fi cazul, să spunem, că ia un teren aflat în arendă, și dacă posesorul de drept nu pune condiția ca numai cel care a închiriat să folosească ce a închiriat, atunci, dacă arendașul prim inchiriaza altcuiva cu o sumă mai mare, problema ivită este de natură ishkal.

2191. Dacă, de exemplu, o persoană închiriază ori ia în arendă o casă ori un magazin timp de un an, plătind 100 de rupii, dar utilizează numai o jumătate din locul arendat, atunci poate închiria cealaltă jumătate cu 100 de rupii. În acest caz însă, dacă primul dorește să închirieze cealaltă jumătate cu o rentă mai mare decât cea plătită de el pentru casă ori magazin, de exemplu, cu 120 de rupii, atunci poate proceda astfel numai dacă a făcut reparații etc.

Condiții referitoare la proprietatea dată în arendă

2192. Proprietatea care este dată în arendă trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- trebuie să fie bine precizată; de aici, dacă o persoană îi spune alteia *„îți dau în arendă una din casele mele"*, atunci acest fel de arendare nu este valid;
- persoana care ia în arendă o proprietate trebuie s-o vadă ori posesorul trebuie să-i prezinte particularitățile astfel ca să includă întreaga informație despre aceasta;
- trebuie să existe posibilitatea ca proprietatea să fie furnizată; de aici, a închiria un cal care a fugit, iar stăpânul nu-l mai poate avea, presupune un contract invalid. Cu toate acestea, dacă persoana ce închiriază poate face astfel ca să-l obțină, atunci închirierea va fi validă;
- utilizarea proprietății nu trebuie să se petreacă de-o manieră ce implică consumul ori distrugerea acesteia; de aici, nu este corect să se dea cu scopul mâncării, sub formă de închiriere, pâine, fructe și alte comestibile;
- trebuie să fie posibil a se utiliza proprietatea cu scopul în care a fost arendată; de aici, nu este corect să se dea spre folosință agricolă un teren când nu există suficientă apă de ploaie ori când nu este irigat printr-un canal de irigație;
- lucrul pe care persoana îl dă în arendă trebuie să fie proprietatea sa, iar dacă arendează proprietatea altei persoane, atunci faptul va fi corect dacă proprietarul adevărat este de acord.

2193. Este permis să se arendeze un pom pentru utilizarea fructelor rezultate, chiar dacă fructele nu au apărut încă. Aceeași regulă se aplică și dacă este dat cu chirie un animal pentru laptele obținut de la acesta.

2194. Se poate angaja o femeie pentru laptele său și nu este necesar pentru aceasta să obțină permisiunea soțului. Totuși, dacă drepturile soțului sunt afectate prin alăptarea de către soția sa a copilului altei persoane, atunci ea nu poate să accepte munca fără permisiunea soțului.

Condiții pentru utilizarea proprietății dat în arendă

2195. Utilizarea proprietății arendate implică 4 condiții:

- trebuie să fie halal; de aici, arendarea unui magazin pentru realizarea de vânzări sau a unui depozit pentru păstrarea băuturilor alcoolice, ori furnizarea de mijloace de transport pentru aceste băuturi este ilicită;
- trebuie ca facerea acțiunii ori oferirea liberă de impozit a acestui serviciu să nu fie obligatorie din perspectiva Sharī'ah. Ca urmare, drept precauție, nu este permis să se primească un salariu pentru învățarea regulilor referitoare la ce este halal și harām, ori pentru ultimele servicii rituale ce se fac mortului, cum ar fi îmbăierea mortului, înveșmântarea etc. Iar ca precauție, nu trebuie să se plătească bani în locul nici unui serviciu care este considerat ca inútil;
- dacă lucrul ce urmează a fi arendat poate avea utilități variate, atunci folosința

pe care i-o va da arendașul trebuie să fie specificată. De exemplu, dacă un animal, ce poate fi folosit fie pentru călărit, fie pentru transportarea unei greutăți, este închiriat, atunci trebuie să se specifice data la care încetează contractul, dacă persoana care l-a luat în arendă poate să-l folosească pentru călărire ori pentru transport, ori dacă îl poate folosi pentru toate celelalte scopuri;

- trebuie să fie specificată natura și durata utilizării a ce a fost arendat; în cazul arendării unei case ori a unui magazin, contractul poate fi făcut prin stabilirea perioadei de utilizare, iar în cazul unei munci, cum cea a unui croitor, se poate specifica faptul că va coase și broda o haină anume într-un model anume.

2196. Dacă timpul de începere al arendării nu este stabilit, atunci începutul va fi indentificat după ce se va fi recitat formula pentru contractul de arendare.

2197. Dacă, de exemplu, o casă este închiriată pentru un an de zile și se stipulează că perioada de închiriere va începe la o lună de la rostirea formulei, atunci contractul de închiriere este valid, chiar dacă, la vremea recitării formulei, casa era închiriată altcuiva.

2198. Dacă perioada de arendare nu este specificată, iar arendatorul spune arendașului *„în oricare moment din perioada în care stai în casă vei avea de plătit renta la o rată de 10 $ pe lună"*, atunci contractul nu este valid.

2199. Dacă proprietarul casei spune chiriașului *„îți închiriez această casă 10 £ pe lună"* sau spune *„prin prezentul contract îți închiriez pentru o lună această casă l0 £ și atâta vreme cât locuiești în ea, renta va fi de 10 £ pe lună"* și dacă timpul de începere a perioadei de închiriere a fost specificat ori s-a cunoscut chiria de plătit pentru prima lună, atunci contractul va fi valid.

2200. Dacă niște călători sau pelerini stau într-o casă fără a ști însă pentru cât timp și dacă stabilesc cu stăpânul că vor plăti, de exemplu, 1 $ pe noapte, iar stăpânul este de acord, atunci nu este nici o problemă în utilizarea casei respective. Totuși, odată ce perioada de închiriere nu este specificată, închirierea nu va fi adecvată decât pentru prima noapte, iar după aceasta proprietarul poate să-i scoată din casă când dorește.

Reguli variate relative la arendare/închiriere

2201. Proprietatea pe care arendatorul o dă spre închiriere trebuie să fie specificată. De aici, dacă este vorba de un lucru a cărui tranzacție se face în baza greutății (de ex., grâul), greutatea acestuia trebuie specificată. Dacă lucrul este din categoria celor care se numără (de ex., monedele), cantitatea trebuie specificată. Iar dacă este vorba de un animal (cal sau oaie), arendatorul trebuie să aibă un semn de indentificare al animalului ori arendașul trebuie să-l informeze pe primul despre particularitățile animalului.

2202. Dacă un pământ este dat în arendă pentru agricultură, iar produsul terenului respectiv, care nu există încă, este considerat ca rentă, atunci contractul nu este valid. Aceeași regulă se aplică atunci când arendașul își asumă responsabilitatea totală de-a plăti renta sub condiția ca să fie plătită din recoltă. Dar dacă sursa (recolta) din care va fi plătită renta există deja, atunci nu există vreo obiecție la asta.

2203. Dacă o persoană a închiriat ceva, atunci nu poate să pretindă chiria până ce nu a livrat lucrul respectiv. Iar dacă o persoană este angajată să realizeze o muncă, atunci nu poate pretinde o plată până ce nu a realizat munca respectivă; excepție este cazul în care, drept normă acceptată, cum este în cazul *niyabat* pentru *hajj*, există o

plată în avans.

2204. Dacă un arendator furnizează lucrul de închiriat, atunci cel ce ia cu chirie trebuie să plătească renta, chiar dacă el însuși nu a luat în primire ce a închiriat ori nu a folosit lucrul închiriat până la sfârșitul perioadei de închiriere.

2205. Dacă o persoană, contra unui salariu, este de acord să realizeze o sarcină anume și vine să lucreze în ziua respectivă pentru a realiza sarcina, atunci, persoana care a angajat trebuie s-o plătească, chiar dacă nu i-a desemnat celui venit munca respectivă. De exemplu, dacă un croitor este angajat să coase niște haine într-o zi anume și apare pentru a-și face munca, atunci angajatorul trebuie să-l plătească, chiar dacă nu i-a dat croitorului materialul de cusut și, în plus, indiferent dacă croitorul rămâne astfel fără muncă în ziua respectivă, indiferent dacă își face treaba lui sau lucrează hainele altcuiva.

2206. Dacă după terminarea perioadei de înciriere se află că respectivul contract a fost invalid, cel care a luat cu chirie trebuie să plătească proprietarului renta obișnuită. De exemplu, dacă pentru 100 $ pe lună, o persoană ia cu chirie o casă timp de un an și află mai apoi ca respectivul contract este invalid, cum și dacă renta obișnuită este de 50 $, atunci trebuie să plătească acei 50. Iar dacă renta obișnuită este de 200 $ și persoana ce-a dat în chirie casa este și proprietarul acesteia, ori agentul cuiva, fiind totodată conștientă de rata obișnuită de închiriere, atunci nu este necesar ca arendașul să-i plătească primului mai mult de 100 $. Dar dacă o altă persoană decât proprietarul sau agentul dă cu chirie, atunci chiriașul trebuie să plătească 200 $. Aceeași regulă se aplică dacă se știe în timpul perioadei de închiriere că respectivul contract este invalid în raport cu chiria restantă din perioada trecută.

2207. Dacă un lucru închiriat de către o persoană este pierdut și dacă respectiva persoană nu a fost neglijentă în grija față de lucru ori extravagantă în utiliizarea acestuia, atunci nu este responsabilă pentru pierdere. De asemenea, dacă, de exemplu, o haină dată croitorului este stricată ori distrusă, iar croitorul nu a fost neglijent în mânuirea hainei, atunci el, croitorul, nu trebuie s-o înlocuiască.

2208. Dacă un artizan pierde un lucru ce l-a închiriat, atunci este responsabil de pierderea acestuia.

2209. Dacă un măcelar taie capul unui animal și face ca faptul să fie harām, atunci trebuie să plătească prețului capului de animal stăpânului, indiferent dacă el a cerut bani pentru sacrificarea animalului ori a făcut-o gratis.

2210. Dacă o persoană închiriază un animal și specifică măsura în care îl va încărca, însă mai apoi încarcă animalul cu o greutate mai mare, iar ca rezultat animalul se îmbolnăvește ori moare, atunci arendașul este responsabil pentru animal. Și chiar daca nu se precizează greutatea cu care va fi încărcat animalul, iar arendașul îl încarcă cu o greutate neobișnuită, fapt ducând la îmbolnăvirea ori moartea animalului, persoana respectivă este responsabilă pentru animal. În ambele cazuri, el trebuie să plătească mai mult decât în mod obișnuit.

2211. Dacă o persoană dă cu chirie un animal pe care pot fi încărcate bunuri fragile, iar animalul alunecă ori pleacă brusc la galop, stricând astfel lucrurile cu care este încărcat, atunci stăpânul animalului nu este responsabil pentru asta. Totuși, dacă posesorul de drept își bate animalul foarte tare ori face ceva asemănător, rezultatul fiind că animalul cade la pământ, stricând bunurile cu care este încărcat (de către cel ce l-a

închiriat), atunci el, stăpânul, este cel responsabil.

2212. Dacă o persoană realizează circumcizie unui copil, iar drept consecință copilul moare sau este rănit, atunci, dacă a fost neglijentă ori dacă a făcut o greșeală (cum ar fi să fi tăiat mai mult decât este obișnuit), persoana respecivă este responsabilă. Totuși, dacă nu a fost neatentă, ori dacă nu a făcut nici o greșeală, și totuși copilul moare ca urmare a circumciziei, ori suferă vreo rănire, atunci persoana respectivă nu este responsabilă, însă cu condiția ca să nu fi fost consultat înainte asupra posibilității unei răniri ori cu condiția ca să nu fi fost conștient că copilul ar putea fi rănit.

2213. Dacă un doctor dă cu propriile sale mâini un medicament unui pacient ori prescrie un medicament bolnavului, iar acesta suferă vreo injurie ori moare din pricina medicamentului, atunci doctorul este responsabil, chiar dacă în îngrijirea pacientului nu a fost neglijent.

2214. Dacă un doctor îi spune pacientului *„în cazul în care suferi vreo injurie eu nu sunt responsabil"*, iar mai apoi procedează conform precauției și atenției necesare, în cazul în care pacientul suferă vreo injurie sau moare, medicul nu este responsabil.

2215. Cel care închiriază și cel ce ia cu chirie poate să anuleze contractul de închiriere prin înțelegere reciprocă. De asemenea, dacă inițial s-a pus condiția în contract ca unul dintre ei sau ambii să aibă opțiunea anulării contractului, atunci ei pot să facă aceasta după cum au convenit.

2216. Dacă atât cel care dă cu chirie, cât și acel care ia cu chirie realizează că a fost înșelat, cum și dacă la vremea realizării contractului nu a observat că ar fi înșelat, atunci poate să anuleze contractul. Oricum, dacă în contractul de închiriere este pusă o condiție cum că chiar de se simte înșelat unul din cei doi, nu va avea dreptul să anuleze contractul, atunci nici unul din ei nu poate să-l anuleze.

2217. Dacă o persoană dă ceva spre închiriere și înainte de-a livra celuilat lucrul respectiv i se ia acel lucru în mod ilicit, atunci cel care ia spre închiriere poate să anuleze contractul și să ia înapoi ceea ce i-a plătit primului; la fel, poate să nu anuleze contractul și să ia de la cel ce și-a însușit lucrul închiriat o sumă conform ratei obișnuite, atâta vreme cât lucrul rămâne în posesia celui ce l-a luat. Ca urmare, dacă o persoană închiriază un animal pentru o lună, plătind 10 $, și cineva ia ilicit acel animal timp de 10 zile, iar renta obișnuită pentru cele 10 zile este de 15 $, atunci cel ce a închiriat animalul poate pretinde de la al doilea 5 $.

2218. Dacă arendașul face contract pentru ceva si altcineva îl impiedică să ia în posesie ceea ce a închiriat, ori își însușește ilicit acel bun după ce arendașul îl are deja, ori îl împiedică să-l folosească, atunci arendașul nu poate anula contractul. Arendașul are dreptul de-a percepe o rentă la cursul obișnuit de la al doilea numai pentru bunul respectiv.

2219. Dacă arendatorul își vinde proprietatea arendașului după terminarea perioadei de arendare, atunci contractul nu este anulat, iar arendașul trebuie să dea renta pentru proprietate arendatorului. Aceeași regulă se aplică în cazul în care stăpânul bunului (arendatorul) vinde ce a arendat altcuiva.

2220. Dacă înaintea începerii perioadei de arendare, proprietatea arendată este într-atât de negativ afectată, că nu mai poate fi folosită în maniera convenită, atunci contractul de arendare devine invalid, iar banii plătiți de către arendaștrebuie să i se returneze. Chiar și dacă este posibil să se utilizeze parțial proprietatea arendată,

arendașul poate să anuleze contractul.

2221. Dacă o persoană ia ceva în arendă și în timpul arendării proprietatea devine într-atât de depreciată, încât nu mai este adecvată utilizării cerute, atunci partea de contract rămasă va fi invalidă și arendașul poate să anuleze contractul și pentru perioada precedentă. Cât privește acea perioadă, el poate să plătească renta obișnuită.

2222. Dacă o persoană închiriază o casă ce are, de exemplu, două camere, iar una din camere cade în ruină și arendașul face reparații, fără ca s-o readucă la standardele camerei inițiale, atunci regula menționată la #2221 se va aplica și în acest caz. Atunci când camera este reparată imediat și folosirea ei nu este întreruptă, atunci arendarea nu devine invalidă, iar arendașul nu poate anula arenda. Cu toate acestea, dacă reparațiile iau prea mult timp și folosirea camerei este întreruptă, atunci arendarea va fi invalidă pentru acea lungă perioadă și, în acest caz, arendașul poate să anuleze întreg contractul și, în schimbul folosinței pe care a dat-o camerei, trebuie să plătească renta obișnuită.

2223. Dacă unul din cei doi, arendatorul ori arendașul, moare, contractul de arendare nu devine invalid. În cazul în care casa nu este proprietatea arendatorului—de exemplu, o altă persoană face un testament precizând că atâta vreme cât trăiește arendatorul, venitul obținut de la proprietate îi revine lui și dacă dă în arendă casa respectivă și moare înainte de expirarea contractului, contractul devine invalid odată cu moartea lui. Acest contract poate să devină iarăși valid dacă proprietarul casei ratifică iarăși contractul, iar renta pentru restul perioadei de arendare, după moartea arendatorului, va crește în folosul noului proprietar.

2224. Dacă un angajator numește pe cineva să-i recruteze muncitori și dacă persoana ce contractează oameni îi plătește pe aceștia mai puțin decât primește pentru ei de la angajator, atunci parte de bani c-o păstrează pentru el este harăm și trebuie s-o returneze angajatorului. Dacă celui care contractează muncitori i se dă de către angajator un contract deplin spre a ridica o clădire, de exemplu, și este autorizat fie să o construiască el însuși (cu oameni de-ai lui), fie s-o dea cu subcontract altuia, atunci, dacă respectivul contractor se alătură subcontractatului în realizarea unor munci, iar mai apoi încredințează munca rămasă pentru o sumă mai mică decât cea primită de la angajatorul inițial, ceea ce-i rămâne din banii primiți va fi halal pentru el.

2225. Dacă o persoană care vopsește pânzeturi este de acord să vopsească o haină în indigo, atunci, în cazul în care vopsește haina într-o altă culoare, el nu are nici un drept de-a pretinde plată.

2226. Ju'ala înseamnă că o persoană promite ca in cazul în care o muncă anumită este realizată pentru ea, atunci va da o sumă anumită pentru această muncă. De exemplu, persoana declara că de cineva îi recuperează proprietatea pierdută, atunci va da ca rasplată 10 $. Cineva care face o asemenea declarație este numit *jail*, iar persoana care duce la capăt munca respectivă, *amil*. Una din diferențele dintre *ju'ala* si *ijara* (angajare) este aceea că, în cazul angajării, persoana angajată este obligată să realizeze treaba conform înțelegerii și angajatorul devine astfel îndatorat persoanei angajate privitor la plată, în vreme ce, în cazul ju'ala (de plată ca rasplătire), persoana care este de acord să facă munca are libertatea s-o abandoneze, dacă vrea astfel; în plus, până ce termină treaba alocată, persoana care a declarat darea unei răsplăți sau a unei plăți nu-i devine îndatorată celui care o face.

2227. Persoana care declară plata sau premierea trebuie să fie matură si sănătoasă, trebuie să fi făcut declarația de bună voie, cu o intenție necondiționată și trebuie să aibă libertate de acțiune și control asupra proprietății sale. Ca urmare, declarația făcută de către cineva cu o minte instabilă, care își risipește averea la modul cel mai evident, nu este licită. Similar, o persoană falimentată nu poate declara nici un fel de plată sau răsplată, care ar fi luată din acea parte din avere asupra căreia nu are nici un drept de acțiune.

2228. Sarcina pentru care angajatorul a făcut declarația nu trebuie să fie harām, capricioasă, ori dintre acele acte obligatorii care, conform Legii, trebuie îndeplinite în mod necesar de-o manieră liberă. De aici, dacă o persoană declară că va dă 10 $ cuiva care bea alcool, sau uneia care traversează un pasaj întunecat pe timpul nopții, fără un temei anume, sau unei persoane care oferă rugăciunile sale obligatorii, atunci genul acesta de angajare nu va fi licită.

2229. În cazul unei răsplăți-ju'ala, angajatorul nu trebuie neapărat să specifice detaliat în ce va consta aceasta. În acest caz, dacă angajatul este sigur că nu va fi socotit drept prost ori nebun pentru a-și asuma sarcina lucrului de făcut, atunci aceasta va fi suficient. De exemplu, cum este când angajatorul-ju'ala îi spune unei alte persoane că de vinde o marfă anume sau un număr de bunuri cu, să zicem, 10 $, atunci orice se va câștiga pe deasupra va fi pentru cel care vinde. Aceasta formă de ju'ala este validă. La fel, dacă spune că oricine îi va găsi calul, va avea (ca răsplată) jumătate din valoarea animalului, ori ca va fi răsplătit cu 10 kilograme de grâu, atunci felul acesta de ju'ala este validă.

2230. Dacă o persoană nu menționează deloc cantitatea de bani ce o va da pentru munca de făcut—de exemplu, dacă spune *„voi da bani persoanei care îmi va găsi fiul"*, nespecificând cantitatea de bani, și dacă oarecine duce sarcina la îndeplinire, atunci angajatorul trebuie să-l plătească conform cu modalitățile de plată pentru asemenea sarcină.

2231. Dacă un angajat în tipul de plată ca rasplătire (*ju'ala*) îndeplinește acțiunea de răsplătit înainte ca să se fi făcut înțelegerea, însă cu intenția de a nu lua deloc bani, atunci nu este îndreptățit să ceară bani.

2232. Persoana care face o înțelegere de tipul ju'ala poate anula înțelegerea respectivă înainte ca persoana angajată să înceapă a lucra.

2233. Dacă o persoană vrea să anuleze înțelegerea-ju'ala după ce angajatul a început să lucreze, atunci problema ivită este de tip ishkal.

2234. O persoană numită să lucreze conform unei înțelegeri-ju'ala poate să lase sarcina neterminată. Cu toate acestea, dacă realizarea incompletă aduce prejudicii angajatorului, atunci angajatul trebuie să ducă sarcina până la capăt. De exemplu, o persoană spune *„dacă cineva mă operează la ochi, îi voi da o mulțime de bani"*, iar chirurgul începe operația; însă, dacă nu o duce la capăt, iar ochiul va avea o stare înrăutățită, atunci chirurgul trebuie să completeze operația. În situația în care nu o duce pînă la capăt, atunci nu i se poate pretinde nimic din partea celui care l-a angajat (în privința unei plăți).

Reguli privitoare la contractul asupra împărțirii temporare a recoltei

2236. Unul din multele tipuri de *muzari'ah* înseamnă că proprietarul pământului este de acord să dea pământul său unui fermier, astfel ca respectivul să-l cultive și să dea o parte din recoltă proprietarului.

2237. Muzari'ah presupune anumite condiții:

- proprietarul pământului trebuie să-i confirme fermierului că i-a dat pământul pentru lucrare și fermierul trebuie de asemenea să afirme acceptarea lucrării; alternativ, fără să fi făcut afirmații verbale, proprietarul poate lăsa pământul la dispozitia fermierului, cu intenția nerostită ca pământul să fie lucrat, iar fermierul, cu acceptul nerostit al lucrării;

- atât proprietarul pământului, cât și fermierul, trebuie să fie de vârstă adultă și sănătoși (mental), iar înțelegerea de tip muzari'ah trebuie s-o facă din proprie inițiativă și după buna lor voie. Cei doi nu trebuie să fie persoane instabile mental, care-și risipesc averea lucruri de nimic. La fel, proprietarul pământului nu trebuie să fie o persoană falită. Dacă însă, în înțelegerea ce-o face cu fermierul, nu este implicată în nici un fel vreo proprietate asupra căreia persoana falită n-ar avea drept de folosință, atunci nu va exista nici o obiecție la înțelegerea făcută;

- ca precauție, proprietarul și fermierul trebui să împartă fiecare întregul produs al pământului; cu toate acestea, această condiție nu pare a fi necesară. De aici, dacă ei, de exemplu, convin asupra faptului;

- că în prima jumătate ori la sfârșit recolta va aparține unuia dintre ei, atunci înțelegerea-muzari'ah este validă;

- partea fiecăruia trebuie fixată, cum ar fi, de exemplu, ½ sau ⅓ din recoltă. Dacă nu este fixată nici o parte care să-i revină fiecăruia—și posesorul pământului spune pur și simplu *„cultivă acest pământ și dă-mi cât îți convine"*, totul va fi licit. La fel, dacă în loc să se fixeze o parte, este oferită o cantitate fixă fermierului sau proprietarului de pământ, atunci înțelegerea-muzari'ah nu este validă;

- perioada pentru care pământul rămâne în stăpânirea fermierului trebuie să fie specificată, iar perioada de timp trebuie să fie îndeajuns de lungă pentru obținerea recoltei. Dacă perioada aceasta este făcută să înceapă într-o zi anume și să se sfârșească odată cu terminarea recoltării, atunci acest fel de înțelegere va fi suficient;

- pământul trebuie să fie arabil; dacă este steril, însă poate fi făcut agricol prin aducerea unor îmbunătățiri, atunci contractul-muzari'ah este valid;

- dacă se presupune că fermierul seamănă pentru un anumit fel de recoltă, atunci felul de recoltă obținut trebuie specificat. De exemplu, trebuie să se specifice dacă va fi orez sau grâu, iar dacă este orez, atunci trebuie specificat de ce soi anume. Totuși, dacă nu se are în vedere nici un tip de recoltă anume, sau dacă tipul de recoltă vizat este cunoscut amândorura, atunci nu este necesar ca să fie definit;

- dacă posesorul de pământ are câteva feluri de pământ, cu cerințele lor particulare, atunci el trebuie să specifice felul de pământ dat la lucru. Dar dacă pământurile nu diferă în cerințele lor, atunci nu este necesar să se specifice. De exemplu, dacă posesorul îi spune fermierului să are și să cultive oricare din

pământuri, fără a preciza care anume, atunci contractul-muzari'ah este valid.

- trebuie precizate cheltuielile la care se va supune fiecare din cei doi; dacă însă cheltuielile fiecăruia le sunt cunoscute, atunci nu este necesar ca să fie declarate.

2238. Dacă posesorul stabilește cu fermierul că o cantitate anume va reveni unuia dintre ei și cantitatea rămasă va fi împărțită între ambii, atunci acest tip de muzari'ah este invalid, chiar dacă ei știu că va rămâne ceva după deducerea acelei cantități. Desigur, dacă ei cad de acord că parte din sămânța semănată ori taxa de plătit stăpânirii va fi dedusă din recoltă, iar restul va fi împărțit între ei, atunci acest fel de muzari'ah va fi valid.

2239. Dacă perioada de muzari'ah convenită se îndreaptă spre final, iar recolta obișnuită nu este obținută, atunci nu va exista nici o obiecție dacă proprietarul pământului este de acord că recolta poate rămâne pe trenul său cu olata ori fără plata rntei, și dacă fermierul este și el de acord, cu condiția ca ambii să fi convenit în timpul înțelegerii că muzari'ah va fi considerată ca încheiată, indiferent dacă vreo recoltă a fost obținută sau nu. Dar dacă proprietarul pământului nu este de acord cu un asemenea aranjament, atunci el poate cere fermierului să ia recolta de acolo. În acest caz, dacă fermierul susține că suferă pierderi prin îndepărtarea recoltei, atunci, chiar și așa, nu va fi necesar pentru proprietar să-i dea compensații fermierului. În plus, dacă fermierul, care dorește să-i plătească ceva proprietarului pentru ca recolta să rămână pe pământul său, pentru a permite ca recolta saă rămână pe pământul său, atunci nu-l poate obliga să cadă de acord.

2240. Dacă datorită unei circumstanțe pământul nu poate fi lucrat, cum, de exemplu, administrarea de apă este tăiată, atunci contractul-muzari'ah este anulat. Dacă, atâta vreme cât are pământul în stăpânire, fermierul nu cultivă pământul, pe deasupra neavând vreo scuză întemeiată, iar posesorul pământului nu are drept de folosință, atunci fermierul trebuie să pătească proprietarului o rentă pentru perioada de timp respectivă.

2241. Proprietarul pământului și fermierul nu pot să anuleze contractul-muzari'ah, unul fără consimțământul celuialt, atâta vreme cât n-au convenit prin contract ca unul din ei sau ambii s-o poată face. În acest caz, ei vor anula contractul conform condițiilor stipulate în înțelegere. La fel, dacă unul din cei doi acționează contrariu condițiilor convenite prin contract, atunci celălalt implicat în contract va avea dreptul să anuleze tranzacția.

2242. Dacă proprietarul pământului sau fermierul moare după încheierea contractului-muzari'ah, atunci contractul nu se consideră ca finalizat cu totul, fiindcă moștenitorii celui decedat îl înlocuiesc. Totuși, dacă fermierul moare, și dacă în contract s-a stipulat că fermierul însuși era acel care să lucreze pământul, atunci contractul-muzari'ah va fi anulat. În cazul în care fermierul și-a dus sarcina la îndeplinire, contractul-muzari'ah va rămâne în vigoare, iar moștenitorilor li se va da partea și toate drepturile ce i-ar fi revenit fermierului ori sporurile care i se datorau acestuia. În cazul acesta, moștenitorii nu pot obliga pe posesorul de pământ să permită ca recolta să rămână pe pământul său.

2243. Dacă după cultivare devine cunoscut că respectivul contract a fost invalid și dacă semințele erau proprietatea stăpânului de pământ, atunci recolta va aparține

acestuia din urmă, care va trebui să plătească fermierului banii cuveniți și cheltuielile făcute de către acesta, precum și renta pentru animalele fermierului, ce au muncit pământul. Dar dacă semințele au fost proprietatea fermierului, atunci recolta va aparține acestuia, care, la rândul său, trebuie să plătească proprietarului de pământ renta pentru terenul respectiv, cum și pentru animalele proprietarului, ce au fost folosite la muncă. În ambele cazuri, va fi obligatoriu să se plătească doar cantitatea de bani convenită, aceasta chiar dacă unul din cei doi este conștient că împuternicirea respectivă valorează mai mult de atât.

2244. Dacă semințele aparțin fermierului, iar dacă după cultivarea pământului se ajunge a se ști că respectivul contract-muzari'ah a fost invalid, atunci nu va exista nici o obiecție la faptul că posesorul pământului și fermierul au convenit ca recolta să rămână pe teren contra unei plăți ori altcumva. Unii *fuqaha* au spus că dacă posesorul pământului nu este de acord, atunci poate cere fermierului să îndepărteze recolta de pe teren chiar și înainte ca ea să fie coaptă; că și în cazul în care fermierul este dispus să plătească niște bani stăpânului de pământ, el nu poate să-l oblige pe stăpân să permită rămânerea recoltei pe pământul său. Însă problema aceasta nu este liberă de-o chestionare de tip ishkal. În orice caz, posesorul pământului nu-l poate obliga pe fermier să plătească rentă și să lase recolta pe pământul său, ori chiar fără nici o rentă.

2245. Dacă după recoltare, rădăcinile plantelor rămân în teren și dacă după expirarea contractului-muzari'ah ele se dezvoltă iarăși ca plante în anul următor cum și dacă proprietarul nu a făcut vreo înțelegere cu fermierul privind partea acestuia de la rădăcinile rămase, atunci recolta din anul al doilea aparține proprietarului de pământ.

Tranzacții (partea a-III-a)

Reguli referitoare la musaqat și mugharisa

2246. Musaqat înseamnă că o persoană cade de acord cu altcineva ca, pentru o perioadă anumită, pomii fructiferi ce-i are în posesie ori care sunt la libera lui folosință să-i fie dați aceluia spre a-i îngriji, a lucra asupra lor și a-i uda. În schimb, persoana care-i primește va avea dreptul să ia o cantitate de fructe convenită. Acest tip de tranzacție se numește musaqat.

2247. În ce privește copacii care nu dau fructe, o tranzacție de tip musaqat va fi validă daca pomii vor produce altceva de valoare bănească substanțială, cum ar fi orice fel de frunze care sunt vândute pentru câștig, frunzele de henna, de exemplu, care sunt de folosință cotidiană.

2249. Posesorul copacilor, cât și persoana care își ia sarcina de a-i lucra și de a-i îngriji ei, trebuie să fie ambii de vârstă adultă și sănătoși mental și nu trebuie să fi fost forțați la realizarea contractului. Mai mult de atât, nu trebuie să fie persoane de minte instabilă (care nu au nici un fel de control asupra proprietății), astfel ca proprietatea să nu fie pierdută la un mod inutil. La fel, posesorul pământului nu trebuie să fie o persoană falită. Însă dacă persoana care îngrijește copacii este falită, atunci, chiar și așa, ea poate fi angajată să facă treaba, cu condiția ca, procedând astfel, să nu folosească proprietatea într-un fel în care nu-i este permis s-o administreze ori s-o folosească.

2250. Perioada de validitate a tranzacției-musaqat trebuie să fie cunoscută și trebuie să se întindă pe perioada de timp când recolta este gata de cules. Iar dacă începutul tranzacției este cunoscut și terminarea ei este fixată la vremea când fructele din anul

respectiv sunt de cules, atunci contractul este valid.

2251. Este necesar ca partea fiecăruia să fie stabilită la ½ sau ⅓ etc. din recoltă, iar dacă cei doi stipulează, de exemplu, cum că 1 tonă din fructe va aparține proprietarului de pomi fructiferi și cantitatea rămasă, persoanei care are grijă de pomi, atunci contractul este invalid.

2252. Nu este ecesar ca un contract-musaqat să fie încheiat înainte de apariția recoltei. De fapt, valid este un contract făcut după apariția recoltei, cu condiția ca parte din muncă, precum sporirea recoltei, protecția copacilor, să mai fie încă necesară. Însă dacă nu mai rămâne altă muncă de făcut, atunci un contract bazat doar pe udarea pomilor, culegerea fructelor, îngijirea copacilor, nu poate fi valid.

2253. Este de asemenea valid un contract-musaqat privitor la creșterea plantelor, cum este cazul pepenlor sau castraveților.

2254. Dacă un copac beneficiază de apa de ploaie sau de umezeala pământului și nu mai este necesară o irigare a sa, necesitând totuși un tip de muncă precum cele descrise la #2252, atunci contractul-musaqat este valid.

2255. Două persoane care au făcut un contract-musaqat pot, prin înțelegere reciprocă, să anuleze contractul. Mai mult de atât, dacă în contractul-musaqat ei pun o condiție cum că unul dintre ei este îndreptățit să anuleze contractul, atunci nu va exista nici o problemă în anularea contractului, după cum s-a convenit. Iar dacă în înțelegere se pun alte condiții, care 1nsă nu sunt urmate, atunci persoana care urma să beneficieze de acea condiție poate să anuleze contractul.

2256. Dacă posesorul copacilor moare, atunci contractul-musaqat nu încetează, moștenitorii luând locul celui decedat.

2257. Dacă persoana căreia i-a fost încredințată îngrijirea copacilor moare și dacă nu s-a convenit ca el însuși să-i îngrijească, atunci moștenitorii săi îi iau locul. Dacă nu ei sunt aceia care să facă munca și, de asemenea, nici nu angajează pe cineva s-o facă, atunci mujtahidul va angaja o persoană și va plăti din averea decedatului; tot acesta va împărți recolta între moștenitorii celui decedat și stăpânul copacilor. Dacă în contract s-a căzut de acord ca numai fermierul însuși să îngrijeazcă de pomi, atunci, prin moartea sa, contractul va fi anulat.

2258. Dacă s-a convenit ca întreaga recoltă să fie a posesorului de pământ, atunci contractul-musaqat este invalid; în acest caz, fructele vor rămâne în posesia proprietarului și, exceptând cazul în care contractul-musaqat nu este invalid din alte motive, lucrătorul nu poate pretinde nici un fel de plată. Tot aici, proprietarul terenului va plati, conform ratei obișnuite, un salariu persoanei care s-a îngrijit de copaci, udându-i ori făcând alte lucrări. Dacă rata la care se plătește lucrătorul este mai mare decât cantitatea stipulată inițial, iar cel plătit a fost conștient de asta încă de la început, atunci nu este necesar pentru proprietar să plătească plusul.

2259. Dacă o persoană dă alteia un teren pentru a planta copaci și se cade de acord că orice recoltă se va face, aceasta va fi proprietatea ambilor, tipul acesta de contract se numește mugharisa și este considerat ca valid, cu toate că precauția este de-a fi evitat. Totuși, fără a se putea aduce vreo obiecție, o ușoară schimbare în metoda de obținere a aceluiași rezultat poate să dea validitate acestui tip de contract. Astfel, poate fi așa dacă cei doi intră în acest fel de înțelegere pentru a stabili și pentru a regla datoriile unul către celălalt, ori dacă ei devin parteneri în creșterea puieților, iar mai apoi, lucrătorul își

oferă serviciile proprietarului, prin lucrarea și prin udarea copacilor pentru o anumită perioadă în baza unui salariu egal jumătății din valoarea pământului.

Persoane care nu au nici un drept de dispunere și liberă folosință asupra proprietății personale

2260. Un copil care nu a atins încă vârsta pubertații (*bulūgh*) nu are nici un drept de-a dispune de proprietatea ce-o deține sau o stăpânește, chiar dacă este în stare să discearnă (între bine și rău) și s-ar spune că este matur; în acest caz, permisiunea tutorelui (fetei/băiatului) nu se aplică. Totuși, în acele cazuri unde unui na-bāligh îi este permis să facă o tranzacție, cum ar fi, deja menționată la # 2090, cumpărarea sau vinderea unor lucruri de mică valoare, ori unde, cum s-a explicat la # 2706, îi este permis să facă un testament pentru rude și cei ce-l servesc, atunci dreptul acesta poate fi exercitat. O fetiță devine puberă (*bāligha*) la completarea a 9 ani lunari, iar un băiat devine puber (*bāligh*) când i-a apărut părul pubian sau când, la completarea ă5 ani lunari, are descărcări seminale.

2261. Creșterea părului pe obraz și deasupra buzelor pot fi considerate ca semn de bulūgh, dar creșterea părului pe piept și axilar, cum și îngroșarea vocii nu pot fi considerate semne că s-a atins vârsta pubertății, exercitându-se cazul în care, datorită acestor schimbări, cineva poate fi sigur că a atins pubertatea.

2262. O persoană nesănătoasă mental nu poate avea dreptul de dispoziție asupra proprietății sale. La fel, un falit (adică o persoană căreia, din cauza cerințelor creditorilor, i s-a interzis de către mujtahid să dispună ori să aibe control asupra averii sale) nu poate dispune de proprietatea sa fără permisiunea creditorilor săi. Tot așa, o persoană de minte inconstantă, capricioasă, care-și risipește averea fără de folos (*safih*), nu poate avea drept de control și de liberă folosință asupra verii sale.

2263. Dacă o persoană este sănătoasă mental într-un anumit moment și într-altul, nu, dreptul de control pe care și l-a exercitat în perioada când era lunatică nu va fi considerat ca valid.

2264. O persoană aflată în perioada terminală a unei boli și aflat pe oarte poate să-și cheltuie averea pentru sine însuși, pentru membrii familiei, pentru oaspeții săi ori pentru alte lucruri ce-i fac plăcere, cu condiția ca să nu fie considerată ca o extravaganță din partea sa. De asemenea, cel bolnav poate să-și vîndă proprietatea la adevărata ei valoare ori să o arendeze. Dar dacă renunță la proprietatea sa dând-o ca pe un dar ori o vinde la un preț mai mic decât cel obișnuit, acest fapt va fi valid dacă proprietatea dăruită sau vândută este, ca valoare, egală cu sau mai puțin de ⅓ din valoarea averii. În cazul că este mai mult de atât, atunci faptul va avea validitate numai cu permisiunea moștenitorilor, iar dacă aceștia nu-și dau permisiunea, atunci orice va cheltui bolnavul peste ⅓ din avere va fi considerat ca ilicit.

Reguli privitoare la delegare (wakalat)

Wakalat înseamnă ca o persoană dă delegație cuiva, îl împuternicește, în realizarea unei sarcini (cum ar fi încheierea unei tranzacții), sarcină al cărei drept de realizare îl are, astfel încât acel altcineva o poate realiza în numele său. De exemplu, cineva poate numi o altă persoană să acționeze ca agent personal în vinderea unei case ori întru

realizarea unui contract nupțial. Odată ce o persoană de minte instabilă nu are drept de dispunere asupra proprietății sale, ea nu poate numi un agent (*wakil*) care s-o vândă.

2265. Pentru relizarea de wakalat nu este necesar să se recite o formulă (de confirmare). Dacă o persoană, prin comportamentul său, transmite altei persoane cum că l-a făcut agentul său și cealaltă persoană se comportă comunicând că a acceptat poziția atribuită—de exemplu, își pune la dispoziția agentului (wakil) proprietatea spre a fi vândută în numele său, iar agentul primește proprietatea pentru acest scop, atunci acest fel de delegare este validă.

2266. Dacă o persoană o numește pe alta drept agent al său într-alt oraș, dându-i putere de reprezentant, iar acea persoană acceptă, atunci felul acesta de delegare este valid chiar și dacă împuternicirea ajunge la agent mai târziu.

2267. Persoana principală (*muwakkil*), adică persoana care numește pe o alta ca agent (wakil) al său, precum și persoana care este delegată (wakil), trebuie să fie sănătoși mental și să acționeze conform voinței și autorității personale. Exceptând cazul în care un copil care discerne poate să acționeze, persoana principală (muwakkil) trebuie să fie puberă-majoră.

2268. O persoană nu poate deveni wakil pentru o acțiune ce n-o poate îndeplini ori care este pentru ea harām s-o îndeplinească. Astfel, o persoană care poartă *ehram* pentru *hajj* nu are permisiunea de-a recita *nikah* ca agent al altei persoane.

2269. Dacă o persoană o numește pe alta ca agent personal spre îndeplinirea tuturor sarcinilor sale, atunci felul acesta de delegare este valid; dacă însă numește acea persoană ca agent într-o acțiune de natură neprecizată, atunci delegarea este invalidă. Atunci când persoana principală îi dă agentului o sarcină în care poate opta, cum ar fi aceea în care deleagă pe agent fie să vândă casa, fie s-o dea în chirie, atunci felul acesta de delegare (wakalat) este valid.

2270. Dacă o persoană îndepărtează pe agentul său din funcția sa, atunci el, agentul, nu mai poate să mai realizeze sarcina ce i-a fost încredințată, odată ce a primit vestea concedierii sale. Totuși, dacă el a ajuns să ducă la înseplinire sarcina înainte de a se ști concediat, acțiunea sa va fi va fi validă.

2271. Un agent poate să renunțe la delegația ce i-a fost dată, chiar dacă persoana principală este absentă.

2272. Un agent nu poate numi la rândul său un alt agent pentru realizarea sarcinii ce i-a fost încredințată, cu excepția cazului în care persoana principală îl autorizează să angajeze un alt agent. În acest caz, agentul trebuie să acționeze conform instrucțiunilor inițiale. De aici, daca persoana principală îi spune *„angajează pentru mine un agent"*, el trebuie să angajeze un agent pentru persoana principală, însă nu poate numi un agent în numele său.

2273. Dacă un agent numește un altul pentru persoana principală, cu permisiunea acesteia, atunci el nu poate să-l îndepărteze pe acela din funcție. Dacă primul agent moare sau dacă persoana principală îl concediază, atunci a doua delegare nu devine invalidă.

2274. Dacă primul agent numește pe cineva ca agent al său cu permisiunea persoanei principale, atunci atât persoana principală, cât și agentul său prim poate să concedieze pe cel de-al doilea agent, iar dacă primul agent moare sau este îndepărtat

din funcția sa, atunci a adoua delegare devine invalidă.

2275. Dacă pentru realizarea unei sarcini sunt angajate ca agenți câteva persoane, și fiecăreia îi este îngăduit să acționeze independent, atunci fiecare din agenții aceștia poate să realizeze sarcina respectivă; dacă unul dintre agenții numiți moare, atunci delegația celorlalți nu este invalidată. Însă dacă acestora li s-a spus să lucreze împreună, ei nu pot să acționeze independent; de aici rezultă că, de moare unul, delegația celorlalți este invalidată.

2276. Dacă agentul sau persoana principală moare, atunci delegarea agentului devine invalidă. La fel, daca lucrul pentru a cărui dispunere este numit agentul piere, (de exemplu, oaia care i-a fost încredințată agentului spre vânzare moare), atunci delegarea devine invalidă. Dacă fiecare din cei doi, persoana principala sau agentul, devine bolnav (mental), atunci delegarea este invalidată. Dacă însă oricare din cei doi devine bolnav mental sau inconștient doar ocazional, atunci delegarea nu devine invalidă pe parcursul unor asemenea perioade și nici supă recuperarea celui bolnav.

2277. Dacă pentru îndeplinirea unei sarcini cineva numește un agent, promițându-i să-i dea ceva pentru serviciile făcute, atunci, după îndeplinirea sarcinii, trebuie să-i dea ceea ce i-a promis.

2278. Dacă un agent dă atenția cuvenită proprietății care i-a fost încredințată și nu exercită asupra acesteia o utilizare care nu i-a fost încredințată, însă chiar așa proprietatea este pierdută ori distrusă, atunci el nu trebuie să dea compensație pentru ea.

2279. Dacă agentul nu s-a îngrijit de proprietatea care i-a fost încredințată sau a tratat-o de-o manieră care afost diferită de cea permisă de către persoana principală, iar drept consecință proprietatea este pierdută sau distrusă, atunci agentul este responsabil pentru aceasta. De exemplu, dacă i se dă ca să vândă o îmbrăcăminte, iar el, în schimb o îmbracă, o pierde sau o rupe, atunci trebuie să plătească pentru aceasta o compensație.

2280. Dacă un agent procedează cu o proprietate de-o altă manieră decât i-a fost îngăduit, cum ar fi să poarte îmbrăcămintea ce i s-a cerut s-o vândă, dar mai apoi se folosește de ea într-un mod în care a fost autorizat, atunci acea folosire va fi validă.

Reguli privitoare la datorie sau împrumut

Este mustahab a da împrumut unor *mominīn*, în mod particular celor nevoiași, un fapt indelung accentuat in Sfântul Coran și în Tradiții (*aḥadīth*). Se relatează că Sfântul Profet a spus cum că oricine dă împrumut fratelui său musulman, are parte de-o sporire a averii pesonale, iar îngerii invocă pentru el clemența divină; mai mult, dacă este indulgent cu cel datornic, atunci va trece peste Puntea (*sirāt*) cu ușurință. Dacă însă un musulman îi neagă fratelui întru credință împrumutul, atunci paradisul ajunge a-i fi interzis (harām).

2281. În probleme legate de datorie nu este necesar să se recite o formulă specifică. Dacă o persoană dă alteia ceva cu intenția de împrumut, iar acel altul ia ce i se dă tot cu intentia de împrumut, atunci acest fel de-a proceda este valid.

2282. Oricând își plătește datornicul datoria, creditorul său trebuie să accepte. Dacă însă, la cererea creditorului ori prin înțelegere reciprocă, timpul de returnare a plății a

fost fixat, atunci, în acest caz, creditorul poate să refuze returnarea banilor înainte de data fixată.

2283. Dacă în contractul de datorie este stabilită de către datornic perioada de returnare a datoriei ori aceasta este stabilită prin mutuă înțelegere, atunci creditorul nu poate pretinde returnarea sumei înainte de expirarea termenului. Dar dacă a fost stipulat de către creditor sau dacă o asemenea perioadă nu a fost stabilită, atunci creditorul poate pretinde returnarea banilor în oricare moment.

2284. Atunci când creditorul își cere înapoi banii și datornicul se află în situația de-a putea s-o plătească, acesta din urmă trebuie s-o plătească imediat; dacă însă amână plata, el comite un păcat.

2285. Dacă datornicul nu posedă altceva decât casa în care locuiește, lucrurile de casă și alte lucruri de necesitate imediată, fără de care ar întâmpina greutăți, atunci creditorul nu poate pretinde de la îndatorat returnarea datoriei și trebuie să aștepte până ce datornicul este în situația de-a putea să plătească datoria.

2286. Dacă o persoană este îndatorată și nu este în stare să-și plătească datoria, atunci, dacă poate și ca precauție obligatorie, trebuie să-și ia o slujbă adecvată și să ajungă astfel să-și plătească datoria, mai cu seamă dacă angajarea undeva îi este facilă ori dacă munca îndeplinită a fost una vocațională—îi revine ca obligație să procedeze astfel pentru a-și plăti datoria.

2287. Dacă o persoană nu are nici un acces la creditorul său și nici nu are speranța de a-l găsi pe acesta ori pe moștenitorii acestuia, atunci trebuie să plătească banii ce-i datorează săracilor, în numele creditorului său. Iar ca precauție, pentru aceasta trebuie să obțină permisiune de la mujtahid. Dacă creditorul nu este un *sayyid*, atunci precauția recomandată este aceea că nu trebuie să dea suma ce-o datorează unui sărac care este sayyid. În cazul în care speră să-l găsească pe creditorul său ori pe moștenitorii acestuia, atunci trebuie să aștepte și să-l caute; dar dacă nu reușește, atunci trebuie să facă un testament în care să afirme că în caz de moare, iar creditorul sau moștenitorii acestia sunt găsiți, atunci să li se returneze banii datorați din averea sa.

2288. Dacă proprietatea unei persoane ce a decedat nu depășește ca valoare cheltuielile relative la *kifan*, îngropare și plătirea datoriei, atunci proprietatea decedatului trebuie utilizată pentru aceste scopuri, iar moștenitorul său nu va primi nimic.

2289. Dacă o persoană ia ca împrumut o cantitate de bani de aur și argint, iar după o vreme prețul acestora cade, atunci va fi de ajuns dacă dă înapoi aceeași cantitate pe care a împrumutat-o. În cazul în care prețul crește, atunci trebuie să dea aceeași cantitate pe care a luat-o. Oricum, în ambele cazuri, nu există vreo obiecție la faptul că datornicul și creditorul ajung la o înțelegere mutuă pentru un alt fel de aranjament (financiar).

2290. Dacă proprietatea luată ca împrumut nu a pierit, iar posesorul acesteia o cere înapoi, atunci, precauția recomandată este ca datornicul să-i întoarcă stăpânului aceeași proprietate.

2291. Dacă o persoană care dă cu împrumut pune o condiție cum că va lua înapoi mai mult decât împrumută—dă, de exemplu, 3 kg. de grâu și stipulează că va lua înapoi 3,5 kg. Ori dă 10 ouă și spune că va lua înapoi—atunci se va considera drept camătărie, care, drept urmare, este harām. Mai precis, dacă stipulează că datornicul, pe lângă

returnarea datoriei, trebuie să facă și o muncă în plus, ori că datornicul, odată cu returnarea împrumutului trebuie să dea și alt produs—creditorul, de exemplu, pune condiția ca datornicul să returneze 1 rupie datorată plus o cutie de chibrituri—aceasta va fi camătă și, prin urmare, un fapt interzis. De asemenea, daca stipulează ca datornicul să returneze datoria într-o formă anume—de exemplu, dă împrumut o cantitate de aur și impune condiția ca aurul să fie returnat în formă de ornamente de aur—atunci aceasta este de asemenea camătâ și harām. Totuși, dacă de către creditor nu este pusă nici o condiție, însă datornicul decide el însuși că va returna mai mult decât a împrumutat de la creditor, atunci nu este nici un fel de problemă; de fapt, este mustahab să se procedeze astfel.

2292. Faptul de-a plăti interese este harām, cum, la fel, și faptul de-a încărca interese la o sumă dată. Oricum, dacă o persoană ia un împrumut pentru interese, atunci devine posesorul acestora, deși este mai bine să nu-și exercite dreptul de a dispune de acesta. Și în cazul în care se știe că creditorul i-ar fi permis utilizarea de banilor împrumutați, chiar dacă acestea nu s-ar fi convenit asupra intereselor, atunci datornicul își poate exercita puterea în utilizarea de bani împrumutați, chiar dacă ei nu au convenit asupra intereselor, datornicul poate exercita libera folosință a banilor împrumutați, fără nici o obiecție.

2293. În cazul în care o persoană are împrumut cu dobândă în formă de grâu ori altceva asemănător și îl folosește în agricultură, semănându-l, atunci devine stăpânul recoltei; totuși, este mai bine dacă nu-și exercită dreptul său de folosință pe grâul astfel obținut.

2294. Dacă o persoană cumpără o îmbrăcăminte și apoi plătește celui ce i-a vândut cu banii realizați din interese, ori cu bani iliciți amestecați cu banii proveniți din interese, atunci, chiar așa, nu va exista nici o problemă în purtarea acelei îmbrăcăminți și, îmbrăcat astfel, în realizarea rugăciunilor. Dar dacă îi spune vânzătorului *„cumpăr această îmbrăcăminte cu acest fel de bani"*, atunci purtarea acelei îmbrăcăminți este harām. (Oferirea de rugăciuni cu astfel de îmbrăcăminte a fost explicat la un mod adecvat în regulile privitoare la hainele de purtat de către cel ce dorește să se roage.)

2295. Dacă o persoană dă unui negustor o sumă de bani, astfel ca, într-o altă localitate, să ia înapoi mai puțin decât a dat, atunci nu există nici un fel de problemă în faptul acesta, care, în arabă, este numit *„sarf-i-barat"*.

2296. Dacă o persoană dă alteia o sumă de bani cu condiția ca, după câteva zile, într-o altă localitate, să ia înapoi o cantitate mai mare de bani—dă cuiva, de exemplu, 990 $ și stipulează că după 10 zile va lua, într-altă localitate, 1000 $—și dacă etalonul monetar este în aur sau argint, atunci acest fel de tranzacție este cămătărie, fapt ce este harām. Totuși, dacă persoana care ia o cantitate mai mare decât cea dată dă în schimb, pentru banii ceruți în plus, vreun produs ori realizarea vreunei munci, atunci nu este nici o problemă în faptul acesta. În ce privește folosirea bancnotelor, care sunt considerate lucruri de numărat, nu-i nici o problemă dacă se ia în schim ceva mai mult, cu excepția situației când este sub formă de datorie și există o condiție privitoare la plusul cerut, caz în care se va considera ca interes, iar faptul, harām. Ori când o persoană, pe baza creditului, vinde bancnote pentru a primi mai mult la returnare; daca acestea țin de aceeași clasă de produse, atunci nu este un fel de tranzacție permisă.

2297. Dacă o persoană are pe cineva ca datornic și lucrul datorat nu este din categoria aurului, argintului ori a altceva ce poate fi măsurat și cântărit, atunci poate

vinde ce i se datorează chiar datornicului ori altcuiva pentru o sumă mai mică și să obțină astfel bani lichizi. Pe această bază, în actualitate, un creditor poate vinde chitanțele de schimb (valutar) ori biletele de ordin primite de la datornic fie unei bănci, fie altcuiva, la un preț mai scăzut decât banii care i se datorează—în vorbirea obișnuită, faptul este numit „scontare"—și poate lua bani lichizi, deoarece afacerile acestea implică prezența bancnotelor și nu a ceva măsurat ori cântărit.

Reguli privitoare la Hawala (transferarea datoriilor etc.)

2298. Dacă un datornic îl trimite pe creditorul său să ia datoria de la o a treia persoană, iar creditorul acceptă acest fel de aranjament, atunci, la îndeplinirea tuturor condițiilor (ce vor fi explicate mai jos), a treia persoană va deveni (în această relație) datornicul și, ca urmare, creditorul nu va mai putea să pretindă datoria de la datornicul inițial.

2299. Datornicul, creditorul și-o a treia persoană, cea de la care trebuie luată datoria, trebuie să fie adulți, sănătoși (mental) și nu trebuie să se fi fost forțați în realizarea returnării datoriei; de asemenea, cei trei nu trebuie să fie persoane de minte instabilă (nerezonabile), adică dintre acei care-și risipesc bogăția. Este necesar de asemenea ca creditorul și datornicul să nu fie persoane falite. Desigur, dacă datoria este transferată unei persoane care este solventă, atunci nu va exista nici o problemă, chiar dacă persoana care se ocupă de transfer este falită.

2300. Faptul de-a transfera, modificând, o datorie unei persoane care nu este datornicul real nu va fi considerat drept corect, până ce persoana respectivă nu-l va accepta. Dacă o persoană dorește să modifice un transfer către un datornic pentru un produs (altul decât cel pentru care a ajuns dator)— de exemplu, dacă transferă o datorie de grâu în vreme ce datornicul îi datorează orz— atunci tranferul nu este valid atât timp cât celălalt acceptă faptul. De fapt, în toate cazurile, precum cel al felurilor acestea de transfer și de *hawala*, aceluia caruia i-a fost desemnată datoria, trebuie s-o accepte; în caz de neacceptare, tranzacția va fi socotită ca invalidă.

2301. Este necesar ca o persoană să fie datornică la timpul când trebuie să transfere datoria. Ca urmare, dacă intenționează să ia cu împrumut de la cineva, atunci nu poate să transfere altcuiva, în avans, datoria pe care ar putea s-o aibă în viitor, spunând că creditorul va fi acela care-și va lua înapoi datoria.

2302. Îndatoratul trebuie să specifice exact categoria și cantitatea datoriei ce o va transfera altcuiva. De exemplu, dacă datoria sa constă în 10 kg. de grâu și 10 dolari, spunându-i aceluia să meargă ca să ia datoria de la o anume persoană, atunci felul acesta de transfer nu este valid.

2303. Dacă datoria este știută în întregime, însă atât îndatoratul, cât și creditorul nu cunosc nici cantitatea, nici categoria datoriei la vremea realizării transferului, atunci acest fel de tranzacție este valid. De exemplu, dacă o persoană a consemnat în registrele sale datoria ce-o are către cineva și dacă desemnează un transfer (*hawala*) al datoriei înainte de-a se uita în registre, atunci, în cazul în care, mai târziu, uitându-se în registre, îi informează pe creditori despre cantitatea datoriei ce-o are către ei, acest fel de transfer este valid.

2304. Creditorul poate refuza să accepte transferarea datoriei, chiar dacă persoana în numele căreia documentul de transfer a fost dat poate să fie bogată și poate să nu evite faptul de-a onora hawala.

2305. Dacă persoana care acceptă hawala nu este totodată îndatorată celui care dă hawala, atunci, chiar înainte de-a onora hawala, ea poate sa ceară cantitatea de hawala de la persoana care-o dă, atât timp cât a fost dinainte stabilit că plata va fi amânată pentru o perioadă determinată, iar acea perioadă nu a expirat. În acest caz, persoana care primește hawala nu poate pretinde plata banilor, chiar dacă nu a onorat ea însăși hawala. și dacă creditorul ajunge la un compromis referitor la o plată mai mică, atunci persoana care onorează hawala trebuie să ceară numai acea sumă pe care a plătit-o.

2306. Atunci când condițiile comutării de datorie (*hawala*) au fost îndeplinite, nici persoana ce realizează hawala și nici persoana ce primește hawala nu poate s-o anuleze; dacă persoana ce primește hawala nu era săracă la vremea stabilirii de hawala, creditorul nu poate anula hawala, chiar dacă, mai târziu, receptorul acesteiai sărăcește. Aceeași regulă se aplică dacă receptorul de hawala era sărac la vremea stabilirii acesteia și creditorul cunoștea situația. În cazul în care creditorul nu știa că persoana căreia îi era destinată hawala este săracă, insă atunci când află, receptorul este tot sărac, atunci creditorul poate abroga tranzacția-hawala și poate el însuși să pretindă banii de la îndatorat. Dacă însă receptorul de hawala a devenit între timp bogat, atunci anularea de hawala nu poate fi fundamentată.

2307. Dacă creditorul, datornicul și cel căruia i-a fost desemnată hawala ajung la înțelegerea cum că toți dețin (sau oricare dintre ei) dreptul de-a anula hawala, atunci ei pot proceda astfel în conformitate cu clauza înțelegerii făcute.

2308. Dacă, la cererea persoanei în numele căreia a fost emisă hawala, persoana ce emite hawala plătește ea însăși creditorului, care i-a fost îndatorat de asemenea, atunci poate pretinde de la receptorul de hawala ceea ce i-a plătit creditorului. Iar dacă plata aceasta a făcut-o fără cerea persoanei pentru care s-a emis hawala, ori dacă nu i-a fost îndatorat, atunci nu poate pretinde de la acela ceea ce a plătit.

Reguli privitoare la ipotecare (rahn)

2309. Ipotecarea înseamnă că o persoană realizează o transferență de proprietate către o altă persoană ca dovadă sigură pentru banii datorați, cum, la fel, ținerea unei proprietăți sub responsabilitate, cu clauza că, de nu este plătită datoria, poate să-și plătească datoria din chiar sumele reieșite din acea proprietate.

2310. Nu este necesar să se pronunțe formula prescrisă pentru realizarea ipotecării. Dacă datornicul transferă proprietatea sa creditorului, având intenția de-a garanta plătirea datoriei, iar creditorul o acceptă cu aceeași intenție, atunci acest fel de ipotecare este corect.

2311. Cel ce primește ipoteca (și este datornic ipotecar) și cel ce dă ipoteca (și este creditorul ipotecar) trebuie să fie maturi, sănătoși mental și trebuie să nu fi fost obligați de către cineva în relizarea ipotecării. Mai mult de atât, cel ipotechează trebuie să nu fie falit și cu o minte șovăielnică. Înțelesul acestor doi termeni a fost dat la regula # 2262. Însă dacă proprietatea ipotecată nu aparține (într-o relație de ipotecare) persoanei falite ori dacă nu există interdicția utilizării ei, atunci nu există nici un fel de obiecție.

2312. O persoană poate ipoteca doar acea proprietate asupra căreia are drept de stăpânire și liberă folosință; este de asemenea corect dacă persoana în cauză ipotechează proprietatea altei persoane, cu acordul aceleia.

2313. Proprietatea ipotecată trebuie să fie de asemenea caracteristici, încât să poată fi încadrată într-o afacere permisă în Sharī'ah. De aici, dacă se ipotechează vreo băutură alcoolică ori ceva asemănător, atunci tranzacția respectivă este invalidă.

2314. Beneficiul care reiese din proprietatea ipotecată aparține proprietarului, indiferent că este cel ce primește ipoteca ori altă persoană.

2315. Fără permisiunea proprietarului de drept, creditorul ipotecar nu poate să prezinte ori să vândă altcuiva proprietatea ipotecată, fie că el sau altă persoană este chiar celui căruia i s-a ipotecat. Totuși, dacă prezintă ori vinde proprietatea altcuiva, iar stăpânul consimte mai târziu la aceasta, atunci nu există nici un fel de problemă.

2316.Dacă creditorul ipotecar vinde proprietatea ipotecată cu permisiunea proprietarului, atunci beneficiile reieșite din vânzare nu vor fi considerate ipotecate așa cum este ipotecată proprietatea. Aceeași regulă se va aplica dacă respectivul va vinde proprietatea ipotecată fără permisiunea stăpânului acesteia, însă mai apoi, cel din urmă aprobă tranzacția. Dacă însă datornicul ipotecar vinde proprietatea cu permisiunea creditorului ipotecar, între aceștia convenindu-se că beneficiile vor fi ipotecate, în sensul că, beneficiile reieșite din vânzarea acelei proprietăți vor fi ipotecate precum însăși proprietatea, atunci primul trebuie să urmeze cele stabilite. Dacă tot acesta, prin acțiunea sa, contravine înțelegerii făcute, atunci tranzacția va fi invalidă, cu excepția cazului în care creditorul ipotecar își dă acordul.

2317. În cazul în care creditorul cere reîntoarcerea datoriei la timpul cuvenit și datornicul n-o plătește, atunci creditorul poate să vândă proprietatea ipotecată și să ia banii ce i se cuvin, dar aceasta cu condiția ca să fi fost autorizat să procedeze astfel. Dacă însă nu a fost autorizat, atunci va fi necesar să obțnă acordul îndatoratului. Dacă îndatoratul nu este de găsit, atunci permisiunea de-a vinde respectiva proprietate trebuie s-o obțină de la mujtahid. În orice caz, dacă beneficiile vânzării depășesc suma ce i se datorează, atunci surplusul de bani din afara datoriei trebuie să-l dea îndatoratului.

2318. Dacă îndatoratul nu posedă altceva decât casa în care locuiește și numai lucrurile de necesitate imediată, atunci creditorul nu poate pretinde plata datoriei de la primul. Totuși, dacă proprietatea ipotecată este chiar casa și lucrurile de imediată necesitate din aceasta, atunci creditorul poate să le vândă și sa-și completeze veniturile.

Reguli privitoare la garanție (zamanat)

2319. Dacă o persoană vrea să garanteze în privința platirii datoriei de către altă persoană, acțiunea sa făcută în numele aceluia va fi validă doar atunci când îl va face pe creditor să înțeleagă fie prin cuvinte (în orice limbă), fie prin comportament, că ia asupra sa responsabilitatea plătirii datoriei, iar creditorul acceptă afacerea. De asemenea, nici pentru îndatorat nu este necesar sa fie de acord.

2320. Este necesar ca atât cel care girează, cât și creditorul, să fie maturi, sănătoși mental și să nu fi fost forțați de către nimeni în realizarea actului. Mai mult, ei nu trebuie să aibă o minte ezitantă ori să fie faliți. Totuși, aceste condiții nu sunt aplicabile

celui îndatorat. Ca urmare, dacă o persoană se pune garant în plătirea datoriei unui copil, a unei persoane nesănătoase mental ori a unei persoane ce împrăștie banii nechibzuit, aranjamentul făcut este în ordine.

2321. Atunci când o persoană dă o garanție adăugându-i o condiție, așa cum este când spune *„dacă datornicul nu-ți plătește datoria, atunci ți-o voi plăti eu"*, atunci faptul de-a accepta ca validă o asemenea garanție condiționată este de natură ishkal.

2322. O persoană care dă o garanție trebuie să știe că persoana pentru care se pune garant este de fapt un îndatorat. Dacă, în plus, vrea să ia bani cu împrumut, persoana în cauză nu poate să fie girant până ce împrumutul nu a fost luat.

2323. Cineva poate să fie garantul altcuiva numai când creditorul, îndatoratul și proprietatea dată ca împrumut sunt bine definite, specificate. Ca urmare, dacă există doi creditori pentru aceeași persoană, iar o persoană ce dorește să fie garant spune „garantez că voi plăti datoria unuia dintre voi", atunci faptul de-a fi garant este invalid, deoarece nu a specificat datoria căruia din cei doi o va plăti. De asemenea, când cineva este creditorul a două persoane, iar persoana ce dă garanția spune *„îți garantez plătirea datoriei unuia din cei doi"*, faptul de-a se pune garant este invalid, doarece nu a specificat datoria căruia din cei doi o va plăti. La fel, dacă unei persoane i se datorează din partea alteia 30 kg. de grâu și 10 dolari, iar cineva, care dorește să fie garant, spune datornicului *„garantez să-ți plătesc una din cele două datorii"*, însă fără să specifice dacă garanția este pentru grâu ori pentru bani, atunci garanția dată nu este validă.

2324. Dacă un creditor îi dăruiește celui care garantează datoria pe care o are de primit de la datornic, atunci cel de-al doilea, garantul, nu mai are dreptul de-a pretinde ceva de la datornic; dacă creditorul îi dăruiește garantului o parte din banii ce-i sunt datorați, atunci garantul un mai are dreptul să ceară de la datornic acei bani.

2325. Dacă o persoană devine girantul alteia în plătirea unei datorii, atunci nu mai are dreptul de-a se retrage de la responsabilitatea asumată, aceea de garant.

2326. Ca precauție, cel care garantează și creditorul nu pot să stipuleze în înțelegerea lor opțiunea de-a anula oricând doresc garanția depusă.

2327. Dacă o persoană a fost în stare să plătească creditorului datoria în perioada cât a fost garant, atunci creditorul nu poate să anuleze garanția și să pretindă de la primul său îndatorat plata datoriei, chiar dacă, între timp, garantul a devenit sărac. Aceeași regulă se va aplica dacă, la vremea realizării garanției, cel care oferea garanția, girantul, nu a fost în stare să plătească datoria și dacă, în pofida faptului că creditorul știa situația girantului, a fost totuși de acord ca respectivul să devină girant.

2329. Dacă cineva garantează plata datoriei ce are altă persoană, fără ca însă să aibă permisiunea datornicului, atunci el, garantul, nu are dreptul de-a cere nimic de la îndatorat.

2330. Dacă cineva garanteaza plata unei datorii având acordul din partea datornicului, atunci, chiar și mai înainte de a-i fi plătit ceva creditorului, poate să ceară de la datornic cantitatea de bani pentru care a garantat. Dacă însă i-a dat creditorului banii ori un produs oarecare (altul decât cel datorat), atunci nu poate pretinde datornicului să plătească suma ori să-i dea produsul respectiv. De exemplu, dacă datornicul trebuia să dea 10 tone de grâu și garantul a stabilit datoria ca fiind 10 tone de orez, atunci, acesta din urmă, nu poate să pretindă de la datornic orez; însă, în cazul în care datornicul este de acord cu acest aranjament, atunci nu există nici o obiecție.

Reguli privind garanția personală pentru prezentarea datornicului (kafalāt)

2331. Garanția personală înseamnă că o persoană își asumă responsabilitatea pentru felul în care se prezintă un datornic atunci și când creditorul întreabă de acesta din urmă. O persoană care-și asumă asemenea responsabilitate se numește kafil (garant).

2332. O garanție personală va fi validă numai când garantul îl va face pe creditor să înțeleagă fie prin cuvinte (în oricare limbă), fie prin comportament, că-și ia sarcina de a-l reprezenta pe datornic când și unde va cere creditorul și, la fel, va fi validă, când creditorul acceptă asemenea aranjament. Ca precauție, pentru validitatea unei astfel de garanții, este de asemenea necesar acordul datornicului; de fapt, ca o problemă de precauție, atât datornicul, cât și creditorul, trebuie să accepte *kafalāt*.

2333. Este necesar pentru garant (*kafil*) să fie matur, sănătos mental, să nu se fi aflat sub nici o impoziție la vremea asumării responsabilității de garant și să fie în stare să reprezinte persoana pentru care a devenit garant. La fel, nu trebuie să fie o persoană nepăsătoare ce risipește banii ori falită, mai ales în cazul în care trebuie să-și cheltuiască averea spre a reprezenta datornicul față de creditor.

2334. Oricare din următoarele 5 acțiuni vor pune capăt garanției personale pentru cineva :

- atunci când garantul îl pune pe datornic la dispoziția creditorului ori când chiar datornicul se pune la dispoziția creditorului;
- atunci când datoria creditorului a fost înlăturată;
- când însuși creditorul iartă de plată pe datornic sau transferă datoria altcuiva;
- atunci când fie datornicul, fie garantul, moare;
- atunci când creditorul îl absolvă pe garant de garanția pe care a dat-o.

2335. Dacă o persoană eliberează la modul forțat pe un datornic din mâinile creditorului și dacă, în plus, creditorul nu mai are nici un acces la datornic, atunci persoana respectivă fie trebuie să-l predea pe datornic pe mâna creditorului, fie trebuie să plătească datoria.

Reguli referitoare la depozit/lăsarea în custodie/lăsarea a ceva pe încredere (amanat)

2336. Atunci când cineva își lasă proprietatea pe mâna altei persoane și îi spune acesteia că îi lasă pe încredere, iar aceasta din urmă acceptă faptul, ori atunci când, fără să spună ceva, însă prin simplul comportament, atât cel ce-și lasă averea, cât si cel care o primește, înțeleg și acceptă intenția faptului, atunci ambii trebuie să urmeze regulile privitoare la *amanat* (așa cum vor fi explicate mai încolo).

2337. Atât cel care primește pe încredere, cât și cel care lasă pe încredere, trebuie să fie majori-puberi, sănătoși mental și să nu fi fost obligați de către nimeni la realizarea acțiunii. Ca urmare, dacă o persoană își lasă vreo posesie în seama cuiva nesănătos mental ori vreunui minor, sau dacă, invers, un minor sau o persoană nesănătoasă mental lasă spre păstrare ceva din proprietate unei persoane (adultă și sănătoasă),

atunci acest fel de depozitare este invalid. Sigur că este permis ca un copil cu capacitate de discernământ să depoziteze din averea unei persoane, dacă are acceptul acesteia. La fel, cel care depozitează ceva trebuie să nu fie dintre cei care-și risipesc nechibzuit averea sau vreun falit. În cazul în care o persoană falită depozitează la altcineva o proprietate de la care nu a fost exclus, nu există nici un fel de obiecție la aceasta. De asemenea, cel care primește pe încredere nu trebuie să fie risipitor sau falit, în cazul în care proprietatea aflată în grija sa implică o cheltuială din averea de la care a fost exclus.

2338. Dacă o persoană acceptă depozitarea făcută de către un copil fără permisiunea posesorului de drept, atunci trebuie să returneze ce s-a depus acestui posesor. Iar dacă depozitul aparține chiar copilului, atunci este necesar ca să fie dat tutorelui; dacă ceea ce s-a depus se pierde ori este distrus înainte de-a fi dat înapoi, persoana care a acceptat depozitul trebuie să ia o compensație pentru aceasta. În cazul în care a protejat depozitul față de copil, cu intenția de-a da înapoi tutorelui și a fost lipsit de grijă în păstrarea a ce s–a dat, atunci nu va fi considerat responsabil pentru pierdere ori stricare. Aceeași regulă se va aplica în cazul unui depozitar nesănătos mental.

2339. Dacă o persoană nu poate avea gijă de ceea ce s-a depozitat, iar persoana care a făcut depozitul nu este conștientă de incapacitatea sa, atunci cel care ar urma să primească depozitul trebuie să nu accepte sarcina.

2340. Dacă o persoană îi spune celui ce are proprietatea că nu este pregătită să aiba grijă de aceasta și nu o acceptă, atunci, chiar dacă posesorul își lasă proprietatea și pleacă, ca mai apoi proprietatea să dispară, persoana care nu și-a asumat răspunderea depozitării nu va fi răspunzătoare pentru aceasta. Cu toate acestea, precauția recomandată este ca, de este posibil, să aibă totuși grijă de proprietatea (părăsită).

2341. O persoană ce dă altei spre păstrare ceva poate să abroge aranjamenul unde și când dorește; la fel, cineva care acceptă depozitarea poate să procedeze întocmai unde și când dorește.

2342. Dacă o persoană renunță la custodierea proprietății și abrogă aranjamentul făcut, atunci, cât mai repede posibil, trebuie să dea proprietatea stăpânului de drept, agentului ori tutorelui acestuia, sau trebuie să-i informeze ca nu mai este în stare să continue în rolul de custode. Dar dacă, fără vreo scuză întemeiată, le reîntoarce proprietatea fără a-i informa și proprietatea piere, atunci trebuie să dea pentru aceasta substitutul corespunzător.

2343. Dacă o persoană care acceptă un depozit nu are un loc adecvat pentru o păstrare în siguranță, atunci trebuie să obțină un asemenea loc și trebuie să aibă grijă de ce s-a depozitat, astfel încât să nu fie acuzată de neglijență. Dar dacă în privința aceasta acționează cu neglijență, iar proprietatea este pierdută ori stricată, atunci trebuie să dea pentru aceasta o compensație.

2344.Dacă o persoană care a acceptat un depozit nu a fost neglijentă în privința acestuia și nici nu a procedat dincolo de moderația (subînțeleasă prin înțelegere), dar mai apoi, neașteptat, proprietatea dispare, atunci nu va fi răspunzător pentru aceasta. Însă dacă a fost neglijentă în privința securității proprietății, să zicem, ținând-o într-un loc pasibil de-a fi jefuit, ori dacă a comis excese precum faptul de-a folosi părți din proprietate fără permisiunea posesorului (purtarea unei îmbrăcăminți, folosirea unui vehicul sau călărirea unui animal, de exemplu), acțiune ce duce la pierderea sau

stricarea proprietății depuse, atunci trebuie să plătească stapânului de drept o compensație corespunzătoare.

2345. Dacă proprietarul de drept specifică un loc anume pentru păstrarea în siguranță, spunându-i persoanei care a acceptat depozitarea „aici vei avea de păstrat în siguranță proprietatea și chiar dacă suspectezi că ar putea să fie pierdută, nu trebuie s-o duci în altă parte", atunci, în asemenea caz, cel care acceptă depozitarea nu trebuie să ducă proprietatea în altă parte, iar dacă totuși o face și proprietatea este pierdută, se face responsabil pentru ea.

2346. Dacă posesorul a indicat un loc anume pentru securitatea depozitului său, dar nu a făcut-o prin excluderea altor locuri adecvate, persoana care acceptă depozitarea poate să transfere proprietatea într-un loc tot atât de sigur sau chiar mai sigur decât primul loc ales; în acest caz, dacă proprietatea este pierdută sau stricată în al doilea loc, persoana la care s-a depozitat nu este responsabilă.

2347. Dacă stăpânul de drept a ceva depozitat ajunge să fie permanent bolnav mental ori inconștient, atunci, în mod automat, depozitarea este abrogată, iar persoana care deține pe încredere depozitul trebuie să-l returneze imediat tutorelui ori să-l informeze. Iar dacă, fără o scuză înemeiată, nu returnează imediat tutorelui proprietatea, sau dacă este neglijentă în informarea acestuia și astfel proprietatea piere, atunci trebuie să-i dea acestuia substitutul corespunzător. Dar dacă boala mentală sau starea de inconștienta a proprietarului este intermitentă, depozitarea nu poate fi abrogată la modul automat.

2348. Dacă stăpânul proprietății moare, tranzacția referitoare la depozitare este anulată; dacă însă ce s-a depozitat este transferabil către moștenitori fără nici o responsabilitate, atunci cel care păzește depozitul trebuie să-l înmâneze moștenitorilor ori să-i informeze despre situație. În cazul în cre nu face astfel, neavând nici o scuză întemeiată, atunci va fi responsabil pentru pierderea sau distrugerea a ceea ce a fost depozitat. Totuși, dacă amână să investigheze dacă pretendenții la depozit sunt moștenitorii de drept sau nu, ori dacă există și alți moștenitori pe lângă aceștia, nedemonstrând totuși nici un fel de neglijență din partea sa în operarea cu ce s-a depozitat ori în informarea moștenitorilor, atunci nu va fi responsabil pentru pierderea sau stricarea proprietății depozitate.

2349. Dacă stăpânul de drept al proprietății moare și responsabilitatea acesteia cade asupra moștenitorilor săi, atunci cel care a depozitat proprietatea trebuie s-o distribuie tuturor moștenitorilor sau persoanei care a fost autorizată de către aceștia să reprimească proprietatea. De aici, dacă persoana ce ține depozitul dă întreaga proprietate doar unuia din moștenitori fără consimțământul celorlalți, atunci va fi responsabilă pentru părțile din proprietate ce li se cuveneau celorlalți moștenitori.

2350. Dacă persoana care și-a asumat depozitarea moare sau devine permanent nesănătoasă mental ori inconștientă, atunci moștenitorul sau tutorele său trebuie să informeze pe cel care și-a depozitat proprietatea sau să-i returneze proprietatea cât mai repede posibil. În cazul în care boala mentală ori starea de inconștiență este intermitentă, atunci depozitarea proprietății nu poate fi socotită ca invalidă.

2351. Dacă persoana căreia i s-a încredințat proprietatea spre depozitare observă în sine semne de apropiere morții, atunci, ca precauție și dacă este posibil, trebuie să returneze proprietatea încredințată stăpânului de drept, agentului ori tutorelui acestuia,

ori să-l informeze asupra situației. Iar dacă nu este posibil să procedeze astfel, atunci trebuie să facă un astfel de aranjament, încât să-i dea sentimentul că după moartea sa ceea ce s-a depozitat va ajunge la stăpânul de drept. De exemplu, trebuie să facă un testament în care să precizeze asta, atestat de către martori, dând numele celui ce a depus proprietatea, descriind în întegime natura proprietii depozitate, cum și locul unde aceasta este păstrată.

2352. Dacă persoana căreia s-a încredințat proprietatea spre depozitare observă în sine semne de apropiere morții și nu procedează conform obligației menționate în regula anterioară, proprietatea pierzându-se ori suferind stricăciuni, atunci ve fi considerat responsabil pentu proprietatea depozitată și va trebui să facă îndreptările necesare. În cazul în care se recuperează din boala sa ori dacă, trecând timpul, se căiește pentru abaterea sa și acționează conform obligației contractuale, atunci nu va mai fi socotit ca responsabil.

Reguli privioare la darea și primirea cu împrumut (ariyat)

2353. Ariyat înseamnă că o persoană dă altcuiva spre folosință proprietatea sa, fără să ceară nimic în schimb.

2354. În cazul realizării de *ariyat* nu este necesar să se pronunțe o formulă anume. Astfel, de exemplu, o persoană dă cuiva o îmbrăcăminte cu intenția de împrumut sau primește o îmbrăcăminte cu intenția de împrumut, atunci acest fel de tranzacție este valid.

2355. A da cu împrumut ceva ce a fost însușit ilicit ori a da cu împrumut ceva care aparține chiar celui ce dă, însă ceva al cărui beneficiu este destinat altei persoane, așa cum ar fi cazul dării ca închiriere, este valid numai dacă stăpânul lucrului luat ilicit ori al celui desemnat ca beneficiar al lucrului este de acord ca lucrul să fie dat cu împrumut.

2356. Cel numit să fie beneficiarul unui lucru, cum este un chiriaș, poate să dea cu împrumut altora, la rândul său, obiectul sau proprietatea pe care a închiriat-o. Totuși, ca precauție, nu poate da spre posesie definitivă celui care împrumută de la el, fără permisiunea stăpânului de drept.

2357. Dacă o persoană ce nu este sănătoasa mental, un minor, sau cineva falit, ori cineva care risipește fără discernamânt averea proprie, își dă cu împrumut proprietatea, tranzacția nu este validă. Dar dacă tutorele unor asemenea persoane consideră că, sub tutoratul său, faptul de-a da cu 1mprumut este indicat, atunci nu există nici un fel de problemă 1n asta. La fel, dacă un minor acționează ca intermediar în furnizarea articolului către cel care ia cu împrumut, atunci nu există vreo obiecție la faptul acesta.

2358. Dacă o persoană ce a luat cu împrumut ceva nu este neglijentă în păstrarea acestuia și nici nu-și depășește atribuțiile în folosirea lucrului, atunci nu este responsbilă dacă, din întâmplare, lucrul este pierdut ori stricat. Totuși, dacă în tranzacție, cei doi implicați stipulează că persoana ce-a luat cu împrumut va fi responsabilă pentru pierderea ori stricarea lucrului, sau că, fiind vorba de aur sau argint, acesta este pierdut sau împuținat în calitate-cantitate, atunci cel care a luat cu împrumut trebuie să compenseze corespunzător.

2359. Dacă o persoană ia cu împrumut aur sau argint, stipulând că nu va fi responsbil dacă aurul sau argintul va fi pierdut ori scăzut în calitate-cantitate, atunci nu

va fi considerat responsabil.

2360. Dacă persoana ce dă cu împrumut moare, cel ce a lat cu împrumut trebuie să dea moștenitorilor lucrul împrumutat, conform regulei #2348, privitoare la depozitarea unei proprietăți.

2361. Dacă o persoană ce dă cu împrumut este incapacitată într-o asemenea măsură, încât nu mai are nici un drept de control și liberă folosință a proprietății sale, cum ar fi în cazul în care ar deveni bolnav mental ori inconștient, atunci cel care a luat cu împrumut trebuie să procedeze conform regulei #2348, referitoare la depozite.

2362. Cel care dă cu împrumut poate să anuleze tranzacția cum și când dorește, iar cel care ia cu împrumut poate să procedeze la fel.

2363. A da cu împrumut ceva a cărui folosință nu este halal, cum este cazul instrumentelor folosite în amuzament și jocuri de noroc, al ustensilelor de aur și argint folosite la mâncat ori băut, ori a orice asemănător pentru scopuri asemănătoare, este un fel de tranzacție invalid. Totuși, daca asemenea obiecte sunt date cu chirie pentru decorare, faptul este permis, cu toate că, drept precauție, nu trebuie date cu chirie nici pentru asemenea scop.

2364. Faptul de-a da cu chirie o oaie spre a i se folosi laptele și lâna, cum și un animal mascul pentru împerechere, este valid.

2365. Dacă persoana care a luat cu împrumut returneaza proprietatea împrumutată stăpânului de drept, agentului ori tutorelui acestuia, iar mai apoi acel lucru este pierdut sau stricat, atunci cel care a luat cu împrumut nu este responsabil. Dar dacă persoana ce-a luat cu împrumut duce lucrul într-un loc, fără să aibă permisiunea stăpânului, a agentului ori a tutorelui, atunci, chiar dacă este vorba de un loc unde, de obicei, însuși stapânul îl păstrează—dacă ia, spre exemplu, calul împrumutat și-l lasă la grajdul pe care l-a pregătit chiar stăpânul, însă mai apoi calul este pierdut ori rănit—și lucrul este pierdut ori distrus, cel care l-a luat cu împrumut este responsabil.

2366. Dacă o persoană dă cu împrumut un lucru impur (*najis*) și situația se prezintă așa cum a fost descrisă în regula #2065, atunci cel ce dă cu împrumut trebuie să informeze pe cel ce ia că lucrul este najis.

2367. Dacă o persoană a luat ceva cu împrumut, atunci, fără a avea permisiunea stăpânului de drept, nu poate da altcuiva acel lucru sub titlu de închiriere.

2368. Dacă un lucru este luat cu împrumut, iar mai apoi, cu permisiunea adevăratului proprietar, este dat cu împrumut altei persoane, în cazul în care primul ce a luat lucrul cu împrumut moare sau devine bolnav mental, tranzacția de împrumut către al doilea nu devine invalidă.

2369. Dacă persoana care ia cu împrumut știe că proprietatea împrumutată a fost însușită ilicit, atunci trebuie s-o returneze posesorului de drept, neavând permisiunea de-a o da celui de la care a împrumutat-o.

2370. Dacă o persoană ia cu împrumut ceva despre care știe că a fost însușit ilicit și folosește acel lucru, lucru care se pierde ori este stricat în timp ce se află în posesia sa, atunci stăpânul de drept poate pretinde o compensație pentru acel lucru și pentru beneficiul derivat din acesta, fie de la cel care l-a luat cu împrumut, fie de la cel care l-a dat cu împrumut, după ce l-a furat. În cazul 1n cre a compensația de la cel care a luat cu împrumut, acesta din urmă nu poate pretinde valoarea compensației de la cel care i-a

dat cu împrumut lucrul.

2371. Dacă persoana care a luat cu împrumut nu știe că proprietatea împrumutată a fost însușită ilicit, iar această proprietate este pierdută sau stricată în timp ce se află în posesia sa, atunci, în cazul în care plătește stăpânului de drept compensația corespunzătoare, poate la rândul său pretinde celui ce i-a dat cu împrumut valoarea compensației. Atunci când lucrul luat cu împrumut este aur sau argint, ori daca persoana ce i-a dat stipulează în tranzacție că el, cel ce-a luat împrumut, trebuie să plătească o compensație de se pierde ori distruge aurul sau argintul, atunci cel care a luat cu împrumut nu mai poate pretinde de la cel care a dat cu împrumut compensația ce-a dat-o stăpânului de drept.

Căsătoria (partea I)

Relația dintre bărbat și femeie devine legală prin realizarea căsătoriei. Există două feluri de căsătorie:

- căsătoria permanentă
- căsătoria de durată limitată

Într-o căsătorie permanentă, perioada matrimonială nu este fixată și este pentru todeauna; femeia cu care s-a realizat un astfel de mariaj este numită *da'ima* (soție permanentă).

Într-o căsătorie de durată limitată (*mut'ah*), perioada matrimonială este stabilită, cum, de exemplu, atunci când relația matrimonială este realizată pentru o oră sau o zi, pentru o lună, pentru un an ori mai mult. Cu toate acestea, perioada matrimonială nu trebuie să depășească durata firească de viață a soților, deoarece, în acest caz, căsătoria va fi considerată ca una permanentă. Acest fel de perioadă limitată a căsătoriei este numit *mut'ah* ori *sigha*.

Formula rostită la căsătorie

2372. Fie că mariajul este permanent sau temporar, formula de atestare trebuie să fie pronunțată; simpla confirmare tacită ori consimțământ subînțeles, ori chiar acordul scris, nu este suficient. Formula (*sigha*) contractului de căsătorie este pronunțată fie chiar de către bărbat, fie de către femeie însăși, fie de către o persoană care este numită de către miri ca reprezentant pentru a recita formula în numele lor.

2373. Cel ce-i reprezintă pe miri nu trebuie să fie în mod necesar un bărbat. O femeie poate să devină de asemnea reprezentantă pentru a pronunța formula de căsătorie.

2374. Atâta vreme cât femeia și bărbatul nu sunt siguri că reprezentantul lor a pronunțat formula, nu pot să privească unul la celălalt ca *mahram* (ca soț și soție), iar simpla și probabila bănuială că reprezentantul ar fi putut pronunța formula deja nu este suficientă. Iar în cazul în care reprezentantul spune că a pronunțat formula, însă afirmația sa nu convinge părțile interesate, acest fapt nu va fi socotit ca suficient (pentru validitatea acțiunii).

2375. Dacă o femeie numește pe cineva ca reprezentant astfel ca respectivul să realizeze căsătoria ei pe o perioadă de 10 zile, fără să specifice însă data de la care va

începe perioada de 10 zile, reprezentantul poate să-i realizeze contractul începând cu ce dată dorește. Totuși, dacă reprezentantul știe că femeia intenționează să se căsătorească la o oră ori într-o zi anume, atunci trebuie să pronunțe formula conform intenției femeii.

2376. O persoană poate să acționeze ca reprezentant al ambelor părți în recitarea formulei ce definește căsătoria permanentă sau temporară. Este de asemenea permis ca un bărbat să poată deveni reprezentantul femeii și să contracteze totodată cu ea o căsătorie permanentă sau temporară. Totuși, precauția recomandată este ca pentru rostirea formulei la contractarea căsătoriei să existe doi reprezentanți distincți, unul pentru mire și unul pentru mireasă.

Metoda de pronunțare a formulei de căsătorie

2377. În cazul în care însăși femeia ori însuși bărbatul vor să recite formula pentru căsătoria permanentă, femeia trebuie să spună ea mai întâi *„m-am făcut soția a ta pe baza* dotei *(mahr) convenite"*(zawwajtuka nafsi 'alas sidaqil ma'lum), după care bărbatul trebuie să răspundă imediat astfel: *„Accept căsătoria."*(qabiltut tazwij). În acest fel realizată, căsătoria va fi validă. Dacă femeia și bărbatul numesc alte persoane ca reprezentanți în pronunțarea formulei de căsătorie și dacă, de exemplu, numele mirelui este Ahmad, iar al miresei, Fatimah, atunci reprezentantul femeii trebuie să spună în primul rând *„am dat-o în căsătorie clientului tău, Ahmad, pe clienta mea, Fatimah, pe baza convenitei dote (mahr)"* (zawwajtuka muwakkilaka Ahmad muwakkilati Fatimah 'alas sidaqil ma'lum), iar imediat după aceasta reprezentantul mirelui trebuie să răspundă astfel: *„Am acceptat această alianță matrimonială pentru clientul meu Ahmad pe baza mahr convenite"* (qabiltut tazwijali Muwakkili Ahmad 'alas sidaqil ma'lum). Acțiunea având loc astfel, din acest moment contractul matrimonial este valid. De asemenea, pe baza unei precauții recomandate, este necesar ca vorbele rostite de către bărbat să fie conforme cu cele rostite de către femeie; de exemplu, dacă femeia spune *„m-am făcut soția ta"* (zawwajituka...), bărbatul trebuie să spună de asemenea (cuvintele corespunzătoare) *„accept alianța matrimonială"* (qabituttazwija ...) și nu *qabitun nikaha*.

2378. Este permis unui bărbat și unei femei să recite formula căsătoriei temporare (mu'tah), după ce vor fi convenit asupra perioadei matrimoniale și asupra valorii implicate în dotă (mahr). Astfel, femeia spune *„m-am făcut soția ta pentru perioada și mahr convenite"* (zawwajtuka nafsi fil muddatil ma'lumati 'alal mahril ma'lum), iar imediat după aceasta bărbatul răspunde așa: *„am acceptat* (qabiltu), *căsătoria va fi licită"*. La fel, căsătoria va fi licită dacă mirii numesc alte persoane să acționeze ca reprezentanți ai lor. Mai întâi, reprezentantul femeii trebuie să spună reprezentantului ce-l are bărbatul *„am dat-o pe clienta mea în căsătorie clientului tău pentru perioada convenită și pentru mahr convenită"* (matta'tu muwakkilati muwakkilaka fil muddatil ma'lumati 'alal mahril ma'lum), după care reprezentantul bărbatului trebuie să-i răspundă imediat astfel: *„am acceptat această alianță matrimonială pentru clientul meu, în acest mod"* (qabiltut tazwija li muwakkili hakaza).

Condiții în pronunțarea de nikah

2379. Există numite condiții ca nikah să fie recitată pentru căsătorie. Acestea sunt după cum urmează:

- pe baza unei precauții, formula (nikah) contractului de căsătorie trebuie să fie pronunțată într-o arabă corectă. Iar dacă bărbatul și femeia nu pot pronunța formula într-o arabă corectă, atunci ei pot s-o pronunțe în oricare altă limbă și nefiind necesar să numească vreun reprezentant. Totuși, cuvintele utilizate în altă limbă trebuie să traducă exact sensul cuvintelor arabe „zawwajtu" și „qabiltu".

- bărbatul și femeia sau reprezentanții lor, care recită nikah, trebuie să aibă intenția de insha' (să recite într-un sens creator, făcând ca faptul să fie imediat efectiv). Cu alte cuvinte, dacă se pune cazul că înseși bărbatul și femeia să pronunțe formula, intenția femeii prin rostirea cuvintelor „zawwajtuka nafsi'" trebuie să fie de-o astfel de natură, încât s-o transforme efectiv în soția bărbatului; iar spunând „qablitut tazwija", bărbatul acceptă în mod efectiv femeia ca soție. Atunci când reprezentanții bărbatului și femeii sunt acei care pronunță nikah, intenția lor prin rostirea cuvintelor „zawwajtu" și „qablitu" trebuie să fie astfel, încât bărbatul și femeia care i-au numit reprezentanți devin la modul efectiv soț și soție.

- persoana care pronunță nikah, fie că pronunță pentru sine însuși, fie că a fost angajată de către altcineva ca reprezenant, trebuie să fie sănătoasă mental, iar ca o precauție, trebuie să fie de asemenea puber-major;

- dacă nikah este pronunțată de către reprezentanții ori tutorii bărbatului și femeii, ei trebuie să-i numească, identificându-i, prin rostirea numelor sau prin o indicare evidentă, inechivocă, a celor doi miri. De aici, dacă o persoană are mai mult de o fiică și spune bărbatului *„ți-am dat-o pe una din fiicele mele ca soție"* (zawwajtuka ihda banati) și bărbatul răspunde „qabiltu", atunci contractul matrimonial este invalid, deoarece nu s-a precizat care fiică anume.

- atât femeia, cât și bărbatul trebuie să fie ambii doritori de-a stabili alianța matrimonială. Totuși, dacă femeia arată evident ezitare la vremea consimțirii, știindu-se însă că în inima ei ea este de acord cu căsătoria, atunci căsătoria este validă.

2380. Dacă, în timp ce se recită nikah, și doar un cuvânt este rostit incorect, rezultatul fiind o schimbare a semnificației, contractul marital este invalid.

2381. Dacă o persoană ce pronunță nikah înțelege semnificația globală a acesteia și are intenția bine definită de a-i materializa semnifcația, atunci nikah este validă; aceasta înseamnă că nu este necesar pentru persoana respecivă să știe semnificația exactă a fiecarui cuvânt în parte sau să știe legile gramaticii arabe.

2382. Dacă formula (nikah) unei femei este pronunțată către un bărbat fără consimțământul ei, dar mai poi bărbatul și femeia aprobă nikah, atunci căsătoria este validă.

2383. Dacă o femeie și un bărbat, sau oricare din cei doi, suferă impunerea căsătoriei, însă mai apoi, după nikah, își dau consimțământul, căsătoria este validă; cu toate acestea, este mai bine să se repete nikah.

2384. Tatăl și bunicul patern pot să contracteze o căsătorie în numele fiului minor sau al fiicei minore, sau în numele unui fiu ori al unei fiice care nu sunt sănătoși mental, în cazul în care sunt majori-puberi. Iar după ce copiii au devenit majori, ori după ce fiind bolnavi (mental) s-au vindecat, tatăl poate să aprobe ori să anuleze căsătoria, în cazul în care matrimoniul contractat implică vreo inadecvare morală ori scandal. Iar în cazul în care contractul marital nu implică lucrurile pomenite, însă fiul încă minor sau fiica minoră contramandează căsătoria, atunci, ca precauție obligatorie, oricare din cazuri ar putea fi, trebuie să se recite talaq ori o nikah reînnoită.

2385. Dacă o fată a atins vârsta pubertății, dacă este virgină și matură (matură, cu sensul că poate decide ce anume este în interesul ei) și dorește să se căsătorească, atunci ea trebuie să obțină permisiunea de la tată ori de la bunicul paternal, cu toate că poate să-și rezolve propriile probleme. Oricum, în acest caz, nu este necesar pentru ea să obțină permisiunea de la mama ei ori de la fratele ei.

2386. În următoarele situații, înainte de-a se căsători, nu va fi necesar pentru o femeie să caute a obține permisiunea tatălui ori a bunicului patern:

- dacă nu este virgină;
- dacă este virgină, însă atât tatăl sau, cât și bunicul patern, refuză de a-i concede permisiunea să se căsătorească cu un bărbat care, din perspectiva shari'ah, este compatibil cu ea, cum este de obicei;
- dacă tatăl și bunicul patern nu vor în nici un fel să participe la căsătorie;
- dacă rudele menționate nu sunt capabile de a-și da acceptul, cum ar fi în cazul unei boli mentale, etc.;
- dacă nu este posibil să obțină permisiunea lor, fie din cauza absenței, fie din alte motive asemănatoare, iar femeia este gata să se mărite, cât mai repede

2387. Dacă tatăl sau bunicul patern contractează o căsătorie în numele fiului-nepotului minor, atunci băiatul, la atingerea vârstei majoratului, trebuie să înceapă a plăti întreținerea soției sale. De fapt, trebuie să înceapă a-i plăti soției întreținerea încă dinainte de-a deveni bāligh, din clipa în care este în stare să consume căsătoria; iar pentru a avea relații sexuale cu soțul, soția nu trebuie să fie prea tânără. În altă situație decât aceasta, există o accentuată indicație că soția este îndreptățită la o întreținere din partea bărbatului și, prin urmare, ca precauție, trebuie să se realizeze o înțelegere în acest sens.

2388. Dacă tatăl sau bunicul patern contractează o căsătorie în numele fiului-nepotului minor, iar acesta din urmă nu are nici un mijloc de trai, atunci fie amândoi, fie unul dintre ei, trebuie sa-și asume plata pentru (mahr.) În alte situații, tatăl sau bunicul patern poate să plătească mahr din averea băiatului, însă valoarea nu trebuie s-o depășească mahr adecvată, plătită în cazuri asemănătoare. Dacă însă circumstanțele cer ca să se plătească o mahr de mai mare valoare, atâta vreme cât, după ce a devenit major, băiatul aprobă, ei pot s-o plătească din averea băiatului și nu altcumva.

Ocazii când soțul sau soția pot să anuleze nikah

2389. Dacă după ce s-a rostit nikah soțul află că, la vremea rostirii formulei, soția avea oricare una din cele 6 deficiențe, atunci poate să anuleze căsătoria:

- boală mentală, chiar dacă este intermitentă
- lepră
- leucoderma (vitiligo)
- lipsa vederii
- faptul de-a fi infirmă, chiar dacă n-a ajuns să fie imobilitate
- prezența în uterul femei a unei excrescențe de carne sau reaua dispoziție a unui os în uter, care ar putea ori nu să împiedice actul sexual ori graviditatea; iar dacă soțul află la vremea rostirii formulei că soția avea deja „ifdha", însemnând că tractul urinar și cel menstrual erau alipite sau că pasajul menstrual și cel al intestinului gros erau unite, atunci nu poate să mai anuleze căsătoria. Ca precauție obligatorie, în cazul în care dorește să dizolve mariajul, soțul trebuie să pronunțe *talaq*.

2390. O femeie poate să anuleze nikah, dar fără să obțină divorțul, în următoarele cazuri:

- dacă ajunge să afle că soțul ei nu posedă organ sexual masculin;
- dacă află că penisul bărbatului a fost tăiat înainte sau după actul sexual;
- dacă soțul suferă de o boală ce-l face inapt pentru actul sexual și aceasta chiar dacă boala respectivă a fost contractată după rostirea-nikah, înainte sau după actul sexual.

2391. În situațiile următoare, dacă o soție refuză să continue căsătoria, dorind s-o dizolve, atunci, ca o chestiune de precauție, soțul ori tutorele acestuia vor regiza divorțul:

- dacă după nikah, soția află că la vremea rostirii de nikah soțul era bolnav mental ori dacă află că, după nikah, fie înainte, fie după consumarea căsătoriei, soțul a devenit bolnav mental;
- dacă soția află că la vremea rostirii nikah soțul era castrat;
- dacă soția află că la vremea rostirii de nikah soțul suferea de lepră ori vitiligo.

Notă. Dacă soțul este incapabil în realizarea actului sexual și dorește să anuleze căsătoria, atunci va fi necesar să se întâlnească cu mujtahidul ori cu reprezentatul acestuia, care ar putea să-i îngăduie soțului o perioadă de grație de un an, iar dacă după anul respectiv se găsește că bărbatul nu a fost în stare să întrețină un act sexual cu soția sa ori cu oricare altă femeie, atunci soția poate să anuleze matrimoniul.

2392. Dacă soția anulează căsătoria datorită incapacității soțului de-a avea un act sexual, atunci soțul trebuie să-i returneze jumătate din mahr dată inițial de către ea. În cazul în care soțul ori soția vor să anuleze căsătoria din cauza uneia din deficiențele enumerate mai sus, fără ca însă mariajul să se fi consumat, atunci el nu va fi responsabil pentru nimic. Dacă mariajul însă a fost consumat, soțul trebuie să plătească soției întreaga ei mahr. Dacă soțul anulează căsătoria din cauza deficiențelor enumerate la #2389, atunci el nu va fi responsabil pentru nimic, dacă nu a întreținut relații sexuale cu soția; dacă însă a avut relații sexuale cu soția, atunci soțul va avea de plătit întrega ei mahr.

Femei cu care căsătoria este harām

2393. Relația matrimonială este interzisă cu femeile care, pentru bărbatul respectiv, sunt mahram, cum ar fi, de exemplu, cu mama, sora, fiica, mătușa paternă ori maternă, cu o nepoată (fiica fratelui ori a surorii), cum și cu soacra.

2394. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie, atunci mama acesteia, bunica paternă ori cea maternă, cum și toate femeile din ascendență, sunt de considerat ca mahram, chiar dacă nu a întreținut încă relații sexuale cu soția sa.

2395. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie și are cu aceasta relații sexuale, atunci fiicele și nepoatele acesteia (adică, fiicele fiilor ori ale fiilor ei), cum și descendenții, pe linie coborâtoare, devin pentru el mahram, indiferent dacă la vremea căsătoriei sale aceștia-acestea existau deja ori au fost mai târziu născuți.

2396. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie, însă nu are relații sexuale cu aceasta, atunci, precauția obligatorie este ca atâta vreme cât matrimoniul durează, el să nu se căsătorească cu fiica acesteia.

2397. Matușa paternă și maternă a bărbatului, mătușa paternă și maternă a tatălui său, mătușa paterna și maternă bunicului paternal, mătușa paternă și maternă bunicului maternal, mătușa paterna și maternă bunicii materne, în linie ascendentă, sunt de considerat ca mahram pentru el.

2398. Tatăl și bunicul soțului, oricine dintre ascendenți, sunt pentru soție mahram. La fel, fiii și nepoții soțului (adică, fiul băieților ori fiicelor), oricine dintre descendenți, sunt pentru ea mahram, indiferent dacă ei existau deja la vremea încheierii căsătoriei ori s-au născut după aceea.

2399. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie (fie că mariajul este permanent, fie temporar), atunci el nu se poate căsători cu o soră ei, atâta vreme cât prima femeie îi este soție.

2400. Dacă un bărbat îi concede soției un divorț revocabil, la modul ce va fi explicat în regulile privitoare la divorț, atunci, în timp de iddah, el nu poate să se căsătorească cu sora fostei soții. Însă dacă este vorba de un divorț irevocabil, el poate să se căsătorească cu sora acesteia. Când este cazul de iddah ce ține de o căsătorie temporară, atunci precauția obligatorie este să nu se căsătorească cu sora fostei soții în această perioadă.

2401. Un bărbat nu se poate căsători cu o nepoată soției sale (adică, fiica fratelui său ori a surorii soției), fără permisiunea soției. Dar dacă se căsătorește cu nepoatele sale fără acordul soției, însă mai apoi aceasta consimte mariajul făcut, actul respectiv este valid.

2402. Dacă soția află că soțul ei s-a căsătorit cu una din nepoatele ei (adică, fiica fratelui sau surorii ei) și nu contestă acțiunea, ca mai târziu să fie de acord cu aceasta, atunci acțiunea este validă; în cazul în care, mai târziu, ea nu consimte acțiunea soțului, mariajul respectiv este invalid.

2403. Dacă înainte de-a se căsători cu fiica mătușii materne ori paterne, un bărbat comite un incest cu mătușa sa, atunci, în baza unei precauții, el nu se mai poate căsători cu fata acesteia.

2404. Dacă un bărbat se căsătorește cu fiica mătușii materne ori paterne, iar după

ce va fi consumat căsătoria, comite incest cu mătușa sa, acest fapt nu va fi considerat drept cauză de separare între el și fiica mătușii. Aceeași regulă se aplică în cazul în care comite incest cu mătușa lui după rostirea de nikah, însă înainte de-a fi consumat căsătoria cu fiica mătușii, deși, precauția recomandată este ca să se separe de soția sa (fiica mătușii), acordându-i divorțul.

2405. Dacă un bărbat realizează actul sexual cu altă femeie decât mătușa paternă ori maternă, atunci precauția recomandată este ca să nu se căsătorească cu fiica femeii respective. De fapt, dacă bărbatul se căsătorește cu o fată și realizează un act sexual cu mama acesteia, inainte de-a fi consumat căsătoria cu fiica, atunci precauția recomandată este ca să se separe de fiică; în cazul în care a consumat căsătoria cu fiica și mai apoi întreține relații sexuale cu mama acesteia, nu este necesar pentru el ca să se separe de fiică.

2406. O femeie musulmană nu se poate căsători cu un nemusulman, iar un bărbat musulman nu poate să se căsătorească cu o femeie nemusulmană, dacă respectiva nu este *ahl ul-kitab*. Cu toate acestea nu există nici un fel de problemă în contractarea unei căsătorii temporare cu o evreică ori cu o creștină, dar precauția obligatorie este ca un musulman să nu contracteze cu aceasta o căsătorie permanentă. Există anumite secte, cum cea numită Khawarij, sau Ghulat, sau Nawasib, care pretind a fi formate de musulmani, dar care, obișnuit, sun clasificate ca secte nemusulmane; în acest sens, musulmanii și musulmanele nu pot să realizeze căsătorii temporare ori permenente cu membrii acestora.

2407. Dacă un bărbat comite un act sexual cu o femeie ce se află în iddah ce ține de un divorț revocabil, atunci, ca precauție, pentru bărbatul respectiv, acea femeie devine harām. Dacă bărbatul comite actul sexual cu o femeie care este în iddah ce ține de un mariaj temporar sau de un divorț irevocabil, ori în perioada iddah de după moartea soțului, atunci el poate să se căsătorească cu ea după asta, cu toate că, precauția recomandată este ca el să nu se căsătorească cu ea.(Semnificația acțiunilor numite divorț revocabil, divorț irevocabil, iddah conex la mariajul temporar și iddah ce urmează unei morți va fi explicată în regulile relative la divorț.)

2408. Dacă un bărbat comite un act sexual cu o femeie nemăritată și care nu se află în perioada iddah, atunci, ca precauție, el nu poate să se căsătorească cu ea până ce nu a căutat iertarea de la Allah și nu s-a căit pentru fapta sa. Dar dacă alt bărbat dorește să se însoare cu femeia înainte ca ea să se fi căit, atunci nu există vreo obiecție la acestea. Dacă o femeie este cunoscută ca o persoană obscenă, atunci nu este permis să se însoare cineva cu ea până ce aceasta nu s-a căit la modul sincer; la fel, nu este permis unei femei să se mărite cu un bărbat cunoscut pentru caracterul său libidinos până ce acesta nu se caiește sincer pentru felul său de-a fi. Dacă un bărbat dorește să se căsătorească cu o femeie ușuratică, atunci el, ca precauție, trebuie să aștepte până ce ea devine pură (*pak*) după sângerarea lunară și aceasta indiferent dacă el ori altcineva a avut relații sexuale cu ea.

2409. Dacă un bărbat realizează nikah cu o femeie care se află în iddah de după divorțul de alt bărbat si dacă ambii, bărbatul si femeia (ori numai unul dintre ei) știu că iddah a femeii nu s-a terminat încă, știind de asemenea că faptul de-a se căsători cu o femeie pe timp de iddah este harām, atunci femeia respectivă devine harām fată de bărbat pentru totdeauna și aceasta chiar dacă după rostirea de nikah bărbatul nu a întreținut relații sexuale cu femeia.

2410. Dacă un bărbat realizează nikah cu o femeie care se află în iddah de după divorțul de alt bărbat si întreține cu aceasta actul sexual, atunci ea devine harām pentru totdeauna fată de bărbat, chiar dacă nu a știut că se afla în perioada ei iddah și chiar dacă nu a știut că este harām pentru bărbat să se căsătorească cu femeie pe timp de iddah.

2411. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie știind că ea are soț, atunci trebuie să se separe de ea și nu trebuie să mai încerce deloc a se căsători cu ea după aceea. și aceeași regulă se aplică, drept precauție, dacă bărbatul nu a știut că femeia era deja măritată și dacă, după nikah, a întreținut cu ea relații sexuale.

2412. Dacă o femeie măritată comite adulter, atunci ea, pe baza unei precauții, devine harām pentru bărbatul care a implicat-o, dar nu devine harām pentru propriul soț. Iar dacă ea nu se căiește și persistă în greșeala ei, continuând să comită adulterul, atunci va fi mai bine ca soțul să divorțeze de ea, cu toate că va trebui să-i plătească femeii întreaga ei mahr.

2413. În cazul unei femei care a fost îndepărtată prin divorț, sau al unei femei care a contractat un mariaj temporar și al cărei bărbat renunță la timpul rămas din mariaj, sau dacă timpul căsătoriei temporare ajunge la final, atunci, dacă femeia se mărită după oarece timp și după o vreme are îndoieli de la vremea căsătoriei secunde, iddah de după divorțul de primul soț s-a terminat ori nu, ea trebuie să ignore îndoielile ce le are.

2414. Dacă o persoană majoră-puberă comite sodomie cu un băiat, atunci mama, sora și fiica băiatlui respectiv devin harām pentru persoana în cauză. Aceeași regulă se aplică atunci când persoana sodomizată este un bărbat matur sau când persoana care comite sodomia este încă na-bāligh. Dar dacă oarecine bănuie ori se îndoiește de a avut loc sau nu penetrația, femeile numite nu vor deveni harām.

2415. Dacă un bărbat se căsătorește cu mama ori cu sora unui băiat, iar după căsătorie comite sodomie cu băiatul, atunci, ca precauție, ele (mama ori sora băiatului) ajung să fie harām pentru bărbatul respectiv.

2416. Dacă un bărbat aflat în stadiul *ehram* (unul din actele ce sunt de realizat în timpul Peregrinării/hajj) vrea să se căsătorească cu o femeie, atunci nikah este invalidă, iar dacă el știe că era harām pentru el să se însoare în stadiul *ehram*, atunci nu poate să se mai însoare cu femeia respectivă.

2417. Dacă o femeie în *ehram* se mărită cu un bărbat care nu este în ehram, atunci nikah a ei este invalidă; iar dacă știe că era harām să se mărite în starea ehram, atunci, ca precauție obligatorie, ea nu trebuie după aceea să se mai mărite cu bărbatul respectiv.

2418. Dacă un bărbat nu realizează *tawafun nisa* (care este unul din actele de realizat pe timp de hajj și umrah mufradah), atunci soția sa și alte femei devin harām pentru el. De asemenea, dacă o femeie nu realizează tawafun nisa, atunci soțul ei și alți bărbați devin harām pentru ea. Însă dacă ei (bărbatul sau femeia) realizează mai târziu *tawafun nisa*, atunci ei devin halal.

2419. Dacă un bărbat realizează nikah cu o fată ce nu este încă majoră-puberă, atunci este harām să aibă cu ea relații sexuale până ce ea nu a împlinit cei 9 ani ai săi. În cazul în care însă comite cu fata actul sexual, atunci ea nu va fi harām pentru el atunci când ea va deveni puberă și aceasta chiar dacă ea a suferit ifza (ce a fost descrisă la regula #2389); ca precauție, totuși, el trebuie să divorțeze de ea.

2420. O femeie ce a divorțat de 3 ori, devine harām pentru al patrulea bărbat. Dar, în cazul în care se mărită iar, atunci, sub condițiile ce vor fi menționate prin regulile referitoare la divorț, primul ei soț poate să se recăsătorească cu ea dacă soțul al doilea moare ori divorțează de ea și ea duce la capăt perioada iddah.

Reguli privitoare la căsătoria permanentă

2421. Pentru o femeie cu care s-a contractat căsătoria permanentă este harām să iasă din casă fără permisiunea soțului, chiar dacă faptul acesta ar putea să nu afecteze drepturile soțului ei. De asemenea, ea trebuie să se supună dorințelor sexuale ale soțului și, fără o scuză bine întemeiată, ea nu trebuie să-l împiedice pe soț de-a întreține cu ea relații sexuale. Iar atâta vreme cât ea nu se abate de la îndeplinirea datoriilor ei de soție, este obligatoriu pentru soț să-i de-a mâncare, îmbrăcăminte și să-i asigure locuința; în cazul în care el nu-i furnizează soției cele numite, atunci, indiferent dacă este în stare ori nu să-i dea acestea, el îi rămâne dator soției.

2422. Dacă o femeie nu-și îndeplinește fată de soț datoriile ei matrimoniale, atunci nu este îndreptățită la mâncare, îmbrăcăminte și locuință; aceasta, chiar dacă ea continuă să trăiască cu el. Dacă faptul de-a i se supune soțului este ocazional, atunci verdictul obișnuit este că ea nu este nici măcar îndreptățită să ceară ceva de la soțul ei; însă verdictul în situația aceasta este o problemă-ishkal; oricum, nu este nici o îndoială că ea nu va pierde mahr a ei.

2423. Bărbatul nu are nici un drept în a-și forța soția la prestarea serviciilor domestice.

2424. Cheltuielile de călătorie făcute de către o soție trebuie să fie suportate de către soț, dar în cazul în care cheltuielile acestea depășesc pe cele făcute acasă și în cazul în care ea a călătorit cu permisiunea soțului. Cheltuielile implicate de călătoria cu mașina, cu avionul, etc., precum și alte cheltuieli, ce sunt necesare pentru călătorie, vor fi suportate de către soție, cu excepția situației în care soțul însuși vrea s-o ia în călătorie, caz în care el va fi cel care va suporta cheltuielile soției.

2425. Dacă soțul, care este responsabil de întreținerea soției, nu-i dă acesteia cele numite, atunci ea poate să-și obțină cheltuielile din averea soțului, fără permisiunea acestuia. Dacă nu este posibil pentru ea să facă astfel, ea fiind obligată așa să-și câștige mijloacele de trai, și dacă ea nu poate să-și prezinte cazul la mujtahid, care l-ar obliga pe soț, chiar și prin pedeapsa cu închisoarea, să plătească întreținerea soției, atunci ea nu va fi sub obligația de a i se supune soțului, atâta vreme cât este implicată în faptul de a-și câștiga existența.

2426. De exemplu, dacă un bărbat are două soții și-și petrece o noapte cu una din ele, atunci este obligatoriu ca el să petreacă oricare din cele 4 nopți și cu cealaltă soție; în alte situații decât aceasta, nu este obligatoriu ca bărbatul să rămână și cu cealaltă soție. Sigur că este necesar ca el să nu părăsească total de-a trăi și cu cealaltă soție. Ca precauție, un bărbat trebuie să-și petreacă o noapte din 4 cu soția permanentă.

2427. Nu-i este permis soțului să abandoneze relațiile sexuale obișnuite cu o tânără soție permanentă pentru mai mult de 4 luni, cu excepția cazului în care actul sexual este dureros pentru el ori implică un efort peste normal, ori cu excepția faptului că soția este de acord să evite un asemenea act sexual și când s-a stipulat anterior de către soț, la vremea rostirii nikah, că există asemenea efect. În această regulă, nu există nici o

diferență între situațiile când soțul este prezent, ori într-o călătorie, ori dacă femeia este soție într-o căsătorie permanentă sau temporară.

2428. Dacă la realizarea unei căsătorii permanente, mahr nu este încă fixată, atunci, chiar și așa, căsătoria este validă. În asemenea caz, dacă soțul întreține relații sexuale cu soția, el trebuie să-i plătească soției mahr adecvată la valoarea unei mahr ce se plătește unei femei din categoria respectivă. Privitor la căsătoria temporară, dacă mahr nu este stabilită, căsătoria este invalidă.

2429. Dacă la vremea rostirii de nikah pentru o căsătorie permanentă nu este stabilit nici un termen în ce privește plata de mahr, atunci femeia poate să-și împiedice soțul în a întreține relații sexuale cu ea înainte de-a fi primit mahr, indiferent dacă bărbatul este sau nu în stare să plătească. Dar odată ce ea este de acord să aibă relații sexuale cu soțul înainte de-a fi primit mahr și soțul întreține cu ea relații sexuale, atunci, după aceasta, ea nu mai poate refuza fără o scuză bine întemeiată.

Căsătoria (partea a-II-a)

2430. Faptul de-a contracta cu o femeie o căsătorie temporară este valid, chiar dacă respectiva căsătorie nu este în numele unei plăceri sexuale.

2431. În cadrul unei căsătorii temporare, precauția obligatorie este ca bărbatul să nu evite mai mult de 4 luni faptul de-a întreține cu soția sa relații sexuale.

2432. Dacă o femeie cu care s-a contractat căsătoria temporară pune o condiție cum că soțul nu va avea cu ea relații sexuale, atunci atât căsătoria, cât și condiția impusă de către ea, sunt valide, iar soțul nu va putea obține de la ea decât alte plăceri. Totuși, dacă mai târziu ea este de acord să aibă și relații sexuale, soțul poate să întrețină relații sexuale cu ea; această regulă se aplică și căsătoriei permanente.

2433. O femeie cu care se contractează o căsătorie temporară, nu este îndreptățită la subzistență, chiar dacă este gravidă.

2434. O femeie cu care se contractează o căsătorie temporară, nu este îndreptățită să împartă patul conjugal cu soțul ei și nici să moștenească ceva de la acesta; la fel, nici soțul nu poate moșteni ceva de la ea. Totuși, dacă ambii sau doar unul dintre cei doi pun inițial o condiție cum că se pot moșteni reciproc, atunci, o asemenea hotărâre este o problemă-ishkal în ce privește validitatea ei; însă chiar și așa, o precauție trebuie exercitată prin materializarea hotărârii.

2435. Dacă o femeie cu care se contractează o căsătorie temporară nu a știut că nu era îndreptățită la mijloacele de trai și a împărțit patul conjugal cu soțul ei, atunci căsătoria, deși rămâne validă, în ciuda lipsei de informație a femeii, aceasta din urmă nu are dreptul de-a pretinde ceva de la soțul ei.

2436. Dacă o soție, în cadrul căsătoriei temporare, vrea să iasă din casă fără permisiunea soțului ei, iar drepturile soțului sunt în vreun fel afectate, atunci este harām pentru ea să părăsească locuința. Însă dacă prin ieșirea din casă a soției drepturile soțului rămân protejate, atunci, precauția recomandată este ca soția să nu părăsească locuința fără permisiunea soțului.

2437. Dacă o femeie împuternicește un bărbat ca el să contracteze o căsătorie temporară cu ea, pentru o perioadă anume și pentru o anume valoare mahr, iar bărbatul, în loc de aceasta contractează o căsătorie permanentă sau contractează o

căsătorie temporară fără specificarea duratei acesteia sau valorii ce-o are mahr, atunci căsătoria este invalidă. Dar dacă femeia consimte faptul bărbatului, de pe o poziție de înțelegere, atunci căsătoria este validă.

2438. Pentru a deveni mahram—situație în care contractul de căsătorie devine harām, iar persoana respectivă este considerată ca rudă—un tată ori un bunic patern poate să contracteze căsătoria fiului ce nu este încă major, ori a fiicei, cu o altă persoană și pentru o scurtă perioadă, însă cu condiția ca faptul să nu presupună vreun scandal ori abatere morală. Totuși, dacă respectivii căsătoresc un minor sau mărită o minoră, care nu este în stare să obțină vreo plăcere sexuală de la soție/soț, atunci validitatea unui astfel de mariaj este o problemă-ishkal.

2439. Dacă tatăl ori bunicul patern al unui copil absent îl căsătoresc pe acesta doar pentru a deveni mahram, neștiind dacă respectivul copil este mort ori în viață, atunci scopul poate fi atins numai dacă, în perioadă fixată pentru căsătorie, copilul este în stare să consume căsătoria. Dacă mai apoi se află că, la vremea realizării căsătoriei, copilul nu trăia, atunci contractul va fi considerat ca invalid, iar cei care aparent deveniseră mahram vor fi cu toții considerați drept na-mahram.

2440. Dacă un soț dăruie soției renunțarea la perioada căsătoriei ei temporare, eliberând-o astfel, și dacă a întreținut relații sexuale cu ea, atunci trebuie să-i dea soției toate lucrurile asupra cărora au convenit. Dacă nu a avut cu ea relații sexuale, atunci îi revine ca obligație să-i dea soției jumătate din mahr, cu toate că, precauția recomandată este ca să-i returneze soției întreaga mahr.

2441. Dacă un bărbat contractează o căsătorie temporară cu o femeie, iar pentru ea perioada de iddah nu s-a terminat încă, atunci i se permite bărbatului să contracteze o căsătorie permanentă ori să reînnoiască mariajul temporar cu femeia.

A privi către cineva non-mahram

2442. Pentru un bărbat este harām să privească la trupul sau părul unor femei non-mahram, indiferent dacă există sau nu intenția plăcerii, indiferent dacă există teama de-a cădea ori nu în păcat. Este de asemenea harām să se privească fețele și brațele, mai sus de încheieturi, unor asemenea femei, avându-se intenția plăcerii, sau dacă există teama de-a săvârși un act păcătos; precauția recomandată este ca, chiar și atunci când nu există intenția, să nu se privească fețele și brațele femeilor. La fel, este harām pentru o femeie să se uite la corpul unui bărbat non-mahram, cu excepția acelor zone de pe corp care nu sunt acoperite, cum este cazul feței, mâinilor, capului, gâtului sau picioarelor. Ea poate privi la aceste părți ale corpului bărbătesc numai dacă nu are intenția obținerii vreunei plăceri sau dacă nu există teama că ar putea fi prinsă în capcana vreunui act păcătos.

2443. Faptul de-a privi la corpul unei femei care este nepăsătoare în privință purtării de hijab, chiar dacă a fost avertizată privitor la asta, nu este harām, dar aceasta cu condiția ca privitul să nu conducă la un act păcătos ori la plăcere sexuală, la excitare, și nici să fie cu intenția aceasta; iar în această regulă, nu există nici o distincție dintre femeile musulmane și cele nemusulmane, cum nu există distincție între acele părți ale corpului pe care în mod normal nu le acoperă (fețele, mâinile) și alte părți ale corpului lor.

2444. Femeia trebuie să-și ascundă corpul și părul de pe cap în fața unui bărbat non-

mahram; ca precauție obligatorie, ea trebuie să se acopere și față de un băiat minor, care este în stare să discearnă între bine și rău și care ar putea să fie excitat sexual. Femeia poate să-și lase fața și mâinile, până la încheieturi, descoperite în prezența cuiva non-mahram de parte bărbătească, atâta vreme cât asta nu-l determină pe el să aibă o privire păcătoasă sau pe ea să facă ceva interzis, deoarece în ambele cazuri aici numite ea trebuie să se acopere.

2445. Este harām să se privească la părțile private ale unui musulman puber-major, chiar dacă se privește prin sticlă ori la reflecția corpului într-o oglindă, într-o apă limpede etc. Ca precauție obligatorie, este de asemenea harām să fie privite genitalele unui nemusulman ori ale unui minor care, totuși, știe să discearnă. Cu toate acestea, soția și soțul ei pot să-și privească reciproc întreg corpul.

2446. Dacă un bărbat și o femeie ce-și sunt mahram nu sunt mânați de intenția unei plăceri sexuale, atunci pot să-și vadă unul altuia corpul dezgolit, cu excepția părților intime.

2447. Un bărbat nu trebuie să privească la trupul altui bărbat, mânat de excitarea sexuală, și este de asemenea harām pentru o femeie să se uite la corpul altei femei, mânată de excitația sexuală.

2448. Un bărbat care este obișnuit cu o femeie na-ahram nu trebuie, ca precauție, să privească la fotografia acesteia etc., cu condiția ca femeia să nu fie o persoană obișnuită, indolentă.

2449. Dacă o femeie vrea să facă altei femei ori altui bărbat decât soțul ei o clismă, sau dacă vrea să spele cu apă părțile intime ale acelei femei ori ale acelui bărbat, atunci trebuie să-și înfășoare mâna cu ceva, astfel încât să nu atingă părțile intime ale acelora. Aceeași regulă se aplică în cazul unui bărbat care vrea să facă o clismă unui bărbat sau altei femei decât soția sa, ori dacă vrea să curețe părțile intime ale acelora cu apă.

2450. Dacă o femeie este adusă în stare de neputință de către boala ei și dacă singurul tratament ajutător îi poate fi făcut doar de către un medic bărbat, atunci ea poate să apeleze la acesta; iar dacă doctorul, pentru a fi în stare s-o trateze, trebuie să-i vadă corpul ori s-o atingă, atunci nu există obiecție la aceasta. Totuși, dacă doctorul o poate diagnostica doar uitându-se, atunci el nu trebuie s-o atingă, iar dacă o poate diagnostica numai palpând corpul femeii, atunci nu trebuie să se uite la ea.

2451. Dacă pentru tratamentul cuiva, o persoană este obligată de circumstanțe să privească la părțile intime ale pacientului (el/ea), atunci, pe baza unei precauții obligatorii, persoana trebuie să plaseze o oglindă către pacient și să privească la imaginea reflectată. Totuși, dacă nu există vreo alternativă la acest procedeu decât să se privească părțile intime ale femei sau bărbatului, atunci se va adopta metoda descrisă la punctul anterior.

Reguli variate privitoare la căsătorie

2452. Dacă din cauza faptului de-a fi necăsătorit un bărbat se implică în fapte cu sine harām, atunci este obligatoriu pentru el să se căsătorească.

2453. Dacă înainte de rostirea-nikah bărbatul pune condiția că mireasa trebuie să fie virgină, iar după rostirea formulei (nikah) se află că nu era virgină, atunci el poate să repudieze mariajul. Oricum, el poate să obțină diferentă de valoare dintre mahr care

este plătiă pentru o virgină și mahr dată pentru o femeie.

2454. Pentru un bărbat și o femeie care nu sunt mahram este harām să stea împreună într-un loc privat, unde nu se mai găsește nimeni altcineva, în cazul în care cumva există teama că se poate ajunge la imoralitate și scandal, și aceasta chiar și într-un loc unde poate să apară oricând cineva. Dacă însă nu există o asemenea temere, că s-ar putea petrece ceva rău, atunci nu există nici o obiecție la aceasta.

2455. Dacă la vremea realizarii de nikah un bărbat stabilește valoarea mahr ce-o are de dat, însă cu intenția ascunsă de-a n-o da, atunci, chiar și așa, căsătoria este validă, însă bărbatul îi rămâne dator femeii.

2456. Un musulman care renunță la islam și adoptă o altă credință este considerat un apostat, apostat care poate fi de două feluri, fitri și milli. Apostatul-fitri este acela care, la momentul nașterii sale, îi avea pe ambii părinți musulmani ori doar unul din părinți era musulman, și care a fost el însuși musulman până la vârsta discernământului, convertindu-se mai apoi la o credință nemusulmană. Un apostat-milli este exact opusul celui definit aici.

2457. Dacă o femeie devine apostată după ce s-a măritat, atunci căsătoria ei devine invalidă; dacă soțul nu a întreținut deloc relații sexuale cu ea, atunci nu-i mai revine ca obligație respectarea iddah. Situația va fi aceeași dacă ea devine apostată după relația sexuală cu soțul, dar aceasta dacă a atins menopauza (*ya'isa*) ori dacă este minoră. În cazul în care n-a ajuns la menopauză, atunci trebuie să respecte iddah, așa cum va fi explicat în regulile privitoare la divorț. Între juriști se susține în mod obișnuit că dacă femeia devine musulmană în perioada iddah, atunci căsătoria ei rămâne validă. Totuși, este improbabil ca faptul trebuie să fie valid, iar ca urmare, precauția necesară nu trebuie abandonată. O *ya'isa* este o femeie ce-a ajuns la 50 de ani și care, din cauza vârstei sale avansate, încetează de a-și mai vedea menstruația și nu mai speră s-o vadă vreodată.

2458. Dacă după nikah un bărbat devine apostat-*fitri*, soția sa îi devine harām, iar ea trebuie să urmeze protocolul iddah ce ține de moartea soțului, de-o manieră ce va fi explicată în regulile referitoare la divorț.

2459. Dacă după nikah un bărbat devine apostat-*milli*, atunci căsătoria sa devine invalidă. Dacă nu a avut nici un contact sexual cu soția sa ori dacă ea a ajuns la menopauză, ori dacă soția este minoră, atunci soția trebuie să urmeze iddah. Când el devine apostat, după ce va fi întreținut relații sexuale cu soția, aceasta întâmplându-se să fie la vârsta femeilor ce încă au menstruație, soția trebuie să urmeze iddah ce ține de divorț, fapt ce va fi menționat în regulile legate de divorț. Opinia general acceptată este că în cazul în care soțul devine musulman înainte de-a se încheia perioada iddah a femeii, căsătoria lor rămâne validă. Totuși, cum este improbabil ca faptul să fie corect, precauția nu trebuie abandonată.

2460. Dacă la vremea rostirii nikah femeia impune condiția ca soțul ei să nu o ia dincolo de limitele localității, iar bărbatul acceptă condiția aceasta, atunci, după căsătorie, el nu trebuie, împotriva voinței soției, s-o scoată din localitate.

2461. Dacă o femeie are o fată de la soțul prim, atunci soțul al doilea poate s-o mărite pe fată cu fiul său, pe care îl are de la altă femeie. De asemenea, dacă un bărbat își căsătorește fiul cu o fată, atunci el însuși se poate căsători cu mama acelei fete.

2462. Dacă o femeie rămâne gravidă din cauza unui act sexual întâmplător sau în

urma adulterului, atunci nu-i este permis să avorteze.

2463. Dacă un bărbat are un contact sexual cu o femeie fără soț ori cu una ce nu se află în nici un fel de iddah, însă mai apoi se căsătorește cu ea și, ca urmare, li se naște un copil, atunci, dacă ei nu știu de copilul este rezultatul relației lor legitime ori dintr-o relație anterioară a femeii, copilul va fi considerat ca legitim.

2464. Dacă un bărbat, neștiind de femeia se află în iddah, se căsătorește cu aceasta, iar femeia, neștiind de asemenea dacă se află în iddah, dă naștere unui copil, atunci copilul este legitim și, conform Sharī'ah, aparține amândorura. Totuși, dacă femeia era conștientă că se afla în iddah și că, pe timp de iddah, căsătoria nu este permisă, atunci, conform Sharī'ah, copilul aparține tatălui, iar căsătoria celor doi este invalidă, ei fiind harām unul pentru celălalt.

2465. Dacă o femeie spune că a ajuns la menopauză, simplul ei cuvânt poate să nu fie acceptat, dar dacă spune cum că nu are soț, cuvântul ei este de crezut, cu excepția cazului în care este cunoscută ca lipsită de încredere, fapt pentru care este necesară o investigație.

2466. Dacă, după ce o femeie va fi afirmat că nu are soț, un bărbat se căsătorește cu ea, ca mai apoi cineva să pretindă că femeia i-a fost soție, atunci, pretenția aceluia nu va fi luată în seamă până ce nu se va dovedi adevărată conform legilor cuprinse în Sharī'ah.

2467. Până ce un fiu ori o fiică nu împlinește 2 ani, tatăl copilului nu se poate separa de mamă acestuia, iar ca precauție, un copil nu trebuie separat de mama sa până ce nu va fi împlinit 7 ani.

2468. Dacă o persoană care propune o căsătorie este cunoscută pentru virtuțile și credința sa, atunci este recomandabil ca să nu se respingă propunerea sa. Se transmite că Profetul (s.a.w.a.) a spus: *„Oricând primiți propunerea de căsătorie a fetei voastre din partea unui bărbat a cărui virtute și religiozitate vă produce plăcere, (este bine să) dați mâna fiicei voastre acelui om, deoarece, dacă nu procedați astfel, pământul va fi umplut de mari certuri și lipsuri."*

2469. Dacă o femeie se înțelege cu viitorul soț în privința mahr, sub condiția că el să nu se mai căsătorească cu o altă femeie, atunci este obligatoriu pentru el să nu se mai căsătorească cu altă femeie și ca soția să nu pretindă mahr a ei.

2470. Dacă un bărbat ilegitim se căsătorește și îi este născut un copil, atunci copilul respectiv este legitim.

2471. Dacă un bărbat are un contact sexual cu soția sa în luna de postire Ramadhan ori atunci când ea se află la menstruație, atunci el comite un păcat; în cazul în care însă este conceput un copil, acel copil este legitim.

2472. Dacă o femeie, care este sigură că soțul ei a murit pe timpul unei călătorii, se mărită cu un alt bărbat după realizarea de iddah ce ține de moarte, (fapt ce va fi explicat în regulile privitoare la divorț), iar apoi se întâmplă că primul soț se întoarce din călătoria sa, atunci ea trebuie să se despartă imediat de soțul al doilea, rămânând totuși halal pentru cel dintâi. Dacă însă, al doilea soț a avut deja contact sexual cu ea, femeia trebuie să urmeze iddah, iar soțul secund trebuie să-i dea mahr adecvată, egală celei ce se dă femeilor din categoria ei; în plus, femeia nu este îndreptățită să primească mijloace de subzistentă pe timpul perioadei iddah.

Reguli privitoare la alăptarea unui copil

2473. Sub condițiile menționate la regula # 2483, dacă o femeie alăptează un copil, copilul respectiv devine mahram pentru următoarele persoane:

- femeia însăși, care îl alăptează și care se numește mamă-de-lapte/doică (*riza'i*);
- soțul acestei femei, deoarece laptele îi aparține, care soț se numește tată-de-lapte;
- tatăl și mama acelei femei și toată linia de neam ascendentă (i.e.bunicul), chiar dacă, la rândul lor, sunt tată și mamă-de-lapte;
- copiii acelei femei deja născuți ori care îi va naște;
- copiii copiilor acelei femei, oricât de îndepărtați, indiferent dacă sunt din copiii femeii, (adică sunt nepoți), sau dacă chiar copiii ei au fost cei care doar i-au alăptat, (fiind astfel nepoți de lapte);
- sora și fratele femei ce alăptează, chiar dacă îi sunt soră și frate prin alăptare;
- unchiul patern al femeii și mătușa paternă, chiar dacă sunt unchi și mătușă de lapte;
- unchiul matern și mătușa maternă a femeii, chiar dacă sunt unchi și mătușă de lapte;
- descendenții soțului femeii ce alăptează, soț căruia îi aparține laptele, chiar dacă respectivii descendenți sunt pentru el doar copiii-de-lapte;
- tatăl și mama acelui soț, căruia îi aparține laptele, precum și ascendenții acestuia;
- sora și fratele soțului, chiar dacă ei ar putea fi doar soră și frate de lapte;
- unchiul patern și mătușa paternă, cum, la fel, unchiul matern și mătușa maternă ai soțului, căruia îi aparține laptele, oricine dintre ascendenți, chiar dacă aceștia sunt unchii și mătușile de lapte.

Avându-se drept criteriu suptul laptelui, există și alte persoane care devin mahram. Detalii privitoare la acestea vor fi date în regulile următoare.

2474. Dacă, sub condiția prezentată la regula # 2483, o femeie alăptează un copil, atunci tatăl copilului nu poate să se căsătorească cu fiicele acelei femei; îi este permis să se însoare cu fiicele ei de lapte, cu toate că precauția recomandată este să nu o facă. În plus, el nu se poate căsători cu fiicele soțului acelei femei, chiar dacă pentru acela sunt doar fiice de lapte. Dacă totuși se intâmplă ca una din aceste fiice să-i fie deja soție, atunci căsătoria sa este invalidă.

2475. Dacă, sub condiția prezentată la regula # 2483, o femeie alăptează un copil, soțul acelei femei, soț căruia îi aparține laptele, nu devine mahram pentru surorile acelui copil, însă precauția recomandată este să nu se căsătorească cu ele. La fel, nici rudele soțului respectiv nu devin mahram pentru sora ori fratele copilului alăptat.

2476. Dacă o femeie alăptează un copil, ea nu devine mahram pentru frații copilului. Mai mult, rudele femei ce alăptează nu devin mahram pentru fratele și sora copilului alăptat.

2477. Dacă un bărbat se căsătorește cu o femeie care a alăptat o fetiță până la înțărcare și a avut relații sexuale cu femeia respectivă, atunci el nu mai poate să se căsătorească cu fata alăptată.

2478. Dacă un bărbat se căsătorește cu o fată, atunci el nu mai poate să se căsătorească cu femeia care a alăptat-o complet (pe toată perioada alăptării).

2479. Un bărbat nu se poate căsători cu o fată care a fost alăptată complet (până la înțărcare) de către chiar mama lui ori de către bunica lui paternă. La fel, dacă mama vitregă a bărbatului alăptează o fată (din laptele care aparține tatălui), atunci el, bărbatul, nu se poate căsători cu fata respectivă. Dacă un bărbat realizează nikah cu o fată ce este alăptată, iar mai apoi fata este alăptată de către chiar mama lui, ori de către bunica lui paternă, ori de către mama lui vitregă, atunci nikah rostită devine invalidă.

2480. Un bărbat nu se poate căsători cu o fată ce a fost alăptată complet de către sora lui ori de către soția fratelui său. Regula este validă și dacă fata a fost alăptată de către nepoata lui (fiica surorii sau fratelui lui) ori de către nepoata surorii ori fratelui lui.

2481. Dacă o femeie alăptează pe nepoata sa ori nepotul său (copiii fiicei sale), atunci fiica ei va deveni harām pentru soțul ei; aceeași regulă se aplică atunci când alăptează pe copilul ce-l are soțul fiicei de la o altă femeie. Dacă o femeie alăptează pe fiul fiului ei, atunci mama copilului, adică soția fiului ei, nu devine harām pentru soțul ei.

2482. Dacă mama vitregă a unei fete alăptează copilul soțului ei cu laptele care aparține tatălui fetei, atunci fata respectivă devine harām pentru soțul ei, indiferent dacă numitul copil este vlăstarul fetei respective ori al altei femei.

Condiții ale alăptării care duc la devenirea mahram a cuiva

2483. Următoarele sunt cele 8 condiții datorită cărora un sugar devine mahram:

- copilul suge laptele unei femei în viață; nu există consecință derivată din sugerea laptelui de la pieptul unei femei deja moarte;
- laptele unei femei nu trebuie să fie rezultatul unui act sexual întâmplător sau al adulterului; de aici, dacă laptele destinat unui copil ilegitim este dat unui alt sugar, atunci acesta din urmă devine mahram pentru oricine;
- copilul trebuie să sugă laptele direct de la sânul femeii ce-l alăptează; de aici, dacă laptele este doar turnat în gura sa, atunci nu există vreo consecință în statutul mahram;
- laptele supt trebuie să fie pur, neamestecat;
- laptele trebuie să aparțină doar unui soț; de aici, dacă femeia ce alăptează este divorțată și apoi se mărită cu alt bărbat de pe urma căruia rămâne însărcinată, iar laptele maternității precedente continuă să fie în pieptul ei până ce dă naștere copilului din căsătoria prezentă ori cu laptele acesta, înainte de-a naște copilul, hrănește de 8 ori oricare alt copil, ori hrănește cu același lapte de 7 ori același copil, atunci, după ce va fi născut în căsătoria prezentă, copilul ei va deveni mahram pentru oricine;
- copilul, din cauza vreunei boli, nu trebuie să aibă refllux al laptelui; dacă sugarul vomită laptele, atunci alăptarea nu are efect în statutul mahram;

- alăptatul trebuie să fie într-o asemenea cantitate, încât să se poată spune că oasele copilului sunt întărite și există creștere în masa musculară a acestuia; în cazul în care nu se poate defini situația aceasta, atunci se va considera suficient ca probă dacă sugarul suge pentru o zi și o noapte ori de 15 ori; însă, în cazul în care, sugând astfel, nu există nici un efect asupra oaselor ori cărnii sugarului, trebuie să nu se ignore luarea unei precauții;
- copilul trebuie să nu fi împlinit 2 ani, iar dacă este încă alăptat după această vârstă, atunci, chiar așa, sugarul nu devine mahram pentru cineva; de fapt, de exemplu, dacă respectivul copil suge de 8 ori lapte înainte de-a împlini 2 ani și de 7 ori, după împlinirea celor 2 ani, atunci, chiar și așa, copilul nu devine mahram pentru careva. Însă dacă din pieptul mamei laptele continuă să curgă la mai mult de 2 ani de la nașterea copilului și ea alăptează continuu copilul, atunci copilul devine mahram pentru cei menționați mai sus.

2484. Este necesar ca, pe parcursul unei zile și unei nopți întregi, sugarul să nu fi fost hrănit cu nici un alt aliment ori să nu fi supt laptele altei femei. Totuși, dacă se întâmplă să consume într-atât de puțină mâncare, încât nu s-ar putea spune că a mâncat ceva între alăptări, nu există nici o problemă. La fel, copilul trebuie să fi supt de 15 ori doar de la aceeași femeie, fără să fi supt între timp de la o alta. și la fel, trebuie să fi supt acest lapte fără pauză; când sugarul sugând face o pauză de respirație sau întrerupe suptul pentru scurt timp, astfel încât se poate considera ca o repriză a suptului, la fel, nu există nici un fel de problemă.

2485. Dacă o femeie alăptează un copil din laptele bărbatului, iar mai apoi, după ce se mărită cu alt bărbat, alăptează un copil din laptele celui de-al doilea, atunci cei doi copii hrăniți astfel nu-și devin mahram, deși este mai bine dacă, odată ajunși adulți, nu se căsătoresc unul cu celălalt.

2486. Dacă o femeie alăptează un număr de copii din laptele ce aparține unui singur soț, atunci toți aceștia ajung sa fie mahram unul pentru ceilalți, cum, la fel, devin mahram pentru soțul respectiv și pentru femeia ce i-a alăptat.

2487. Dacă un bărbat are mai mult de o soție și fiecare din acestea alăptează un copil, conform cu condițiile menționate mai sus, atunci, de manieră reciprocă, copiii aceștia își devin mahram, cum, la fel, devin mahram pentru bărbatul și femeia numiți aici.

2488. Dacă un bărbat are două soții ce alăptează si dacă, de exemplu, una din ele alăptează copilul de 8 ori, iar cealaltă, de 7 ori, atunci copilul nu devine mahram pentru nici una din cele două.

2489. Dacă o femeie alăptează complet un băiat și o fată din laptele care aparține soțului, surorile și frații fetei respective nu vor deveni mahram pentru surorile și frații băiatului.

2490. Fără permisiunea soției, un bărbat nu se poate căsători cu acele femei care au devenit nepoatele soției (fiica sorei ori fratelui) în virtutea alăptării. De asemenea, dacă un bărbat comite sodomie cu un băiat, atunci el nu poate să se căsătorească cu fiica-de-lapte, cu sora, cu mama și bunica paternă de pe linia alăptării. Această regulă se aplică și în situația în care partenerul activ din actul sodomiei nu este încă puber-major și când partenerul pasiv este deja puber-major.

2491. O femeie care alăptează pe fratele unui bărbat nu devine mahram pentru acel

bărbat, însă, precauția recomandată este ca bărbatul acela să nu se căsătorească cu ea.

2492. Un bărbat nu se poate căsători cu două surori, chiar dacă ele sunt doar surori-de-lapte, adică au devenit astfel prin alăptare de la aceeași femeie. Dacă se căsătorește cu cele două femei și își dă seama mai târziu că ele sunt surori, atunci, în cazul în care s-a căsătorit cu ele în același timp, ambele nikah rostite sunt invalide; însă dacă nu s-a căsătorit cu ele în același timp, prima căsătorie este validă, iar a doua, invalidă.

2493. Soțul nu devine harām pentru soțiecu toate că, în astfel de cazuri, este mai bine să se urmeze precauția dacă, din laptele ce-i aparține lui, soțului, o femeie alăptează următoarele persoane:

- pe propriul frate sau propria soră;
- pe unchiul și mătușa paterni, pe unchiul și mătușa materni;
- descendenții unchiilor ei, matern și patern;
- pe nepotul ei (fiul fratelui ei);
- pe fratele sau sora soțului ei;
- pe copiii surorii ei ori pe copiii surorii soțului;
- pe unchii și mătușile de parte paternă și maternă ai soțului ei;
- pe nepoții unei alte soții a soțului ei.

2494. Dacă o femeie alăptează pe fiica mătușii paterne ori pe fiica mătușii materne a unui bărbat, atunci ea, cea care alăptează, nu devine mahram pentru bărbatul respectiv. Totuși, precauția recomandată este ca el să se abțină de la a se căsători cu femeia respectivă.

2495. Dacă un bărbat are două soții și una dintre ele alăptează pe fiul unchiului patern al celeilalte soții, atunci soția care alăptează nu devine harām pentru soțul ei.

Cum trebuie să se alăpteze un copil

2496. Mama copilului este cea mai bună persoană întru alăptarea copilului. Este mai bine ca ea să nu pretindă nici un fel de premiere din partea soțului pentru faptul de-a alăpta copilul, cum, la fel, este bine ca el să o răsplătească pentru asta. În orice caz, dacă mama pretinde pentru alăptarea copilului o plată mai mare decât ar face-o o doică, atunci soțul poate să încredințeze copilul unei doici.

2497. Este recomandabil ca doica ale cărei servicii sunt obținute pentru copil să fie *shia ithna asheri*, sănatoasă, castă și de bună înfățișare. Pentru o doică este makrūh să nu fie shia ithna-asheri, ilegitimă, țâfnoasă sau urâtă. Este de asemenea makrūh să se încredințeze copilul unei doici care a născut un copil ilegitim.

Diverse reguli referitoare la creșterea unui copil

2498. Este recomandabil ca o femeie să evite alăptarea oricărui copil, la întâmplare, deoarece este posibil ca să uite pe care anume din aceștia i-a alăptat și este posibil ca ea și cel alăptat, care-și sunt mahram, să contracteze căsătorie.

2499. Dacă este posibil, recomandarea este ca un copil să fie alăptat pentru 21 de

luni de-a rândul; nu este de preferat ca respectivul copil să fie alăptat pentru mai mult de 2 ani.

2500. Dacă prin alăptare drepturile soțului nu sunt în nici un fel afectate, o soție poate să alăpteze copilul altcuiva fără permisiunea soțului ei.

2501. Dacă un bărbat realizează nikah cu o fată care este alăptată și soția lui este aceea care alăptează fata, atunci se consideră că soția devine soacra propriului soț și, prin urmare, devine harām pentru acesta. Cu toate că faptul nu este lipsit de o natură ishkal, precauția nu trebuie ignorată.

2502. Dacă un bărbat dorește ca soția fratelui său (cumnata) să devina mahram pentru el, atunci poate contracta o căsătorie temporară cu o fată care este alăptată de exemplu, pentru două zile, iar pe timpul acestora, cumnata sa poate să alăpteze fata respectiva, așa cum s-a indicat la #2483; procedând astfel, cumnata îi devine soacră și, prin urmare, este mahram. Însă în cazul î1n care, din laptele ce aparține propriului ei soț, cumnata alăptează fata, problema ivită este de natură ishkal.

2503. Dacă înainte de-a se căsători cu o femeie un bărbat spune că femeia ce o ia de soție este sora lui de lapte, atunci, dacă afirmația sa se confirmă, femeia respectivă este harām pentru el. Dacă spune acestea după încheierea căsătoriei, iar femeia confirmă la rândul ei spusa, căsătoria este invalidă. De aici, dacă bărbatul nu a avut contact sexual cu femeia sau dacă a avut acest contact, dar la vremea relației sexuale femeia știa deja că era harām pentru el, atunci ea nu este îndreptățită la nici un fel de mahr. Dacă însă ea este cea care află după actul sexual că era harām pentru bărbat, atunci bărbatul trebuie să plătească mahr conform celei obișnuite pentru o femeie din categoria sa.

2504. Dacă înainte de căsătorie o femeie spune că este harām pentru bărbat, deoarece este sora lui de lapte, cum și dacă este posibil să se verifice afirmația ei ca adevărată, atunci ea nu poate să se mărite cu bărbatul respectiv. Iar dacă spune acestea după căsătorie, atunci este egal cu spunerea de către bărbat, după căsătorie, că femeia este harām pentru el; ca urmare, regula pentru această situație este cum s-a formulat în regula anterioară.

2505. Alăptarea unui copil, fapt ce cauzează schimbarea statutului mahram, poate fi stabilită în următoarele două moduri:

- informare la care girează un număr de persoane al cărui cuvânt este demn de crezare;
- faptul este autentificat de doi bărbați cu simțul dreptății; oricum, este necesar ca ei să menționeze de asemenea condițiile în care se află copilul de alăptat; de exemplu, ei trebuie să fie în stare să spună "am văzut copilul pe parcursul a 24 de ore, sugând lapte la pieptul unei femei, și nemâncând altceva". La fel, cei doi trebuie să relateze cu detalii condițiile ce au fost menționate la #2483. Este o problemă-ishkal în stabilirea faptului că un copil a supt de la o femeie anume, atunci când mărturia vine de la un singur bărbat, de la 2 sau de la 4 femei, chiar dacă ei sunt adil.

2506. În cazul în care există dubii dacă un copil a supt ori nu cantitatea de lapte ce-l indică drept mahram, sau dacă se consideră probabil că ar fi supt acea cantitate ce l-ar face să fie mahram, atunci copilul nu devine mahram pentru nimeni; totuși, este mai bine să se țină seama de precauție.

Divorțul

2507. Un bărbat care divorțează de soția lui trebuie să fie matur și sănătos mental, însă dacă un băiat de 10 ani divorțează de soția lui, trebuie să se exercite o anume precauție. La fel, un bărbat trebuie să divorțeze numai la voința sa și, ca urmare, dacă cineva îl forțează să divorțeze, atunci faptul de-a divorța este invalid. Este de asemenea necesar ca bărbatul să intenționeze clar, serios în actul de-a divorța; ca urmare, dacă rostește formula de divorț în glumă, divorțul său va fi invalid.

2508. Pe perioada divorțului, este necesar ca soția să fie curată de haidh și nifas, iar bărbatul trebuie să nu întrețină cu ea deloc relații sexuale.

2509. Chiar dacă femeia se află în perioada de haidh sau nifas, este valid să se divorțeze de ea în următoarele circumstanțe:

- dacă bărbatul nu a avut contact sexual cu soția pe perioada căsătoriei;
- dacă se știe că femeia este gravidă; dacă faptul acesta nu este cunoscut și soțul divorțeaza câtă vreme soția este în perioada haidh, ca mai apoi să afle că soția era gravidă, atunci, chiar și așa, divorțul va fi valid; precauția recomandată însă este ca el să divorțeze de ea din nou;
- dacă datorită absenței sau încarcerării sale, soțul nu este în stare să discearnă dacă soția este sau nu curată de haidh ori nifas; dar în acest caz, ca precauție obligatorie, bărbatul trebuie să aștepte cel puțin o lună de la separarea fizică de soția sa și apoi să divorțeze.

2510. Dacă un bărbat crede că soția sa este *pak* de starea *haidh* și divorțează de ea, dar apoi se află că la vremea divorțului ea se afla în starea haidh, atunci divorțul este invalid. Dacă însă crede că soția se află în starea haidh și divorțează de ea, ca mai apoi să afle că era pak, atunci divorțul este valid.

2511. Dacă un bărbat, care știe că soția sa se află în starea haidh ori nifas, este separat de aceasta, așa cum se petrece când pleacă într-o călătorie, și vrea să divorțeze de ea, atunci el trebuie să aștepte până ce este sigur că femeia sa a devenit curată de haidh ori nifas; drept aceea, știind că ea este pak, el poate divorța de ea. Dacă însă el are dubii, atunci, din precauție, va acționa conform #2509.

2512. Dacă un bărbat, ce se află fizic separat de soția sa, dorește să divorțeze de ea si poate obține informația dacă soția sa este ori nu în stare de haidh sau nifas, atunci, chiar dacă informația se bazează pe obișnuința soției ori pe oricare alt semn indicat de Sharī'ah, în cazul în care divorțează, aflând apoi că informația era falsă, divorțul respectiv este invalid.

2513. Dacă un bărbat are un contact sexual cu soția în timp ce aceasta este pak, iar apoi dorește să divorțeze de ea, atunci el trebuie să aștepte până ce ea trece din nou printr-o perioadă haidh și pak. Dacă soția sa nu a împlinit încă al IX-lea an de viată, ori dacă ea este gravidă, atunci el poate divorța de ea după actul sexual. Aceeași regulă se aplică dacă soția este la menopauză. (Înțelesul termenului menopauză a fost explicat la #2457.)

2514. Dacă un bărbat are un contact sexual cu soția în timp ce aceasta este pak și divorțează de ea în timpul aceleași perioade, dar mai apoi se află că ea era gravidă pe

timpul divorțului, divorțul este invalid. Ca precauție recomandată, (pentru a valida faptul), el trebuie să divorțeze de ea din nou.

2515. Dacă un bărbat are un contact sexual cu soția în timp ce aceasta este pak și apoi se separă fizic de ea, cum s-ar petrece dacă pleacă într-o călătorie, și dorește să divorțeze, atunci, de nu știe dacă ea este pak ori nu, trebuie să aștepte ca soția să treacă o dată print-un ciclu haidh-pak; ca precauție obligatorie, timpul de așteptare nu trebuie să fie mai mic de o lună.

2516. Dacă un bărbat dorește să divorțeze de soția sa, care nu-și vede sângele menstrual deloc în perioada ei sau din cauza vreunei boli, în vreme ce alte femei de vârsta ei văd în mod obișnuit sângele menstrual, atunci trebuie să se abțină de la a avea contact sexual cu ea timp de 3 luni de la ultimul contact, iar apoi să divorțeze.

2517. Este necesar ca formula de divorț să fie pronunțată corect în arabă, folosind cuvântul „taliq", iar formula să fie auzită de catre două persoane juste (adil). Dacă soțul dorește ca el însuși să pronunțe formula de divorț, iar numele soției este, de exemplu, Fatima, atunci trebuie sa spună *„soția mea Fatima este divorțată"* (Zawjati Fatima taliq); dacă soțul numește pe altcineva ca împuternicit (wakil) ca să pronunțe formula de divorț, atunci acest wakil trebuie să spună: *„Fatima, soția clientului meu, este divorțată"* (Zawjatu muwakkili Fatima taliq). Iar dacă femeia este bine identificată, atunci nu este necesar să se ponunțe numele ei. În cazul în care soțul nu poate pronunța divorțul în arabă ori dacă wakil al său nu o poate face, atunci el poate să divorțeze utilizând oricare altă limbă, dar folosind cuvinte de același înțeles cu cele din formula arabă.

2518. Nu se pune chestiunea divorțului în cazul unei femei cu care s-a contractat căsătorie temporară, de exemplu, pentru o lună ori pentru un an. Ea devine liberă din clipa în care se termină matrimoniul sau de când soțul ei o absolvă de o parte din perioada stabilită inițial, spunând *„te absolv de timpul rămas din căsătorie"*; în acest caz, nu este necesară prezența unui martor sau ca femeia să fie curată de haidh.

Iddah ce ține de divorț (perioada de așteptare de după divorț)

2519. Dacă este vorba de o soție de 9 ani neîmpliniți ori o femeie aflată la menopauză, atunci nu există obligația de-a respecta perioada de așteptare. Aceasta înseamnă că, și în cazul în care soțul are cu ea contact sexual, ea se poare remărita imediat ce a divorțat.

2520. Dacă o soție, ca vârstă, nu a împlinit încă 9 ani, ori dacă este o femeie ce nu a atins încă menopauza, și este divorțată de soțul ei după ce a avut cu el contact sexual, atunci este necesar pentru ea să respecte perioada de așteptare de după divorț. În cazul unei femei libere, perioada de așteptare după ce soțul divorțează de ea în timpul perioadei pak este pâna ce vede haidh de 2 ori și are o dată pak; după acestea, de îndată ce vede menstra a treia oară, va considera că perioada de de așteptare s-a terminat și se poate mărita din nou. Oricum, dacă soțul divorțează de soția sa înainte de-a avea contact sexual cu ea, atunci pentru ea nu există nici un fel de perioadă de așteptare și se poate mărita de îndată ce divorțează; excepția aici este că, de observă în părțile sale intime urme din sămânța fostului soț, atunci trebuie să realizeze iddah timp de 3 luni de la divorț.

2521. Dacă, în pofida faptului de-a avea vârsta femeilor ce-și văd menstruația, o femeie nu observă scurgerea menstruală, atunci, în cazul în care soțul divorțează de ea

după ce va fi avut cu ea contact sexual, ea trebuie să respecte iddah pentru 3 luni de la divorț.

2522. Dacă o femeie a cărei iddah este de 3 luni este divorțată în prima zi a lunii, atunci ea trebuie să respecte iddah pentru 3 luni lunare, adică pentru 3 luni de la vederea Lunei (noi). Iar dacă este divorțată pe parcursul lunii calendaristice, atunci trebuie să respecte iddah pentru zilele din lună ramase, plus încă două luni, plus încă numărul de zile din a patra lună care ar completa 3 luni. Astfel, de exemplu, dacă divorțeaza în data de 20 a lunii, la apusul soarelui, și luna respectivă are 29 de zile, atunci ea trebuie să realizeze iddah pentru 9 zile, pentru alte 2 luni și pentru alte 20 de zile din luna a IV-a. De fapt, precauția obligatorie este ca, în luna a IV-a, ea să respecte iddah pentru 21 de zile, astfel ca suma zilelor din prima și a patra lună să fie de 30.

2523. Dacă este divorțată o femeie gravidă, atunci iddah a ei durează până la nașterea ori avortarea copilului. De aici, de exemplu, dacă ea dă naștere unui copil la doar o oră de la pronunțarea divorțului, atunci iddah este finalizată pentru ea; acesta însă este cazul unui copil legitim al soțului ce divorțează. Dacă graviditatea este ilegitimă și soțul divorțează, atunci iddah nu se dă ca terminată pentru femeia respectivă.

2524. Dacă o femeie, ca vârstă, a împlinit 9 ani, ori nu este la menopauză, contractează o căsătorie temporară, cum ar fi că se mărită, de exemplu, pentru o lună sau un an, iar matrimoniul ei ajunge la final, ori dacă soțul ei o absolvă de restul de timp din căsătorie, atunci ea trebuie să respecte iddah. Dacă observă că are haidh, atunci trebuie să respecte iddah pentru două menstruații consecutive, neputându-se remărita în perioada respectivă. Dar dacă nu vede că ar avea menstră, atunci trebuie să se abțină de la a se mărita cu alt bărbat pentru 45 de zile. În cazul în care este gravidă, trebuie să respecte iddah până la avortul sau nașterea copilului, ori pentru 45 de zile; aici, ca precauție recomandată, ea trebuie să aștepte pentru oricât de multă vreme.

2525. Perioada de iddah începe din momentul în care este rostită formula de divorț, indiferent dacă femeia are cunoștință de rostirea acesteia sau nu. De aici, dacă ea află după terminarea iddah că a fost divorțată, atunci nu mai este necesar pentru ea să respecte iar altă iddah.

Perioada de așteptare (iddah) pentru o văduvă

2526. Dacă o femeie este liberă, nu este gravidă și soțul ei moare, trebuie să respecte iddah (perioada de așteptare) timp de 4 luni și 10 zile, adică, ea nu trebuie să se mărite pe timpul acelei perioade, chiar dacă a ajuns la menopauză ori soțul a contractat cu ea o căsătorie temporară, ori este posibil ca el să1 nu fi avut cu ea contact sexual. Dacă, totuși, ea este gravidă, ea trebuie să respecte perioada de așteptare până la nașterea copilului; dacă însă copilul este născut înainte de-a se fi încheiat perioada de 4 luni și 10 zile de la moartea soțului, atunci ea trebuie să aștepte până la expirarea termenului. Aceasstă perioadă este numită „perioada de așteptare de după moartea (soțului)", *iddat ul-wafat*.

2527. Pentru o femeie care trece prin perioada iddah este harām să poarte veșminte de culori aprinse, să folosească *surma* ori să săvârșească un asemenea act ce ar putea fi considerat ca înfrumusețare.

2528. Dacă o femeie ajunge a fi sigură că soțul ei a murit și se mărită cu un alt bărbat după completarea *iddat ul-wafat*, iar mai apoi află că, de fapt, soțul prim i-a

murit mai târziu (decât credea), atunci trebuie să se despartă de soțul secund. Dacă este gravidă, atunci, ca precauție, ea trebuie să respecte iddah ce survine la divorțul de al II-lea soț până ce naște copilul, ca mai apoi să respecte iddah ce-i de respectat pentru moartea primului soț. Dar dacă nu este gravidă, atunci, mai întâi, trebuie să respecte iddah pentru moartea primului soț și apoi iddah pentru divorțul de al doilea.

2529. În situația în care soțul a dispărut ori este absent, perioada iddat ul-wafat începe când soția află de moartea acestuia și nu din momentul efectiv al morții lui. Această regulă nu se aplică însă unei soții care nu a atins încă vârsta majoratului-pubertății (bulūgh) ori uneia care este bolnavă mental.

2530. Dacă o femeie spune că i s-a terminat iddah, cuvântul ei poate fi acceptat atâta vreme cât nu este cunoscută ca fiind lipsită de încredere; dacă este așa, în cazul in urmă, cuvântul ei nu va fi luat de bun. De exemplu, dacă ea pretinde că și-a văzut sângele menstrual de 3 ori într-o lună, cuvântul ei nu va fi crezut atâta vreme cât rude-femei vor confirma că așa este ciclul ei.

Divorțul irevocabil și revocabil

2531. Divorț irevocabil înseamnă că după divorț bărbatul nu este îndreptățit să-și ia înapoi soția, asta vrând să însemne că nu poate să se recăsătorească cu ea fără nikah. Divorțul este de 5 feluri și anume:

- divorțul unei femei care nu a împlinit 9 ani ca vârstă;
- divorțul unei femei care se află la menopauză;
- divorțul unei femei care, după ce s-a măritat, nu a avut contact sexual cu soțul ei;
- divorțul unei femei care a fost divorțată de 3 ori;
- divorțurile numite *khul'a* și *mubarat*;
- divorțul la care intervine un mujtahid, ivindu-se cazul unei soții al cărei soț nici nu este pregătit s-o întrețină, nici să divorțeze de ea.

Reguli ținând de aceste feluri de divorț vor fi detaliate mai încolo. Alte tipuri de divorț decât acestea sunt în clasa celor revocabile, adică, atâta vreme cât fosta soție respectă iddah de după divorț, soțul ei o poate lua înapoi ca soție.

2532. Când un bărbat i-a acordat soției un divorț revocabil, este harām ca el s-o alunge din casa în care locuia la vremea divorțului. Oricum, în anumite cazuri, ca atunci când ea a comis adulter ori act sexual întâmplător, nu este nici o problemă dacă este alungată. De asemenea, este harām pentru o soție să iasă din casă de-o manieră nenecesară, fără permisiunea soțului.

Decizii privitoare la revenire (ruju')

2533. În cazul unui divorț revocabil, un bărbat își poate lua soția înapoi în două moduri:

- spunându-i acesteia cuvinte care vor să însemne că o dorește iarăși de soție;
- acționând de-o manieră care răspândește intenția sa de-a o lua iarăși de soție.

Faptul de-a o lua înapoi va fi stabilit printr-un act sexual, chiar dacă soțul se poate să nu-l fi intenționat; simpla atingere, sărutarea, cu sau fără intenția de-a o recăpăta, nu vor fi considerate ca suficiente.

2534. Pentru a-și lua soția înapoi, nu este necesar pentru bărbat să cheme vreo persoană ca martor și nici să-și informeze soția; pe de altă parte, dacă-și ia soția înapoi fără ca nimeni altcineva să știe de asta, atunci reîntoarcerea (*ruju'*) este validă. Totuși, dacă după ce s-a terminat iddah al fostei soții, bărbatul pretinde că și-a luat femeia înapoi pe timpul perioadei iddah, el trebuie să-și demonstreze spusele.

2535. Dacă un bărbat, care i-a acordat soției un divorț revocabil, ia de la aceasta vreo plată și convine cu aceasta că nu-i va cere revenirea (ruju'), atunci, deși acest compromis este valid și-i revine ca obligație să nu se întoarcă, el nu pierde dreptul de revenire. Iar dacă el revine la fosta soție, divorțul acordat de către el anterior nu devine cauză pentru separarea lor.

2536. Dacă un bărbat divorțează de soția sa de 2 ori și o ia a III-a oara de soție, ori dacă divorțează de ea de 2 ori și o ia iarăși de soție prin nikah, ori dacă o ia înapoi după un divorț și se întoarce la ea după al II-lea divorț prin nikah, atunci, după al III-lea divorț, ea devine harām pentru el. Dar dacă după al III-lea divorț ea se mărită cu alt bărbat, atunci, la împlinirea a 5 condiții, ea devine halal pentru primul soț, adică numai așa el se poate recăsători cu ea:

- căsătoria cu al doilea bărbat trebuie să fi fost de natură permanentă; dacă cel de-al II-lea contractează cu ea o căsătorie temporară, de o lună sau un an, separându-se apoi de ea, atunci primul soț nu se poate recăsători cu ea;
- soțul al doilea trebuie să fi avut cu femeia relații sexuale; precauția obligatorie este ca relațiile acestea să fi avut loc la modul firesc;
- soțul secund divorțează de ea ori moare;
- perioada de așteptare (iddah) de după divorțul de cel de-al II-lea soț ori iddah de după moartea acestuia trebuie să se fi terminat;
- pe baza unei precauții obligatorii, la vremea relației lor sexuale, soțul trebuie să fi fost major-puber (*bāligh*).

Divorțul khula' sau talaqul khula'

2537. Divorțul unei femei care dezvoltă o aversiune față de soțul ei și îl urăște, dându-i toată mahr al ei ori altceva din proprietatea ei, astfel încât el să poată divorța de ea, este numit divorț khula'. Dar această aversiune trebuie să fi ajuns la măsura la care soția să nu-i acorde defel drepturi conjugale.

2538. Dacă însuși soțul este acela care vrea să pronunțe formula de divorț khula și soția sa este, să zicem, Fatima, atunci el, după primirea proprietății, trebuie să spună *„i-am acordat soției mele Fatima divorțul în baza a ceea ce mi-a dat și de acum este liberă"* (Zawjati Fatimatu Khala'tuha 'ala ma bazalat), iar apoi, ca o precauție recomandată, trebuie să spună „hiya taliq". Iar dacă soția este identificată ca fiind ea aceea, nu este necesar ca în divorțul talaqul și în mubarat numele ei să fie rostit.

2539. Dacă o femeie numește pe cineva reprezentant în înmânarea de mahr a ei soțului și soțul numește aceeași persoană ca reprezentant al său în divorț, iar, de

exemplu, numele soțului este Muhammad și al soției, Fatima, atunci reprezentantul va pronunța formula de divorț „An muwakkilati Fatimah bazalat mahraha li muwakkili Muhammad li Yakhla'aha 'alayh", spunând imediat după asta: „Zawjatu muwakkili khala'tuha 'ala ma bazalat hiya Taliq".

Iar dacă o femeie numește o persoană ca reprezentant ca să dea soțului altceva decât mahr, astfel încât soțul să aibă bani de divorț, atunci reprezentantul trebuie să spună numele acelei valori în loc de „mahraha" (mahr a ei); de exemplu, dacă femeia dă 500 de dolari, reprezentantul trebuie să spună „bazalat khamsa mi'ati Dollar".

Divorțul Mubarat

2540. Dacă soțul și soția dezvoltă o aversiune reciprocă, iar soția îi dă vreo proprietate bărbatului pentru ca el să poată divorța de ea, atunci acest fel de divorț este numit „mubarat".

2541. Dacă soțul dorește să pronunțe formula pentru mubarat și, de exemplu, numele soției este Fatima, atunci el trebuie săspună *„eu și soția mea Fatima ne-a separat, luând în considerare ceea ce mi-a dat; așadar, ea este liberă"* (în arabă, Bara'tu zawjati Fatimah 'ala ma bazalat), adăugând apoi, ca precauție obligatorie, cuvintele „fahiya taliq". Dacă numește pe cineva drept reprezentant al său, acesta trebuia să spună „An qibali muwakkili bara'tu zawjatahu Fatimata 'ala ma bazalat Fahiya Taliq"; în caz contrar, dacă spune „bima bazalat" în loc de „ala ma bazalat", nu este nici o problemă.

2542. Este necesar ca formula pentru divorțul khula' sau mubarat să fie pronunțată într-o arabă corectă; de nu este posibil astfel, atunci se va aplica regula explicată la #2517. Oricum, dacă pentru scopul oferirii proprietății necesare divorțului soția spune în engleză sau oricare altă limbă *„îți dau proprietatea asta pentru divorț"*, atunci va fi suficient așa.

2543. Dacă pe timpul perioadei de așteptare ce urmează divorțului khula' sau mubarat soția se răzgândește și nu-i dă soțului proprietatea necesară, atunci el poate să se recăsătorească cu ea fără a pronunța nikah.

2544. În divorțul mubarat, proprietatea pe care o ia soțul nu trebuie să depășească valoarea pe care o are mahr a soției; în divorțul khula' însă, nu este nici o problemă dacă valoarea cerută depășește valoarea mahr a soției.

Reguli diverse privind divorțul

2545. Dacă un bărbat are un contact sexual cu o femeie care nu este mehram, având impresia că este vorba de soția lui, atunci femeia respectivă trebuie să respecte iddah, indiferent dacă știa că bărbatul nu era soțul ei ori dacă a gândit cum că este posibil să fie soțul ei.

2546. Dacă un bărbat are un act sexual cu o femeie despre care știe că nu este soția sa, atunci nu este necesar pentru femeie să respecte iddah; dacă ea însă a gândit că bărbatul ar putea fi soțul ei, atunci, ca precauție obligatorie, ea trebuie să respecte iddah.

2547. Dacă un bărbat seduce o femeie și soțul acesteia decide să divorțeze de ea,

existând apoi posibilitatea ca ea să se mărite cu bărbatul care a sedus-o, atunci, atât divorțul, cât și căsătoria, sunt valide, însă femeia și seducătorul vor fi comis un păcat major.

2548. Dacă la vremea rostirii de nikah, o femeie pune condiția ca în cazul plecării soțului într-o călătorie sau, de exemplu, neîntreținerii de către soț timp de 6 luni, ea să aibă drept de divorț, condiția pusă este invalidă. Cu toate acestea, dacă la condiția pusă adaugă că ea va fi wakil pentru el în cazul divorțului, atunci condiția este validă.

2549. Dacă soțul femeii dispare și ea vrea să se mărite cu un alt bărbat, atunci ea trebuie să se întrevadă cu un adil' mujtahid și să procedeze conform indicațiilor acestuia.

2550. Tatăl și bunicul patern al unui bărbat nesănătos mental pot să-l divorțeze pe acesta de femeia sa.

2551. Dacă tatăl sau bunicul patern al unui băiat contractează o căsătorie temporară între acesta și o femeie, iar o parte din perioada stabilită pentru căsătorie coincide cu o perioadă în care copilul va fi atins majoratul-pubertatea (bulūgh) de exemplu, dacă se contractează mariajul unui băiat de 14 ani pentru o perioadă de 2 ani atunci, el (tatăl sau bunicul) poate s-o absolve pe femeie de o parte din timpul matrimoniului dacă, procedând astfel, este în interesul copilului, însă nu poate divorța băiatul dacă este vorba de o căsătorie permanentă.

2552. Dacă un bărbat consideră că două persoane sunt juste (adil') conform standardelor Sharī'ah și, fiind prezentă soția, divorțează de aceasta, atunci, o altă persoană, care nu este dovedită ca fiind adil', poate, după expirarea perioadei iddah a femeii, să se căsătorească cu ea ori să acorde femeii căsătoria cu un alt bărbat; în acest caz totuși, există precauția recomandată ca persoana respectivă să nu se căsătorească cu femeia și nici să nu o dea în căsătorie altcuiva.

2553. Dacă un bărbat divorțează de soția sa fără ca s-o informeze, însă continuă s-o întrețină în același mod în care o făcea când era soția sa, ca după un an să-i spună acesteia că el a divorțat de un an și-și demonstrează spusele, atunci el poate să ia înapoi de la ea lucrurile ce i le-a dat timp de un an, însă doar cele pe care nu le-a folosit; el nu poate pretinde de la ea ceea ce a folosit ori cheltuit deja.

Uzurparea (ghasb)

Uzurparea înseamnă că o persoană își însușește necinstit proprietatea ori dreptul altei persoane. Acesta este unul din cele mai mari păcate și acel care-l comite va fi supus unei pedepse severe în Ziua Judecății. Se relatează că Sfântul Profet (s.a.w.a.) a spus cum *„că oricine uzurpă o cât de mică bucată din pământul altuia, în Ziua Judecății i se vor pune în jurul gâtului ca un jug 7 straturi de pământ."*

2554. Dacă o persoană nu permite oamenilor să beneficieze de o moschee, de o școală, de un pod ori de alte locuri care au fost construite spre uzul public, atunci persoana uzurpă dreptul oamenilor. Un caz similar este al acelei persoane care-și rezervă pentru sine însuși un loc în moschee și nu îngăduie altei persoane să-l folosească, iar mai mult, dacă alungă pe altcineva din locul pe care l-a uzurpat, comite un păcat.

2555. Dacă s-a convenit între datornicul ipotecar și creditorul ipotecar ca proprietatea să rămână la creditor sau la o terță parte, atunci îndatoratul ipotecar nu poate să ia proprietatea înapoi înainte de-a fi plătit datoria; dacă o face, atunci trebuie s-o returneze imediat creditorului.

2556. Dacă o persoană uzurpă proprietatea ce-a fost ipotecată altcuiva, atât propietarul de drept, cât și creditorul ipotecar poate să-i ceară cu îndreptățire lucrul pe care l-a uzurpat. Atunci când lucrul este returnat, acesta devine din nou ipotecabil. Iar dacă lucrul dispare ori substitutul său este luat, atunci substitutul devine ipotecabil asemenea lucrului original.

2557. Dacă o persoană uzurpă o proprietate, trebuie s-o returneze proprietarului, iar dacă o pierde, trebuie să dea o compensație corespunzătoare.

2558. Dacă de la un lucru uzurpat reies anumite beneficii, cum, de exemplu, dacă este fătat un miel de către o oaie ce a fost uzurpată, atunci mielul aparține proprietarului. Mai mult, dacă, de exemplu, o persoană a uzurpat o casă, atunci trebuie să plătească o rentă pentru aceasta chiar dacă nu a ocupat-o.

2559. Dacă o persoană își însușește ilicit un lucru care aparține unui copil sau unei persoane bolnave mental, atunci trebuie să-l returneze tutorelui ori, dacă l-a pierdut, trebuie să-l înlocuiască.

2560. Atunci când două persoane, împreună, uzurpă un lucru și au deplin control asupra acestuia, fiecare este responsabilă pentru lucrul considerat în întregime, chiar dacă una din aceste persoane nu ar fi putut să-l uzurpe singură.

2561. Dacă o persoană amestecă lucrul uzurpat cu altceva, cum ar fi să amestece grâul luat ilicit cu orz, și dacă este posibil ca grânele să fie separate, atunci persoana trebuie să le separe, chiar dacă ar putea fi greu s-o facă, și să returneze grâul proprietarului.

2562. Dacă o persoană își insușește un ornament de aur, cum ar fi un cercel, de exemplu, și îl topește, atunci trebuie să-l returneze punând diferența de valoare între aurul topit și ornamentul luat. Iar dacă are gândul de-a nu plăti nici o diferență și spune că este gata să refacă aurul ca ornamentul original, proprietarul nu este obligat să accepte oferta. La fel, proprietarul nu poate forța persoana să refacă aurul în forma originală de ornament.

2563. Dacă o persoană preschimbă un lucru însușit într-un lucru mai bun, cum ar fi să facă un cercel din aurul pe care l-a luat ilicit, dar proprietarul îi cere să i se dea lucrul exact în forma obținută, atunci uzurpatorul trebuie să înmâneze lucrul așa cum i se cere, însă neputând să pretindă de la proprietar banii pentru modificarea făcută. La fel, fără permisiunea proprietarului, uzurpatorul nu are dreptul de-a returna acestuia lucrul în forma sa primă, iar dacă o face sau îi dă lucrului altă formă, se ivește problema că nu se știe dacă va fi responsabil pentru diferența de valoare.

2564. Dacă o persoană schimbă lucrul ce și l-a însușit astfel încât devine mai bun decât originalul, însă proprietarul îi cere să readucă lucrul la condiția originală, atunci va fi obligatoriu pentru persoană să facă astfel. Iar dacă datorită schimbării, valoarea lucrului scade, atunci trebuie să plătească diferența de valoare proprietarului. Ca urmare, dacă face un cercel din aurul luat ilicit și stăpânul îi cere să readucă aurul la forma brută, iar după topire, valoarea aurului devine mai micâ decât aurul folosit la facerea cercelului, atunci trebuie să plătească diferența.

2565. Dacă o persoană uzurpă o bucată de pământ și-o folosește agricol sau plantează pomi fructiferi, atunci recolta, pomii și fructele acestora sunt proprietatea sa, iar dacă proprietarul nu este mulțumit cu recoltele si copacii rămași pe pământul său, atunci persoana care a uzurpat pământul trebuie să indepărteze imediat pomii, chiar dacă prin asta suferă o pierdere. De asemenea, uzurpatorul trebuie să plătească proprietarului de pământ o rentă pentru perioada în care recolta și pomii rămân pe terenul respectiv, trebuind la fel să compenseze pentru stricăciunile aduse pământului, cum ar fi, de exemplu, să umple gropile rămase după scoaterea copacilor; iar dacă din această cauză, valoarea pământului scade, atunci trebuie să dea o compensație. Mai mult, uzurpatorul nu poate obliga pe proprietar să-i vândă ori să-i închirieze pământul, cum nici proprietarul nu-l poate obliga pe uzurpator să-i vândă copacii sau recoltele.

2566. Dacă posesorul de drept al pământului este de acord ca recoltele și pomii să rămână pe terenul său, atunci nu este necesar pentru uzurpatorul pământului să le scoată de acolo. Oricum, uzurpatorul trebuie să plătească o rentă proprietarului, calculată de la data când sî-a însușit ilicit terenul și până la data la care proprietarul a fost de acord ca recoltele și pomii să rămână pe terenul respectiv.

2567. Dacă lucrul uzurpat de către o persoană piere și dacă este, de exemplu, o vacă ori o oaie, al cărui preț diferă conform caracteristicilor specifice, atunci uzurpatorul trebuie să plătească prețul cuvenit; dacă însă valoarea de piață a lucrului a suferit o scădere datorită cererii și ofertei, atunci el trebuie să plătească valoarea ce-o avea lucrul când a dispărut. Precauția recomandată este ca să plătească prețul cel mai mare existent în perioada dintre când a fost uzurpat și când a dispărut.

2568. Dacă lucrul uzurpat de către o persoană s-a pierdut și este din clasa grânelor, cum grâul sau orzul, și al căror preț nu diferă datorită caracteristicilor fiecăruia, atunci uzurpatorul trebuie să plătească un lucru care este similar celui însușit ilicit. Totuși, calitatea substitutului trebuie să fie egală lucrului care a fost uzurpat și a pierit. De exemplu, dacă a uzurpat orez de calitate superioară, atunci nu-l poate înlocui cu orez de calitate inferioară.

2569. Dacă o persoană ia ilicit un animal, cum ar fi o oaie, și dacă acesta moare, iar dacă prețul pieții nu s-a schimbat, dar în tot acest timp oaia s-a îngrășat, atunci uzurpatorul trebuie să plătească prețul ca pentru o oaie grasă.

2570. Dacă un lucru luat ilicit de către o persoană este uzurpat iarăși de către o alta și acest lucru dispare, atunci proprietarul de drept al lucrului poate pretinde de la oricare dintre ei compensația întreagă sau de la fiecare dintre ei, o parte din compensație. Iar dacă ia compensație de la primul uzurpator, atunci acesta din urmă poate pretinde de la al doilea uzurpator orice i-a fost luat; iar dacă este compensat de către al doilea uzurpator, atunci acesta din urmă nu poate să-i ceară de la primul uzurpator ceea ce a dat.

2571. Dacă una din condițiile tranzacției nu este prezentă în timpul vânzării, cum ar fi, de exemplu, ca un lucru ce trebuie achiziționat şi vândut după greutate să fie vândut fără a fi cântărit, atunci contractul este invalid. Dacă însă vânzătorul şi cumpărătorul acceptă să afacerea indiferent de modul de tranzacționare, atunci nu este nici o problemă. În caz contrar, lucrurile pe care şi le-au dat-luat unul altuia vor fi considerate ca proprietate uzurpată; ca urmare, trebuie să şi le returneze. Dacă proprietatea unuia este distrusă în timp ce se află în custodia celuilalt, acela trebuie să plătească o compensație, indiferent dacă a ştiut sau nu că tranzacția era invalidă.

2572. Dacă o persoană cumpără de la un comerciant un lucru ce poate fi văzut şi cercetat, ori dacă ține lucrul respectiv până când este în stare să-l cumpere, atunci, în cazul în care lucrul este distrus ori se pierde, cumpărătorul trebuie să-i plătească comerciantului o compensație.

Reguli când se găseşte o proprietate pierdută

2573.În afară de animale, orice proprietate pierdută care nu poartă un semn prin care ar putea fi găsit stăpânul, indiferent dacă valoarea a ce s-a găsit este mai mică de 1 dirham sau nu, poate fi luată în posesie de către găsitor; precauția recomandată însă este să se dea ce s-a găsit ca sadaqah în numele adevăratului posesor, indiferent cine ar fi acela.

2574. Dacă o persoană găseşte o proprietate care valorează mai puțin de 1 dirham, iar proprietarul acesteia este cunoscut, însă găsitorul nu ştie dacă proprietarul va fi sau nu mulțumit de asta ori nu, atunci el, găsitorul, nu trebuie s-o ia de unde a găsit-o fără permisiunea stăpânului de drept. Dacă posesorul de drept nu este cunoscut, găsitorul trebuie, ca precaiție obligatorie, să dea ce a găsit ca sadaqah în numele posesorului, oricine ar fi acesta. Atunci când posesorul de drept este găsit şi nu este de acord cu faptul că proprietatea sa a foist deja dată ca sadaqah, găsitorul trebuie să plătească o compensație.

2575. Dacă o persoană găseşte ceva ce are un semn prin care proprietarul poate fi găsit şi chiar de ajunge să ştie ca proprietarul este un nemusulman a cărui proprietate trebuie protejată, iar valoarea a ce s-a găsit ajunge la 1 dirham, atunci gaşsitorul, la locul de adunare al oamenilor, trebuie să anunțe găsirea şi păstrarea pentru o perioadă de 1 an (perioadă ce începe în ziua găsirii) a proprietății pentru cel ce-a pierdut-o.

2576. În cazul în care găsitorul nu doreşte să facă el însuşi anunțul, atunci îi poate cere unei persoane de încredere să facă anunțul.

2577. In cazul în care găsitorul a făcut anunțul pentru 1 an, însă proprietarul a ce s-a pierdut nu a apărut în decurs de 1 an, atunci găsitorul trebuie să procedeze astfel:

- dacă a găsit acel lucru într-un alt loc decât Haram de Makkah, atunci găsitorul poate păstra lucrul în numele proprietarului, astfel încât să i-l poată da proprietarului când va apărea sau poate să dea lucrul gaşsit ca sadaqah săracilor, dar în numele adevăratului proprietar. Ca precauție obligatorie, nu trebuie să considere lucrul ca fiind al său şi să-l păstreze pentru sine.

- dacă a găsit lucrul respectiv în Haram, atunci precauția obligatorie este să-l dea ca safdaqah.

2578. Dacă găsitorul face anunțul de 1 an şi proprietarul de drept nu se întoarce pentru a reclama lucrul pierdut, iar găsitorul, continuând să aibă grijă de lucru în numele posesorului, pierde acel lucru, atunci, în cazul în care nu a fost neglijent cu lucrul respectiv, nu va fi responsabil în caz de lucrul se pierde. Dacă dă lucrul ca sadaqah în numele adevăratului posesor, atunci posesorul va avea fie să aprobe darea ca sadaqah, fie să ceară o răscumpărare. Iar thawab pentru sadaqah va merge la cel care a dat sadaqah.

2579. Dacă o persoană găseşte ceva şi intenționat nu face anunțul-de-un-an, conform regulilor sus-menționate, atunci comite un păcat; cu toate acestea, simultan, îi

rămâne ca obligație (wajib) să facă anunțul respectiv, de gândeşte că asta poate fi de ajutor (în găsirea proprietarului).

2580. Dacă o persoană nesănătoasă mental ori un copil ce nu este încă bāligh găseşte ceva cu semn de identificare şi care are valoarea de 1 dirham, atunci anunțul în locul public poate să-l facă tutorele său. De fapt, pentru tutore, dacă a luat lucrul găsit de la copil ori de la persoana nesănătoasă mental, este obligatoriu facă anunțul găsirii. Dacâ nici după un an posesorul de drept nu este găsit, tutorele trebuie să procedeze ca la regula # 2577.

2581. Dacă pe parcursul anului în care găsitorul a făcut anunțul despre un lucru ce a fost pierdut şi găsit, acesta, găsitorul, îşi pierde speranța de a-l găsi pe proprietar, atunci poate, cu permisiune de la mujtahid, să dea ce a găsit ca sadaqah.

2582. Dacă proprietatea găsită este pierdută pe parcursul anului în care s-a făcut anunțul, găsitorul fiind ori neglijent, ori extrem de grijuliu, atunci el va fi responsabil în a-i da proprietarului altceva în loc şi va trebui să continue cu anunțul. În caz că nu a fost neglijent ori extrem de grijuliu, atunci nu are ca obligație să plătească ceva.

2583. Dacă proprietatea ce are un semn de identificare şi o valoare de 1 dirham este găsită într-un loc unde se ştie că proprietarul nu va fi găsit prin anunț, atunci găsitorul trebuie să dea lucrul ca sadaqah săracilor, în numele adevăratului proprietar; actiunea aceasta trebuie făcută cu permisiune de la mujtahid, chiar din ziua găsirii proprietății respective, fără a se aştepta sfârştul perioadei de un an.

2584. Dacă o persoană găseşte un lucru şi-l ia în stăpânire sub impresia că este proprietatea sa, dar mai apoi află că nu este aşa, atunci trebuie să procedeze conform regulei precedente.

2585. Anunțul-de-un-an trebuie făcut în aşa fel, încât adevăratul proprietar, dacă îl aude (sau află), ar fi atras să investigheze dacă lucrul pierdut este al său. Acest fapt diferă în fiecare situație. De exemplu, uneori poate fi necesar sa se spună că a fost găsit un articol, alteori însă, este important să se definească anume ce s-a găsit, spunându-se ca *„a fost găsită o piesă din aur"*. Mai mult, poate fi necesar să se spună că este vorba de un cercel de aur, etc. Însă, în toate aceste cazuri, nu trebuie să se facă o descriere totală a obiectului, să se indicice deplina identificare (pentru a nu fi pretins de către falşi posesori).

2586. Dacă o persoană găseşte un lucru şi altcineva pretinde că este al său, indicând anumite semne de identificare a lucrului, atunci găsitorul trebuie să dea acel lucru înapoi doar dacă este convins că lucrul aparține celui care-l pretinde. Nu este necesar pentru cel care cere lucrul să menționeze semne identificative pe care, obişnuit, nici măcar posesorii nu le bagă în seamă.

2587. Dacă valoarea lucrului găsit de către o persoană este egală cu 1 dirham, iar ea nu face anunțul, însă îl lasă în moschee sau la locurile de adunare a oamenilor, atunci, dacă lucrul se pierde ori este luat de cineva, găsitorul va fi considerat ca responsabil.

2588. Dacă o persoană găseşte un lucru ce este perisabil, atunci trebuie să-l păstreze cătă vreme nu începe să se strice; ca precauție obligatorie, trebuie să facă anunțul găsirii; dacă propietarul nu este găsit, atunci găsitorul, cu permisiune de la mujtahid ori de la wakil (împuternicitul mujtahidului), trebuie să fixeze valoarea lucrului găsit, să-l vândă şi să țină banii la el. Între timp însă, trebie să continue cu darea

anunțului până se împlinește perioada de un an, iar dacă posesorul de drept nu este găsit, găsitorul va proceda conform celor de la regula # 2577.

2589. Dacă la vremea realizării de wudhu și de oferire a rugăciunilor, găsitorul are asupra sa lucrul găsit, iar el nu are deloc intenția să returneze lucrul, chiar dacă proprietarul este găsit, atunci, chiar și așa, wudhu și rugăciunile sale nu se invalidează.

2590. Dacă unei persoane i se ia perechea de pantofi și este înlocuită cu alta, iar persoana știe că perechea ce-o are acum aparține cuiva cunoscut, căruia nu-i pasă de poartă pantofii săi ori ai altuia, atunci poate păstra perechea găsită. Aceeași regula se aplică dacă prima persoană stie că a fost furată, dar, în acest caz particular, valoarea pantofilor pe care i-a găsit nu trebuie s-o depășească pe cea a pantofilor ce i s-au luat; dacă este așa, atunci diferența de preț va fi considerată ca un articol cu posesor necunoscut. La fel, în oricare altă situație decât cele două aici menționate, pantofii vor fi considerați ca un articol cu stăpân necunoscut.

2591. Dacă o persoană are „o proprietate cu proprietar necunoscut", adică adevăratul proprietar este necunoscut, iar proprietatea nu poate fi clasificată ca pierdută, atunci găsitorului îi este îngăduit să folosească proprietatea respectivă într-un mod care ar fi agreabil proprietarului, cu condiția ca, în principiu, adevăratul proprietar să nu aibă nici o obiecție. În caz contrar, găsitorul trebuie să încerce în a-l găsi pe proprietar și să continue a proceda astfel câtă vreme va gândi că este necesar s-o facă. Atunci când ajunge a fi disperat ca nu reușește, cu permisiune de la mujtahid, trebuie să dea lucrul respectiv săracilor, ca sadaqah. În caz că totuși proprietarul apare mai târziu și nu este de acord că proprietatea sa a fost dată drept sadaqah, atunci, ca precauție, găsitorul trebuie să dea o compensație.

Sacrificarea și vânarea unui animal

2592. Dacă un animal, a cărui carne este halal pentru mâncat, este sacrificat de-o manieră ce va fi descrisă mai încolo, indiferent dacă este domestic ori nu, atunci carnea sa devine halal, iar corpul animalului devine curat (*tahir/pak*) după ce animalul moare. Însă cămilele, peștele și lăcustele devin halal fără ca să le fie îndepărtate capetele, (așa cum se va explica mai târziu).

2593. Dacă un animal sălbatic precum căprioara, potârnichea și țapul sălbatic, a cărui carne este halal, ori dacă un animal halal ce a fost domestic și apoi a devenit sălbatic, cum ar fi o vacă sau o cămilă, ce fuge de la stăpân și devine sălbatică, este vânat în concordanță cu regulile ce vor fi expuse mai jos, atunci carnea sa este curată (tahir/pak) și este halal pentru mâncat. Dar un animal domestic cum o oaie sau o pasăre de curte care ar fi halal, ori un animal sălbatic ce a fost îmblânzit, a cărui carne ar fi halal, nu devine prin vânare curat (pak) ori halal.

2594.Un animal sălbatic–a cărui carne este halal de mâncat– devine curat și halal prin vânare, dacă este în stare să fugă ori să zboare. Cu baza în acest fapt, puiul unei căprioare, pui care nu poate alerga, cum și puiul ce nu poate zbura al unei potârnichi, nu devin prin vânare nici curați la carne și nici halal. Iar dacă atât caprioara, cât și puiul ei, sunt uciși cu un singur glonte, atunci, in timp ce căprioara va fi halal, puiul va fi harām pentru mâncat.

2595. Dacă un animal precum peștele, a cărui carne este halal și a cărui sânge nu țâșnește, moare de-o moarte naturală, atunci este considerat ca fiind curat (tahir), însă

carnea sa nu poate fi mâncată.

2596. Hoitul unui animal a cărui carne este harām de mâncat, animal a cărui sânge nu izbucnește la tăiere, cum este cazul șarpelui, este curat (tahir/pak), însă prin tăiere nu devine halal.

2597.Câinii și porcii nu devin curați prin sacrificare și vânare, iar carnea lor este harām să se mănânce. Iar dacă un animal carnivor, cum lupul și leopardul, este sacrificat (la modul ce va fi expus mai jos) ori este vânat cu un glonte, etc., atunci carnea sa este curată, dar nu devine halal în privința consumului; iar dacă numitele animale sunt vânate de către un câine de vânătoare, atunci corpurile lor nu pot fi considerate ca pure (pak).

2698. Elefantul, ursul, maimuța sunt considerate ca animale prădătoare. În privința insectelor sau a animalelor mici, care trăiesc în vizuini, cum este cazul șoarecilor, șopârlei, dacă au sânge care țâșnește, atunci carnea și pielea lor nu vor fi considerate ca fiind curate, în cazul că sunt sacrificate ori vânate.

2599.Dacă un pui este fătat mort sau este scos din trupul unui animal viu, atunci carnea sa este harām de mâncat.

Metode de-a sacrifica animalele

2600. Metoda de sacrificare a unui animal este aceea că 4 vase sanguine mari ale gâtului trebuie tăiate complet (traheea, esofagul, jugulara și carotida); nu este suficient să se deschidă prin tăiere aceste vase ori să se taie cu totul gâtul. Tăierea acestor 4 vase sanguine este adecvată când tăierea se face în josul nodului beregatei.

2601. Dacă sacrificatorul taie doar o parte din aceste vase, așteaptă ca animalul să moară, iar apoi taie restul de vase, atunci sacrificarea de acest fel este fără rost. Dacă numitele artere sunt tăiate înainte ca animalul să moară, însă tăierea s-a făcut de manieră continuă, ca de obicei, atunci carnea animalului este pak și halal. Precauția recomandată este ca tăierea vaselor de sânge să se facă succesiv, de-o manieră continuă.

2602. Dacă un lup sfâșie gâtul unei oi în așa fel că nu mai rămâne nimic din cele patru artere care pot fi tăiate la sacrificare, atunci carnea oii devine harām. La fel, carnea oii va fi harām dacă nu mai rămâne nimic din beregată. De fapt, dacă gâtul oii este rupt, dar cele 4 vase sanguine rămân conectate la cap sau la corp, atunci, ca precauție, va fi harām să i se mănânce carnea. Dar dacă oaia este mușcată în altă parte a corpului și rămâne în viață, atunci, în cazul că este sacrificată conform regulilor, carnea ei va fi pak și halal.

Condiții necesare în sacrificarea animalelor

2603. Există anumite condiții atunci când se sacrifică animalele, după cum urmează:

- persoană, bărbat ori femeie, care sacrifică animalul, trebuie sa fie musulman; un animal poate fi tăiat și de un copil musulman, care este îndeajuns de matur ca să distingă între bine și rău, însă nu de către un nemusulman (diferit de cel ce este *ahl-e-kitab*), și nu de către cineva aparținând acelor secte care sunt clasificate ca fiind kafir, cum este cazul sectei Nawasib, adversară a Ahl ul-Bayit (a.s.). De fapt, chiar dacă sacrificatorul este un ahl-e-kitab nemusulman,

atunci, ca precauție, chiar de spune *„bismillah"*, carnea animalului nu va fi halal.

- animalul trebuie sacrificat, utilizându-se un instrument de metal; oricum, dacă nu există un instrument de metal, atunci se poate folosi un obiect ascuțit din sticlă sau piatră, astfel ca numitele vase sanguine să fie tăiate și aceasta chiar dacă sacrificarea ar putea să nu fie necesară, cum e cazul când animalul este gata să moară.

- când animalul este sacrificat, trebuie să fie pe direcția-qibla; dacă animalul este în picioare sau așezat, atunci trebuie să aibă aceeași poziție ca unui om ce se roagă cu fața către Mekkah; (este știut că) de este culcat pe partea dreaptă sau stângă, atunci gâtul și stomacul său trebuie să fie pe direcția-qibla și că nu este necesar ca picioarele sale, mâinile și fața să fie pe această direcție. Dacă persoana ce cunoaște regulile, ignoră cu bună știință să plaseze animalul de sacrificat pe direcția-qibla, atunci carnea animalului va fi harām. În cazul în care sacrificatorul nu cunoaște regula, ori greșește în privința direcției-qibla, ori chiar nu știe direcția corectă, ori dacă nu poate să întoarcă animalul pe această direcție, atunci nu există vreo obiecție la asta. Ca precauție recomandată, persoana ce face sacrificiul trebuie și ea să privească spre Mekkah.

- când o persoană dorește să sacrifice un animal, atunci când formulează niyyat pentru sacrificare, trebuie să rostească numele lui Allāh; este suficient și dacă spune *„bismillah"*, ori, simplu *„Allāh"*.Dar dacă rostește numele lui Allāh fără să fi formulat intenția (*niyyat*), atunci animalul sacrificat nu devine pur (*tahir/pak*) și este harām să i se mănânce carnea. Iar dacă omul, din uitare, nu rostește numele lui Allāh, nu este nici o problemă.

- după ce este sacrificat, animalul trebuie să aibă un zvâcnet vizibil al corpului, adică, trebuie să-și miște ochii ori coada, să lovească pământul cu unul din picioare, cel puțin. Această lege se aplică numai când există îndoiala dacă animalul era viu sau nu în clipa sacrificării; în caz contrar, regula nu este importantă.

- este necesar ca sângele să curgă din animalul sacrificat într-o cantitate normală; dacă cineva apasă vena, nelăsând sângele să iasă afară, ori dacă sângerarea este mai slabă decâ ar fi firesc, atunci animalul nu este halal; dar dacă sângele ce curge este în cantitate mai mică, din cauză că animalul a sângerat mai tare înainte de a fi sacrificat, atunci nu există nici o problemă.

- animalul trebuie tăiat în zona corpului ce este adecvată în sacrificare; pe baza unei precauții recomandate, gâtul trebuie tăiat în partea din față, cuțitul folosindu-se dinspre partea superioară a gâtului.

2604. Ca precauție, nu este permis să se decapiteze animalul înainte de-a fi murit, cu toate că, procedând astfel, animalul nu va deveni harām. În cazul în care capul este îndepărtat din cauza ascuțimii lamei ori din neatenție, nu va exista vreo obiecție. La fel, nu este permis să se despice gâtul și să se taie coloana vertebrală a animalului înainte ca să fi murit.

Metoda de sacrificare a unei cămile

2605. Dacă o persoană dorește să sacrifice o cămilă, astfel ca ea să aibă carnea curată (tahir/pak) și permisă (*halal*) după ce a murit, atunci este necesar să urmeze condițiile sus-menționate privitoare la sacrificiu, iar apoi să înfigă un cuțit ori alt instrument ascuțit de metal în golul dintre gâtul și pieptul animalului; este mai bine ca în timpul acestei operații cămila să se afle în picioare; dacă a îngenuncheat ori se află culcată pe-o parte, cu fața pe direcția-qibla, atunci se poate utiliza cuțitul cum s-a spus aici, implântându-l între gât și piept.

2606. Dacă doar se taie gătul cămilei în loc să se înfigă cuțitul în adâncul dintre gât și piept, ori dacă se procedează la sacrificarea unei oi ori a unei vaci așa cum trebuie să se facă pentru o cămilă, atunci carnea acestor animale este najis și este harām să se mănânce. Dacă, totuși, sunt mai întâi tăiate cele 4 vase sanguine și apoi se implântă cuțitul în golul gâtului, cum s-a menționat mai sus și cât cămila este încă vie, atunci carnea acesteia este curată și este halal pentru mâncat. La fel, dacă sacrificându-se o oaie ori o vacă, se înfige întâi cuțitul în golul gâtului, iar apoi, cât încă este viu animalul, se taie capul, carnea este curată și bună de mâncat.

2607. Dacă un animal ce urmează a fi sacrificat devine de nestăpânit și cel ce face sacrificarea nu poate să taie conform celor prescrise în Sharī´ah, ori dacă animalul cade într-un puț și cineva crede că animalul va muri acolo, nefiind posibil a fi sacrificat conform Sharī´ah, atunci respectivul sacrificator trebuie să-i producă animalului o rană mortală; murind astfel, carnea animalului este curată și halal. În acest sens, nu va fi necesar ca animalul să fie cu corpul orientat pe direcția-qibla, însă cel care sacrifică va trebui să împlinească toate celelalte condiții mai sus menționate în ce privește sacrificarea animalelor.

Actele mustahab la sacrificarea animalelor

2608. Juriștii, fie ca Allāh să-i binecuvânteze cu Plăcerea Sa, au enumerat o serie de acțiuni mustahab atunci când se sacrifică animale:

- atunci când se sacrifică o oaie sau un țap, trebuie ca picioarele din fața ale animalului să fie legate de unul din picioarele din spate, lasându-l pe celălalt liber; pentru o vacă, trebuie legate toate cele patru picioare, lăsându-i-se coada liberă. În cazul unei cămile, dacă este așezată, picioarele din față trebuie legate la nivelul genunchilor ori al subțiorilor, copitele rămânând libere. Este recomandat ca atunci când se sacrifică o pasăre, aceasta să fie lăsată liberă după tăiere, astfel încât aripile să se zbată în voie.
- înainte de-a sacrifica un animal trebuie să i se pună în față un vas cu apă;
- un animal trebuie sacrificat astfel, încât să sufere cât mai puțin, adică tăierea trebuie să se facă rapid, cu o lamă cât mai ascuțită.

Acțiunile makrūh la sacrificarea animalelor

2609. În anumite tradiții s-au enumerat câteva acțiuni makrūh atunci când se sacrifică animale:

- a sacrifica animalul în același loc în care un animal de același fel poate să vadă

asta;

- a jupui un animal înainte ca să fi murit;
- a sacrifica un animal în nopțile ce preced ziua de vineri sau in chiar zilele de vineri, înainte de zuhr; însă, dacă este un caz de necesitate, nu este nici o problemă de se face astfel;
- a sacrifica un animal pe care cineva l-a hrănit și crescut cu mâinile sale.

Vânarea cu arme

2610. Dacă un animal sălbatic de categoria halal este vânat cu o armă și moare, carnea sa devine curată (tahir/pak) și permisă pentru mâncare când sunt îndeplinite următoarele 5 condiții:

- arma utilizată pentru vânătoare trebuie să poată despica ori penetra, cum este cazul unui cuțit ori al unei săbii, ori al unei săgeți sau al unei sulițe care, dată fiind ascuțimea, poate sfâșia corpul unui animal. Dacă animalul este vânat cu o capcană, ori este lovit cu o bucată de lemn ori cu o piatră, atunci carnea sa nu devine tahir/pak și este harām să se mănânce. Iar dacă animalul este vânat cu o pușcă, iar glonțul este atât de rapid, încât pătrunde corpul animalului, atunci carnea acestuia este curată și halal; dacă glonțul nu este îndeajuns de rapid, doboară și ucide animalul doar prin impact ori căldura degajată de glonț, atunci faptul de-a decide că este curat și halal este o problemă-ishkal.
- vânătorul trebuie să fie musulman ori, cel puțin, un copil musulman care poate să distingă între bine și rău; dacă un nemusulman, de alt fel decât ahl-e kitab, sau cineva din acele secte ce sunt socotite kafir, cum este cazul inamicilor *Ahl ul-Baiyt* (a.s.), nawasib, vânează un animal, atunci carnea nu este halal; ca precauție, un animal vânat de către cineva *ahl-e kitab* nu este de asemenea halal, chiar dacă vânătorul ar fi putut rosti numele lui Allāh.
- vânătorul trebuie să îndrepte arma către animalul pe care l-a vizat; ca urmare, dacă vânătorul țintește în altă parte și omoară animalul din greșeală, atunci animalul nu va fi tahir/pak și va fi harām să i se mănânce carnea.
- în timp ce folosește arma, vânătorul trebuie să recite numele lui Allāh, considerându-se însă suficient dacă rostește numele lui Allāh înainte ca ținta să fie lovită; dacă intenționat nu recită numele lui Allāh, animalul nu va deveni halal prin vânare; cu toate acestea, dacă vânătorul uită să spună numele lui Allāh, nu va fi nici o problemă.
- animalul va fi harām dacă vânatorul îl lovește când deja acesta este mort sau dacă, fiind viu animalul, vânătorul nu mai are timp suficient ca să-l sacrifice. Însă dacă vânătorul are timp suficient să-l sacrifice și nu o face până ce animalul moare, atunci carnea va fi harām să se consume.

2611.Dacă sînt doi cei care vânează animalul și în timp ce unul respectă cerințele, celălalt nu o face, cum este atunci când unul rostește numele lui Allāh și celălalt, nu, intenționat, atunci carnea animalului nu este halal.

2612. Dacă un animal este doborât cu săgeata și cade într-o apă, iar vânătorul știe că

animalul a murit atât din cauza săgeții, cât și a înecului, carnea animalului nu va fi halal; de fapt, în cazul în care omul nu este sigur dacă animalul a murit numai din cauza săgeții, carnea animalului nu va fi halal.

2613. Dacă o persoană vânează un animal folosind o armă sau un câine luate în mod ilicit, atunci, chiar și așa, animalul îi aparține și carnea acestuia este halal. Însă pe lângă faptul de-a fi comis un păcat ori de-a fi acționat incorect, el va trebui să plătească stăpânului pentru deținerea a ceea ce a luat ilicit.

2614. Dacă, în timp ce vânează, o persoană ce folosește o armă, cum, de exemplu, o sabie, taie vreo parte din animal (un picior, de exemplu), atunci partea retezată va fi considerată harām. Dacă animalul este sacrificat conform cerințelor formulate la regula # 2610, atunci partea din corp rămasă este halal. Dacă animalul este tăiat în două, o parte fiind capul împreună cu gâtul și, prin urmare, vânătorul atinge animalul când acesta este deja mort, atunci ambele părți vor fi halal. Aceeași regulă se aplică dacă animalul este în viață, dar nu mai este suficient timp pentru a-l sacrifica. În cazul în care este timp de a-l sacrifica și mai este și posibilitatea ca să fie încă viu pentru o vreme, atunci, în măsura în care animalul este sacrificat conform Sharī'ah, partea care nu conține capul și gâtul este halal; în caz contrar celor aici spuse, partea respectivă este de asemenea harām.

2615. Dacă un animal este tăiat în două cu un băț ori cu o piatră, ori cu alt instrument ce nu este adecvat vânătorii, atunci partea care nu conține capul și gâtul este harām; în schimb, partea cu capul și gâtul este halal dacă animalul este încă viu și e posibil încă să mai trăiască ceva timp și dacă este sacrificat conform celor prescrise de Sharī'ah; în cazul contrar, partea numită va fi harām de asemenea.

2616. Dacă un animal este vânat ori sacrificat, iar din corpul acestuia este scos un pui încă viu, atunci puiul respectiv este halal in cazul în care este sacrificat conform Sharī'ah; dacă nu se procedează astfel, carnea puiului va fi harām.

2617. Dacă un animal este vânat ori sacrificat și din pântecul acestuia este scos un pui mort, atunci va fi considerat de carne curată (tahir/pak) și halal, însă dacă nu a murit înaintea uciderii mamei ori din cauză de-a fi fost scos cu întârziere din pântecul mamei și cu condiția ca să fie pe deplin dezvoltat, cu corpul acoperit deja de păr sau lână.

Sharī'ah

Vânarea cu câine de vânătoare

2618. Dacă un câine (de vânătoare) prinde un animal a cărui carne este halal de mâncat, atunci, pentru ca animalul să aibă carnea curată și halal, trebuie să se împlinească următoarele 6 condiții:

- câinele trebuie să fie astfel antrenat, încât atunci când i se comandă să prindă prada, se duce după ea, iar când i se spune să se oprească, așa face. Dacă vânând, câinele nu se oprește după ce a văzut prada și s-a apropiat de ea, aceasta nu este o problemă. De asemenea, câinele trebuie obișnuit să nu mănânce nimic din animalul vânat până ce stăpânul nu l-a luat. Cu toate acestea, dacă are obiceiul de-a mânca puțin din vânat ori de a-i linge sângele până la apropierea stăpânului, nu este nici o problemă.
- la vânătoare, câinele trebuie să fi fost dirijat de către stăpânul său; în cazul în care câinele a vânat la întâmplare, atunci este harām să se mănânce carnea

animalului vânat astfel. De fapt, pe baza unei precauții obligatorii, în cazul în care câinele vânează după voia sa, iar apoi stăpânul îi strigă să găsească prada mai repede, iar el, câinele se grăbește din pricina chemării stăpânului, chiar și așa, carnea acelui vânat va fi de evitat.

- persoana care îndeamnă câinele să vâneze trebuie să fie musulman și să împlinească toate condițiile menționate în regulile referitoare la vânătoarea cu arme.
- în momentul în care trimite câinele să vâneze, vânătorul trebuie să rostească numele lui Allāh; dacă intenționat nu face aceasta, prada va fi considerată de carne harām; în cazul în care uită să rostească numele lui Allāh, atunci nu este nici o problemă
- prada trebuie să moară ca urmare a rănii provocate de dinții câinelui; drept aceea, dacă vânatul moare fiind sufocat de mușcătura câinelui, ori din cauza alergării îndelungate, ori de frică, carnea acestuia nu este halal.
- vânătorul care trimite câinele trebuie să ajungă la vânat când acesta este deja mort, deoarece, dacă este viu, ar putea să nu aibă destul timp să-l sacrifice; dacă vânătorul ajunge lângă animal când acesta mai este viu și are destul timp să-l sacrifice, dar nu o face, lasând animalul să moară de la sine, atunci carnea prăzii nu este halal.

2619.Dacă persoana care a trimis câinele ajunge la pradă când mai este timp s-o sacrifice, în cazul în care animalul moare în timp ce persoana se pregătește pentru sacrificiu, cum ar fi cazul în care întârzie să ia cuțitul, atunci, chiar și așa, carnea animalului este halal. Totuși, dacă vânătorul nu are nici un instrument cu care să facă sacrificiul, iar vânatul moare, atunci carnea acestuia nu va fi halal; însă dacă lasă câinele să ucidă prada, atunci carnea vânatului este halal.

2620. Dacă vânătorul trimite în urmărire câțiva câini și aceștia ucid împreună prada, toți deîmpreună fiind sub condițiile menționate la # 2618, atunci prada este halal; în cazul în care oricare din acest grup nu poate fi încadrat sub aceste condiții, atunci prada este harām.

2621. Dacă vânătorul trimite câinele după un vânat anume și câinele vânează alt animal, atunci, chiar și așa, carnea prăzii este curată (tahir/pak) și halal; în cazul în care câinele vânează odată cu prada căutată și alt animal, atunci ambele animale vânate sunt tahir și halal.

2622. Dacă există mai multe persoane care trimit după pradă un singur câine și una din persoane nu pronunță intenționat numele lui Allāh, atunci prada este harām. De asemenea, în caz de există mai mulți câini și unul dintre ei nu este antrenat în modul menționat la # 2618, atunci prada este harām.

2623. Dacă pe lângă câine, există un șoim ori alt animal, ce vânează animalul urmărit, atunci vânatul nu este halal. Totuși, dacă unul din grupul de vânători ajunge la pradă când este încă vie și o sacrifică de-o manieră prescrisă în Sharī'ah, atunci carnea prăzii este halal.

Prinsul peștelui și al lăcustelor

2624. Dacă un pește cu solzi este prins viu și moare după aceea, atunci carnea acestuia este curată și halal, chiar dacă, dintr-un oarecare motiv, solzii sunt îndepărtați mai târziu. Dacă peștele moare cât mai este în apă, deși este curat, este harām să se mănânce. Este harām să se mănânce peștele ce a murit în plasa pescarului. Chiar dacă este scos viu din apă și moare afară, un pește care nu are deloc solzi este harām să se mănânce.

2625. Dacă un val aruncă peștele pe mal ori, prin retragerea apei, peștele rămâne pe solul uscat, iar peștele înainte să moară este prins cu mâinile sau altcumva, atunci carnea acestuia este halal.

2626. Nu este necesar ca persoana ce stă să prindă pește să fie musulman ori să rostească numele lui Allāh. Totuși este necesar ca un musulman, care vrea să mănânce pește, să fi văzut ori să fie sigur dacă peștele a fost scos viu din apă ori dacă a murit în apă, în plasa pescarului.

2627. Dacă un musulman cumpără un pește mort, despre care nu știe de a fost scos din apă viu sau mort, carnea acelui pește este halal, dar dacă același pește este cumpărat de către un nemusulman, este harām, chiar dacă pretinde că peștele a fost scos viu din apă; regula nu se urmează numai atunci când cineva este convins că peștele a fost scos din apă viu ori că a murit în plasa pescarului.

2628. Faptul de-a mânca pește viu este halal, însă este mai bine să se evite aceasta.

2629. Dacă un pește este fript de viu ori este omorât în afara apei înainte de-a muri de la sine, atunci este halal să se mănânce, cu toate că este mai bine să se evite.

2630. Dacă, scos din apă, un pește este tăiat în două, și una din părți cade în apă cât mai este vie, atunci partea rămasă este halal să se mănânce; cu toate acestea, precauția recomandată este ca să se evite mâncarea acesteia.

2631. Dacă o lăcustă este prinsă vie cu mâna ori cu alt dispozitiv, atunci va fi halal după ce moare; nu este necesar ca persoana care o prinde să fie un musulman ori să fi rostit numele lui Allāh la prinderea lăcustei. Dar dacă un nemusulman ține în mâna sa o lăcustă moartă și nu se știe dacă a prins-o vie sau moartă, atunci lăcusta va fi harām, chiar dacă nemusulmanul pretinde a fi prins-o vie.

2632. Este harām să se mănânce o lăcustă ce nu are aripile crescute și nu poate zbura.

Reguli privitoare la ce se poate mânca și bea

2633. Sunt harām de mâncat toate păsările precum acvilele, vulturii și șoimii sălbatici sau toate păsările cu pinteni, a căror planare este în proporție mai mare decât bătaia de aripi. În schimb, păsările ce bat din aripi în timpul zborului în proporție mai mare decât simpla planare sunt halal de mâncat. Așadar, cineva poate deosebi păsările halal de cele harām, observând felul în care acestea zboară. Dacă nu se poate determina felul de zbor al unei păsări, pasărea respectivă va fi considerată halal în cazul în care pe partea posterioară a picioarelor au crescătură sau un pinten. În absența tuturor acestor semne, pasărea va fi considerată harām. Ca precauție obligatorie, o persoană trebuie să se abțină de la mâncarea oricărui fel de cioară. Alte păsări, cum sunt găinile, porumbeii, vrăbiile, inclusiv struțul și păunul sunt halal. Este makrūh să se omoare păsări ca rândunicile și pupezele. Animalele care zboară, dar nu sunt clasificate ca păsări cu aripi,

cum este cazul liliecilor, sunt harām; la fel, albinele, țânțarii și alte insecte zburătoare sunt, ca precauție obligatorie, harām.

2634. Dacă o parte ce posedă viată este tăiată din corpul unui animal viu, cum este cazul de-a se tăia o parte grasă ori coada unei oi încă în viață, atunci carnea respectivă este najis și harām.

2635. Anumite părți ale unui animal halal sunt harām să se mănânce și sunt 14 la număr:

- sângele
- excrementele
- genitalele masculine și feminine
- pântecul
- ovarele
- testiculele
- glanda pituitară și glanda fără canal din creier
- măduva spinării
- cei 2 nervi ce se găsesc în lateralele coloanei vertebrale (ca precauție obligatorie)
- vezica biliară
- splina
- vezica urinară
- globii oculari

Aceste părți sunt harām la animalele halal, altele decât păsările. În ce privește păsările, sângele și excrementele lor sunt în mod hotărât harām, iar ca măsură de precauție, pe lângă cele numite, sunt harām și cele din lista aici prezentă.

2636. Este harām să se bea urina tuturor animalelor harām, cum și a celor care au carnea halal de mâncat, inclusiv, ca precauție obligatorie, cea de cămilă. Totuși, urina de cămilă, de vacă sau de oaie, poate fi consumată dacă este recomandată ca tratament medical.

2637. Ca o precauție obligatorie, este harām să se mănânce pământ, nisip; totuși, nu este nici o problemă dacă se ia ca medicament lut de Daghestan ori de Armenia, în cazul că nu există aternativă. Este de asemenea permis să se înghită, în mici cantități, lut luat de la sanctuarul Imamului Husayn (numită obișnuit, *turbat ul-husayn*), cu scopul vindecării de vreo boală; în acest caz, este mai bine dacă turbat ul-husayn este luat după ce s-a dizolvat î în apă.

2638. Nu este harām să se înghită propriul mucus, propria flegmă, care ar putea să ajungă în gură din căile nazale; de asemenea, nu este nici o obiecție la faptul de-a înghiți mâncarea dintre dinți, după scobirea acestora.

2639. Este harām să se mănânce materii cu totul dăunatoare sau orice care ar putea provoca moartea.

2640. Este makrūh să se mănânce carne de cal, de catâr ori de măgar. Dacă o

persoană întreține relații sexuale cu aceste animale, carnea acestora devine harām și, ca o precauție, sunt considerați harām și puii născuți; urina și balega acestor animale este najis. Aceste animale trebuie scoase din localitate și trebuie vândute în altă parte. Privitor la persoana care a avut contact sexual cu animalul, ea trebuie să plătească stăpânului prețul animalului. La fel, dacă o persoană comite act sexual cu o vacă ori cu o oaie, a căror carne este legiferată, atunci urina și balega acestora devine najis, urmarea fiind că mâncatul cărnii și băutul laptelui acestora este harām. Ca precauție, aceeași regulă se va aplica pentru viteii și mieii acestor animale. Un asemenea animal trebuie ucis imediat și incinerat, iar persoana care a comis actul sexual trebuie să plătească stăpânului prețul animalului.

2641. Dacă un ied ori un miel suge lapte de la o scroafă, într-atât că oasele și carnea cresc și capătă putere din acest motiv, atunci iedul sau mielul, cât și iezii ori mieii ce vor fi de la ei, devin harām; când cantitatea de lapte suptă este mai mică, atunci va fi necesar să se realizeze o limitare a felului în care va mânca (*istibra*) cum este prescris în Sharī'ah, considerându-se carnea lor ca fiind halal; limitarea (*istibra*) este aceea că trebuie să sugă lapte curat (tahir/pak) timp de 7 zile, iar dacă iedul ori mielul nu mai consumă lapte, atunci trebuie să pască pentru 7 zile iarbă. Ca precauție obligatorie, legea se aplică pentru viței și toți puii animalelor halal. Este harām să se mănânce carnea unui animal care se hrănește cu mâncare najasat, însă aceeași carne devine halal când istibra este împlinită. Modul de-a ține seama de istibra a fost explicat la # 226.

2642. Băutul băuturilor alcoolice este harām; în unele tradiții (*aḥādīth*), faptul a fost declarat ca fiind unul din cele mai mari păcate. Imamul Ja'far al-Sadiq a spus: „ *Alcoolul este rădăcina tuturor relelor și păcatelor. Cineva care bea alcool își pierde sănătatea; cel ce este beat nu știe de Allāh, nu se teme de-a comite oricare păcat, nu respectă drepturile nimănui și nu se oprește de la facerea pe față a răului. Spiritul de credință și religiozitate se îndepărtează de la el și în trupul său rămâne doar spiritul vicios și impur, ce-i departe de marea milă a lui Allāh. Allāh, deîmpreună cu Îngerii Săi, profeții Săi și adevărații credincioși anatemizează un asemenea om, iar rugăciunile lui zilnice nu sunt primite (de către Allāh) timp de 40 de zile. În Ziua Judecății, fața lui va fi neagră, limba îi va ieși din gură, pe piept îi va cădea scuipatul și el, cu disperare, se va plânge de sete.*"

2643. A mânca la aceeași masă cu oameni care beau alcool este harām și, la fel, ca precauție, chiar și faptul de-a se așeza la masa unde oamenii beau alcool este harām.

2644. Este obligația fiecărui musulman de-a salva viața unui musulman, care ar putea să moară de foame ori de sete, dându-i îndestulător de mâncare și apă.

Modul de-a mânca și manierele la masă

2645. Există o serie de reguli mustahab ce sunt de urmat când se mănâncă, după cum urmează:

- înainte de-a mânca, trebuie să se spele mâinile;
- după ce se mănânca, trebuie să se spele mâinile și să se șteargă cu un pânză uscată;
- gazda trebuie sa fie prima care să înceapă a mânca și ultima care să-și retragă mâinile de la mâncare. Înainte de-a se mânca, gazda este aceea care se spală pe mâini prima, după care, persoana care se află în dreapta sa. Acesteia îi

urmează ceilalți oaspeți, până se ajunge la ultimul, cel ce se află imediat la stânga gazdei. După ce se termină masa, cel din stânga va fi cel care se va spăla primul pe mâini și tot așa, în sens invers, până ce ultima va fi gazda.

- înainte de-a începe să mănânce, o persoană trebuie să spună *„bismillah"*, iar dacă sunt câteva feluri de mâncare, este recomandabil (mustahab) să se spună *„ bismillah"*, înainte de-a începe fiecare fel;
- cel ce mănâncă trebuie s-o facă cu mâna dreaptă;
- cel ce mănâncă trebuie să folosească 3 sau mai multe degete, dar nu trebuie s-o facă numai cu 2 degete;
- dacă la o masă se află câteva persoane care stau să mănânce, atunci fiecare trebuie să-și împartă mâncarea (din fața) sa cu celelalte persoane;
- cel ce mănâncă trebuie s-o facă luând îmbucături mici;
- nu trebuie să se prelungească mâncatul peste timpul firesc;
- mâncarea trebuie mestecată bine;
- după ce a mâncat, persoana trebuie să se roage și să mulțumească lui Allāh;
- după ce a mâncat, persoana trebuie să-și lingă degetele până ce rămân curate;
- după ce s-a mâncat, trebuie să se curețe dinții cu o scobitoare; aceasta nu trebuie să fie din pătrunjel dulce (o iarbă mirositoare) ori din frunze de curmal;
- la terminarea mesei, persoana trebuie să adune de pe fața de masă resturile și să le mănânce; în cazul în care mănâncă la un loc deschis, cum ar fi în deșert, este mai bine să se lase resturile astfel ca să poată fi mâncate de animale și de păsări;
- cel ce vrea să mănânce, trebuie s-o facă dimineața devreme și în prima parte a nopții, nefiind îngăduit să se mănânce în timpul zilei ori al nopții;
- după ce a mâncat, persoana trebuie să se întindă pe spate, plasându-și piciorul drept întins peste cel stâng, întins;
- înainte de-a mânca și după masă, persoana trebuie să ia puțină sare;
- fructele, înainte de-a fi mâncate, trebuie spălate.

Acte care sunt nedemne, făcute când se mănâncă

2646. Acestea sunt următoarele:

- a mânca fără a simți foamea;
- a mânca peste senzația de sațiu; s-a transmis prin ḥadīth că a mânca peste poate este cel mai rău fapt în ochii lui Allāh;
- a se uita la ceilalți în timp ce mănâncă;
- a mânca mâncare fierbinte;

- a răsufla asupra mâncarii ori băuturii altora;
- a aștepta la modul demonstrativ să se dea mai multă pâine ori frunză decât a fost pusă pe masă;
- a tăia pâinea cu cuțitul;
- a pune frunza sub vasele de mâncare;
- a roade un os până ce nu mai rămâne deloc carne pe el;
- a decoji acele fructe care de obicei se mănâncă cu tot cu pieliță;
- a arunca un fruct înainte de-a se fi mâncat tot.

Modul în care se bea apa

2647. Există anumite acțiuni ce sunt mustahab atunci când se bea apă; acestea sunt:

- apa trebuie să se bea încet ca și cum ar fi suptă;
- de-a lungul zilei, cel care stă în picioare trebuie să bea apă;
- cel ce bea apă, inainte trebuie să spună *„bismillah"*, iar după, *„al-hamdulillah"*;
- cel care bea apă, trebuie s-o facă prin 3 înghițituri;
- trebuie să se bea apă numai când se simte sete;
- după ce se bea apă, persoana trebuie să-și amintească de Imamul Husayn (s.a.) și de Ahl ul-Bayit (a.s.), cum și de faptul de a-i afurisi pe inamicii săi, care l-au asasinat.

2648. Este nedemn să se bea prea multă apă, să se bea apă după ce s-a mâncat gras și în timp ce se stă în picioare pe parcursul nopții; la fel, este nedemn să se bea apă cu mâna stângă, cum și din crăpătura unui container ori de pe partea unde are mânerul

Angajament și jurământ

Angajamentul solemn (Nazr)

2649. Angajamentul solemn înseamnă autoimpunerea de-a face un număr de acte bune ori de-a se înfrâna de la săvârșirea unor acte carei mai bine sa nu se facă, în numele lui Allāh sau pentru plăcerea Sa.

2650. În timp ce se face angajamentul, trebuie sa se formuleze o declarație, care nu este obligatoriu să se pronunțe în arabă. Dacă o persoană spune „ când bolnavul se va recupera din boală, în numele lui Allāh, va fi pentru mine obligatoriu să dau 10 $ unui sărac", atunci angajamentul de acest fel va fi valid.

2651. Este necesar ca persoana care-și face angajamentul solemn să fie majoră-puberă, sănătoasă mental, să-l facă din proprie intenție și de bună voie. Dacă a fost forțat să-și ia un angajament, ori dacă face promisiunea solemnă sub forță excitării emoționale și fară pornirea ori alegerea personală, atunci acest fel este invalid.

2652. Dacă o persoană ce este de slab caracter (cineva care-și risipește averea pe lucruri fără rost) face își ia un angajament solemn, cum ar fi să dea ceva unui sărac,

atunci angajamentul său nu este valid. La fel, dacă o persoană falită face angajamentul de-a plăti ceva din averea asupra căreia nu are nici un drept de stăpânire și liberă folosință, angajamentul său nu va fi valid.

2653. Dacă un soț dezaprobă luarea de către soție a unui angajament (și ea îl face), angajamentul ei nu este valid în cazul în care faptul violează în vreun fel drepturile soțului. La fel, o soție ce se angajează să plătească din averea ei ceva, dar fără să aibă permisiunea soțului, comite un act clasificabil ca ishkal; excepția la aceasta este când face un angajament solemn relaționat cu Hajj, Zakat, Sadaqa ori de-a face ceva bun pentru părinții ei ori rudele de sânge.

2654. Dacă o femeie face angajamentul cu permisiunea soțului, acesta nu mai poate apoi să anuleze angajamentul ori s-o împiedice pe ea de a-l împlini.

2655. Dacă un copil (fiu ori fiică) face un angajament solemn, cu sau fără permisiunea tatălui, atunci copilul respectiv trebuie să-și împlinească angajamentul. Cu toate acestea și cu condiția ca realizarea angajamentului să nu aibă nici o prioritate, dacă tatăl ori mama dezaprobă ducerea la capăt de către copil a angajamentului, atunci respectivul angajament este invalid.

2656. O persoană poate își poate lua un angajament doar pentru un act care îi stă în putere să-l realizeze. Dacă, de exemplu, nu este în stare să călătorească pe jos până la Karbala și el ia angajamentul solemn că va merge astfel, atunci angajamentul său nu este valid.

2657. Dacă o persoană își ia angajamentul cum că va realiza un act ce este harām sau makrūh, ori că se va abține e la un act wajib ori mustahab, atunci angajamentul său nu este valid, (deoarece presupune o inadecvare religioasă, morală).

2658. Dacă o persoană se angajează solemn că va realiza ori că va lăsa de-o parte un act oarecare, act a cărui realizare sau nefacere nu face vreo diferență în meritele dobândite, atunci angajamentul nu este valid. Dar dacă realizarea actului este mai bună în oarecare măsură și persoana face angajamentul ținând cont de meritul dobândit, cum ar fi, de exemplu, să se angajeze că va mânca o anumită mâncare pentru a avea putere în adorarea lui Allāh, atunci angajamentul său este valid. De asemenea, dacă a renunța la un act este mai bine într-o oarecare măsură, iar angajamentul de renunțare este făcut formulând acea intenție, cum este în cazul în care văzând că fumatul este dăunător, face promisiunea solemnă de-a nu mai fuma, atunci angajamentul de acest fel este valid. Totuși, în oricare moment va simți că fumatul nu este dăunător pentru el, angajamentul se invalidează de la sine.

2659. Dacă o persoană își ia angajamentul cum că își va oferi rugăciunile obligatorii într-un loc ce nu presupune câștigarea unor merite spirituale mai înalte, cum ar fi când face promisiunea de-a oferi rugăciunile într-o cameră anume, atunci angajamentul său va fi valid cu condiția ca oferirea de rugăciuni acolo să atragă un oarecare merit, de exemplu, faptul de-a se concentra mai bine datorită singurătății.

2660. Dacă o persoană își ia angajamentul de-a realiza un act anume, atunci trebuie să-l realizeze în strict acord cu promisiunea solemnă făcut. Dacă își promite să dea sadaqa, ori să postească în prima zi a fiecărei luni, ori să ofere rugăciuni în prima zi a oricărei luni, atunci, în cazul în care realizează aceste acte cu o zi înainte ori după, nu va fi suficient (pentru a se considera valid angajamentul). La fel, dacă își promite că va da sadaqa atunci când cineva dintre ai săi se va recupera dintr-o boală, dar o face înainte

de însănătoșirea pacientului, iar nu va fi suficient.

2661. Dacă o persoană se angajează solemn că va ține post, dar fără să precizeze când anume și de câte ori, atunci va fi de ajuns dacă postește o singură dată. Dacă se angajează față de sine că va oferi rugăciuni, dar nu precizează numărul și felul lor, atunci va fi suficient dacă oferă rugăciuni de 2 rak'āt. Dacă angajează că va da sadaqa, nespecificându-i natura și cantitatea, însă mai apoi dăruie ceva ce poate fi considerat ca sadaqa, atunci promisiunea solemnă a sa este împlinită. Iar dacă își promite pur și simplu ca va făptui spre mulțumirea lui Allāh, Preaputernicul, angajarea sa va fi considerată ca împlinită dacă oferă o rugăciune, ori ține o dată post, ori dă ceva cu titlul de sadaqa.

2662. Dacă o persoană se angajează solemn că va posti într-o zi anume, atunci trebuie să țină postul chiar în ziua respectivă; iar dacă intenționat nu o face, atunci, pe lângă faptul de-a realiza qadha corespunzătoare, trebuie să dea *kaffarah*. Kaffarah aplicabilă în acest caz este egală cu cea pentru încălcarea jurămintelor, cum se va menționa mai jos. Totuși, dacă în ziua respectivă călătorește, faptul este permis și nu va fi nevoie să postească; la fel, nu este obligatoriu să formuleze niyyat pentru 10 zile, fapt care îi va îngădui să postească. Dacă o persoană ce a făcut angajamentul nu poate posti într-o zi anume, deoarece se află în călătorie, ori din cauza bolii, ori, în cazul unei femei, datorită menstrei, ori dintr-un motiv întemeiat, atunci persoana va realiza doar qadha corespunzătoare postirii, nefiind necesar sa se dea kaffarah.

2663. Dacă o persoană, de bună voie și la propria alegere, încalcă promisiunea solemnă ce și-a făcut-o, atunci trebuie să dea pentru aceasta kaffarah.

2664. Dacă o persoană își ia angajamentul să renunțe la un act pentru o perioadă de timp definită, atunci, după ce va fi trecut timpul hotărât, ea va fi liberă să facă de la ce s-a oprit. Dar dacă făptuiește actul promisiunea solemnă înainte de terminarea perioadei, fie din uitare, fie datorită slăbiciunii sufletești, atunci nu i se va reproșa responsabilitatea. Chiar și atunci, va fi necesar pentru persoană să se rețină de la acel act pe perioada de timp rămasă, iar dacă, fără un motiv bine întemeiat, repetă actul ce și l-a interzis, atunci trebuie să dea kaffarah.

2665.Dacă o persoană face promisiunea solemnă să renunțe la un act anume, fără să specifice vreo limită de timp, iar apoi face fapta respectivă din cauza uitării, a neajutorării ori a neglijenței, atunci nu este obligatoriu să dea kaffarah; dacă după această dată, ea repetă cu bună știință actul jurat să nu-l facă, atunci trebuie sa dea kaffarah.

2666. Dacă un bărbat sau o femeie face se angajează de-a posti într-o zi anume a săptămânii, cum ar fi Vinerea, și dacă se întâmplă ca în una din aceste vineri să fie Eid ul-Fitr sau Eid ul-Azha, ori dacă persoana este în călătorie, ori dacă, fiind femeie, are loc sângerarea lunară, atunci nu trebuie să țină post în ziua aceea, însă trebuie să realizeze qadha corespunzătoare.

2667. Dacă o persoană își face promisiunea solemnă sa dea o anumită cantitate/valoare ca sadaqa și se întâmplă să moară înainte de-a o da, atunci nu este necesar ca din averea sa să se deducă respectiva cantitate; în acest caz, este mai bine dacă moștenitorii majori (*bāligh*) dau acea cantitate ca sadaqa din părțile lor de moștenire, în numele decedatului.

2668. Dacă o persoană își promite că va da sadaqa unui sărac anume, atunci nu

poate să dea altui sărac, iar dacă acel anumit sărac moare, atunci, pe baza unei precauții recomandate, trebuie să dea sadaqa moștenitorilor celui decedat.

2669. Dacă o persoană își promite solemn că va realiza Ziyarat a unui anume sfânt Imam, Abu Abdillah Imam Husayn (a.s.), de exemplu, atunci nu va fi suficientă realizarea de Ziyarat pentru alt Imam; în cazul în care, pentru un motiv bine justificat, persoana nu poate realiza Ziyarat pentru un Imam anume, atunci nu mai are vreo obligație.

2670. Dacă o persoană își promite solemn că va merge pentru Ziyarat, dar nu a inclus în jurământul său că va face ghusl ori se va ruga după Ziyarat, atunci nu este necesar pentru persoană să realizeze acele acte.

2671. Dacă o persoană se angajează față de sine că va cheltui o cantitate oarecare de bani la sanctuarul unuia dintre Imami ori unui dintre descendenții acestuia, dar fără să aibă în minte vreun proiect special, atunci trebuie să dea banii pe reparații, pe iluminarea, pe acoperirea cu covoare, etc., relative la sanctuar.

2672. Dacă o persoană se angajează solemn să folosească un lucru chiar în numele Sfântului Imam și are intenția de-a da lucrului o folosință anume, atunci trebuie să cheltuie banii chiar pentru scopul respectiv. Iar dacă nu a formulat intenția privind folosirea lucrului, atunci este mai bine să-l folosească într-un sens care păstrează o legătură cu Imamul; de exemplu, poate cheltui banii pentru un pelerin sărac(zawwar) la sanctuarul Imamului, ori pentru sanctuarul Imamului, cum ar fi repararea acestuia, etc., ori pentru scopuri ce glorifică memoria Imamului. Aceeași regulă se aplică în cazul descendenților Imamilor.

2673. Dacă o persoană face promisiunea solemnă că va da ca sadaqa o oaie, ori în numele Sfântului Imam, dar dă în schimb lapte ori un miel, atunci, înainte ca respectivele daruri să fie folosite în concordanță cu promisiunea, ele (laptele, mielul) vor fi proprietatea persoanei care a făcut promisiunea, atât timp cât nu le-a inclus de la început în angajament. La fel, creșterea unui animal gras va fi considerată ca parte din angajament.

2674. Dacă o persoană își face promisiunea solemnă pentru un anume act, cum ar fi s-o facă pentru cazul în care un bolnav se însănătoșește ori cineva se întoarce din călătorie acasă, iar mai apoi se află că bolnavul se însănătoșise ori că plecatul în călătorie era acasă înainte ca persoana să fi făcut angajamentul, atunci nu este obligatoriu pentru cel ce a jurat să împlinească angajamentul.

2675. Dacă un tată ori o mamă își promite solemn că-și va mărita fiica cu un Sayyid, atunci, deoarece opțiunea aceasta este responsabilitatea fetei când va atinge pubertatea, angajamentul pe care și l-au făcut părinții nu are valoare.

2676. Când o persoană face un legământ față de Allāh cum că, împlinindu-se dorința sa particulară și licită, va realiza o faptă bună, atunci este necesar ca persoana să împlinească legământul făcut. La fel, fără să aibă o dorință particulară, daca persoana se leagă față de Allāh că va realiza o faptă bună, atunci realizarea faptei respective îi revine ca obligație.

2677. Ca și în cazul jurământului, și pentru legământ (*'ahd*) trebuie să se pronunțe o declarație. Este acceptat de comun acord că legământul pe care-l face cineva să fie relaționat la alte acțiuni de adorare, cum ar fi, rugăciunile-mustahab ori acțiuni a căror realizare este mai bună decât nefacerea lor. Însă aici lucrurile nu stau astfel. De fapt, toate legămintele relaționate cu jurămintele, care se încadrează la categoria specificată

în regula # 2680, sunt valide și trebuie îndeplinite.

2678. Dacă o persoană nu acționează conform legământului făcut, atunci, în loc, trebuie să dea Kaffarah, cum este faptul de-a hrăni 60 de săraci, ori de-a ține post pentru două luni consecutiv, ori să elibereze un sclav.

Reguli relative la jurarea pe Numele lui Allāh (Qasam)

2679. Dacă o persoană face jurământ (pe un Nume) că va realiza o acțiune (că va posti, de exemplu) ori că se va înfrâna de la a face o acțiune (de exemplu, ca nu va mai fuma), însă intenționat nu se ține de cele jurate, atunci, pentru asta, va trebui să dea kaffarah, ceea ce înseamnă că va trebui să elibereze un sclav, ori să hrănească 10 sărmani, ori să dea de îmbrăcat acestora. Iar dacă nici aceste acțiuni nu este în stare să le facă, atunci va trebui să postească pentru 3 zile consecutive.

2680. Condițiile validității jurământului sunt următoarele:

- persoana care jură trebuie să fie majoră-puberă, sănătoasă mental, să facă de bună voie hotărâtele prin jurământ și formulând o intenție clară. De aici, jurământul făcut de către un minor, de către o persoană bolnavă mental, ori de către cineva care a fost obligat să se jure, nu este valid. La fel, dacă se jură involuntar, neintenționat, într-o stare de excitare, jurământul său va fi invalid.
- jurararea pe un Nume pentru realizarea unei acțiuni care este harām ori makrūh nu este validă. La fel, este invalid jurământul pentru renunțarea la o acțiune care este obligatorie sau mustahab. Iar dacă jurământul se face pentru realizarea unui acțiuni firești, atunci acesta va fi valid în cazul în care acțiunea respectivă este preferată conform valorizării unor oameni mai sensibili. La fel, dacă jurământul pentru renunțarea la un act îndeobște permis, acest jurământ va fi valid dacă este socotit de catre oamenii mai sensibili ca fiind mai puternic decât însăși împlinirea lui. De fapt, în fiecare caz, propria judecată a celui ce jură privitoare la preferință va fi deajuns ca să confere validitate jurământului, chiar dacă alți oameni sensibili ar putea sa nu fie de acord.
- jurământul trebuie jurat pe unul din numele Preaputernicului Allāh, nume ce sunt folosite în mod exclusiv pentru El (i.e. „ *Allāh*"). și chiar dacă o persoană jură pe numele folosite pentru alte ființe, dar sensul extins este acela al numelui Său, cum este atunci când cineva rostește acel singur nume care îl reamintește pe El, Singurul,–dacă jură, de exemplu, pe numele lui Khaliq (Creatorul) sau Raziq (Dăruitorul)– atunci jurământul va fi valid. De fapt, dacă persoana folosește alte nume-atribute ale lui Allāh, care nu-L reamintesc, dar care în cadrul jurământului capătă conotații privitoare la El, cum ar fi Samī´(Atotascultătorul) ori Basīr (Atoatevăzătorul), apoi chiar și atunci jurământul va fi valid.
- jurământul trebuie pronunțat folosindu-se cuvinte, însă o persoană fără de minte poate face aceasta făcând doar un semn (al corpului). La fel, dacă o persoană nu este în stare să rostească cuvinte, atunci poate să facă jurământul scriindu-l, cu toate că, drept precauție, poate să confirme jurământul și prin alte metode.
- poate fi posibil pentru cineva să acționeze sub jurământ. Iar dacă a fost în stare să acționeze sub jurământ atunci când l-a făcut, dar devine incapabil de

a-l face mai târziu, atunci jurământul devine nul din momentul în care persoana a devenit incapabilă să acționeze conform acestuia, dar aceasta cu condiția să nu se fi incapacitat la modul intenționat. Aceeași regulă se aplică în cazul în care faptul de-a acționa pornind de la o promisiune solemnă, de la un legământ, ori de la un jurământ, presupune o dificultate insuportabilă.

2681. Dacă tatăl interzice fiului să se jure pe Allāh, ori dacă soțul interzice soției sale să se jure pe Allāh, atunci jurământul nu este valid.

2682. Dacă un fiu se jură pe Allāh fără permisiunea tatălui său, ori o soție se jură fără permisiunea soțului ei, atunci tatăl ori soțul pot să anuleze jurământul.

2683. Dacă o persoană nu acționează în conformitate cu jurământul din cauza uitării, a neputinței ori neglijenței, atunci nu este pasibil de kaffarah. Aceeași regulă se aplică, dacă este obligat să nu acționeze conform celor jurate. Iar dacă o persoană face un jurământ, ca atunci când spune: *„Pe Allāh mă jur, chiar acum voi oferi rugăciuni"*, iar mai apoi, din cauza firii capricioase ce-l face incapabil de-a acționa în acord cu cele jurate, nu oferă rugăciuni, atunci nu este necesar să dea kaffarah.

2684. Dacă o persoană se jură spre a confirma că spune adevărul și dacă adevărul este întocmai cum spune, atunci faptul de-a se jura este makrūh; iar dacă minte, faptul că jură este harām. De fapt, a jura strâmb în cazurile de dispută este un păcat major. Cu toate acestea, dacă cineva jură fals pentru a-și salva viața, ori pentru a-l salva pe alt musulman de la torturile la care îl supune un tiran, atunci nu există nici o obiecție la aceasta și, de fapt, uneori constituie o obligație să se facă astfel. Dacă o persoană trebuie să se folosească de *tauriyat* (disimulare), adică la vremea jurării, face o afirmație ambiguă, prefăcută, neavând intenția expresă de-a spune neadevăruri, atunci este mai bine pentru ea să procedeze astfel. De exemplu, dacă un tiran, care dorește să facă rău cuiva, întreabă o persoană dacă l-a văzut pe cel urmărit și persoana, deși l-a văzut pe acela o oră mai devreme, va spune că nu, având în minte că, de fapt, nu l-a văzut în ultimele minute, atunci nu există obiecție la aceasta.

Reguli privitoare la donație (Waqf)

2685.Dacă o persoană donează ceva, ceea ce a dat încetează de-a fi proprietatea sa și nici ea, nici nimeni altcineva poate s-o dea mai departe în dar sau s-o vândă. De asemenea, nimeni nu poate moșteni vreo parte ori vreun profit reieșit din donație. Totuși, în anumite circumstanțe, așa cum s-a menționat la # 2102-2103, nu este nici o problemă dacă este vândută.

2686. Nu este necesar să se pronunțe în arabă declarația formală. Astfel, dacă o persoană spune „ Am donat această carte pentru studenți", declarația este considerată ca validă. De fapt, un dar este stabilit ca fiind waqf și prin comportament; ca urmare, dacă o persoană desface un covor în moschee, având intenția donării acestuia, ori construiește un edificiu care are aparența unei moschei și având intenția de a-l dărui ca moschee, atunci waqf este certificată. In cazul donațiilor (*awqāf*) publice, cum ar fi o moschee ori o madrasa, sau ceva de utilitate publică, sau o donație făcută în general, pentru sărăcime (*sadat*), atunci nu i se cere nimănui să rostească o acceptare formală. De fapt, chiar și în cazul donației private, cum cea făcută către proprii copii, nu este necesară rostirea dării și acceptării formale.

2687. Dacă o persoană indică o proprietate a sa ca fiind waqf, dar regretând intenția

înainte de-a o dărui efectiv sau murind, atunci waqf nu va fi considerată ca fiind stabilită.

2688. Dacă o persoană dă o proprietate ca waqf, atunci, din clipa în care a donat-o, trebuie s-o considere ca donație permanentă. Ca urmare, dacă spune *„după moartea mea,această proprietate este waqf"*, atunci waqf nu va fi validă, deoarece nu se încadrează în perioada cuprinsă între declarația formală și data morții sale. De asemenea, dacă spune *„această proprietate va fi donație pentru 10 ani, apoi, timp de 5 ani, nu va fi, ca după expirarea acestei perioade să fie din nou donație"*, atunci, un asemenea fel de waqf nu este validă.

2689. O donație privată, (în cadrul familiei), va fi validă atunci când proprietatea este efectiv donată, pusă la dispoziția beneficiarilor din prima categorie (i.e.copiii), a reprezentantului acestora ori a tutorelui. Dacă o persoană donează ceva copiilor minori și are grijă de acel ceva în numele lor, cu intenția ca să devină proprietatea lor, atunci waqf este validă.

2690. În cazul donațiilor către public, cum este cazul moscheilor ori a madraselor, etc., nu este necesar să fie luate în posesie printr-un gest anume, deoarece donația (waqf) este fixată prin însăși declararea ei ca fiind ce este.

2691. Este necesar ca persoana care face o donație (waqf) să fie majoră-puberă, sănătoasă mental, să facă donația formulând niyyat și de bună voie. La fel, conform Sharī'ah, cel ce donează trebuie să aibă dreptul de dispunere și de liberă folosință asupra proprietății sale. Cu baza în acest comandament, o persoană care-și risipește averea după capriciu și inutil nu se încadrează posibilității de-a dona ceva, iar waqf ce-o face nu este validă.

2692. Dacă o proprietate este făcută ca donație către un copil nenăscut încă, faptul ca donația să fie validă ori nu este o problemă-ishkal și este necesar, în cazul acestă, să existe o precauție. Dar dacă se face o donație unor persoane care sunt prezente și de asemenea către persoane care se vor naște după data donației, chiar dacă nu se află încă în pântecul mamelor lor, atunci waqf va fi validă. De exemplu, dacă o persoană donează o proprietate copiilor săi și nepoților (care se vor naște), cum și generațiilor succesive (din această linie), atunci waqf este validă.

2693. Dacă cineva își face sie însuși o donație, cum ar fi să-și doneze propriul magazin, astfel ca profitul să fie folosit la construirea propriului mormânt după moartea sa, atunci waqf nu este validă. Dar dacă persoana face o donație către săraci, iar mai apoi, ea însăși devine săracă, atunci poate beneficia de veniturile rezultate din donație.

2694. Dacă o persoană numește pe cineva de încredere (*mutawalli*) pentru proprietatea data drept waqf, atunci omul de încredere trebuie să acționeze conform indicațiilor; în cazul în care nu numește o persoană de încredere și, să spunem, face donația către un grup anume, cum ar fi copiii săi, atunci faptul de cum dispun de aceasta este responsabilitatea lor, iar de aceștia nu sunt majori, este responsabilitatea tutorelui; în cazul acesta, pentru aproprierea și beneficierea de donație, nu este necesară permisiunea mujtahidului. Permisiunea de la mujtahid este însă necesară în luarea oricărei decizii referitoare la integritatea waqf, la respectarea intereselor ivite în generațiile urmatoare, cum, de exemplu, când se cere vreo reparație ori închirierea donației.

2695. Dacă o persoană donează o proprietate, de exemplu, către săraci sau către

sayyids, ori cu un scop caritabil, iar pentru aceasta nu numește o persoană de încredere, atunci modul de-a proceda privind acea waqf o are mujtahidul.

2696. Dacă o persoană donează o proprietate către un grup anume, cum ar fi descendenții săi, astfel ca fiecare generație din această linie să beneficieze de ea, iar pentru realizarea acestui scop, omul de încredere o închiriază, dar mai apoi moare, atunci închirierea nu va fi invalidă. Dar dacă donația nu este în grija cuiva de încredere și generația căreia i s-a făcut donația o închiriază, dar piere, murind cu toții pe timpul cât donația este închiriată, atunci, dacă generația următoare n-o sustine pe mai departe, închirierea devine invalidă; iar dacă persoana ce a luat cu chirie proprietatea donată a plătit renta pentru întreaga perioadă, atunci este îndreptățit sa primească înapoi banii de rentă ce ar corespunde perioadei dintre moartea posesorilor de drept și data încetării perioadei de închiriere.

2697. Dacă proprietatea donată este distrusă în vreun fel, statutul ei de waqf nu este afectat, însă aceasta când donația nu este de-o natură specială, iar această natură încetează să mai existe. De exemplu, dacă o persoană donează o grădină și grădina este distrusă, atunci donația devine invalidă și gradina se întoarce în mâinile moștenitorilor persoanei ce a donat-o.

2698.Dacă o parte din proprietate a fost donată și restul, nu, dar proprietatea este indivizibilă,atunci mujtahidul ori persoana de încredere în grija căreia se află donația, ori beneficiarii acesteia, consultându-se cu experții, pot sa dividă proprietatea, separând de ea partea ce este waqf.

2699. Dacă persoana de încredere numită pentru donație acționează necinstit, folosind beneficiile pentru altceva decât scopurile speciale, atunci mujtahidul trebuie să desemneze la rândul său o persoană onestă, care să trateze cu prima în sensul stopării incorectitudinii; dacă faptul acesta nu este posibil, atunci mujtahidul poate numi în locul primului un alt om de încredere, onest.

2700. Un covor care a fost donat în Husayniya (Imambargah) nu poate fi folosit într-o moschee la oferirea rugăciunilor, chiar dacă moscheea se află în apropiere de Husayniya.

2701. Dacă o proprietate este donată în folosul întreținerii unei moschei, iar acea moschee nu necesită reparații și, pentru oarece vreme, nu e de așteptat să necesite, cum și dacă nu este posibil să se colecteze și depoziteze veniturile până la vremea când ar putea fi folosite pentru reparații, atunci, ca precauție obligatorie, venitul trebuie folosit conform cu intenția cu care s-a făcut donația–de exemplu, venitul poate fi cheltuit pentru alte necesități ale moscheii respective ori pentru reparații în oricare altă moschee.

2702.Dacă o persoană donează o proprietate spre realizarea de reparații ale unei moschei, pentru Imamul adunării, cum și pentru Mu´azzin și cantitatea (pentru fiecare lucrare și fiecare din cei doi) a fost specificată de către donator, atunci banii trebuie cheltuiți în modul specificat. Dar daca nu este indicată cantitatea, atunci întâi trebuie reparată moscheea, iar dacă rămâne un rest, acesta trebuie împărțit de către omul de încredere, așa cum crede de cuviință, între Imamul adunării și Mu´azzin; este mai bine atunci când acești doi beneficiari ajung la un compromis cu privire la cât primește fiecare.

Reguli privitoare la testament (Wasiyyat)

2703.Scopul unui testament este acela de-a indica după moartea cuiva realizarea unei anumite sarcini, ori ca o porțiune din proprietatea decedatului să fie dată cuiva anume ca proprietate, ori ca stăpânirea proprietății decedatului să fie transferată altcuiva, ori că proprietatea poate fi cheltuită în scopuri caritabile, ori ca să numească pe cineva drept tutor al copiilor și al slujitorilor.O persoană care pune în aplicare un testament se numește executor (*wasi*).

2704. O persoană de puțină putere mentală care se poate face înțeleasă prin semne, poate face testament pentru orice dorește și pentru oricine; chiar dacă se tratează de o persoană care poate vorbi, dacă face un testament, folosindu-se de semne și făcându-se înțeleasă, atunci testamentul său este valid.

2705. Dacă este găsită o hârtie scrisă, semnată și parafată de către cineva care a murit, cum și dacă se știe și s-a convenit că a fost scrisă ca testament, atunci trebuie să se procedeze conform testamentului. Dar dacă se știe că persoana, înainte de-a muri, nu a avut în intenție să facă vreun testament, ci a scris doar câteva note de folosit mai târziu în testament, atunci hârtia respectivă nu va fi considerată ca testament.

2706. Persoana care face testamentul trebuie să fie majoră-puberă, sănătoasă mental, și nu cineva care-și risipește averea inutil; testamentul trebuie sa fie făcut la decizia personală și de bună voie. Un testament făcut de către un minor este invalid; totuși, dacă un copil de 10 ani face testament în beneficiul rudelor sale de sânge, ori pentru un act de caritate general, atunci testamentul este valid; însă dacă testamentul este în beneficiul altor persoane decât rudele de sânge, ori dacă un copil de 7 ani face un testament, cerând ca o anumită parte din avere să fie a cuiva ori sa fie dată cuiva, atunci felul acesta de testament iscă o problemă-ishkal; în aceste din urmă două situații, nu trebuie să se ignore precauția. În ce privește o persoană nesocotită, ce-și risipește averea, testamentul relativ la proprietatea sa nu este valid; dacă în testament există alte chestiuni, altele decât proprietatea, cum ar fi realizarea de anumite sarcini, împlinirea unor acte datorate în numele celui decedat, atunci, în această privință, testamentul este valid.

2707. Dacă o persoană–care își produce răni intenționat, ori ia otravă, din cauza cărui fapt moartea sa este sigură sau probabilă–face un testament cum că o anumită parte a proprietății sale să fie folosită pentru un scop anume, atunci testamentul său nu este valid.

2708. Dacă o persoană face un testament cum că un lucru din proprietatea sa va aparține cuiva anume, iar acel cineva acceptă lucrul indicat în testament, atunci, chiar dacă acceptul său este dat în timpul vieții celui ce-a făcut testamentul, lucrul respectiv devine proprietatea sa după moartea celui ce-a făcut testamentul.

2709. Când o persoană identifică ea însăși semne de apropiere a morții sale, trebuie sa returneze imediat lucrurile (ce i-au fost date spre păstrare, pe încredere) proprietarilor de drept ale acestora, ori trebuie să-i informeze pe aceștia, procedând conform detaliilor deja menționate la regula # 2351. Dacă este îndatorată cuiva și timpul de returnare a banilor a trecut, cum și dacă creditorii îi cer, atunci trebuie să plătească datoria; însă dacă nu este în situația de-a o putea face, atunci trebuie să facă

aranjamentele necesare pentru a se asigura că, după propria moarte, creditorul său va fi plătit–de exemplu, informând prin testament pe cei ce nu știu de datoria ce-o are și numind un martor la scrierea testamentului.

2710. Dacă o persoană care identifică ea însăși semne de apropiere a morții sale are o datorie sub formă de khums ori zakat, sau are alte responsabilități, și nu poate plăti imediat, atunci, în cazul în care deține vreo proprietate sau știe ca o persoană anume va plăti în numele său, trebuie să indice în testament direcția în care vor fi dați banii. Aceeași regulă se aplică în cazul în care are ca obligație un pelerinaj (hajj). Dacă însă este în stare să-și plătească imediat datoriile religioase, atunci poate plăti imediat, chiar dacă nu are semne că moartea nu i-ar veni curând.

2711.Dacă o persoană, care identifică la ea însăși semne de apropiere a morții, a pierdut din cauza sa unele rugăciuni și postiri, atunci trebuie sa indice în testament ca, din averea sa, să se angajeze și să se plătească o persoană care să le realizeze. De fapt, chiar dacă nu lasă nici o avere în urmă, însă crede că va exista cineva care să le realizeze fără plată, atunci este obligatoriu pentru persoană să precizeze în testament aceasta. Iar dacă are pe cineva în familie care s-o facă, de exemplu, fiul mai vârstnic, atunci este suficient dacă îl informează despre dorința sa, nefiind necesară indicarea problemei în testament.

2712. Dacă o persoană, care a văzut la sine semne de moarte iminentă, a depozitat vreo proprietate altcuiva, ori a ascuns-o în vreun loc de care moștenitorii nu știu, cum și dacă, din cauza neștiinței lor își pierd drepturile, atunci este necesar să-i informeze. În acest sens, nu este nevoie să numească un tutore sau un administrator pentru copiii săi minori, exceptând teama că proprietatea ar putea sa piară sau ei înșiși să devină săraci fără un administrator; în această ultimă situație, trebuie să numească un administrator pentru copii.

2713. Executorul testamentar (*wasi*) trebuie să fie sănătos mental și cineva de încredere în problemele relative la cel ce face testamentul, cum și, ca precauție, în probleme legate de alții. Este necesar, ca precauție, ca executorul testamentar al unui musulman să fie tot musulman. A numi un copil minor pentru a pune singur în fapt testamentul nu este valid în caz că respectivul copil ar putea să-și exercite libertatea asupra moștenirii, fără permisiunea tutorelui. Dar dacă în testament se precizează că testamentul va fi pus în fapt după ce copilul devine major, ori cu permisiunea tutorelui, atunci nu există obiecție la aceasta.

2714. Dacă o persoană numește mai mult de un executor testamentar, permițându-le sa pună în fapt testamentul de-o manieră independentă, atunci nu va fi necesar ca ei să ceară permisiunea unul de la celălalt pentru executarea testamentului. În cazul a doi executori, dacă persoana ce a făcut testamentul nu a dat o permisiunea anume, dacă ambii să execute separat ori împreună testamentul, atunci ei trebuie s-o facă după ce se consultă reciproc. Dacă executorii nu sunt pregătiți să execute împreună testamentul, iar aceasta lipsă de voința nu este născută din scrupule religioase, atunci mujtahidul îi poate obliga să lucreze împreună; dacă ei nu se supun ordinelor venite de la mujtahid sau oricare din ei vine cu un motiv religios pentru a nu acționa împreună, atunci mujtahidul îl poate înlocui pe executorul ce se neagă la lucrul cu celălalt.

2715. Dacă în testamentul său cineva retrage una din directive, cum ar fi că întâi spune că ⅓ din proprietate să fie dată unei persoane anume, iar apoi spune că nu trebuie să i se dea acelei persoane, atunci testamentul devine invalid. Iar dacă schimbă

testamentul său, numind, de exemplu, un administrator pentru copiii lui, iar apoi îl înlocuiește pe acesta cu altul, atunci primul testament devine invalid și se va proceda conform celui de-al doilea.

2716. Dacă o persoană se comportă astfel încât arată că s-a răsgândit în privința celor scrise în testament, cum ar fi să vândă o casă care, inițial, era dată prin testament cuiva, ori angajează pe cineva s-o vândă, în ciuda dorinței inițiale din testament, atunci testamentul său devine invalid.

2717. Dacă o persoană face un testament în care precizează că un lucru anume trebuie dat unei anumite persoane, iar mai apoi schimbă, spunând că jumătate din lucrul respectiv să fie dată altei persoane, atunci acel lucru trebuie divizat și una din jumătăți trebuie dată celei de-a doua persoane.

2718. Dacă o persoană, ce se află pe patul de moarte, dă în dar o parte din proprietatea sa unei persoane anume și face un testament în care scrie că după moartea ei să se dea o altă cantitate unei alte persoane, cum și dacă ambele daruri depășesc în valoare valoarea a ⅓ din proprietatea sa, iar moștenitorii nu sunt dispuși sa aprobe acest exces, atunci primul dar trebuie să se dea primului beneficiar, iar oricât rămâne din treimea averii trebuie să fie dat conform testamentului.

2719. Dacă o persoană face un testament în care spune ca ⅓ din proprietate să rămâna neatinsă (nevândută), iar venitul reieșit din aceasta trebuie cheltuit pentru un scop bine definit, atunci aceste instrucțiuni trebuie urmate.

2720. Dacă o persoană, care se află în faza terminală a bolii, spune că datorează cuiva o anumită sumă, dar se suspectează că ar fi spus astfel ca să-și supere moștenitorii, atunci suma specificată trebuie dată din ⅓ din avere; dacă însă nu este suspectat de un asemenea motiv, afirmația sa va fi validă, iar plata trebuie să se facă din averea sa.

2721.Când o persoană face un testament în care precizează să se dea ceva cuiva, nu este necesar ca beneficiarul să existe la vremea scrierii testamentului. Prin urmare, dacă persoana face un testament în care cere să se dea ceva anume unui copil ce ar putea să se nască de la o anumită soție, atunci, de se naște vreun copil după moartea celui ce-a făcut testamentul, trebuie să i se dea copilului lucrul indicat. În schimb, de nu este încă născut, iar testamentul este scris în general, atunci, conform celor spuse de cel ce a lăsat testamentul, valoarea acelui lucru trebuie cheltuită pe ceva asemănător cu lucrul lăsat prin testament. În cazul în care face un testament ca, după moartea sa, o parte din proprietate să intre în posesia unei persoane anume, iar persoana respectiva există la vremea morții celui ce a lăsat testamentul, atunci testamentul este valid; în caz contrar, că persoana nu există, este invalid și orice s-a dorit pentru acea persoană va fi împărțit între moștenitori.

2722. Dacă o persoană află că altcineva l-a numit executor testamentar și îl informează pe acel altul că nu este pregătit să-și asume datoriile unui executor testamentar, atunci nu este necesar pentru ea să acționeze ca executor după moartea celui ce l-a numit. Dacă nu află de numirea sa înainte de moartea celui ce a făcut testamentul, ori dacă află, dar nu-l informează pe cel cu testamentul că nu este pregătit să fie executor, atunci, dacă faptul nu-i aduce excesive dificultăț, trebuie să execute testamentul. La fel, dacă executorul numit ajunge sa știe de numire la vremea când cel ce-a făcut testamentul, din cauza gravității bolii sau a altei dificultăți, nu poate numi un

alt executor, atunci, cel numit, pe baza unei precauții, trebuie să accepte numirea.

2723. După moartea celui ce a făcut testamentul, executorul nu se poate retrage, numind pe altcineva să execute testamentul. Dar dacă știe că decedatul nu a cerut ca însuși executorul numit să execute testamentul, ci dorința a fost numai ca executarea să fie împlinită, atunci executorul poate numi la rândul său pe altcineva.

2724. Dacă o persoană numește alte două să fie împreună executorii testamentari, însă una din ele moare sau se îmbolnăvește mental, ori devine apostat, atunci mujtahidul va numi pe altcineva în locul executorului incapacitat. Dacă ambii executori mor, ori devin nesănătoși mental sau apostați, atunci mujtahidul va numi în locul lor alte două persoane. Oricum, dacă o singură persoană poate să execute testamentul, atunci nu este necesar să se numească două.

2725. Dacă un executor nu poate să îndeplinească toate sarcinile date în testament, chiar dacă ar numi un agent ori ar angaja pe cineva, atunci mujtahidul va numi pe cineva să-l ajute pe executor în sarcinile sale.

2726. Dacă o parte din proprietatea decedatului, parte ce se află în custodia executorului, se strică ori este pierdută, iar executorul a fost neglijent cu proprietatea aceasta sau nu a fost moderat în administrarea ei, atunci el se face responsabil. De exemplu, dacă decedatul l-a însărcinat pe executor să dea o anumită cantitate din avere unui sărac anume, dintr-o localitate anume, iar executorul, ducând-o în altă localitate, a pierdut-o, atunci el, executorul, este responsabil. În schimb, dacă nu a fost nici neglijent, nici lipsit de moderație, el nu va fi considerat responsabil pentru pierdere.

2727. Dacă o persoană numește pe cineva drept executor testamentar și spune că, după moartea respectivului executor, va trebui să fie altcineva în locul său, atunci, dacă primul executor moare, secundul trebuie să ducă la capăt sarcinile date prin testament.

2728.Dacă persoana care a murit a lăsat un pelerinaj (hajj) nerealizat, ori a lăsat neplătite datorii, ori Khums, Zakat și Mazilim (bogație însușită ilicit), ce erau de plată obligatorie și nu au fost plătite, atunci, chiar dacă nu s-a precizat în testament, acestea trebuie plătite din averea decedatului.

2729. Dacă averea decedatului depășește în valoare datoria și cheltuielile pentru pelerinajul obligatoriu (hajj), pentru datoriile religioase obligatorii–khums, zakat,mazilim–, cum și dacă decedatul a dorit prin testament ca ⅓ sau o parte din averea lui să fie utilizate într-un scop anume, atunci testamentul său trebuie respectat; dacă însă nu a făcut testament, ceea ce rămâne (după plătirea datoriilor) este proprietatea moștenitorilor.

2730. Dacă cesiunea specificată de către decedat depășește ⅓ din proprietatea sa, atunci testamentul său în privința a ceea ce depășește treimea de avere va fi valid numai dacă moștenitorii își demonstrează acordul, fie prin cuvinte, fie prin comportament, aprobarea lor tacită nefiind suficientă. și chiar dacă își dau consimțământul după ceva vreme, testamentul este valid; dacă însă parte din moștenitori sunt de acord, iar ceilalți, nu (ca testamentul sa fie urmat), atunci testamentul este valid și obligatoriu numai cu referință la părțile din avere ale acelor moștenitori care și-au dat acordul.

2731. Dacă cesiunea specificată de către cel care a decedat depășește ⅓ din proprietatea sa, iar moștenitorii săi își dau acordul privind cesiunea înainte ca persoana să fi murit, atunci, după moartea persoanei respective, ei nu pot să-și retragă

permisiunea dată.

2732. Dacă o persoană face un testament în care precizează că datoriile sale–khums, zakat și altele–trebuie plătite din ⅓ din averea lui, cum și că va fi de angajat cineva pentru realizarea de qadha relative la rugăciuni și postiri, de realizare a unor acte mustahab, cum ar fi hrănirea unui sărac, atunci precauția va fi aceea, întâi, de a se plăti din o treime de avere datoriile, apoi, dacă rămâne ceva, de-a se angaja persoana pentru actele-qadha, iar la urmă, dacă mai rămâne ceva, de-a se cheltui pe actele mustahab specificate. Dacă treimea din avere este suficientă doar pentru plata datoriilor, iar moștenitorii nu permit sa se plătească mai mult de acea treime, atunci, în ce privește rugăciunile, postirile și actele mustahab, testamentul este invalid.

2733. În cazul în care cel ce face testamentul vrea ca să i se plătească datoriile, să fie cineva angajat pentru realizarea de qadha relative la rugăciuni și postiri, cum și a acțiunilor mustahab, însă nu precizează că cheltuielile trebuie făcute din ⅓ din averea sa, atunci datoriile sale trebuie plătite din averea sa, iar dacă mai rămâne ceva, ⅓ trebuie cheltuit pentru rugăciuni, postiri și acte mustahab. Dacă treimea respectivă nu este suficientă și dacă moștenitorii o îngăduie, atunci testamentul trebuie pus în practică, plătind fiecare moștenitor din partea sa; dacă moștenitorii nu sunt de acord, atunci cheltuielile pentru rugăciuni și postiri trebuie făcute din o treime din averea decedatului, iar pentru actele mustahab se plătește numai dacă mai rămâne ceva.

2734. Dacă o persoană pretinde că decedatul a vrut ca o anumită sumă să i se dea ei și există doi bărbați- adil care confirmă spusa persoanei, cum și dacă o persoană se jură în această privintă și un bărbat-adil (sau un bărbat-adil și două femei-adil, sau 4 femei-adil) dă mărturie că este așa, atunci trebuie să i dea cantitatea de bani pretinsă. În cazul în care există doar o femeie-adil care confirma, atunci i se dă persoanei doar 1/4 din suma care i s-ar cuveni; dacă există două femei-adil, atunci i se dă 1/2, iar dacă există trei femei-adil, atunci i se dă 3/4 din sumă. La fel, dacă există doi bărbați nemusulmani din rândul poporului Cărții, persoane care sunt considerate ca fiind adil în religia lor, iar aceștia confirmă spusele celui ce pretinde banii, cum și dacă persoana care a decedat a fost obligată să facă testamentul în absentă unui bărbat ori femei-adil, atunci, trebuie să i se dea cantitatea de bani cerută.

2735. Dacă o persoană afirmă că este executorul testamentar al celui decedat și poate acționa conform testamentului, punându-l în practică, sau dacă afirmă că a fost numită ca administrator al averii copiilor de către cel ce a decedat, atunci, dacă există 2 bărbați-adil ce pot întări cele spuse, afirmația persoanei trebuie acceptată.

2736. Dacă o persoană precizează în testamentul său că din averea sa trebuie să se dea ceva unei persoane anume, iar acel beneficiar moare înainte de-a accepta sau refuza ce i s-a dat, atunci moștenitorii respectivului beneficiar pot accepta darul, câtă vreme nu resping în totalitate testamentul. Totuși, această regulă se aplică numai dacă persoana ce-a făcut testamentul nu retractează cele scrise, ceea ce face ca beneficiarul să nu mai aibă nici o pretenție la lucrul respectiv.

Despre moștenire

2737. Pe baza relației, există 3 grupuri de persoane care moștenesc de la persoana decedată:

- primul grup este constituit de către părinții și copiii decedatului, iar în absența

unor copii, nepoții, oricât de depărtați, iar între aceștia, oricine este mai apropiat ca rudenie de cel mort moștenește proprietatea. Atâta vreme cât chiar și o singură persoană din acest grup este prezentă (există), cei care sunt din al doilea grup nu moștenesc nimic.

- al doilea grup este constituit din bunicul și bunica paterni, din surori și frați, iar în absența surorilor și fraților, din copiii acestora; oricine este mai apropiat ca rudenie cu decedatul, îl va moșteni. Atâta vreme cât chiar și o singură persoană din acest grup este prezentă, cei care sunt din al treilea grup nu moștenesc nimic.
- al treilea grup este constituit din unchii paterni și materni, din mătușile paterne și materne, cum și din descendenții acestora. Atăta vreme cât cineva dintre unchii paterni ori materni și mătușile paterne ori materne ai celui decedat este prezent, copiii acestora nu moștenesc nimic. Totuși, dacă unchiul vitreg patern și fiul unchiului patern de sânge sunt prezenți, cel care va moșteni, prin excluderea unchiului vitreg paternal, va fi fiul unchiului de sânge al celui care a decedat. Dacă însă există câțiva unchi paternali și câteva verișoare paterne, ori dacă văduva trăiește încă, atunci regula de aplicat nu este lipsită de natura-ishkal.

2738. Dacă nu există unchiul patern și mătușa paternă ori unchiul matern și mătușa maternă, cum nici copiii acestora ori nepoții decedatului, atunci proprietatea va fi moștenită de catre unchii și matușile de parte paternă și maternă ai părinților celui decedat. și dacă nici aceștia nu există, averea va fi moștenită de către descendenții acestora. Când și descendenții nu există, atunci averea este moștenită de către unchii și mătușile de parte paternă și maternă ai bunicilor celui decedat; iar dacă și aceștia nu există, atunci, de către descendenții celor numiți la urmă, unchi și mătuși.

2739.Așa cum se va lămuri mai târziu, soțul și soția moștenesc unul de la celălalt.

Moștenirea pentru cei din primul grup

2740. Dacă din primul grup există numai un singur moștenitor al decedatului (numai tatăl, numai mama, numai fiul ori numai fiica, de exemplu), acel/acea moștenește întreaga avere, iar dacă există mai mult de un fiu ori fiică, averea este împărțită astfel între aceștia, încât fiecare fiu să aibă dublu față de fiecare fiică.

2741. Dacă numai tatăl și mama sunt singurii moștenitori ai decedatului, atunci averea este împărțită la 3, din care 2 părți sunt pentru tată, iar 1 parte, pentru mamă. Dacă persoana care a murit are 2 frați sau 4 surori, ori un frate și 2 surori, aceștia fiind musulmani și în rudenie cu decedatul pe linia tatălui (adică, acești frați și aceste surori au avut același tată cu decedatul, însă mame diferite), consecința prezenței lor la luarea moștenirii este că, deși în prezența tatălui ori a mamei decedatului ei nu moștenesc nimic, mama va moșteni doar 1/6 din avere, iar restul de 5/6 va fi moștenit de către tată.

2742. Dacă numai tatăl, mama și una din surori sunt moștenitorii decedatului, iar acesta din urmă nu a avut doi frați paternali, ori 4 surori paternale, sau un frate paternal, sau două surori paternale (în condițiile deja explicate), atunci moștenirea va fi împărțită la 5, din care tatăl și mama vor lua fiecare o parte, iar cele 3 părți rămase vor fi luate de către fiică. Dacă decedatul a avut doi frați paternali, sau 4 surori paternale, sau un singur frate paternal, ori două surori paternale, moștenirea va fi împărțită tot la

5, odată ce prezența acestor persoane nu are nici un efect. Dar este îndeobște susținut de către fuqaha că, în asemenea situație, averea va fi împărțită în 6 părți: tatăl și mama vor lua fiecare câte o parte, iar 3 părți vor fi luate de către fiică; privitor la partea rămasă, aceasta este la rândul ei împărțită la 4, din care o parte este luată de către tată, iar 3 părți, de către fiică; drept rezultat al unui calcul, averea decedatului este împărțită la 24, din care 15 părți sunt luate de către fiică, 5 părți, de către tată și 4 părți, de către mamă. Dar această hotărâre nu este lipsită de natura-ishkal, iar ca urmare, trebuie să se exercite precauție atunci când se dă mamei 1/5 ori 1/6 ca parte a ei.

2743. Dacă moștenitorii celui decedat sunt tatăl său, mama sa și doar un fiu, atunci averea este împărțită la 6, din care o parte este luată de către tată, o altă parte, de către mamă, iar 4 părți de către fiu. Iar dacă persoana decedată a avut câțiva fii ori câteva fiice, ei împart între ei zisul rest de 4 părți, în mod egal; oricum împărțirea trebuie făcută astfel, încât fiecare fiu va avea dublu față de fiecare fiica.

2734. Dacă moștenitorii celui decedat sunt fie numai tatăl, fie doar mama, fie doar un fiu, fie mai mulți fii, atunci proprietatea este împărțită la 6, din care o parte merge la tată ori la mamă, iar 5 părți, la fiu. Dacă există mai mult de un fiu, atunci aceste 5 părți le sunt distribuite în mod egal.

2745. Dacă decedatului îi supraviețuiesc fie tatăl, fie mama, împreună cu fii și fiicele lui, averea va fi împărțită la 6. O parte este luată de către tată sau de către mamă, iar părțile 5 rămase vor fi astfel împărțite între fii și fiice, încât fiecare fiu va avea dublul față de fiecare fiică.

2746. Dacă moștenitorii decedatului sunt fie numai tatăl, fie numai mama, dar împreună cu singura fiică a decedatului, atunci averea sa va fi împărțită la 4; din aceste părți, una este luată de către tată ori de către mamă, iar restul de 3, de către fiică.

2737.Dacă moștenitorii decedatului sunt fie numai tatăl, fie numai mama, dar împreună cu câteva fiice de ale decedatului, proprietatea este împărțită la 5; din aceste părți, una este luată de către tată ori de către mamă, iar restul de 4 părți rămase vor fi împărțte egal între fiice.

2748. Dacă la momentul morții, o persoană nu mai avea fii și fiice în viață, atunci copilul fiului său ia partea firescă a unui fiu, chiar dacă este vorba de o fată, iar copilul fiicei sale ia partea firească pentru o fiică, chiar dacă este un băiat. Astfel, dacă decedatul avea un nepot de la fiica sa decedată și o nepoată, de la fiul său decedat, atunci proprietatea va fi împărțită la 3, din care o parte va merge la nepotul dinspre fiică, iar două părți, la nepoata sa dinspre fiu.

Moștenirea pentru cei din al doilea grup

2749. Grupul al doilea de persoane, care moștenesc în baza rudeniei, consistă din bunicul patern, bunica paternă, frații și surorile, iar dacă persoana decedată nu a avut frați și surori (în viață), copiii acestora.

2750. Dacă moștenitorii decedatului sunt numai un frate adevărat ori numai o soră adevărată (adică, decedatul ș fratele/sora aveau aceeași mamă și același tată), atunci el sau ea moștenește întreaga avere, iar dacă a avut câtiva frați adevărați ori câteva surori adevărate, atunci împart proprietatea întrei ei/ele la modul egal. Oricum, dacă decedatul a avut câțiva frați adevărați și câteva surori adevărate, cu toții prezenți, atunci

fiecare frate va lua dublu față de fiecare soră. De exemplu, dacă decedatul a avut 2 frați adevărați și o soră adevărată, averea va fi împărțtă la 5, fiecare frate luând două părți, iar sora, o parte.

2751. Dacă persoana decedată a avut frați adevărați și surori adevărate (mamă-tată comuni), atunci frații vitregi și surorile vitrege dinspre tată(a căror mamă a fost pentru decedat mamă vitregă, înrudiți cu decedatul prin sângele tatălui) nu moștenesc nimic. Iar dacă decedatul nu a avut frați adevărați și surori adevărate, dar a avut un frate vitreg patern sau o soră vitregă paternă,(aveau tatăl în comun), atunci întreaga avere va fi moștenită de către acest frate ori această soră; iar dacă a avut numai frați vitregi paternali sau numai surori vitrege paternale, averea va fi împărțită egal între aceștia/acestea. În caz că are însă atât frați vitregi, cât și surori vitrege din partea tatălui, fiecare frate va lua ca parte a sa dublu față de fiecare soră.

2752. Dacă singura moștenitoare a decedatului este o sora vitregă maternă, ori singurul moștenitor, un frate vitreg matern, însemnând ca tatăl acestora este diferit de tatăl decedatului, însă mama aceeași, atunci acel fratele ori acea sora primește moștenire întreaga avere. Iar dacă persoana decedată are câțiva frați materni doar, sau câteva surori materne doar, sau și frați și surori din partea mamei, atunci moștenirea este împărțită egal între aceștia.

2753. Dacă decedatul avea frați și surori adevărați (aveau împreună aceeași mamă și același tată), frați vitregi și surori vitrege din partea tatălui (aveau doar tatăl în comun), cum și un frate vitreg sau o soră vitregă din partea mamei (aveau doar mamă în comun), atunci frații și surorile din partea tatălui nu vor moșteni nimic. În acest caz, averea decedatului va fi împărțită la 6, din care o parte va fi moștenită de către fratele matern sau de către sora maternă, iar cele 5 părți rămase vor fi împărțite între frații și surorile reali, astfel încât un frate să aibă dublu față de o soră.

2754. Dacă decedatul a avut și frați adevărați și surori adevărate (mamă-tată comuni) deîmpreună cu frați și surori din partea tatălui(doar tatăl comun) și frați și surori din partea mamei (doar mama comună), atunci frații și surorile din partea tatălui nu vor moșteni. În acest caz, averea va fi împărțită la 3, din care o parte va fi împărțită egal între frații și surorile din partea mamei, iar cele 2 părți rămase vor fi împărțite între frații și surorile adevărați, astfel încât fiecare frate va lua dublu față de fiecare soră.

2755. Dacă singurii moștenitori ai decedatului sunt frații și surorile din partea tatălui, cum și un frate matern sau o soră maternă, atunci averea va fi împărțită la 6. O parte va fi dată fratelui matern sau surorii materne, iar părțile rămase vor fi împărțite între frații și surorile din partea tatălui, astfel ca fiecare frate să ia dublu față de fiecare soră.

2756. Dacă singurii moștenitori ai decedatului sunt un frate și o soră paterni, cum și câțiva frați și surori din partea mamei, moștenirea va fi împărțită la 3; o parte va fi distribuită egal fraților și surorilor materni, iar părțile două rămase vor fi împărțite între frații și surorile din partea tatălui, astfel ca un frate să ia dublu de cât ia o soră.

2757. Dacă singurii moștenitori ai decedatului sunt un frate, o soră și soția, atunci soția va căpăta moștenire după cum se va explica mai târziu, iar sora și fratele își iau partea de moștenire după cum s-a explicat în regulile anterioare. Tot așa, dacă o femeie moare și singurii ei moștenitori sunt sora ei, fratele ei și soțul ei, atunci soțul ia jumătate din avere, în timp ce sora și fratele moștenesc după cum s-a spus mai devreme. Oricum,

nu se reduce nimic din partea cuvenită fratelui matern și surorii materne pentru a completa în vreun fel partea soției ori a soțului. În cazul în care, totuși, există frați și surori adevărați, ori frați și surori din partea tatălui, părțile lor pot fi reduse (pentru a se completa partea soției ori a soțului). De exemplu–dacă moștenitorii femeii decedate sunt soțul ei, fratele și sora dinspre mamă, frate și soră adevărați, atunci jumătate din avere va merge la soț, ⅓ din averea-moștenirea inițială va fi dată fratelui si surorii din partea mamei, iar ceea ce rămâne vor fi partea fratelui și surorii adevărați; de aici, dacă averea inițială este de 6 dolari, 3 dolari ia soțul, 2 dolari (⅓ din 6) iau fratele și sora materni, iar 1 dolar va fi partea pentru fratele si sora adevărată.

2758. Dacă decedatul nu a avut soră sau frate în viață, atunci partea lor de moștenire este dată descendenților acestora, iar parte ce se cuvine copilului ce-l are fratele matern și celui ce-l are sora maternă va fi împărțită egal între aceștia. Cât privește partea ce se cuvine copilului fratelui patern și copilului sorei paterne, ori partea ce s-ar da copilului dinspre fratele adevărat și copilului dinspre sora adevărată, principiul susținut de manieră comună este acela că fiecare fiu ia dublu față de fiecare fiică, deși poate fi adevărat că ar putea să li se distribuie egale părți. Drept aceea, este mai bine dacă persoanele interesate în acest fel de împărțire ajung la un compromis.

2759. Dacă moștenitorul celui decedat este numai un bunic ori numai o bunică, indiferent dacă sunt din partea tatălui ori a mamei, atunci întreaga avere merge la el sau la ea; dacă bunicul decedatului există, atunci străbunicul nu moștenește. În cazul în care numai bunicul patern și bunica paternă sunt moștenitori, atunci averea va fi împărțită la 3, din care 2 părți vor fi luate de către bunic, iar o parte, de către bunică; atunci când moștenitori sunt bunicul matern și bunica maternă, proprietatea va fi împărțită între ei egal.

2760. Dacă moștenitorii decedatului sunt deîmpreună bunicul și bunica paterni, bunicul și bunica materni, averea va fi împărțită la 3, din care 2 părți vor merge la bunicii paterni, iar o parte, la bunicii materni.

2761. Dacă moștenitorii decedatului sunt bunicii paterni și materni, averea va fi împărțită la 3; o parte va fi împărțită egal între bunicul matern și bunica maternă, iar părțile două rămase vor merge la bunicii paterni, bunicul matern luând dublu față de bunica maternă.

2762. Dacă singurii moștenitori sunt soția decedatului, bunicii paterni și cei materni, atunci soția va lua moștenire după cum se va explica mai târziu. O parte din trei din averea inițială va fi dată bunicilor materni, spre a a o împărți în mod egal între ei. Ceea ce rămâne este luat de către bunicii paterni, unde bunicul patern va avea dublu față de bunica paternă. Atunci când moștenitorii femeii decedate sunt soțul acesteia împreună cu bunicii paterni și materni, soțul ia jumătate din moștenire, iar bunicii, în maniera explicată în regulile anterioare.

2763. Relativ la moștenire, se pot întâlni câteva combinații între frați și surori ori între aceștia și bunici:

- aceea în care bunicii si frații ori surorile sunt cu toții din partea mamei; în această situație, averea este împărțită egal între ei, chiar de sunt de sexe diferite.
- aceea în care bunicii și frații ori surorile sunt cu toții din partea tatălui; în această situație, averea este împărțită între ei egal, dar cu condiția ca toți să

fie numai bărbați ori numai femei; dacă sunt atât bărbați, cât și femei, fiecare bărbat va avea dublu față de fiecare femeie.

- aceea în care există bunicii paterni împreună cu un frate adevărat sau soră adevărată; aici, de asemenea, se aplică regula explicată mai sus, reamintindu-se că atunci când fratele patern ori sora paternă se află în combinație cu fratele adevărat ori sora adevărată, toți sunt moștenitori și nu numai fratele ori sora din partea tatălui.

- aceea în care există bunicii paterni și materni, fie numai bărbați, fie numai femei, fie și de unii și de alții, împreună cu frați ori surori care sunt similari, dar de diverse categorii; în această situație, ⅓ din avere merge la rudele materne, împărțită în mod egal între ei, indiferent de sex, iar ⅔ din avere merg la rudele paterne, unde fiecare bărbat ia dublu față de fiecare femeie. Atunci când nu există diferență de sex între cei numiți, adică sunt cu toții bărbați, ori cu toatele, femei, moștenirea se împarte în mod egal.

- aceea în care bunicii paterni sunt împreună cu fratele matern ori sora maternă; în acest caz, dacă există doar un frate ori numai o soră, el sau ea are ca parte 1/6 din moștenire, iar dacă sunt mai mulți, atunci se împarte între ei egal 1/3 din proprietate; restul merge catre bunicii paterni, unde bunicul patern ia de două ori mai mult decât bunica paternă.

- aceea în care se găsesc împreună bunicii materni si fratele patern; în acest caz, 1/3 merge la bunic ori bunică, cu toate că ar putea să fie singur/singură, iar 2/3 merg către frate, deși ar putea să fie singur. Dacă există combinația dintre sora paternă și bunicul matern ori bunica maternă, iar sora este doar ea, atunci va lua 1/2 din avere, iar de există câteva surori, vor lua împreună 2/3 din avere. În fiecare caz de aici, partea cuvenită bunicului și bunicii este 1/3 din avere. Urmându-se aceste calcule, se rămâne cu 1/6 în caz că există doar o soră, iar așa, ca precauție obligatorie, trebuie să se ajungă la un compromis în privința acestui rest.

- aceea în care există bunicii paterni și cei materni odată cu unul sau mai mulți frați ori una sau mai multe surori din partea tatălui; în acest caz, partea cuvenită bunicului matern sau bunicii materne este 1/3, iar dacă sunt mai mulți (adică au fost căsătoriți mai mult de o dată), aceasta parte va fi distribuită în mod egal între ei, chiar de sunt de sex diferit. Partea ce este 2/3 din avere revine bunicului patern sau bunicii paterne cum și fratelui patern sau surorii paterne; dacă aceștia sunt de sex diferit, partea lor va fi distribuită urmând raportul 1 la 2, iar dacă sunt de același sex, aceasta va fi distribuită egal. Dacă există combinația frate matern ori soră maternă cu acești bunici (paterni și materni), atunci partea bunicului matern sau a bunicii materne, împreuna cu fratele matern sau sora maternă, va fi de 1/3, parte ce se va distribui egal între ei, chiar de sunt de sex diferit. Partea bunicilor paterni va fi 2/3, ce va fi distribuită între ei după raportul de 1 la 2, atunci când sunt de sex diferit, ori egal, de sunt de același sex.

- aceea în care există câțiva frați și câteva surori, din care unii sunt paterni, iar alții, materni, odată cu bunicii paterni; în acest caz, partea fratelui matern ori a surorii materne este de 1/6, dacă este doar el sau doar ea, și este de 1/3 dacă sunt mai mulți, treime ce va fi împărțită între ei egal. Cât privește fratele

patern sau sora paternă împreună cu bunicii paterni, restul de avere rămas va merge la ei, împărțindu-se egal, de sunt de același sex, sau după raportul 1 la 2, dacă sunt de sex diferit. Când exista un bunic matern împreună cu frati ori surori dinspre tată, atunci partea totală a bunicilor materni cu a fratelui si surorii dinspre mamă va fi 1/3, care se va împărți între ei egal. Partea fratelui patern sau a sorei paterne va fi 2/3, care se va împărți după rația de 1 la 2, de sunt de sex diferit, și egal, de sunt de același sex.

2764. Dacă persoana decedată a lăsat în urmă frați sau surori, atunci copiii acestora nu moștenesc nimic. Totuși, această regulă nu se aplică atunci când moștenirea copilului ce-l are fratele sau sora nu se cuplează bine cu moștenirea fratelui ori a surorii. De exemplu–dacă decedatul a avut frate patern și bunic matern, fratele patern moștenește ⅔, iar bunicul matern, ⅓ din avere, însă dacă persoana decedată a avut de asemenea un nepot (fiul fratelui matern), atunci fiul fratelui împarte cu bunicul matern acel ⅓ din moștenire.

Moștenirea pentru cei din al treilea grup

2765. Al treilea grup de moștenitori consistă din unchiul și mătușa paterni, unchiul și mătușa materni, cum și copiii acestora. Așa cum s-a menționat mai sus, persoanele ce compun acest grup moștenesc numai atunci când nimeni din primele două grupuri nu există.

2766. Dacă singurul moștenitor al celui decedat este un unchi patern sau o mătușă (indiferent dacă el ori ea sunt cei reali, indiferent dacă sunt fratele ori sora de parte paternă ori maternă ai tatălui celui decedat), acesta ori aceasta moștenește întreaga avere. Iar dacă există doar câțiva unchi paterni sau mătuși paterne doar și ei sunt cu toții frați reali sau paterni, surori reale sau paterne, din partea tatălui celui decedat, atunci averea va fi împărțită între ei egal. Dacă rudele rămase sunt câțiva unchi paterni împreună cu mătușile decedatului, fiind cu toții frații reali sau paterni ori surorile reale sau paterne din partea tatălui celui decedat, atunci unchiul patern va lua moștenire dublu față de mătușa paternă. De exemplu–dacă doi unchi paterni și o mătușă paternă sunt moștenitori ai decedatului, atunci averea va fi împărțită la 5, din care mătușa paternă va lua o parte, iar cei doi unchi paterni își vor împărți egal celelalte 4 părți.

2767. Dacă moștenitorii decedatului sunt câțiva unchi materni sau câteva mătuși materne, atunci averea va fi împărțită în mod egal între aceștia ori acestea. Dacă rudele ce-i supraviețuiesc decedatului sunt atât unchi, cât și mătuși, din partea mamei, atunci unchii vor primi fiecare dublu fată de fiecare mătușă; cu toate acestea, ca precauție, unchii trebuie să ajungă la un compromis cu mătușile în privința excesului primit.

2768. Dacă moștenitorii decedatului sunt unchii și mătușile din partea tatălui, din care unii sau unele sunt frați reali și surori reale ale tatălui celui decedat, în timp ce alții sunt frați vitregi paterni ori materni sau surori vitrege paterne sau materne din partea tatălui celui decedat, atunci acei care sunt frați vitregi sau surori vitrege din partea tatălui nu vor moșteni nimic. Dacă decedatului îi supraviețuiește de asemenea un unchi patern sau o mătușă paternă–ce sunt frate vitreg matern si soră vitregă maternă din partea tatălui celui decedat–atunci averea va fi împărțită la 6, din care o parte va fi luată de catre unchiul patern sau de către mătușa paternă al/a decedatului, iar ce rămâne va fi luat de către adevărații unchi și adevăratele mătuși ale decedatului. Dacă decedatul

nu a avut unchi paterni adevărați și mătuși paterne adevărați, cele 5 părți rămase vor fi luate de către acei unchi paterni și acele mătuși paterne ai/ale decedatului care sunt totodată frații vitregi paterni și surorile vitrege paterne ai/ale tatălui său. Însă dacă, se întâmplă ca decedatul să fi avut acei unchi paterni și acele mătuși paterne, care sunt totodată frați vitregi materni și surori vitrege materne ai tatălui său, atunci averea va fi împărțită la 3, din care 2 părți vor fi luate de către adevărații unchi paterni si adevăratele mătuși paterne ai/ale decedatului, care totodată sunt și frați vitregi și surori vitrege ai/ale tatălui. Așadar, o parte ce rămâne va fi luată de acei unchi paterni și de către acele mătuși paterne ai/ale decedatului, care sunt frați vitregi materni și surori vitrege materne ai/ale tatălui său. Juriștii opinează de obicei că unchii și mătușile care sunt în legătură, pe linie maternă, cu tatăl decedatului, trebuie să-și distribuie partea lor în mod egal, însă cum poate fi adevărată și opinia că, în această situație unchii primesc dublu față de mătuși, este mai bine, drept precauție, ca interesații să ajungă la un compromis.

2769. Dacă decedatul a avut doar un unchi matern sau doar o mătușă maternă, atunci el sau ea moștenște întreaga avere. Iar dacă a avut atât un unchi matern, cât și o mătușă maternă (fie ca erau adevărați ori paterni, sau frații vitregi materni și surorile vitrege materne ale mamei sale), averea trebuie împărțită dând unchiului de două ori mai mult decât mătușii. Însă odată ce există probabilitatea ca ei să moștenească în mod egal, luarea în seamă a unei precauții nu trebuie ignorată.

2770. Dacă moștenitorii celui decedat sunt unul ori mai mulți unchi materni împreună cu mătuși materne dinspre mamă, un unchi matern adevărat și o mătușă maternă adevărată, cum și unchi materni și mătuși materne din partea tatălui, atunci faptul de-a priva de moștenire pe unchiul matern și pe mătușa maternă din partea tatălui este o problemă-ishkal. În toate situațiile, unchii vor moșteni dublu față de mătuși, cu toate că o precauție vizând obținerea unui compromis între aceștia este recomandabilă.

2771. Dacă moștenitorii decedatului sunt unul ori câțiva unchi materni, sau una ori câteva mătuși materne, sau un unchi matern împreună cu mătușa maternă și unul ori câțiva unchi paterni, sau unul ori câteva mătuși paterne, sau un unchi patern împreună cu o mătușă paternă, atunci averea va fi împărțită la 3, din care o parte va fi luată de către unchiul matern, sau de către mătușa maternă, sau de către ambii, iar ceea ce rămâne, ⅔, va merge la unchiul patern, sau mătușa paternă, sau la ambii.

2772. Dacă moștenitorii decedatului sunt un unchi matern, sau o mătușă maternă împreună cu un unchi patern și o mătușă paternă, cum și dacă ei sunt unchi patern adevărat și mătușă paternă adevărată sau înrudiți dinspre partea tatălui, atunci averea va fi împărțită la 3: o parte va fi luată de către unchiul matern ori de către mătușa maternă; restul de 2 părți, va fi împărțit iar la 3, din care 2 părți vor fi date unchiului patern, iar o parte, mătușii paterne. Cu baza în acest calcul, averea va fi împărțită de fapt la 9, din care 3 părți sunt date unchiului matern ori mătușii materne, 4 părți, unchiului patern, și 2 părți, mătușii paterne.

2773. Dacă moștenitorii decedatului sunt un unchi matern, sau o mătușă maternă împreună cu un unchi patern, sau o mătușă vitrega paternă înrudită dinspre partea mamei împreună cu unchi și matuși fie deplini, fie vitregi, averea va fi împărțită la 3: o parte va fi dată unchiului matern ori mătușii materne, iar părțile două rămase vor fi egal împărțite între unchii paterni și mătușile paterne; unchii vor avea dublu față de mătuși,

dar este recomandabilă o precauție în acest caz.

2774. Dacă moștenitorii celui decedat sunt câțiva unchi materni și câteva mătuși materne, fiind cu toții fie adevărați, fie cu legături dinspre tată ori dinspre mamă, cum și un unchi patern și o mătușă paternă, averea va fi împărțită la 3: două părți vor fi împărțite intre unchiul patern și mătușa paternă, așa cum s-a menționat mai sus, iar o parte va fi împărțită egal între unchii materni și mătușile materne, cum s-a spus la # 2770.

2775. Dacă moștenitorii decedatului sunt fie doar un unchi matern, fie mătuși vitrege materne înrudite dinspre mamă împreună cu câțiva unchi materni și câteva mătuși materne, care sunt fie în întregime ori pe jumătate înrudiți dinspre tată, cum și un unchi patern și o mătușă paternă, averea va fi împărțită la 3: două din aceste părți vor fi împărțite între unchiul patern și mătușa paternă, în maniera deja menționată, iar moștenitorii rămași vor împărți egal o parte.

2776. Dacă unchiul patern și mătușa paternă, cum și unchiul matern și mătușa maternă, nu supraviețuiesc decedatului, atunci partea pe care ar fi luat-o unchiul patern și mătușa paternă este luată de către descendenții acestora, iar partea pe care ar fi luat-o unchiul matern și mătușa maternă este luată de către descendenții acestora.

2777. Dacă moștenitorii decedatului sunt unchii și mătușile paterni și materni ai tatălui celui decedat, unchii și mătușile paterni și materni ai mamei decedatului, averea va fi împârțită la 3: o parte va fi dată unchilor și mătușilor paterni și materni ai mamei sale, împărțind-o între ei egal, neignorându-se în acest caz precauția unui compromis; părțile două rămase vor fi iarăși împărțite la 3, din care o parte va fi împărțită între unchiul matern si mătușa materna ai tatălui, așa cum s-a arătat mai sus, iar părțile două rămase vor fi împărțite între unchiul patern și mătușa paternă ai tatălui, așa cum s-a arătat mai sus.

Modalitățile moștenirii între soț și soție

2778. Dacă o femeie moare fără să fi avut copii, 1/2 din proprietatea sa este moștenită de către soțul ei, iar jumătatea rămasă este dată celorlalți moștenitori ai ei. Dacă are copii de la alt soț, atunci soțul văduv ia 1/4 din averea ei, iar părțile rămase, 3/4, vor fi luate de către ceilalți moștenitori ai ei.

2779. Dacă un bărbat moare fără să fi avut copii, 1/4 din averea sa va merge la soția sa, iar 3/4 vor fi date celorlați moștenitori ai lui. Dacă, în schimb, bărbatul a avut copii de la soția văduvă ori de la altă soție, soția rămasă va lua 1/8 din avere, iar 7/8, de către ceilalți moștenitori ai lui. O soție nu poate moșteni pământul unei case, al unei gradini ori a unei ferme, ori alt teren, cum, la fel, nici din produsele de pe pământurile respective, nici cele aflate acolo, casa ori copacii; însă de pe urma casei și copacilor, produsele acestora le poate moșteni. Aceeași regulă se aplică în cazul copacilor, recoltelor, clădirilor care se află pe terenul unei grădini, pe un teren agricol sau pe oricare alt pământ.

2780. Dacă soția dorește să aibă vreun drept de stăpânire asupra lucrurilor pe care nu le moștenește (pământul pe care se află casa de rezidența, de exemplu), atunci trebuie să obțină permisiunea celorlalți moștenitori. La fel, nu este permis celorlalți moștenitori să aibă vreun drept de stăpânire asupra acelor lucruri moștenite din care soția se bucura de beneficii (valoarea clădirilor și copacilor, de exemplu).

2781. Dacă o persoană dorește să evalueze clădirile, copacii și altele asemănătoare, atunci trebuie sa calculeze așa cum o fac în mod obișnuit asesorii, adică în conformitate cu valoarea lor aici prezentă (și nu ca obiecte care au fost îndepărtate de pe teren) sau ca proprietăți de sine stătătoare, neînchiriate, până la timpul în care vor fi distruse și vor dispărea.

2782. Canalele de curgere a apei (de irigație, de exemplu) intră la categoria pământului, iar cărămizile, la categoria clădirilor.

2783. Dacă bărbatul decedat avea mai multe soții, însă fără copii, 1/4 din avere va fi împărțită egal între soții, după cum s-a explicat mai sus; dacă a avut copii, 1/8 din avere va fi împărțită egal între soții. Regula se aplică chiar dacă soțul, cât trăia, nu a avut raporturi sexuale cu unele dintre ele. Totuși, dacă s-a căsătorit cu o femeie în perioada terminală a bolii și nu a avut cu aceasta raporturi sexuale, atunci soția respectiva nici nu va moșteni ceva, nici nu va fi îndreptățita să primească mahr.

2784. Dacă o femeie se mărită cu un bărbat în faza terminală a bolii ei și, după o vreme, moare, atunci soțul o moștenește, chiar dacă nu a avut cu ea raporturi sexuale.

2785. Dacă unei femei i se dă un divorț revocabil (vezi regulile legate de divorț) și moare în timpul perioadei de așteptare ce urmează divorțului (iddah), atunci soțul moștenește de la ea. La fel, dacă soțul moare în timpul perioadei-iddah a femeii, aceasta moștenește de la el. În cazul în care unul dintre ei moare după expirarea perioadei-iddah ori în timpul perioadei-iddah ce ține de divorțul irevocabil, atunci celălalt este cel/cea care nu va moșteni.

2786. Dacă soțul divorțeaza de femeie în timp ce este bolnav și moare înainte de expirarea a 12 luni lunare, atunci soția îl moștenește la împlinirea a 3 condiții:

- dacă nu s-a măritat cu alt bărbat în cele 12 luni; dacă s-a măritat, atunci nu va moșteni, caz în care, totuși, ca precauție, trebuie să se ajungă la un compromis între fosta soție și moștenitori;
- dacă nu a căutat ea însăși să divorțeze, cu de la sine intenție, indiferent dacă ea a plătit sau nu ceva soțului pentru a obține divorțul; dacă ea a fost cea care a cerut divorțul, atunci nu-l moștenește pe soț;
- dacă bărbatul, fie ca rezultat al bolii, fie din alt motiv, a murit pe timpul când era bolnav și a divorțat de soție; dacă bărbatul se recuperează din boală și moare mai apoi din altă cauză, atunci soția nu-l va moșteni.

2787. Îmbracămintea ce-o dă soțul soției spre purtare trebuie tratată, după moartea lui, ca parte din averea sa, chiar dacă anterior soția a purtat-o sau nu.

Reguli variate privind moștenirea

2788. Sfântul Coran, inelul, sabia celui decedat, cum și hainele purtate în viață de către acesta aparțin, ca moștenire, fiului mai în vârstă. Iar dacă din primele 3 lucruri enumerate, decedatul a lăsat mai mult de un exemplar, cum ar fi două cópii ale Coranului, ori două inele, atunci precauția obligatorie este ca fiul mai mare să ajungă la un compromis cu ceilalți moștenitori în privința acestor lucruri. Bagajele folosite în călătorii, arma, pumnalul sau orice altă armă poate fi de asemenea inclusă în această listă, însă, ca precauție obligatorie, fiul cel mai mare poate face un compromis cu ceilalți

în această privință.

2789. Dacă decedatul a avut doi fii de vârste egale, dar cei mai mari, cum ar fi doi fii născuți de soții diferite, dar în același timp, atunci ei trebuie să-și împartă hainele, Coranul, inelul și sabia în mod egal.

2790. Dacă decedatul era îndatorat și datoria sa era de valoare egală averii ori chiar mai mult, atunci cele 4 lucruri (Coranul, inelul, sabia, hainele) care aparțin fiului mai vârstnic, lucruri menționate în regula anterioară, trebuie date pentru stingerea datoriei, ori dacă nu, el trebuie să plătească o valoare egală din propria avere. Dacă datoria defunctului este mai mică decât valoarea averii și dacă datoria nu poate fi anulată cu ceea ce rămâne după ce s-au exclus cele 4 lucruri, atunci fiul mai mare trebuie să dea cele 4 lucruri ori, de nu, trebuie să plătească datoria din propria avere. Dacă treburile stau astfel încât, după eliminarea celor 4 lucruri, datoria poate fi plătită în întregime, atunci, chiar și așa, ca precauție obligatorie, fiul mai mare trebuie să participe în anularea datoriei, așa cum s-a explicat mai sus. De exemplu–dacă intreaga avere a decedatului este de 60 de dolari, din care cele 4 lucruri au o valoare de 20 de dolari, iar datoria decedatului este de 30 de dolari, atunci fiul mai mare va plăti proporțional 10 dolari de la lucrurile pe care le-a primit de la decedat.

2791. Un musulman poate moșteni tot de la un musulman, dar un nemusulman nu poate moșteni de la un musulman decedat, chiar de-i este tată sau fiu.

2792. Dacă intenționat și nedrept o persoană își ucide una dintre rude, atunci nu poate moșteni nimic de la cel ucis. Dar dacă uciderea a fost cauzată de o eroare, cum ar fi să fi aruncat o piatră și aceasta, cazând, să fi lovit și ucis ruda, atunci, făptașul poate să-l moștenească pe cel ucis. Oricum, pentru cel vinovat este o problemă-ishkal să moștenească din banii de sânge (diyah) dați pentru o crimă.

2793. De câte ori există gândul să se împartă o moștenire, ca precauție, o parte egală cu cea care i s-ar cuveni unui fiu trebuie pusă deoparte pentru un copil, presupunându-se a fi un singur băiat, ce se află în pântecul mamei încă; dacă respectivul băiat se naște viu, va moșteni acea parte, iar celelalte părți de avere rămase vor fi distribuite celorlalți moștenitori. De fapt, chiar și dacă se așteaptă să se nască mai mulți, cum ar fi gemeni ori tripleți, precauția este ca să se pună deoparte ce li se cuvine din avere. Dar dacă, opus așteptărilor acestea, se naște doar un băiat ori doar o fată, atunci ceilalți moștenitori trebuie să împartă surplusul între ei.